

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

44927 FLAVII 804060

IOSEPHI

OPERVM TER-

TIVS. TO-

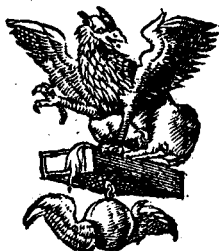
MVS

*

De Bello Iudaico libros continēs septem: Contra Apionem libros duos: ex Græcorum codicum collatione per Sigismundum Gelenium castigatos: De Machabæis, siue de Imperio rationis librum vñũ, à D. Erasmo Roterodamo recognitũ.

Indicem præterea materialium in toto opere contentarum locupletem.

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD SEB. GRYPHIUM LV-

GDVNIS.

THE 3000

1900

YACHTING

1900

FL. IOSEPHI DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII. INTERPRE-

te *Rafino Aquileiensi, ad Gra-*

cum collati & emendati

per Sigismundum

Gelcnium.

P R O L O G V S.

QVONIAM bellū, quod cū po-
pulo Romano gessere Iudai, o-
mnium maximū qua nostra etas
nidiit, quaq; auditu pcepimus,
ciuitates cū ciuitatibus, gētes-
ne cōmisisse cū gentibus: quidā, non quòd rebus
interfuerint, sed uana & incongrua narrantiū
sermone auribus colligentes, oratorū more per-
scribūt: qui uerò prestō fuerūt, aut Romanorum
obsequio, aut odio Iudeorū contra fidē rerum
falsa cōfirmant: scriptis autē eorū partim accu-
satio, partim laudatio cōiunctur: nusquam uerò
exacta fides reperitur historia. Idcirco statui,
qua retro barbaris antea nisi, patria lingua di-
gesta, Gracē nūc his qui Romano imperio regū-
tur exponere, ego Iosephus Matathia filius Ele-
braus genere, sacerdos ex Hierosolymis: qui
& initio cum Romanis conflixi, posteaq; gestis,
quia necessitas exegit, interfui. Nā cū hoc (ut di-

xi) bellū gravissimū exortū est, Romanorū quidem populū domesticus moris habebat; Iudeorum autē, qui etate validi, et ingenio turbulēti erāt, manu simul ac pecūnia nigētes, adeo temporibus insolenter abusi sunt, ut pro tumultus magnitudine, hos possidendarū spes, illos amittendarū partiū Oriētis metus inuaderet. Quoniā Iudaei quidē cunctos, etiā qui trās Euphratem essent, gentiles suos, secum rebellaturos esse crediderāt. Romanos autē et finitimi Galli irritabāt, nec Germani quiescebāt: dissensionūq; plena erāt omnia post Neronē: et multi quidē temporū occasione Imperiū affectabāt: lucri autem cupidine exercitus rerū nonandarū cupidi erant. Itaq; indignū esse duxi, errantē in tantis rebus dissimulari veritatē: et Parthos quidē, ac Babylonios, Arabumq; remotissimos, et ultra Euphratē gentē nostra incolas, itemq; Adiabenos, mea diligētia verē cognoscere, unde coepisset bellum, quamvisq; cladibus cōstitisset, quōne modo desisset: Graecos verō, et Romanorū aliquos, qui militiam secuti non essent, fomentum sine adulationibus capto, ista nescire. Atqui historiae audent eas inscribere, qui prater hoc (ut mihi quidē videtur) quod nihil sani referunt, etiā de proposito decidunt, Nam dum Romanos volunt magnos ostēdere, Iudeorum res extenuant, et in humilitatē deiciunt. Non autem intelligo, quonam pacto magni esse vid

videatur, qui parua superauerint. Et neq; longi temporis eos pudet, quo bellum tractum est: neq; multitudinis Romanorum, quā in ea militia labor exercuit: neq; ducum magnitudinis: quorū profectō gloria minuitur, si cum multum pro Hierosolymis sudauerint, rebus per eos prosperè gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentiū, gentiles meos amplificare decreni: sed facta quidē aurorūq; sine ullo mēdatio prosequar: dicta uerò de factis reponam. dolori atq; affectioni meae in deflendis patriae cladibus indulgens. Nam q̃ domesticis dissensionibus est euersa, q̃ in templum sacrosanctum innitas Romanorū manus atq; ignē Iudeorū tyranni traxere, testis est qui eam uastauit, ipse Caesar Titus: per omne bellū miseratus quidē populum, quod a seditiosis castridiretur: saepe autē consilio differri passus ciuitatis excidiū, protrac̃to obsidionis spatio, dummodo belli p̃tneret auctores. Quod si quis me aduersus tyrānos, eorūq; latrocinium accusatorie loqui putes, uel patriae miserijs ingementem calūniari prater legem historia, dolori ueniam tribuat. Ex omnibus enim, quae Romano imperio parent, solam nostram ciuitatem contigit ad summum felicitatis fastigium euadere, eandemq; in extremū miseria deijci. Deniq; omniū post condita secula res aduersas, si cum Iudeorum calamitatibus conferantur, superatum iri

non ambigo. Et horum autor nullus externus
est: unde nte fieri potest, ut à quæstibus tempe-
retur. Siquis autem durior misericordia fu in-
dex, res quidẽ tribuas historia, læmẽta nerò scri-
ptori: quanquã meritiò Græcorũ discretos incre-
pauerim, qui tantis rebus sua memoria gestis,
quarũ cõparatione præterita olim bella exigua
redduntur, indices residens aliorũ sacundia de-
trahentes: quorũ & si doctrinã superat, propo-
suo minuentur. Ipsi nerò Assyriorũ & Medo-
rum gesta perscribũt, ueluti minus recte à scri-
ptoribus antiquis fuerint exposita: cum in scri-
bendo tantum eorum uiribus cedant, quantum
sententia. Erat enim uiciniq; studium, quã ui-
disset facta, cõscribere: quoniã et interfuisset re-
bus gestis, & efficaciter quod promittebat, im-
pleret: mentiriq; apud sciẽtes, inhonestũ esse ui-
deretur. Enimvero nona quidem neq; ante co-
gnita memoria tradere, suiq; tẽporis res cõmen-
dare posteris, laude ac testimonio dignum est.
Industrius autẽ habetur, non qui alienã dispo-
sitionẽ atq; ordinem transferi, sed qui nona di-
cendo etiam corpus proprium conficit historia.
Sed ego quidem sumptu ac labore maximo, quã
cum sim alienigena, Græcis simul & Romanis
gestarũ rerum memoriam repono. Ipsis autem
indigenis, ad quæstũ quidẽ ac lites, ora patens,
linguaq; soluta sunt, ad historiã nerò, in qua ne-
rum dicendum est, summaq; ope negotia colligenda

genda sunt, obmutescant: cōcessa infirmioribus
 neq; sciētib; licentia scribendi res a princi-
 pibus gestas. Honoramus itaq; apud nos histo-
 ria ueritas, quae à Gracis negligitur. Ab origi-
 ne quidē Iudeos repetere, qui fuerint quōue pā-
 tō ab Aegyptijs discesserint, quasq; regiones
 errando peragrauerint, & quas uel quosies in-
 coluerint, & quē admodum inde migrauerint,
 neq; huius esse tēporis, & praeterea supernaca-
 uerū existimanti: quoniā multi ante me Iudeorū
 de maioribus huius gentis uerissimā composue-
 runt: & nonnulli Gracorū, quae illi scripserāt,
 patria uoce prosecuti non multum à ueritate de-
 uiarūt: ex eo autē historia principii sumā, quo
 scriptores eorū & propheta nostri desierunt. Et
 bellū qdē meo tēporibus gestū, lauius quaq; po-
 tuero diligētia referā: quae uerò aetate mea sunt
 antiquiora, summatim breuiterq; percurrā.
 Quomodo Antiochus cognomento Epipha-
 nas, deuicta penitus Hierosolyma, cū triennium
 sexq; menses eam tenuisset, ab Asamonai filijs
 expulsus est. Deinde q̄ eorum posteri de regno
 dissuidentes, ad res suas occupandas populū
 Romanū Pompeiūmq; traxerunt: quomodoq;
 Herodes Antipatri filius eorū potentia finem
 fecerit, auxilio Sosy. Tū quomodo Herode mor-
 tuo, plebis in eos orta seditio est. Augusto qui-
 dem imperante Romanis, Quintilio autē Varo
 provinciā obtinente. Quidq; bellū anno dua-

decimo imperij Neronis eruperit: quāq; multa
 per Cestium acciderint: quāq; ad primos impe-
 rus armis Iudaei puerint: quōq; modo uicolas
 permanierint: Et q̄ Nero propter acceptas Ce-
 stij ductu clades summa rei metuens, Vespasia-
 nū bello praposerit: Et quod is cū maximo fi-
 liorū Iudaeam intrauerit, quantumq; Romano-
 rum exercitū ducēs: quantaq; manus auxiliorū
 per omnē caesa fuerit Galilaea: Et q̄ eius ciuita-
 tum quasda ui ceperit, alias deditione. Vbi etiā
 Romanorū in bello disciplinam curāq; rerū, Et
 utriusq; Galilaea spatia, Et naturam finesq; Iu-
 deae, necnō Et peculiare terra qualitatē, lacuq;
 Et fontes, captarumq; ciuitatū mala, sū fide si-
 cat uidi, aut perituli, expediā, Nec etiā miseriae
 meas calauerim, cū sciētibz eas relaturus sim.
 Deinde, q̄ iam fessis rebus Iudaeorū, Nero qui-
 dem moriē obierit: Vespasianus autē in Hiero-
 solymam properans, imperij causa retractus sit:
 quāq; signa de hoc ei contigerint, Romaq; mu-
 tationes: Et quod inuitus a militibus, impera-
 tor declaratus sit: Et quod eo disponēda reipu-
 blica gratia in Aegyptū digresso, Iudaeorū fla-
 tus seditionibus agitatus sit: quōq; modo tyrā-
 nis succubuerint, eorūq; inter se discordias mo-
 nerint. Et q̄ ex Aegypto Titus reuersus, bis
 Iudaeorū fines ingressus sit: quōq; modo exerci-
 tum, Et quo in loco cōgregauerit: uel qualiter,
 Et quosies ciuitatē affecerit ipso praesente sedi-
 tia.

sis. Aggressus quoque numerosos, & quantos
 exereris aggeres triumque; murorum ambitum &
 magnitudinem, siue mensuram, & munitionem ci-
 uitatis; et fani templique dispositionem: ad hac ara
 spatium, mensuramque uerissime dicam: festorum
 quoque dierum mores aliquos, septemque; lustratio-
 nes, & munia sacerdotum. Itemque; pontificis ue-
 stes, sanctaque; templi cuiusmodi fuerint, siue ali-
 qua dissimulatione uel adiectione memorabo.
 Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles
 crudelitatem, Romanorumque; in alienigenas huma-
 nitatem: quotiesque; Titus, ciuitatem simul ac tem-
 plum seruare cupiens, ad concordia foedera dis-
 fidentes prouocauit. Differam uero populi uulne-
 ra, & calamitates: quamque; multa mala nunc
 bello, nunc seditionibus, nunc fame perpesti,
 postea capti sunt. Nec uero aut perfugarium cla-
 des, aut captiuorum supplicia praetermittam: uel
 quemadmodum templum inuito Cesare conflag-
 rauerit: quamque; multa opes sacra flamma rapi-
 ae sint: ut totius, quae reliqua eras, ciuitatis
 excidam: & quae praecesserant portenta, atque; pro-
 digia, uel tyrannorum impietatem, uel qui seruitutem
 abducti sunt, multitudinem: aut tui quisque; fortuna
 sit distributus: & quod Romani quidem belli
 reliquias persecuti sunt, deuictorumque; muni-
 mina funditus eruerunt. Titus uero peragratam
 regionem caecula restituit: eiusdemque; reditum in
 Italiam, ac triumphum. Haec omnia septem li-

irre comprehensa, uadixus ne nituperationem
 i rerū sciensibus & qui bello interfuerunt fio-
 lineā, studiosis ueritatis magis quam notitia-
 us perscripsi. Narrandi autem initium faciam
 hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

FL. IOSEPHI

DE BELLO IVDAICO

LIBER I.

De uastatione Hierosolymæ ab Antiocho, CAP. I.

QUAM potentes Iudeorū inter se
 disiderent eo sēpore, quo de to-
 ta Syria cum Ptolemaeo Sexto
 Antiochus, qui Epiphanes di-
 ctus est, ambigebat: (erat autē
 illis consensio de potentia, q̄ honoratus quisq̄
 grauit̄ ferret similibus subiugari) Onias
 quidam ē pontificibus postquam preualuit,
 Thobias filius expulsus ciuitate. Illi autem sup-
 plices ad Antiochum confugerunt, petentes ut
 ipsis ducibus in Iudæam irrumperet. Idq̄ regi
 persuasum est, iam pridē sic animato. Quare cū
 magnis militum copiis egressus, & ciuitasē for-
 titer expugnata caput, & maximam partem
 multitudinē, quibus Ptolemaus carior erat, in-
 eersit. Dataq̄ passim militibus pradādi licen-
 tia, ipse & tēplum spoliavit, et quotidiana re-
 ligionis obsiduitatem per annos tres sexq̄ mēses
 inb

inhibuit. Pontifex autē Onias effugit ad Pto- Antiq.
 lemaum: acceptoq; ab eo in Heliopolitana pra- 13. cap.
 feectura solo, ibi oppidū condidit Hierosolymis
 simile, templumq; adificauit: de quibus iterum
 opportunē referemus. Veruntamen Antiocho
 neq; prater spem deuicta ciuitas, neq; popula-
 tio, neq; tanta caedes satis fuisse: sed intemperan-
 tia uitiorū, eorumq; memoria qua in obsidione
 pertulerat. Iudaos cogere cepit, ne abrogato Antiq.
 more patrio, nec infames suos circūciderēt, por- 12. cap.
 eosq; super arā immolarent: quibus omnes qui-
 dem aduersabantur, optimus uerò quisq; pro-
 pterea trucidabatur. Et Bacchidas praesidijs ab
 Antiocho praepositis, ad naturale crudelitatem
 suam praecipis impijs obsecundans, omnimodā
 iniquitatē excessit: cum & singulatis uiros ho-
 norabiles uerberaret, & communiter quotidie
 specie capta urbis exhiberet: donec eos atroci-
 tate incōmodorū, qui ea patiebantur, ad uindicta
 audaciā irritauit. Deniq; Marbatius Asa- Antiq.
 monai filius, unus ex sacerdotibus, ex uico cui 1. cap. 7.
 namē Modin est, cū manu domestica (nā quinque
 filios habebat) sicis armatus, Bacchidē occidit
 et statim quidē praesidiorū multitudine uictus,
 in mōtes refugit. Multis uerò ex populo sibi fa-
 ciatis, recepta fiducia descendit: commissosq; praesidi-
 superatos duces Antiochi, ex Iudaea finibus
 eiecit. Secundis autē rebus potētiā natus, suisq;
 uolentibus, qd ab alienigenis eos liberasset, impo-
 rans,

rans, moritur relicto Iudæ principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (nec enim cessaturum existimabas Antiochum) et indigenarum conflavit exercitum, et cum Romanis primus amicitiam pepigit: Antiochumque; Epiphane iterum in fines suos ingredientem vehementissima percussam plaga repressit. Adhuc autem feruente victoria, in praesidia civitatis impetum fecit: necdum enim caesa fuerat: habitumque; conflatum, milites de superiori civitate, qua pars sacra dicebatur, ad inferiorem compellit. Fano autem positus, et locum purgavit omnem, muroque; cinxit: et vasa nova divinis rebus curandis fabricata, in templum iniecit, ne veli prioribus profanatis: aramque; aliam adificavit, et religionibus dedit initium. Sacro autem ritu iuxta civitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius, et in Iudeos odij filius Antiochus heres existit: quare coactis pedibus milibus L. equitum autem prope V. milibus, LXXX. vero elephantis, motana Iudæa per paries aggreditur: et Bethsuram quidem oppidum capit. in loco vero cui Bethzacharia nomen est, qua transitus erat angustior, Iudas cum suis copiis occurrit. Et prius quam congrederentur agmina, Eleazarus frater eius, prospecto prater alios excelsa elephante, instructoque; maxima et munimentis aureis ornato, illic Antiochum esse ratus a suis procul excurret: ruptaque; hostili acie ad elephantum usque; pervenit: sed illum quidem, quem regem esse opinabatur, concin-

gere,

gere, q̄ multū superemineret, minimè patuit: be-
 luam uerò in aluo percussam super se deiecit, et
 obritus interijt: nulla alia re gestā, nisi q̄ ma-
 gnum opus aggressus, uitā gloria posthabuit.
 Qui tamē regebat elephantiū primarius erat: et
 si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus. Elea-
 zaro praestitisset audacia, q̄ in sola spe praclari
 facinoris mortē uideretur optasse. Hoc autē fra-
 tri eius totius praelij praesagiū fuit: nam fortiter
 quidē Iudei diuq; decertarūt: sed à regis secū-
 da fortuna usis, numeroq; praestantibus superati
 sunt: multisq; interfectis Iudas cum ceteris in
 Gophniticā toparchiā refugit. Antiochus quē
 ad Hierosolymā profectus, ibiq; dies paucos co-
 moratus, penuria utensiliū abstulit: relicto qui-
 dem ibi praesidio, quātū satis esse arbitrabatur:
 caetera uerò multitudine ad hyemandū dedu-
 cta in Syriā, discessu autē regis Iudas nō quie- Antiq. l.
 scebat: sed accessione multorum sua gēis anima- 12. cap. 1.
 tus, aggregatis etiam quos ex praelio receperat,
 apud nicum. Adasa cum Antiochi ducibus
 cōgreditur: factisq; fortibus in praelio cognitus,
 multis hostibus interfectis occubuit: et in die-
 bus paucis frater eius Ioannes occiditur, infi-
 dijs eorū captus, qui cum Antiocho sentiebāt.
 De successionibus principum à Ionatha usque
 ad Aristobulum. CAP. II.

Cum autē successisset ei frater Ionathas, Antiq. l.
 et in alijs, quae ad indigenas pertinerēt, 13. cap. 1.
 cauit.

cautus se ageret, suamq; potentiā Romanorum
amicitiā corroboraret. Antiochi quidem filio
reconciliatur: non tamē horū ei quicquā profuit
ad depellendū periculū. Nūq; Tryphon tyrannus,
Antiochi quidē filij tutor, sed insidijs eum
captans, & prater hoc amicis nudare capiens,
Jonathan cum ad Antiochū paucis comitatus
Ptolemaida venisset, dolo cōprehendit: eoq; nin
tlo cōtra Iudēā movit exercitū: unde repulsus
ntiq. li. à Simone Jonathe fratre, quodq; ab eo supera-
cap. 9 tus esset, iratus eundē Ionathā interfecit. Simon
autē fortiter regēdis rebus inētus, Zara quidē
& Ioppen, & Iamniā capit. Evenerit autē &
Accaron sabactis præsidijs: aduersusq; Try-
phonē Antiocho auxiliū prebuit, qui Doram
ante expeditionē quā in Medos fecit obside-
bat. Sed regis aviditatē satiare nō potuit, quā-
vis neci Tryphonis suā quoq; operā adhibuis-
set. Non multo enim post Antiochus Cēdebeū
ex ducibus suis ad vastandā Iudēā opprimen-
dumq; servitio Simonē cum exercitū misit. Ille
autē, quanquā senior erat, bellū tamen invenili-
ter administrabat: & filios quidē suos cū vali-
dissimis premisit, parte verō multitudinis co-
mitatus alio latere aggreditur: multisq; per
multa loca insidijs etiā in montana dispositis, in
omnibus superas: clarissimāq; positus victoria,
pontifex declaratur: & ducentos septuaginta
post annos Iudæa liberat à dominatione Asa-
cedon

cedoniam: sed & ipse perijt in conuiuio, captus
insidijs Ptolemai generi sui: qui eius coniuge A
duobusq; filijs in custodia cōclusis, certos misit, 13
ut Ioannē tertium, cui etiā Hyrcanus nomē fuit,
interficerent. Cognito autē impetu qui paraba-
tur, adolescens ad ciuitatem properabat, multo
populo fretus, et propter memoriā paterna uir-
tutis, & q̄ iniquitas Ptolemai dunctis esset in-
uisa. Voluit autē Ptolemaus etiā alia porta in-
gredi ciuitatē, sed à populo reiectus est, qui ma-
turius Hyrcanū susceperat: & is quidē statim
recessit in quoddā ultra Hierichuntā castellū,
quod Dagon uocatur. Hyrcanus autē paternū
honore pōtificis affectus postquā Deo sacrifi-
cia reddidit, uelociter Ptolemeū petit, & matrem
simul & fratribus adiumento futurus: castel-
lumq; aggressus, alijs quidē rebus superior erat,
iusto autē dolori cedebat, Ptolemaus enim quo-
ties premeretur, matrē eius fratresq; in murum
productos, palam ut possent conspici, uerbera-
bat: eosdemq; precipitandos, nisi quā primū re-
cederes, minabatur. Vnde Hyrcanū quidē plus
timor ac misericordia, quam iracundia com-
ponebat. Mater uerò eius nihil plagis aut in-
tentata nece perterrita, manus protendens, filiū
precabatur, ne uel suis fractus iniurijs, parcere
impio: siquidē ipsa sibi mortē à Ptolemaeo pro-
positam immortalitate duceret meliorē, dummo-
do ille pœnas eorū, quæ in domū suā contra fas
admissi

admisisset, expenderet. Ioannes autē nunc obstinationē matris cogitās, ac preces eius audiens, ad irruendū impellebatur: modo verberari eam lacerariq; conspiciens, effoeminabatur: totusq; plenus doloris erat. Ob hac autē diu tracta obsidione feriatu annus aduenit: quem septimo quoq; circuitu redeuntem, apud Iudaos cessare moris est, exemplo septimorum dierum. Et in hoc Ptolemæus obsidionis requiem nactus, fratribus Ioannis una cum matre occisis, ad Zenonem confugit, qui Corylas cognominatus est, Philadelphie tyrannum. Antiochus autē ob ea quæ per Simonē passus fuerat, iratus in Iudæam ducit exercitum: ibiq; assidens Hierosolymis, Hyrcanum obsidebat. Ille autē patefacto sepulcro David, qui regum diuissimus fuerat, ablatisq; inde pecunia plus quā tribus millibus talentorū, & Antiocho persuasit, datis ei trecentis talentis ab obsidione discedere, primusq; Iudæorum priuatis opibus alere peregrina cepit auxilia. Rursusq; tamen quando Antiochus cōtra Medos bello suscepto tempus ei vindictæ præbuit, cōfestim aduersus ciuitates Syria perrexit, vacuas propugnatoribus esse ratus: quod

Antiq. li. 3. 6. 16. 17. & uerum fuit. Medabam, quidē & Sameam cum proximis, necnon & Sichimam, & Garizim ipse cepit, & super his Chusihæorum gentem, adiacentia sano loca incolentium, ad exemplum eius quod est Hierosolymis, adificato. Ce-

pit autem & Idumaea nō paucas alias ciuitates & praterea Dorcon, & Marisan. In Samariam uerò usq; progressus, ubi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode rege condita, ex omni eam parte concludit: filiosq; suos Aristobulum & Antigonum obsidioni praefecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant intra ciuitatē uenerunt, ut etiam insuetam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adiutorē sibi aduocant, Spondium cognominatum, qui cum prompta eis uoluntate paruisset, ab Aristobulo & Antigono superatur: & ille quidē ad Scythopolim usq; persequentibus eum memoratis fratribus effugis: hi uerò in Samariam reuersi, & multitudinē iterum intra murū cōcludunt, & expugnata ciuitate ipsam dirunt: & habitatores eius captos abducunt. Prosperē autē gestis ita cedentibus, alacritatem refrigescere nō sinebant: sed cū exercitu Scythopolim usq; progressi, & ipsam peruasērūt, et agros intra Carmelū omnes, inter se partiti sunt.

De Aristobulo, Antigono, Iuda Elizo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio.

C A P I I I.

Secundarum autem rerū Ioannis & filiorū eius inuidia seditionē gētilium concitauit, multiq; aduersus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello deuicti sunt. Reliquum uerò tempus Ioannes cū fortunatissime uiueret, & optimē rebus per annos x x x. & tres admini-

stratis, & quinque filijs relictis moritur: vir plane beatissimus, & qui nullam dedisset occasionem, cur eius causa de fortuna quispiam quereretur. Denique tria uel maxime precipua solus habebat: nam & gentis princeps, & pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret. Quinetiam de duobus maioribus filijs suis, quod rerum domini permansuri non essent, prauis atque pradixit: quorum uita quis fuerit exitus, narrare non indignum uidetur, quantumque a paternæ felicitate diuerterint. Patre namque mortuo maior Aristobulus translato in regnum principatu, diadema sibi primus imposuit: quadringentis & octogintauno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deuenit, seruitio quod apud Babylonios sustinuit, liberatus. li. tus. Fratrem uero à se secundum Antigonus (namque cap. 18 illum diligere uidebatur) in honore pari prodicebat: alios autem uinctos custodia tradidit. Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contedere: namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoque crudelitatis processit, ut uinctam fame necaret. Horum autem facinorum poenas Antigoni fratris morte persoluit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat: nam & hunc incremit, adductus criminationibus per maleuolos regni compositis. Itaque primo quidem Aristobulum dictis fidem non habebat, qui

& frat

Et fratrem magnipederet, Et pleraque linore fini-
 gi arbitaretur. Sed cum Antigonus ex militia
 clatus redisset, festis diebus, quos tabernaculis
 posuit Deo celebrare mos patrius exigebat, ene-
 mi eodem tempore ut adversa valendo Aristobu-
 lum corripere. Antigonus vero circa festorum
 solenniorum sine armis comitatus templum ad-
 orandum quam maxime petiit, pluraque in honorem
 patris ascendit ornatus. Tumque delatores nequis-
 simi regem adveniens, Et armorum pompam, Et An-
 tigonis arrogantiam prius fortuna maiorem esse
 criminabantur: quodque maxima cetera stipen-
 dus, ut illum interficeret eo venisset: nec enim per-
 peti honorem solum ex regno habere, cui regnum
 ipsam licet obtinere. His paulatim, quantum in-
 nitus, tamē credidit Aristobulus: ac ne vel su-
 spicari quicquam videretur, prospiciēs, Et ut in-
 certa praeconeres, suos quidem satellites in quendam
 subterraneum Et tenebrosum locum transire iubet.
 Ipse autem iacebat in castello, Bari autem, post autem
 Anonia cognominata: Et ut inermis quidem
 parceret, occideret autem Antigonus, praecepit, si
 cum armis adiret: necnon Et ipsum Antigono qui
 praecipere missis inermis veniret. Ad haec
 regina satis collidit cum insidiatoribus consilium ca-
 pit: namque his qui ad eum missi fuerant, persua-
 det, ut mandata quidem regis taceant, dicant vero
 Antigono, quod frater audisset, arma sibi cum pul-
 cherrima in Galilea ornatumque bellicum fabricaf-
 se: qua

:qua ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autē, praesertim cum aliō discessu us sit libet̃er cū uideret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim male suspicaretur, patris suadebat affectus) cū armis uelut ostentatū se ueniēs, properabat. Sed ibi ad obscurū ransiu, qui Stratonis pyrgus uocabatur, accessit, a satellitibus interemptus est: certumq; documentū praeiuit, omnem beneuolentiā, iusq; natura calumnijs cedere, nullamq; optimarum affectionū tantū ualere, ut inuidia perpetuò possit obfistere. In hoc autē etiā Iudā quis nō rectē miretur? Essaus erat genere, qui nunquā diuinando aberrauit, neq; mēlitus est. Is Antigono transeunte per iēplum, mox ut eum uidit, ad notos qui aderant exclamauit (non paucos autē discipulos siue cōsultores habebat) Papē, nunc mihi pulchrū est mori, quādo ante me ueritas interijt, mearumq; praedictionum aliquod mēdaciū deprehēsū est. Fuit enim iste Antigonus, qui hodie deberes occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis pyrgū futo fuerat destinatus: & ille quidē sexcētorū abhinc stadiorū intervallo distat. Hora uerò diei sunt quatuor: sed & natiuitationē iēpus effugit. Hac locutus senior, mœsto uultu & mēte folicita secū multa repensabat: & paulò post interfectus Antigonus nuntiatur, in loco subterraneo, qui eodē nomine quo maritima Casarea, Stratonis pyrgus

que appellabatur: & hoc fuit quod uariè fefel-
 li. At uerò Aristobulo confestim sceleris pœ-
 nitudine morbus ingrauescit: semperq; facino-
 ris cogitatione sollicitus, perturbato animo ta-
 bescebat, donec mœroris acerbitate uisceribus
 laceratis subitò sanguinē nomeret. Hunc ergo
 iunus è seruulis eius ministerio destinatus foras
 efferens, providentiâ nupinis errauit: & ubi
 Amigonius erat occisus, super extantes adhuc
 cadis maculas cruorē interfectoris effudit. Vlu-
 latu auē eorū qui id cōspexerāt cōtinuo subla-
 to, tanquā puer de industria sanguinē illic li-
 basset, clamor ad aures regis peruenit, causamq;
 requirebat: & cū eam prodere nullus auderet,
 ad resciedum magis ardebat: ad extremū uerò
 minitanti, nimq; adhibenti, uerū quod erat in-
 dicauerunt: atq; ille cū lacrymis opplesset ocu-
 los, quantumq; poterat ingemisset, hac dixit:
 Sperandū certē nō erat, ut maximū Dei lumen
 facta mea nefaria lateret: nam citò ma ulrix co-
 gnata cadis iustitia persequitur. Quam diu ō
 corpus improbū fratri matricq; damnatā animā
 desinebis? q̄ diu paulatim illis libabo sanguinē
 meū? simul totū accipiū; neq; iam meorū uisce-
 rum inferias fortuna decideat. His dictis ilico Aniiq. li.
 mori, cū nō plus anno regnasset. Uxor uerò fra- 13. cap. 19
 trē eius ninculis dissolutis regē cōstituit Alexā-
 dru, q̄ aetate maior erat, ei modestia prastare ui-
 debatur. Sed ille potestate adeptus, fratrem quidē

aliterū regnū appetentē occidit : aliterū autē pri-
uata uita cōsuetum ablatis rebus secū habebat.
Præliū etiam cū Ptolemaeo cognomēto Lathyro
comittit : qui oppidū Asochin ceperat, & multi-
tos quidē peremit hostiū, sed uictoria in Ptole-
mai partes propēssior fuit. Postea uerò quā ipso
pulsus à matre Cleopatra discessit in Aegyptū,
& Gadarā obsidione caput Alexander, & ca-
stellum Amathantis, omnium maximū qua trans
Iordanē sita erant, ubi preciosissima quoque bo-
norum Theodori filij Zenonis habebantur. At
Theodorus repētē superueniens, & proprias res
recipit, & sarcinas regis auferit, Iudæorumq; se-
rē decē millia interficit. Verū Alexander re-
ceptis post cladem uiribus, aggressus maritimas
regiones Raphiā caput, & Gazam, itemq; An-
thodonem, qua postea ab rege Hierode Agrip-
pias nominata est. His autē seruitio domitus, con-
citatur in eum festo die populus Iudæorū. Nam
plerunq; epula seditiones accendunt : nec uide-
batur insidias posse cōprimere, nisi conductitior
haberet auxilio Pisidas & Cilicas : nam Syros
mercenarios respuebat, propter ingentē cū Iu-
dæorū gente discordiam. Cæsis autem supra octo
millibus ex turba rebellū, Arabia bellū inu-
lit. Ibiq; Galaaditis ac Moabitibus subactis, tri-
butoq; his imposito, ad Amathuntem regressus
est. Cumq; Theodori metus eius freūdis succes-
sibus perculisset, castellū suo praesidio repositum
funditus eruit : mox autē congressus cum Oboda

rege Arabū, qui locū fraudi opportunū in Ga-
 laadēsi regione occupauerat, captus insidijs to-
 tum amissū exercitiū in uallē altissimā cōpulsum,
 atq; obtritum multitudine camelorū. Ipse uerò
 elapsus in Hierosolymā, cum sibi gentem insen-
 sam ad nonarū rerū motus magnitudine cladis
 accendit. Fit autē etiam tunc superior, crebrisq;
 praelijs nō minus quinquaginta millibus Iudeo-
 rum per sex annos interfecit: nequaquam tñ mi-
 norijs latabat, quoniā regni sui uires cōsumeret.
 Vnde armis omīssis, sermone placido cū subie-
 ctis redire in gratiā conabatur. Illi autē incon-
 stantiā eius morumq; uarietate intanū oderāt,
 ut perēdiant, quōnam pacto eos sedare posset di-
 cerēt, si moreretur: nā uix etiā moreno dauros
 ueniam, qui tam multa scelera fecisset: simul
 etiā Demetriū auxiliū, cui cognomē Acaro, ac-
 cersuerūt: qui cū his maiorū premiorū spe fa-
 cile paruisset, uenissetq; cum exercitu, miscēt
 auxilijs eius Iudai circa Sichimam. Perosq; ta- Ant.
 men Alexander mille quidē equitibus, sex an- 13.61
 sem peditū mercenariorū millibus excepit, cū
 haberet ex Iudais quoq; prope ad decem millia
 bene sibi cupientium, aduersa autē partis essent
 equitū tria millia, peditumq; millia quadragin-
 ta. Et prius quā ueniretur ad manus, interce-
 dentibus nūtijs & praeconibus, reges transfugia
 sentabāt: Demetrius quidē Alexandri merce-
 narios, Alexander autē Iudaeos qui Demetrium
 b B 4 seq

sequerentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed cum neq; Iudæi sacramenta, neq; fidē Græci contemnerent, armis iam cominus decernebant. Superatq; pralio Demetrius, quamvis Alexandri mercenarij multa & animose & fortiter gessissent. Euentus autem pugna præter spem cedit utriq;: nam neq; hi qui Demetrium acciuerant, in partibus victoris permanserūt: & immutata fortuna misericordia, sex Iudæorum milia se ad Alexandrum, qui in montes effugerat, confluxerūt. Huius inclinationis momentū Demetrius ferre nō potuit: sed Alexandrum iam quidem collectis viribus pralio sufficere ratus, omnē uerō gentē ad eum transire existimans, mox inde digressus est: non tamen reliqua multitudo ob abscessum auxiliorum simulates deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro decerbabat, donec plerisq; interfectis ceteros in Bemesolim civitatē compulsi, eaq; subacta in Hierosolymam captivos abduxit. Verum immoderata fecit iracundia, ut crudelius eius ad impietatem usq; procederet. Oclingentis enim captivorum in media civitate crucifixis, mulieres earumq; filios in conspectu matrum necavit, atq; hæc potans, & cum suis concubinis recubans, prospiciabat. Tantus autem populum terror inuasit, ut etiam diversa partis studiosi proxima nocte octo millia hominū extra totam Iudæam profugerent: quorū exilij mors Alexandri fuit.

fuit Cum eiusmodi factu tandem agred; regni
osium quassisset, ab armis requieuit.

De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deq;
Alexandra & Hyrcano. CAP. IIII.

Rursus autem fit ei turbatu initium An-
tiochus, qui etiā Dionysus dictus est, Do-
metrii quidē frater, sed eorū nouissimus qui So-
leucum generis antorē habebant. Hunc enim ti-
mens qui Arabas parato bello pulserat, totum
quidem super Antipatrida montibus proxi-
mum, & inter Ioppes littora spatium, fossa ab-
issima direxit. Ante fossam uerò murum adi-
ficauit excelsum, turreq; ligneas, ut faciles ad-
itus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antio-
chum arcere ualuit. Exastis enim turribus fos-
sisq; repletis, cū suis copijs transgressus est. Vin-
dictaq; posthabita, qua deberet eum à quo pro-
hibitus est ulcisci, protinus cōtendit in Arabas.
Horum autē rex in loca sua nationi cōmodiora
cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus
(habebat autē numerum decem millium) im-
paratos ex improviso Antiochi milites inua-
dit. Valido autem praelio cōmisso, quā diu qui-
dem supererat Antiochus, durabat eius exer-
citus, quamuis eum passim Arabes trucidarēt.
Vbi uerò procubuit (succurrendo enim uictis
semper in periculis aderat) omnes terga dede-
runt: maximaq; pars eorum cum in acie, tam in
fuga absuntur. Reliquos autem p̄ nictum cura
b b s delap

delapsos, alimentorū penuria perire cōtigit, præter admodū paucos. Hinc Damasteni Ptolemao Ninnai filio insensū Arctam sibi sociam: Syriæq; coeles regē constitutum: qui bello illato Iudæa, postquam pugna uicit Alexandrum, pællione discessit. Alexander autem Pella capta Gerasam petiuit rursus opū Theodori cupidus: tripliciq; ambitu circumdatis defensoribus, locum expugnavit. Necnon et Gaudanen et Seleuciam, et eam que Antiochi Pharanx dicitur, sub iugum mittit. Ad hæc autē capto Gamaleucastello validissimo, eiusq; præfecto Demetrio multis criminibus innotato, in Iudæam reproditur, expleto in militia triennio: lætusq; à gentilibus ob res prosperè gestas excipitur. Belli autem requiem secutū est morbi principium. Et quoniam quartano febriū recursu fatigabatur, depulsum iri valetudinē credens, si rursus animū negotijs occupasset, in cōpestina militia sese dedit: et ultra vires corpus laboribus nexans, inter ipsos tumultus trigésimo et septimo regni anno moritur: idq; Alexādra coniugi suæ reli-

Antiq. li. quit, Iudæos eius vel maximè dicto obediētes
 13. cap. 22 fore nō dubitans: quod longe ab eius crudelitate
 discrepās, et iniquitati resistens, benevolentiam
 sibi populi comparasset. Neq; spes eum sefellit:
 namq; opinione pietatis obrinnit muliercula
 principatū: quippe qua morem gentis patrum
 probè norat, et qui sacras leges temerassent ab

initio

initio deieflabatur. Cum autē duos filios Ale-
 xandro genitos haberet, nam quidē maximum
 Hyrcanū, & propter aīatē declarat pontificem,
 & q̄ prioreā ſegnior eſſet quā ut poteſtate
 regia moleſtus cuiquā uideretur, regē conſtitui:
 minorem autem Ariſtobulum, priuātū uincere
 maluit, quōd ſeruētiore eſſet ingenij. Iungit au-
 tem ſe eiſdē mulieris dominationi quedā Iu-
 deorū ſectio, Pharifaei: qui prater alios pīeſentem
 colore putarētur, & peritiuſ leges interpretari
 ob eamq; cauſam magis eos ſuſpiciebat Ale-
 xādra, diuina religioni ſuperſtitioſe deſeruens.
 Illi autem paulatim ſceminā ſimpliei inſinuati,
 quoſuis pro ſua libidine ſummonēdo, deponen-
 do, itemq; uinciendo, ac ſoluendo, iam procura-
 tores habebantur: prorsus ut ipſi quidem regis
 commodis fruērētur, expēſas uerō ac difficul-
 tates Alexādra perſerret. Sed eadē mirē callebat
 res adminiſtrare maiores: itaq; ingentis copijs
 ſemper inſentia, duplicē conſtante exercitiū: neq;
 pauca mercenaria parauit auxilia, quibus non
 modō ſtatū ſue gentis roborauit, ſed etiam re-
 uendā ſe reddidit externe potētia. Imperabas
 autē alijs, uerūm Pharifaeis ipſa ultro parebas.
 Deniq; Diogenē quendam inſignem uirū, qui
 Alexādro fuerat amiſſiſſimus, interſciens, eiſ
 factū conſilio criminari, ut occingenti (quos ſu-
 prā memorauimus) regis iuſſu, tollerētur in crucem
 nihilominus autem Alexādra ſuadebat,

ut et alios, quibus autoribus Alexander in eos
 fuisset cōcitatus, occideret. Cumq; his nimia su-
 perstitione nihil abnuendum putaret, quos sibi
 libuisset ea specie irucidabant, donec optimus
 quisq; periclitantiū ad Aristobulū confugeret:
 atq; ille matri persuasit, ut his propter dignita-
 tem parceret, ciuitate autē pelleret quos nocētes
 existimaret. Igitur illi quidē data sibi copia per
 regionē dispersi sunt. Alexandra nerō in Da-
 mascū misso exercitu, quoniā Ptolemæus sine in-
 termissione ciuitatē premebat, illam quidē nulla
 re memorabili gesta cepit. Regem autē Arme-
 niorū Tigranem, qui aduoto Ptolemaidæ mulieræ,
 Cleopatrá circumfēdebat, pactionibus donisq;
 sollicitat. Sed illum domesticarū turbarū metus,
 ingresso in Armeniam Lucullo, iamdudū inde
 retraxerat. Inter hac Alexandra morbo labo-
 rante, minor eius filius Aristobulus, cū famulis
 suis quos multos habebat, omnesq; pro attris fa-
 uore fidiſsimos, uniuersa castella obtinuit, et pec-
 cunia quā ibi reperit conductis auxilijs, regē se
 declarauit. Ob hac miserata querelas Hyrcanæ
 mater, coniugem Aristobuli cum filijs inclaudis
 apud castellū quod a septentrione fano adiacens,
 Baris antea uocabatur ut diximus, postea nerō
 Antonia cognominata est, imperante Anto-
 nio, quemadmodum de Augusti et Agrippæ
 nomine Sebaste et Agrippas alia ciuitates
 appellatae sunt. Ante in Alexandra moritur,

quā in Aristobulū fratris eius Hyrcani con-
tumelias vindicare: quē deijci regno curaveras,
quod ipsa nonē annos administravit. Et haeres
quidē omnium sit Hyrcanus, cui regnū etiā uina
cōmiserat. Verū Aristobulus uirib⁹ atq; au-
toritate praestabat. Habito autē inter eos circa
Hierichūa de rerū summa cōsiliū, pleriq; Hyr-
cano relicto transiit ad Aristobulū. Hyrcanus
autē cū reliquis fuga peruenit in castellū Anto-
niam, ibiq; salutis obsides nactus (erat enim ibi
in custodia, ut praemisimus, coniunx Aristobuli
cum filijs) prius q̄ grauius aliquid accideret, ea
lege in cōcordiam redijt, ut regnū quidē Ari-
stobulus haberet, ipse uerō cederet, quasi frater
regis alijs honorib⁹ cōtenuus. Hoc modo in sano
recōciliatū, cum in cōspectu circumstantis populi
benignissimē alter alterū cōplexus esset, domus
permusai, & Aristobulus quidē discedit in re-
giam, Hyrcanus autem in Aristobuli domum.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione
Hierosolymæ.

C A P. V.

Metus uerō & alios eius inimicos praeter
Aspem dominantis occupat, & maximē
Antipatris iamdudum Aristobulo inuictum.
Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac
opibus gentis suae princeps. Is igitur & Hyrcanum
ut ad Arcetam regē Arabia confugeret,
eiusq; auxilio regnum repeteret hortabatur, &
ipsi Arceta ut Hyrcanum susceperet atq; in re-
gnum

gnum deduceret suadebat, malum obreclans
 Aristobuli moribus, multisq; Hyrcanū laudi-
 bus pradicū: simulq; admonēbat q. cum decer-
 ret regno clarissimo presidente, iniquitate op-
 pressis manū porrigere: Hyrcanū autē iniuriis
 pari, qui principatu iure successionis sibi dedito
 occidisset. Sic instructis ei preparatis ambobus,
 nocte cū Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoq;
 cursu in oppidū quod Petra dicitur saluus eua-
 su: ea est Arabia regia. Ibi postquam Hyrcanum
 in manū regis Aræa tradidit, multis di-
 ctis multisq; muneribus ut auxilium praberet,
 quo in regnū deduceretur, effecit. Erant autem
 peditū equitūq; millia L. quibus nequaquam
 restitit Aristobulus: sed primo impetu supera-
 tus, in Hierosolyma fugere cogitur: atq; omnino
 uapine esset, nisi dux Romanorū Scantus aduer-
 sis horū tēporibus imminēs soluisset obsidionem
 namq; is ex Armenia quidē in Syriam missus
 erat a Pompeio Magno, qui cū Tigraue bellum
 gerebat. Sed ubi Damascū uenit, recens a Me-
 cello. Et Lollio captā reperit: his inde submo-
 gnoq; cognitoq; in Iudæa quid ageretur, illuc uelut ad
 quæstū cucurrit. Deniq; mox ut fines ingressus
 est, Iudeorū legati ad eum ueniunt a fratribus,
 uerisq; ut sibi potius adiunção essent orantibus.
 Sed trecentis talentis qua Aristobulus ei mise-
 rat, iustitia posthabita est. Tot enim acceptis
 Scantus ad Hyrcanū Et Arabes legatos misit.

Romanorū eis & Pompeij nomē inteneans, nisi
 ab obsidione desisterent. Itaq; & Aretā ex Iu-
 dea in Philadelphiā recedit metu percussus, &
 Scaurus Damascū rediit. Aristobulus autē q̄
 captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed
 omnibus quas haberet copijs collectis, perseque-
 batur hostes: & circa locū quem Papyrona no-
 cant prelio cōmisso, supra sex eorū millia cecidit
 in quibus erat & Cephalon frater Antipatri.
 Hyrcanus uerò & Antipater Arabū primatū
 auxilio, spem in aduersarios transfulerūt: et cum
 Pompeius Syriā ingressus Damascū peruenissi-
 set, ad ipsum cōfugiunt: multisq; numeribus ei
 datis, eadē illa quibus ad Aretā usq; fuerūt al-
 legantes, magnopere precabātur ut Aristobulū
 uolentia damnata, regno Hyrcanū restitueret,
 cui tam aetate quā moribus deberetur. Sed nec
 Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fro-
 tui. P̄generat autē quārum potuit ornatus cultu
 regio: deinde offensus obsequijs, neq; ferendum
 existimās abiectius q̄ regē deceret utilizari ser-
 uire, à Diospoli regrediebatur. Ob hoc iratus
 Pompeius, etiā Hyrcano rimq; socijs hoc precan-
 tibus, Aristobulū petiit, et Romano simul exer-
 citu et Syrorū instructus auxilijs. Cum uerò Pet-
 lam et Scythopolim pratergressus Coreas uenissi-
 set, unde Iudaorū fines incipiunt per medietra-
 nea loca subeuntibus, cognito Aristobulum in
 Alexandrinum confugisse (castellū est magnificū
 in

Antiq. lū.

16.46.6.7

fruct

structum, in monte praelso situm) mittit per
 quos eum iubet inde descendere. Ille autē de-
 creuerat, quia pro imperio uocaretur, periclitari
 potius quam parēre. Sed populū uidebat horre-
 scere: & amici monebant ut Romanā uim cogi-
 taret, quā sustinere nō posset. Itaq; horū consilijs
 obediens, descendit ad Pompeium: quodq; iuste
 regnaret, multis pro se dictis in castellū redijt:
 & cum iterū descēdisset provocatus à fratre, ac
 de suo iure cū eo disceptasset, dennō regreditur
 non prohibente Pompeio. Erat autē inter spem
 timoremq; medius: & ueniebat quidem melius
 exoraturus Pompeium ut sibi cuncta permitte-
 ret, ad montē uerō reueriebatur, ne quid regia
 dignitati derogare uideretur. Quia tñ castellū
 cum Pompeio cedere placebat, hisq; propositos
 monere literis ut decederent, quibus praeceperat
 ut non nisi manu sua scriptis epistolae obtepera-
 rent: iussa quidē facit, sed in Hierosolymā cum
 indignatione discessit, belloq; iam cōgredi cum
 Pompeio cogitabat. Ille autē (nec enim sēp ap-
 paratū dandū putauit) statim eū insequit: mul-
 tum quippe alacritati eius addiderat, circa Hie-
 richuntē. Anthridatis mors nuntiata: ubi pin-
 guissima Iudae regio & palmarū plurimum ac
 balsamū nutrit: cuius inciso lapidibus acutis ro-
 bore stillantē lacrymā ex uulneribus colligunt.
 Eumq; illuc pernoctasset, mane in Hierosolymam
 properabat. Itaq; hoc eius impetu perterritus

Aristobulus, supplex occurrit, pecuniāq; pol-
licitus, quodq; semetipsum ei cū civitate per-
mitteret, Pompeiū mitigat sententiā. Nec tamē
quicquā eorū qua promissū effectū est. Gabinū
enim qui ad suscipiendā pecuniā missus fuerat,
ne in oppidū quidem Aristobuli socij recepe- Antiq. li
rant. His cōmotus Pompeius, Aristobulum in 14. ca. 7.
custodiam collocat: ad civitatē verò profectus,
explorabat qua ex parte facilior esset accessus:
nam & murorū eius firmitatē oppugnari posse
facile non videbat: vallemq; pro mœnibus hor-
ribilē, sanūq; illic cernebat proximum, adeo
tutissima munitione circumdatū, ut etiā si cini-
tas caperetur, secundū esset hostibus in eo refu-
giū. Hoc autē diu quid faceres hasuāte, seditio
intra civitatē orta est: Aristobuli quidē socij
bellū geri potius regēq; liberari dignū esse cen-
sentibus: qui verò cū Hyrcano sentiret, Pōpeio
portas aperiri. Meus autē hos plures faciebat
Romanorū constantiam repugantes. Deniq; ni-
tela pars Aristobuli cōcessit in tēplum: & pō-
te qui ab eo civitati iungebatur abscisso, ne ad
ultimum usq; resisteret, instruebatur. Cū au-
tem alij Romanos recepissent in civitatem, hisq;
domum regiam tradidissent, ad hac obtinenda
Pompeius unū ē ducibus suis Pisonē cum mi-
litibus intromittit: isq; praesidijs in civitate di-
spostis, quia nemini eorū qui in templū confu-
gerant pacē persuadere poterat, omnia qua cir-

cū erant oppugnationi parabat: Hyrcano eimq;
amicis ad cōsilia conferenda. Et ad efficienda
qua iuberet alacriter animatis. Ipse uerò ad
partes septentrionales fossamq; uallēq; replebat
omni genere materia per milites cōportato, cum
per se opus esset difficillimū, propter immensam
altitudinē, Et præterea Iudæi modis omnibus
desuper obsisterent: mansissetq; labor imperfe-
ctus, nisi Pompeius obseruatis diebus septimis,
quibus Iudæos religio ab omni opere manus
abstinere cōpellit, per eos aggerē cumulare præ-
cepisset, inhibitis à prælio militibus. Pro solo
enim corpore Iudæis etiā per sabbata pugnare
licet. Igitur iam ualle repleta, Et impositus ag-
geri turribus, admotisq; machinis Tyro allatis,
mœnia tentabas. Desuper obstantes lapidibus
repellebātur, cū diu surres obsidendi magnitu-
dine simul Et pulchritudine præstātes, uim re-
pugnantium sustinerent. Veruntamē Romanis tūc
plurimū defatigatis. Pompeius Iudæorū toleran-
tiā Et in alijs admiratus est: Et præcipuē, quòd
nihil ceremoniarum inter media tela uersantes
intermiserūt: sed uelut in alta pace ciuitas age-
ret, quotidie sacrificia et uictimæ, omnēq; Dei
cultū diligentissimè celebrarunt, nec uel in ipso
excidio cū ad arā in dies singulos irucidaretur,
legitimis religionis sue muneribus abstinnerūt.
Mense igitur obsidionis tertio uix una turres
deiecta, in sanū irruptū est. Primus autē murū
trans

transcendere ausus est Sylla filius Faustus Cornelius. Et post eam centuriones duo Furius Et Fabius cum suis cohortibus : Et circumscripto undique fano, alios alio confugiētes, uel etiā paulisper repugnātes, interficiunt. Vbi plurimi sacerdotū, quāquā hostes strictis gladijs irruētes uidebāt, intrepidi tamē in peragēdis rebus diuinis persenerabant : Et in ipso libādi tēplumq; adolēdi ministerio maclabātur, saluti quoq; praferētes religionis obsequiū. Multos autē sui gēntiles aduersa partis studiosi cruciabant, plurimi sese in rupes precipitabant : nōnulli furibundi canctis qua circa murū erant in desperatione succensis, pariter cōflagrabant. Itaq; Iudeorū quidē milia duodecim occubuerūt, Romanorū uerò per pauci : sed plures sanciatī sunt. Nihil autē grauius in illa clade Iudeorū genti uisum, quā sanctum illud arcanum, neq; cuiquā prius uisum alienis esse detestū. Deniq; Pōpeius una cum suis comitibus in templū ingressus, ubi neminē prater pōrificē adesse fas erat, qua intus erāt candelabra cum lychnis Et mensis in quibus libare atq; adolere moris est, Et uascula ex auro cūcta spectauit : cōgestamq; pigmentorū molē, sacrāq; pecunia ad duo millia talentorū. Nec tamē uel hac uel aliud quicquam de sacrosanctis opibus sine instrumentis attigit : sed postero die post excidiū purgare templū edituos iussit, Et solēnia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcanū pontificem

declarauit: q̄ se & in alijs rebus alacrem obse-
 dionis tēpore prauisset, promptamq; ad bellū
 agrestiu multitudinē ab Aristobulo reuocaf-
 set: per qua sicut imperatorē bonū decuit, bene-
 uolētia potius quā timore plebē sibi cōciliauit.
 Inter captiuos etiā cōprehensus Aristobuli so-
 cer, idēq; patruus tenebatur: & illos quidē qui
 maxime belli causa fuissent, securi pēnsit. Fau-
 stu nerō & qui una fortiter operā nauauerant
 praeclaris premijs donat, et Hierosolymis tribu-
 tū indicit. Ablatas autē gēti etiā quas in Cœ-
 lesyria ceperant ciuitates, Romano qui tūc erat
 praefidi parere iussit: proprijsq; tantū finibus cir-
 cūclusu. Instaurauit autē in gratiā cuiusdā ex
 libertis suis Demetriū Gadarēsis, etiā Gadara,
 quam Iudai subuerterant. Mediterraneas pra-
 terea ciuitates ab eorū imperio liberauit, quas
 prauenti non exciderāt, Hippon, & Scythopo-
 lim, & Pellā, et Samariā, & Marisam: itemq;
 Azotū, & Iamniā, & Arethusam: necnō
 & maritimas, Gazam, & Ioppen, & Doram,
 & quae pridē Stratonis Pyrgus uocabatur, post
 autē ab Herode rege clarissimis edificijs trans-
 formata, Caesarea nominata est: easq; omnes in-
 digenis ciuibus redditas provincia Syria con-
 iunxit. Huius autē & Iudae, cunctorumq; ad-
 ministratione ad Aegypti usq; fines & flumē
 Euphratē cum duabus legionibus Scauro per-
 missa, Romam ipse per Ciliciam properauit, ca-
 ptiu

pinum dicens Aristobulum cum familia.
 Erant autem filiae duae, totidemq; filij: quorum
 unus Alexandr ex itinere fugit, minor autem
 Antigonus cum fororibus Romam uelatus est.
 De bello Alexandri cū Hyrcano & Aristobulo. C. V I.

I Niereas Scavrus in Arabiam ingressus, ad Antiq. li
 Petram quidem regionum asperitate prohibe- 14. cap. 9
 batur accedere: quae autē circum erant, omnia na-
 stabas, multis et in hoc malis afflictus: nā exer-
 citū fames premebat, cui tamen Hyrcanus per
 Antipatrium uictui necessaria suppeditabat;
 quē uelut Areta familiarē etiā Scavrus ad eū
 legauit, ut bellū pacatione deponeret. Itaq; per-
 suasum est Arabi, ut CCC. talenta daret: atq;
 ita Scavrus ex Arabia transduxit exercitū.
 Alexandr autē Aristobuli filius qui Pōpeiū Antiq. li
 fugerat, magna manu medio tēpore cōgregata, 14. cap. 11
 Hyrcano grauis imminēbat, Iudaamq; depopu-
 labatur quem quidē mātūrē debellare posse cre-
 debat: quoniā disturbatū quoq; a Pōpeio murū
 Hierosolymis renouatū esse confidebat: nisi Ga-
 binus in Syriā missus qui Scavro successerat,
 quum in alijs fortē se prabuisset, tum etiā in
 Alexandrū monisset exercitū. Huius autē ille
 impetum ueritus, & ampliōrē militū manū
 congregabat, donec facta sunt decem millia pe-
 ditum, & mille quingenti equites: locaq; op-
 portuna muris, hoc est, Alexandriū & Hyr-
 canū, & Macharum non longe ab Arabia

montibus, muniebat. Ignorabat Gabinius cum parre-
 copiarum premissis M. Antonio, ipse cum toto
 exercitu sequebatur. Lecti autem Anipatri
 comites, aliaque Iudeorum multitudo, quorum Ma-
 lichus et Pitholamus principes erant, iunctis cum
 M. Antonio viribus suis, Alexandro obvians
 processerunt: neque ita multo post aderat cum suis
 copiis Gabinius. Alexander autem quod tunc in unum
 conferta hostium multitudine sustinere non poterat,
 absecessit. Cumque Hierosolymis appropinquasset
 coactus praelio decerneretur: amissaque sex mili-
 bus, quorum tria milia capta sunt, tria vero pro-
 strata, cum reliquis effugis. Gabinius autem ubi
 Alexandrii castellum venit, quia multos dese-
 rnisse castra cognovit, promissa delictorum venia
 sonabatur eos ante praelium sibi coniungere. Cum
 autem illi nihil mediocriter cogitaret, plerisque in-
 terfectis, reliquos in castellum concludit. In hoc
 praelio dux M. Antonius multa praeclare gef-
 su: et quavis semper et ubique vir fortis appa-
 ruisset, tamen nunc etiam suum nectit exemplum. Ga-
 binius autem relictis qui castellum expugnaret, ipsa
 civitates adire, et intactas quidem confirmare,
 subversas autem erigere curabat: denique inssu-
 eius et Scythopolis habitari cepit, et Samaria,
 et Amhedon, et Apollonia, et Iamnia, et
 Raphia, et Marisa, et Dora, et Gadara, et
 Azotus, aliaque multa, laetis civibus atque incolis
 ad eas concurrentibus. His autem recte dispositis

regressus Alexandrium, uehementius urgebat
 obsidium. Quare territus Alexāder, omnibus
 desperatis legatos ad eū misit, & ignosci deli-
 ctis orans, & quae sibi parcerēt castella Macha-
 rūta & Hyrcaniū tradere nō dubitās: quinetiā
 Alexandriū eiusdem potestati permisit. Qua
 quidē Gabinus omnia cōsilio matris Alexā-
 dri funditus eruit, ne rursus belli aliterius rece-
 ptaculū fierent. Aderat autē, quo suis Gabinū
 palparet obsequijs, uiro suo ceterisq; captiuis
 metues, qui Romā fuerāt abducti. Post hac ergo
 Gabinus Hyrcanū Hierosolymā deducto, eiq;
 sani cura mādauit, ceteris reip: partibus optima-
 tes praefecit. Omnēq; Iudeorū gentē in cōuentus
 quinq; diuisit: uno Hierosolymis, altero Doris,
 tertio ne apud Amathunta respōdeat,
 destinatis: quarto Hierico, & quinto Sephoris
 Galilae ciuitas attributa est. Singulari autem
 unius dominatione Iudaei liberati, libenter at
 optimatibus regebantur. Veruntamen non malit
 post enenit, ut turbatū his fieret initium elapsus
 Roma Aristobulus: qui magna iterū Iudeorū
 manu cōflata partim cupida mutationis, partim
 quibus olim dilectus erat, primū occupat Ale-
 xandriū, idq; resingere muro tentabat. Deinde
 cognito qd Gabinus Sisennā & Antoniū &
 Serniliū duces cōtra se cū exercitu misit, in Ma-
 charūta cōcedit: vulgiq; imbellis onere deposi-
 to, solos armatos prope ad octo millia militū se

cum duxit: inter quos & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque conflictu, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseverabat, donec cum Romanorum subacti, caesa sunt virorum V. M. prope vero ad duo millia in quendam tumultum confugerunt: ceterique mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Macharuta coacti sunt. Vbi rex cum in ruinis prima vespera tetendisset, sperabat quidem aliam se manu per inducias belli posse contrahere, castellumque bene munire. Impetum autem Romanorum supra quam poterat, per biduum remoratus postremo capitur: & cum Antigonos filio qui Roma secum fuerat iunctus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed illi quidem senatus carceri inclusit: filios autem eius in Iudaeam transmisit, quia Gabinius scripserat per epistolam, id pro traditione castellorum coniugi Aristobuli spontuisse. Parato autem Gabinio bellum Parthis inferre, Ptolemaeus impedimento fuit. Qui reversus ab Euphrate, petebat Aegyptum, tyreano & Antipatro amicis usus ad omnia quae militaria necessitas exigebat: nam & pecuniis & armis cum & frumento Antipater & auxiliis adiunxit. Et Iudaeis in ea parte vias qua Pelusium duceret observantibus, transmittere Gabinium persuasit: alia vero Syria discessu Gabinii commota, & Iudeos iterum Alexander Aristobuli filius.

filius ad defectionē reduxit: & maxima multi-
 tudine cōflata, Romanos omnes qui per eā terrā
 degerēt obtruncare decreuerat. Quā rem Ga-
 binus metuens (iam enim ex Aegypto redie-
 rat) hęc tumultu instans, nōnullis dissidētium
 premissis Antipatro concordia persuasit. Cum
 Alexandro autē millia triginta remanserant,
 & ille ad bellū promptus erat. Itaq; ad pugna
 egreditur. Occurrunt autē Iudai, & circa mōrē
 Itaburiū congressi, decē millia sternuntur: cete-
 ram uerō multitudinē fuga dispersit. Et Gabi-
 nus ad Hierosolymā reuersus (id enim Anti-
 pater uoluit) remp. eius composuit: deinde hinc
 profectus, Nabathæos pugna superat, & Mi-
 thridatē & Orsanē à Parthis perfugas clam di-
 mittit: eosq; milibus aufugisse dixit. Interea Antiq. li
 Crassus et successor datus Syriam suscepit. Is in 14. cap. 1]
 Parthica militia sumptū, & omne aliud aurū
 tēpli quod Hierosolymis erat, abstulit, et à qui-
 bus Pōpeius tēperauerat, duo millia talentorū,
 Euphratem uerō transgressus & ipse perit &
 exercitus eius: de quibus nō est huius tēporis cō-
 memorare. Post Crassum autē Parthos in Syriā
 properātes irruere Cassius inhibuit, receptus in
 provinciā. Eius autē favore questio, in Indiam
 festinabat: captiq; Taricheu, ppe ad tria mil-
 lia Indeorū abducti in seruitiū. Occidit autem
 etiā Pitholau, seditiosos Aristoboli colligen-
 tē, enim necis suator erat Antipater. Hūic autē

nupta fuit ex Arabia nobilis femina nomine
Cypris: unde filios quatuor, Phasaelū, & regem
Herodē, & Iosephum, & Pherorā, & Salomē
filiā habebat. Cum autē omnium qui ubiq; poten-
tes essent, amicitia hospitij familiaritateq; con-
quireret, precipuē regē Arabū per affinitatem
sibi sociavit, eiusq; fidei commendans filios suos
ad eum misit, quoniam bellum cum Aristobu-
lo gerendum susceperat. Cassius autem com-
pulsus ad ortum per conditiones Alexandro, ad
Euphratem reuersus est, Parthos transitu pro-
hibiturus, de quibus alio loco referemus.

De Aristobuli morte, & bello Antipatri contra
Mithridatem. CAP. VII.

Antiq. li.
14. ca. 14

Cæsar autē post senatus & Pompeij su-
peram trans mare Ionium, rebus omnibus
Romaq; positus, solutum uinculis Aristoba-
lum cum duabus cohortibus uelociter ad Sy-
riam misit: & hanc facillimē & cuncta Iudæa
proxima per illum subijci posse ratus: uerū ce-
ptem Casaris, & Aristobuli alacritatem pra-
uenit inuidia. Nam ueneno percussus à Pom-
peij studiosis, aliquandiu etiam sepultura in so-
lo patrio carebat, corpusq; mortui ferebatur
melle conditū, donec ab Antonio Iudæis mis-
sum est in monumentis regalibus sepeliendum.

Occiditur autem Alexander quoq; filius eius,
Antiq. li. à Scipione securi percussus Antiochia, secun-
14. cap. 15 dum Pompeij litteras, accusatione eius pro tri-
bunali

humili prius habita super his quæ in Romano
 admiserat. Ptolemaus autem Antinai filius, quæ
 Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fra-
 tribus, filium suum Philippionem, qui eos ar-
 cesseret, mittit Ascalonem: atque ille abstractum
 ab Aristobuli coninge Antigonom, eiusque si-
 rores adducit ad patrem. Amore autem captus
 minorem earum coniugio suo copulat, ob eamque
 postea causam a patre occiditur. Accepit enim
 Ptolemaus in matrimonium Alexandram præ-
 pio filio: huiusque affinitatis gratia fratres eius
 propensiore cura tuebatur. Antipater autem
 Pompeio mortuo in clientelam Caesaris se contu-
 lit, et quia Mithridates Pergamenus ab accessu
 Pelusi prohibitus, cum exercitu quem ducebat
 in Aegyptum, apud Ascalonem morabatur, ni-
 solum Arabas, quamvis hospes esset, auxilium
 ferre persuasit: utrum et ipse armata Iudaorum tri-
 circiter milia secum movit. Excitavit autem præ-
 sidio Syria quoque potentes, et incolam Liban.
 Ptolemaum, et Iamblichum, et Ptolemaum alterum,
 quorum oratio civitates illius regionis alacri ani-
 mo bellum pariter inchoarunt. Iamque fretus Mi-
 thridates auctis propter Antipatrum copiis, Pe-
 lusi proficiscitur. Et quia transire ne arce, ci-
 vitate obsidebat: Antipater vero in hac oppu-
 gnatione clarus evasit. Effraeto enim ex par-
 te sua muro, primus in civitatem cum suis insiluit: et
 Pelusium quidem captum est: ulterius autem co-
 pro-

progredi non sinebant Iudaei Aegyptij, terrarum incolae, quae appellatur Onia. Quibus tamen Antipater non modo ne obstarēt, verum etiam ut victui necessaria praeberēt militi persuasit. Unde factū est, ut nec Memphis ad manus veniret, ulroq; sese traderet Mithridati, atq; ille Delia iam peragrato pugna cū ceteris cōmisit Aegyptijs, in loco cui nomē est Iudaeorum Castra: eumq; in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circūgressus fluminis ripam: leuū enim cornu cōtra se posuū superabat. Facto autē in eas impetu qui Mithridatē persequerentur, multos occidit: tamq; diu reliquos fugientes agebat, donec etiā castris eorū positus est, octoginta tantū de suorum numero amissis. Octingentos autē ferē Mithridates cum fugeret perdidit. Praeter spem verò seruatus ex praelio, uacuu inuidia, celsis rerū ab Antipatro gestarum fuit apud Casarē. Unde ille tunc quidē Antipatrū spe et laudibus incitatū ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorē. In quibus omnibus bellator audacissimus cōprobatu est, multaq; perpeffus uulnera, toto corpore gerebat signa uirtutis. Post autē quando rebus in Aegypto compositis, ad Syriam redijt, et Romana cum ciuitate simul et immunitate donauit: alijsq; rebus honorando, amicissimeq; tractando, dignū amulatione reddidit: eiusdemq; gratia etiam pontificatū confirmauit Hyrcano.

De

De accusatione Antipatri apud Cæsarem, de pontificatu Hyrcani & Herode bellū mouēte. C. V I I I

Eodem uero tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum uenisset ad Cæsarem, maioris prater opinionē felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris mortu queri deberet, propter inimicitias Pompeij ueneno (quantū putabatur) perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionē, nullumq; inuidia dolum admiscere miseris, ultra hac Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, ueluti se patrio loco cū fratribus iniquissimē pellerent, multisq; gentē iniurijs afficeret, dummodo satiantur: quodq; in Aegyptū auxilia ipsi Cæsari nō beneuolentia, sed timore ueteris discordia miserint, & ut amorē Pompeij deprecarentur. Ad hac Antipater, uesle proiecta, multitudine uulnerū demonstrabat: et qua fide quidem Cæsarem coluisset, uerbis non esse opus dixit: nam corpus etiā se tacēte clamare: Antigoni autē mirari audaciā, qui cum hostis Romanorum sit, filius, & fugitiui Romanorū, notuarumq; rerū studiū notumq; seditiosum patris habeas, apud Romanorū principē alios accusare conetur, boniq; aliquid adipisci tentet: quem hoc solū oportere contōrium esse q̃ uiueret. Namq; nūc cum nō propter inopiā, desiderare facultates: sed ut in eos qui dedissent, iudexum seditiones accenderet. Quæ ubi Cæsari
audita

audiuisset, Hyrcanū quidē pontificatu digniorem
 esse pronuntiavit: Antipatro autē cuius uellet
 Antiq. li. potestatis detulit optionē. Qui permissio digni-
 14. cap. 16 tatis modo ipsi qui daret, Iudae procurator de-
 claratus est: Et prater hoc impetrauit, ut sub-
 uersa patria moenia renouare sibi liceret. Et
 hos quidē honores Caesar incidēdos in Capitoliū
 misit, ut iustitia sua uirtutisq; signū Antipa-
 tri memoria traderet. Antipater uerò ubi de
 Syria Casarē profectus est, in Iudaeā reuersus,
 ante omnia patria muros à Pōpeio dirutos re-
 parabat: omniaq; lustrando, ne quid in illis re-
 gionibus turbari esset, nūc interminando, nunc
 etiam suadendo curabat: unūquemq; admonēs,
 qd si cū Hyrcano sentiret, in otio atq; opulētia
 uicturi essent, fortunisq; suis Et communi pace
 potituri: sin spe uana ducerētur eorū qui priua-
 ti quāuis gratia res nonas optaret, se quidem
 non procuratorē, sed dominū omniū, Hyrcanū
 uerò tyrannū pro rege, itemq; Romanos Et Ca-
 sare m hostes pro amicis Et rectoribus habitu-
 ri: nec enim passuros huius potestatis labefacta-
 ri, quē ipsi regē cōstituisse. Sed quāuis hac di-
 ceret, tamē etiā p se quoniā Hyrcanū segniore
 uideret, neq; tam efficacē quā regni posceret so-
 licitudo, statū provinciae cōponebat. Et Phaseliū
 quidem natu maximū filiorū suorum militibus
 praeposuit, Hierosolyma eiūq; territorio pra-
 fectis: Hierodem uerò aetate posteriorē, nimisq;
 adol

adolescentē, Galilæa destinat, similia curaturū:
 qui cum natus strenuus esset, citò materiā ubi
 animi magnitudinē exerceret, invenit: captūq;
 latronū principē Ezechia, quē predari maxi-
 mo agmine cōtinentia Syria deprehēdit, ipsum
 aliosq; latrones multos interfecit. Eaq; res adeo
 grata fuit Syris, ut per uicos atq; oppida cane-
 retur Herodes, veluti per eum pace reddita, &
 possessionibus restituta. Ex huius deniq; ope-
 ris gloria, Sexto etiā Casari propinquo magni
 Caesaris, & Syriā tunc administranti est cogni-
 tus. Quin & Phaselus fratris indolem conten-
 tione bona superare certabat, augendo erga se
 benenolentiā Hierosolymis habitantiū: atq; il-
 lam quidem civitatē possidens, nihil autē con-
 tumeliose per insolentiā potestatis admittens.
 Hinc & Antipater obsequijs regalibus ab ea
 gente colebatur, & honores ei tanquā rerū do-
 mino omnes habebat. Nec tamē ipse propterea
 minus fidelis aut benenolus Hyrcano fuit. Verū
 fieri nō potest, ut linorē quisquā in secundis re-
 bus effugiat. Namq; Hyrcanus, quāvis & an-
 tea tacite sua sponse mordebatur adolescentiū
 gloria, maximeq; rebus ab Herode gestis, et cre-
 bris nūtijs laudes eius per singula facta predi-
 cantibus angerebatur: a multis tamē invidis, q re-
 gias infestare solēt, quibusq; Antipatri eiusq;
 filiorū probitas officiebat, instigabatur: dicen-
 sibus q Antipatro & filijs eius reb' traditis,
 solo

solo contentus & hac potestate nactus regis nomine sederet. Et quam diu sic errabit, ut in se reges producat? Nec enim eos uel simulare iam procurationē, sed certē esse dominos ipso reiecto: cuius nec mādatis nec epistolis prater Iudaorū legē tantā multitudinē peremisset Herodes: illumq; nisi regnet, sed adhuc priuatus sit, ad iudiciū uenire debere, rationē tam ipsi regi, quā patrijs legibus rediurū, quæ indēnatos occidi non sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad extremū autē iracūdia prodita, causam dicturū Herodē iubet accersiri: atq; ille & patris monita, & q̄ ei fiduciā res gestæ darent, firmata prius Galilæa præsidijs, ad regē proficiscitur. Ibat autē cū forti caterna, ne uel derogare uideretur Hyrcano, si plures duceret, uel inuidia nudus pateret. Sexius autem Casar adolescēti metuēs, ne quid apud inimicos deprehenso mali fieret, ad Hyrcanū mittit, qui ei manifeste denūtiarent, ut homicidij crimine liberaret Herodē. Hyrcanus autē qui eum diligere, per se quoq; id cupiens, absolutionē decernit. Atq; is inuito rege euasisse ratus, Damascum recessit ad Sexiū, nequaquā paratus obedire, si denuō fuisset acitius. Rursumq; ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dicerēt iratū Herodē abūsse, & ut se contra ipsum strueret, properasse. Hac autē rex nescisse existimans, quid ageret nesciebat: quoniā potētiore inimicū

uidebat

videbat. Cum uerò à Sexto Cesare dux militum
 per Syriam itemq; per Samariā declaratus esset
 Herodes, neq; solum propter gentis fauorē, sed
 etiā uiribus suis terribilis putaretur, in timorē
 extremū incidit, iamiamq; illū cōtra se credens
 cum exercitu esse uenturū. Neq; opinione de-
 ceptus est: Namq; Herodes intentata sibi accu-
 sationis iracundia, conflata militū multitudinē
 in Hierosolymā ducebat, ut Hyrcanū regno de-
 poneret. Idq; fecisset, ni pariter egressi pater &
 frater fregissent eius impetū, deprecātes ut &
 ipse iudiciā minis tantū, solaq; indignatione
 mereretur: regi autem parceret, sub quo ad hoc
 potētia processisset: ac si propterea q̄ in iudiciū
 uocatus esset, indignaretur: quia tamē absolu-
 tus est, gratias ageret, neq; iristibus quidē pa-
 ria referret, salui uerò esset ingratus. Quod si
 etiam momenta bellorū reputanda uiderentur,
 iniquitatē militia cōsideraret: neq; omnino de
 uictoria bene speraret, qui cū rege congressurus
 esset domestica cōsuetudine iunctō, & de se be-
 ne merito: sauo autē nāquā, nisi q̄ malenolorū
 consilijs impulsus, umbrā ei tantum iniquitatis
 intinisset. Paruit his Herodes, qui speratis pu-
 taueat posse sufficere, suasq; uires demonstra-
 re nationi. Et inter hac discordia Romanorū
 circa Apamiam bellumq; domesticum ori-
 tur: quoniam Caelius Bassus fauore Pompeij
 Sextum Caesarem dolo necauerat, eiusq; mili-

eam occupauerat. Alij uerò Caesaris duces, mor-
tis eius ulciscenda gratia, cunctis uiribus Bas-
sum petebant. Quibus tam intercepit quam su-
perstius Caesaris causa, quòd ambobus esset a-
micus. Antipater per filios suos misit auxilia.
Cum autem bellum traheretur, ex Italia succes-
sor antè dicti Sexti uenit Marcus.

De Romanorum discordiis post mortem Caesaris
& infidiis Malichi. CAP. IX.

Antiq. li. 4. ca. 20. **E**odem tempore magnū bellū inter Roma-
nos conflat, dolo Cassij & Bruti Cesare
interfecto, post quā trienniu septemq; menses te-
nuit principatū. Maximo autē mortis cadis eius
gratia concitato, & optimaribus inter se dissi-
dentibus, propria spe quisq; ducebatur ad id
quod existimabat esse cōmodius. Itaq; Cassius
Syriā petit, occupaturus milie, qui Apamiam
circūsidebat: ubi & Marcū & dissidentes co-
hortes Basso cōsiliauit, simulq; obsidione libe-
rauit Apamiam. Ipse uerò exercitiū ducēs sti-
pendium ciuitatibus indicebat: nec modus erat
exactionum. Cum autē Iudeos quoq; septingen-
ta talenta iussisset conferre, minas eius ueritus.
Antipater, filijs suis & alijs amicis maturè pe-
cunia cogende curam distribuia, & inter eos
Malicho cuiam ex amicis: adeò necessitas ur-
gebat. Primus autem Herodes, Cassij fauorem
promernit, qui ex Galilea parte sua, talenta
centum attulit, proptereaq; inter eximios ami-

eos numerabatur. At uero ceteros tarditatis
 arguens Cassius, ipsis ciuitatibus irascebatur.
 Eoq; Gophnam & Amannē, & duas alias
 ciuitates ex nilioribus depopulatus, ibat quidē
 quasi Ahalichū interfecturus, q̄ remissior in exi
 gendo fuisset. Verū & huius & ceterarū ciui
 tatum incipitū reprec̄bit Antipater, cenitū ilico
 salensis Cassio delinito. Nequaquā iamē Aha
 lichus post abitū Cassij, beneficiorū Antipatri
 memor fuit. Sed illi ipsi, quē saepenumero memo
 rabat sui seruatore fuisse, periculū moliebatur,
 iniquitatis suae impedimentū abolere festinans.
 Itaq; Antipater & uires eius & calliditatē
 metuens, flumen transiit Iordanē, ad ulciscēdas
 insidias collecturus exercitū. Deprehensus autē
 Ahalichus Antipatri filios impudētia superat.
 Nam & Phaselū apud Hierosolymā praesidijs
 appositū, & Herodē, qui custodiā curabat ar
 morum multis exensationibus & sacramentis
 circūuentos impellit, ut ipsis intercedētibz re
 conciliaretur Antipatro : atq; ita denuo per
 Antipatrū exorato Marco, tunc in Syria mi
 litē regēte, seruatus est : qui Ahalichū statuerat
 occidere, q̄ nonis rebus studeisset. Casare uero
 adolescente & Antonio cum Bruto & Cas
 sio bellum gerētibz, Marcus & Cassius exer
 citu de Syria cōflato, q̄ magnū momentum, ubi
 usq; poposcit, Herodes fuisse, ipsum quidē ro
 gatus Syria procuratore praeficiat, equitū illi ma

in peditumq; attributa : si autē bellū desisset,
regnū quoq; Iudæa Cassius se eidē delaturū es-
se pollicitus est. Euenit autē, ut Antipatros
spes & fortitudo filij, causa mortis fieret. Horū
enim metū Malichus, ministro quodam regio
pecunia corrupto, mixtū ei ueneno poculū dari
persuadet. Atq; ille quidē iniussit Malichi
præmiū suis post conuiuiū mortuus, uir & alias
strenuus rebusq; administrādis idoneus, & qui
regnū recuperatū conseruasset Hyrcano. Mali-
chus autē infensum propter suspicionē ueneni
populum, negādo placabat: simulq; ut ualidior
esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec
enim Herodē cessaturū arbitrabatur, quinctiū
mox cū exercitu necis paterna ultor adueniret.
Sed Phaseli fratris consilio, qui eū palā minimē
persequendū esse dicebat, ne vulgi seditio cōci-
saretur, & purganē se tunc Malichū patiēter
admisit, & suspicionē liberū esse concedens, cla-
rissimas paterno funeri celebrant exequias.
Conuersus autē in Samariam, & ciuitatē com-
posuit seditione turbatam, perq; dies festos in
Hierosolymā remeabat, præmissis ac comitantibus
armatis: cui Hyrcanus, ita suadēte ob metū
Malicho, denūtiat, ne alienigenas superinduc-
eat indigenis festū purē castiq; celebrantibus.
Herodes autē, & ipso qui preceperat, causaq;
contēpta, nocte ingressus est. Hierūq; Malichus
ad eum ueniens, Antipatruū flebat. Contraq;
ille

ille se falli, cum nix animi dolorē premeret, simulabat: & tamē de nece patris apud Cassiū per epistolās quēstus est, cui propiterea Malichus inuisus erat. Itaq; non modō ut mortē patris ulcisceretur, ei rescripsit: sed etiam tribunis quibus praeerat, ut in causa iusta. Herodi opem ferret: occultē praecepit. Et quoniā capta Laodicia, undiq; ad Herodē conuenerāt optimates cum muneribus & coronis, ipse quidē hoc ultioni tēpus destinauerat. Malichus autē id Tyri fore suspicabatur: & filiū suū tunc apud Tyrios obsidē, statuit subducere, & ipse in Iudaeā fugā parabat. Salutis autē desperatio stimula-
bat, ut etiā maiora cogitaret: nam. & Iudaorū gentē contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antoniū Cassius occupa-
batur, deiectoq; Hyrcano facillime regnaturum. Sed profecto irridebat eius spes fatale decre-
tum. Etenim quō intēderet animum suspicatus Herodes, & ipsum & Hyrcanū ad cenā uo-
cat. Deinde seruorū quendā instruendi cōuiuij specie mittit. Sed res erat, ut tribunis predicere ad insidias egredi: atq; illi praeceptorum Cassij memores, ad litus ciuitati proximū armati gla-
dijs occurrunt, ibiq; circumseptū Malichū mul-
tis uulneribus interficiūt. Hyrcanus autē statim cōcidit: stupore dissolutus: nixq; anima recepta, Herodē percontabatur quis Malichum occi-
disset. Et cū ē tribunis unus respondisset, Cassij
d D 3 praecep

praeceptum: *Plavè; inquit, & me & patriam
meam Cassius servat incolumè, qui amborum
insidiatorè peremit. Virū autè ex animo dixe-
rit, an quod timore factū p̄baret, incertū est. Sed
enim Malichum hoc modo ultus est Herodes.*

De Herode accusato & vindicato. CAP. X.

Antiq. li. **P**OSTQUÀ NERÒ Cassius excessit è Syria, iterū
14. ca. 20 Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in
Phasclum movisset, exercitū, & in Herodem,
fratris poena vellet necè Malichi vindicare. Ca-
su autè Herodes cū Fabio Romano duce apud
Damascū habitabat: & ne cupiēs auxilio fo-
ret, morbo impendebatur. Interea Phaselus etiā
sine cuiusquā auxilio superavit Felicem: pro-
brumq; ingrati obijciebat Hyrcano, qui & Fe-
lici studuisset, fratremq; Malichi castella occu-
pare permisisset. Iam enim multa tenuerat, o-
mniumq; tutissimū Massadam. Nec tamen ei
quicquā cōtra vim Herodis potuit sufficere, qui
mox ut cōvaluit, & alia recepit, & illum ex
Massada supplicè dimisit, & Marionē Tyrio-
rum tyrannū ex Galilaea pepulit: tria enim ca-
stella possederat: Tyrūsq; quos ceperat, nitū con-
cessit omnib;: nōnullos etiā donatos abire ius-
sit, unā & sibi civitatis benivolentiā, & tyran-
no cōparans odiū. Marion autè à Cassio quidē
meruerat tyrannidē, qui tot Syria tyrānos prae-
fecerat: sed ob Herodis inimicitias etiam An-
tigonem Aristobuli secū ducebat, & Prole-
manum.

maum, propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatū, adiutorē incepti habebat. Can-
 Ela uerò socer Ptolemæus Antigono submini-
 strabat. Contra quos Herodes instructus, in adi-
 tu Iudæa cōmissō prælio, uictoria potitur: fuga-
 toq; Antigono, redit in Hierosolymā, pro me-
 rito gesta rei omnibus charus, ut etiam quibus
 antea despectus erat, tunc in eius familiaritatem
 sese dederint, ppter Hyrcani affinitatē. Namq;
 is Herodes iampridem ex indigenis habuerat
 uxorem nō ignobilem, qua Doris uocabatur, &
 Antipatru ex ea susceperat filium. Tunc an-
 tem duxerat Alexātri, cuius pater fuit Ari-
 stobulus, filiam Mariāmmen, Hyrcani neptē ex
 filia, atq; inde regi familiaris erat. Sed ubi Cas-
 sio circa Philippos interfecto, Cæsar in Italiam,
 & Antonius in Asiam discesserūt: legatis ab
 alijs ciuitatibus ad Antoniū missis in Bithy-
 niam, etiā Iudæorū optimates accusatū ueniunt
 Phasclū & Herodē: quod illis rerū summā ui-
 possidentibus, nomē tantū honorabile superesset
 Hyrcano. Ad quæ Herodes qui præsto erat ma-
 gna pecunia placatū sit Antonium affecit, ne
 ne uerbū quidem inimicorū eius pateretur au-
 dire. Et tunc quidē ita digressi sunt. Quum an-
 tem denuo Iudæorū primates centū uiri, An-
 tiochia proximā Daphnen ad Antonium ue-
 nissent, amorī Cleopatra iam seruientē, delecti à
 cæteris, qui eloquētia & dignitate præstabant,

aduersus fratres accusationē proponunt. Respon-
debat autē Messala, causę defensor, astare etiam
propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde
iurisq; partibus, Antonius percōtabatur Hyr-
canum, quinam essent regendis rebus aptissimi.
Cumq; is Herodem, eiusq; fratres alijs prauis-
set, uoluptate repletus (nam & hospes eorū pa-
ternus erat, humanissimeq; ab Antipatro su-
sceptus, eo tēpore quo in Iudeam cum Gabinio
uenerat) tetrarchas ambos declarat, totius eis
Iudee procuratione permissa. Legatis autem id
agrē ferentibus, quindecim eorū correptos, car-
ceri tradidit, quos etiā penē occidit. Ceteros au-
tem reiecit cum iniuria: unde maior tumultus
Hierosolymis excitatus est. Deniq; mille legati
iterū Tyrum missi sunt, ubi cōmorabatur An-
tonius in Hierosolymā paratus irruere. Et con-
tra eos uociferantes, magistratus Tyrionū dire-
ctus est, data ei licentia, ut quos cōprehendisset,
occideret: preceptoq; ut eorū potestatem confir-
mare curaret, qui tetrarcha ipsius essent Anto-
nij suffragio constituti. Antē hac autē Herodes
usq; ad litus cum Hyrcano progressus, multis
eos admonebat, ne & sibi interitus, & patrie
belli causa fieret, dum inconsideratē cōtendunt.
Illis autem tanto magis id indignē ferentibus,
Antonius missis armatis, multos occidit, mul-
tos etiam uulnerauit. quorū & sancios cura, &
morinos sepulchra Hyrcanū dignatus est. Non
tamen

nam ideo qui effugerant quiescebant: perturbando enim ciuitatem, Antonium irritabant, ut etiam quos in uinculis haberet, occideret.

De bello Parthorum contra Iudæos & fuga Herodis ac fortuna.

CAP. XI.

Barzapharne autē Parthorū satrapa Sy- Antiq. l
 riam biennio post cū regis filio Pacoro de- 14. cap. i
 sincte, Zysanias patris sui mortui successor Pto-
 lemai Minnai filij, nullo satrapa talenta pollici-
 tus, & mulieres quingentas, ei persuadet ut
 Antigonū in regnum inducerent, Hyrcanumq;
 deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse
 quidē per maritima loca perrexit, Barzaphar-
 nem autē itinere mediterraneo iussit irrumperē.
 Sed maritimarū Tyrj Pacorū excluderunt, cum
 Ptolemaidenses eum & Sidonj recepissent. Ille
 autem quendā regium pincernā, cognominem
 suum, equitatus ei parte attributa, ad Iudæam
 iussit accedere, & exploraturū hostium consi-
 lium, et ubi usus exegisset, praesidio futurū An-
 tigo: quibus Carmelū populantibus, multi Iu-
 dæi ultero ad Antigonū confluunt, ad expedi-
 tionē alacriter animati. Ille autē ad locum qui
 Drymos dicitur, occupandū eos præmittit: ubi
 commissa pugna, depulsisq; hostibus & effuga-
 tis, Hierosolymā cursu petebant: antiq; multi-
 tudine, usq; ad regiam processerūt. Excepti au-
 tem ab Hyrcano & Phaselo, fori acie in foro
 configunt. Ibiq; hostes in fugam versos pars He-

dd s

rodus

rodus in sanū concludit: custodesq; his sexaginta viros apponit, per ades proximas collocatos. Sed hos quidē insensui fratribus populus, igne consumis. Herodes autē iracundia peremptorū congressus cum populo, multos obruncat: inq; dies singulos inuicē sese per insidias incursantibus, assidua cades erant. Instante uerò die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa tēplum, totaq; ciuitas plebe rustica repleta est. Et pleraq; armata. Et Phaselus quidam muros, Herodes autem cum panis domū regiam custodiebat. Inuasitq; de improviso hōstibus in suburbano, complures quidē peremit, omnes autē in fugam vertit. Et hos in ciuitatē, alios in sanum, alios in extremum nullum includit. Interea pacis arbitrum Pacorū Antigonus petit admitti. Exoratus autē Phaselus Et ciuitate et hospitio cum quingentis equitibus Parthū recepit, pretextis quidem componenda seditionis uenientē, re autem uera ut adiunxerit Antigonom. Deniq; Phaselum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace proficisceretur: quamuis multa dissuadente Herode, atq; ut insidiatorē occideret, nōne se eius fallacijs dederet, admonente: natura enim Barbaros fidē negligere. Exiit etiam Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset: nonnulliq; relictis equitibus apud Herodem, quos Eleutheros uocant, cum ceteris Phaselum prosequeretur. Sed ubi ad Galileam ue-

nerunt, indigenas quidē dissidentes atq; armatos offendunt: satrapā uerò cōueniunt satis callide & officijs amicitia dolos regentem. Deniq; postquā dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi autē in maritimū quendā locū deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudē intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quod Antigonus plerasq; mulieres ex his quas ipsi haberent, inter quingētas Parthis deuouisset: quodq; sibi semper à Barbaris praestrueretur insidia, ac olim capri essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi praescius qua de his agerentur, cauere. Hac iam nō uerba erant solū, nā & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamē Phaselus Hyrcanū deserere nō sustinuit, quamuis eum sapius moneret Offilius ut fugeret: cui Saramalla Syrorū tunc ditissimus dixerat, quemadmodū essent omnia de insidijs cōstituta. Sed cōuenire satrapam maluit, atq; in os exprobrare, quod se insidijs appetisset: ac maximē quia pecunia causa talis exstisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno promississet Antigonus. Ad haec Parthus subdola satisfactione inreque iurando suspicionē deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimq; à Parthis qui remanserant, quibuscq; iussum erat, Phaselus atq; Hyrcanus comprehenduntur, peritrium simul ac perfidiam execrantes. At interim pincterna ad hoc missus, Herod

Herodem capere moliebatur : eumq; fallere, ne extra murū procederet, sicut sibi mandatū fuerat, conabatur. Ille autē suspectos habere solitus Barbaros, & tūc minimē dubitans in hostes insidisse literas qua insidias indicaret, prodire nolebat: quāquā satis idoneam causam Pacorus obtenderet, epistolā portātibz obuiam ire debere: nec enim ab hostibus esse captos, aut quicquā de insidijs, sed qua Phaselus gessisset, his contineri. Iam dudū autē ab alijs audierat Herodes, fratrē suū Phaselū esse correptū: & Hyrcani filia Mariamne prudentissima foeminarū, multis eum precibus ne prodiret orabat: nē se crederet manifestis iam conatibus Barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum socijs deliberante, quōnam modo clam patraret insidias, nec enim fieri posse ut tāta sapiētia vir ex aperto circumueniret, nocte Herodes cū propinquissimis sibi ad Idumaeā ignavis hostibus proficiscitur. Eo cognito, Parthi eū persequēbatur. Et ille matrem quidē fratresq; suos, desponsatamq; puellā cum matre, minimoq; fratre praecedere iter iussit: ipse autē caute cū famulis suis Barbaros retēbātz mulierq; per omnes cōflictus interemptis, ad castellum Massada properabat. Graniores autē in fuga Parthus Iudaeos experiens est. Qui cum semper molesti fuissent, a sexagesimo tñ ciuitatis stadio aliquādin etiam acie decertauerū. Vbi Herodes victoria potitus, cum multis interfecisset, ipsumq;

ipsamq; locū in memoriā praclari facinoris adificatū, locupletissima exornauit regia, arcemq; in eo munitissimam condidit, ac de suo nomine Herodion uocauit. Et tunc quidē cum fugeret, multos sibi adiungebat. Postea uerò q̄ Thresam Idumae puenit, occurrit ei frater Iosephus, turbamq; sequētium diminui persuadet: nec enim capacem esse tāta multitudinis Massadā. Erat autē supra quā nouē millium multitudo. Itaq; paruit Herodes eius cōsilio, & impares quidem necessitari per Idumaam dimisit cū uiasco, leuissimos autē maximeq; necessarios tenuit, atq; ita in castellum receptus est. Deinde octingentis ibi reliētis, qui mulieres defenderēt, itemq; comitatu, qui satis esset obsecris, ipse in Perram ciuitatē Arabia perrexit. Parthi autē apud Hierosolymā in pradam uersi, in fugientiū domos ac regiam irruebant, solis Hyrcani pecunijs abstinentes: quae trecenta talenta superabāt, aliorum uerò spe minores inueniebātur: quoniam Herodes iam pridem Barbarorū perfidiam suspicans, quicquid in opibus pretiosum, in Idumaā multo ante comportauerat: eiusq; sociorum itidem quisq; fecerat. Veruntamē postquam prada positi sunt Parthi, ad hoc iniuria processerunt, ne omnem terram illam bello implacato replerent, Marisa quoq; ciuitate uastata: nec solū Antigonom regē constituerent, uerumetiam Phasellum & Hyrcanum uinctos ei traderent uerberandos.

randos. At ille Hyrcani quidē auriculas den-
tibus iruncat, ut ne solutus quidē mutatis rebus
unquā pontificatū recipiat: ab integris enim ce-
lebrari sacra oportet. Phaseli uerō uirtute pra-
uētus est Antigonus. Qui cū nec ferri copiam,
nec manus liberas haberet, ad saxū fracto capite
interijt: atq; ita probato, quod uerus Herodis
frater esset, Hyrcanusq; degenerasset, nihiliter
moritur: dignū anteaclis uita obitum affecutus.
Fertur tamē & aliud, quod ex illi quidē plaga
resipuerit, sed ueluti curandē eius causa missus
ab Antigono medicis, uenenis malis uulnus
expluerit, eoq; illum pacto peremerit. Virūis
autē uerius sit, praclarū habet initium. Deniq;
aiunt eū prius quā efflaret animā, cognito ex
quadā muliercula, q̄ Herodes enasisset, dixisse:
Nunc bono animo discedam, qui ultorē inimi-
corū reliquerim. Ille quidē hunc exitum habuit.
Parthi autem, quanquā mulieribus caruerint,
quas maximē cupiebant, rebus tamē cum An-
tigono apud Hierosolymā compositis, uinctū in
Parthiam Hyrcanū ducunt. Herodes autē obli-
uatus in Arabiam, uelut adhuc nino fratre suo
festinabat: ut pecunias ab rege acciperet, quibus
solis exoratum iri pro Phaselo sperabat. auari-
tiam Barbarorū. Etenim cognabat, si Araba
minus memor fuisset paterna amicitia, animoq;
liberali parcior, uel munus ab eo sumere, quod
redemptionis causa praberet: pignori opposu-
ipsum

ipsius filio quē redimeret, secum enim habebat
fratris filium, septem annos natum : trecentaq;
talenta dare decreuerat, interpositis precationib;
Tyrijs. Sed profecto studium fortuna praeuenie-
rat : & Phaselo mortuo nequicquam fratrē di-
ligebat Herodes. Non tamē nec apud Arabas
saluā amicitiam reperit. Deniq; Antiochus rex
eorum, promissis qui hoc admonerent, quamprimum
reuerſi cum ex finibus suis iubes, simulatio-
ne quidē Parthos per legatos petiſſe, ut He-
rodem Arabia polleret : certa uerō causa fuit,
quod uicē Antipatro debitā negare proposue-
rat, neq; pro beneficijs ab eo perceptis aliquid
eius filijs gratia repēdere, cōſolationis egētib;
Impudentia uerō suasores habebat, qui Anti-
patro uellent abinſtare depoſita. Erant autē cir-
ca eū potentiſſimi. Proinde Herodes ubi Ara-
bas ex ea ſibi cauſa hoſtes eſſe deprehēdit, unde
amiciſſimos exiſtimabat, eaq; reſpōdit nuntijs,
quē dolor imperauit, Aegyptū uerſus recedit:
& prima quidem neſpera in quoddam agreſte
ſanum, dum poſt ſe relictos reciperet, diuerſit.
Poſtero autem die cum Rhinocoluram perueniſ-
ſet, fratris ei mors nūtiatur : acceptoq; tanto lu-
ctu, quantum curarū aſſum depoſuit, ibat ul-
terius. Itaq; Arabem ſerō facti poenituit : &
qui renocarent eum, quē conuulſioſe tractaue-
rat, uelociter miſit. Herodes autem in Beluſium
perueniens : ibiq; tranſum prohibitus ab eius rex

speculatoribus, rectores adit: & illi fumam viri-
 dignitatemq; reueriti, Alexandriam eum pro-
 sequuntur. Ingressus autem civitatem, à Cleopatra
 honorifice susceptus est, ducē sibi milium fore
 eum ad ea quae parabat, existimāre. Posthabitis
 autē regina precibus, neq; hiemis asperitatem,
 neq; marina discrimina, quo minus navigaret
 Romā, eximuit. Circa Pamphyliam verò periculi-
 tatus, maiore oneris parte reiecta, nix in Rhodū
 vehementer bello Cassij vexatam, saluus evadit.
 Amicorū autē suorū, Ptolemei et Saphinij re-
 ceptus hospitio, licet rei pecuniaria premeretur
 inopia, maximā tamē adificat navium virrem:
 eaq; cū amicis delatus Brundisium, atq; inde con-
 tinuo Romam profectus, familiaritatis paterna
 gratia primū convenit Antoniū: eiq; tam suas
 quam totius generis clades exponit: quodq; as-
 pectibus suis in castello relictis, atq; obsidione
 cinctis, ad eum hieme supplex navigasset. Itaq;
 tanta miserationis casum miseratus, Antonius,
 & memoria quidē iuncta cū Antipatro dexte-
 ra, tum verò ipsius q̄ aderat cōtemplatione vir-
 tutis, etiā tunc eum regē constituere proposuit
 Iudaorū, quem ipse tetrarchā antea fecerat. Non
 minus autem q̄ favore Herodis, odio ducebatur
 Antigoni. Hunc enim & seditiosum, & Ro-
 manis inimicū esse arbitrabatur. Casarē quidem
 habebat multo quā ipse paratius renouantem
 Antipatri expeditiones, quas in Aegypto cum
 eius

ntiq. li.
 4. cap. 13

eius patre peruulerat: & hospitium & in rebus
cunctis beneuolentiā: cū prater hac ipsius quoq;
Herodis strenuitatem cerneret. Verū tamen &
senatū conuocabat, ubi Messala, & post eum
Atratinus, astante Herode, patris eius merita,
& ipsius circa populū Romanū fidē prosequen-
bantur, quo simul hostē Antigoniū demonstra-
rent: non solū q̄ intra breue tempus is dissidere
cepisset, uerum etiā q̄ antea quoq; populo Ro-
despecto, Parthorū suffragio regnum curauisset
accipere. His autem commoto senatu, cū An-
tonius etiam bello contra Partos gerendo uile
esse diceret Herodem regem creari, omnes assen-
tiunt. Dimissoq; senatu, Antonius quidem &
Caesar egrediebantur, medium stipantes Hero-
dem. Consules autem cum alijs magistratibus
antecedebāt, caesuri hostias, decretumq; senatus
in Capitolio reposituri. Primo autem die regni
Herodis, apud Antonium cœnatum est.

De bello Herodis è Roma redeuntis, pro Hiero-
solyma & contra latrones. C A P. XII.

Eodem uerò tēpore Antigonius apud Mas-
sada inclusos obsidebat, alijs quidē uictui
necessarijs abundantes, aqua autē inopes. Vnde
Iosephus quoq; frater Herodis cū ducentis fa-
miliaribus suis ad Arabas confugere cogita-
bat: audito q̄ eorum qua in Herodē cōmiserat,
Malichū pœniteret: castellumq; reliquisset, nisi
circa noctē, qua exiturus erat, plurimū imbriū

contigisset effundi: aqua enim repletis puteis, fugiendi causa non erat, adeo ut etiam ulterius in Antigoni militem eruptiones auderent: multosque nunc aperto praelio, nunc insidijs neci daret: non tamen illis omnia pro uoto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum aduerso casu reuertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius, prohibitu missus Parthos a Syria, post illos in Iudæam uenit: uerbo quidem, ut Iosepho et qui una obsidebantur, ferret auxilium: re autem uera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis tetendisset, questu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit: Silonem uero cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Iam uero nauis ex Italia in Ptolemaidem deuersus Herodes, non parua manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam aduersus Antigonum properabat, Ventidij et Silonis fultus auxilio: quibus Gellius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deducerent, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbas in ciuitatibus, qua propter Parthos eueniant, componebat. Silonem uero Antigonus in Iudæa mercede corruerat. Non tamen Herodes opis egebat: in dies enim singulos, quo magis iter promouebat, augebatur eius copia: nam prater paucos omnis ei Galilæa accessit.

Antiq. li.
4. ca. 24

sensu, & proposuū habebat primum necessarium Massadam, ut primum affectus suos obfusione liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hac enim prius, q̄ hostilis esset, eximēda uidebatur: ne dum ipse peteret Hierosolymā, receptaculū à tergo aliquod inimicus relinqueretur. Silo autem iungit agmina, inuenisse gaudens resistēdi occasione, quod eū persecutio premeret Iudeorum. Hos autē Herodes parua manus excursatione perterritos, maturē in fugā uertit: & Silonē male repugnantē, periculo eripit. Deinde capta Ioppe, suos liberaturus ad Massadā festinabat: dum indigenarū alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nōnullos utriusque beneficijs debita uicissitudo: plurimos iamē spes, ut à rege ceriſſimo. Iamq; ualidissimas quaesierat militum copias: sed Antigonus iter eius impediebat, loca insidijs opportuna praecupans, unde nullū aut minimū afferebat hostibus detrimentū. Herodes autē facile receptis ex Massada pignoribus suis & rebus, à castello in Hierosolyma perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex ciuitate iunxerunt, uirū eius timore percussi. Castris autē positis ad occidentā regionē oppidi, custodes eius partis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab alijs uerò per cuneos excurrētibz prima frontis acies tentabātur. Herodes autē primò circa muros praconis uoce delatari insit, populi se bono & saluti ciuitatis

aduenisse: pœnasq; ab nullo quamuis manifesto inimico repetiturū, sed discordissimis etiā offensarū obliuionē daturū. Deinde cū allocutionibus contrarijs pars Antigoni obstaret, quò minus aut præcones exaudire, aut uoluntatē mutare quispiam posset, quod reliquū erat, suis imperat murorū defensores deturbare: atq; illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugā uerterunt. Ibiq; tunc Silonis detecta corruptio est. Multis enim militū subornatis, qui rebus egere se necessarijs acclamarent, pecuniamq; alimētis poscerent, atq; hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nā ciuitati proxima deserta erāt, ita omnibus ab Antigono antè promissis) excitabat exercitū, & ipse recedere conabatur. Hierodes autem non solū duces qui Siloni parent, sed etiā milites ubi plurimi essent conueniēdo, rogabat ne se destituerēt, quò scirēt à Caesare & Antonio et senatu deductū, in uno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hac præcatu ipse agros adiit: tantamq; his exhibuit copiā cōmeatus, ut Silonis omnes accusationes perimeret: simulq; pspiciēs, ne uel in posterū ministrare desinerēt, accolae Samaria per epistolas admonebat (nā ciuitas eius se cliētela dederat) ut alimēta & uinū & oleū & pecora in Hierichūta deferret. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumētum hostes prohiberet, atq; infidijs opprimeret, per agros dimittit. Illiq; insis
obed

obediūt, & magna iam manus armatorū super
 Hierichuntā fuerat congregata. Discreti autem
 montibus insidebāt, si qui exportaret uisui ne-
 cessaria speculātes. Non tamen Herodes otiosus
 erat, sed decē cohortibus comitatus, quinque Ro-
 manorū, & quinque Iudeorum, quibus permixti
 erant etiam mercede cōducti trecenti, præterea
 paucis equitibus Hierichuntā peruenit: & ci-
 uitatē quidem uacnam habitatoribus reperit,
 quingētos uerò cū mulieribus ac familijs mon-
 tiū occupasse cacumina: & hos quidē captos di-
 misit: Romani autē in reliquā ciuitatē irruunt,
 eamq; diripere, cū plenas domos offendissent
 omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichuntā
 præsidio collocato, reuersus est: Romanūq; mi-
 litem in his quæ sibi accesserant ciuitatibus, hoc
 est Idumæa, et Galilæa, & Samaria, hyemari-
 rum dimisit. Antigonus quoq; Silonis corru-
 ptione meruit, ut exercitus partē Lyddenses su-
 sciperent in Antigoni gratiā. Et Romani qui-
 dem armorū extra solui, rebus omnibus abun-
 dabant. Herodes autē non quiescebat, sed Idu-
 mæam duobus millibus pedum, & quadringē-
 tis equitibus, misso etiā fratre suo Iosepho, com-
 munivit, ne quid noui cū Antigono tētaretur.
 Ipse autē, matre cū alijs quos ex Massada libe-
 rauerat affectib, suis in Samariā trās lata, ibiq;
 entissime collocata, ut cætera Galilæe subueriret. At
 rei, atq; Antigoni præsidia expelleret, profici- 14
 sciunt.

porrigebas. Ille autē dictis eius nequaquā mitior
 factus, in super humilē animum Herodi expro-
 branit: & post filios occidit uxorem: deiectisq;
 de super mortuis, postremò semetipsum prae-
 cipitem misit. Spelūcis igitur & qui in his erāt ita
 subacti, Herodes relicta exercitus parte, quātū
 ne quis rebellare cōtineret satis esse arbitrabatur,
 eiq; parti Ptolemao praeposito, in Samariā re-
 dixit: senatorū quidē tria milia, sexcentos uerò
 equites in Antigona ducens. Tuncq; propter
 eius abscessum nacli licentiā, quibus Galilaam
 turbare mos erat, Ptolemaū quidē ducem ag-
 gressi, nec opinantē interficiunt. Agros autem
 nastabant, in paludes atq; in abditissima loca
 refugientes. Quibus cognitis Herodes mature
 succurrit: & magnā quidē eorum multitudinē
 morte cōsumit. Omnibus autē castellis obsidio-
 ne liberatis, huius mutationis causa multam
 exegit à ciuitatibus pecuniā, centū talenta. Iam
 uerò Parthis expulsis, occiso etiā Pacoro, Ven-
 tidius Antonij literis monitus, equitum mille
 auxilia duarumq; legionum, aduersus Anti-
 gonum misit Herodi: eorum autē ducem Ma-
 cheram, ut se adiutum ueniret, per epistolas ro-
 gauit Antigonus, & de iniuria Herodis mul-
 ta cōquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed
 is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum
 putabat, cum praesertim plura daret Herodes:
 in prodicione quidē ei nō paruit, simulata uerò
 amic-

amicitia res. Antigoni exploratū perrexit, non
 admissō Herodis consilio, dissuadentis id fieri.
 Antigonus autem, quia præsensit quid cogita-
 ret, ciuitatē ei clausit, & tāquā hostē arcebat à
 mœnibus, donec Macharam incepti puduit, &
 in Amathunē ad Herodē recessit. Iratus autē
 q̃ res aliter cesserat, quoscunq; Iudeos offendis-
 set interficiebat, ut nec vel Herodianis parce-
 ret: sed ut Antigonianis omnibus abuteretur.
 Hac cū agrē ferret Herodes in Macharā quidē
 vindicare uoluit, tanquā in hostē: iracundiā ue-
 rò repressit, & ad Antoniū properabat, apud
 eum accusaturus Machara iniquitatē. Ille au-
 tem delicta sua reputans, uelociter regē conse-
 quitur: utq; in gratiā secū redeat, multū preci-
 bus efficit. Neq; tamen Herodes à proposito suo
 renocatus est quò minus ad Antonium perge-
 ret. Sed cū audisset cū magnis uiribus oppu-
 gnare Samosatā, iuxta Euphratem ualidissimā
 ciuitatem, acrius festinabat, opportunū hoc tē-
 pus esse perspicuus demonstranda uirtutis, &
 ut magis magisq; placeret Antonio. Denique
 mox ut ad eū uenit, finē attulit obsidioni, mul-
 tu Barbaris interfecit, magnāq; prada parte
 sibi destinata: ut Antonius quidē, quanquam
 eius uirutem antea mirabatur, tamē etiā tunc
 magis eādē opinionem haberet, multūmq; ad
 honores eius spemq; regni adderet. Antiochus
 uerò tradere Samosatam cogebatur.

De morte Iosephi, & obsidione Hierosolymæ per
Herodem, & Antigono occiso. CAP. XII.

antiq. li. 4. cap. 25. **C**um hac agerentur, res Herodis in Indec-
fracta sunt. Reliquerat enim Iosephum fra-
tre suum, qui omnia procuraret, cum mandatis huius-
modi, ut nihil ante reditum suum aduersus Anti-
gonum moueret, quia non firmum esset auxilium Ma-
chæra, quantum ex delictis superioribus appare-
ret. Verum Iosephus, ubi fratrem procul abesse co-
gnouit, immemor præceptorum, Hierichuntæ cum
v. cohortibus à Machæra secum missis petit, ut
maturo messium tempore frumenta diripiat. In-
cursu autem hostium per montana atque aspera loca
oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in
ea pugna gloriam consecutus, & omnes Romani
milites pereunt. Recens autem lecta de Syria cohor-
tes erant, nec ueteranorum quenquam permixtum ha-
bebant, qui belli imperiis opitulari posset. An-
tigonus autem victoria minime contentus fuit,
sed eò processit iracundia, ut mortuum quoque
Iosephum uerberaret. Denique, nactus corpora
mortuorum, etiam caput eius abscidit, quamvis Le-
lenta Pheroras frater pretium redemptionis of-
ferret: tanta uero nomine post Antigoni ui-
ctoriæ Galilæa res occupauit, ut qui partibus
eius magis fauerent, productos primates Hero-
dis studiosos lacu submergeret: multa quoque in Idu-
mæa quoque mutarentur, ubi Machæra castelli
cuiusdam instaurabat moenia, cuius nomen est

Githa:

Githa: nec horum quicquā Herodes audierat.
 Captis enim Samosatis Antonius, & praeposi-
 to Syria Sosio iussu ut Herodē quoq; aduersus
 Antigonū adinuaret, discessit in Aegyptiam.
 Sosius autem duabus cohortibus in Iudaea prae-
 missis, quarū Herodes ueretur auxilio, ipse cū
 caetera manu militū sequebatur. Herodi autem
 degenti prope Daphnen Antiochia, mortē fra-
 tris somnia manifesta significant. Cumq; turba-
 tus profiluisset ē stratis, ecce nuntij cladis intra-
 bant: quare pra dolore paululū quēstus, maxi-
 ma parte luctus dilata, in hostes properabat, ul-
 tra vires iter accelerans: & ubi ad Libanū ve-
 nit, octingentos montis accolae assumit auxilio,
 annq; his iungit Romanorū cohortē. cum qui-
 bus non expectata luce, Galilaam ingressus est,
 hostesq; obuios in eum quem reliquerant locū
 auertit: & assidue quidē castellum oppugna-
 re tentabat: sed prius quā id caperet, asperri-
 ma hyeme coactus, in vicum proximum recepit
 exercitum. Paucis autē diebus post, auctus etiā
 alacrius cohortis presidio: quā Antonius mis-
 serat, tanto hostibus terrori fuit, ut castellū nocte
 desererēt. Jamq; per Hierichūta properās ibat;
 ut quāprimū interfectores fratris sui posset ul-
 cisci, ubi etiā mirabilis ei mōstriq; similis casus
 euenit: unde prater spem liberatus, opinionē qd
 Deo charus esses adepius est: nā cū multi hono-
 rati uespera illa apud eū conuississent, postq; di-
 misso

misso cōiunio omnes egressi sunt, cōfessim cœ-
 naculū cōcidit. Id autē cōmune sibi tam pericu-
 lorū quā salutis prasagiū, quantū ad futurū bel-
 lum pertinere, esse cōsciens mane primo castra
 mouet: hostiumq; sex circiter millia de monti-
 bus decurrētes, prima tentabāt agmina: & ma-
 nuon quidē cū Romanis cōserere non satis fide-
 bant: lapidibus autē ac telis eos, dūmodo pluri-
 mos sauciārēt, eminus appetebāt: ubi Hierodes
 quoq; ipse prateriēs, latus iaculo vulneratur.
 Antigonus autē se nō solum audacia suorum,
 sed etiā multitudine superiorē uideri cupiens,
 Pappū quendā ex cōubernatibus suis cū manu
 militū in Samariā mittit, quibus quidem Ma-
 chara erat pramiū uictoria. Hierodes uerò terrā
 peruagatus hostilem, quinq; municipia capit,
 duoq; habitatorū millia cōsumit, exulsiq; do-
 mibus, ad exercitiū redit, circa uicū qui appel-
 latur Cana tendentē. In dies autē singulos ma-
 gna ei multitudo Iudæorum uel ex ipsa Hieru-
 salē, uel ex alijs regionib⁹ accedebat: cū hos
 odiū moueret. Antigoni, alios ipsius Hierodis
 praeclara facinora. Enimvero multos ratione ca-
 rentes, mutationis cupiditas impellebat: hoc an-
 tem cōgredi festināte, Pappi milites neq; mul-
 titudine hostiū, neq; impetu perterriti, acriter
 ad pugnam ex altera parte procedunt: sed ubi
 agmina conflixerūt, ceteri quidā paulisper re-
 stiterunt. Hierodes autē fraterna cedis reor-
 datione

datione periculosius dimicās, dūmodo eius ul-
 cisceretur autores, aduersam acie ficillime su-
 perat: deinde semper integros aggrediēdo, uni-
 uersos in fugā uertit: erat enim plurima occu-
 bentium strages, cū alij quidē in uicū unde ue-
 nerāt cōpellerētur, nouissimus autē ipse insla-
 ret, atq; infinitos occideret. Postremo ruēs inter
 fugiētes hostes in uicū irrupit, cū omnes domus
 armatis essent referta, plenaq; propugnatorum
 desuper recta: & quoniā foris deprehensos fa-
 cillimē superabat, disturbādo ades intus abdi-
 tos extrahebat, alios cōulsis obrutos rectis, mul-
 tos simul necabat: si quis autem subterfugisset
 ruinā, eum gladijs armati milites excipiebant.
 tantaq; cadauerum per omnes uias multitudo
 coacernata est, ut etiā uictoribus ipsis transire
 obstrueretur. Hanc plagā hostes adeo nō tuler-
 ūt, ut cōfluentiu turba, cōspectu qui in uico pe-
 rissent, fuga discederēt: statimq; successū fretus
 Herodes ad Hierosolymā perrexisset, nisi eum
 hyemis asperitas prohibuisset. Hac enim perfu-
 cienda uictoria fuit impedimentū, & ne peni-
 tus opprimeretur, Antigonus obstitit, qui ci-
 uitate iam deserere cogitabat. Herodes autē ad
 uesperā, cū lassos amicos reficiendi corporis gra-
 tia dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, more
 militis lanatu ibat. Siquidem unus tantū puer
 eum sequebatur. Et prius quā in balneū per-
 ueniret, obuius ei quidam ex hostibus gladio
 armat

armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et hi cōfugerant armati ex acie in balneum, sed perculsi etiā tum metu ac latitantes ut regē uiderūt, illū quidē stupore debilitati ac tremētes, cū inermis esset praterēns: exitus uerò quā fugerēt cursu petebant. Itaq; cū alius casu, qui eos cōprehenderet nullus adesset, Herodi autē nihil pati satis fuisset, omnes effugiūt. Postero autē die Pappū quidē, Antigoni milium ducē, abscisso capite obrūcat: idq; Phetora magistro exercitus fratri suo mittit in perempti fratris ultionē: nāq; Pappus erat qui Iosephum interfecerat. Vbi autē rigor hyemis esset, Hierosolymam repetiit: murūq; admostrum milite (annus autē tertius agebatur, ex quo Roma rex fuerat declaratus) pro tēplo castra posuit, quā facilius erat expugnatio, et antea Pompeius ceperat ciuitatē. Exercitus autem in opera distributo, suburbanūq; dinisis, tres quidem leuare aggeres, & super eos turres adificare iubet. Relictis autē qui operibus instarent impigerrimis amicorū, ipse in Samariā uadit, uxore accepturus, Alexandri filij, Aristobuli filiā sibi desponsatam, ut diximus: & dum obsides subcissua opera nuptias curaturus: quippe iam Antiq. li. hostes despiciebat. Igitur ubi eam duxit, ad Hiē 14. cap. 12 rosolymam redit, auctus militum copijs: eiūq; Sosius cum magna manu equitū peditūq; sociatur: qua mediterraneo itinere pramissa, ipse per

per Phœnicē iter fecit. Vniuerso autem exercitu cōgregato, ad peditū legiones undecim, equitūq; sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducēda, propē à septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidē senatusconsulto fretus, quo rex fuerat declaratus: Sosius uerò Antonio, à quo milites quibus præerat ascires missos Herodi auxilio. Iudaorū autē intra ciuitatē agētium populus uariē turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo cōueniens furore agebatur, multaq; uelut diuinitus de tēporibus dictisabat: & qui audaciores essent, in caternas cōglobati, multis modis latrocinabantur: maxime ex locis oppido proximis uictui necessaria diripientes, neq; aut equis aut uiris alimēta relinquebāt: bellatorū autem constantiores obsidētibz opposui, ē muris opus aggerum prohibebāt, & cōtra instrumēta oppugnantium, semper nouū aliquod obstaculum moliebātur. In nulla re autē aequē ac in cuniculis superabant. Rex autem aduersus latrocinia quidē occultas excogitauit militū insidias, quibus eorum reprimētur excursus: inopiā uerò alimentorū longinquis transuectionibus adinuari disposuit: ac pugna intenti, quāuis omnem modum audacie supergrederētur, Romanorū tamen peritia uincebantur: nihilominus apertē cum his, certa morte proposita, confligebant. Ex improviso autem Romanis per cuniculos
inter

aduenisse: pœnasq; ab nullo quamuis manifesto inimico repetiturũ, sed discordissimis etiã offensus oblivionẽ daturũ. Deinde cũ allocutionibus contrarijs pars Antigoni obstaret, quò minus aut pracones exaudire, aut voluntatẽ mutare quispiam posset, quod reliquũ erat, suis imperat murorũ defensores deturbare: atq; illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugã uertebant. Ibiq; tunc Silonis detecta corruptio est. Multis enim militũ subornatis, qui rebus egere se necessarijs acclamarent, pecuniamq; alimẽtis poscerent, atq; hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nã ciuitati proxima: deserta erãt, ita omnibus ab Antigono antè promissis) & incitabat exercitũ, & ipse recedere conabatur. Hænodes autem non solũ duces qui Siloni parebant, sed etiã milites ubi plurimi essent conueniẽdo, rogabat ne se destituerẽt, quò scirẽt à Cesare & Antonio et senatu deductũ, in uno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hac precatus ipse agros adiit: tantamq; his exhibuit copiã cõmeatus, ut Silonis omnes accusationes perimeret: simulq; pspiciẽs, ne uel in posterũ ministrare desinerẽt, accolae Samaria per epistolas admonebat (nã ciuitas eius se cliẽtela dederat) ut alimẽta & uinũ & oleũ & pecora in Hierichũta deferret. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumẽtũ hostes prohiberẽt, atq; insidijs opprimerẽt, per agros dimisit. Illiq; insis

obed

obediūti. Et magna iam manus armatorū super Hierichuntā fuerat congregata. Discreti autem montibus insidebāt, si qui exportarēt niēlū necessaria speculātes. Non tamen Herodes otiosus erat, sed decē cohortibus comitatus, quinq; Romanorū, et quinq; Iudaorum, quibus permixti erant etiam mercede cōducti irccenti, praeterea paucis equitibus Hierichuntā peruenit: Et ciuitatē quidem uacuatā habitatoribus reperit, quingētos uerō cū mulieribus ac familijs montiū occupasse cacumina: Et hos quidē captos dimisit: Romani autē in reliquā ciuitatē irruunt, eamq; diripere, cū plenas domos offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichuntā praesidio collocato, reuersus est: Romanūq; militem in his quae sibi accesserant ciuitatibus, hoc est Idumaea, et Galilaea, et Samaria, hyematurum dimisit. Antigonus quoq; Silonis corruptione meruit, ut exercitus partiē Lyddenses susciperent in Antigoni gratiā. Et Romani quidem armorū cura solui, rebus omnibus abundabant. Herodes autē non quiescebat, sed Idumaeam duobus millibus peditū, et quadringētis equitibus, misso etiā fratre suo Iosepho, communiuit, ne quid noui cū Antigono tētaretur. Ipse autē, matre cū alijs quos ex Massada liberauerat affectib, suis in Samariā translata, ibiq; tutissime collocata, ut caetera Galilaeae subuerteret, atq; Antigoni praesidia expelleret, profici-

scitur. Cūq; Sephorim, licet uehemētissimè nin-
 geret, peruenisset, facillime ciuitatē capis, custo-
 dius eius ante aggressiōnē fuga dilapsis: ibiq;
 suis militibus, quos hyems fatigauerat, recreatis
 (erat enim magna copia cōmeatus) aduersus La-
 trones in spelūcis degētes direxit animū: q̄ ple-
 raq; illius regionis incurstantes, nō minoribus q̄
 belli cladibus incolas afficiebāt. Pramissis autē
 tribus peditū cohortibus, unaq; ala equitū in ni-
 cum Arbela, ipse diebus quadraginta post eū
 reliqua manu superuenit. Nec tamē eius incur-
 sum hostes extimere, sed armati obuiā proce-
 debāt, peritiā bellatoris fisci, & ferocitate latro-
 nis. Deinde pralio cōmissō, dextro ipsorum cor-
 nu, sinistrū Herodis in fugā pellitur. Ille autē de
 suo dextro circūgress⁹, uelociter subuenit. et suos
 quidē à fuga retrahit: irruēdo autem in hostes,
 impetū persequentū refrenabat, donec à fronte
 pugnantes uiolētia concesserant: qui tamen eos
 usq; ad Iordanē cadēdo persequabatur: & ma-
 gna fugientū parte perēpta, ceteri trans fluiū
 disiecti sunt: et Galilea metū est purgata, nisi q̄
 in speluncis latitātes reliquerāt, eorumq; causa
 diutius ibi remorandū fuit. Quāobrē primum
 laboris fructū militibus rependebat, centū quin-
 quaginta argenti drachmas singulis diuidēdo:
 eorumq; ducibus multiplicatam summam ad
 hyberna mittendū. Pherora autem fratri mini-
 mo scripsit, ut & foro uenaliū cōsuleres, muroq;

castellum Alexandriū cingeret: qua ab illo en-
 rata sunt. In creta circū Athenas uersabatur
 Antonius. Ventidius autē ad bellum contra Antiq. li.
 Parthos Silonē atq; Herodem accersit: mādato 14.64.25
 eis per epistolās, ut Indaa statū ante cōponerēt.
 Sed Herodes, libet̃er ad Ventidiū Silone dimis-
 so, ipse aduersum latrones in speluncis habitā-
 tes mouet exercitiū. Ista autē spelunca in prær-
 ptis montibus erant, undiq; inaccessa, transuer-
 sosq; tantū ac perangustos ascēsus habebant: sa-
 xumq; ab earū fronte usq; ad fauces altissimas
 pertingebat, rectū uallibus imminēs, ut aliquā-
 diu quidē rex pro loci difficultate quid ageret,
 incertus esset. Postremò autem placuit, ut moli-
 mine ueretur satis incanto. Etenim ualentissi-
 mus quisque demissus arcubus exponebatur in
 ostia speluncarū. Hiq; cum familijs eos macta-
 bant, ignēq; repugnantibus inijciant. Cumq;
 aliquos ex his cōseruare uellet Herodes, ut ad se
 accederēt, uoce praconis edixit. Sed illorū neq;
 uoluntarius se quisquā ei tradidit: sed & quos
 nō coēgerat, multi mortē captiuitati praeule-
 runt. Vbi etiā senior quidā, septē filiorū pater,
 orātes cum matre pueros, ut egredi sibi ad scē-
 dera permitteres, occidit hoc modo: Inssit exire
 singulos, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem
 quonq; filiorū trucidabat, Herodes autē ē spe-
 cula hac prospiciens, & dolore conficiebatur:
 & ut filijs parceret, seni dexterā cum precibus

porrigebat. Ille autē dictis eius nequaquā mitior factus, insuper humilē animum Herodi exprobrauit: & post filios occidit uxorem: deiecitq; desuper mortuus, postremò semetipsum precipitem misit. Spelūcis igitur & qui in his erāt ita subacti, Herodes relicta exercitus parte, quātinē quis rebellare rētaret satis esse arbitrabatur, eiq; parti Ptolemaeo preposito, in Samariā rediit: scutatorū quidē tria milia, sexcentos uerò equites in Antigoniū ducens. Tuncq; propter eius abscessum nacli licentiā, quibus Galilaeam turbare mos erat, Ptolemaū quidē ducem aggressi, nec opinantē interficiunt. Agros autem uastabant, in paludes atq; in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes maturē succurrit: & magnā quidē eorum multitudinē morte cōsumit. Omnibus autē castellis obsidione liberatis, huius mutationis causa multātam exegit à ciuitatibus pecuniā, centū talenta. Iam uerò Parthis expulsis, occiso etiā Pacoro, Venidius Antony literis monitus, equitum mille auxilia duarumq; legionum, aduersus Antigoniū mittit Herodi: eorum autē ducem Macheram, ut se adiutum uenires, per epistolas rogauit Antigonus, & de iniuria Herodis multa cōquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cum praesertim plura dare Herodes: in prodicione quidē ei nō paruit, simulata uerò

amic

amicitia res. Antigoni exploratū perrexit, non
 admissō Herodis consilio, dissuadentis id fieri.
 Antigonus autem, quia præsensit quid cogita-
 res, ciuitatē ei clausit, & tāquā hostē arcebat à
 mœnibus, donec Macharam incepti puduit, &
 in Amathuntē ad Herodē recessit. Iratus autē
 q̃ res aliter cesserat, quoscunq; Iudeos offendis-
 set interficiebat, ut nec vel Herodianis parce-
 ret: sed ut Antigonianis omnibus abutebatur.
 Hac cū agrē ferret Herodes in Macharā quidē
 vindicare uoluit, tanquā in hostē: iracundiā uē-
 rō repressit, & ad Antonium properabat, apud
 eum accusaturus Macharam iniquitatē. Ille au-
 tem delicta sua reputans, uelociter regē conse-
 quitur: utq; in gratiā secū redeat, multus preci-
 bus efficit. Neq; tamen Herodes à proposito suo
 renocatus est quò minus ad Antonium perge-
 ret. Sed cū audisset eū magnis uiribus oppu-
 gnare Samosatā, iuxta Euphratem ualidissimā
 ciuitatem, acrimus festinabat, opportunū hoc tē-
 pus esse perspicuus demonstranda uirtutis, &
 ut magis magisq; placeret Antonio. Denique
 mox ut ad eū uenit, sinē attulit obsidioni, mul-
 tu Barbaris interfecit, magnaq; praeda parte
 sibi destinata: ut Antonius quidē, quanquam
 eius uirutem antea mirabatur, tamē etiā tunc
 magis eādē opinionem haberet, multumq; ad
 honores eius spemq; regni adderet. Antiochus
 uerò tradere Samosatam cogeretur.

De morte Iosephi, & obsidione Hierosolymæ per
Herodem, & Antigono occiso. CAP. XII.

Antiq. li.
14. cap. 25

Cum hac agerentur, res Herodis in Iudæa
fracta sunt. Reliquerat enim Iosephum fra-
trem suum, qui omnia percuraret, cum mandatis huius-
modi, ut nihil ante reditum suum aduersus Anti-
gonum moueret, quia non firmum esset auxilium Ma-
chæra, quantum ex delictis superioribus appare-
ret. Verum Iosephus, ubi fratrem procul abesse co-
gnouit, immemor præceptorum, Hierichuntæ cum
v. cohortibus à Machæra secum missis petit, ut
maturo messium tempore frumenta diripiat. In-
cursu autem hostium per montana atque aspera loca
oppressus. Et ipse cadit, magnam viri fortis in
ea pugna gloriam consecutus, Et omnes Romanorum
milites pereunt. Retes autem lecta de Syria cohor-
tes erant, nec ueteranorum quenquam permixtum ha-
bebant, qui belli imperiis opitulari posset. An-
tigonus autem uictoria minime contentus fuit,
sed eo processit iracundia, ut mortuum quoque
Iosephum uerberaret. Denique nactus corpora
mortuorum, etiam caput eius abscidit, quantum L. ta-
lenta Pheroras frater pretium redemptionis of-
ferret: tanta uero non ita post Antigoni ui-
ctoriam Galilæa res occupauit, ut qui partibus
eius magis fauerent, productos primates Hero-
dis studiosos lacu submergeret: multaque in Idu-
mæa quoque mactarentur, ubi Machæra castelli
cuiusdam instaurabat mœnia, cuius nomen est.

Githæ:

Cirha: nec horum quicquā Herodes audierat.
 Captis enim Samosatis Antonius, & praeposi-
 to Syria Sosio iussu ut Herodē quoq; aduersus
 Antigonū adinuaret, discessit in Aegyptum.
 Sosius autem duabus cohortibus in Iudaeā prae-
 missis, quarū Herodes ueretur auxilio, ipse cū
 caetera manu militū sequebatur. Herodi autem
 degenti prope Daphnen Antiochia, moriē fra-
 tris somnia manifesta significant. Cumq; turba-
 tus profiluisset ē stratus, ecce nuntij cladis intra-
 bant: quare pra dolore paululū quēstus, maxi-
 ma parte luctus dilata, in hostes properabat, ul-
 tra vires iter accelerans: & ubi ad Libanū ue-
 nit, ostingentos montis accolae assumit auxilio,
 anāq; his iungit Romanorū cohortē. cum qui-
 bus non expectata luce, Galilaam ingressus est,
 hostesq; obuios in eum quem reliquerant locū
 auerit: & assidue quidē castellum oppugna-
 re tentabat: sed prius quā id caperet, asperri-
 ma hyeme coactus, in vicum proximum recepit
 exercitum. Paucis autē diebus post, auctus etiā
 alacrius cohortis praesidio: quā Antonius mis-
 serat, tāto hostibus terrori fuit, ut castellū nocte
 desererēt. Tamq; per Hierichūta properās ibat:
 ut quāprimū interfectores fratris sui posset ul-
 cisci, ubi etiā mirabilis ei mōstriq; similis casus
 euenit: unde prater spem liberatus, opinionē q̃
 Deo charus esset adeptus est: nā cū multi hono-
 rati nespere illa apud eū conuassent, postq̃ di-
 misso

misso cōiuiio omnes egressi sunt, cōfestim cœ-
 naculū cōcidit. Id autē cōmune sibi tam pericu-
 lorū quā salutis presagiū, quantū ad futurū bel-
 lum pertineret, esse cōyiciens mane primo castra
 mouet: hostiumq; sex circiter millia de monti-
 bus decurrētes, prima tentabāt agmina: & ma-
 nuum quidē cū Romanis cōferere non satis fide-
 bant: lapidibus autē ac telis eos, dūmodo pluri-
 mos sauciarēt, eminus appetebāt: ubi Herodes
 quoq; ipse prateriēs, laus iaculo vulneratur.
 Antigonus autē se nō solum audacia suorum,
 sed etiā multitudine superiorē uideri cupiens,
 Pappū quendā ex cōubernatibus suis cū manu
 militū in Samariā mittit, quibus quidem Ma-
 chera erat premiū uictoria. Herodes uerò terrā
 peruagatus hostilem, quinq; municipia capit,
 duoq; habitatorū millia cōsumit, exustisq; do-
 mibus, ad exercitiū redit, circa uicū qui appel-
 latur Cana tendentē. In dies autē singulos ma-
 gna ei multitudo Iudaeorum uel ex ipsa Hieri-
 chunte, uel ex alijs regionib' accedebat: cū hos
 odiū moueret. Antigoni, alios ipsius Herodis
 praclara facinora. Enimvero multos ratione ca-
 rentes, mutationis cupiditas impellebat: hoc an-
 tem cōgredi festināte. Pappi milites neq; mul-
 titudine hostiū, neq; impetu perterriti, acriter
 ad pugnam ex altera parte procedunt: sed ubi
 agmina conflixerūt, ceteri quidā paulisper re-
 stiterunt. Herodas autē fraternae cadis reor-
 datione

datione periculosius dimicās, dūmodo eius ni-
 cisceretur autores, aduersam acie facillime su-
 perat: deinde semper integros aggrediēdo, uni-
 uersos in fugā uertit: erat enim plurima occun-
 bentiū strages, cū alij quidē in uicū unde ue-
 nerāt cōpellerētur, nouissimus autē ipse insla-
 ret, atq; infinitos occideret. Postremo ruēs inter
 fugiētes hostes in uicū irrupit, cū omnes domus
 armatis essent referta, plenaq; propugnatorum
 desuper iecta: & quoniā foris deprehensos fa-
 cillimē superabat, disturbādo ades intus abdi-
 tos extrahebat, alios cōnulsis obrutos iectis, mul-
 tos simul necabat: si quis autem subterfugisset
 ruinā, cum gladijs armati milites excipiebant.
 tantaq; cadauerum per omnes uias mulitudo
 coaceruata est, ut etiā uictoribus ipsis transitus
 obstrueretur. Hanc plagā hostes adeo nō tuler-
 ūt, ut cōfluentiū turba, cōspectis qui in uico pe-
 rissent, fuga discederēt: statimq; successū fretus
 Herodes ad Hierosolymā perrexisset, nisi eum
 hyemis asperitas prohibuisset. Hac enim perfi-
 cienda uictoria fuit impedimentū, & ne peni-
 tus opprimeretur. Antigonus obstiuit, qui ci-
 uitatē iam deserere cogitabat. Herodes autē ad
 nosperā, cū lassos amicos reficiendū corporis gra-
 tia dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, more
 nullis lauatū ibat. Siquidem unus tantū puer
 eum sequebatur. Et prius quā in balnū per-
 ueniret, obuius ei quidam ex hostibus gladio
 armat

armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et hi cōfugerant armati ex acie in balneum, sed percussi etiā tum metu ac latitantes ut regē uiderūt, illū quidē stupore debilitati ac tremētes, cū inermis esset praelereūt: exitus uerò quā fugerēt cursu petebant. Itaq; cū alius casu, qui eos cōprehenderet nullus adesset, Herodi autē nihil pati satis fuisset, omnes effugiūt. Postero autē die Pappū quidē, Amigoni militum ducē, abscisso capite obrūcat: idq; Phetora magistro exercitus fratri suo mittit in perempti fratris ultionē: nāq; Pappus erat qui Iosephum interfecerat. Vbi autē rigor hyemis cessit, Hierosolymam repetijt: murisq; admostrum milite (annus autē tertius agebatur, ex quo Roma rex fuerat declaratus) pro tēplo castra posuit, quā facilius erat expugnatio, et antea Pompeius ceperat cinitatē. Exercitus autem in opera distributo, suburbanisq; dinisis, tres quidem lenare aggeres, & super eos turres adificare iubet. Relictis autē qui operibus instarent impigerrimis amicorū, ipse in Samariā uadit, uxore accepturus, Alexandri filij, Aristobuli filia sibi desponsasam, ut diximus: & dum obsidem subcissina opera nuptias curaturus: quippe iam

Antiq. li. hostes despiciebat. Igitur ubi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copijs: eiq; Sosius cum magna manu equitū peditumq; sociatur: qua mediterraneo itinere pramissa, ipse per

per Phœnitē iter fecit. Vniuerso autem exercitu cōgregato, ad peditū legiones undecim, equitūq; sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducēda, propē a septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidē senatusconsulto fretus, quo rex fuerat declaratus: Sossius uerò Antonio, à quo milites quibus præerat asciret missos Herodi auxilio. Iudaorū autē intra ciuitatē agētium populus uariē turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo cōueniens furore agebatur, multaq; ueluti diuinitus de tēporibus dictitabat: Et qui audaciores essent, in caternas cōglobati, multis modis latrocinebantur: maximē ex locis oppido proximis uictui necessaria diripientes, neq; aut equis aut uiris alimēta relinquebāt: bellatorū autem constantiores obsidētibz oppositi, ē nuriis opus aggerum prohibebāt, Et cōtra instrumēta oppugnantium, semper nouū aliquod obstaculum moliebātur. In nulla re autē aquē ac in cuniculis superabant. Rex autem aduersus latrocinia quidē occultas excogitauit militū insidias, quibus eorum reprimētur excursus: inopiā uerò alimentorū longinquis transuectionibus adiunari disposuit: ac pugna intenti, quāuis omnem modum audacia supergrederētur, Romanorū tamen peritia uincebantur: nihilominus apertē cum his, certa morte proposita, confligebant. Ex improviso autem Romanis per cuniculos
inter

intermedios emergentibus, prius quā muri aliqua pars dirueretur, alterā eius vicē muniebant. Prorsus autē neq; manibus neq; machinis deficiebant, quoniā usq; ad ultimū repugnare decreuerant. Deniq; tanto exercitū circumsidēte, per quinq; menses obsidiū tolerauerunt: donec quidā ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum trāsgredi, ciuitatē irrupere, & post eos Sosij centuriones. Igitur ante omnia sano proxima capiebātur, et infuso exercitū plurima ubiq; mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis uerò manu Iudaica summo intentā studio, ne quis penitus ex aduersarijs euaderet. Maclabantur autē quamplurimi, & per angustiores uicos oppidi, & in domos compulsi, etsi ad templum etiā confugissent: nec ulla erat aut senectutis aut muliebris infirmitatis miserasio. Deniq; licet rex ubiq; mittens rogaret ut parcerent, nemo tamen dexterā continuit: sed ueluti furentes, omnē persequēbantur atatem. Ibi tunc etiā Antigonus, neq; priorem neq; presentē fortunā cogitās, domo descendit, & ad pedes Sosij prostrernitur, ille autem nihil eum tantæ mutationis causā miseratus, & insemperanter derisit, & Antigonom appellauit: neq; tamen etiā custodia liberum dimisit ut feminā. Itaq; ille quidē nūctius afferuabatur. Herodes autem: cū iam hostes uicisset, ne æterna quoq; auxilia cōpesceret providebat.

Visendi

*V*isendi enim templi, sanctorumq; eius studio,
 omnis multitudo peregrina fuerat incitata. Ob
 eamq; rem, hos minis, alios precibus, nonnullos
 armis etiā refrenabat: acerbiorē, quā si victus
 fuisset, existimans sibi fore victoriā, si quod vi-
 deri nefas esset, culpa sua visum fuisset. mox au-
 tem etiam rapinas in ciuitate prohibuit, multa
 inuectus in Sositum, si uacuo facto miris & pecu-
 nijs oppido, Romani regem se solitudinis reli-
 quissent: qui pro tanta ciuiū eade, totius orbis
 terra imperium, uile pretiū indicaret. Illo autē
 iustū esse dicente, ut pro labore obsidionis pra-
 dandi licenciā milites haberent: ipse de suis fa-
 cultatibus mercedē singulis distributurū se as-
 seuerauit. Atq; ita redemptis patriae reliquijs,
 promissa cōpleuit. Nam & militum quenq; li-
 beraliter, & pro merito duces, ipsumq; Sositum
 regia largitate donauit, ut nemo egens pecunijs
 abiret. Post hac Sositus aurea corona Deo de-
 dicata, ex Hierosolymis remeauit, Antonio
 uinctū Antigonus ducens: & illum quidē ua-
 na spe uita cupidū usq; ad ultimū diem, igna-
 nia digna securis excepit. Rex autem Herodes Antiq. li.
 discreta multitudine ciuitatis, suarum quidem 15. cap. 1
 partium studiosos, quō magis beneuolos sibi fa-
 ceret, honorificē tractabat: Antigonianos au-
 tem neci tradebat: & quon pecunia defecis-
 set, diuisa quicquid ornāmētōrū haberet, An-
 tonio ciuiq; comitibus misit: non tamē omnino
ne quid

ne quid pateretur redemit. Tam enim Antonius Cleopatra amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, ubi tanta cognatione sua sauitia persecuta est, ut neq; propinquus sanguine superesset, cadis rabiem commisit in extraneos: Tyrorumq; optimates apud Antonium criminando suadebat eos interfici, ut eodem modo cuiusq; possessiones dominio suo facilius quareret. Postea uero quā in Iudeos atq; Arabes usq; extēdit auaritia, ut reges eorū Herodes & Malichus interiret, occulte moliebatur. Cui cū uerbotenus annuisset Antonius, occidere quidē bonos uiros tātosq; reges iniustū esse duxit: uerū inter amicos ultra nō habuit: sed multa terra ex eorū precisa finib⁹, et quod erat in Hierichute palmetū in quo balsamū gignit, & ciuitates prater Tyrū & Sidonē cūctas intra flumē Eleutherū ipsi dedit, Quorū posita dominio, ad Euphratē usq; Parthis bellū inferentē, psecuta Antoniu, per Apamiā et Darnascū in Iudāā uenit. Atq; hic Herodes, licet magnis munerib⁹ insensum eius animū mitigasset, tamē ducētis talentis annuis abscissas regno suo possessiones impetrat sibi locari: ipsamq; omnibus obsequijs placās, Pelusiū usq; deducit. Nec mulū interea tēpus et Antonius ex Parthis aderat, captiuūq; Artabazē Tigranis filiū Iono Cleopatra ducebat. Nam cum pecunijs omniq; prada, Parthia illi statim cōdonatus est.

De

De insidiis Cleopatrae in Herodō, & Herodis praelio
contra Arabes, & ingēti terræmotu. C. A. XIII.

Concitato autem bello Actiaco, Herodes
quidē cum Antonio proficisci paratus
eras, & alijs per Iudaā turbis liberatus, et Hyr-
canio positus, quē nīcū Antigoni soror ten-
bat: uerū amē a Cleopatra calidē ne periculorū
Antonij particeps fieret, interclusus est. Regi-
bus enim, ut diximus, insidias tendēs, bellū in
Arabas ut Herodi cōmitteret, p̄suadet An-
tonio: quos si uicisset, Arabia: sin autē uictus
esset, Iudaea domina cōstitueretur: alterūq; po-
tentiū per alterū pessundaret. Sed hoc eius con-
siliū Herodi feliciter cessit: nam primū in Syros
hostes ducēs, magnū quē cōstauerat equitarum,
circa Diospolim in eos mittit, & quāuis forti-
ter resistētes, superauit. Qui cū iam uicti essent,
magno motu Arabes suscitantur: & infinita
manus in Syria cœles Canathā cōgregati, expe-
ctabant Iudaos: ubi rex eos Herodes cū exerci-
tu aggressus, bellū consiliis administrare ten-
tabat, castraq; muro cingi praecebat. Non
tamen ei paruit multitudo, sed priore uictoria
freti Arabas impetūt, & prima coitione in su-
gam uersos urgebāt: in persecutione uerō insi-
dijs periclitatur Herodes, Canathēsis ab A-
thenione immis̄sis, qui ex Cleopatra ducib; sem-
per ei fuerat inimicus. Nanq; horū incurſu re-
creati Arabes, pugna repetūt: inuictisq; agmi-

Antiq.
15. cap. 3

ff

nibus

nibus circa saxosa loca & denia, Herodis militem fugat, plurimis cade prostratis. Qui uero ex pralio seruati sunt, in nicu Ormizam confluunt: ubi etiam castra eorum cum hominibus circumuenta Arabes, sicut erant plena ceperunt. Neq; multo post accepta clade, Herodes aderas cum auxilijs, serius quam usus poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, prapositionum militibus contumacia, qd in suis obedire noluerunt: non enim repentinum commissio pralio ullum Athenio insidiandi tempus habuisset: rursus tamen ultus est Arabas, assiduus fines eorum incursionibus infestas: quodq; semel uictus est, saepe repedit. Sed dum inimicos persequitur, incurrit ei diuinitus alia calamitas, septimo regni anno & Aeliaco bello feruente: namq; ueris initio terra mota, infinita quidem pecorum, triginta uero hominum millia peremit, cum exercitus mansisset incolumis, quoniam sub dino tendebat: ibiq; Arabas in maiorem audaciam fama suscitavit, tristibus nuntijs grauius semper aliquid affingens. Unde uelut omni subuersa Iudaea, terra obtinenda spe, quia neminem superesse credebant, in eam irruunt, legatis prius interfectis, qui ad se uenerant a Iudeis. Herodes autem aduentu hostium perterrita suorum multitudinem, tam magnitudine quam assiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare tentabat: hac dicens: Rationem habere non uidetur, cur uos praesens formido perculerit:

nam

nam diuina quidē indignationis plagas merorē
nobis esse non miror. Ignauum autē est perpeti
idem, etiam cū incurſus hominū repellendi ſunt.
Ego enim tantum abeſt ut hoſtes poſt terramo-
tum pertimeſcā, quōd magis putauerim Deum
hanc illis illecebram immiſiſſe, ut pœnas redde-
rent: non enim tantū manu armisq; freti, quan-
tum noſtris calamitatibus, ueniunt. Pallax au-
tem ſpes eſt, qua nō ſuis uiribus nititur, ſed alie-
nis aduerſis. Neq; uerō uel ſecūda res uel cōtra-
ria, apud homines certa ſunt: ſed in utrāq; par-
tem uideas fortunā uolare niſiſim, & exempla
nobis propria demonſtrabunt. Nempe pralio ſu-
periore uictores, poſt ab hoſtibus uicti ſumus: et
nunc ergo, quantum aſtimare licet, illi capientur,
uictores ſe fore credentes. Nimis enim confidens
incantus eſt: metus autem providentiam docet.
Itaq; mihi quidē hoc ipſum quod timetis, fidu-
ciam ſuggerit. Nam cum ſerociores q̄ opus erat
 fuiſtis, & præter uoluntatē meā in hoſtes egreſſi
 eſtis, Athenion inſidiandi tēpus inuenit: nunc
 autē neſtra cunctatio, & minus alacer animus,
 ut uidetur, certā mihi uictoriam ſpōdet. Conue-
 nit tamen ante praliū ſic eſſe affectos, in ipſo an-
 tem opere uirilitē exercere: conſceleratiſq; hoſti-
 bus planum facere, quod neq; humanū aliquod
 malum, neq; ira celeſtis unquam deprimat for-
 titudinem Iudeorum, donec ſpiritum uita duc-
 cunt, uel eorū quiſquam in bonis ſuis Arabas

dominari parietur, quos aliquoties penè capti-
nos abduxit. Nihil autē uos terreat rerū anima
carentiū metus : neq; arbitremini, terra concus-
sionē, alicuius futura cladis esse portentiū. Na-
turalia nanq; sunt elementorū quoq; uitia: nul-
lumq; damnū inferūt, nisi quod ex ipsis eue-
nit. Nā pestilentia quidē, uel famis, uel terramo-
tus signū aliquod tardāte malo fortasse praece-
serit: ipsa uerò cū extiterint, sui magnitudine
finiūtur. Caterū quid nobis amplius q̄ terra cō-
cussio, bellum nocere poterit citam uictis? Imò
enim uero maximū imminētis excidiū monstrū,
sponte sua, neq; alienis manibus inimicis acci-
dit, qui legatos nostros prater omniū hominum
leges crudeliter maclauerunt, salesq; Deo pro
belli euentu hostias ceciderunt. Non enim effu-
gient maximū eius lumē inuictāq; dexterā, sed
continuo pœnas dabūt: si patrio repleti spiritu,
in uindictā uiolati fœderis animos excitemus.
Pergite quisq; nō pro cōiugibus neq; pro libe-
ris aut pro patria periculis pugnaturi, sed lega-
torū cadis ultiores. Illi melius q̄ nos qui minimus
exercitiū regēt: nobisq; mihi obediētibus, peri-
clitabor ipse pro ceteris. Pro certo enim scitis,
fortitudinē nestrā sustineri nō posse, nisi reme-
ritate ladata. His adhortatus milites, ubi eos
alacres uidit, sacra Deo celebravit : deinde cū
exercitu Iordanē flumiū trāsgressus est. Castris
autē Philadelphia positis, haud procul ab hosti-
bus, quasi

bus, quasi de interiacente castello contenderet, pugnam eminus irritabat, quamprimum cupiens congredi: nam et hostes premiscrant, qui castellum occuparent. Sed illos quidem regis facile repulerunt, collemque tenuerunt: ipse vero quotidie producto ad praelium milite, instructaque acie, Arabes lacebabat. Cum autem nemo contra procederet (quedam enim eos uehemens formido tenebat, et ante multitudinem dux Alchemus timore obriguerat) nullum eorum disturbat ipse aggressus: eosque modo coacti ad pugnam confusis ordinibus, mixti que cum equitibus pedites egrediuntur: etsi multitudine superiores, Iudaei tamen alacritate impares, quamuis audaciores eos faceret victoria desperatio: et quandiu quidem resisterunt, non magna eorum cedes facta est: ubi uero terga nudauerunt, multi a Iudaeis, multi uero a semetipsis conculcati perierunt. Denique milia v. in fuga ceciderunt, caeteraque multitudo intra nullum compulsa est, eosque statim circumseptos obsidebat Herodes: et licet armis propere adesset excidium, tamen aqua penuria uehementer urgebat. Tunc rex arrogantius eorum legatos despiceret, et talia quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis inflaret: denique ardescens furiis, catenatim exennies, ultro se Iudaeis tradebant, adeo ut quinq; diebus quatuor milia nuncirentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salua procederet. Quibus congressus

*Herodes, iterum septem milia circiter sternit:
 & tam magna plaga ulius Arabiam, extincto
 virorum eius spiritu, tantum profecit, ut eius
 patronus ab ea gente optaretur.*

Herodes exaltatus in regnum.

C A P. XV.

MOx autē illum excepit desueta rerū soli-
 citudo propter amicitiam Antonij, post
 victoriam Caesaris apud Actium. Verumtamen
 plus timoris habebat, quam ipse patiebatur. Nec
 enim Caesar victū indicabat Antonium, donec
 Herodes cū eo superesset. Itaq; rex periculis de-
 crevis occurrere: Rhodumq; transmissus, ubi Ca-
 sar eo tēpore morabatur, adiit eum sine diado-
 mate, nescite quidem cūq; priuato, sed fastu re-
 gio, neq; dissimulata ueritate corā eo hac dixit:
*Ego quidē, Caesar, rex factus ab Antonio, fa-
 teor utilem me fuisse regē Antonio. Neq; disti-
 mulauerim, qd omnimodo armis quoq; me gra-
 uem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent.*
Veruntamē & auxilia ei pro uirib' meis misi,
& multa frumenti milia: sed nec accepta apud
Actiū plaga, bene de me meritiū deserui. Nam
*cū auxiliij minus cōmodarem, optimū ei consi-
 lium dedi, unā esse dicens Cleopatra mortē ad-
 uersorū correctionē: quam si occidisset, & pecu-
 nias ei, & muros ad tuitionē, & exercitum, &*
memetipsum belli contra te socium pollicebar.
Sed profectō eius aures Cleopatra amores, &
Dens qui tibi victoriam donaret, obstruxit.

Vna

*V*nà ergo cū Antonio uictus sum, & diadema
 cū eius fortuna deposui. Ad te autē ueni, spem
 salutis de uirtute presumens : & ut in examen
 adduceretur properans, qualis amicus alicuius
 fuerim. Ad hæc Caesar: Imò uerò saluus esto, in-
 quit, & nunc regnato certius. Nam meritis es
 qui plurimos regas, cū amicitiā tanta fide
 tuearis. Experire autē, ut etiā felicioribus fidus
 permaneat: siquidem ego præclarissimā spem de
 tua magnanimitate mihi promissio. Recte tamen
 fecit Antonius, qui magis Cleopatra, quā tibi
 paruit: te namq; lucrati sumus, ppter eius amen-
 tiam. Prior autē ab officijs capisti, quantū ap-
 paret, quē aduersus eorū gladiatores idonea au-
 xilia misisse & entidius perscribit. Quare inte-
 rim tibi decreto firmitatē regni prabeo. Expe-
 riar autē ipse quoq; bene tibi aliquid facere, ne
 non desideres Antonium. Huius sermonis hu-
 manitate regē ne quid de amicitia sua dubita-
 ret hortatus, & diadema illi imposuit, & indul-
 gentiam decreto cōsignat: in quo multa magni-
 ficē in eius laudem cōmemorauit. Ille autē prius
 cum muneribus delinxiū rogabas, ut Alexan-
 drum quendā supplicem, ex amicis Antoni,
 iuberet absolui. Sed nicit iracūdia Caesaris, mul-
 ta illum & grania pro quo rogabatur admisisse
 dicētis, quibus repulit deprecātem. Postea uerò
 ad Aegyptiū euntes per Syriam Casarē, Herodes
 euntes accipio regni diuitijs, eunq; primū cum

eo milites recensente, circa Ptolemaidem equo
 melius est, cenamq; illi cum omnibus amicis
 exhibuit, atq; insuper exercitus eius epulis can-
 ela distribuit. Prospexit etiam us per arida loca
 proficiscētibz ad Pelusium, atq; inde rodenn-
 ribz aquarū copia non deesset. Nec fuit quic-
 quam utensilium, quod desideraret exercitus.
 Pro his deniq; meritis paruum esse Herodi re-
 gnum, iam Caesar quam milites existimabant.
 Ideoq; postquā uenit in Aegyptū, iam Cleopa-
 tra & Antonio mortuis, nō solum ceteros eius
 honores auxit, uerum etiam regno partē finium
 addidit, quā Cleopatra dempserat. Et praeterea
 Gadara, Hippon, Samariam: maritimarumq;
 insuper ciuitatum Gazam & Anthedonē, &
 Ioppen, & Pyrgū Stratonis: & ad haec satellites
 quadringentos Gallos ei donauit, quos antea
 Cleopatra stipatores habebat: nulla autē res ma-
 gis liberalitatē Caesaris incitabat, quā magnus
 animus accipiens. Post primā uerō Aeliada,
 etiā regione qua Trachon uocatur, eiū diuioni
 subdidit, eiq; continenti Batanaā, itemq; Au-
 rariim, ex huiusmodi causa. Zenodorus q̄ do-
 mus Lysania cōductor erat, nō cessauit unquā
 ex regione qua Trachon dicitur, latrones Da-
 masoenis immittere. Illi autē ad Parum tūc re-
 florem Syriae confugerūt, cumq; deprecari sunt,
 quo suas misérias Casari declararet. Caesar au-
 tem, his cognitis ei rescripserat ut latrocinium
 penitus

penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggressus loca suspecta, expurgans latronibus terram, ipsamq; Zenodoro abstulit: quā Caesar, ne latronū denno cōtra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, cumq; praterca totius Syria procuratorem constituit. Et decimo anno reversus iterū in provinciam, ne quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare praecepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem qua inter Trachonē & Galilaeam erat, eidem attribuit. Quod autem maius his omnibus existimabat Herodes, à Cesare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa uero post Casarem. Hinc ad summum felicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus animum, maximam providentia partem obsequio pietatis impendit.

De urbibus & ædificiis instauratis & conditis ab Herode, deque munificentia qua usus est erga exteras gentes, eiusq; felicitate. CAP. XVI,

Itaq; anno regni sui quintodecimo, & tem- Ant. li. 15.
plum instaurauit, & duplum terra spatium 6. 12. 13. 14.
quam fuerat circa templum, muro amplexus est, ingenti sumptu, & magnificentia singulari. Argumento erant in ambitu fani magna porticus, eiq; iunctum à septentrione castellum. Et illas quidē à fundamentis erexit. Hoc autē nulla re minus, quàm regni sedes largis opibus renouatum, Aneoniam uocauit, in honorem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte

parte civitatis exstructa, duas ades in ea maxi-
 mas atq; pulcherrimas, quibus ne templum qui-
 dem usquā conferri posset, edificavit: easq; ami-
 corum vocabulis unā Casaream, Agrippium
 alteram nominavit. Nec verò solis rebus memo-
 riam eorū & cognomina circumscripsit, sed in
 totas etiā civitates studium liberalitatis exten-
 dit: nā in Samaritica regione oppidū muro pul-
 cherrimo per viginti stadia circumdatū, Seba-
 sten appellavit, deductis eò sex milibus colono-
 rum, terraq; fecundissima his attributa: ubi tem-
 plum quoq; maximū inter aedificia, & circū id
 aream trium & semis stadiorū Casari dedica-
 vit, eiusdemq; oppidi habitatorib⁹ precipua le-
 gum beneficia praestitit. Ob hac alterius terra
 adiectione donatus à Casare, aliud ei templum
 circa Iordanis fontē cādido marmore posuit, quī
 locus appellatur Paniū. Vbi montis quidā ner-
 rex in praecelsum editus, propter subiecti lateris
 nallē specus aperit umbrosus, quī profunda
 altitudinis rupes, ad immensum liquentis gutta
 receptaculū concanatur, ut stagnātis aqua copia
 demittētib⁹ aliquid, donec terrā invenient, lon-
 gitudo nulla sufficiat. Foris autē ē spelunca ra-
 dicibus oriuntur fontes: & (ut quidā putant)
 hoc est Iordanis principiū. Sed veri fidē in poste-
 riorib⁹ indicabimus. Quin & apud Hierichun
 ea, inter castellū Cyprum & priores domos re-
 gias, meliores alias, & quae commodiorem usum
 prae-

præberent aduenientibus fabricatas, eorundem
amicorum nominibus nocitant. Prorsus non est
idoneus regni locus, quæ honore Caesaris nudum
reliqueris. Postea vero quàm fines suos templis re-
pleuit, in provinciâ quoque honores eius effudit.
Et in multis ciuitatibus templa quæ Casaria vo-
cantur, constituit. Cum autem inter maritimas cini-
tates uidisset unâ uetustate iam fessam, quæ Stra-
tonos pyrgos uocabatur, Et pro loci natura mu-
nificencia sua capacem, totâ eam candido saxo
reparatam, clarissima regia decorauit, Et in ea
maximè innatâ sibi animi magnitudinè demon-
strauit. Nam inter Dorâ Et Ioppen, quarum me-
dia ciuitas sita est, omnis ora maritima adeo fuit
importuosa, ut omnes qui ad Aegyptum ex Phœ-
nice nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, mi-
nas Africi metuentes: cuius etiâ mediocris au-
ra, tantas undarum moles ad scopulos erigit, ut
remicante æstus gurgitis, per aliquantum spatium
maris ferias angeatur. Sed rex liberalitate ac
sumptibus deuicta natura, Piræo maiorem por-
tum fabricauit, et in eius penetralibus alias na-
uibus stationes fecit altissimas. Et quâquàm to-
tus ei locus aduersabatur, tamē ita cum difficul-
tate certauit, ut firmitas quidē structura nequa-
quàm mari cederet: pulchritudo uero tāq̃ esset,
quasi nulla res ardua præpedisset ornatū. Meti-
tus enim quātum diximus portui spatiū per ui-
ginti ulnas in profundum saxa demisit, quorum
pleraq̃

pleraq; pedū l. longitudinis, & altitudinis i x.
 & latitudinis x. nonnulla uerò etiam maiora
 fuerūt. Expleto autē spatio quod unda calabat,
 in ducentos pedes murum dilatavit. Ex quibus
 genus repellendis erant fluctibus ante cōstructi,
 unde etiam *Procyms* dicebātur: ceteri autem
 saxeo portui quo cingitur muro subiecti sunt,
 magnis turribus interpositis, quarum maxima
 atq; pulcherrima ex nepote *Casaris Drusium*
 cognominata est. Crebri autē fornices ad deducenda
 qua portus haberet: proq; fornicibus &
 circum eos crepido saxea, & laza, qua naues egredi-
 entes exciperet, deambulatio: aditus autē se-
 ptemtrionalis erat. Ventorum enim pro sui loci
 placidissimus est *Boreas*: ad ostium uerò colossit-
 res, utrinq; fulti columnis: quarū à leua quidem
 intrantibus stantes solida turris sustinet: dextra
 uerò duo proceri lapides iuncti, et partis aduer-
 se turris magnitudinē superātes. Domus autem
 portui cōnexa, candido item lapide, pariq; men-
 sura spaciōrū, civitatis uia tendentes in portum.
 Contra ostium uerò portus, in colle, *Casaris* tem-
 plum magnitudine simul & pulchritudine pra-
 cipuum: in eoq; *Casaris* colossus nō minor quā
Iouis apud *Olympiam*, cuius ad exemplar factus
 est, Romano autē par, & *Iunoni* quā *Argis* est.
 Oppidum autē provincia dedicavit, rebusq; ad-
 necessarijs portum, *Casari* uerò conditoris hono-
 rem, unde civitati nomen *Casarea* imposuit.

Quia

Quinetiam & cetera opera, forum, theatrum, Amphitheatrum, digna uocabulo collocavit: & quinquennali certamine instituto, nomen ei Caesaris donauit. Primusq; ipse in centesima nonagesima & secunda Olympiade maxima pramia proposuit: ut nō solum uictores, sed & proxime & tertij successores eorū regalibus diuitijs possiderentur. Anihedona quoq; renouatā, quam bella subuerterant, Agrippium uocauit: nimiaq; beneuolentia, nomen amici etiā porta inscripsit, quam ipse in tēplo adificauit. Sed nec parentes suos ita quisquam dilexit. nam & patris monumentum optimo regni campo ciuitatē condidit, fluminū arborumq; diuisimam, eamq; Antipatridem nūcupauit: & super Hierichunta castellum natura tuum, & pulchritudine praeipuum, muro cinxit, atq; in honorem matris Cyprum uocauit: fratriq; Phaselo turrim cognomine Phaselidē Hierosolymis adificauit, cuius ambitus & in magnitudine liberalitas postea declarabitur. Aliamq; ciuitatē in regione quā à Hierichunte in boream tenditur, Phaselū nominauit. Cognatis autē & amicis aeterna gloria traditis, ne sui quidē fui inmemor: sed castellum contra montē Arabici lateris propugnaculo permunitū, de suo nomine Florodium uocauit: tumulumq; in manu formam manifestum, qui stadiorū sexaginta spatio ab Hierosolymis aberas, similiter nominatū, munificentius

accit

accuravit. Etenim rotundus quidē turribus circum-
 cinctus eius amplexus est. Ambitiū autem com-
 plevit adibus regijs liberalissimē exornatis : ne
 non solū interna membrorū facies clarior esset,
 verū etiam foris parietes ac materia sectaq; lar-
 gis infusa divitijs elucerēt. Aquā etiam pluri-
 mam ingenti sumptu ex longo intervallo indu-
 xit, perq; ductos gradus marmoris candidissi-
 mi fabricavit ascensum. Erat enim totus collis
 manu factus, & vehementer excelsus. Quin &
 aliā circa radices eius regiā, ac diversoria, qua
 & sarcinas & amicos recipere possent: adifica-
 vit: ut pro rerū quidē omnium copia civitas esse
 videretur castellū: circumscriptioe verò, domus
 regalis. Tantiis autem constructis edificijs, animi
 sui magnitudinē in plurimus etiam externis cini-
 tatibus demonstravit. Namq; apud Tripolim &
 Damascū & Ptolemaidē, publicas balneas qua
 gymnasia dicūt: Bibli autē murum, exedras ve-
 rò & porticus, foraq; & tēpla Beryti a: Tyri:
 necnō & apud Sidonē, & Damascum theatra
 condidit. Maritimis autē Laodicensibus aqua-
 ductum : apud Ascalona verò Nymphaea, siue
 lacus ornatissimos, & balneas, item peristylia,
 tam opere quā magnitudine mirāda cōstituit.
 Sunt quibus etiam lucos portusq; praestitit. Multa
 civitates ab eo, tanquā regni socia, agris quoq;
 donata sunt. Ad exhibitionē verò thermarum
 alijs redditus annuos ac perpetuos delegavit,
 quemad-

quemadmodum Cois, ne quādo beneficij gratia deficeret. Ad hac frumēta cunctis ministravit egētibz: & Rhodys ad instruendā classē pecunias saepe multisq; in locis praeavit, incēsumq; Pythiū in meliorē formā reparavit sumptibus suis. Quid dicā eius in Lycios aut Samios liberalitatē? perq; omnem Ioniā eorum quae desiderasset quisq;, largitiones? Nōne etiam Athenienses & Lacedaemonij, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donarij? Nōne Antiochensium Syria placā, cum plena coeni ab omnibus nitaretur, per uiginti stadia prolixa, stravit polito marmore: declinadisq; imbribus, quā longa esset porticibus ornavit? Sed haec quidē propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorū. Quod autem Elidensibus praestitit, non solū Achaia cōmune, sed etiam totius orbis terra munus videtur, per quē Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nā cum hoc deficere sumptū videres inopia, quodq; solū ex veteri Gratia restabat collabi, nō solū agonothesia ipse factus est, eo lustro, quod cū Romā navigares, offendit: sed etiā perpetuos pecuniarū reddit^{us} instituit, ut nunq; eius memoria agonothesia munere fungi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorū sine tributorū remissiones exponere, sicut Phaselitas & Balaneotas, aliaq; circa Ciliciā municipia levavit annuis pensionibus: licet multū eius animi ma-

gnitudinem timor fregerit, ne quā pateretur in-
 nidiā: uelut maius aliquid aucuparetur, si be-
 neficijs amplioribus afficeret cinitates, quā qui
 eas haberet. Quin et corpore usus est, quod ani-
 mo cōueniret: cuiq; summus uenator esset, in hoc
 tamē ipso, equitadi peritia quā cuperet asseque-
 batur. Deniq; uno die quondā quadraginta fe-
 ras subegit. Est autē aprorum alerix illa regio:
 sed magis cernis et onagris frequētatur. Bella-
 tor autē erat, qui sustineri nō posset: itaq; mul-
 tos etiā in exercitatione terrebat: quib. & tor-
 quēdo iaculo directissimus, & sagittarū libra-
 tor uidebatur & regius. Præter animi autē cor-
 poriq; uirtutē, fortuna quoq; secunda usus est:
 raro enim cōtra uotū eius belli cessit enē? et si
 quādo id accidit, nō ipsi? culpa, sed antipeditio-
 ne quorundā, aut temeritate militū factum est.

De dissidio Herodis cum filiis Alexandro &
 Aristobulo.

CAP. XVII.

Antiq. li.
 5. ca. 3. 8.
 1. & lib.
 6. cap. 13

AT uerò publicā ei felicitatē mærores inui-
 dere domestici, & aduersi casus ex mu-
 liere cœperunt, quā maximē diligebat. Nā quia
 regis meruit potestati, repudiata quā prius ac-
 ceperat uxore ex Hierosolymis genus ducētē,
 quæ Doris uocabatur, Mariāmē sibi cōiunxit,
 Alexandri filiam Aristobuli filij: unde domus
 eius in discordiā uenit, & antea quidē, maxi-
 mē uerò postquā Roma regressus est. Nā primū
 antipatrum ex Doridē filiū, eorum causa quos
 ē Mar

è Mariamne suscepas, expulit ciuitate: solis fe-
 stis diebus eò cōmeandi facultate cōcessa. Dein-
 de auum cōiugis Hyrcanū, ex Parthis ad se re-
 uersum, propter insidiarū suspiciōē peremit:
 quē captū quidē, occupata Syria, Barzaphar-
 nes abduxerat: miserati uerò gentiles liberaue-
 rāt, qui ultra Euphratē colebant. Et si monitis
 eorū paruisset, ne ad Herodē transfiret, nō inte-
 risset. Verū mortis eius illecebra, fuit neptis ma-
 trimoniū: hoc enim fretus, multoq; amplius pa-
 triā desiderans, uenit. Herodem, autem cōmonit,
 nō q̄ regnum affectaret, sed q̄ ipsi iure debere-
 tur. Quinq; autē filiorū quos ex Mariamne su-
 sceperat, dua femina, ceteri mares crāt: horūq;
 minimo Roma in studijs mortuo, duos maiores
 natu, & propter matris nobilitatem, & q̄ iam
 regnātī sibi fuissent geniti, regiē pducebat. Sed
 enim fortior amor his Mariammes suffragaba-
 tur: qui in dies singulos proficiens, adeò succē-
 debat Herodem, ut eorū nihil sentiret quæ pro-
 pter dilectā sibi dolerent. Tātum namq; in eum
 Mariamnes erat odium, quātum ipse illā ama-
 bat. Habens igitur ex rebus quidē ipsis inimi-
 ciarū probabiles causas, ex amore uerò fidu-
 ciā, in os ei, quæ Hyrcano auo suo fecisset obij-
 ciebat, quāq; in fratrē Aristobulū egisset. Nec
 enim uel huic, quāquā puer erat, parcebat: quē
 pontificē in decimosепtimo atatis anno creatū,
 post honorem statim occidit. Atq; ille quidem

cum sacra ueste amictus ad arā accessisset festo die, populus omnis illacrymauit: & tamen noctu missus in Hierichuntā, ibi sicut mandatum fuerat, lacu submersus à Gallis interijt. Hac igitur Herodi Mariamē probro dabat, sororemq; eius & matrē maledictis atrocioribus dehonestabat. Sed ille quidē amore mutus erat. Gravi autem indignatione mulieres sauebāt: & quo maximē comoueretur Herodes, insinulabat eā adulterij: prater alia multa, quæ uerisimilia fingerentur, hac accusantes, q̄ in Aegyptū imaginem suā misisset Antonio: proq; immoderata libidine, absentē se properasset ostendere uiro mulierū cupidine insanienti, & qui uim posset inferre. Id uelut fulmen aliquod emissum perturbauit Herodē, maximē quidē amoris causa zelotypia succensum, deinde etiam cogitantem Cleopatra seuitiā, cuius gratia et Lysanias rex & Malichus Arabs erant perēpti. Nō enim coniugis amissione, sed morte sua periculū metuebatur. Itaq; profecturus Iosepho Salomes sororis suæ uiro, quē fidū habebat, et pro affinitate beneuolū, cōmēdabat uxorē: mādato ei clam, ut eam interficeret, si etiā se occidisset Antonius. Veriam Iosephus non malignē, sed regis amorem mulieri cupiens demonstrare, q̄ ab ea nec mortuus pateretur diuelli, secretum ei sermonem aperit. Et illa reuerso Herode, multaq; inter fabulas de affectu iurātē, quodq; nūquam esset

esset alterius mulieris amore captus : ualde, in-
 quis, amor erga nos tuus mādatis Iosepho com-
 probatus est, quibus ut me occideret praecepisti.
 His auditis qua occulta credebatur, amens erat
 Herodes ilico: nec unquā Iosephū mandata sua
 proditurū fuisse ratus, nisi eā corrupisset, pra do-
 lore insaniebat. Cumq; stratis exiluisset, in regia
 spatia: ibiq; tunc Salome soror eius arrepto tē-
 pore criminādi, suspicionē de Iosepho cōfirma-
 uit. Vnde Herodes immoderata zelotypia furēs
 cōfestim utrūq; iussit interfici. Deinde pœnitū-
 do sequebatur insaniā: & postquā iracūdia cō-
 cidit, amor iterū salescebat. Tāta nis autē cupi-
 dinis erat, ut ne mortuā quidē putaret eam, sed
 pra agriundine tanquā uiuam alloqueretur: do-
 nec processu tēporis funere cognito, mœroris ma-
 gnitudine eum quo superstitiē dilexerat aqua-
 nit affectū. Materna autem iracundia succedūe
 filij, & immanitatē sceleris reputātes, non ali-
 cer suspectū patrē, quam si hostis esset, habebāt:
 idq; & antea, quam diu Roma in studijs erant,
 & multo magis postquā in Iudeā reuersi sunt.
 Siquidem cum atatibus eorum, mentiu quoq;
 roborabatur affectio. Iam uerò maturi cōiugio,
 unus amita sua Salomes, qua matrē amborum
 accusauerat, filiam duxit: alter Archelai Cap-
 padocum regis. Vnde accessit etiam libertas
 odio, & occasiones ex eorum confidencia delu-
 soribus collatae sunt. Itaq; apertius quidā cum

utiq. li.
cap. 4.

rege colloquebatur, & ei per utrumq; filiū struerentur insidia: & alter quidē ultrices materni exitij simul cum fratre armare manus: alter uerò, hoc est Archelai gener, soccro fretus etiam fugā pararet, ipsum apud Casarem accusaturus Herodem. His igitur criminationibus repletus Herodes, ueluti propugnaculo sibi futurū aduersus filios, adducit Antipatrū ex Doride susceptum: huiusq; illum preponere modis omnibus coepit. Qui cum hanc mutationē tolerabilē non putarent, ac priuata matre aditū proficientem uiderent, indignationē cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis quibus offenderentur, iram prodebant. Et illi quidē in dies singulos magis magisq; negligebantur. Antipater autē etiam sui causa fauorabilis erat: nā & patri blandiri callide nouerat, & uarias in fratres suos calumnias conferebat, quadam ipse dictitans, amicos uerò suos ad alia diuulganda submittens, donec omnino spem regni abscidit fratribus suis. In testamento enim ipse aperte quoq; iam successor fuerat declaratus. Denique tanquam rex etiā ad Casarē missus est, cultusq; regio & ceteris obsequijs præter diadema utebatur. Tēpore autem ualuit etiā suam matrē in cubile Mariāmes inducere: duobusq; armorum generibus in fratres usus, blanditijs & calūnijs regi obrepfit, ut etiā de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidē secum

Roma

Romanus pater abstractū, ueneni sibi dati reum
 apud Casarem postulauit. Ille autē uix deplo-
 rādi copiā nactus, & licet apud imperitissimū
 iudicē, tamen Herode & Antipatro pruden-
 tiores, delicta quidē patris uerecundē suppres-
 sit: in se uerò delata crimina fortiter diluit: pe-
 riculorumq; socio fratre purgato, mox de An-
 tipatri calliditate, et de suis iniurijs questus est:
 cum prater innocentia conscientia eloquentia
 inuaretur: erat enim acerrimus in dicendo. Po-
 stremo prolocutus q̄ eos pater libenter occide-
 ret, crimen illi obiecit, & lacrymas quidē cun-
 ctus excussit: uerū Casarē sic affectit, ut eorū accu-
 sationibus spreis, Herodem statim reuocaret in
 gratiā. Hac autem lege recōciliatio facta est, ut
 adolescentes quidē patri in omnibus obedirent,
 ille autē relinqueret regnū cui uellet. Postea rex
 Roma reuersus, licet soluisse criminibus filios ui-
 deretur, nondū tamē erat suspicionibus libera-
 tus: quoniā argumentū odij sequebatur Anti-
 pater, etsi uerecundia recōciliatoris palam pro-
 ferre inimicitias nō auderet. Cū autē Ciliciā pra-
 termanigans Eleusam delatus esset, suscepit eū
 benignissimē Archelaus, pro salute generi gra-
 tiā referēs, et reintegrata cōcordia causa laus:
 quippe nihil moratus amicis Roma scripserat,
 ut in causa dicēda suffragaret Alexandro: &
 usq; ad Zephyriū deduxit talēis x x x. dona-
 tū. Postea uerò q̄ Hierosolymā peruenit Hero-

des, populo cōvocato, tribusq; filijs prope astan-
 tibus causam reddit profectionis: multasq; Deo
 gratias agit, multas etiā Casari, qui domus sue
 perturbationē sedasset: Et quod regno maius es-
 set, concordia filijs praelitisset, quā ego, inquit,
 arctius copulabo. Nam ille quidē me regni do-
 minū Et successorū iudicem cōstituit. Ego autē
 cum mea cōmoditate illi gratias refero, tresq;
 filios meos reges designo, huiusq; sententia mea
 sociū primū Deū fieri precor, deinde nos. Nāq;
 huic aetas, illis nobilitas successionē regni cōci-
 liat, et quidē magnitudo eius etiā pluribus suf-
 ficit. Quos autē Casar inuexit, Et pater instituit
 obseruare: non iniustus eos, neq; disparibus, sed
 meritis colētes honoribus. Nec enim tanta quis
 afficiet eū laetitia, cui prater aetatem obsequitur,
 quantū ei quem dispiciet doloris infliget, Quos
 autē singulis cōiūctos esse oporteat propinquos
 atq; amicos ego distribuā, Et concordia spon-
 sores illos cōstituā: pro certo sciens, seditionum
 contentionūq; causas ex contubernaliū nasci
 malitia: hosq; si boni fuerint, affectiones tueri.
 Rogo autē ut non solum isti, sed etiā primarios
 ordinū exercitus mei, in me solo spem habeā in
 praesentia. Non enim regnū, sed regni honorem
 filijs meis trado: Et iucunditate quidē quasi re-
 ctiores potietur, pondus autē rerum tamen si no-
 lim, meum est. Cōsideret autē quisq; nostrū aet-
 tem meā, uitāq; institutū, necnon etiā pietatē

nam neq; senex adeò sum, ut de me citò despectur: neq; voluptatibus assuetus, qua adolescēt-
 iū quoq; nitā spatio breviorē concludūt. Dimi-
 nitatē uerò ita colimus, ut in longū nos auum
 progressuros esse credamus. Quòd si quis in cō-
 ceptū meū filijs meis placere maluerit, etiā pro
 illis mihi suppliciū dabit. Ego enim, nō q̃ inui-
 deam ex me genitis, honorificē eos haberi ueto:
 sed quia noni hac studia adolescentibus ferocia
 nutrimēta suggerere. Itaq; si cogitēs qui ad eos
 se applicant, bonis quidē apud me paratum esse
 pramiū, seditiosis uerò apud ipsos etiā quibus
 lenocinabātur, infructuosam fore malignitatē,
 omnes profectò mecū, hoc est, cū filijs meis sen-
 tiēt. Namq; ipsis expedit me regnatē, meq; his
 esse concordē. Vos autem, o boni filij, sacram pri-
 mum retinētes mēte naturam, cuius affectiones
 inter feras bestias salua sunt: deinde Casarem,
 qui nos reduxit in gratiā: meq; tertium, qui eu-
 que inbere liceat rogē: fratres permanete. Iam
 nunc autē nobis q̃ uelimēta q̃ obsequia da-
 bo regalia: deumq; oro ut cōseruet iudiciū meū,
 si concordēs eritis. Hac locutus, singulos beni-
 gnē consalutauit, populumq; dimisit: alios con-
 uenientia dictis eius optantes: qui uerò muta-
 tionis erant cupidi, ne audisse quidem se quic-
 quā simulantes. Fratres autem dissensio non
 reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio di-
 gressi sunt. Namq; Alexander q̃ Aristobu-
 lus

lus agre ferebant confirmatum esse Antipa-
 tro meritum. Antipater autem succēbat vel
 secundo loco fratres haberi. Sed tamen ille pro
 varietate morum, & reticere secreta nouerat,
 & quāto sibi essent odio multa fraude celabat.
 His autē pro nobilitate generis, in lingua erat
 quicquid uenisset in mentē. Et multi quidē his
 instigandis operā dabant: plures autē amicorū
 sese explorandi causa insinuabant. Itaq; omne
 quod dictū esset apud Alexandrū, statim apud
 Antipatrū erat, & ab Antipatro ad Herodē
 cū adiectione deferabatur. Nec uel simpliciter
 aliquid prolocutus, adulescens innoxius habe-
 batur, sed cuncta eius uerba in crimina uerte-
 bantur: maximaq; minimis affingebātur, sicutū
 liberior paulo fuisset. Semper autē qui eū irita-
 rent mittebat Antipater, ut mendacia sua
 ueras occasiones haberet: multisq; falsò vulga-
 tis, unū quid comprobatū fidē omnibus faceret.
 Sed huius quidem amicorum quisq; aut natu-
 ra taciturnus erat, aut munerib. parabatur, ne
 quid occultum expromeret: nec errasset aliquis,
 si Antipatri uitam malitia dixisset aream non.
 Alexandri uerò familiares, aut pecunia corru-
 ptos, aut impulsos blāditijs, quibus expugnauit
 omnia, fures ac proditores eorū qua cōtra se di-
 cerētur siue agerētur, effecerat. Cū autē cautē
 uniuersa cōmisteret, astutis etiam criminatio-
 nibus aditus ad Herodem moliebātur: fratrisq;

peris

personā gerens alijs delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrū nūtiassent favore simulato, id quod primo reprehendisset, mox otiose astruendo, regis iracundiā provocabat: omniaq; ad insidias referebat, & ut necē patris Alexāder optare videretur. Nihil enim maiorem fidē calumnijs suggererat, q̄ si eū purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantū in dies singulos de affectu adulescentiū deirahēbat, tantū adijciebat Antipatro. In eandē nerō partiē inclinati sunt etiā qui regno parebāt: hi nolentes, alijs pro imperio, sicut Ptolemaus amicorū clarissimus, regisq; fratres, ac tota progenies: omnia nāq; in Antipatro sita erant: et quod Alexandro fuit acerbissimū, cuncta in eorū perniciē, matris Antipatri consilio gerebātur. Nouerca enim senior erat, multoq; plus quā priuignos oderat, quos regina mater ediderat. Sed quanquā omnes, ut Antipatro magis obsequeretur, spes inducebat: nō minus tamen praecepta regis quenq; ab adulescētibus separabāt: qui charissimis edixerat, ne quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. Non solū autē regalibus erat formidini, uerum etiā externis amicis. Nulli enim regum tantū potestatis Caesar dederat, ut fugitivos suos quāuis ex ciuitatibus nō subiectis ei liceret educere. Adulescētes autē delata in se facinora nesciebant, hisq; propterea capiebantur

incant

*incantius. Nullus enim palam incusabatur à
 patre: sed affectu refrigescēte paulatim intelli-
 gentes, aduersus dolorē asperius excitabantur.
 Eodem autē modo etiā Pherorā patrum, &
 Salomē amitā, cōtra illos cōmonit Antipater,
 assiduē uelut cū uxore sermocinādo quibus in
 eos instigaretur. Huius autē inimicitias auge-
 bat Alexandri quoq; uxor Glaphyra, multa
 de sua nobilitate cōmemorans, cunctarumq; se
 qua in regno uiuerēt dominā esse dictitans: pa-
 ternū enim genus à Temeno, maternum autē à
 Dario Hytaspis filio ducere, multumq; igno-
 bilitatē despiciens sororis & uxorū. Herodis:
 quarū quaq; propter formā, nō propter nobili-
 tatem esset electa. Namq; multas ei fuisse dixi-
 mus uxores: quod liceret Indais more patrio
 plures habere, quodq; rex pluribus oblectare-
 tur. Omnibus igitur propter superbiam & cōtu-
 melias Glaphyra inuisus erat Alexander. Sa-
 lomen autē Aristobulus, et si socrus eius erat,
 ipse inimicā sibi reddidit, & ante quidē pro-
 pter maledicta Glaphyra sanientē: frequenter
 enim humilitatem generis obijciebat uxori:
 quodq; ipse priuatā, reginā uero frater suus du-
 xisset Alexandr. Hoc Salomes filia cū fletu ma-
 tri nūtiavit. Addebat autē, quod aliorū quoq;
 fratrum matres idē Alexandr & Aristobulus,
 si regnū obtinuissem, tetrices cū ancillis facere
 minutarētur, ipsos quoq; uicorū scribas, scilicet
 irrid-*

irridētes, & literarū studijs operā darēt. His cō-
 mota Salome, & iracundiā cohibere non posset.
 Herodi cūcta indicant. Satis autē idonea vi-
 debatur cōtra generū dicēs. Et prater hac alia
 quadam criminatio diuulgata est, quæ succēdit
 animū regis. Audiuit enim Alexandrū &
 Aristobulū crebro matrē implorare, casumq;
 eius cū gemitu atq; imprecationibus conqueri:
 ac sape illo quadā ex Mariammes nescimentis
 posterioribus diuidente cōiugibus, minitari so-
 litos esse, & cito pro regalibus delicijs nigris ve-
 stibus induerentur. His de causis Herodes licet
 constantē animū adulescentiū formidaret, tamē
 ne spem correptionis abscinderet, ad se eos no-
 cauit: Romam enim migraturus erat: & quasi Antiq. li.
 rex pauca interminatus, pluribus quasi pater 16. cap. 7
 monuit: rogauitq; ut fratres diligerēt, promissa
 priorū peccatorū uenia, si post hac meliores fie-
 rent. Illi autē criminationū inuidiā deprecādo,
 fictas eas esse dicebant, purgationisq; suæ fidem
 rebus ipsis posse constare: uerū ipsum quoq;
 debere, omīssa facilitate credendi, aditū maledi-
 ctis obstruere, nunquā enim calumniatores de-
 fore, dum cui persuadeatur extabit. Cū his cū
 maturē placauissent, ut patrē, præsenti metu re-
 iecto, de futuris mœrere cœperunt. Etenim co-
 gnouere Salomē sibi esse insensam, & patrum
 Pheroram: uterq; autem sanū & graues erant:
 sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni
 prater

præter diadema socius esset: proprios autem redditus haberet centum talentorum, totiusque trans Iordanem terra fructus ipse caperet, à fratre sibi dono data. Quinctiam tetrarcham cum fieri beneficio Caesaris, idem Herodes impetraverat: regaliq; coniugio dignatus erat, sorore uxoris suæ nuptium ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datus. Sed regale matrimonium Pheroras, ancille amore captus, refugerat. quãobrem iratus Herodes, filiam nuptium dedit fratris filio, qui post à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pherora uenia data, indignationem remisit. De hoc autem erat uetus opinio, quod etiam uina regina Herodem opprimere noluisse ueneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, ut quãvis amantiſſimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum qua audisset adduceretur ad metum. Itaque de multis qui suspecti erant habita quaestione, postremo ad Pherora amicos uenit, quorum nulla quidem fuit de maleficijs aperta confessio, sed quod cum amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij et fuga conscium esse Aristobulum Salomes maritum: cui rex eam tradidit, postquam superior adulterij causa percipitus est. Sed nec Salome criminatione libera miferat: nam et hanc frater Pheroras accusabat, quod cum Syllæ procuratore Oboda regis Arabum de nuptijs constituisset, quem

quem inimicissimum Herodes habebat. Conuicta autē & in hoc, & in omnibus qua Pheroras detulerat, indulgentiā meruit : itaq; ipsum etiā rex Pherorā criminibus soluit. Domus uerò tēpestas in Alexandrū transiit, totaq; capiti eius incubuit. Tres erāt Eunuchi regis charissimi, & ex genere famulatus neminē id latebat. Vni enim uinū ministrare fuit cura, alteri cœnam apponere, tertius autē dormitū eum collocabat, & cū ipso cubabat : hos muneribus maximis Alexāder cupiditati suae subiecerat. Itaq; postquā regi haec sunt indicata, ut tormentorum coacti, & stuprū statim cōfessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducti aperuerūt : quomodo eos fefellisset Alexāder, nullā in Herode spem habēdam esse, improbo sene, commemorās, & q; capillos inficeret, ut ob hoc etiā eum iuuenē putaret : uerū se colī oportere, qui etiā inuito eo regni esset futurus successor : neq; multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosq; amicos suos beatosq; faceret, ac praeteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam parere, militūq; rectores, itēq; ordinū principes occultē ad eū cōuenire dixerūt. Haec Herodes adeo pertimuit, ut nō auderet statim delata pferre, sed exploratores die noctūq; submittes, dicta factaq; singula scrutabatur : et de quibus suspicio esset, ilico trucidabat. Itaque regnū eius acerbissima iniquitate repletum est.

Nam

Nam pro suo quisq; odio uel inimicitijs calumnias finxere, multiq; regis iracūdia cadis cupida cōtra aduersarios abutebātur: Et mendacio quidē cōfessim fides habebatur: erāt autē criminationibus ipsis uelociora supplicia. Deniq; accusabatur qui modò accusauerat, Et cū eo qui ante se cōuictus esset, ducebatur ad pœnam. De uita nāq; periculum regis quæstiones breuiore cōpendio terminabat. Ad hoc autē sanctia processerat, ut nec eorū quenquā humanius aspiceret, qui accusati nō essent: uerū etiā amicis immisitissimū sese praberet. Itaq; multis etiā regno interdixit, Et in quos potestatiē non habebat, in eos dictis asperis sauebat. Accessit malis Antipater collectaq; propinquorum caetera, nullū criminationis genus omisit. Tantus autē ineptia sua regē cōmentisq; delatorū timor inuasit, ut stricto instare sibi gladio uideretur uidere Alexādrū. Deniq; subito Et ipsum corruptū in uincula cōiecit, Et in amicorū eius tormenta perrexit: multi autē tacite moriebātur, nulla uoce supra cōscientiā prodita. Alij uerò quibus mendaciū impatiētia doloris extorsit, de patris eū insidijs cū fratre Aristobulo cogitasse dixerūt: tēpusq; obseruare, ut illo dum ueniretur occiso, Romā profugerēt. His tamen si uerisimilia nō erant, sed necessitate cruciatus ex tēpore fingebātur, libēti tamen animo rex credebat, pro cōsolatione accipiēs uincti filij, ne id fecisse

Antiq. li.
17. cap. 8

eisse uideretur iniuste. Verum *Alexāder* quoniam suspicionē patris nullo modo aboleri posse arbitrabatur, ultrò malis assentiendū putauit: ac digestis aduersus inimicos quatuor libris, factetur insidias, earumq; se plurimos socios habere perscribit: ante omnes autē *Pherorā* & *Salomen*. Hanc enim etiā stupro sibi quondā esse mixtā, cū uim noctū adhibuisset inuito. Iamq; libri in manibus erāt *Herodis*: multa & gratia de optimatibus clamātes, cū maturē in *Iudeam* *Archelaus* uenit, metuens genero simul ac filia, quibus etiā prouidentissimo cōsilio succurrit, regisq; minas arte dissoluit. *Mox* enim *Antiq. li.*
 cum eo cōgressus, ubinam est, clamat, exitiabilis *16.ca.8.9*
 gener meus? aut ubi parricidale caput aspiciā, quod meis manibus ipse lacerabo: addamq; filiam meā bono marito nouo? nā etsi cōsiliū parziceps nō est, quia tamē eiusmodi uiri coniunx fuit, inquinata est. Miror autē patientiā tuam, cuius periculū agit, q̄ adhuc uiuit *Alexāder*: ego nāq; ita ex *Cappadocia* properās ueniebā, ut qui & illū reperirē olim dedisse suppliciū, et de filia quæstionē tecū haberē, quā tui tuaq; dignitatis cōtemplatione illi despōderā. At nunc de utroq; nobis consulendū est: licet nimis pacer sis, & ad puniendū insidiatorē filiū minus foris. Permutemus dexterās, & aliter alterius iracūdia nicarij succedamus. Talibus increpās, quāuis pertinacē fallit *Herodē*. Itaq; ille quos
 h h *Alex*

Alexāder perscripserat libros, legēdos ei prae-
bet, singulisq; capitulis insister, cū eo delibera-
bat. Unde occasione sui cōsiliij nactus Archelaus,
paulatim causam in eos qui scriptis cōtin-
uebantur, & in Pherorā cōtulit. Cū autē sibi
credere regē uideret, considerandū est, inquit, ne
forte adolescentulus tot nequissimorum insidijs
circūueniatur, nō tu ab adolescentulo. nec enim
apparere causam, cur in tantū rueris scelus, qui
& nūc regno potiretur, & successionem regni
sperares, nisi aliquos haberet huius persuasionis
autores, qui ad deteriore parē lubricum atatis
impellerēt. Ab eiusmodi nāq; hominibus non
solū adolescētulos falli, uerūetia senes, domosq;
clarissimas totaq; regna solere subuerri, Confen-
siebas dictis Herodes, iramq; paulatim remit-
tebas in Alexādro, & in Pherorā excitabat:
nāq; hic erat librorū quatuor argumentū. Qui
nbi propensiorē esse regis animū sensit, & in
omnibus apud eū amicitia Archelai praeuale-
re, quā honeste nō posset, ex impudentia salutē
quasiuit: relictoq; Alexādro, cōfugit ad Ar-
chelaum. & ille negat se uidere, quo pacto exi-
mat tot criminibus inuolūtū, quibus manifestē
cōvinceretur regē insidijs uoluisse decipere, o-
mniumq; malorū praesentis adolescenti causa
fuisse: nisi malis omīssis artibus callidis, &
negandi pertinacia, de quibus insimularetur,
omnia confiteri, & à fratre, praesertim cui dile-

Elua

Etus esset, veniam petere : nāq; ad hoc ei modis
 omnibus se quoq; opem laturū. Paruit Arche-
 lao Pheroras , atq; uelle cū lacrymis ut quā
 miserabilis appareret, instructus, ad pedes He-
 rodis accessit : ueniāq; mernit postulans : & se
 quidē sceleratū esse fatebatur : nāq; omnia qua
 sibi obijceretur fecisse. Horum autē causam esse
 diminutionē mētis atq; insanīā, ex mulieris a-
 more conceptam. Itaq; postquā stetit Pheroras
 suimet ipse accusator ac testis, tūc eū iam Ar-
 chelaus excusando, Herodis iracundiā mitiga-
 bat, proprijs usus exēplis : etenim se quoq; a fra-
 tre multo grauiora perpeffum, naturale ius di-
 cebat anteposuisse uindicta. Quippe in regnis,
 uelut in magnis corporibus, semper aliqua par-
 tem pondere ipso iumentescere : quā recidi quidem
 non oportere, leniter uerō curari. Multa in hūc
 modū locutus Archelaus, Herodē quidē Phe-
 rora placidū reddidit : ipse autē Alexandro tan-
 diu manebat iratus, filiāq; ab eo distractā secū
 abducturū se aiebat , donec Herodē cōpulset ut-
 rō pro adulescētulo deprecari, ut iterū ei filiam
 desponderet. Satis autē grauatim Archelaus
 cui uellet eam prater Alexandrum collocari
 permisit : maximi enim pēdere, quo intra inter se
 affinitatis inuiolata permaneant. Rege autē sibi
 filiū ab eo donatū affirmāte, nisi matrimonium
 diremisset, quod & liberos iam haberent, uxor
 quoq; ab adulescēte diligeretur : qua si remane-

ret, peccatorum foret obliuio: si uerò discederet, causa de omnibus desperādi: molliorē nāq; fieri audaciā, si domesticis affectionibus distraha-
 tur: uix tandē cessit, unaq; & ipse rediit cū adu-
 lescēte in gratiā, & patrē eius reduxit. Procul
 dubio tamē eum Romā mitti debere ait, cū Ca-
 sare collocuturum: de omnibus enim sese literas
 ad eum fecisse. Vastrū igitur Archelai consi-
 lium, quo generū periculo liberauit, peractum
 erat, & redintegrata cōcordia in epulis & hu-
 manitate conuictus familiariter uersabantur.
 Abeuntē autē muneribus talentorū septuaginta,
 solio quoq; aureo gēmis ornato, & Eunuchis,
 & cōcubina donat Herodes, qua Panny-
 chis uocabat: itēq; amicorū eius quēq; pro me-
 rito. Quin & cognati regis omnes, iussu eius
 Archelao dona splēdidissima dederūt: cuonq;
 tam ipse q̄ optimates Antiochiā usq; profectu-
 ti sunt. Non multo post quidā in Iudēā uenit,
 Archelai cōsilijs multo potētior: q̄ nō solū re-
 conciliationē gratia Alexandro quasitā fecit
 irritā: uerūetiā causa fuit ut periret. Laco erat
 genere, nomine Eurycles, ad regni desideriū a-
 more pecunia corruptus. Iam enim luxum eius
 regia tolerare non poterat. Is amplissimis donis
 Herodi oblatiis, uelut corū quæ aucuparet ille-
 cebra, cū statim multiplicata recepisset, immacu-
 lasq; liberalitatē nihil esse ducebat, nisi regum
 sanguine cōparasset. Itaq; regē adulatione fal-
 sisq;

Antiq. li.
 16. cap. 11

sisq; de ipso laudibus, & sermonis calliditate
 circūuenit: matureq; perspecto eius ingenio, di-
 ctis simul & factis qua illi placeret, inter pri-
 mos eius amicos habetur. Nā & rex & omnes
 eius comites libenter cinē sparta patria causa,
 precipuo dignū honore ducebāt. Ille autē post-
 quā fragilitatē domus animaduertit, fratrumq;
 inimicitias, & quēadmodum pater in singulos
 esset animatus, Antipatri quidē hospitio pra-
 uentus erat. Simulata uerō amicitia fallebas
 Alexandrū, olim se & Archelai socium esse
 mētitus, quo etiā citius quasi pbatu obrepfit.
 Moxq; ab eo fratri quoq; Aristobulo cōmen-
 datus est. Peritētatis autē personis omnib⁹, aliā
 alio modo subibat: ac primū sit Antipatri mer-
 cenarius, & Alexandri proditor: illum expro-
 brando castigās, qd quū fratrū sit maximus, spei
 suae negligat insidiatores: Alexandrū uerō, qd
 regina creatus, & regia uir cōiugis, filiū priua-
 ta mulieris pateret regno succedere, praesertim
 quū haberet magnā occasionē Archelai: qua
 quidē adulescētis bona fide suadere uidebat, qd
 amicitia simulasset Archelai. Vnde nec Ale-
 xāder quicquā metues, & de Antipatro qua
 se moueret apud eū querebat: & qd nihil mirū
 faceret Herodes, si cum matrē illorū interemit,
 ipsis quoq; regnū eius auferret. quorum causa
 Eurycles & miserari eos & cōdolere simulās,
 etiā Aristobulū ad ea dicēda pellexit: atq; ita

querelis in patrem utroq; deuincto, referens ad Antipatrū secreta discedit: afflicto quoq; insidiarū mendacio, quas ei fratres parasse affirmabat, ac penè iam strictis gladijs in eū irruere. Ob hac auic multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrē: & ad extremū necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungit̃. Cumq; adisset Herodē, uitā ei se repēdere pro beneficijs sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrū exacuisse in eū gladiū, & confirmasse dexterā: uerū sceleri tāto fuisse impedimēto, q̃ societate facinoris assimulasset. Alexandrū enim dicere, nō bene secū Herodē actum putare, q̃ regnū obtinuisset alienū, & post matris eorū necem principatū eius dilacerasset, nisi etiā degenerē cooptaret heredē, auitumq; ipsorum regnū Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani manes & Mariammes uliū ire. Nec enim decere successionē regni ab huiusmodi patre sine cade suscipere: multis autem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate aliorū fiat mētio, sine ratione se cōtamelis affici, patre dicēte, solus generosus Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In uenationibus quoq; offendere, si taceat: si uerò laudet, canillationē appellari: & prorsus immatē sibi patrem inueniri. soliq; Antipatro indulgentē: ob
 qua

qua vel emori non recusare, nisi ex noto insidia
succeedissent: sin eum occidisset, primū salutis oc-
casione fore Archelaum socerū suum, ad quem
facile possit effugere: deinde Casarem, qui nunc
usq; ignoraret mores Herodis: nec enim sic ei
adstaturū ut antea, patris praesentiam formidan-
do: nec de suis tantū criminibus locuturum, sed
primū totius gentis arumnas, et quod ad necem
usq; tribus opprimeret vulgaturum: deinde in
quibus delicijs, quibusq; actibus parte sanguine
pecunia cōsumpta sint, & qui vel quales ex illis
fuerint locupletati, qua causa civitatis afflictā:
ibi autē lamentaturū & aui & matris necem,
omniaq; scelera regis retractorū: quibus cognitis
nemo se iudicaverit patricidā. His Eurycles in
Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes
prosequebatur, illum solum qui patrē diligeres
esse cōfirmans, quiq; adhuc insidias retardasset.
Rex autē nondum prae terita suspicionis dolore
compressus, intolerabilis iracūdia feritate pertur-
batur. Iterumq; hoc tēpus nactus Antipater,
alios accusatores fratribus subornavit, qui eos
dicerent cū Incundo & Tyrannio elām colloqui
solitos esse, cquitum regis olim principibus, tunc
verò propter quasdam offensiones ordinibus
motis. Hac deniq; indignatione succensus, con-
fessim eos tormentis Herodes subdidit. Illi au-
tem nihil eorum se qua crimini darentur, scire
confessi sunt. Sed oblata est quadam velut ad

præfectum castelli Alexandriæ ab Alexandro
 scripta epistola, deprecante ut cum Aristobu-
 lo fratre se in castellum reciperet, si parvum in-
 terfecissent: tamq; armis quam alijs subsidijs eos
 uti permetteret. Hanc Alexander Diophanti
 commentũ esse dicebat, qui regis erat notarius,
 homo audacissimus & cuiuslibet manus literas
 imitari percallidus. Itaq; multis saepe falso con-
 scriptis, ob hoc postremo occisus est. Torto autem
 castelli præfecto, nec eius indicio quicquàm He-
 rodes eorũ qua delata erãt verum esse cognovit.
 Sed quamvis nullum documentũ validum pro-
 ferretur, filios tamen asservari præcepit. Eury-
 clem verò domus suæ pæstem, ac totius sceleris
 fabricatorẽ, bene de se meritum datoremq; salu-
 tis appellans, talentis L. donavit. Ille autẽ prius
 quàm certa fama nuntiaret, ad Archelaũ pro-
 perat: aususq; dicere, quòd Herodem recõciliaf-
 set Alexandro, ab illo quoq; pecunias caput:
 deinde in Achaiam transgressus, ad similia fa-
 cinora male quasus abusus est. Postremo apud
 Cesarẽ accusatus, quòd dissensionibus replenif-
 set Achaiam, & civitates spoliaret, in exilium
 mittitur: atq; hoc eum modo pœna Alexandri
 et Aristobuli persecuta sunt. Hoc loco dignum
 est Cum Enaratum huic Spartiata conferre.
 Namq; is cum amicissimus esset Alexandro, eo-
 demq; tempore quo Eurycles ibidem erat adve-
 nisset, percõtansi regi super his qua ille insinu-
 laret.

laret, iuratus nihil se ab adulescentibus audisse affirmavit. Nec tamē id quicquā miseris profuit Antiq. li
 apud Herodem, solis maledictis aures paratissi- 16. cap. 11
 mas aperientem: eumq; gratiosissimū sibi indi-
 cantē, qui secum eadē crederet, usdemq; moue-
 retur. Incitabat praterea Salome crudelitatem
 eius in filios. Nam ad hāc Aristobulus, quo pe-
 riculis inuolueret, quam & socrum habebat &
 amitam, monitū miserat, ut saluti suae cōsuleret:
 quasi rex eam decreuisset occidere, iserū insinua-
 latam, quorū ante fuerat accusata: quod Syllae
 Arabi nubere cupiens, quem sciret eius inimi-
 cum, occulte illi secreta regis nuntiaret. Et hoc
 fuit extremū quo tanquam tempestate oppressi
 adulescētes, nō secus ac turbine pessundati sunt.
 Salome enim protinus cōtendit ad regē, eiq; mo-
 nita Aristobuli prodit: atq; ille ulterius durare
 non passus, utrunq; filiū ninxit, & separatos as-
 servari praecepit. Deinde Volumnium militia
 magistrū, et ex amicis suis Olympū descripta fe-
 rētes indicia, proficisci iussit ad Casarē: qui post-
 quā Roman nani delati, regis literas reddide-
 rant, uehemēter quidē Casar ob adulescētes in-
 doluit, uerū potestatē in filios à patre auferēdam
 non duxit. Deniq; rescribit ei, ut ipse sui domi-
 nus esset arbitriū: melius tamē facturū dicens, si
 in cōmuni cōfessu propinquorum suorū prouin-
 ciaq; rectorū de insidijs quæreretur: eosq; si delato
 crimini reperires astrictos, occideres: si uerò fu-

gam tantum esse meditato, mediocri supplicio
 antiq. li. contentus esset. Paret scriptis Herodes, cumq;
 i. cap. 13 Berytum quò Caesar iussit, pervenisset, cogit
 iudicium. Præcederunt autem rectores, quibus à
 Cesare scriptum fuerat, Saturninus & Pedanius
 legati, & cū his Volumnius procurator, itemq;
 propinqui regis & amici, necnon et Salome &
 Pheroras, & post hos optimates Syria, præter
 Archelaum regem: namq; hunc Herodes, quòd
 Alexandri socer esset, suspectum habebat. Sed fi-
 lios quidem satis provido consilio in iudicium
 non produxit: sciebat enim quòd si tantum nisi
 fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos
 impellerent: si uerò etiam dicendi copiam nacti
 essent, facillime Alexander obiecta dilueret.
 Igitur illi quidē custodiebantur in Platane, nico-
 sidoniorum. Exorsus autem rex, veluti cum præ-
 sentibus ageret, commovebatur: & insidias qui-
 dem timide obijciebat: nam probationibus defi-
 ciebat: maledicta uerò & probra & iniurias,
 & peccata plurima in se admissa prosequen-
 tur: eaq; morte graviora esse confessoribus de-
 monstrabat. Postremò cum nemo contradiceret,
 semetipsum argui miserabiliter questus, acer-
 bamq; victoriam vincere, singulos sententiam
 proferre rogat in filios: & primus Saturninus
 condemnandos esse adulescētos, sed non morte
 pronuntiavit. Nec enim fas esse cum tres ipse
 astantes habeat filios, mortem alienis decernere.

Idem etiā duobus legatis uisum est, eosq; nonnulli alij secuti sunt. Tristem uerò senectiam primus Volumnius dixit, cunctiq; post eū Herodis emulatione, uel odio: neq; indignatione quisquam necandos esse adulescentes indicauit. Tum autē uniuersa Iudaea & Syria, suspensa quidem operiebatur huius tragœdia finē: sed nemo existimabat Herodis crudelitātē ad parricidiū usq; processuram. Ille tamē filios Tyrum traxit, atq; inde nani Casaream deuectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. Interea uetus quidam regis miles, Tiro nomine, qui & filiū habebat Alexandro assuetū atq; amicum, & ipse diligebat adulescentulos: pra nimia indignatione mentis postremò circumuiens clamitabat conculcatā esse iustitiam, ueritatē perussē, naturam esse confusam, uitamq; hominum iniquitatis esse plenam, & omnia qua dolor contemptori uita dictasset. Deinde ipsum etiam regē ausus adire: mihi uerò, inquit, omnium uideris esse infelicitissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habent, quos sepe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neq; aduertis hoc eos agere, ut iustis successoribus destitutus, cum solo remaneas Antipatro, capi facile regem optantes. Veruntamē cogita, ne ille quoq; milibus odiosus sit, propter cadē omnium fratrum. Nullus enim est, qui nō adulescentiū misereatur.

princ

principum autē plurimū etiam palam graviter
 itiq. li. ferunt. Hec dicens, simul eos quibus res indigna
 .cap. 13 uideretur nominabat. Rex autē statim illos &
 ipsum cum filio comprehendi iubet. Ibiq; tum
 alius quidam regius tonsor, nomine Tryphon,
 nescio qua exagitatus insania, semetipsum in-
 dicans profilit: ac mihi quoq; Tiro, inquit, iste
 persuasit, ut occasione tondendi nouacula te oc-
 ciderem: magnaq; inde Alexandrū daturum
 munera pollicebatur. His auditis, Herodes &
 Tironē eiusq; filium, & tonsorē subdidit qua-
 stioni. Cumq; illi pernegarent, tonsor autē am-
 plius nihil diceret, Tironē uehementius torqueri
 insit: tumq; filius eius, patris miseratione com-
 motus, cuncta se regi, si eum sibi cōdonasset, in-
 dicaturum promissit. Eoq; relaxato, ipsius occi-
 dendi patrem suum habuisse uoluntatem dixit,
 impulsū ab Alexandro. Hoc autē quibusdam
 fictum ab adulescente uidebatur, quō tormentis
 eriperet patrem, nonnulli uerū esse affirmabant.
 Herodes tamen & militum principibus & Ti-
 rone pro cōcione accusatis in eos armauit popu-
 lum, ut ibidē cum tonsore lignorū & lapidum
 ictibus interirēt. Filios uerō in Sebasten missos,
 qua nō longo à Casarea intervallo distaret, pra-
 focari iubet: eaq; re maturē perfectā, in castel-
 lum Alexandrium mortuos asportari, cum
 Alexandro materno auo sepeliendos. Hic finis
 Aristobulo & Alexandro uita fuit.

De conspiratione, Antipatri contra patrem. C. XVIII.

Antipatrū uerò, cū iam sine controuersia Antiq.
 successionem regni speraret, intolerabile 17. cap.
 gentis excepit odium, cunctis scientibus, illum
 omnes fratribus suis cōseruisse calumnias: nihiloq;
 minus timor eum nō mediocris sollicitabat,
 crescente sobole peremptorū. Erant enim Ale-
 xandro ex Glaphyra filij duo, Tigranes et Ale-
 xander: itemq; Aristobulo ex Berenice Salo-
 mes filia, Herodes & Agrippa & Aristobu-
 lus, filiaq; Herodias & Mariamme. Sed Gla-
 phyrā quidē Herodes cū dote sua in Cappado-
 ciam dimisit, postquā Alexandrum interfecit:
 Berenicem autē Aristobuli coniugē, auunculo
 Antipatri nuptū dedit: ut enim Salomē, quam
 insensam habebat, sibi recōciliaret Antipater,
 istas nuptias excogitauit. Idem uerò etiā Phe-
 roram muneribus alijsq; obsequijs, atq; amicos
 praterea Caesaris ambiebat, magnas Romā mis-
 tendo pecunias. Saturninū enim cum alijs omni-
 bus apud Syriā donis expleuerat. Hoc autē ma-
 gis inuisus erat cūctis, quo plura donabat, uelut
 opes tātas nō munificētia largiret, sed metu con-
 sumeret. Itaq; eueniebat, ut nec accipientiū be-
 neuolētia quicquā profecerit, quibusq; nihil de-
 disset, acerbiores inimicos haberet. In distribu-
 tionibus autem munerū quotidie largior erat,
 cū prater spem uidcret orbos pueros ab Hero-
 de curari: quantumq; illum peremptorū cadis
 poenis

pœniteret, proliis eorum miseratione significari.
 Convocatis enim propinquis atq; amicis suis, et
 pupillis astantibus cum lacrymis oppressis ocu-
 los, dixit: Horum quidē mihi patres fortuna qua-
 dam tristis eripuit, ipsos autē orbitatis miseri-
 cordia cum natura cōmendat. Experiar itaq; ut
 etsi pater infortunatissimus fui, avus tñ sum pro-
 videntior, et à quibus post me regātur amicissi-
 mos mihi relinquā. Despondeo igitur filiā tuam
 Pherora maximo filiorū Alexandri, ut ei cura-
 rator sis necessarius: tuo verò Antipater filio,
 Aristobuli filiā: eris enim hoc modo pater or-
 bata. Sororem verò eius meus Herodes accipiet,
 ex pontifice avo materno prognatus. Et de his
 quidē hoc sit iudiciū meum, neq; id quisquā di-
 rimat, q me amabit. Precor autē etiā Deum bo-
 no regni mei, meorūq; nepotū copulare nuptias,
 atq; hos pueros placidioribus, q patres eorū ocu-
 lis aspicere. Postquam hac locutus est, fleuit, et
 puerorū dexterās iunxit, benignissimeq; cōsalu-
 tatis singulis dimisit conciliū. Statim dirigit
 Antipater, quātoq; dolore affectus esset nemi-
 nem latuit pupillorum: namq; honorē apud pa-
 trem quoq; sibi derogatū existimabat: iterumq;
 de rebus cūctis periculū fore, si Alexandri filijs
 præter Archelaum etiam Pherorā tetrarcham
 adiutorem habere licuisset. Ad hac reputabas
 odium suum, et orbitatis miserationē, qua tota
 gens flectebatur, quanto nincentium puerorum
 studio,

studio, & quanta memoria morum ipsius fecere tenerentur Iudaei. Itaq; omnimodo dirimere sponsalia statuit: & callidè quidem patri surrepere timuit, fauienti acriterq; uigilanti ad suspirandum: patrem uerò cum supplex adire ausus est, coramq; deprecari, ne se honore priuaret, quo dignū esse iudicasset, nudumq; regis nomen habere uellet, regni autē substantiā penes alios esse. Nec enim posse rerū obtinere dominatū, si prae-ter autē Archelaū, etiam Pheroras Alexandri filijs socer esset adiunctus. Instantissimè uerò precabatur, quia numerosa esset regia progenies, nuptias permixturi. Nouē namq; regi uxores erant, sed harum septem unde filios susceperat, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem autē ex Mariamne pontificis filiaritemq; Antipā & Archelaū ex Malihace Samaritide, filiamq; Olympiadem, quā frater eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymiside. uerò Cleopatra Herodē et Philippū, necnon ex Pallade Phasellū. Habebat autem filias quoq; alias, Roxanen & Salomen, unam ex Phadra, & alterā ex Elpide: duasq; uxores sine filijs, consobrinā & fratris filiā: & prae-ter has Alexandri & Aristobuli sorores duas ex Mariamne. Cū igitur tāta prolis copia superesset, aliter nuptias iungi postulabat Antipater. Rex autē perspecto eius animo, qd de pupillis cogitaret, uehementer iratus est: quippe filiorū quos interfecerat casū reputans uerebatur ne

etiam

etiam hi quandoq; criminationum Antipatri
 præmiū fierent. Sed tunc quidē senioribus dictis
 eum protelat. Postea uerò blanditijs eius addu-
 ctus, sponsalia reformat: ac primū ipsi Anti-
 patro Aristobuli filiam collocat, filiū uerò eius
 iungit filia Pherora. Hinc licebat aduenire,
 quantum Antipatri ualuerit adulatio, quod
 idē in simili causa impetrare Salome nō potuit.
 Hanc enim quāuis soror esset, atq; hac sepe in-
 tercedēte Iulia uxore Caesaris postulasset, Ara-
 bi Syllao nubere nō passus est: sed inimicissimā
 sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio desitisset:
 posteaq; inuitā Alexa cuidā ex amicis suis in
 matrimoniū dedit, eiusq; filiarū unā Alexandri
 Antiq. li. filio, alterā Antipatri auunculo tradidit. Na-
 17. cap. 3 tarū autē Mariammes una, sororis filiū habebat
 Antipatrū, altera fratris Phaseliū. Sic interru-
 pta pupillorū spe Antipater, & pro sua cōmo-
 ditate affinitatibus iūctis, expectatione certa ni-
 sebat: adiectaq; malignitati fiducia, nequaquā
 erat tolerabilis: nā quia singulorū odium uitare
 non poterat, securitatē sibi ex terrore querebat:
 cū præterea Pheroras ei ueluti iam cōfirmato
 regi obsecūdaret. Quin & mulierū conflata in
 aula conflictio, nouas turbas excitabat. Etenim
 Pherora uxor cum matre ac sorore sua, necnon
 & matre Antipatri, multa in regia insolenter
 agebat, ausa etiam duas regis filias contumeliose
 tractare: cui rei maxime ab Antipatro erat
 obiectū

obiecta. Itaq; cum illi inuisa essent, alias quidē
 morigeras habebant: sola uerò Salome aduer-
 sabatur eorū concordia: quodq; non bono regis
 coirent, apud ipsam infimalabat. Cognita uerò
 eius delatione mulieres, quodq; Herodes agre-
 tulisset apertio quidē conuētū & familiaritate
 abstinnerunt, cōtrā uerò & discordare inter se
 rege audiēte simulabant: cū his adeo colluderet
 Antipater, ut palā Pherorā minime dubita-
 ret offendere, oculos autē coetus et nocturnas
 comessationes agebant: earūq; consensuē fecit
 obseruatio firmiorē: cū horū nihil ignoraret Sa-
 lome, sed Herodi cuncta nūtiaret. Ille autē ar- Antiq. li.
 dēs iracundia, maximeq; aduersus Pherora cō- 17. cap. 14
 iugē, q̄ cā prater ceteras accusaret Salome, ad-
 uocato cognatorum amicorūq; concilio, & alia
 multa mulieri et filiarū cōtumelias crimini de-
 dit, quodq; Pharissais mercedē cōtra se prabuis-
 set, fratremq; sibi hostē reddidisset expugnatiū
 nenenis. Postremò conuersus ad Pherorā, uirū,
 ait, se fratrē an uxorē uellet optare? Cumq; ille
 se citius uita dixisset quā contuge cariturū, in-
 certus quid ageres, ad Antipatrū sermonē cō-
 tulit: ac ne cum Pherora, uel eius coniuge, aut
 quouis alio, qui ad eam pertineret, unquā collo-
 queretur edixit. Verū ille palām praecepta cu-
 stodiēs, in occulto cū his pernoctabat: meiuēsq;
 obseruationē Salomes, per amicos in Italia de-
 gentes, ut Romā proficisceretur, effecit ipsorum
 per-

perlatis literis, ubi Antipatrum aliquanto post
tempore ad Casarem mitti oportere perscriberet.
Igitur Herodes nihil moratus, cum misit: cum-
ctis qua usui forent, magnaq; pecunia liberali-
ter instructum, testamentumq; una ei portandum de-
dit, in quo rex ipse Antipater inscriptus erat,
& Antipatri successor Herodes, ex Mariamne
pontificis filia procreatus. Quin & Syllaus
Arabs itidem Romam, neglecto Caesaris prae-
cepto, navigavit: de his cum Antipatro certatu-
rus, de quibus cum Nicolao causam ante dixerat.
Non leue autem cum Areta rege suo certamen
habebat, cuius & alios amicos interfecerat &
Soënum in Petra oppido potentissimum, redem-
ptumq; Fabato procuratore Caesaris factore ute-
batur etiam in Herode. Sed maiore pecunia datum
Herodes Fabatū à Syllao alienavit: ac per eum
qua Caesar insserat exigebat. Ille autem cum nihil
dedisset, accusabat apud Casarē Fabatū, dispē-
satorum esse dicens, non qua ipsi, sed qua Herodi
expedirent. Quibus commotus ad iracundiā Fa-
batum, adhuc autem apud Herodē in honore ma-
ximo habebatur, secretorum Syllai proditor fa-
ctus est: regiq; indicavit, qd Syllaus Corinthum
eius satellitem pecunia corrupisset, eumq; asser-
nari oporteret. Neq; rex id facere dubitavit:
quoniam Corinthus iste, licet in aula regis esset
educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus.
Igitur mox non illum solum corripit, sed etiam
duos

duos alios *Arabas* iussit apud eum repertos, unum *Syllei* amicum, alterum *Phylarchum*. Qui subditi quaestioni, magna pecunia *Corintho* ut *Herodem* occideret, persuasisse confessi sunt: atq; etiam à *Saturnino* *Syriae* rectore interrogati, *Romam* transmissi sunt.

De ueneno *Herodi* parato, & quomodo com-
pertum sit.

CAP. XIX.

AT *Herodes* *Pherora* uehementius imminabat, ut repudiaret uxore: neq; quomodo mulierē plecteret inueniebat, cum multas in eam odij causas haberet, donec ipsum etiā fratrem cum ea supra modū indignatus cecit. *Pheroras* autem a quo animo accepta iniuria, in tetrarchiā suam recessit, iuratus unū sibi exilij finem fore mortē *Herodis*, neq; ad eum reuersurum esse dum uixerit. Deniq; nec agrotum quamuis saepe accitus fratrem inuisere uoluit, cū quibusdā mādatis eum quasi moriturus uellet instruere. Sed ille quidē prater spem conualuit. Postquā autē *Pheroras* in morbū incidit, tum *Herodis* patientia demonstrata est. Nā & uenit ad eū, & humanissimè curatum uoluit: sed morbum superare non quinit: intra dies enim paucos est mortuus. Quē licet usq; ad ultimum uita diem dilexisset *Herodes*, tamē quòd illum quoq; ueneno peremisset, fama uulgatū est. Verū eius corpore in *Hierosolymam* deportato, luctum maximum cuncta genti denuntiavit.

Antiq. li.
17. cap. 5

clarissimaq; funus sepultura dignatus est. Unus
quidē interfectō Alexander & Aristobulus,
hunc exitum vita sortitus est. Transiit autē in
Antipatrum amorē pœna sceleris, ex inseritis
Pherora nacta principiū. Quidā enim ex eius
libertis, cum regē tristes adyissent, fratrem ipsius
Pherorā veneno interceptum esse dicebant. Nā
quēdam ei cibum obtulisse coniugē suam, non
eo quo solebat modo conditū: eoq; sumptio illū
morbo protinus esse correptū. Venisse autē ante
biduū, matris ac sororis eius accitū quādam ve
nesticā mulierculā ex Arabia, ut venenum
Pherora conficeret amatorii: & pro amatorio
dedisse mortiferū Syllai consilio: namq; illi notā
fuisse. Percussus igitur plurimis suspicionibus
rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni
subiecit. Ibiq; tum exclamat aliqua doloris im
pariēs: Deus cali terraq; rector, in matrem An
tipatri, qua horū nobis malorū causa est, vindic
cet. Hoc rex initium nactū, persequēbatur ul
terius indaginē veritatis. Mulier uerō & ma
tris Antipatri familiaritatem cum Pherora
eiusq; mulieribus, & occultos eorum connēsus
aperuit: quodq; Pheroras & Antipatex re
deuntes à rege, tota cum illis nocte potare soliti
essent, servis omnibus exclusis & ancillis. Una
quidē libertinarū hac indicavit. Cū autē ancil
la separatim singula torquerētur, patuit omniū
dicta congruere, qua de causa Romam quidē

Ante

Antipater ex composito, Pheroras uerò trans
flumē secedere curauisset. Nam saepe illos in ser-
mone dixisse, q̄ post Alexandrū & Aristobulū
ad ipsos eorumq; coniuges trāsiturus esset
Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariā-
ma eiusq; filijs minimē pepercisset : ideoq; me-
lius esse, ab hac belua quā longissimē fugere.
Sape autē dixisse matri Antipatrū conquerē-
tē, q̄ cū ipse iam canus esset, pater in dies sin-
gulos inuenesceret, seq; foriāse prius q̄ regnare
incipiat moriturū : aut si unquam ille decesserit
(quando autē istud futurum?) uoluptatē sibi
successionis omnino fore breuissimā. Pullulare
præterea hydra capita, hoc est Alexandri &
Aristobuli filios : sibi autē filiorū quoq; spem
ademptā esse patris iniuria: qui non eorū quen-
quam post mortem suā regni successorē, sed Ma-
riamnes filium scripsisset heredem. Qua quidē
in re prorsus eum senectute delirare, si testamē-
to suo stādum arbitraretur: se namq; ut ex eius
progenie nemo superesset curaturū. Quinetiam
cū omnes patres, quibus inuisi unquam filij fue-
runt, odio uincat: plus tamen eum etiam fratres
odisse. Deniq; nuper sibi ne cū Pherora collo-
queretur, centū talenta donasse: atq; cū Phe-
roras diceret, quid enim per nos ladebatur? re-
spondisse Antipatrum, uinam cunctis ablatis
nudos se diūmodo uinos relinqueret. Verū hoc
nequaquam fieri posse, ut tam pestiferam bestiā

quisquam effugiat, sub qua nec amicus esse palam liceret. Deniq; nūc occultè, inquit, cōuenimus: licebit autē apertè, si uirorum spiritū manūq; habeamus. Hac in tormentis ancilla prodiderunt. Et quòd Pheroras cū illis Petrā fugere cogitasset. Ut omnibus autem dictis Herodes crederet, censū talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur ante alios in Doridem Antipatri matrē furor eius erūpit: eamq; omni ornatu, quē illi donauerat, spoliata, multis cōparato talentis, expellit. Deinde ira deposita, Pherora mulieres à tormentis recreabat. Timore autē pauidus erat, Et ad omnes suspiciones excitabatur: multosq; innocētes, metu ne quē nocentium pratermitteret: in tormenta ducebat. Hinc ad Samaritā se cōuertit Antipatrū, qui procurator erat Antipatri. Et ex illius tormentis comperit, necandi sui causa ex Aegypto Antipatrū uenientū malum petiisse, per quendā Antiphili amicū: idq; ab eo Antipatri auunculū accepisse Theudionē, ac Pherora tradidisse: cui mandasset Antipater ut Herodem occideret, dum ipse Rome abesset, ac suspicione careret: Pherorā uerò uenientū uxori suae dedisse seruandū. Itaq; hanc euocatam, statim rex quod acceperat asferre iubet. Illa uerò quasi allatura egressa, de secro se precipitem dedit, ut eo modo probationes Et regis tormēta praueniret. Sed Dei prouidentia, sicut

apparet, qua ab Antipatro poenas repeteret,
 nō in caput, sed in diuersam delata pariet, peri-
 culū mortis euasit. Portataq; ad regē, ubi resi-
 piscere potuit (nam casus eam perturbauit)
 quāobrem se precipitasset interrogata, adiurante
 rege, q̄ uera dicēti remitteret omne suppliciū:
 sin falsa promere maluisset, corpus eius tormē-
 tis absumeret, neq; sepultura quicquid relin-
 queret: paulisper tacuit. deinde: Quid, inquit,
 secreta custodio, cū Pheroras obierit, Antipa-
 tro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi
 rex, & tecū Deus testis mihi ueritatis, qui falli
 nō potest. Cū Pherora morituro lacrymans assi-
 derē, tunc ille me ad se uocauit: En multi, inq̄t,
 cōiūx de fratriis erga me animo sum deceptus.
 Nā qui sic me diligeret, inuisum habui, & ne-
 care cogitauit: qui cāto nunc mei, quāuis necdū
 mortui, dolore confunditur. Sed ego qdē impie-
 tatis pretiū fero: tu uerò quod in eū seruas, reli-
 ctū nobis ab Antipatro uenenū, huc asser pro-
 pere, meq; uidēte consume, ne ad inferos quoq;
 ulticē huius sceleris cōscientiam deferā. Ita ut
 iussit aculi: & magnā quidē ueneni partē sub
 obtutibus eius in ignē effudi: modicū uerò mihi
 propter dubios casus, & quae te metuerē, reser-
 uauit. His dictis, illa quidē omnino paululū qd-
 dā ueneni habentē pyxidē proferi: rex uerò in-
 mouit fratremq; Antiphili cōtulit quāstionē.
 Verum hi quoq; Antiphilū ex Aegypto ar-

culisse pyxidē fatebātur, illumq; nenenū à fratrī apud Alexandria exerceente medicinā accepisse dicebant. Totū autē regnum circummenses Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarū rerum exploratores atq; indices, & à suspicionibus remotissimos ad probationem trahebant. Deniq; etiam pontificis filiam Mariammen, consciam esse malefactorū patuit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratū est. Rex autē matris audaciā filij quoq; poena coercuit. Nam quem illa pepererat Herodem, patri successorē scriptum ex testamento deleuit.

De Antipatri in Herodem malignis studiis deprehensis & ultis.

CAP. XX.

Post hac etiā Bathyllus, novissima cōsiliarius Antipatri fides documentis accessit. Namq; is erat quidē libertus eius: aliud autem venenū ferens, hoc est, aspidū uirns, aduenerat, aliorumq; serpentum succos: ut si prius fuisset inuolidū, hoc se Pheroras cū sua coninge in regē armaret. Idē nerò prater susceptā contra salutē patris audaciā, uelut operam subsiciuam, habebat epistolās aduersum fratres compositas ad Antipatrum. Erant autē Roma in studijs Archelaus et Philippus, iam adolescētuli, magniq; animi, regis filij, quos Antipater uelut immatūres spei sue remonere festinans, quasdā in eos literas ipse finxit, amicorū nomine Roma degētium. Nonnullis autē corruptis scribere persua-

sit

fit, & multis patrem maledictis carperent, ac de
 Alexandri & Aristobuli nece manifestè que-
 reretur, seq; accitos esse graniter ferret: iā enim
 pater eos redire praeceperat, idq; maxime solici-
 tabat Antipatrū. Quineriā prius q̄ proficisce-
 rentur, in Iudaea constitutus Antipater, eius-
 dem modi contra eos Roma literas mercabatur:
 patremq; aduendo uitanda suspicionis causa,
 fratres purgare simulabat: quadā falso scripta,
 quadā vero adolescentia peccata esse cōmemo-
 rans. Quo quidē tempore scriptoribus epistola-
 rū, quas in fratrum perniciē simulabat, plurimis
 pecunijs datis, sumptuū confundere cōtabat in-
 dicia, uelē pretiosam uariaq; stragula, poeu-
 laq; argentea necnon & aurea comparando,
 aliaq; plurima instrumenta, ut pretiorum ma-
 gnitudine mercedes falsarijs erogatas calaret.
 Deniq; ducenta talenta retulit expensa, & eorū
 maxima fuit occasio causa Syllae. Vniuersis au-
 tem malis tunc minoribus maiore coniectis, cū
 omnia quidē tormenta de paricidio, epistola ue-
 rò de iteratis fratricidijs conclamarēt, nemo ta-
 men ex Iudaea uenientiū, quo loco fortuna do-
 mus esset ei muniauit, quamuis inter scelus
 probatum & ipsius reditū septem mensū in-
 ternalla fluxissent. Ita erat inuisus omnibus.
 Fortasse autē etiam quibus indicandi uoluntas
 fuit per interfectorum fratrum manes obmutes-
 scebant. Deniq; Roma literas misit, continuo se

Antiq. li.

13. cap. 8

uenturum esse, quodq; honorifice dimissus esses
à Cesare numians. Rex autē insidiatorē mani-
bus tenere desiderās: timēsq; ne si quid prae-
scisset, forte caueret, ipse quoq; literis beneuolentiā
simulans, & alia familiarissimè scripsit, & ut
reversionē suā mutaret orauit. Nā si prope-
rasset, matris suae quoq; offensionē posset cōpo-
nere, quā expulsam esse non ignorauit. Anti-
pater. Primā quidē iam de morte Pherora sus-
ceperas epistolā apud Tarentū, eumq; nehemō-
ter luxeras: id autē nonnullis de patre lauda-
bile uidebatur: sed quantū intelligi datur, cau-
sa doloris erat, qd insidia pro uoto non cesserās:
neq; itā Pherorā flebat, q̄ maleficiorū ministrū.
Præterea meus enī quidam ob ea quæ confecer-
as occupabat, ne quando forē deprehēderetur
uenenū. Tunc autē in Cilicia patris epistola sibi
reddita quā supra memorauī, statim quidē fe-
stinabat: sed postq̄ in Celēderin delatus est, subit
eum quedā materni casus cogitatio, anima iam
per semetipsam diminante. Et amicorū quidem
prudētiores ei suadebāt, ne prius patrē conue-
nires, q̄ pro certo cognosceres, quibus ex causis
matrē suam repudiasset: namq; timere, ne forē
criminibus matris adderetur. Minus autē pru-
dentes, & uisenda patria cupidi magis, q̄ quid
Antipatro esset utile cōsiderantes, ut propera-
ret monebāt, ne ex ipsa mora & patri causam
praua suspitionis, & occasionem praberet ca-
lumn

luminantibus. Nunc enim si quid motum est, in
absentē esse factum: nec enim prasente illo quā-
quam id ausurū fuisse. Absurdum autē uide-
ri, propter suspiciones incertas certis bonis ca-
vere, neq; maturē se pariri reddere, ab eoq; re-
gnam accipere, quod solo ipso niteretur. Paruit
his Antipater, impellēte fortuna, trāsmissusq;
in Sebastū Casaria portū deferitur. Occurrit au-
tem illi prater opinionē maxima solitudo cum
omnes eū deuitarēt, nullusq; auderet accedere.
Nā cisi semper aquē inuisus erat, odio tamē ut
proderetur tunc data libertas est. Multos autē
auertebat ex rege formido, quoniā cunctas iam
cinitates de Antipatro fama replerant, solusq;
de se quid ageretur Antipater ignorabat. Nec
anim uel clarius eo quisquam deductus est, cum
Romā nauigaret, uel ignobilius inde susceptus
est. Enimuero clades ille domesticas intelligēs,
calliditate calabat, metusq; penē mortuus, uuln-
confidentiam simulabat. Et neq; fuga spes ulla
erat, neq; circumstāciis malis emergere pote-
ras: certūq; nihil ei de domo, ne ibi quidē nun-
tiabatur: id enim regis interminatio prohibue-
rat. Unde interdum etiam spes eum pertenta-
bat hilarior, aut nihil esse deprehensum, aut si
quid esset, hoc sese impudentia sua dilaturū, ac
dolis, qua sola instrumēta salutis haberet. Itaq;
his armatus, sine amicis in regiam uenit, qui à
prima ianua cum iniuria sunt repulsi. Fortē
autem

autē Varus Syria rector intus aderat. Ingressus
 inde ad patrē, confirmatusq; audacia, velut eius
 salutandi causa, propius accedebat: cum ille ob-
 iecta manu, & capite declinato, exclamas: Es
 hoc parricida est, ut me amplexari velis, qui tot
 maleficijs inuolutus sis. Dispercas, impiū caput:
 neq; me attingas, prius q̄ criminibus te exuas.
 Dabo enim tibi iudiciū & iudicē, qui opporem
 ne praesto est, Varū. Abi, & quēadmodum te
 purges in diē crastinū meditare, nam & tem-
 pus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hac metu
 obstupescens Antipater, quia respondere nihil
 potuit, reuersus est. Cum autē ad eum uenissent
 mater & uxor, cūctas ei probationes exposue-
 runt. Tumq; recepta mente, quo pacto sese de-
 fenderet cogitabat. Postero autē die rex adhi-
 bito propinquorū atq; amicorum cōcilio, An-
 tipatri quoq; amicos uocat. Ipse autē cum Va-
 ro residēs, cunctos indices insit adduci, in quī-
 bus erāt etiā serui matris Antipatri quidam
 pridē comprehēsi, qui ab ea literas ad eū depor-
 tauerunt huiuscemodi: Quoniā illa omnia pa-
 tri tuo cognita sunt, caue ne ad eum uenias, nisi
 aliquod auxilium à Cesare impetraueris. Itaq;
 his unā cum alijs introductis, ingreditur An-
 tipater. Cumq; pronus ante pedes patris cecidi-
 disse: Oro, inquit, pater, ne quid de me prauidi-
 ces, sed integras aures satisfactioni mea pre-
 beas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu uelis.

Ille autē magna uoce imperato ei silētio, ad Varem locutus est: Quod & tu Vare, & quibus in illis index, Antipatrum morte dignū iudicaueris, certō scio. Vereor autē ne mea quoq; tibi sit inuisa fortuna, omniq; calamitate dignū deputes, qui tales filios genuerim. Atqui hoc tibi magis miserandū uideri debeo, q̄ erga tam scelestos indulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adoleſcētulis regnū detulerā, eosq; Rome educatos amicos Caesaris fecerā: sed quos alijs inuidēdos regibus emulandosq; conſtitui, mea salus hostes inueni, quorū tamē interitus Antipatra magis profuit. Isti enim q̄ iuuenis & successor meus futurus esset, maxime securitas querebat. At uerō hic belua, patietia mea supra q̄ satis erat expletus, in me ſatiētē suā profudit: eiq; diu uinere suū nīsus, meamq; senectutē graniter tulit, rexq; fieri non nisi parricidio passus est. Quae quidem profectō noui qua ratione cogitauit: q̄ eū ex agro abiectum reduxerim, & exclusis quos mihi regina pepererat filijs, regni mei uicariū declarauerim. Equidē tibi Vare confiteor mea mēta errorem. Ego illos cōtra me filios irritavi, qui Antipatri gratia spes eorum iustas abrūpi. Quid enim tanti de illis, quantum de isto bene sum meritus? cui minus etiā potestātē meā penē cōcessi: aperit aut regni successionē testamētō reliqui, & praeter destinatos ei separatim quinquaginta redditus tal

tus talentorū, sumptū passim mea pecunia sub-
 ministravi : ac nuper Romā quoq; navigaturo
 dedi trecēta talētia, quemq; solū ex omni fami-
 lia mea, tanquā patris servatorē, Casari cōmē-
 davi. Aut quid illi tantū sceleris, quātū An-
 tipater admisērūt ? quod ne de his habui indi-
 cium, quale demonstravit huius insidias ? etiam
 approbo, quia ausus est aliquid parricida, rur-
 sumq; veritatē dolis sperat obtegere : tibi Vare
 cavendum : nam ego istā beluā novi : & q̄ sit ve-
 risimilia dicturum, iam nūc prospicio, fletusq; si-
 mulatos. Hic est qui me quondam monebat, ne
 niuū Alexandrū cazerē, neq; meū corpus o-
 mnibus crederē. Hic est qui usq; ad cubile meū
 solebat ingredi, & circumspicere, ne quis mihi
 forte parasset insidias. Hic somni mei custos
 erat, & securitatis dator, qui cōsolaretur luctū
 peremptorū, & vivētium fratrum benevolentia
 dijudicaret : hic propugnator & satellites meus.
 Quum eius calliditas Vare in mentē venit, &
 quēadmodum singula simulasset, vix me credo
 vivere, tamq; gravē insidiatorē quo pacto effu-
 gerim miror. Veruntamen quia fortuna quadam
 excitat cōtra me domū meā, mihiq; amicissimē
 semper insēsi sunt, ego quidē factorū iniquitatē
 flebo, & mecū ipse solitudinē gemā. Nemo autē
 qui meū sanguinē sitierit elabetur, etiamsi per
 omnes filios meos indicia vētura sint. Hac di-
 cens, ipse quidē interrupto sermone tacuit, do-
 lore

lore confusus. Nicolaum autē unum ex amicis probationes iussit exponere. Inter hac autem Antipater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defendisti. Nam quomodo ego parricida, quē tu semper servatorē te habuisse cōmemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulacra; mea pietas fuit, cur in alijs tam callidus, in hoc adeo demēs fui, ut nō intelligerē, q̄ si homines lateres tāti sceleris cogitatio, celestē latere iudicem omnino nō posset, qui ubiq; praesto esset, & cuncta conspiceret? An fratrum exitus ignorabam; quos ob id Deus ultus est, quia tibi male cogitaueram? Quid autē fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni? Sed regnabam. Odij suspicio? Sed diligebam. An ex te metus aliquis? Quin tui seruans, alijs timendus erā. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarū habuit potestatem? Si autē omnium hominum perditissimus essem, immanisq; bestia animum gererē, certē māfucti patris beneficijs nimmer: quē, sicut tu dixisti, reduxeris, totiq; filijs anteposueris, uiuusq; regem declaraueris, aliorumq; bonorū magnitudine reddideris inuidendum. O me miserū, acerbissimāq; peregrinationem meā, q̄ longū linori tēpus magnumq; insidiantibus spatium praebui. Sed tamē tibi pater tuusq; rebus abierā, ne Syllaus tuam contineres senectutē. Roma mihi testis est pietatis, et princeps

ceps orbis terra Casar, qui me patris amatorem
 saepe uocitabat. Accipe pater has eius literas :
 ha fidei in me criminationibus ueriores : his me
 defendo : ha affectus erga te mei argumenta cer-
 tissima. Recordare quod inuitus hinc nauigauerim,
 latentes in regno contra me inimicitias non igno-
 rans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu com-
 pulisti ut dare accusandi responsa inuidia. Verum
 ad indicia ueniam. Ecce adsum, terra marique ni-
 hil usquam parricida perpeffus. Sed nōdū me hoc
 argumento diligas : nā et apud Deū, et apud
 te pater, condemnatū me esse scio. Condēnatus
 autē deprecor, ne aliorū tormentis fidē habeas : in
 me feratur ignis, per viscera mea pergās instru-
 menta poenarū, ne parcas. scelestio corpori. Nam
 si parricida sum, tormentorū experts mori non
 debeo. Talia cū lacrymis ac euiatu uociferans,
 et omnes alios, et Varū ad misericordiā pro-
 uocauit : solum autē Herodē, quo minus flecter,
 iracūdia cōtinebat, documētis ueris intentum.
 Ibi autē Nicolaus, iussu regis multa de Anti-
 patri calliditate praefatus, et misericordia spem
 abstulit, et atrocissimā accusationem instituit,
 cuncta quidē regni maleficia ascribēs : maxime
 uero fratrum interitiū, quos ipsius cabinijs inter-
 fectos esse demonstrans, etiā superstitijs cū in-
 fidari quasi successionis captatoribus affirma-
 bat. Nam qui patri uenenu parasset, multo mi-
 nus a fratribus abstineret. Cū autē ad uenenu
 probat

probationē uenisset, per ordinē proferebat indicia, etiā de Pherora crimē exaggerās, ueluti illum quoq; Antipater fratricidā fecisset, corruptuq; regis amicissimis, scelere omnē domū repleuisset. Atq; ita multis alijs dictis & probatis perorauit. Varus autē cū respondere iussisset Antipatrū, & illē nihil amplius elocutus, quā, Deus testis est innocentia mea, silēsq; iaceret, uenenū petijt, idq; cupiam damnatorū capitis ex custodijs bibendū dedit: eoq; statim mortuo, quadā in secreto cum Herode sermocinatus, gesta in cōcilio Casari scripsit: posteroq; die inde discessit. Nihiloq; minus rex Antipatro uinculis tradito, cladis suae nuntios ad Casarem misit. Post hac Salomē appetisse insidijs arguebatur Antipater. Quidam enim ē seruis Antiphili Roma ueneras, epistolās ferens cuiusdam Acmes nomine, ancilla Iulia: quibus ad regē scriptis, indicauerat Salomes epistola inter literas Iulia reperta, clam ei beneuolentia causa misisse. Ipsius autē Salomes epistolā & maledictā in regē acerbissima, & accusatio maxima continebatur. Sed haec ab Antipatro erās ficta: usq; Acme pecunia corruptā, ad Herodē eas mittere persuaserat. Epistola enim eiusdem muliercula ad ipsum scripta id prodidit, cuius uerba haec sunt: Sicut uoluisti patri tuo scripsi, & alias epistolās misi, ceriō sciens, regē sorori suae minime posse parcere, si eas recitauerit. Be-

ne autē facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarū memor fueris. Hæc epistola & qua in Salomē sunt cōposita deprehensis, regem subijt cogitatio. ne fortē etiā Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodq; penē sororem propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaq; nō est ultra cūctatus, quo minus ab eo sumeret omniū causa suppliciū: sed ne propositis satisfacere, graui morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla, & in Salomen fictione conflata, dedis literas ad Casarem: ac propterea testamēto mutato, exemit nomen Antipatri, regemq; scripsit Antipam, præteritis Arche-lao & Philippo natu maioribus: nam & hos Antipater insinulauerat. Casari autē post alia pecuniaria munera nulle talia, & uxori eius ac filijs, itēq; amicis & libertis, propē quinquaginta, ceterisq; omnib; agrorū ei pecuniarū nō parū distribuit, ac sororē Salomē luculentissimis donis honorauit. In testamēto qdē ista correxit.

De aquila aurea, morteq; Antipatri & Herodis.

CAP. XXI.

Antiq. li.
17. cap. 8

Morbus autē ingrauescebat, q̄ eū senectus pariter ac moror urgeret, & annos iam septuaginta natus esset: & filiorū cladibus animū adeo habebat afflictū, ut nec bona ualeret ne quicq; incūditatis admitteret. Acriorē autē faciebat agritudinē, q̄ Antipater minere. Hinc enim nō obiter & aliud agēs, sed cū ipse con-
ualuisset

nalisset, cogitabas occidere. Ad has ei salu-
tates accidit etiā populi quidam tumultus.
Erāt in ciuitate sophista duo, qui summe scire
leges patrias uidebātur: & ppter ea per omnē
gentē maxima gloria predicabant: Iudas filius
Sepphorai, & alter Margali Mathias. Hos
nō pauci adolescētiū sectabātur, cū leges expo-
nerēt, & in dies singulos puberū exercitiū con-
gregabāt. Qui cū regē audissent maxore ac
morbo tabescere, apud notos loquebātur, oppor-
tunū iam tēpus esse, ut Deus uindicaret, fabri-
cataq; aduersus leges patrias opera destrueren-
tur. Siquidē in tēplo nefas sit, imagines, aut nul-
tus, aut cuiuslibet animalis cognomine simula-
crum haberi. Hoc propterea dicebatur, q̄ su-
pra maximā portā tēpli aquilā collocaueras au-
ream. Eumq; tūc monebāt sophista ut tollerēt:
pulchrū esse dicētes, etiā si quod inde periculi
immineret, pro legibus patriis mori nō recusa-
re: sic enim decedētib; & animā immortalē,
& bonarū rerū sensum perscuerare perpetuo:
minus aut fortes & sapiētia sua nescios amare
animā imperitia: magisq; morbo cupere, q̄ uit-
tute defungi. Dum hāc illi differerent, rumor
subito peruagāt, regē ferē iam mori: unde etiā
cōfidētius adolescētes coronā adorti sunt: ipsoq;
meridie, quū plurima multitudo uersaretur in
semplo, crassis demissi funibus, aquilā ex tecto
aureā securibus abscidebāt. Quare statim reg-

gis duci nuntiata, nō parua ille manu comita-
tus ad templū cucurrit: & propè ad quadragin-
ta iuuenes cōprehensos, regi exhibuit. Qui pri-
mum interrogati, an aquilā ipsi aureā cōcide-
re ausi essent, fecisse cōfessi sunt: deinde quo in-
bente, lege patria responderūt. Cū uerō, quid
exultaret tantū, quibus mors immineret, ab his
quereretur: quia post mortē bonis plurimis frui
speraret, assenerūt. His itaq; rex cōmotus, ma-
gnitudine iracūdia morbū superat, atq; in con-
cionē pcedit. Deinde multū in eos quasi sacri-
legos inuectus, et q̄ occasione legis patria qua-
dam maiora iētassent, uelut impios supplicio di-
gnos esse indicauit. Populus autē metūēs, ne per
multos questio iret, precabāt, ut primū facinoris
suasorib⁹, deinde in eo deprehēsis pœna subdi-
tis, ceteris indignationē remitteret. Tandē igi-
tur exoratus, & ipsos rex qui funibus demissi
erāt cū sophistis ninos incēdi, & reliquosq; unā
cōprehensi sunt, obrutēdos carnificibus tradi-
dit. Hinc totū eius corpus morbo occupatū na-
rijs doloribus differebatur: nā febris quidē non
mediocris erat: prurigo autē intolerabilis habe-
bat omnē corporis superficiē. Assiduus autē ue-
xabatur coli tormētis, pedesq; tanquā ex in-
tercuis nitio tumuerāt. Quin & inflatio ven-
triculi, putredoq; uirilis mēbri uermiculos ge-
nerās, ac præterea creber anhelitus, & irrupta
cum suspiria membrorumq; omnium cōtractio

fatig

fatigabat: ut qui hac ad diuinitatem referret, alione eam esse diceret sophistarū. Ille autem, quāuis cū tot morborū cruciatibus luctaretur, uita tamē cupidus erat, & remedijs excogitatis salutē sperabat. Deniq; Iordanē trāsgressus, apud Calliroēn aquis calidis nebatur, qua in lacum feracē bituminis, qui Asphaltites uocatur, effluētes, pra dulcedine potui sunt. Ibi autē corpus eius, quod medicis oleo calidiori soneri placuerat, in soliū plenū demersum ita dissolutū est, ut etiā lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis q eū curabāt, ad clamorē quidē illorū respicere uisus est. Desperata uerò salute, militib⁹ quinquagenas drachmas, multāq; pecuniā rectoribus atq; amicis diuidi iussit. Cum autē rediēs ad Hierichūta uenisset, atra iam bili correptus, & penē ipsi mortī minabatur, factūq; nefariū excogitauit. Collectos enim enisq; uici ex omni Iudaea nobiles, in locum cui nomē est Hippodromus, cōcludi praecepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se uocatis: Scio, inquit, moriē meā festis gaudijs celebraturos esse Iudaos. Verū per alios lūgeri potero, & praeclarissimos honores sepultura assequi, si qua praecipio feceritis. Hos uiros qui habētur in custodia, cū animā efflauero, statim militibus circūdatos occidite: ut etiā inuita omnis mihi Iudaea, omnisq; domus illacrymet. Et simul his mādatis, legatorū quos Romā

miserat, epistola sunt allatae, quibus Acmen
 ancillā Iulia iussu Caesaris interemptā, & An-
 tipatrū morte damnatū esse indicabatur. Quin
 & si pater eū in exilium dare mallet, id quoq;
 permississe Caesarē, scriptū erat. Hierodes autē pau-
 lulū hoc nūtio recreatus, doloribusq; rursus
 uictus (nam inedia iussisq; pariter uolētia di-
 stendebatur) satū praeuenire conatus est: sum-
 ptoq; malo, etiā cultellū poposcit: sectū enim co-
 medere cōsueuerat. Deinde circūspecto ne quis
 arbiſer impediret, tanq̃ se percussurus dexterā
 sustulit. Cū uerō Achiabus cōsobrinus eius
 accurrisset, manūq; cōtinuisset, ululatus maxi-
 mus in regia statim, quasi rex mortuus esset, ex-
 citatus est. Eoq; propere audito, Antipater fi-
 duciam recepit: laetusq; iam custodes promissa
 etiā pecunia, rogabat, ut se soluerēt, atq; dimit-
 terēt: quod corū princeps nō solū ne fieret obsti-
 tit, sed etiā regi uelociter nuntiauit. Ille autē for-
 tius exclamās, q̃ uires agrotātis ualebāt, conti-
 nuō satellitibus missis occidit Antipatrū: mor-
 tuūq; sepeliri praecepit in Hyrcanio. Deinde
 rursus corrigit testamentū, & successorē qui-
 dem Archelaū natū maximū Antipa fratrem
 scripsit, tetrarchā uerō Antipā. Post interitiū
 autē filij quinq; diebus exactis morit: annos qdē
 trigintaquatuor, ex quo interfecit Antigonū,
 regno potius: triginta uerō septē, postquā rex à
 Romanis declaratus est. Et in alijs qdē omnibus,

secunda fortuna usus est, si quis alius. Regnū enim quod priuatus sibi quaesierat, iāto conseruatum tempore, filijs suis reliquit. In rebus autē domesticis infelicissimus fuit. Salome autē, antequā re-
 ferret mortē regis exercitus, cū marito progressa, uinctos absoluit, quos occidi mādanerat: ipsum
 dicens mutasse cōsiliū, & nūquēq; iussisse domū dimitti. Atq; ita post horū abitū mil-
 itibus indicatur. Quibus in concionē cum alia
 eurba in amphitheatrū apud Hierichunta col-
 lectis, Ptolemaeus anuli regis custos, quo signare
 solitus erat, & fortunatū illum coepit dicere, &
 multitudinē consolari. Relictamq; ab eo militi-
 bus epistolā recitauit, in qua multū rogabat, ne
 benuolo animo successorē suū fouerēt. Dein-
 de post epistolā testamentū legebat, in quo Phi-
 lippū quidem heredē Trachonis, proximāq;
 regionū: tetrarcham uerò, sicut supra diximus,
 Antipam regem autē Archelaum scripserat:
 eidemq; anulū ad Caesarē ferre mandauerat, as-
 signatamq; regni administrati notitiā. Omnium
 namq; dispositionū suarū dominū & confir-
 matorē Caesarem esse uoluit, cetera uerò seruari
 iuxta superius testamentū. Quō perlecto, confu-
 sissim clamor secutus est omnium. Archelao gra-
 uolantium: militesq; per cuneos & populus ad-
 euntes, suamq; promittebant. Deiq; benuolen-
 tiam precabantur. Hinc ad sepeliendum regem
 operam contulerunt. Nihil autem munificentia

Antiq. li.
17. cap. 12

prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum
 exulit regium in funeris pompa ducendum. Le-
 ctus quippe totus erat gemis auroq; distinctus,
 thorax autem purpura variatus, corpusq; super
 eum uelatum iidem purpura. Capiti autē dia-
 dema erat imposuū: corona uerò desuper aurea,
 sceptrumq; in dextera, & circa lectum filij cum
 propinquis: præterea satellites agmenq; Thra-
 cium, Germaniq; & Galli, uelut ad bellum in-
 structi omnes antecedeant. Cætera uerò milium
 manus armata, ducesq; suos ordinumq; princi-
 pes sequebantur decenter. Quingenti autē serui
 ac liberi odores ferebant: corpus autem per du-
 centa stadia portatuū est in castellum Herodion:
 ibiq; secundum ipsius regis mandata sepulchrum
 est. Et Herodus quidem regis hic finis fuit.

F L. IOSEPHI DE

B E L L O I Y D A I C O

LIBER II.

De successoribus Herodis, & ultione direptæ au-
 ræ aquilæ.

CAP. I.

Antiq. li.
 17. cap. 11

VRBARVM autē nouarum
 principium fuit. Archelao Ro-
 mam proficiscendi necessitas.
 Diebus enim septē in lugenda
 patre consumptis, epulisq; sera-
 libus prolixè populo exhibitis (Hic autem mos
 apud Iudeos necessario multos ad inopiam re-
 degit:

degit: nā qui cum neglexerat, impius aſtimaba-
 tur) candida uſte indutus procedit ad tēplum.
 Ibiq; uarijs ſauorib⁹ exceptus à plebe: ipſe quoq;
 in excelfo tribunali, ſolioq; aureo reſidens, hu-
 maniſſimè uulguſ admiſit: ei⁹q; & q̄ ſepul-
 crum patris ſedulo curauiffent, gratias egit: &
 quòd ſibi quaſi certo iam regi, magnos honores
 habuiſſent. Verùm ſe tñ ait non poteſtate ſolùm
 interim, ſed etiā ipſo regis nomine tēperare, do-
 nec à Caſare ſibi confirmata fuerit ſucceſſio, qui
 etiā teſtamento rerū eſſet omniū dñs conſtitutus.
 Idcirco enim ſe apud Hierichūa uolūtaſi exer-
 citus reſtituiſſe, cum ſibi diadema uoluiſſet impo-
 nere. Caterum p̄ alacritate ac beneuolētia, aq̄e
 militibus ac populo plenā ſe uiciſſitudinē rela-
 turū, ſi ab hiſ quorū etiā eſſet imperiū, certus
 rex declaratus fuiſſet: ſtadiumq; ſibi eſſe, ut er-
 ga illos rebus omnibus patre melior appareret.
 Hiſ gauifa multitudo, ſtatim ei⁹ mentē magnis
 tētare petitionibus coepit. Namq; alij tributa le-
 uari, alij ueſtigalia tolli, quidam ſolui caſtodias
 acclamabāt. Cunctis autē poſtulaſis, in gratiam
 populi facile annuebat Archelaus. Deinde ce-
 lebratis hoſtijs, cum amicus erat in epulis. Ecce
 autē ſubito poſt meridiē cōgregati nō pauci no-
 uarū rerum ſtudioſi, ubi cōmunis luctus de rege
 ceſſauit, propria lamētia ſuſcipiunt, flētes eorum
 caſum, quos propter abſciſam ex porta templi
 aquilam auream Hierodes morte damnauerat.

Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis
 questibus, fletuq; iusto & placentu civitas perso-
 nabat, virorum causa uidelicet, quos pro templo
 ac legibus patrijs interuisse dicebat. Eorum au-
 tem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecu-
 nia donasset, repetendas esse clamitabant: ac pri-
 mum, quem is constituerat pontificem reijcien-
 dum, aliumq; pietate praeferentem, magisq; purum
 optari debere. Quibus etsi monebatur Archel-
 aus ad ultionem, tamen cum profectionis festi-
 natio continebat, metuentem, ne si sibi multitudi-
 nem reddidisset inimicam, motu eius impediretur.
 Quamobrem monendo magis quam ui experie-
 batur sedare turbatos: missoq; magistro mili-
 tum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illum sedi-
 tionis auctores, ubi ad templum uenit, prius quam
 uerbum faceret, lapidibus proturbarunt: & alijs
 post eum mulcedi sui gratia missis, multos enim
 legabat Archelaus, iracundè omnia responde-
 runt: neq; si numero aucti fuissent, osiosi fore ui-
 debantur. Itaq; instante azymorum die festo, qui
 apud Iudeos Pascha uocatur, plurima uicti-
 marum copia plenus, infinita quidem ad templum
 ex agris multitudo religionis causa descendit:
 cum illi qui sophistas lugebant in templo consi-
 sterent, nutrimenta seditioni quarentes. Hoc au-
 tem metu Archelaus, antequam omnem populum
 morbus iste corruperet, cohortem militem & tri-
 bunum qui etiam seditionis principes comprehen-
 derent,

derent, eò dirigit : cõtra quos omne uulgus exci-
 tatũ, multos lapidum iclibus interfecit : sancius
 uerò tribunus nix elabitur. Et illi quidẽ statim,
 ueluti nihil mali actũ esset, ad celebranda sacra
 conuersi sunt. Sed Archelao sine eade iam mul-
 tudo cõprimi nõ posse uidebatur : quamobrem
 totũ illis immisit exercitũ, pedites per ciuitatem
 simul omnes, equitesq; per campum : qui cum sa-
 crificijs occupatos singulos inuasissent, propè ad
 tria millia hominũ occidunt : reliquã uerò ma-
 num per montes proximos disiecerũt. Praeones
 autẽ sequebantur Archelau, iussu eius unum-
 quemq; ut domum recederet admonendo. Itaq;
 cuncti neglecta diei festiuitate, abiere : ipse au-
 tem cũ matre, necnon & Popla, & Ptolemao,
 & Nicolao amicis, ad mare descendit, relicto
 Philippo regni procuratore, itemq; rerum fami-
 liarium curatore. Vnã uerò egressa est cũ filiis suis
 Salome, fratribq; regis filij, generq;, specie uelut
 Archelao ad. obtinendã successionẽ adiunẽtio
 futuri : certa uerò causa, quæ cõtra leges in tem-
 plum admissa fuerant, delatori. Interea fit illis
 Casarea obuiam Sabinus Syria procurator, ad
 Iudæam ueniens, ad pecunias custodiendas He-
 rodis : quem ulterius progredi Varius inhibuit,
 multis accitis Archelai precibus, intercedente
 Ptolemao. Et tunc quidem Sabinus in gratiam
 Vari, neq; ad arces uenire properauit, neq; the-
 sauros paterna pecunia clausis Archelao : sed
 usq;

usq; ad cognitionē Caesaris se otiosum esse pollicitus, apud Casaream cōmorabatur. Postea uerò quàm sibi oblatum unus Antiochiam petiit: aliter, hoc est, Archelaus Romā nauigauit, masure profectus in Hierosolymā, regiam tenet: custodumq; principibus, itemq; dispensatoribus euocatus, rationes pecuniarū discutere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamē immemores Archelai mandatorū custodes erant, sed in obseruādo singula quaq; perseuerabant, causam custodia magis Casari quàm Archelao tribuētes. Ad hoc autē Antipas quoq; de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum firmitus esse defendens, in quo rex ipse Antipas fuerat scriptus: eiq; se tam Salome quàm multi alij cognati, qui cū Archelao nauigabant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrem, fratremq; Nicolai Ptolemaeum, in quo pro fide apud Herodem probata, nonnihil uidebatur esse momēti. Namq; illi fuerat amicorū charissimus. Oratori autem Ireneō propter dicēdi acrimoniam plurimū confidebat: unde etiam qui se monuerāt, ut Archelao pro atatis merito & secūdi testamēti uoluntate cederet, audiendos esse nō censuit. Roma uerò migrauerunt ad eum cūctorū studiis propinquo- rum, quibus inuisus erat Archelaus, quiq; precipuē liberi omnes sui; inris esse cupiebant, & aut Romano magistratu administrari, aut si
hoc

hoc non impetrarent, Antipatrem regem habere.
Ad hoc etiam Sabini ope nitetur Antipater,
qui Archelaum per epistolas accusauerat apud
Caesarem, Antipatrem uero multum laudauerat. Itaque
digesta crimina Salome & ceteri qui cum ea sen-
sissent Caesari tradiderunt, & post eos Archelaus
gestorum suorum perscripta capitula, patrique annu-
lum per Ptolemaeum, rationesque administratio-
nis intromisit ad Caesarem. Ille autem secum pra-
meditans ea quae ab utraque parte dicerentur, ubi
& regni magnitudinem, multitudinemque redi-
tuum animaduertit, atque insuper Herodis fami-
liam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini
litteris, optimates Romanorum ad concilium uocat,
in quo tunc primum ex Agrippa ac filia sua na-
tum Caium sedere iussit, filium adoptiuum: atque
ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Sa-
lomes filius Antipater (namque is erat orator
acerrimus eorum qui aduersabantur Archelao)
accusationem proposuit, insimulans Archelaum,
quasi uerbis quidem de regno uideretur contendere,
re autem uera iam dudum rex esset effectus, &
apud aures modo Caesaris cauillaretur, quae indi-
cem successionis expectare noluisset. Nam post
Herodis mortem, quibusdam ut diadema sibi im-
poneret subornatis, regis cum more in solio au-
reo residentem, partim ordines militia permi-
sasse, partim condonasse promotiones: & insuper
his omnia annuisse populo, quae uelut a rege
imper-

impetranda petiisset: maximorumq; reos criminum, quos pater suus uinxerat, absoluisse: qui cum ista fecisset, modò regni umbram à domino postulaturus uenisset, cuius sibi corpus ipse rapuisset, ut non rerum, sed uocabulorù dominum esse Casarè demonstraret. Ad hac ei, quòd etià luctum patris astimulasset, obijciebat: cum interdum quidè personam cõponeret in mærorè, noctu uero ad comessationes usq; potaret. Deniq; seditionè uulgi ex hac indignatione conflata esse dicebat. Totius enim orationis suæ uires, eorum multitudine qui circa tẽplum cæsi fuerat, astruebatur. Hos enim ad diem festum quidè uenisse: ad hostias uerò, quas ipsi mactandas uenerant, crudeliter esse iugulatos: tantumq; in templo funerum esse cõgestum, quantum nullum ab externis illatum bellum implacabile congestisset. Itaq; huius crudelitatis Herode præscio, ne spe quidem regni unquam eum dignum esse uisum, nisi cum sana mētis inops eras, animo deterius agrotante quàm corpore, Et quem in secundo testamento successorè scriberet, ignorabat: præsertim qui priore testamento successorẽ scriptum inscribere nihil posset, quòd incolumi corpore, omniq; uitio purgata mēte fecisset. Et tamen quis firmius esse ponat morbo laborātis arbitrium, ipsum se Archelaum abdicasse regia dignitate, multis in eam cõtra leges admissis. Nam qualem fore si acciperet à Casare principatũ, qui antequam acciperet,

peret, tantū populum peremisset? Multa in hūc modū prosecutus Antipater, multis ex numero circumstantium propinquorū in singula crimina testibus exhibitis peroravit. Surrexit autem Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in tēplo necessariò factam esse perdocuit: nam quorū necis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius indicis, id est, Caesaris hostes fuisse: aliorū autem criminum suasores aduersarios ipsos demonstravit. Secundum verò testamētum idcirco ratū manere postulabat, quòd Herodes in eo successoris sui firmatorem Casarem constituisse. Nam qui tantum sciret, ut rerū domino potestate sua cederet, nec unquam in heredis errasse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui per quē constitui deberet non ignoravit. Cum autē omnibus expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus, ad genua Caesaris accidit ocyus. Quo per benignē Caesar cecito, quòd paterna quidem successione dignus esset, ostendit: certum verò nihil pronuntiavit. Sed illo die dimisso concilio, se cum ipse de cognitis deliberabat, utrum ex his qui testamento continerentur, aliquem regni oporteret constitui successorem, an toti familia distribui principatum. Multitudo enim personarum egere subsidio videbatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iudæos &
Sabinianos.

CAP. II.

sed

antiq. li.
7. cap. 14

Sed antequā de his quicquam statueretur à
Cæsare, mater *Archelai Malihæ* morbo
 correpta moritur. Et varia litera de Syria per-
 lata sunt, *Iudeos* defecisse nuntiantes: quod *Pä-
 rus* fore prospiciens, in *Hierosolymam* postquam
Archelaus nauigarat, ascendit, ut incētores se-
 ditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatu-
 ra nō videbatur, ex tribus quas ex Syria duxe-
 rat secū legionibus, unā in ciuitate reliquit: atq;
 ita in *Antiochiam* ipse remeauit. At *Sabinus*
 cū postea in *Hierosolymā* uenisset, causas no-
 uarū rerū *Iudeis* prabuit: modò nim custodibus,
 ut sibi arces traderēt, adhibendo: nunc malignè
 regis exquirendo pecunias. Non autē solis reli-
 ctis à *Päro* militibus fretus erat, sed etiam ser-
 uorū suorū multitudine, quos etiā omnes arma-
 tos auaritia ministros habebat. Festo autē quin-
 quagesimo die, quæ *Pentecoste* à *Iudeis* uocat,
 septies septē diebus exactis rediens, ex eorū nu-
 mero uocabulū nacla, non religionis solennitas
 populum, sed indignatio congregauit. Deniq;
 concursus infinita multitudinis ex *Galilea*,
 itemq; *Idumæa* & *Hierichunte*, transq; *Iorda-
 nem* positis regionibus, factus est: cū indige-
 na ex ipsa ciuitate populus *Iudaorū*, & numero
 simul & alacritate prastaret: & triparsita ma-
 nu ierna castra collocauerūt, una in septentrio-
 nali regione tēpli, altera in meridionali *Hippo-
 dromi* uersus. tertiāq; in occiduo prope regiam

tracto,

tractu, circūseffosq; Romanos undiq; pbsidebāt. Sabinus ante multitudinem pariter, eorumq; spiritu perterritus, crebris quidem Varum nuntiis precabatur, ut quā mature ferret auxilium, quasi occasione delēda legione, si quid mora in-
tercūcisset. Ipse uerò in altissimā castelli turrim, qua Phaselus uocabatur, euadit, fratris Hero-
dis cognominē, quē Parhi necauerūt. Hinc le-
gionarijs ut in hostes irruerēt, signū dabat. Nā
pra timore nec ad eos quibus ipse praeerat, de-
scendere audebat. Eius autē praecepto milites
obedientes, in tēplum uolant, uehementiq; cum
Iudaeis pugna cōfigunt: in qua dum nemo desu-
per adiuuaret, imperitos belli peritia supera-
bant. Postea uerò q̄ multi Iudaei porticibus oc-
cupatis, à uertice celis eos appetebant, plurimi
conerebantur: & neq; ex alto iaculātes ulcisci
facile poterāt, neq; cominus dimicātes ferebāt:
ab urisq; tamen afflicti succendunt porciens,
opere, magnitudine atq; ornatu mirabiles: ibiq;
cum multi flāma subito cōprehēsi aut ea cōsu-
mebātur, aut in hostes desiliētes ab ipsis occide-
bātur: alij retrorsum cedētes precipitabātur ex
muro: nonnulli desperata salute, incēdijs periculū
suis gladijs praeueniebāt. Qui tamē ex incēbijs
obrepēdo in Romanos fecissent impetū metu at-
toniti nullo negotio subigebātur, donec omnib.
aut interēptis, aut timore disiectis, thesauro Dei
defensoribus destituta manus milites attulerūt.

Et ex eo talēta diripuerunt: quorū quā furtō
 sublata non sunt, conquisiuit Sabinus. At Iu-
 daeos multo plures, magisq; pugnaces, tam viro-
 rum quā opū interitus in Romanos contraxit.
 Obsassaq; his regia minitabatur exitiū, nisi quā
 primū inde secederent: Sabino, si uellet, una cū
 legione abeundi copiam pollicētes. Quibus opū
 ulabatur regionum plurimi, qui ad eos sponte
 transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Se-
 baslenorū tria millia, hisq; Rufus et Gratus
 prepositi, unus peditū rector, at uerō equitum
 Rufus: quorū uterq; ni corporis atq; prudentia,
 etiā si nullam manuū obedientiā haberent, ma-
 gnum tamen momentum belli Romanis addidis-
 sent. Itaq; Iudaei quidē inflare obsidioni, simul
 et castelli mœnia retantes, et ad Sabinū cla-
 mantes ut discederet, non impediret habituros
 tanto post tēpore patriam libertatē. Sabinus au-
 tem quamuis optaret euadere, fidē tamen polli-
 citationibus nō habebat: sed eorū lenitatē, insi-
 diarū esse illicebatā suspicabatur: simulq; auxi-
 liū Vari sperās, obsidionis periculū perferebat.
 Eodē tēpore per Iudaeā plurimis locis tumultus
 erat, multosq; ad regni cupiditatē impu-
 lerat. Nam in Idumaea quidē duo millia uete-
 ranorū, qui sub Herode militauerāt, cōgregati,
 armisq; instructi cū regijs decerabant: quibus
 Achiabus regis cōsobrinus, ex nicis manitif-
 simis repugnabat, campestre praliū declinando.

Antiq. li.
 17. cap. 5

*In Sepherianus Galilex, Iudas filius Ezechia
 latronum principis, ab Herode quondam rege ca-
 pti, qui tunc illas regiones vastaverat, non parva
 multitudine collecta, rursusq; regis armamentis
 rursus. Et omnibus quos circa se habebat armatis,
 contra potius cupidos manus movebat. Trans
 flumen quoq; Simon quidam ex regis servis, pul-
 chritudine simul et uastitate corporis fretus,
 imposito sibi diademate, cum latronibus quos co-
 gregaverat ipse circumiens, et apud Hierichum
 regia, et multa alia magnifica diversis igni
 corruptis, facile sibi pradam ex incendio comparans.
 Omnesq; habitationes, in quibus aliquid deco-
 ris erat, concremasset, nisi Gratus regiarum peditum
 rector, ex Trachone sagittarios, itemq; Sebasteno-
 rum pugnacissimos ducens, properasset occurrere. Vbi
 peditum quidem in pugna multi consumpti sunt:
 ipse autem Simonem compendio praevenit, ardua
 nulla fugiens, et ex vasto perculsum in cer-
 nice deiecit. Inocense sunt autem et quaecumq;
 Iordani proxima fuerunt sedes regis, apud Be-
 thuranites, quorundam aliorum manu confusa ex lo-
 cis ulterioribus. Tunc enim pastor quidam, cui
 nomen Achrongas, regnum affectare ausus est:
 quod ut speraret, nisi corporis animaq; fiducia
 mortem contentuentis impulsus est, ac praeterea
 fratrum quatuor sibi similium robore, quorum singu-
 lis tanquam ducibus et satrapis attributa manu
 armorum, ad incursum nebat. Ipse autem*

ueluti rex maiora negotia procurabat. Et non
quidē etiam diadema sibi imposuit. Non paruo
autē post tempore, cum fratribus suis uasilando
territoria, et occidēdo praecepit Romanos, itēq;
regios perseuerans: cum nec Iudaeorū quisquā
effugeret, qui lucrum aliquod ferens uenisset in
manus. Ausi sunt etiam apud Ammanum
reperitum Romanorū agmen circumuenire, qui
frumenta legioni atq; arma portabāt. Ibi Arrius
quidē centurionem et quadraginta fortissimos
iaculis confecere: ceteri uerò in eodem periculo
constitui, auxilio Grati qui cum Sebastienis
aduenit, elapsi sunt. Atulsi in hunc modū con-
tra indigenas, itēq; alienigenas per omne bel-
lum gestis, post aliquod tempus tres ex his com-
prehensi sunt: nam quidem maximus ab Ar-
chelaο, duo uerò qui aetate sequebantur, in ma-
nus Grati ac Ptolemai delati. Nam quartus
Archelaο pactione concessit. Sed hic finis eos
postea secutus est. Tunc autem latrociniali bello
cunctas inflammabant Iudaeam.

De Vari gestis circa Iudaeos crucifatos. CAP. III.

Antiq. li.
17. cap. 16.

V Arus autē acceptis Sabini et principū
litteris, toti legioni metnēs, opem his ferre
properabat. Itaq; cum duabus reliquis legioni-
bus, et quatuor alis equitum, in Ptolemaida
profectus, eodem regum atq; optimatum auxi-
lia conuenire iussit. Ad hac a Berytijs etiam,
cum per eorum transiret oppidum, mille et
quing

quingentos accepit armatos. Vbi nerò in Pro-
 lemaidē tam cetera manus auxiliorū, q̄ propter
 Herodis inimicitias Aretas rex arabū non cū
 exiguo numero equitū pedumq; peruenit, sta-
 tim exercitus parit̄ in Galilāā, qua Ptolemaidē
 propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his
 rectore preposuo. Qui mox & aduersus quos
 ierat, omnes in fugam uertit: & Sephori cini-
 tate capta, ipsam quidem incendit, incolas nerò
 eius seruitio subiugauit. Vnus autē ipse cum
 omni exercitu Samaria potitus, ciuitate quidē
 abstinuit, q̄ inter aliorū urbas nihil eam mo-
 uisse deprehēdit: castris autē ad nicum positis,
 qui appellatur Arum, Ptolemai possessionem
 propterea direptā ab Arabis, qui & amicis
 Herodis insensī erant, inde ad Sapho progressi-
 tur, alterū nicū cuiusq; quē similiter, omnesq;
 rediens ibi repletos depopulari sunt. Cadis autē
 ignisq; plena erāt omnia, nec prädationi Ara-
 bium quiequam obstabat. Exasta est & Am-
 man iussa Vari, necem Arii ceterorumq; in-
 digne ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis.
 Hinc progressus ad Hierosolymā cum exercitu,
 solo uisū Iudeorū castra disiecit: & alij quidē
 per agros abire fugientes: qui nerò intra cini-
 tatem degebāt, suscepto eo, seditionis causas in
 alios conferebāt, nihil quidē se penitus mouisse
 dicentes, sed propter diem festum receptam ne-
 cessariò multitudinem, in ciuitate obsessos esse

potius cum Romanis, quā cum disfidētibz cō-
spirasse. Atque uerò obuiam ei uenerant Iose-
phus, Archelai consobrinus, & cum Grato
Rafus, ducētes exercitū regium, & Sebastianos,
& Romanos milites ornatos habitu cōsuetō. Sa-
binus enim nec in os Vari uenire passus, iam-
dudū ex ciuitate ad mare discesserat. Varus an-
tem dispersitū aduersus auctores tumultus per
agros dimisit exercitū: multisq; sibi exhibitis,
quos minus turbulētos inuenisset, custodia tra-
didit: maxime uerò nocentiū propē ad duo mil-
lia cruci suffixit. Adhuc autē circa Idumæam
superesse decē armatorum millia nuntiato, con-
festim Arabas domum abire iubet: q̄ eos non
auxiliantiū more uti militiā, sed pro sua libi-
dine, & supra quā ipse uellet, agros uasitare
perspexit: suis autem comitatibz agminibz, in
aduersarios properabat. Verū illi se Vero prius
quā in manus ueniretur, Achiabi consilio tra-
diderunt. Varus autē multitudini uenia data,
duces eius interrogandos misit ad Cesarē. At
ille cū ignouisset caseris, in nonnullas regis co-
gnatos (erant enim quidam inter eos Hierodis
propinqui) animaduertit, q̄ omnino contra re-
gem suū arma cepissent. Varus autem hoc mo-
do rebus apud Hierosolymam compositis, ea-
demq; legione, quæ dudum in presidio ciuitatis
fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

De cōnarcha Iudæorū instituto. CAP. IIIL

ROMA

Roma autem Archelao alia rursus cum Antiq. li.
 Iudæis causa cōflata est: qui ante seditionē 17. cap. 17
 permissu Vari, legati exierant, ius gēti suæ libe-
 rum petaturi. Erāt autē numero quinquaginta
 qui venerant, & astabant eis plus quam octo
 millia Iudæorū Romæ degentium. Itaq; conuo-
 cato à Cesare optimatum Romanorum amico-
 rumq; cōcilio in Palatini Apollinis tēplum,
 quod privatū ipsius erat adificium admirandis
 opibus exornatū, multitudo quidē Iudæorū cō-
 stitiit cum legato, cōtraq; Archelæus cū ami-
 cis. Cognatorū autem amici ab utraq; parte se-
 creti erant: nam & cū Archelæo stare propter
 odium atq; invidiā recusabant, & eū accusa-
 toribus conspici pudore Caesaris prohibebātur.
 Inter quos erant etiā Philippus Archelæi frā-
 ter, benévolo animo duabus ex causis premis-
 sis à Vario, ut & Archelæo subveniret, & si
 regnū Herodis nepotibus eius distribui placuis-
 set, partē aliquā mereretur. Iussit autē accusa-
 toribus exponere, quæ nā cōtra leges fecisset He-
 rodes: primū non se regē, sed omnium qui usquam
 fuissent, tyrannorū crudelissimū tolerasse dice-
 bāt. Deinde multis ab eo trucidatis, ea permi-
 lisse superstites quæsti sunt, ut beatiore moriui
 putarentur. Nō enim tormentis solū eum lace-
 rasse corpora subiectorū, sed etiā gēti suæ ci-
 vitatibus deformatis exteras ornavisse, popu-
 lūq; alienis Iudææ sanguinem condonasse. Pro

antiqua uerò felicitate ac patrijs legibus, nationem suam tanta egestate simul ab eo atq; iniquitate repletam, prorsus ut plures ex Herode paucis annis clades sustinuerint, quã omni auro maiores sui, postq̃ ex Babylone discessere, perpepsi sunt. Xerxe tũc regnãte ad discordias cõcitati. Verum se tamen ad modestiã ex aduersa fortuna consuetudine p̃fecisse, ut etiã successiõnem uoluntariã acerbissima seruientis subiret: qui & Archelaũ tanti tyrãni filiũ, patre mortuo regẽ appellassent nihil morati, & unã cum eo luxissent moriẽ Herodis, ac pro eius successore uota celebrassent. Illũ autẽ quasi metueret, ne nõ certus eius filius uideretur, à eade trimum millium ciuiũ regni sumpsisse primordia: & quia principatum meruerit, tot immolasse Deo hominũ uictimas, tot festo die tẽplũ cadaueribus impleuisse. Rectẽ igitur eos qui de tãtis malis superessent, aliquando respexisse calamitates suas, & belli lege cupere uulneribus excipiẽdis ora prabere: atq; ab Romanis precari, ut Iudæa reliquias misericordia dignas existimarẽt: nẽne quod ex ea natione restaret, his obijcerẽt, à quibus crudelissimẽ lacerabatur: sed patriã suã cõiungi Syria finibus, ac per indices Romanos administrari decernerẽt: hoc enim modo probatũ iri, Iudeos qui nũo ueluti turbulẽti ac belli cupidi reprehenduntur, moderatis rectoribus obediẽre nosse. Iudeorum quidẽ accusatio eiusmodi

per

petitione conclusa est. Cū autē surrexisset cōtrā Nicolaus, primū criminibus qua in reges erāt propōita, dissolutis, rationē cōpit arguere: quia neq; gubernari facilis esses, naturaq; regib' nix parēret: unā etiā propinquos Archelai, qui se ad accusatores cōsulcrāt, insinulabat. Sed tum quidē partibus Caesar auditi, cōuentū diremit. Paucis autē diebus pōst, mediā regni partē sub ethnarchia nomine dedit Archelao: etiā regē, si se dignū prābūisset, facturū esse pollicitus. Reliquā uerō dimidiā in duas tetrarchias diuisi, duobusq; alijs Herodis filijs attribuit: unā Philippo, alterā Antipa qui cū Archelao de regno certauerat. Huius parti cesserat trās flumē regio, & Galilaea: quarum ducētia talenta redditus erant. Batanaa uerō & Trachon, & Auranitis, & quadā partes domus Zenonis, circa Iamniā, Philippo destinatae sunt: qua talētorū centū redditus ministrabant. Archelai uerō ethnarchia Idumaam, omnemq; Iudaam, & Samariam habebat quarta tributorū parte lenatam, pro munere quia nō rebellasset cū caesari. Ac ciuitates quibus imperaret ei tradita sunt, Stratonis pyrgus, & Sebaste, & Ioppe & Hierosolyma. Ceteras autē, Caesam & Gadaram & Hippon, regno auulsas, Syria Caesar adiecit. Erant autem redditus Archelai, quadraginta talenta. Quin & Salomen prater illa, qua testamento regis ei relicta erant, Iamnia

dominam, & Azoti, & Phaselidis idē Cēsār constituit: regiamq; apud Ascalonem largitus est: ex quibus omnibus talentorū sexaginta reditus colligebantur. Domū uerò eius ethnarchia subdidit Archelai. Quum autem cæcis quoq; Herodis propinquis testamento relicta soluisset, duas eius filias uirgines extrinsecus quingentis millibus pecunia donauit: easq; nuptum Pherora filijs collocauit. Diuiso autem Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit: exceptis suo nomine quibusdam rebus uilissimis propter honorem defuncti.

De subditio falso, Alexandro eoque deprehēso. C. V.

Antiq. li.
7. cap. 18

Interea quidā iuuenis natione Iudæus, apud quendā libertinū Romanorum in Sidoniorū oppido eductus, illum se formæ similitudine, quē Herodes necauerat, Alexandrū esse mentitus, fallēdi spe Romā uenit. Huius autem facinoris habebat sociū quendā gentilem suum, omnes regni actus optime scientē: à quo instructus, affirmabat eorum se misericordia, qui sui atq; Aristobuli occidendi causa missi fuerāt, similibus corporibus subditis, morti esse subreptos. Deniq; his multos iam Iudæos fefellerat, in Creta degētes: ac liberaliter illic acceptus, Zelumq; inde transmissus, ibiq; ampliore quæstus cumulus, etiā hospites suos magna uerisimilitudine Romā secum nauigare pellerat. Po-
stremo

strenuo delatus Dicaearchian, multisq; muneri-
bus ab Iudaeis loci donatus, quasi rex à pa-
ternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei
procefferat forma similitudo, ut qui Alexan-
drū illū viderant, planeq; noverāt, hunc eū esse
iurarent. Igitur omnes etiā Roma Iudaei, nisiendi
eius studio circumfusi properabant: & insuata
multitudo per vicorū angustias, quotūq; fere-
batur, cōveniebat. Tūta namq; demētia multos
ceperat, ut illum sella pararet, ac regale obse-
quiū proprijs ei sumptibus exhiberent: sed Ce-
sar Alexandri natū optimè sciens (accusatus
enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius
quā videret hominē, fallaciā similitudinis ad-
neciterat, hilariori tamē animi spei nonnihil in-
dulgendū putavit: & Celadon quendam, qui
Alexandrum bene cognosceret, misit, ut ad se
adulescentem deduceret. Qui illo conspecto, sta-
tim persona differentiam coniectura deprehen-
dit. Maximè verò, ubi corporis eius duriciam,
& serailem formam consideravit, intellexit o-
mnino commentum. Valde autem commotus est
dictorū eius audacia: de Aristobulo enim per-
contātibus, saluum quidem illum esse comeme-
morabat: consulto verò non adesse, quia apud
Cyprum degeret cauendo insidias: minus enim
se circumneciri posse disinnētos. Itaq; ab alijs
ei separato vitam dixit à Casare premium
fore: si tanta fraudis prodidisset autorem. Ad

anien

autem se facturū ille pollicitus, ad Casarem sequitur: & Iudæū indicat, qui forme sue similitudine abusus esset ad quæstū. Tanta enim dona ex civitatibus cū singulis abstulisse docuit, quanta minus Alexander non accepisset. Risit hic Casar, & falsum quidē Alexandrū, propter habitudinē corporis, remiguum numero inseruit, suaforem verò eius interfici iussit. Adelijs autem sumptuum darimentum pro amicitia pretio satis esse indicavit.

De Archelai exitio.

CAP. VI.

Antiq. li. 17. cap. 19 **E**thnarchia verò suscepta, memor discordia superioris Archelaus, non solum Iudæis, sed etiam Samaritanis crudeliter abusus est. Nonoq; principatus sui anno legatio contra se ab utrisq; ad Casarē missis, ipse quidē in exilium pellitur Viennam Gallie civitatē: patrimonium verò eius fisco Caesaris adiudicatur: quē quidem prius quā evocaretur ad Casarē huiusmodi somnium vidisse cōmemorant: Non enim spicas plenas & maximas à bobus comedi somniantes: accitos deinde viros, Chaldeorūq; nonnullos, quidnā illo putarent indicari somnio, consuluerat. Alijs autē aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere, dixerat spicas annos arbitrari, bonesq; rerū mutationes: eo qd agros arādo verteret ac mutaret. Ideoq; regnatum quidem illū esse tot annos, quot significasset numerus aristarū: varias autē rerū mutationes

sationes expertū, esse moriturum. Hincq; auditis, Archelans quinq; diebus post ad causam dicendam est evocatus. Dignū autē memoria duxi, etiā coniugio eius Glaphyra fominum. Archelai filie Cappadocū regis, referre: quā cū Alexander prius habuisset uxore, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus est, sicut iam designavimus, post illius mortē iube regi Libya nuptiā, eoque defuncto domū reversam, domiq; apud patrē in nuditate degentē, Ethnarches. Archelaus ubi conspexis ad hoc amoris accusus est, ut cāstissimū repudiata cōiuge sua Mariamne, sibi copularet. Hac igitur brevi tempore postquā in Iudæam rediit, videre visa est superflantem sibi Alexandrū dicere: Satis fuerat tibi Libycum matrimonium: sed tu illo non contenta, rursus ad meos penates reverteris avidissima viri scrij. Quod gravius est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo concubiliam, teq; licet inuitam recuperabo. Atq; hoc expositio somnio, nix biduum supervixit.

De Simone Galilæo, de tribus scētis apud Iudeos.

CAP. VII.

Igitur Archelai finibus in provinciā redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi à Cesare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilæus quidā, Simon nunc, defectionis arguebatur: quia indigenas increpa

Antiq. li.

18. cap. 12

increparet, si tribuū Romanis pēdere pateren-
 tur, dominosq; post Deum ferre mortales. Erat
 autē propria secta sophista, nulla in re similis
 alijs. Etenim tria sunt apud Iudeos genera phi-
 losophia. Horū unū Pharisei proficetur, alterū
 Sadducei, terciū uerò, quod etiā probabilius ha-
 betur, Esseni colunt, gente quidē Iudei, uerū
 inter se mutuo amore cōiunctissimi: & qui
 prater ceteros voluptates quidē quasi maleficia
 uideant: cōiumentā uerò seruare, neq; cupidi-
 tati succumbere, uirtutē maximā ducerēt. Itaq;
 nuptias quidē fastidiū, alienos uerò filios, dum
 adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro co-
 gnatis habentes, suis moribus diligenter insli-
 tuūt: nō quia cōiugia uel humani generis suc-
 cessionē censēt perimendā: sed quia, cauendā
 putēt intemperantiā feminarū, nullā earū uni-
 uero fidē seruare credētes. Quin & diuitiarum
 contēptores sunt, rerumq; apud eos cōmunica-
 tio admirationi habetur, neq; inueniunt alicui al-
 terū opulentiā prastare: legemq; sibi dixerūt, ut
 qui disciplinā suā sectari uellent, tona cōmber-
 nio publicaret. Ita enim fore, ne uel paupertatis
 humilitas, uel diuitiarū dignitas appareret: sed
 permixtis facultatibus, ut ut inter fratres, nō
 esset omniū patrimoniū. Probro autē ducūt olē,
 & si quis uel inuitus unctus fuerit, manducare
 corpus abstergere: quoniā squalorē decorē pu-
 tant, dumado semper in uelle sint cādida. De-

signatos

signatos autē cōmunium rerū procuratores ha-
 bent, & ad usum omnium singulos indinifos. Non
 est autem illis una ciuitas certa, sed in singulas
 mulei domicilia trāserunt: & aliunde adne-
 nientibus seclia sua professoribus, quicquid ha-
 beant promptū exhibent quasi propriū. Deniq;
 tanquā cōsuetissimi ad eos ingrediuntur, quos
 nunquā antē uiderūt. Hinc est, qd cum peregrin-
 nantur, propter latrocinia tantū armātur, neq;
 præterea quicquā ferūt. In singulis autē ciuita-
 tibus, ex eodē collegio specialis entator hospitū
 constituitur, qui eorū uestimenta ceteraq; usui
 necessaria inecat. Amictus autē calumq; cor-
 poris omnibus pueris, in metu & sub cura ma-
 gistri agentibus, par est. Nec uerō uestitū sine
 calceos mutat, nisi aut omnino cōseisis priori-
 bus, aut longi tēporis usu cōsumptis. Nihil au-
 tem inter se mercantur aut uendunt: sed egeni
 quisq; quod habet prabens, refert ab eo quod
 ipse nō habet: & quamuis etiā sine permutatione
 omnēlibet libera sit facultas, à quibus libueris ac-
 cipienda quod opus sit. Præcipuè circa Deū re-
 digiosi sunt. Numq; ante solis oriū nihil profani
 loquuntur, sed ei patria quadā nota celebrant,
 quasi ut oriatur precātes. Deinde ad quas ue-
 nerunt singuli arces, à curatoribus dimittuntur.
 Cumq; ad horā quintā studiose fuerint operari,
 rursus in unū congregantur: linteisq; præscincti
 uelaminibus, ita corpus aquis frigidis abluant.

Atq;

Atq; hac lustratione facta, in eadem secreta
coëunt, qua neminē alterius seclā hominē aspi-
rare cōcessum est, ipsiq; purificati, velut in san-
ctum quoddā templum, in cornaculū veniunt:
quibus ibi cū silentio residēibus, pistor quidā
panes ordine, annū autē vasculum ex uno pul-
mento singulis cocus apponit. Deinde uoce ci-
bium sacerdos antecurrit: neq; gustare quenquā
fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post fi-
nem quoq; prandij uota repetiūt. Nam & cū
incipiunt, & cū desinūt, quasi datorē uictus,
Deum laudibus canūt. Tunc uelut sacris illis
depositis uescimētis, in opere usq; ad uesperam
uersantur. Simuliterq; inde reuersi cōnāt, cōse-
dentibus etiā hospitibus, si quos fortē interne-
nisse repererint. Neq; uerō clamor unquā seclū
illud, neq; tumultus inquietas: cū etiā loquēdi
ordine alijs aliq cedāt: eorumq; silentium, extra
seclū constitutis arcuū quoddā uideatur ue-
nerabile. Cuius quidem rei perpetua sobrietas
causa est, quodq; apud eos edēdi aus potādi mo-
dus satietate definitur. Sed quāuis aliarū rerū
nihil sine praecepto faciunt curatoris, tamē in
his dubiis, hoc est inuādō et miserēdo sui iuris
sunt. Nam & subuenire dignis, cū opus est, suo
arbitrio cuiq; licet, & indigētibus alimēta por-
rigere. Sanē cognatis dare aliquid sine curato-
ribus, interdictum. Idē iracundia moderatores
iusti sunt, indignationē cohibens, fidē tenentur.

paci obsecundās: & omne quod dixerint, iure-
 imando fortius habent. Ipsum autē iusiurandū
 quasi perituro deterius vitant. Itam enim men-
 dacij condemnatiū arbitrantur, cui sine Deo non
 creditur. Summū autē studiū æternum scriptis
 adhibent: ea maximè inde, quæ anima & cor-
 pori expeditur eligentes. Hinc illis morborū re-
 media, stirpes medicæ, quamq; nim propriā sin-
 guli lapides habeant, rimatibus conquiruntur.
 Sæcla uerò sua studiosis nō statim cū eis una col-
 lectio: sed per annū integrū extrinsecus cōmo-
 rans; cuiq; eundem uictus ordinē tribuit: Do-
 labellā quoq;. & quod prædictū est perizoma,
 & albā uelut gradētes. Cum uerò processu tem-
 poris experimentū continentia dederit, accedit
 etiā ad cōmunē cibū: & purioribus, ob castifi-
 cationē scilicet, æquis participat: neq; tamen in
 conuictū assumitur. Post ostensionē quippe con-
 sistentia, duobus annis alijs mores eius proban-
 tur. Cumq; dignus apparuerit, tūc demū in con-
 sortium assumitur. Prius uerò q̄ incipiat cōmu-
 nem habere cibū, magnis execrationibus adiu-
 rat se primū quidē colere Deū, deinceps quoq;
 erga homines seruare iustitiā, & neq; propria
 sponse nocere cuiquā, neq; ex præcepto obesse:
 quin imo iniquos omnes odisse. & collaborare
 semper iustitiæ sectatoribus, fidem omnibus ser-
 uare, maximè uerò principibus. Neque enim
 absq; uoluntate Dei, cuiquā posse principatus

potentiam cōtingere. Si uerò ipse catenis praesit,
 nunquā se abusu viribus potestatis ad con-
 tumeliā subiectoꝝ, sed neq; ueste aut ambitio-
 so aliquo ornatu, reliquis eminare, ueritate sem-
 per diligere. Et habere propositum convincere
 mentientes. Manus uerò à furto, et animā pu-
 rā seruare ab iniuriis cōpendijs: et neq; ali-
 quid de mysterijs cōseclatos celare, neq; pro-
 fanis eorum quippiā publicare, etiā si iniuncta
 quispiam morte cōpellat. Super has autem ad-
 dunt, nihil se de dogmatibus aliud quā ipsi su-
 sciperint tradere. Fugere autem latrocinia, et
 conseruatū ire sinuū. Et dogmatis sui libros et
 angelorum nomina. His quidē execrationibus
 explorant, et quasi praeuiniunt accedentes. De-
 prehensos uerò in peccatis à sua congregatione
 depellunt: et qui saliter fuerit condemnatus, mi-
 serabili plerunq; morte consumitur. Illis quidē
 sacramentis ac ritibus obligatus, neq; capere ab
 alijs oblatū cibū potest: herbas uerò pecudū mo-
 re decerpens, et fame exesus per membra cor-
 rumpiunt. Ob quod etiā plurimos plerunq; mi-
 serari, extremū spiritū agentes, receperūt: suffi-
 cientem pro peccatis eorū quā usq; ad mortem
 adduxerit, poenā luisse censentes. In iudicijs ue-
 rò sunt diligentissimi atq; iustissimi. Disciplinae
 autē nō minus quā centū in unū coacti: quod
 autē his decretū fuerit, immobile manet. Reue-
 ratio quoq; apud eos post Deū magna legisla-
 toris

toris est: ita ut si quis eū blasphemauerit, morte
dānetur. Senibus uerò obedire & pluriū quo-
runq; decreto, probabile arbitrātur officiū. Cum
simul deniq; sederint decē, nullus unus nonem
loquitur inuitis. Expuere quoq; in mediū corū,
uel in dexterā surpariē, quisq; denitai. Sabba-
tis quoq; operationē aliquā cōtigisse, omnibus
Iudeis diligētius tanēt: neq; cibū sibi solū pri-
dia praparant, ne uidelicet illo die ignē accen-
dant: sed neq; uas aliquod transponere audent,
imò nec aliuū purgant. Alijs autē diebus so-
dientes foueā nō pede aliā *ἐνδεδίδοι*, hoc est, illa
dolabella quā tradi nuper accedentibus dixi-
mus, demissa ueste sese diligētissime cōregentes,
ne scilicet splēdori diuino iniuriā faciāt, in ea-
dem fouca ab onere uētris leniatur, ac deinceps
terrā quā effoderāt reducant: idq; ipsum faciūt
in locis secretissimis: & cum naturalis sit ista
purgatio, nihilominus tamē solenne habent, ut
quasi ab immunditia diluantur. Discernuntur
autē inter se, secundū suscepta abstinentia tem-
pora, in ordines quatuor: tantumq; hi qui iu-
niores sunt, inferiores pracedētib; estimātur;
ut si aliquos eorū cōtingerint, quasi à cōtre-
tā alienigena diluantur. Viuent autē quā-
longissime, ita ut plurimū eorū usq; ad cente-
nariam proferantur aetatem, propter simplicita-
tem uictus, ut equidem puto, & institutionem
bene in omnibus ordinatam. Sane etiam con-

temptores aduersorū : cruciatus siquidem nuncunt firmitate consilij. Mortem uerò, si cum decore obeunda sit, indicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negotijs animas, bellum quod gestum est cum Romanis. Tunc siquidem per artium confectiones et ignes, ac per tormēta omnigena trāseuntes, ut uidelicet uel in legislatoris aliquid loquerentur iniuriam, uel ciborum quippiā quod non solent ederent, ad neutrum horum potuerunt compelli : sed neq; deprecari suos tortores, aut inter ipsa fieri supplicia: in medijs quinimo cruciatibus subridentes, et eis qui tormēta admo-uerant illudentes, constantes animas cum quadam hilaritate reddebant, scilicet quasi qui eas essent denuò recepturi. Opinio quippe apud illos firmata cōsistit, corruptibilia quidem esse corpora, materiamq; eorum non esse perpetuā: animas autem immortales semper manere. Et de aethere subtilissimo cōmeantes, quasi carceribus ita corporibus implicari, uelut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum uerò fuerint à carnalibus releuata uinculis, quasi de seruitute longissima liberatas, ita ilico latari eas; sublimesq; ferri. Et quidem bonas, concinnes in hoc Græcorum sententijs, pronuntiant ultra Oceanum degere, ubi eis sit reposita perfructio: illic quippe esse regionem, qua neq; imbribus, neq; niuibus, neque aëlibus aggrauetur: sed
quam

quam Oceano oriens, Zephyrus, & leniter aspi-
rans amœnet. *Malis autē animabus procellosa
loca & hyberna delegant, plena gemitibus exur-
cendarum sine fine poenarum. Videntur autem
mihi secundū hanc ipsam intelligentiam Græci
quoq; fortibus suis, quos Heros & semudeos
necauerunt, beatorum insulas sequestrasse: im-
proborum autem animabus locum apud inferos
impiorum: in quo etiam cruciari quosdam com-
mentati sunt, Sisyphos videlicet, & Tantalos,
& Ixiones, & Tityos: principio quidem immor-
tales esse animas existimantes, ob adhortatio-
nem uiq; virtutis, dehortationemq; nequitie:
bonos quippe fieri in huius uite cons:ruatione
meliores, per spem bonorum etiam post lucem
redhibendorum: improborum autem impetum
retardari aestimantes: quoniam etsi in huius ui-
ta spatio latuerint, post obitum tamen sint im-
mortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo quæ
Esseni de diuinitate animæ philosophantur, pla-
nè illecebram incuitabilem eis qui semel de eo-
rum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt au-
tem in eis qui etiam futura nosse promittant, sa-
cris videlicet libris, & uarijs sanctificationibus,
prophetarumq; dictis à primis ætatibus adha-
rentes: rarò autē accidit ut prædictiones eorum
frustratio cōsequatur. Est autē aliud etiam Es-
senorū collegium, cibos quidē & mores legesq;
similes eū prioribus habēs, diſtās uerò opinione*

de coniugio. *Maximā siquidem uita hominum partē, successionē scilicet, amputare eos qui abstineant nuptijs arbitrantur: quippe si in eandē uelint omnes ire sententiam, defecturū confestim genus humanū. Nihilominus autem cū tanta ipsi moderatione conueniunt, ut per tricennium explorent ualitudinē feminarū: Et si constanter purgatione apparuerint idonea parui, ita eas in matrimonia ascisunt. Nemo tamē eorū cum pregnantē concumbit: ut ostendans, quod nuptias nō uoluptatis, sed liberorū causa inierint. Lanantibus autē feminis, ita ut uiris perizogmatum inest amictus: Tales sunt mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharisei dicuntur, qui certiore legalium rituum notitiam profitentur: Et hi primum dogma habent, ut fatis Deo uniuersa deputent: Et quidē uel agere quae iusta sunt, uel negligere, secundū maiore partē esse in hominibus profitentur: adiuuare tamē in singulis Et fati. Animam autē omnē quidem incorruptā esse, transire autē in alia corpora solas bonorū, improborū uerò interminabili supplicio cruciari.*

Sadducaei porrò, secundus ordo, fatum omnino negant: Et Deum extra omnē mali patrationem inspectionemq; constituunt. Annis autem electioni hominū uel bonū uel malum esse propositū, Et secundū uoluntatē propriā, alterutrū unicuiq; cōtingere. Animarū autē generalit

valiter vel supplicia denegant vel honores. Et
Pharisei quidem sociales, & qui studeant se
mutua dilectione complecti: Sadducei verò &
inter se feris moribus discrepantes, & conuer-
satio eorum circa externos inhumana. Hac sunt
quæ de Iudeorum philosophis dicenda reperi-
unt ad inceptum reuocantur.

De Pilati regimine.

CAP. VIII.

Archelai ethnarchia in provinciam reda-
cta, reliquit, id est Philippus & Herodes,
qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas
regebant. Salome enim moriens Iulia Augusti
coniugii tetrarchiam quæ rexerat, et Iamniam, et
in Phaseltide palmata testamento reliquit. Delato
autem ad Tiberium Iulia filium Rom. imperio
post mortem scilicet Augusti, qui præfuit re-
bus annis septem & quinquaginta, mensibus sex,
diebus duobus, manentes in tetrarchiis suis He-
rodes ac Philippus: hic quidem iuxta fontes
ipsos, è quibus Iordanis flumen exoritur, in Pa-
neade condidit civitatem, quam Cesariam uoci-
tavit: aliamq; in inferiore Gaulanitiide, quam
Iuliadem nominavit. Herodes verò in Galilæa
Tiberiadem, in Perea autem cognominem Iulie.
Missus autem à Tiberio in Iudæam Pilatus, Antiq.
vini curandam accepisset regionem, nocte intem- 18. cap
pesta operas in Hierosolymam intulit imagines
Cæsaris, quæ res post irriduum impetum inter
Iudeos suscitavit tumultum: nam qui aderant

stupore permoti sunt, quasi iam profanatas leges
 suas viderent. Nullum enim fas esse collocari in
 urbe simulacrū. Ad querelam autem eorū qui
 in civitate erāt, subito etiam ex agris multitudo
 confluit. Euntes autē ilico Cæsaream ad Pila-
 tum, instantissimè deprecabātur, ut ab Hieroso-
 lymis auferrentur imagines, & eis iura patriæ
 seruariētur. Pilato autē supplicatibus abnuente,
 circa domū eius proni corruerunt, & innabiles
 quinque diebus cōtinuis noctibusq; manserūt. Post
 autē Pilatus tribunal ascendens, studio magno
 conuocat multitudinē Iudeorum, quasi qui eis
 uellet dare responsum: cum subito milites acce-
 pto signo (sic enim iam fuerat preparatum) ar-
 mati circumsteterunt Iudæos: circumdataq; tri-
 plici acie, Iudæi quidem stuporis erant pleni, ui-
 dentes insperatā rerū faciem. Tunc Pilatus de-
 nuntiāns trucidaturū se omnes, nisi imagines Ca-
 sarii susciperent, annuit militibus ut educerent
 gladios. Iudæi autē quasi uno consilio omnes su-
 bito corruerūt, & cervices nudatas excipiendo
 ielibus paratū, nociferantes uniuersas se inter-
 fici magis uelle, quā legē profanari. Tunc Pi-
 latus circa religionē studium populi demoratus,
 confestim de Hierosolymis statuas insitis auferri.
 Deinde uerò conurbationē alteram commone-
 bat. Est apud eos sacer thesaurus quem Corban
 dicunt, hunc ad inductionē aquarum iussit ex-
 pendere: erat autem inducenda aqua ab studijs
 trecento

trecentis: ob hoc itaq; vulgi oriebantur querela,
 ita ut etiam *Pilati* qui *Hierosolymam* venerat,
 cum clamore circumdarēt tribunal. Ille autem
 prauiderat tumultū eorum: siquidē populo per-
 miscuit armatos milites, qui tunc essent prin-
 cipiorū vestibus induti: praecipitq; ut gladijs qui-
 dem nō uterentur, fustibus autē acclamantes fe-
 rent. Sicq; cōpositis rebus, dū ex tribunali si-
 gnū confestimq; cadebantur *Iudai*: quorum
 multi quidē plagis, multi nerō se inuicem cōcul-
 cantes, in fuga misera cōtitione perierunt. Tunc
 ad calamitatē interfectorum stupens multitudo
 conticuit: atq; ob hoc accusator *Herodis* tetrar-
 cha *Agrippa*, qui fuit filius *Aristobuli*, quem
 pater *Herodes* interfecit, ad *Tiberium* venit. Illo
 autem non suscipiente accusationē, residens Ro-
 ma & reliquorū quidam potētium notitias am-
 bibat: maximis autē colebat officijs *Germanici*
 filiū *Caium*, cū adhuc esset priuatus. Et quō-
 dam die inter copiosum epularū apparatū, qui-
 bus eum demerebatur, ad ultimū extensus ma-
 nibus, aperite Deum cepit precari, celeriter il-
 lum morituro *Tiberio* dominū cunctorū uidere.
 Hoc cum quidam ē familiaribus eius *Tiberio*
 nuntiasset, statim concludi iussit *Agrippā*, qui
 sub grandi crimine, usq; ad moriē *Tiberij*, in car-
 cere per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo,
 post regnū annorū duorū & uiginti, sex men-
 sium, triumq; dierū, succedens in imperiū *C. Caesar*

absoluit Agrippam uinculis, & tetrarchiam Philippiſiam enim is deceſſerat) ei tradidit, regemq; appellauit. Cum ueniſſet autē in regnum Agrippa, Herodis tetrarcha cupiditates p̄ in-
 Antiq. li. iudiam ſuſcitauit. Irribat autē eum maxime
 18. cap. 14 in ſpem regni Herodias uxor, exprobrās ei ſocor-
 diam, et dicēs, quia per id quod noluerat ad Ce-
 ſarē nauigare, careret poteſtate maiore: nā cum
 Agrippa ex prinato regē feciſſet, quomodo du-
 bitaret illum ex tetrarcha eodē honore donare?
 His adductus Herodes, uenit ad Caium, à quo
 ob auaritiā uehementer increpitus, ad Hiſpa-
 niam fugit: ſecutus eum quippe fuerat accuſa-
 tor Agrippa, cui etiam tetrarchiā illius C. Ce-
 ſar adiecit. Atq; ita Herodes quidem in Hiſpa-
 nia, peregrinante ſecum etiam uxor, deceſſit.

De ſuperbia Caii, & Petronio præſide. CAP. IX.

Antiq. li. Caius uerò Caſar intantum contumelioſe
 15. cap. 15 Cabſus eſt fortuna, ut etiam & Deum ſe-
 putaret, & uellet uocari. Patriam quoq; ſuam
 multorū nobilium cade truncauit. Extendit au-
 tem impietatem ſuam etiam in Iudaam: Petro-
 nium deniq; cum exercitu Hieroſolymā miſit,
 præcipiens ut in tēplo ſtatuas eius locaret: quas
 niſi ſuſciperent Iudai, cōtradicientes quidem ex
 his interficeret, reliquam uerò multitudinē ca-
 ptiuarct. Permovebat autē hoc proſectio Deum.
 Et Petronius quidem cum tribus legionibus,
 multiſq; à Syria auxiliariis properabat in Iu-
 dæam

datam ex Antiochia. Iudaorum uerò quidam
 non credebant fama bellum nuntianti: qui uerò
 credebant, nihil de resistendo poterant committere.
 Celeriter autem in omnes peruenit metus, nam iam
 Ptolemaidē peruenerat exercitus. Est autem hac
 ciuitas Galilaeae litorē in magno campo sita: cir-
 cundatur autem montibus ab orientali plaga per
 sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilaeā per-
 tinentibus: à meridiana autem Carmelo, qui abest
 stadijs centum uiginti: à septentrionali quoque mon-
 te qui est altissimus, quem uocant incolae Scalum
 Tyrionum, & hic autem distat stadijs centum. Ab
 ea autem urbe distans duobus stadijs praeterlabi-
 tur fluuius, quem uocant Belem, exiguum pro-
 fus: cui prope est sepulchrum Aemmonis, habens
 iuxta se centum ferme cubitorum spatium, sed admi-
 ratione dignissimum. Est enim specie nullis ro-
 tunda, nitream emittens arenam: quam cum exhaus-
 serint multae naues, pariter accedentes, locus idem
 rursus impletur. Veni siquidem quasi de dita ope-
 ra, conuehant illuc de circumstantibus supercilijs
 arenam istam, utique communem: locus autem metalli,
 statim in nitrum quod suspenderit mutat. Mira-
 bilius quoque mihi illud uidetur, quod iam con-
 uersa arena in nitrum, quaecumque pars super mar-
 gines loci ipsius fuerit iacta, in uulgarē arenam
 de nouo conuertitur. Igitur loci quidem illius natura
 talis est. Iudei autem cum mulieribus & filijs
 collecti in campum, in quo est sita Ptolemaea.

Petronio supplicabāt, principio ob patrias leges, deinceps nerò etiam pro suo statu. Ille autem ob multitudinē precantium & precum inflexus, exercitiū quidem & statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autē in Galilaam, & cōuocans in Tiberiadē tam populū Iudaeorū quàm omnes eorū nobiles, & uim Rom. exercitus cepit exponere, & minas Caesaris: his addens, q̃ & cōtumeliosa esset supplicatio Iudaeorū: oīm omnes siquidem gentes quae parerēt imperio Romano, in suis urbibus inter reliquos deos; imagines quoq; Caesaris locauissent, soli Iudai islud abnuerunt: hoc siquidē quasi ab imperio deficere esset, etiam cum iniuria praesidentis. Illis nerò cōtra hac legem moresq; patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem simulacrū, nedum hominis, nec solū in templo, sed neq; in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: arripiēs dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruāda est: si eam quippe transgrediar, nobisq; parcam, iustē animaduersionē subibo. Impugnabit sanē nos, non Petronius, sed ille à quo sum missus: nam & ipse equē ac nos cogor implere quae iussa sunt. Ad hac tota multitudo unanimiter succlamauit, ante legis temerationem omnem se libenter subire perniciem. Sedato autem eorū clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Caesarē estis parati? Responderunt Iudai, pro Caesare quidē & pop. Rom. se per dies sing

singulos offerre sacrificia : si autē in templo ima-
 gines aestimēt collocandas, debere eum totā Iu-
 daorū gentē prius immolare : prabere se quippe
 ingulos cū mulieribus & parvulis ei, qui inter-
 ficere nolisset. Ad hac admiratio Petronium
 miseratioq; peruasit, intueniē & insuperabilem
 religionē uirorū, & tantū uulgus ad mortē con-
 stanter paratū. Et tunc quidē infectis omnibus
 recesserūt. Postridie autē ac deinceps summases
 eorū priuatim uiritimq; cōpellans, populū quoq;
 publicē alloquens, nunc quasi cōsulens admone-
 bat, interdū etiam minabatur, extollens & uir-
 tutem Romanam & indignationē Caesaris inter
 hac etiam suam necessitatē, cui essent exequēda
 praecepta. Sed illis ad nulla horū experimēta ce-
 dentibus, cū uideret etiam sementem regionis
 intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, &
 quinquaginta penē continuis diebus multitudo
 in urbe otiosa morabatur) ad ultimū conuoca-
 tis omnibus, ait, sibi met periculosam rem se uelle
 aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperāte pla-
 cabo Caesarem, ac nobiscū saluabor libenter : aut
 illo in ulsionē irritato, pro tāta multitudine im-
 pendam animam meam. Atq; ita dimissis tur-
 bis, multa pro eo nota facientibus, Antiochiam
 ab Ptolemaide reuocauit exercitum : atq; illine
 confestim misit ad Caesarem, referens & quo ap-
 paratu in Iudaeam irruisset, & quod tota gens
 supplicasset : quibus si abnuendu putaret, nosset.

cum

cum viris etiam provinciam esse perdendam. Servare siquidem ipsos legem patriam, & nonis praeceptis vehementer obsistere. Huius epistolae respondit Caius immodicè, comminans Petronio mortem, quoniam insurrectionum suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium uelatores per tres continuos menses contigit aduersus rempestuæ reimeri: alij autem exitium C. Caesaris nuntiantes, proffere nauigauerunt: deniq; ante septem & uiginti dies epistolas Petronius accepit, finem Caesaris indicantes, quoniam illi peruenirent, qui comminantia scripta portabant.

De imperio Claudii & regno Agrippæ ac morte. C. XI

Antiq. li.
19. cap. 3

Caisio per dolum interempto, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnum ab eo exercitu qui Roma erat, Claudius. Senatus autem, referentibus consulis Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus urbanis ut essent praesidio ciuitati, et ipse frequens in Capitolium conuenit: & propter immanitatem Caii, bellum agi cum Claudio deaeruebat, uolens imperium ad optimates reducere: ut sicut olim, ad regendum dignissimi eligerentur.

Antiq. li.
19. cap. 4

Accidit interim ut Agrippa adueniret: quem cum & senatus in consilium & in castra Claudius euocasset, ut scilicet eo strenno adiutore uteretur in quibus res posceret, uidens Agrippa Claudium iam esse opibus Caesaris, ad eum perrexit: quem ille ilico legatum ad senatum misit,

misit, indicantē suum propositum, quoniam pri-
 mo quidē inuitus ab exercitu raptus sit, & ini-
 quum esse, si militū erga se studia nem religiosā
 desereret, imō iurā aliter suam nō esse fortunam
 iam enim ad inuidiā satis fore, quod in regnum
 uocatus sit. Deinde administrare paratum esse
 Rempub. non ut aliquis tyrannus, sed ut prin-
 ceps benignus: sufficere sibi quippe honorē no-
 minis. De singulis autem negotijs communem
 omnium stare sententiā: nam & si non natura
 esset modestus, docuples tamen moderanda pote-
 statis exemplum Caij moris esse propositū. Qua-
 cū decessisset Agrippa, respondit senatus, quasi
 qui militi suo bonūq; consilijs fideret, nolle se
 subire uoluntariam seruitutem. Sed accepto pa-
 trum responso, Claudius rursus misit Agrip-
 pam, nuntiantem eis, se non posse adduci ut eos
 proderet, quorū consensu in imperiū esset soci-
 us. Inuitū autem se initerū esse pugnā aduersus
 eos, cū quibus configere inanime uellet: proinde
 eligendū esse locum extra ciuitatē in quo confi-
 gerent: neq; enim fas esse, propter illorū perui-
 eaciam, patriā civili cade foedari. Et Agrippa
 quidē ista senatui nuntiauit. Inter hac nūc ex
 illis militibus, qui cū patribus erāt, educens gla-
 dium: Commilitones, inquit, quibus perturbati-
 causis parricidia perpetrare cupimus, & con-
 currere aduersus propinquos nostros Claudium
 secutos? maxime cum habeamus imperatorem
 quem

quem in nulla re culpae possumus. Et ad quem
 cum iustis magis allegationibus quam cum armis
 egredi debeamus. Hac dicēs, per mediam egres-
 sus est curiam, omnibus se militibus consecutis.
 Hoc exemplo optimates deserti, in magno metum
 esse ceperunt: ac deinceps uidentes sibi aduersa-
 tionē tutam nō esse, secuti milites, ad Claudium
 transferunt. Occurrebāt autē eis pro muris strictis
 gladijs hi qui fortune regis ambiciosius adula-
 bantur: Et penē accidit ut progressi quinque in-
 terficerentur, ante scilicet quā militū imperiū Caesar
 agnosceret: nisi accurrens Agrippa, imminētis
 ei facinoris periculū nuntiasset: dicens quod nisi
 coërcuisset exercitiū, iam in sanguinē ciuium fu-
 rentē, confestim amissurus esset omnes per quos
 conspicuū esset imperiū, fieretq; solitudinis im-
 perator. Hac audiens Claudius, cōtinuit milium
 imperiū. Suscepit autē in castris aduenientē se-
 natum, Et indulgenti honore cōplexus, egressus
 cum patribus confestim obtulit Deo hostias, ut
 mos est pro imperio supplicari. Agrippā quoq;
 protinus donat regno paterno uniuerso, adiēns
 ei etiam illā quae Augustus Herodi donauerat,
 Trachonitidē scilicet Et Auranitidem: prater
 hac autē aliud quoq; regnū, quod Lysania no-
 cabatur. Et populo quidem donationē hanc per
 edictum indicauit. Patribus autem praecepit, ut
 incisam aereis tabulis in Capitolio collocarent.
 Donat autem etiam fratrem eius Herodem, qui
 gener

gener. eiusdem: erat. Berenica iunctus regina
Chalcidis. Opinione autē celerius *Agrippa* dē
 si regni cōsus maximus affluebat: qua sanē pe-
 cunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, sed
 talē murū *Hierosolymis* circumdare cepit, qua-
 lis, si potuisset absolui, irritā prorsus obsidionē
 Romanis oppugnāsibus effecisset. Sed antequam Antiq. li.
 impleret op⁹, decessit in *Casarea*. Regnavit autē 19. ca. 7. 8
 annis tribus. Ante quoq; cū tetrarchiā rege-
 ret, alijs tribus annis tenuerat potestatem. Reli-
 quis filias tres ē *Cypride* natas, *Berenicen*, *Ma-*
riamē atq; *Drusillā*: filiū autē ex eadē ipsa cō-
 iuge, nomine *Agrippā*: qui cū admodū par-
 vulus esset, *Claudius* regnū in provinciam rede-
 git, in cuius procurationō missus est *Cessius Fe-*
stus: post hunc autē *Tiberius Alexander*: qui
 nihil de cōsuetudine patria immutantes, gentē
 in pace tenuerunt. Post hac verò *Herodes*,
 qui regnabat in *Chalcide*, decessit, relinquēs ex
 fratribus quidē filia *Berenice* filios duos, *Bereni-*
cianū & *Hircanū*: ex priore autē *Mariamne*
Aristobulū. Alius quoq; eius frater *Aristo-*
bulus mortuus fuerat prius, relicta filia *Io-*
pata. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi
Aristobuli, qui fuerat *Herodis* filius. *Alexā-*
der autē & *Aristobulus* nati fuerāt *Herodi* ē
Mariamne, quos ipse parēs occidit. *Alexandri*
 autē posterī in maiori *Armenia* regnaverūt.

De varijs tumultibus in Iudæa & Samaria. C. XI.

n n

Post

Post obitum autē Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippā filium Agrippæ in patris sui regno cōstituit. Aliterius autē provincia suscepit curā post Alexandrū Cumanus, sub quo oriri cœperūt tumultus. Et denno Iudæos calamitas cōprehēdit. Cōveniente quippe multitudine ad diē festū azymorum in Hierosolymā, statē cohorte Romana super porticū tēpli (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid convenientes populi nonare auderēt) unus ē militum reductis turpiter vestimentis inclinans postcriora sua verterit ad faciē Iudæorum: et ad hunc habitum vocē emittēs similit̃ succlamavit. Ob quod factū tota cœpit multitudo conqueri, ita ut circumstarene Cumanū, ad supplicium militē deposcētes. Ex his autem inconsulti iuvenes, et quasi natura apti ad seditiones movēdas, in rixā gravissimā proficiebant: cōtinuō quippe saxa rapientes, percutiebant milites. Tunc novus Cumanus, ne totius in eū vulgi impetus fieret, plures evocavit armatos: qui cū essent porticibus immissi, metus gravis incidit Iudæis, statimq; in fugā versi, relicto tēplo refugere cœperunt. Tanta autem peregressus de cōstipatione obstritio facta est, ut cōculcatione multa super decē milia hominū cōsumpta sint. Facta est autē universa genti luctuosa festivitas, et plentus per domos singulas personabat. Successit autem huius calamitati

lucros

Larrocinantium tumultus. Iuxta Bethoron quippe, per viam publicam, Stephanus quidam servus Caesaris suppellectilem quandam veherat, qua ab itinerantibus latronibus diripita est. Cumanus autem ad inquisitionem mittens eos qui in proximis vicis essent, ninetos ad se adduci iussit, obijciens quod latrones illos non comprehendissent: qua occasione quidam militum in vico quodam libros sacra legis offensos discidit atque combussit. Iudaei autem quasi totam religionem inflammatam viderent, undique confluerunt. Et veluti machinamento aliquo, ita ut superstitionis attracti, omnes ad unam evocationem ad Cumanum Caesarem concurrunt: precantes ut militem qui tantam contumeliam Deo legique eius intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hac ille (videbat enim multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satisfactio sedata) adiudicatum militem per medium populum ad supplicium iussit abduci: sicque Iudaei placatis animis recesserunt. Denuo autem Galileorum et Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Geman vocant, qui est in magno Samaria campo situs, quidam Galileus de numero Iudaorum ad festivitatem ascendens interficitur. Ad quod factum multi ex Galilea regione concurrerunt, ut cum Samaritanis conficerent. Horum autem nobiliores conveniunt ad Cumanum, rogantes ut antequam gravis calamitas oriretur transiret in Galileam, et in eos qui autores essent homicidii vindicaret. Cumanus

nerò his negotijs qua habebat in manibus postponens illorū petitiones, sine effectu precatores remisit. Nuntiato igitur homicidio Hierosolymā, omnis multitudo cōmota est: Et relicta diei solēnitatē, in Samariā vulgus impetū fecit, sine ullo duce, nec cuiquā principū suorū retinenti acquiescentes. Latrocinij autē eorū Et tumultus, quidā Dinei filius Eleazarus, Et Alexander, principes erāt: qui in Acrabarena regioni cōterminos irructes, promiscuā edidere cadē, et à nullius atatis exitio sēperantes, nicos etiā inflāmauerūt. Cuiusmodi autē hac audiēns, adduxit secū unā equitum alam, qua vocatur Sebastenorū, ut auxilio his qui nastabātur esset: sicq; eorū multos qui Eleazarū erāt secuti, cōprehēdit, plures quoq; interfecit. Ad reliquā autem multitudinē, qui in nastandos Samaritanorum fines irruerāt, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt: operitiq; cilicijs, Et aspersis cinere capitisbus precabātur, ut ab incepto desinerent: nec propter exercendā in Samaritas ultionē, ad Hierosolyma perniciē Romanos cōmoverēt: misererentur autē patriā suā atq; tēpli, filiorumq; Et coniugum propriarū: neq; omnia pariter in discrimen adducerēt, neq; ob unius Galilai nimis dictā cuncta disperderent. His acquiescentes Iudaei, à negotio recesserunt. Multi autē per idem tēpus in latrocinia conspirabant: sicut ferē solet insolētia crescere rebus quietis: per qua in omni

regione agebantur rapina, & audacissimus
 quisque reliquis vim afferebat. Tunc Samaritanorum
 primates ad Numidium Quadratum, qui Syriam
 procurabat, Tyrum venerunt, vindicari de his
 qui regionem eorum depredati fuerant postulantes.
 Presto autem fuerant etiam Iudeorum nobiles: &
 Ionathas filius Anani, princeps sacerdotum, ob-
 iecta diluens allegabat, initium quidem tumultus
 Samaritanis fuisse, qui primi homicidium perpe-
 trassent: causam tamen calamitatum postea secu-
 tarum prabuisset Cumanum, qui inter principia au-
 tores credis noluisse ulcisci. Tunc Quadratus
 utranque partem interim distulit, dicens se cum ad
 ipsas regiones venisset, diligenter singula inqui-
 surum: deinceps vero progressus Casarea, eos
 omnes quos Cumanus vivos ceperat, in crucem
 susulit. Inde cum Lyddam venisset, denuo audi-
 vit Samaritanorum querelas, & accitos Iudeorum
 decem & octo viros, quos cognovit pugna fuisse
 participes, securi percussit. Duos autem princi-
 pes sacerdotum, Ionatham & Ananiam, eiusque
 filium Ananum, & nonnullos alios Iudeos
 nobiles ad Casarem misit: similiter autem & Sa-
 maritarum nobilissimos quosque. Præcepit etiam
 Cumanum, & Celeri tribuno, Romanam nauigare,
 reddituros Claudio rationem pro his quæ in re-
 gione gesserant. His ita compositis à Lydda ascen-
 debat Hierosolimam, & inueniens multitudi-
 nem, festiuitatem ieiuniorum celebrantem sine

alla conturbatione, Antiochiam redijt. Roma
 autē Caesar auditis allegationibus Cumanis &
 Samaritanorum (aderat autē etiam Agrippa,
 Iudeorum causam magna cōtentione defen-
 dens: siquidem & Cumano multi potentiores
 aderant) pronuntians aduersus Samaritas, tres
 eorum nobilissimos iussit interfici, Cumanum
 autem in exiliū deportari. Celerem autē tribu-
 num nūctum Hierosolymā missum, Iudeis ad
 supplicium tradidit, ut per urbem tractus, capite
 plecteretur. Post hac Felicē Pallaneia fratrem
 misit ad Iudeos, qui & eorū prouinciam cum
 Samaria & Galilæa curaret. Agrippam uerò
 de Chalcide in regnū maius transtulit, tradens
 ei illam quoq; prouinciam, qua Felici fuisset.
 Erat autē ista Trachonitis et Batanaa et Gau-
 lanitis. Addidit autē regnū etiā Tysania, &
 tetrarchiā quā Varus rexerat. Ipse autē per an-
 nos tredecim, menses octo, dies triginta admini-
 strato imperio, decessit, successorē regni Nero-
 nem relinquens, quē suadetia Agrippina uxo-
 ris sua in imperiū coopeuerat, & quidē cum
 legitimū haberet filiū Britannicū ex Messalina
 matrum, priore scilicet coniuge, et Octamiā filiā,
 quam ipse primigno collocarat Neroni. Susce-
 perat autē ex Agrippina Anthoniā. Et Nero
 quidem, quemadmodū per magnitudinē felici-
 tatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter
 fratrem suum, atq; uxorem, matremq; interfe-
 cerit.

erit, post quos in omnes proximos inhumanitatem suam conuerſu. atq; ne ad ultimum per amantiam ad hiſtrionum opera ſcenamq; peruenerit, quoniam ſcio eſſe narratione moleſtum, ſilentio præſcribere melius puto.

De tumultibus in Iudæa ſub Felice. CAP. XII.

Conuertar autem ad narranda quæ ab eo Antiq. li. 20. cap. 11
 Caduerſus Indæos geſta ſunt. Minorē igitur Armeniā regnādā Ariſtobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippa quatuor urbes addidit cum agris ad ſingulas pertinentibus: in Perea ſcilicet regione, Abilam & Tiliadem: in Galilæa autē Tarichæā & Tiberiadem. Reliqua autē Iudææ Felici procurādā dedit. Hic principē latronū Eleazarum, qui per uiginti annos regionē fuerat depredatus, aliōſque cū eo multos cepit, uinctosq; Romam miſit: aliorūq; quos in crucē ſuſtulit, latronum uel in cōmutione ſcleris deprchenſorum populariū, ſuit penē innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantiū in Hieroſolymis oriebatur. Hi autē Sicarij uocabantur, die claro & in media ciuitate paſſim quoſq; interficientes. Potiſſimum uerò diebus ſolemnitate feſtiui immiſcebantur uulgo, ſicas ſub ueſte geſtantes. Hiſ inimicos interficiebāt, ac deinceps collapſis hominibus, illi inter reliquos de ſcelere querebantur: qua fraude extra ſuſpitionē manebāt, diūq; latnerūt. Primus igitur

itur ab eis Ionathas pontifex interficitur. Post
 hunc autem quotidie plurimi cadebantur, atq;
 ipsis calamitatibus molestior timor civitatem
 premebat: sicut enim in medio bello per singula
 momenta omnes mortē operiebantur. Circumspi-
 ciebant autē eminus quosq; appropinquantes,
 & neq; amicis suis fidere poterant, dum tamē
 in medijs suspicionibus atq; custodijs nihilomi-
 nus interficerentur. Tanta erat laurocinantium
 temeritas, & ars quadā latendi. Ad hac autē
 alia etiam malorū collectio facta est, eade quidē
 abstinentiū, sed cōsilijs magis impiorū, quæ pars
 non minus quā scariorū felicitatē urbis statūq;
 corrumpit. Seductores namq; homines & circu-
 mentores, sub specie religionis novis rebus stu-
 dentes, vulgus insanire fecerunt: nam in solitu-
 dines egrediebantur, promittentes Deū signa eis
 ostensurum libertatis. Contra quos Felix (vide-
 Antiq. li. 20. cap. 12 bantur quippe semina defectionis esse) mittens
 equites atq; pedes armatos, magnā multitu-
 dinem interfecit. Maiore autē plaga Iudeos af-
 flixit Aegyptius quidam pseudopropheta: ad-
 veniens quippe in provinciā, magnus cū esset,
 propheta opinionē sibi arrogans, triginta ferme
 milia hominum congregavit, quos vana sedu-
 ctione deceperat. Et circumducens eos de soli-
 tudine in montē qui vocatur Olivarū, inde ad
 Hierosolymā nitebatur ascendere: depulsoq; Ro-
 manorum prasidio, in populares exercere domi-
 nas

nationē. *Viebat* autē stipatoribus, qui ad id
 facinus convenerant. *Prævidit* sanē eius impetū
Felix, & decurrēs cum ipsis Romanis armatis,
 quos etiā *Iudaorū* reliqua multitudine innabat,
 inire cōflictum. Et *Agyptius* quidē eum pan-
 tis fugit. *Plurimi* autē qui cum ipso fuerāt cō-
 prehēsi atq; vinculis traditi sunt. Reliqua verò
 multitudo in regiones proprias dispersa est. Cō-
 pressis verò his etiā, sicut ferē in agro corpore,
 rursus pars altera tumescbat. *Magi* enim qui-
 dam & latrones collecti, multis afflictionē in-
 ducebant, & quasi ad libertatē vocabant, mor-
 tem apertissimam comminantes his qui Roma-
 norum principatui obedire noluisse: ne vel
 reluctātas auerterent eos, qui spontaneā ferrent
 servitutē. *Dispersi* ergo per totā regionem diri-
 piebant quorumq; potentiū domos, eosq; insu-
 per trucidabant: inflammabāt etiā nicos, ita ut
 desperatione eorum tota *Iudæa* protinus imple-
 retur. Et hoc quidem bellū indies ingrauesce-
 bat. *Alter* autē tumultus ortus est circa *Casa-*
ream, inter *Iudeos* scilicet qui ibi permixti ha-
 bitabant, & *Syros*, seditione cōmota. Hi siqui- Antiq. li.
 dem postulabant, ut eorū fieret civitas, *Iudeorum* 20. cap. 12
 eius fuisse conditorem dicentes: erat autem rex
Herodes. *Aemuli* verò cōditorem quidē con-
 fitebantur *Iudeum*, ipsam verò civitatem fuisse
 gentiliū vindicabant. *Neq;* enim illic statuas
 & fana pōnisse consilium, si ad *Iudeos* eam cō-
 ditor

ditior pertinere noluisse. Ob has ergo causas inter se populus uterq; iurgabat. Procedebant autem usq; ad arma contentio, et quotidie ad confligendum audaces quique partis alterutra proficiebant. Neque enim Iudaorum seniores cohibere tumultus gentis sua poterant: et Græcis turpissimum uidebatur, Iudeis inferiores uideri. Præstabant autem hi quidem diuitiis et corporum uiribus, Græci uero auxilio militum: magna si quidem pars Romana manus, de Syria illo fuerat congregata, et quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syrii. Prefecti autem militum turabantur comprimere tumultum: et pugnaces quosque comprehensos, saureis ulcisciebantur ac uinculis. Nec tantum supplicia comprehensorum, impedimentum autem etiam morē reliquis inferebant: imò magis hoc ipso in seditionis iritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosque urbe discedere: non parentium autem immixtis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Non tamen seditione, mobilis utriusque partis electos, legatos misit ad Veronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, et hos qui maxime infestabant provinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

De præsidibus Iudææ Albino & Floro. C. XIII.

Antiq. li. 20. cap. 15. **V**erum successor huius Albinus non eodem modo negotiis præfuit, neque enim fuit aliqua

aliqua malignitatis species, quā ille praeferret.
 Deniq; nō solū causis ciuilibus furabatur &
 diripiebat bona singulorū, neq; solū tributorū
 addicentis in commune gentem grauabat: sed
 etiam quos ob latrocinia decuriones ciuitatum
 cōprehenderunt, uel qui à prioribus iudicibus
 in custodijs erant relictī, accepta à cognatis eo-
 rum pecunia, liberauit: & u solum, qui nō de-
 disset, in carceribus quasi nocentissimus rema-
 nebat. Per idē tēpus, eorū quoq; qui res noua-
 re cupiebant, in Hierosolymis crescebat audacia.
 Ex quibus sanē qui erāt opulenti Albinū ter-
 ritione redimebant, ut eis tumultū mouentibus
 non indignarentur: pars autē popularis qua non
 satis gaudebat quiete, Albini participibus im-
 gebatur. Unusquisq; ergo improborum cohorte
 propria circumdatus, ipse quidem inter ceteros
 quasi princeps latronū & tyrannus eminebat:
 stipulatoribus uerò suis ad direptionē mediocriū
 abutebatur. Ita fiebat, ut bi quidē quorū uasta-
 bantur domus, tacerēt: illi autē qui extra me-
 modum stetissent, metu ne similia paterentur,
 etiā officijs ambirent eos, quos cōstabat dignos
 esse supplicijs. In cōmune autē omniū suis inter-
 cepta fiducia: & erat tūc multiplex dominatio,
 et semina capereuitatis futura iam ab illo tēpore
 spargebantur. Cū sanē eiusmodi morū fuisset Aniiq. li.
 Albinus, tamen succedens ei Gessius Florus, 20. cap. 1
 optimū eum per cōparationem sui fecit uideri
 ille

Ille siquidē plura oculis & cū fraude notue-
 rat. Cestius uerò iniquitates suas in uniuersam
 gēte, tam palam quasi gloriaretur exercuit : ac
 uelut nō ad regendā provinciā, sed ad damna-
 torum poenas carnifex missus, neq; rapinarum
 nullum morē, neq; afflictionū pratermisit. In mi-
 seris autem crudelissimus erat, in turpibus uerò
 impudentissimus. Neq; enim quis illo amplius
 offendit fallacia ueritatē, neq; cōueniens est cal-
 lidiores nocēdi uias. Huic siquidem uirritim il-
 latis dispēdij; lucra querere exigū uisum est;
 sed totas simul despoliabat urbes, & labez po-
 pulis inferebat: tantū non uoce per totā regionē
 edicens, liberū esse omnibus latrocinari, dū ipse
 pradarū acciperet portionem. Deniq; ob illius
 auaritiā contigit totā penē deseri regionem, ita
 ut plurimi sedes patrias relinquentes, ad exter-
 nas provincias cōmigrarent. Donec autē in Sy-
 ria Cestius Gallus provinciā regebat, neq; au-
 sus quispian Iudaorū est aduersus Florum ad
 eum mittere legatos. Cū uerò instante azy-
 morum solennitate ipse Hierosolymā uenisset,
 occurrēs multitudo, qua facile tricies centenorū
 nullum fuit, precabatur, ut gentis sua calami-
 tatibus subueniret, & pestem illam provincia
 Florum ut eijceret clamitabat. Qui tamē cū
 sub populi ore esset, & Gallo assideret, non so-
 lum nihil monebatur sed nocēs illas etiam de-
 uidebat. Cestius tamen compefcens impetū po-
 puli

puli, & edicens quod deinceps placatiorem eis
 Florum redderet, regressus est Antiochiam.
 Deduxit autem eum usq; ad Casaream Florus,
 illudens mendacijs, & Iudaorū genti bellū sedu-
 lo cōminiscens, quo scilicet solq; iniquitates suas
 oculisari posse credebatur. Pace siquidem perma-
 nente, habiturum se apud Casarē accusatores
 Iudaeos: verū si defectionē negotiatus fuisset,
 maiore usiq; malo abducēdam a se esse invidiā
 peccatorum minorū. Igitur ut gens ab Romano
 abruptaretur imperio, sedulo indies angebat
 calamitates. Per idem tēpus apud Veronē Ca-
 sarienses gentiles victores extirpere, decretumq;
 istud concēlantes literas attulerunt: perq; hoc
 bello Iudaico dabatur exordium, duodecima
 scilicet anno regni Neronis, septimodecimo an-
 tem regni Agrippa mense Maio.

De Floro faciente in Iudaea Casarienses & Hierolymitas.

CAP. XIII.

AD magnitudinem autē excitatorū de eo Antiq. li.
 malorum, nequaquā idoneas causas ha- 20. 64. 20
 buisse deprehenditur. In Casarea siquidē habi-
 tantes Iudaei, habebant synagogā prope locum,
 cuius erat dominus gentilis quidā Casariensis:
 & frequenter quidē egerāt, ut ad eorū ius illa
 possessio iungeretur, multis partibus maius pre-
 tiū quā res meruerat offerentes. Dominus autē
 loci preces eorum despexisse non contentus, ad
 maiorem dolorem edificavit in loco tabernac.

ita ut angustium eis transitū & prorsus coarctatum relinqueret. Primum igitur feruētiores aliqui iuuenum prosilientes, edificationē uetabam. Cū uerò Florus hos à prohibēdo cohiberet, non habentes Iudaeorū nobiles quid agerēt, inter quos erat etiā Ioannes publicanus, instabant Florū oblatione octo talentorū, ut edificationē uetaret. Ille autē ob capiendū tantūmodo, promittēs se cūcta facturū, accepta pecunia statim de Casarea egressus est, uenitq; in Sebasten, seditioni tribuens facultatē, quasi qui pugna spatium Iudaeorū summatis nēdidisset. Sequētī autē die, Iudaeorum sabbato, cū plebs ad synagogā coisset, seditiosus quidā Casariēsis uas Samiu ante ingressum corū ponens, alites immolabat. Hoc factum Iudaeos incoercibiliter accendit, & legē suā quippe contumeliā permississe, & locū ipsum dicebāt fuisse pollutū. Pars autē Iudaeorū qua erat constantior atq; moderatior, de nouo apud indices esse conquerendum rebatur. Seditiosi autē & inueniuntē surgentes Iudæi, effundebantur in rixā. Stabant autē ad confligendum parati etiā Casariensium tumultuosiores. Ex cōposito quippe missus fuerat, qui pro synagoga foribus immolaret: sicq; continuo est pugna cōmissa. Internueniens autē Lucandus, qui ad prohibēdū erat relictus, praefectus equitum, uas illud quidem quod positū fuerat insit auferri, & tumultū sedare pergebat. Cū uerò

supe

superatus esset pra Caesariensium violentia, in-
dai statim libros legis rapientes secesserunt in
Narbasa: regio quadam eorū hoc nomine ap-
pellatur, dirempta à Caesarea stadijs sexaginta.
Primates autē eorū duodecim, cū Ioanne in Se-
bastien ad Florū uenerunt, de his quae acciderāt
conquerētes, & ut auxilio esset rogabant quā-
uis reuerenter, tamen eam & de octo talentis
admonētes. Ille uerò ilico cōprehensos eos uin-
ciri iussit, arguens cur leges de Caesarea auferre
ausi fuissent. Ob hoc igitur apud Hierosolymi-
tas grauissima indignatio nascobatur: uerūta-
men adhuc irā suā frenabāt. Florus uerò, quasi
ad hoc operā suam locasset, ut bellum inflama-
ret, misit ad sacrum thesaurū, ut inde decem &
septē talenta auferrentur, quasi eam pecuniam
impēsa Caesaris flagitaret. Tunc uerò statim in-
uasit populum multa confusio, concitantes ad
templū, maximis uocibus nomē Caesaris appel-
labant, ut à tyrannide Flori liberarentur oran-
tes. Quidam autē seditiosorū in Florum male-
dicta iaciebant ultima, & canistrū circumfe-
rentes stipem eius nomine postulabant, quasi
inops & miserrimus talibus indigeret auxilijs.
His autē omnibus nihil est à cupiditate deter-
ritus, sed multo magis ad depredandū irritatus
est. Deniq; cū deberet Caesaream ueniens ignē
belli illic nascentis extinguere, causasq; tumult-
uum submouere, pro quo etiam mercedē acce-

perat

perat pactus: tamen cū exercitū equitū atq; pe-
ditū Hierosolymam conicēdit, ut Romanis ar-
mis ad quod volebat uteretur, ac timore ei mi-
nis urbē circumdaret. Tunc populus lenire eius
impetū uolens, obuiam militibus processit, cum
solitis utiq; fauoribus, et Florū honorare offi-
cijs paratus. Ille uerò pramittēs cum equitibus
quinguenta, centurionē nomine Capitonem,
discedere eos iussit: Nēne eū, in quē iam grauiā
maledicta iecissent, falso denuo honore delude-
rēt. Oportere quippe eos, si uiri sunt sortes, ani-
mūq; cōstantis, etiā in prasentiē effundere cōm-
melias: nec solū in uerbis, sed etiam in armis a-
morem libertatis ostēdere. His dictis exterrita
multitudo, simul etiā militibus qui cū Capitone
uenerant, in mediū uulgus irruentibus, dissi-
perunt, antequā Florū salutarēt, aut militibus of-
ficia consueta redderent. Discedentes igitur in
domos, cū metu atq; humilitate pernigilē du-
xere noctē. Florus autē tūc quidē degnis in re-
gia, postridie autē aduersum eos exstructo tri-
bunali sublimius resedit: cōuenientesq; sacer-
dotum principes, et ciuitatis uniuersa nobili-
tas, assisterunt tribunali. His praecepit Florus, ut
omnes qui maledicta in eū succlassassent, pro-
pinus dederēt: edicens in ipsos esse, nisi reos pro-
duxerint, uindicandū. Ad hac respondens In-
dai populum quidē pacifica quaq; sentire, illis
uero qui errauissent, in uerbis, ueniā conferen-
dam

dam postulabāt. In tanta siquidē multitudine, nihil esse mirandū, offendi aliquos temerarios, & per atque insipientes: esse autem impossibile eorū qui deliquerint, discriminē agitari, cū et singulos nimirū pœniteat, & pra timore ad negandum sine parati: debere tamē illū si consulerēs penitus quieti, & uellet Ro. imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare ueniā etiā paucis delinquentibus, q̄ propter paucos improbos perturbare multitudinē tantā bonorū. Ad hæc uerò ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, ut forū rerū uenaliū, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi uerò ad lacri sui cupidinē addita auctoritate rectoris, non solum illū diripuerunt locū in quē fuerant immissi, sed in uniuersas insiliētes domos, interficiebant habitatores. Fuga autē erat per angiporta omnia, & cades eorū qui comprehendebantur: direptionis quoq; nulla species praeribatur. Multos autē etiā nobiliū cōprehendentes adduxerunt ad Florum, quos ille uerberibus laniatos in crucē sustulit. Deniq; omnis numerus illo interfectorū die cum paruulis & mulieribus (neq; enim uel lactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Gruiorem autē faciebat calamitatem uideri nouitas Romana calamitatis: quod enim nemo unquā prius, tunc Florus ausus est, ut uiros scilicet equestris ordinis

dinis pro tribunali flagellis caderet, ac passibilis affigeret: quorum etsi origo Iudaea, tamen Romana dignitas erat.

De alia oppressione Hierosolymorum dole

Flori.

CAP. XV.

PER idē tēpus rex quidē Agrippa Alexandriam erat profectus, ut Alexandrū qui Aegyptiū procurabat missus à Nerone, inire hospitii cōueniret. Germanā autē suā Berenicen, Hierosolymis inueniā, & iniquitatē militum nidentē, grauis ob hoc angor inuaseras, & frequenter quidē praefectos equitū suorū, custodesq; corporis mittens ad Florū precabatur, ut à eade desineret. Ille uerò neq; in multitudinem intersectorū, neq; in nobilitatē precarricis, sed tantum in lucra sua, qua de rapinis cōgregarentur, aspiciens, concepsit annuere: impetuo autē militū etiam aduersum reginam efferatus est. Non solum quippe sub oculis eius obuios quosq; multabant atq; irucidabant, sed etiam ipsam, nisi cōfugisset in aulam, interfecissent. Ibi autē per uigilē noctē cū inēta custodia egit, uereus utiq; irruptionē militū. Venerat autē Hierosolymam, ut uota Deo solueret. His enim qui morbo uel alijs necessitatibus implicantur, mos est orare per triginta dies, antequā immoletur hostia: abstinere quoq; uino, & capillos, radere. Quam morē Berenice regina illa exercēs diebus, nudipes etiā ante tribunal stetit, deprecans

Florū

Florum : & præter quod nihil honoris habitum est, etiã de vita sua periclitata est. Hac autẽ facta sunt sextodecimo die mensis Maij. Posti-
die autẽ cõueniens multitudo in forũ, quod cras in superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de his qui interfecti fuerãt, querebantur : potissimũ autẽ inuidiosa in Florũ uoces erant : quod ueriti primates quiq; & p̃tiffices, disruptis uestibus, & uiritim singulos cõprehendẽtes, postu-
labant, ut ab his uerbis, quorũ causa tãta mala pertulerãt, desisterent, neq; in maiore indignationem Florũ mouerẽt. Sicq; sedata est multitu-
do, tam reuerẽtia precantiũ, quã sp̃e quod nequaquam Florus ultra in eos sauret. Ille autẽ uidens multitudinis tumultũ fuisse cõpressum, angebatur, & denuo eam inflammare cupiens, pontifices cũ nobilibus aduocauit. Itaq; unum ait argumentũ fore, quod nihil ulterius de no-
nandis rebus cogitaret, si populus obuiam pro-
cederet milibus de Casarea uenientibus : ue-
niebant autẽ duæ cohortes. Qui cũ conuocaf-
set populum ad occurrẽdum, mandat cẽturio-
nibus, ut nullam salutationẽ redderent obuian-
tibus Iudeis. Ad quod si offensi petulenter quippiam essent locuti, statim in eos uerterentur armis. Pontifices ergo collecta multitudine in templo, precabãtur ut occurrerẽt Romanis, & ante graue incõmodũ cohortes solenniter salu-
tarent. His hortationibus seditiosi quiq; ab-

nuebant, & ob interfectorum dolorē reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc uerò omnes sacerdotes omnesq; Leuita sacra uasa proferentes ornatumq; tēpli, citharista etiā & cantores cū musicis organis procidebant ante multitudinē, & obnixissimè precabātur, ut illū tēpli honorē custoditū esse uellent, neq; ad direptionem uasorū sacrorum Romanos cōtumelijs incitaret. Erat autē uidere ipsos sacerdotū principes sparsis cinere capitibus, & pectora disruptis uestibus nuda mōstrantes, nominatim singulos quosq; nobiliū cōpellare, ac denuo in cōmune multitudinē precari, ne ob modicū peccatum patriā suam proderent his, qui direptioni eius inhierēt. Quam enim utilitatē uel militibus esse de Iudeorū saluatione tribuendā, uel illis quae acciderant correctionē, si in presenti procedere cessarent? At cōtrā, si officiose susceperent solenniter uenientes, auferri Floro occasione pugna: ipsos uerò saluare patriā suam, & providere ne quid ultra quā pertulerāt, experirentur. His addunt, q̄ paucis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificū consilium suam deberēt autoritatē transferre. Tali hortatu multitudinē inflectētes, etiā ipsos seditionis autores quosdā quidē minis, quosdā autē sui reuerētia mitigauerūt: ac deinceps praecedentes cum quiete omni populo sequēte, militibus obuiā prodierūt: iamq; cōtinus factos salutauerunt.

nerunt. Illis autē nihil respondentibus, seditiosi Iudeorū aduersum Florū, cuius hac fierent consilijs, succlamauerunt: cōfestimq; milites cōprehendentes eos, cadere iussibus adorti sunt, atq; in fugā uersos persequētes equites proculcabāt. Corruerant autē multi quidem cū à Romanis caderentur, plures autē cū se mutuo propellerent. In ipsis autē portis gravis facta est cōpressio, & uno quoq; alterū prauenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium uerò durus erat interitus. Suffocati enim atq; conculcati miseri disperibant, & neq; ad sepulturā quisquam proximis suis cognoscendus remanebat. Eruebāt autē etiā pariter milites immoderate, eos quos cōprehēdissent cadētes: & per ingressum qui Bezetha uocatur derrudebāt multitudinem, transire cupientes ut Antoniā & templum obtinerēt. Quos etiā Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secū erant, & in arcem transire nitēbatur. Frustratus tamē est eius impetus. Cōuersus quippe aduersum eos populus repugnauit, & per tecta euadētes obruebāt saxis Romanos. Qui, cū supernè ueniētib; sagittis uincerentur, nec possent defendere multitudinem qua per angustos arēlabatur ingressus, ad reliquū se exercitū qui erat in regia receperunt. Seditiosi autē uerentes, ne superueniēs denūo Florus tēplum occuparet, per Antoniā ex tēplo ascēdentes, porticus à tēplo ad Antoniā

continentes intercidcrant, quatenus auaritiâ Flori desperatione cōpescerent. Nam cum diuinis inhiaret thesauris, proq; huius in Amoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus uidit, ab impetu cōquieuit: & cōuocans sacerdotum principes atq; curiam, se quidē ait urbe digredi, prasidiū tamē apud eos relinquere quantum ipsi uoluissent. Ad hac illis respōdentibus, nihil nouandum fore, si unam tantū relinqueret apud eos cohortē, dum tamen nō illam qua cum ciuibz paulō ante conflixerat: ob ea siquidem qua periculere populum illis militibus insensum esse: cohortē sicut precabantur mutata, cum reliqua manu Casaream regressus est.

De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Iudæos, ad obediendum Romanis hortantis. C. XVI.

Aliud autē denuo pugna consiliū cōmīniscens, reuoluit ad Cestium, & Iudeos defectionis criminatus est: impudenti mēdacio illos perpetrasse dicens, quatenq; eos perulisse constabat. Nec sanē principes Hierosolymorum qua gesta fuerant, tacuerūt: sed & ipsi & Bernice ad Cestiū de his qua Florus iniquē in urbe egerat reuoluerunt. Ille autem susceptis literis partis utriusq;, quid facto opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdā quidem uidebatur, cum exercitū in Iudeam Cestiū ire debere, & aut vindicare defectionē, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere Iudeos eorumq;

acco

*Necolas. Ipsi tamen magis placuit aliquē de suis
 praeire, qui & negotia & consilia Iudaorū pos-
 set ei fideliter nuntiare. Mittit ergo tribunum
 Politianum, qui ab Alexandria reuertenti
 Agrippa circa Iamniā occurrens, & a quo
 fuisset missus, & ob quas causas indicat. Quo
 loci Iudaorū etiā pontifices, & reliqui nobiles,
 eorumq; curia adesse curauerāt, ut circa regem
 scilicet officia nouerēt. Postea uerò q̄ illum con-
 grua humanitate coluerūt, conquesti sunt quā
 potuerūt flebiliter de calamitatibus proprijs, &
 inhumanitatē Flori explicauerunt. Quā licet
 argueret Agrippa, uasre tñ inuentionē suam in
 Iudeos transtulit, quorū maximē miserabatur,
 nolens scilicet frenare eorum motus: ut per hoc
 ipsum quod uideretur nihil perpeSSI iniuria, ab
 ultionis desineret appetitu. Ad hac ergo qui-
 cunq; egregij erant, & propter sua pradia desi-
 derabant quietē, intelligebāt regis redargutio-
 nem esse plenā benignitatis. Populus autē Hier-
 osolymorū sexaginta stadijs obuiam progressus,
 officiose Agrippam & Politianū suscepit. La-
 mentabātur tamē interfectōs cōiuges mulieres:
 quorū plangoribus reliquus quoq; populus ad
 lamenta cōuersus, precabatur Agrippā ut genti
 consuleret. Succlamabāt etiam Politiano, ut in-
 gredereetur urbem, uideretq; quae essent a Floro
 gesta: & ita ostendebant forum desertum do-
 morūq; uastitas. Princeps uerò per Agrippam*

suasere Policiano, ut is cum uno tantum famulo ad Siloam usque tota circumiret civitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudeos omnibus quidem alijs parere Romanis, soli autem Floro adversari propter magnitudinem in eos facta crudelitatis. Ille igitur cum circumisset urbem, et mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, quod etiam multitudinem convocavit: et cum plurimis verbis fidem eorum circa Romanos collandasset, multa etiam ad conservationem pacis hortatus, adoravit Deum eiusque sancta: in eo tamen consistens loco, in quo licebat per religionem: sicque regressus ad Cestium est. Vulgus autem Iudeorum, ad regem pontificisque conversus precebat, ut legati adversum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta cade tacentes suspicionem suae defectionis praberent: visum iri quippe eos principes capiendorum armorum fuisse, nisi praenientes ostendissent illis esse qui dedisset exordium. Constabat autem multitudinem non esse quieturam, si legationem aliquis impedisset. Ad haec Agrippa, ordinari quidem legatos, qui Florum accusarent, invidiosum putabat: despiciere autem Iudeos in bella commotos neque sibi expedire censebat: advocata igitur concione in xystrum, et in suggesto consilium gerentem suam Berenigen, in Asamonaorum domo (ea siquidem xystrum imminebat contra superiorem partem urbis: nam xystrum templum erat ponte coniunctum) huiusmodi

orationē habuit: Si quidem uiderem uos omnes ad pugnandum cum Romanis esse incitatos, neq; populi puriorem fyncerissimamq; partē pacem uelle seruare, neq; processissem ad uos, neq; consulere confisus essem: supernacna quippe de uilibus oratio est, quādo omnium auditorū conspiras ad deteriora consensus. Quoniam uerò aliquos quidem aetas, malorum belli nescios facit, quosdam uerò iacōsiderata spes libertatis: nonnullos uerò auaritia succendit, & in confusione rerum capiendum de inferioribus lucrū: quemadmodū ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorū improba consilia etiam boni dispreant, existimari oportere, ut omnibus uobis in unum coactis ea exponerem, quae arbitror expedire. Obstrepas autem nemo, si non ea audieris quae ipsius fere libido. His siquidem qui sunt ad defectionē irrenocabiliter incitati, licebit etiam post meos monitus manere in pristina uoluntate. Nea autē etiam ad illos qui audire cupiunt intercipitur oratio, nisi ab omnibus uobis silentium praebeatur. Noni quidem quod multi & iniurias procurantium provincias, & praetoria libertatis quasi tragicē prosequantur. Ego autem priusquam discentiam qui sitis, & contra quos bellum suscipere tētetis, primum separabo causas, quas connexas putatis. Si enim uiolatores nostros cupitis ulcisci, cur libertatem magna laude attollitis? Si uerò istud ipsum seruire in-

tolerabile ducitis, superflua est aduersum rector-
 es querela: illi siquidē vel moderatissimē agen-
 tibus, nihilominus turpe erit seruire. Confide-
 rate autē singillatim, & uidete quā exigua sit
 materia bellorū. Et primum quidem ipsa rector-
 um considerāda sunt crimina. Colere siquidem
 officijs, nō exasperare oportet iurgijs potestatem.
 Cum uerō modicorum peccatorū exprobrationes
 maximas facitis, aduersum nos profecto eos qui-
 bus inferitis contumelias irrogatis. Relinquentes
 quippe & quod antea clanculo & cū quadam
 uerecundia nocebant, palam nos confidenterq;
 populantur. Nihil autē ita plagas coercet ut pa-
 tencia, & uiolatorum quies uiolantibus iniicit
 pudorem. Fac autē eos, qui à Romanis in provin-
 cias mittuntur, esse grauiter molestos, non tamen
 etiam Romani omnes uiolant nos, neq; ipse Cæ-
 sar, aduersum quē pugnare natus. Neq; enim ex
 precepto illorū improbus ad nos quisquā uenit:
 neq; possunt illi, quæ in oriente geruntur, posui in
 occidente conspiciere: sed neq; facile ea quæ hic
 fiunt, illis audiuntur. Est autē importunissimū,
 & propter exiguas causas, tantū, & ea de qui-
 bus querimur nescientibus, uelle configere. Et
 quidem nostrorū criminum cito erit futura cor-
 rectio: neq; enim unus atq; idem provincia sem-
 per curam tenebit, & successores eius credibile
 est modestiores futuros. Ad id autē scmel bel-
 lum, neq; deponere facile est absq; magnis cala-
 mitatib

imitatibus, neq; sustinere. Libertatis verò bona
sufficientibus providendum atq; certandum est, ne
principiò non ea careant. Molestia enim est no-
uitas servitutis: quam ne utiq; subeas, insitum
suscipi certamen videtur. Qui verò semel subie-
ctus est, & deinceps deficit, cōtemnax magis ser-
vus, quam amator libertatis ostenditur. Tunc
igitur oportuit omnia agere, ne susciperetur Ro-
mani, cum in provinciam Pompeius intraret.
Maiores verò nostri eorumq; reges, pecunia,
corporibus, animis multo nobis meliores, exigua
parti potentia Romana obsistere nequiverunt.
Vos autem qui hereditariam obedientiam susce-
pistis, rebus autem omnibus illis qui primi pa-
ruere longe inferiores estis, contra omne Roma-
num regnum obsistere posse arbitramini? Et
Athenienses quidem, qui ob Gracorum liber-
tatem patriam suam quondam ignibus tradere,
qui superbissimum illum Xerxem per terrā na-
vigantem, per mare verò ambulantiem, & cuius
classem non caperet amplitudo pelagi, latiore
autem Europa duceret exercitum, hūc inquam
cum una nave fugientem gloriosissimè persecuti
sunt: circa parvam autem Salaminam, qui tan-
tas opes Asia confregere, nunc tamen servimus
Romanis, & illam regiam Græcia civitatem
administramus Italia Iussianes. Lacedæmonij
quoq; post Thermopylas, & Plateas, & Age-
sitium Asiam perscrutatum, eosdem dominos
habet

nenerantur. Macedones uerò qui adhuc penè
 imaginantur Philippū uidere cum Alexandro
 promittentē sibi orbis imperium, ferunt tamen
 rerum mutationē, & adorās eos ad quos fortun-
 na migravit. Alia quoq; multa gētes ad liber-
 tatem fiducia subnixa, & multo maiores, cesse-
 runt tamē & obediunt: nos autē soli seruire de-
 dignamini his, quibus uidetis uniuersa esse sub-
 iecta. Quibus exercitibus, quibus confiditis ar-
 mis? Vbi est classis nēstra, qua peruagetur Ro-
 manorū maria? Vbi autem qui expensis possint
 sufficere thesauri? Contra Aegyptios fortē aut
 Arabas existimatis nos bellū mouere. Non cir-
 cumspicitis Romanorū imperiū? Non metimini
 nēstrā imbecillitatem? Nōne scitis nēstrā ciui-
 tatē à conterminis gentibus frequēter esse supe-
 ratam? illorū autē uirtus per totū orbem inuicta
 percurrit, imò etiam hoc orbe plus aliquid qua-
 sierūt. Neq; enim sufficit eis ad orientē quidem
 totus Euphrates, ad septentrionē Ister, neq; in
 meridie solitudine tenuis p̄seruata Libya, neq;
 in occidentē Gades: sed ultra oceanū alium qua-
 sierunt orbē, & usq; ad Britannias, inaccessas
 prius, arma & exercitiū transtulerunt. Quid er-
 go? Vōne ditiores Gallis, fortiores Germanis,
 prudētiores Gracis? postremò plures estis omni-
 bus in toto orbe degētib;? Quae nos fiducia ad-
 uersum Romanos erigit? Sed dicit aliquis, ser-
 uire molestissimum est. At quanto magis id
 Gracis.

Graeci, qui uniuersis sub sole habitantibus uide-
 bantur praeferre nobilitate: & tam latam quon-
 dam provinciam possidentes, nunc bis ternis fasci-
 bus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam
 Macedones obsequuntur, qui certe multo nobis
 instius deberet libertatem tueri. Quid autem quin-
 genta Asia ciuitates? nunquid non absque ullo
 praesidio, uni tantummodo rectori parent, & fa-
 scibus consulis obsequuntur? Quid autem pergam
 enumerare Heniochos, & Colchos, & Tauror-
 um gentem: Bosphoranos quoque, & habitantes
 circa Ponti litora nationes, Maoticasque gentes,
 apud quas nimirum olim neque domesticus aliquis
 dominus noscebatur: nunc uero militum subiiciun-
 tur tantum tribus milibus, & quadraginta naues
 longa, ininangabile prius mare in pace custo-
 diunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia,
 & Pamphyliorum gens, Lydi quoque, & Cilices
 pro libertate dicere ualeret? tamen nunc sine ar-
 mis tributa pedunt. Quid autem Thracem? quinque
 quidem diebus in laeuum, septem autem in longum com-
 meabilem provinciam possidentes, asperioresque
 multo quam uestra est, ac multis partibus fortiores,
 alissimoque gelu eos qui irruerint retardantem,
 duobus milibus Romanorum in praesidio manen-
 tibus obsequuntur. Post hos Illyrici usque ad Dal-
 matiam, & Istro tenus incolentes, duabus tantum
 legionibus obediunt: cum quibus & ipsi impetus
 comescunt Dacorum. Ipsi quoque Dalmata, qui
 tam

tam multa pro libertate conati. sapienterq; capti.
 rursum cum maioribus opibus rebellavissent, nunc
 sub una Romanorum legione agunt quietem. Ve-
 runtamen si aliquos magna causa ad defectionem
 incitare deberent, Gallos potissimum oportet
 assurgere, quos videlicet tantis munimentis
 natura cinxisset: ab orientali plaga Alpium
 montibus, a septentrionali Rheno flumine, a me-
 ridie Pyrenæis montibus, ab Occidente vero
 Oceano: sed tali munitione gaudentes, trecentis
 & quindecim gentibus numerosi, fontes autem
 (ita ut dixerim) felicitatis domesticæ habentes,
 omnibusq; bonis totum penè orbem irrigantes,
 ferunt nihilominus negligentes esse Romanorum,
 ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere:
 idq; sanè ipsum, non per animorum mollietatem,
 nec propter ignobilitatē parentum (quippe qui
 per octoginta annos pro libertate pugnaverunt)
 sed Romanorum admirati sunt horreruntq; cum
 virtute fortunam, qua illi plura saepe obtinere
 quam bellis: deniq; sub mille & ducentis mili-
 tibus serviunt, quibus penè plures habuerunt
 civitates. Neq; Hispanis nascens in agris au-
 rum, pro libertate bella gerentibus profuit, neq;
 tanto terrarum marisq; spatio a Roma direpta
 gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri:
 nec vicinus Oceanus, etiam accolis suis fragore
 terribilis: sed ultra columnas Herculis prolatis
 armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium
 eluct

eluctati verrices, diuioni sua hos quoq; subdiderunt Romani : atq; ita bellicosos gentibus , tantoq; (ut dixi) spatio diremptis, legio in praesidio una satis est. Quis uestrum non audiret multitudinem Germanorum , uirutem quoq; et magnitudines corporum (ut arbitror) saepe uidistis : siquidem ubiq; Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spaijs regionem incolentes , spiritus autem maiores corporibus gerentes , et animam quidem contempericem mortis , indignationes autem uehementiores feris , nunc Rhenum limitem habent , et octo Romanorum legionibus domantur : et seruunt quidem qui capti sunt , reliqua autem eorum gens uniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros , qui Hierosolyma confiditis muris. Illos siquidem circumdatos Oceano, et penè non minorem quam noster orbis est habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditionem suam : quatuorq; legiones tanta magnitudinis insulam inueniunt. Et quid opus est plura dicere? quando etià Parthi, bellicosissimū genus , tantis prius populis imperantes, et tam magnis opibus circumdati, obsides tamen mittunt Romanis : estq; cernere, sub specie pacis seruientem in Italia precipuam Orientis nobilitatem. Uniuersis penè qui sub sole incolunt , Romanorum arma uenerantibus, nos soli bellum geritis? Neq; Caribaginensium
confi

considerabitis finem, qui magnū illum Annibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe venientes, tamē sub Scipionis dextera corruerūt? Sed neq; Cyrenai Lacedamone oriundi, neq; Marmaridarū genus usq; ad inagnos solitudines protentū, neq; terribiles etiā audientibus Syrtes, Nasamones quoq; & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarū uirtutes impedire Romanas. Sed tertiā partē orbis terrarum, cuius ne numerare quidē nationes facile est, quas scilicet sub Atlantico mari & columnis Herculis usq; ad rubrum mare infinitos numero & locis Aethiopas continet, totā tamen ceperunt armis: & præter fruges annuas quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia quoq; neccigalia pendunt, expēsas quoq; deuotissimi imperio ministrant, nihil de his qua iubentur, sicut nos, contumeliosum putantes: & quidē unā cum illis tantū legio cōmoratur. Sed quid opus est longe petitis exemplis potentiam explicare Romanā? cum eam possitis de vicina nobis Aegypto diligenter inspicere. Hæc enim cum usq; ad Aethiopias porrigat, opulentamq; Arabiam, contigua quoq; sit India, quinquaginta & septingētas myriadas incolarum habens, præter Alexandrinorū plebem, in neccigalia, quorū magnitudinē de censu singulorum capitū æstimari licet, deuotissimē penditans, Romanū non dedignatur imperiū: & certe quā
magnum

magnū stimulum defectionis habens, *Alexan-*
driam scilicet, multitudine & diuitijs abundā-
 tem, magnitudine quoq; non imparē. Habet si-
 quidē in longitudine stadia *X X X*. in latitudi-
 ne uerò nō minus quā decē, tributōrū uerò mul-
 to amplius per menses singulos inferi, q̄ nos toto
 anno penditis: & prater pecuniā, quatuor mē-
 sū *Romāne* plebi annonā ministrat. Munitur
 autē undiq; aut incōmeabili solitudine, aut im-
 portuoso mari, aut fluminibus, cœnosis paludi-
 bus, quorū tamen omniū nihil *Romana* fortuna
 fortius fuit. *Dua* enim legiones ciuitati insidē-
 tes, profundā *Aegyptū* cum illa *Macedonum*
 nobilitate frenant. Quos igitur in bella de soli-
 tudinibus aliquibus socios assumetis? Siquidē
 omnes qui in orbe habitabili degunt, *Romani*
 sunt: nisi fortē quis uestrum spes suas ultra *Eu-*
phratē porrigat, & *Adiabenorū* regionē gen-
 tiles suos aestimet adiutores. Porro nec illi pro-
 pter irrationabilē causam tanto se bello impli-
 cabunt: nec si tam probroso operi assensum da-
 rent, *Parthus* tamē sineret. Est quidem ei cura
 tuēda cū *Romanis* amicitia: & arbitrabitur fœ-
 dus esse temerariū, si quis de his q̄ subiecti sunt
 eius imperio, aduersum *Romanos* in bello pro-
 cedat. Superest igitur ad diuinū cū fugiatur au-
 xiliū: uerū & hoc apud *Romanos* est: sine *Deo*
 quippe impossibile esset imperiū tale cōsistere:
 Cōsiderate autē, quemadmodum hac ipsa erga

ipsam religionē immoderatio, etiā si cum longe inferioribus bellū geratis, tamē ad dispensandū sit vobis difficillima, atq; eadē transgrediendo offendatis Deū, per qua eū auxiliaturū putatis. Si enim seruetis sabbatorū consuetudinē, & ad nullū actum moueamini, facile profectō capiemini. Sic quippe etiam maiores uestri experti sunt, hos maximē dies Pōpeio ad bellū destināte: in quibus scilicet hi, qui oppugnabātur, oria gerebant. Transgredientes autē in bello legē patriā, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidē nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione soluatur. Quomāmodū autem aduocabitis in adiutoriū Deū, si cultum ei debitū sponse uioletis? Assumunt autē singuli quiq; bellū, vel diuina uirtuti, vel humanis opibus confidentes. Cū uerō utraq; hæc, quantum ad ipsam pertinet consequentiā, deseruntur, in manifestam utiq; captiuitatē uolētes pugnare prosiliunt. Quid autem prohibet proprijs manibus filios uestros coningesq; laniare, & hanc pulcherrimā inflammare patriam? Erumpentes siquidē in furorē, lucrabimur uel ignominia superatorum. Bonū est, o amici, bonum est, dum adhuc stat navis in portu, praeuere tempestatem futuram, & non eo tempore, quo in medias irrueris procellas trepidare. His siquidem qui in improuisa mala inciderint, superest ut digni uel miseratione uideantur: qui uerō se in aper-

tum

eum discrimē iniecerint, etiā exprobrationibus
 onerentur. Nisi forte aliquis uestrū aestimet se-
 cundū pacta conflictū ire Romanos, aut postquā
 uicerint, moderatē nobiscū acturos, & non in
 exemplum aliarum gentiū sacram hanc urbem
 inflammaturos, interfecturos autem uniuersum
 genus uestrū. Neq; enim qui superfueritis ar-
 mis, usquā locū fugę habebitis, uniuersis scilicet
 gentibus uel iam habētibus Romanos dominos,
 uel habere metuentibus. Periculū autē non so-
 lum uos manebit, sed etiam in reliquis ciuitati-
 bus habitātes Iudeos. Neq; enim est in toto or-
 be populus, in quo non uestra portio sit : quos
 ceriē omnes uobis rebellantibus, eade crudelif-
 sima diuersi quiq; cōficient, & propter pauco-
 rum uirorū praua consilia, uniuersa urbes Iu-
 daico sanguine redundabunt. Manet autē ue-
 nia eos qui talia patrauerint, & sine nimirū ue-
 stro uitio coacti. Si uerō eadem exequi superse-
 derint, cōsiderate quā impiū sit, aduersum tam
 benignos arma mouisse. Subeat autē uos mis-
 ratio, & si non filiorū uestrorū atq; coningum,
 saltem istius ciuitatis, qua mater urbiū uestra
 regionis uocatur. Parcite mœnibus sacris, par-
 cite uenerabilibus adytis, templumq; uobis
 & sanctas sanctorum seruate. Neq; enim ulte-
 rius uictores Romani his abstinebunt, quibus
 primo parentes nullam receperunt gratiā. Ego
 testor quidē sancta uestra, sacrosq; angelos Dei.

patriamq; communē, quòd nihil eorum consi-
 liorum, qua nobis uiderim expedire, subtraxe-
 rim: nos autē decernentes, qua oportet, mecum
 in pace degetis: si uerò protuleritis iras, absq;
 me periculis subdemini. His dictis, astante etiā
 sorore lacrymans, & multā partē de eorū im-
 petu lacrymis infregit. Sueclābant autē, non
 se aduersum Romanos, sed aduersum Florū ob
 ea qua periculissent, bellū gerere. Ad quos rex
 Agrippa: Sed opera uestra, inquit, alia sunt,
 qualia aduersum Romanos pugnandum. Neq;
 enim Casari uectigal dedistis, & Antonianas
 porticus incendistis. Sopiētis autem causam de-
 fectionis, si & porticus denno cōstruatis, ei tri-
 buta reddere maturetis. Neq; enim Flori hoc
 praesidiū est, aut pecuniā Floro dabit. His con-
 sultis populus acquieuit, & cū rege ac Bernice
 ascendentes in templū porticus adificare adorti
 sunt. Per uicos autē et regiones principes quiq;
 decurionesq; dispersi, uectigal colligebant: cele-
 riterq; x l. salenta (tantum enim eras reliquū)
 redacta sunt. Et belli quidē imminentes minas,
 eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps
 uerò persuadere populo sentabat, ut parerent
 Floro, donec successor ei à Casare mitteretur.
 Ad quam orationem multitudo accensa, nec à
 uerborū in regem consumelijs temperauit, sed
 protinus eum urbe pepulerunt: ansiq; sunt nō-
 nulli seditionis etiam saxa in eum iacere.

Rex autem videns eum multum tantum irremovibilem impetum, & conquerendo quod contumeliosus esset affectus, principes quidem eorum unum cum alijs potentibus misit ad Florum Casarem, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione uelligal exigerent: ipse vero discessit in regnum.

De coepta rebellionē Iudaeorum contra Romanos, CAP. XVII.

PER idē tēpus quidā eorū qui bellū maxime monebāt, cōgregati irruiebāt in quodā praesidiū, quod vocabatur *Massada*: & oculis eò peruasos, Romanos oēs interferunt: alios autē de suis posuerunt custodes. In tēplo quoq; Hierosolymorū *Eleazarus* quidā, filius *Anania* pōtificis, inuenis audacissimus, dux illo tēpore militū, p̄suasit his qui sacrificijs ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Iudaeorū gente susciperetur. Id autē erat Romani belli seminarium atq; materia. Reiecit siquidē hostias Caesaris, quae pro Romano populo offerri solita erant. Plurimū autē super hoc pontificibus, alijsq; nobilibus deprecatus, ut nō praeterirēt eū morē, quo supplicabatur pro regibus, nihil tamen acquieverunt, non parū quidē & sua multitudini cōfidentes: robat siquidē omnes res nonare cupientiū, eorum volūtares inuabat: maxime autē aspiciēbāt *Eleazarū*, qui per idē tempus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quiq; cum pontificibus, & Pha-

rificiorum nobilissimis, & videntes quā graui-
 bus malis pergerens subijcere ciuitatem, decre-
 nerunt seditionum animos experiri : & ante
 portā qua area vocat, concione aduocātes (erat
 autē in interiore parte tēpli posita, qua respicit
 ad solis exortū) ac primo quidē multa de temē-
 varia eorū defectione cōquesti, & q̄ iam graue
 bellum patria commonerent : deinceps irra-
 tionabilitatē causa ipsius arguebant, dicentes,
 maiores quidem eorū ornasse templū ex magna
 parte de muneribus gentium, semperq; eorum
 qui foris essent populorum munera suscepisse :
 & non solum non prohibuisse aliquorū hostias
 (id siquidem esse impiūssimum) sed etiam eas
 qua miserentur permanerentq; ad presens usq;
 tempus, oblationes eorū in templi cultibus col-
 locasse. At nunc eos qui Romana arma irita-
 rent, & despōderent eorū bella, nonnum statueret
 morem religionis, atq; cum periculis etiam reā
 facere ciuitatē impietatis videri: siquidē ea sit,
 in qua prater solos Indos, nullus alius immolet
 externus, neq; ad orandum sinatur accedere. Et
 siquidē circa unius alicuius priuati personam
 lex ferretur eiusmodi, posset nimirū iure nos in-
 humanitatis arguere: nunc autem despiciantur
 Romani, & iudicatur Cesar profanus. Vnde ne-
 rendū esse, ne qui immolandas pro illis hostias
 repellunt, ipsi in reliquū etiam pro se sacrificia
 prohibeantur offerre : fiatq; vere extra princi-
 palium

patum ciuitas, nisi celerius respicientes reddiderint hostias, ac prius quàm ad eos, in quorù contumeliam id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autē ista dicentes, producebant in medium scientissimos morū paternorū, sacerdotes quoq; , narraturos quomodo omnes eorū maiores exterarum gentiū semper sacrificia suscepissent. Attendebat autē nemo res notare capientiū his quæ dicebātur, sed neq; procedebant in mediū altaris ministri, ut belli materia preparantes. Vidētes igitur nobiles quiq; seditionem eò iam processisse, ut eorū non posset autoritate compesci, & Romanorū armorū periculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, amoliri causas parabant. & legatos quidē alios ad Florū miserunt, quorum erat princeps filius Anania Simon: alios autē ad Agrippā, inter quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiā regem propinquitate tangebant. Precabantur autē utrunq; , ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem, & seditionem opprimerēt, prius quàm ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bonus nūtius fuit, uolēs q; inflāmare bellū, nihil respondit legatis. Agrippa autē pariter utrisq; parcens, scilicet deficientibus & ijs aduersum quos bellum mouebatur, uolēs q; & Romanis conseruare Iudeos, & Iudais templū atq; patriam, ad hac autem nec sibi conducere

talem conturbationē sciens, misit in auxilium
 populo equites ter mille. *Auranitas* scilicet,
 & *Baranaos*, & *Trachonitas* sub praefecto
 equitum *Dario*, duce verò *Philippo* *Iachimi*
 filio. His ergo venientibus, optimates quique cum
 pontificibus & omni multitudine quae optabat
 quietem, superiorem occupant civitatem: infe-
 riorem siquidem & templū, seditiosorum manus
 tenebat. Missi sunt igitur & fundis inde sinen-
 ter utebantur, & continua erat emissio sagit-
 tarum ex utraque scilicet parte: erat autē quan-
 do ex insidijs procurrentes cominus dimicabāt.
 Praestabant autē audacia quidē seditiosi, belli
 verò scientia regij. Et his quidem erat propo-
 situm maximē templum obtinere, profanatoresque
 eius expellere. Seditiosis verò qui cum *Elea-
 zaro* agebant, ut praeter ea quae obtinebant,
 etiam superiorem inuaderent urbē. Per septem
 igitur dies gravis utriusque partis cadēs fiebat,
 & neutri de eo loco quem tenuerant depelle-
 bant. Deinceps verò adveniente ea festinitate,
 qua *Xylophorias* dicitur, in qua mos est omni-
 bus grandem lignorum materiam convehere ad
 templum, quatenus nunquā ignis deficiat esca
 (semper enim inextinguibilis persenerat) ad-
 versarios quidē à cultu religionis excludere:
 inter infirmiorē autē vulgū irrumperes multi-
 siciariorū (sic enim vocant latrones, gladios in si-
 nibus gerentes) recepti audacissimē prosequen-
 bantur

bantur opus quod adorti erant. Regij autem audacia & multitudine vincebatur. Ita superiore ciuitate ceſſerunt, cū iſti protinus irruentes, Anania pontificis domū; & Agrippa ac Berenices palatiū inflammauerunt: poſt quod ignē archiuo intulerunt, nolentes omnia creditorum documenta diſperdere, ne eſſet uideratio credita pecunia pateret, utq; omnem ſibi debitorū adiungerent multitudinē, & aduerſum locupletes egenis praberent inſurgendi facultatem libera. Fugientibus uerò chartarū publicarum cuſtodibus, ignē adibus inuocerant: atq; ita incenſis ciuitatis neruis, in hoſtes irruébant. Quo loco pontificū atq; nobiliū quidā in cloacis latuerunt, quidā cū regijs in ſuperiore regiā confugerunt, portas celeriter obſerantes. Inter quos Ananias pontifex, & Eleazarus frater eius erant: & illi quos apud Agrippā ſunctos legatione diximus. Tunc ergo uictoria & inflammatione contenti ceſſauerunt. Poſtridie autem, quintadecima ſcilicet die Auguſti menſis, fecerunt impetum in Anoniā: & omnes in eo praſidio agentes, per biſiduum obſeſſos, ceperunt atq; interfecerunt, praſidiūq; incendrūs: poſtea uerò tranſierunt in regiā, ad quā cōfugere Agrippa milites: & in quatuor partes agmen ſuū diuidētes, muros enertere moliebantur: corū uerò qui inuis erant, erumpere nullus audebat, propter multitudinē oppugnantium: ſed diſtributi

per propugnacula & turres, subeuntes interficiebāt, ac frequētes omnino latrones sub muris cadebāt. Nec die autē cōflictus nec nocte cessabat: seditiosis uidelicet existimantibus in desperationem cogi eos qui in prasidio erant, propter inopiā victus: regis: cōtē credentibus oppugnatores suos cessuros labori. Inter ea Manahemus quidā, filius Iudæ Galilai, callidissimus illius sophista qui quondā sub Cyrenio exprobrauerat Iudæis & post Deū subijceretur Romanis: astūptis quibusdā nobiliū, perrexit in Massadā, ubi armamentariū Herodis regis erat. eoque perrupto populares aliosq; latrones diligenter armavit: Huiq; utens stipatoribus, ueluti rex Hierosolymam reuertitur: factusq; princeps seditionis, oppugnationē disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros; supernē hostibus tela iactantibus: cuniculū igitur longe cœpiū sub unam turrim agentes, suspendebant eam materie subiecta: ac postea in sustinētia ligna igne immisso egressi sunt. Sicq; subijcibus exustis, turris quidē extemplo emota est, alter autē murus intus adificatus apparuit. Regis quippe molitiones eorum prasentientes, forte etiā de concussione turris aliū sibi murū celcius adificauerant. Inter hac autē hi quidē qui oppugnabāt, et statim se victores credebāt. cū uidissent aliū murū, stupore defecti sunt: regis tamē ad Manahemū aliosq; seditionis principes

cipies mittebant, precantes ut eis discedere liceret. Quod cum solis regijs eiusq; religionis reliquis Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autē qui soli relicti erant, grādis animi occupant deſecti. Neq; enim ni contra tantam multitudinē pares erant: & precari ut exire liceret, ignominia indicabāt: quanquā & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinquentes igitur inferiorem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe quasi capi facilem, in turres regias confugerunt: quarū una appellabatur Hippicos, alia Phaselus, tertia Mariamme. Hi uerō qui cū Manahemo erant, protinus irruentes in ea loca è quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderent trucidantes, omnem reliquum apparatus diripientes, Stratopedum incenderunt. Hæc igitur acta sunt sexto die mensis Septembris.

De cæde Ananiz pontificis, Manahemi, & militum Romanorum. CAP. XVIII.

Sequenti autē die pontifex Ananias circa Euripos regia domus latens capitur, & à latronibus interficitur cū Exechia fratre. Circumsidentes autem etiam turres seditiosi, custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio, & pontificis Anania mors, in crudelitatem exiit: & neminē parem sibi in negotijs arbitrari, intolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt

ixerunt autē duo de socijs Eleazari, & mutuo collocuti, q̄ nō decet à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandē populari suo prodere, dominumq; ferre, & si nō uolentiū, tamen seipsis humiliorem: nam si oporteat cunctis aliquem praesse, quēvis magis aliū q̄ illū decere: atq; ita pacti, adoriuntur eū in tēplo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, et studiosos sui in armis habebat. Cū igitur hi qui circa Eleazarū erāt, in illum prosiliissent, reliquus quoq; populus rapiens saxa lapidanis sophistā: existimantes q̄ illo interēpto tota seditio solueretur. Paululū autē stipatores Manahemi resistentes, postquā uiderūt totā aduersum se multitudinē irruere, quisq; quō potuit diffugit. Et cades quidem erat eorū qui cōprehensi sunt, persequutio autē latentium sequebatur: pauciq; ex eis clam in Massadam persugerunt: cū quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Manahemo, qui postea etiā in Massada tyrannidem egit. Ipsum autē Manahemum cū fugisset in locum qui Ophlas nōcatur, atq; illic humiliter deluesceret, capientes extraxerūt in publicū, multisq; tormentis excruciatum interfecerūt. Similiter autē sub eo agentes principes, praecipuumq; tyrānidis eius adiutore Absalomō nomine. Et populus quidē, si cui dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquā totius seditionis correctionē futurā. Hi uero nō ne

comprimerent bellum, sed ut cū maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemū. Deniq; cū populus multum precaretur, ut oppugnationem militem relaxaret. uehementius insistebant, donec ulterius resistere nō ualentes, Metilius Romanorū prefectus & reliqui mittunt ad Eleazarum, precantes ne solā eorū pacifceretur uisam: arma autē & reliquaqua haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui precationē ilico accipientes, remittūt ad eos Gorionē Nicodemē filium, & Ananiā Sadducaū, & Iudam Ionathā, scilicet eis dextras & sacramentū danturos. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quandiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos seditiosorū fraudis aliquid molitus est: postea uerò quā secundū pactiones omnes scuta gladiosq; posuerunt, neq; quicquā ulterius suspicantes discedebant, factō in eos impetu stipatores Eleazari, cōprehēsos trucidabāt, neq; resistentes, neq; supplicantes, solas autē pactiones & iuramēta qua dederant inelamantes. Et hi quidē ita crudeliter interfecti sunt, prater Metilium. Hunc enim deprecantē, & usq; ad circumcisionē Iudaizare se promittentē, seruauerunt solum. Detrimentum autē Romanis quidē erat leue, ex copijs siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudaorū autē captiuitatis illud exordium uidebatur. Videntes autē graues iam instare causas belloꝝ, urbem autē tali facinor

facinore fuisse resperſam, ex quo nimirum diuina indignatio imminebat, etiāſi à Romanis nulla uleio timeretur, lugebant publicè, & triſtiſſima ciuitas premebatur: moderati autem quiq; quaſi pro ſeditioſis cauſas reddituri, turbabantur: ſiquidem ſabbato illam eadem contigerat perpetrari, quo ſcilicet die propter religionem à ſanctis quoq; operibus agunt quietem.

De Iudæorum maxima ſirage Cæſareæ & in omni Syria. CAP. XIX.

Eodem autē die, eademq; hora, quaſi aliqua celeſti prouidentia Cæſarienſes quoq; Iudæos apud ſe habitantes trucidauerunt: ita ut uno tempore ſuper uiginti millia hominum caderentur, & cunctis Iudæis uacua Cæſarea remaneret. Nam & eos qui effugerant comprehendens Plorus, uinctos in arenā deduxit. Poſt Cæſarienſem uerò cladem tota gens efferata eſt. Diuiſiq; Iudæi, Syrorum uicos ac finitimas ciuitates protinus uoſtauerunt: id eſt, Philadelphiam, & Gebonitin, & Geraſam, & Pellā, & Scythopolim. Deinceps uerò irruerunt & in Gadarā & Hippō & Gaulanitiidē: & alia quidē ſubruētes loca, alia uerò inflāmant, etiā in Cedaſam Tyrionū & Ptolemaidem, Gabam quoq; Cæſareamq; tendebāt. Obſiſſit autē eorū incurſui neq; Sebaſte, neq; Aſcalon: ſed his quoq; flamma uoſtatis Anthedona & Gazā euerterunt. Multa autem circa fines harum ciuita

nitatum diripiebantur, uici scilicet & agri, eorumq; qui capiebantur uirorum immensa cades fiebat: neq; tamē Syri minore numero multitudinem de Iudeorū gente uastabant, sed etiā eos qui in ciuitatibus erāt, cōprehēsos disperdebāt: non solū ob uetus odiū, sed ut discrimē imminēs prauenerent. Grauis ergo cōturbatio totā Syriā peruaferat, & omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus: unaq; alterulris salus erat, si prauenissens alios cades faciēda: & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes autē molestiores formido faciebat. Nam licet uideretur amoliri Iudeos, tamen etiam aliarū gentiū Iudaizantes cogebantur habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis uidebatur ambiguum, neq; temerē eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis cōmixtionē quasi penitus externos timebant. Prouocabat autē ad cades aduersa partis, etiā illos qui prius fuerant māsueti, auaritia: siquidē substantias casorū passim diripiebant: & quasi uictores eorū prada quos trucidauerāt, in domos alias transferebant. Gloriosior autē erat qui plura collegisset, quasi scilicet plures uirtute superasset. Erat autē cerne re ciuitates plenas cadaueribus insepultis, & inhumatos passim iacere cū paruulis senes, foeminas autem neq; pudenda cōiectas. Et omnis quidē prouincia plena erat inenarrabilium calamitatum: maiorum autem metus quam quāperact

peracta erant, facinorū imminebat. Et hactenus quidem Iudeis aduersum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autē in Scythopoleos fines, etiam Iudeos qui illic habitabant, experti sunt hostes. Hi enim cū Scythopolitis conspirantes, & consanguinitatē utilitati propria postponentes, aduersum Iudeos cum gētilibus dimicabāt. Suspecta tamē eorū ipsa belli sunt audientes. Deniq; Scythopolita ueriti ne ciuitatē noctu adirent, & magna sua calamitate ciuibus exensarent defectionē, edixerunt eis, ut si uellēt inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidē, transirēt cum omnibus filiis suis in lucū: quibus quae fuerant iussa sine suspicionē facientibus, diebus quidē secuis duobus quierunt Scythopolita: tertia uerò nocte exploratores, alios incautos, alios uerò dormientes inuadunt, subitoq; omnes interfecerūt, qui fuerunt numero tredecim millia: postq; eorū bona diripuerūt. Dignū autē etiam uidetur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis uiri filius erat, fortitudine quoq; corporis & audacia animi insignissimus: quibus uirisq; ad incōmoda sua gentis abusus est. Multos siquidē Iudeorum propinquos Scythopoli, quotidie obruncabat, & frequenter integros cuneos sudis, ita ut totius aciei momentum solus existeret. Comprehēdit autem cum digna civili cade pœna. Nam cum Scythopolita circumfusi

transfusi Iudais, passim per lucū eos iaculis con-
figerent, educto Simon gladio, in nullū quidem
hostiū impetū fecit: nihil enim se in tanta mul-
titudine promoturū uidebat. Exclamans autem
miserabiliter: *Digna, inquit, Scythopolita his
qua gessi patior: quippe qui tam multa cade ci-
uium meorū, benignitati erga nos nostra fidē
feci. Dignē enim nobis externa gens infida est.
qui in nostrū genus tāta impietate deliquimus:
morior ego quasi profanus proprijs manibus:
neq; enim decet hostili manu cadere. Isle autē
ipse finis mihi & sceleris digna pœna, & ido-
neum uirtutis decus erit: ut nemo scilicet hostiū
de meo interitu gloriatur, neq; insultet cadenti.
Hac dicēs, miserātibus simul ac furētibus ocu-
lis circumspicit omnē familiā suā: erat autē ei
uxor & filij, & prouelli in senectusē parentes.
Ille igitur primū quidē patrē à casarie cōpre-
hendens, & super eū stans ense penetravit: post
quem non sane inuitā matrē suam interfecit: su-
per hos autē cōiungi & filijs intulit ferrum, sin-
gulis sanē horū penē occurrentibus gladio, &
hostes prauenire cupientibus. Cū uerò omnem
suam necessitudinē trucidasset, casis superstans
extulit dexterā, ut neminē posset latere, & totū
in uiscera sua ensem demersit: dignus quidem
miseratione iuuenis propter robur corporis atq;
animi firmitatem: cæterum quantū ad fidē, quā
alienigenis prestitit, digno fine consumptus.*

AD eadē autē qua in Scythopoli facta est, reliquæ quoq; urbes in Iudæos apud se habuantes irruerant: & duo millia quingētos Ascalonitæ, Ptolemais autē duo millia interfecit. Vixerūt quoq; nō paucos Tyrii, multosq; trucidauerant: plures autē eorū uinctos custodijs tradidere. Hippeni quoq; & Gadarenses similiter audacissimos eadē amoliebantur, terribiles autē sollicitē adseruabāt. Reliquæ quoq; urbes aduersum Iudæos singula, prout habebant, uel timore uel odio mouebātur. Soli autē Antiocheni, & Sidonij, & Apameni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neq; interfecere quempiā Iudæorū, neq; uinculis tradiderūt: forte autē & propter multitudinē suā despexerūt eorū si qui motus fuissent: mihi autē uidentur magis erga eos miseratione moti, quos utiq; nihil moliri uidebant. Geraseni autē neq; in eos qui apud se remanere delegerūt, quicquā gesserunt mali, & egredi uolentes usq; ad fines suos deduxerunt. Excitata est autē etiam in regno Agrippa aduersum Iudæos perniciēs. Ipse quidem perrexerat ad Cæliū Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanea regione septuaginta numero uiri & nobilitate & prudentia ciuiū suorū praestantissimi, poscendi praesidiū

fidij gratia : ut si qui scilicet apud eos quoq; mo-
eus fieret, haberent idoneam custodiam, per quam
possent insurgentes quosq; comprimere. Hos Pa-
rus, quosdam armatos de regijs pramittens, inter-
fecit in itinere omnes. Ausus autem est tale fa-
cinus praeter consilium Agrippa, & propter ni-
miam avaritiam impie in gentiles suos agere non
recusans, regnum omne corrumpit, persecrans post
tale scilicet principium in totum genus exercere
iniquitatem: donec discussis Agrippa rebus ani-
madvertere quidem in cum veritus est propter pro-
pinqunitatem Sohemii, procuranda tamen eum re-
gione summonuit. Seditiosi autem capto presidio,
quod appellatur Cyprus imminens finibus Hie-
richantis, custodes quidem interfecerunt, muni-
menta autem destruxerunt. Per eosdem dies etiam
in Macharunte multitudo Iudaorum persuade-
bat in presidio relictis Romanis, deserere castel-
lum, eisque tradere. Illi autem quod rogabantur co-
gi metuentes, pacti sunt cum eis discessionem suam:
& accipientes fidem, tradunt presidium, quod dilige-
ntibus coeperunt Macharuntij custodijs obtinere.

Iudaei Alexandriae occisi.

CAP. XXI.

IN Alexandria autem semper quidem erat
incolis adversum Iudeos seditio, iam ab illo
tempore, ex quo strenuus Alexander contra
Aegyptios usus Iudaeis, praemium societatis tra-
didit eis, & habitandi apud Alexandriam fa-
cultatem, & ius civitatis aequale cum gentibus.

Permanebat autē eis honor iste apud successores quoq; Alexandri: deniq; & in parte urbis locū eis propriū deputauerunt, quatenus haberent conuersationē per omnia mundiorē à communione scilicet gentiū sequestratā: praestiteruntq; eis, ut etiam Macedones appellarentur. Deinceps uerò cū in ditionem Romanorū Aegyptus uenisset, neq; Caesar primus, neq; post eū quispiam, honores quos Alexander Iudaeis decreuerat minuit. Conflictus autē eorū aduersus Gracos penē cōtinuus erat, et iudiciis in multos quotidie ab utraq; parte animaduertentibus, seditio accēdebat. Tunc uerò cū & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cū Alexandrini in concionē uenissent, ut ordinarent pro certis negotijs legationē ad Veronē ferendā, occurrerunt in amphitheatrum permixti Gracis plurimi Iudaeorū. Quos quum uidissent, amuli, ex improbo clamare, ceperunt, Iudaeos hostes & exploratores esse: ac deinceps insipientes intulerūt eisdem manus: & reliqui quidē fugientes dissipati sunt: tres uerò ex his cōprehensos, trahebant quasi uiuos incensuri. Cōmoti sunt autē uniuersi Iudaei ad opē ferendam: & primū quidē in Gracos saxa iaciebant, postea uerò etiā facibus raptis in amphitheatrū impetiū fecerūt, cōminātes quod in ipso loco tantū simul populū cōcremarent: & penē minas implessent rebus, nisi iras eorū cōpressisset

set *Tiberius Alexāder*, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principiū ab armis sumpsit, sed nobiles eorū quosq; submittes, hortabatur ut desinerēt, neq; aduersum se milites Romanos cōmuerēt. Seditiosi aut benignā deprecationē ridentes, *Tiberiū cōsummelis* appetebant. Qui postq̃ uidit absq; magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorū legiones, quae in ciuitate erant, et cū his alios quinq; millia milites, casu ad *Iudeorū* interitiū de *Libya* ueniētes: precepitq; ut nō solū interficerent, sed etiā bona eorū diriperent, domosq; inflāmarent. Qui protinus cōcurrentes in locū q. uocat *Delta* (illic quippe erat *Iudeorū* multitudo collecta) exquebātur strenuē iussa, nec sanē sine cruenta uictoria. Cōglobati enim *Iudei* his quos melius armatos habebant, in frōte positis, aliquādiu quidē restiterūt; semel uerō in fugā uersi maētābātur: nec unus erat exitij modus, cū alij sub diuo atq; in cāpo deprehēderent, in ades aut alij cōcluderētur. Quas quoq; succēderēt *Romani*, unā etiā diripiēdo qua in his reperissent: cū neq; illos aut infan-
tium misericordia, aut reuerētia senectutis moueret, sed in oēs aetates pari cade sauirēt. Unde totus qdē ille locus sanguine redūdabat: quinquaginta uerō congesta sunt millia mori uorū: nec tñ saluē reliquia remāssissent, nisi ad preces se cōtulissent, eorūq; misere *Alexāder* Roma-

nos iussisset abscedere. Sed illi quidē quibus erat, cōsuetū obedire praeceptis, primò eius munus nobis pepercit: populares autē Alexandrini propter odij magnitudinē difficulter ab incepto renocabantur, uixq; à cadaveribus distrahebantur. Apud Alexandriā quidē talis casus evenit.

De clade Iudæorum autore Cestio. CAP. XXII.

Cestio uerò iam quiescendū esse nō uidebatur, insensis ubiq; Iudæis, sed duodecimā legionē integrā ex Antiochia secū ducens, & ex reliquis bina nullia lecta peditū, et quatuor alius equitū, in superq; regū auxilia, hoc est Antiochi duo millia equitū, & peditum tria millia, sagittarios oēs, Agrippa uerò cōiūdem peditū & equitū mille, & cū Sohemus sequeretur, quatuor millibus comitatus, quorū tertia pars equitū erat, pluresq; sagittarij, Ptolemaida progressus est. Plurimi autē ex ciuitatibus auxilio cōuenere, peritiā quidē militibus inferiores, quod autē sciētia dederat, in Iudæos odio, atq; alacritate supplentes. Aderat autē ipse quoq; Agrippa Cestio, & eorū quæ conducerent simul & itineris princeps. Ibi cū abducta exercitus parte Cestius in ualidissimā Galilæa ciuitatē cōiēdit Zabulon, quæ appellat nīrōrū, & ab Iudæorū finibus Ptolemaida discernit. Cūq; offendisset eā ciuitatē destitutā (in mōies enim multitudo refugerat) omnigenū autē rerū plenā, illas quidē militib; diripiēdas cōcessit: ipsum uerò oppidum, quāuis admiratus esset eius pulchri-

radinē, quippe domus habebas similiter ut apud Tyrū & Sidonā & Berytū edificatas, incēdit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam depopulatus est: inflammatisq; etiam circū eam positis vicis, in Ptolemaida reuertit. Syris autē adhuc praeda inherētibus, & praeſcipue Berytijs, recepta Iudai fiducia (Cestium enim recessisse cognouerāt) repente in eos qui remanserāt irruunt, & propē ad duo millia cadūt. Cestius autē ex Ptolemaide profectus, ipse quidē Casareā peruenit: in Ioppen uerò partem praemissit exercitus cum praeceptis huiusmodi, ut oppidū custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetū praesensissent, tam suū quā cate-rorum militū praestolareneur aduētum. Illorum igitur alij mari, alij terra profecti, utrinq; Ioppen facillime capiunt: ita ut ne fuga quidē habitatores copiā reperirent, nedū ad pugnā se pararent. Aggressi autē cunctos interficiunt cum familijs, direptamq; ciuitatē incendunt. Interfectorum autē numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finissimā Samariae Narbatenen toparchiā nō paucos misit equites, qui & partē finium uendicauerunt, magnamq; indigenarum multitudine peremerunt: direptisq; patrimonijs, etiam uicos igni dederunt.

De pugna Cestii contra Hierosolimam. C. XXIII.

IN Galilaea quoq; nupsit Casennium Gallum, ductorem duodecimae legionis: eiq; tantam

militum manum attribuit, quantā genti expugnanda sufficere posse credebat: eum validissima Galilæa ciuitas Sepphoris cū fauore suscepit. Huiusq; prudens consilium secuta ciuitates alia, quiescebant. Qui uerò seditionibus & latrocinij operā dabant, in Galilæa montē undiq; medium recessere, qui est contra Sepphorim, & uocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ducebat exercitum. Illi autē quāmdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebat, & ex his plures quā ducentos interfecerunt. Vbi uerò eos uiderūt circumactō itinere ad celsiora progressos, maturē uictoriam concesserunt: & neq; pugnam minus armati ferebant, neq; si terga dedissent, equitū poterāt manus effugere: adeo ut pauci locis asperis delitescerent, amplius uerò quā duo milia trucidarentur. Gallus igitur cū nihil iam tentari nouitatis apud Galilæam uideret, Casaream cum exercitu remeabat. Cestius uerò cū omni manu reuersus in Antipatridem perrexit. Cognitoq; non parua multitudinem Iudaorū in turrim qua Aphaci uocabatur esse collectā, qui cum his congregentur pramissu. Sed prius quā in manus uenirēt, Iudæi metu dispersi sunt: eorumq; castra iam desolata milites adorti, cum uicis circumpositis incenderunt. Ex Antipatride autē Cestius in Tyddam profectus, uacuatā uiris ciuitatē offendit: nam propter scenopægiorum dies festos, in Hiero

*Hierosolymam populus omnis ascenderat. quinquaginta uerò quos ibi comprehendit occisis, exustoq; oppido ulterius procedebat: perq; Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadijs L. Iudei uerò cum iam ciuitati propinquare bellū uiderent, omis̄is dierū festorum solennibus, ad arma properabāt: satūq; freti multitudi-
ne, incōpositi ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierū quidem septem habita ratione feriatorū: erat enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur: idem autē furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in pralio quoq; superiores effecit. Tamo namq; impetu Romanos aggressi sunt, ut eorū & aciem perrumperent, uiaq; aperta cadibus in medios ruerent: ac nisi ei militū parti, qua necdum locum amiserat, equites ex circuitu subuenissent, quiq; nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. Interfecti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites, ceteri equites erant: Iudei uerò uigintiduo. Fortissimī autem uidebātur Monobazī regis Adiabeni propinqui, Monobazus & Cenedeus, & post hos Peraita Niger, & Silus Babylonius, qui ad Iudeos ab Agrippa rege trāsugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudai, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad*

Beithoron ascendentes Giora filius Simon intravit, multosq; postremi agminis coactores lanianit: ac multos carros cum sarcinis captos, in ciuitatē reduxit. Cestlio uerò in agris triiduo commorante, Iudai locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neq; cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cōpissent.

De obsidione Hierosolymæ à Cestlio, & strage.

CAPVT XXIIII.

ITaq; dum Agrippa, infinita hostium multitudinem montes amplexa, ne Romanos quidem à periculo intos esse perspiceret, uerbis Iudeos experiri decreuit, uel omnes sibi pariueros existimans, ut bello desisterent: uel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorū sententia discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcanum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestlio sedius amicitia, certamq; pro peccatis à pop. Ro. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secū sentire uoluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obruncare statuerunt: & Phœbū quidē, priusquā uerbū faceret, peremerunt, nā Borcanus uulneratus effugit: populares autē, hoc indignè ferentes facti, cadendo fustibus atq; lapidibus in oppidū cōpulerunt. Cestius uerò, quia intestinam eorū discordiam, opportunum ad irruendum tempus inuenit, totū in eos duxit exercitū, inq; fugam uersos, usq; ad Hierosol.

ierosolymā persecutus est. Castris autē in loco po-
 sitis, qui appellatur Scopus, intervallo septē sta-
 diorum à ciuitate discedens, nihil per iriduum
 aduersus oppidū conabatur: sperans fortasse in-
 tus degentes aliquid remissuros. In nicos autem
 circa ciuitatē, non parnam militū manū ad ra-
 pienda frumētā dimisit. Quarto autem die, qui
 tricesimus mensis erat Octobris, ordinatū in op-
 pidum introduxit exercitum. Populus quidē à
 seditiosis custodiebatur: ipsi autē Romanorum
 disciplina territi, exterioribus cessere partibus
 ciuitatis, & in partē interiorē templi refugerūt.
 Cestius uerò transgressus Bercithā, quae sic uoca-
 tur, & Canopolim & forū quod appellatur ma-
 teriarū incendit: deinde cum ad superiorē ciui-
 tatē uenisset, prope aulam regiam castra posuit.
 Et si tūc uoluisset intra muros uiolenter irrum-
 pere, ciuitatē ilico possedisset, belloq; finē dedis-
 set: sed Tyrānus & Priscus praefectus castrorum
 & plures equitū magistri, à Floro pecunia cor-
 rupti, conatū eius auerterunt: & Iudaeos intole-
 randis repleti cladibus cōtigis. Interea plurima
 populariū nobilissimi, & Ananus Ionaiba fi-
 lius, Cestiiū quasi portas ei patefacturi, uocabāt.
 Ille autē & ira fastidiens, & q̄ non satis ei cre-
 dendū putaret, tā diu id neglexit, donec prodi-
 tione cōperta, seditiosi Ananū quidem cum ca-
 teris, de muro deiectis lapidibus feriendo, in do-
 mos suas refugere coegerunt: ipsi uerò per turreas
 dispo

disposui, murum tentantibus repugnabant. Per dies igitur quinque Romanis undique tentantibus frustrabatur conatus: sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemque sagittariis, à septentrionali tractu templum aggreditur, Iudais ex porticu resistens: qui frequenter quidem Romanos ad murum aduenies auertere, postremo autem repulsi telorum multitudine, recesserunt. Itaque Romanorum qui anteibant, scutis suis muro nixi, et qui eos sequebantur, alijs ac per ordinem alijs similiter superadiunctis, quam sic ipsi appellant, testudinem contexerunt: unde sagitta in eam delata, irrita delabebantur, et sine aliqua noxa milites moenia suffodiebant, templique portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosus stupor inuaserat, iamque mulier ex civitate diffugiebant, veluti continuo caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur, et quantum nequissimi cadebant, tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumque quam optime de se meritum, reciperent, appropinquabant. Et profecto si paululum in obsidione perseverasset, statim civitatem obtinisset: sed credo iam tunc infestus Deus pessimis, eiusque sancta illo die finem bello dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obsessorum desperatione perspecta, repente militem renocat, et sine ulla spei repulsa, inconsulte nimis ac iniuste discessit. Inopinata vero eius fuga latronum fiduciam recreavit,

infestus

insecutiq; nonisimos aliquot equitum, pedisumq; peremere. Et tunc quidem Cestlius in castra, qua apud Scopon munieras, tetendit: altero autem die ulterius recedendo, magis hostes provocavit: iamq; postremos affecit multos necabant, tum utraq; itineris parte vallata, in transversos tela iactabant: & neq; in eos se retorquere, à quibus à tergo sanciebantur, nonisimi audebat, quandam infinitam multitudinem insequi existimantes: neq; à lateribus instantium vim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graves essent, ordinemq; interrumpere formidarent: niderent autem Iudeos leves, & ad excurrendum faciles esse: unde eveniebat, ut multa mala perpetrerentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via percussi, deiectiq; agmine scernebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sexta legionis dux, & Longinus tribunus, & Aemilius Incundus ala praefectus, vix in Gabao pervenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimentis amissis. Hic autem Cestlius biduum commoratus, inops consilij quid ageret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia circum loca plena Iudeis, tarditatem sibi obfuisse cognovit: & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum. Itaq; pro compendio fuga, cuncta qua militibus impedimento erant, amputari praecepit: occisisq; mulis atq; asinis, alijsq; inmentis.

praeter

præter illa quæ sagittas & machinas ferræi (hæc enim velut usui futura seruabat, maximè quia timebat ne Iudæis contra se capta prodesse) Bethoron uersus antecedeat exercitū. At Iudæi latioribus quidē locis minus instabāt: contractos uerò in angustias atq; descensus, alij ab exitu prohibebāt, alij postremos agminis trudebant in uallē: fusq; omnis multitudo per itineris iuga, militē sagittis operiebat: ubi etiam peditibus quo pacto sibi met subuenirēt, hastantibus, equitū periculū promptius erat: nec enim ordinatē uiam prosequi poterāt, obstantibus iaculis: & ne cōtra hostes irent ascēsus ardui prohibebant equitibus inuicem iaculatoribus autem rupes ac ualles tenebantur, in quas deiectioni qui aberrassent consumebantur, nullusq; locus aut fugiendi aut resistēdi rationē habebat. Itaq; incerti quid agerēt, ad ululatus, quod desperati solent, fletusq; cōuersi sunt: quibus resonabat Iudæorū exhortatio, cum clamore latantium pariter atq; senientium: totusq; penē qui cū Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset, quæ Romani quidē in Bethoron confugerunt, Iudæi uerò obsessis circū omnibus locis, eorū transitus custodiebant. Deniq; ubi Cestius apertio itinere desperato, iam de fuga cogitabat, lectos propē ad CCCC. omnium fortissimos milites, rectorum fastigijs imposuit: hisq; præcepit, uigilum qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Iudæi

*Iudai omnem illic militum numerum arbitra-
rentur remanere. Ipse autem cum ceteris otiose
usq; ad x x x. stadia progreditur. Unde mane
cum Iudai locum quo Romani tetenderant de-
solatum uidissent, in quadringentos à quibus
decepti fuerant concurrerunt, & illos quidem
sine mora iaculis confecerunt: mox autem Ce-
sarium persequi properabant: sed ille cum nocte
non paruum spatium itinere peregisset, die ue-
hemētius quoq; fugiebat: adeo ut metu percussī
milites, machinas siue tormenta muralia, itemq;
balistas, multaq; alia instrumenta relinquerent:
quibus tunc ablatis Iudai rursus cōtra illos qui
ea reliquerant usi sunt. Insequendo autē Roma-
nos, Antipatridem usq; uenerunt. Deinde cum
eos assequi nō potuissent, inde redeuntes & ma-
chinas secum asportarūt mortuosq; spoliarunt,
& pradam que remanserat collegērunt: &
paena canentes in metropolim remearunt, suis
quidem paucis amissis, Romanorum autem &
auxilium quinq; milibus peditum ac c c c.
itemq; nongentis & octoginta equitibus inter-
emptis. Hac quidem Nouemb. mensis v i i i. die
gesta sunt, anno x i i. Neronis principatus.*

*De Damascenorum scuitia in Iudæos, deq; Iosephi
studiis in Galilæa.*

CAP. XXV.

Post Cestij uerò casus aduersos, nobiliū Iu-
deorū multi, tanq̃ è navi pessum itura, ex
ciuitate enatabāt. Deniq; Costobarus et Saulus
fr. ur

fratres, unâ cū Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus regis Agrippa, inde dilapsi ad Cestium transfugerūt. Qui uerò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quemadmodum à seditiosis interemptus sit, aliàs indicabimus. Cestius autē Saulum & ceteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatem indicaturos, & belli causas deriuaturos in Florum: sperauit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula summonenda. Tunc autem Damasceni, cede Romanorum cognita, Iudæos apud se degētes opprimere studuerunt: & cū eos in publicis thermis collectos haberent (namq; id propter suspiciones meditabantur) facilem quidem sui conatus exitum fore putabant: uerebantur autem mulieres suas, ferè omnes præter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas: quare hic magna cura fuit eas calandi, quid agerent. Iudæorum autem x. milia, quippe ut in angustio loco, atq; omnes inermes aggressi, una hora sine metu iugulauerūt. Qui uerò Cestium fugauerāt, in Hierosolymā reuersi, quos adhuc Romanorū studiosos inuenissent, partim ui, partim blanditijs sibi etiam sociabant: & in tēplum congregati, plures belli duces eligēdos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus, omnia quæ in ciuitate gerenda essent, imperaturi: maximeq; ut ciuitatis muros erige

erigerent. *Filium* nāq; *Simonis Eleazarū*, quī
Romanorum prādā, & ereptas *Cestio* pecunias,
 & insuper his plurima ex thesauris publicis in
 potestate haberes, tamen nullis necessitatibus
 praposuerūt: quod & ipsum tyrannidis super-
 bia uiderent efferrī, cuiq; studiosos sine imita-
 tores, satellitum more uersari. Verū paulatim
Eleazarus ambitioe pecunia, itēq; astituta per-
 suasit pōpulo ut omnibus parerent. In *Idumaeā*
 uerō quos miseret, alios militiū duces optarūt.
Iesum filiū *Sappha*, unū ē pōtificiū, & *Elea-*
zarū noui pontificis filiū. *Nigro* autem manda-
 uerūt (qui tunc *Idumaeam* regebat, ex regione
 trans *Iordanē* posita genus ducēs, unde *Pera-*
ites cognominabatur) ut ducibus obtemperaret.
 Sed ne alias quidē regiones omittendas puta-
 bāt: nāq; in *Hierichuntē* *Iosephus* filius *Sim-*
onis, & trans flumē *Manasses*, et *Tamnā* *Ioan-*
nes Essenus, toparchias administraturi missi
 sunt: huic autē *Lydda*, & *Ioppe*, et *Ammaus*
 erāt addita. *Gophnitica* autē & *Acra* batena
 regionū *Ioānes*, filius *Anania*, rector designa-
 tus est: & utriusq; *Galilae* *Iosephus* *Matthia*
 filius: huius autē praefectura iūcta erat & *Ga-*
mala, munitissima ciuitatū quae ibi fuere. Alio-
 rū igitur rectorū, p alacritate ac prudētia sua,
 quisq; res sibi creditas administrabat. *Iosephus*
 autē cū in *Galilaeā* uenisset, primū cura habuit,
 indigenarū sibi conciliare beneuolētiā: multa

sciēs ea cōfici posse, licet in alijs peccauisset. Deinde cōsiderato, q̄ potētissimos quidem amicos haberet si eos participes potestatis fecisset, omnē uerò multitudinem si pleraq; per indigenas & consuetos fieri praeceperet, L X X. de senioribus eius gēis prudētissimos elegit, eosq; rectores totius Galilae cōstituit. V I I. uerò per singulas ciuitates minorū litū indices: nā maiora negotia causasq; capitales ad se referre inuit; & illos L X X. Caterū disposito p̄ ciuitates iure quo inter se uterētur, etiā quēadmodū extrinsecus intē essent animaduerſus: certusq; in Galilaeā Romanos esse uenturos, oportuna loca muro cingebat, hoc est Iotapatā, et Bersabee et Selamin; necnō & Perea, & Iapha, & Sigoph, & montē cui nomē est Itaburio, & Taricheas, & Tiberiada: ad haec etiā circa Genesar lacū speluncas in ea qua inferior Galilae uocabatur munivit. Superioris autē Galilae Petrā qua Achabroū dicitur, & S. ph. & Iamith, & Mero: in Gaulanide uerò Seleucia, & Soganē, & Gamalā munitione circūdedit. Solus autē Sepphoris permisit, ut murū sibi mesipsis fabricarent: q̄ eos pecuniosos esse, et ad bellū promptos, etiā sine praecepto, uideret. Similiter autē Gischalā, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Zenia filius. Cateris autem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubēdo simul atq; opem ferēdo. Quin et exercitū ex Galilae, supra C. milia uirorum

totum comparavit, quos omnes undiq; collectis
 armis veteribus instruebat. Deinde repens, hoc
 maximè Romanorū inuictā esse virtutē, q̄ dicto
 essent audientes rectoribus suis, et armorū exer-
 citationi operā daret; doctrinā qdē iurgēte ne-
 cessitate despexit: parēdi autē facultatem ratus
 regentiū multitudinem posse cōingere, ita ut Ro-
 mani solēt diuisū exercitiū, pluresq; fecit ordinū
 principes: diuersisq; militū generibus cōstituis,
 alios decadarchis, alios centurionibus, alios tri-
 bunis subdidit: & insuper his ipsis rectores, ma-
 iorū rerū administratores dedit. Docebatq; si-
 gnorū disciplinas, & pronocationes renocatio-
 nesq; buccinarū, & principia cornū, & cir-
 cūductiones; & quēadmodū oporteret laborā-
 tibus succurrere fortiores, et cū defatigatis par-
 tiri pericula: quāq; ad fortitudinē animi corpo-
 risq; tolerantia pertinerēt, instituebat. Maximè
 nerò eos erudiebat ad bellū, usquequaq; Roma-
 norū referēs disciplinā, et q̄ cū viris essent pra-
 liaturi, q̄ & viribus corporis, & animi obsti-
 natione, totum penē orbē terra superassent. His
 addidit, quo pacto belli tēpore suis essent pari-
 turi praeceptis, iam nūc periculū se facturū, si cō-
 sueta delictis; hoc est, furtis & latrocinij &
 rapinis abstinuissent: sed neque aut gentilibus
 fraudē facerent; aut consuetissimorum damna
 propriū questū putarent. Illa enim bella optimè
 administrari, quorū milites bonā conscientiam

gererēt: qui uerò per se prauī fuissent, his nō solum inimicos, sed etiā Deū hostem futurū. *Nam* in hūc modū admonendo perseuerabat. Et iam quidē quantū pralio parandū esset, cōflauit erat. *Nam* L. X. pedisū milia, C. C. L. equites, ac praetor hos etiā mercenarios, quibus maximē fretus erat, habebat 1111. milia quingētis: necnō et sexcentos circa se electos custodes corporis atq; satellites. Exceptis autē mercenarijs, facile ceteri milites à ciuitatibus alebātur: nāq; singula quas enumerauimus, cum mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad cōparandum eis uictū tenebant: ut pars armis, atq; alia pars faciēdis operibus dirimeretur. Et armati securitatē repēderēt suggerētib. cōmeatū.

De Iosephi periculis & euasione, & Ioannis Giscaldi malicia. CAP. XXVL

Iosepho autē hoc modo administranti Galilea, insurrexit quidā insidiator, patria Giscala ortus, Zenia fili⁹, nomine Ioānes, callidissimus, ac doli plenus. Et nequitia quidē nobilissimus omnium: antea uerò pauper, Et aliquādiu malitia sua impedimentū passus inopiā, facile mēiri paratus, mēisq; fidē adhibere mendacio: Et qui fallaciā uirumē putaret, eaq; aduersus amicitissimos uteretur: simulator humanitatis, et spe lucri appetētissimus cadiū: q semper quidē immoderata cōcupisset, spem uerò lenioribus maleficijs aluisset. *Latro enim erat, sui*
MORI,

moris, ac solitarius: deinde etiā comitatū inuenit audacia, primò quidē parū, ampliōrē autē proficiēs. Cura autē habebat, neminē ignaum asciscere: sed qui et habitudine corporis, et animi magnitudine, bellorūq; peritia pręstaret, hos eligebat: donec ccc. virorū catervā congregauit, quorū plures ex Tyrionum finibus et uicis erāt. Isq; omnē Galilęā depopulabatur, et multos futuri belli metu suspēsos lacerabat. Hūc igitur iamdu dū regēdi milites cupientiē, et maiora desiderantē, diu pecunia retardabat inopia: cūq; uideret Iosephū sua industria letari, psuadet ei primū, ut fabricādī muri patrię sollicitudinē sibi cōmitteret: in qua re quāstus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidissima fraude cōposita, uelut oleo, quod nō à gētilibus suis tractatū esset, uti cauerēt omnes apud Syriā Iudai, ut ad cōfinia oleū mitteret depoposcit: nūmq; Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris, eodē precio amphora dimidium uenūdabat: cūq; Galilęa serax esset olei, maxime illo tēpore magna ubertate redūdaret, in ea loca ubi erat penuria solus mulumq; mittēdo, infinitā summam pecunie cōgregauit: qua mox in eū usus est, qui hoc sibi beneficiū pręstauisset. Deniq; existimās si Iosephū deposuisset, rectōrē se Galilęa futurū, quibus pręerat latronibus imperauit pradam uehementius exercere, quo multis rebus nouis per eas regiones excitatis.

aut infidijs alicubi rectorē perimeret, si cui fer-
ret auxiliū: aut si latrocinia negligeret, ob hoc
eū apud indigenas accusaret. Tandem autē ru-
mores dissipauerat, q̄ res Galilae Iosephus Ro-
manis prodere cogitaret: muliaq; in hunc modū
ad eius perniciē cōparabat. Itaq; illo tēpore, cū
quidā ex nico Dabaritē, in magno cāpo ca-
stodias agētes, Ptolameū Agrippa & Bereni-
ces, pcuratorē aggressi, omnes quas ferebat sar-
cinas abstulissent, in quib⁹ erāt nō pauci nestes
pretiosa, plurimaq; argētea pocula, & D. C. au-
rei, neq; hāc pradā occultē administrare potuis-
sent, omnia Taricheas ad Iosephū cōportarunt.
Ille autē reprehēsa uolētia, quā regijs intulis-
sent, reponi res ablatas apud aliquē eius cini-
tatis potētissimū iubet: paratus eas dominis op-
portunē remittere: unde maximū ei periculū cō-
paratū est: nāq; raptiores earū, quia prada nullā
partem accepissent, agrē ferentes, & perspicie-
tes q̄ Iosephus cogitauerat laborē suū regibus
cōdonare, per nicos nocte discurrūt, omnibuscq;
pradicant Iosephū proditorē esse: eodēq; tumultu
in cinitates proximas replerūt, adeo ut C. ar-
matorum milia contra Iosephū prima luce cō-
currerent. Deniq; multitudo quidem, in circo
apud Taricheas congregata, plurima per iracū-
diam conclamabat, partim deponi, partim con-
cremari nociferans proditorē: plerosq; autē in-
citabat Ioannes, & cū eo Iesus quidā Sappha
filius,

filium, tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & satellites, tanta multitudinis incursu perterriti, omnes præter quatuor diffugerunt. Ipse uero dormiens, propè eū iam ignis admoneretur exurgit: & monentibus eū quatuor qui remanserāt ut fugeret, neq; solitudine sua, neq; illorū qui contra se uenerāt copijs pericubatus, in conspectū illius profilit, ueste discissa, infusoq; capiti pulvere, auersusq; post tergum manibus, suoq; cernici gladio annexo. Hac autem amicus ei, maxime Taricheatas ad misericordiā comoucrant. Rustica uero plebs, & finitimorū, quibus molestior uidebatur, nō sine maledictu eum inebant publicas proferre pecunias, & facta produtionis faceri: nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de quibus nata fuerat suspitio, penitus negaturū: & impetranda uenia causa fecisse omnia quæ misericordiā prouocarent. At illius ista humilitas consiliū praestruebat: & cōtra se indignātes arte circūueniens, ut super his, unde irascerentur, inter se ipsi discordarēt, omnia confessorū se pollicetur. Deinde sibi loquēdi facultate cōcessa, Ego, inquit, has pecunias neq; Agrippa remittere cogitabā, neq; in propria lucra conuertere: absit enim, ut amicū putem unquā, qui uobis sit inimicus: aut quātum ex re capiam, quæ uos cōmuniter laderet. Sed quia uidebā ō Taricheata, maxime ciuitatē uestrā munitionis egere, &

ad extruenda moenia minus habere pecunia,
 timebamq; Tiberiensium populū. Et alias ciui-
 tates raptis pecunijs inhiantes, pedetentim eas
 retinere decreui, ut nos muro circūdarē. Si hoc
 non uidetur, profero quæ ablata sunt, Et diri-
 pienda propono. Sin rectē cōsului, bene de nobis
 meritiū coercetis. Hac Taricheata quidem ab eo
 dicta, cū sanore receperūt: Tiberiēses uerò cum
 alijs deprauādo, insup etiā minitabātur: utriq;
 autē relicto Iosepho, inter se litigabant. Ille an-
 sem fretus iam secū sentiētibz (erāt enim pro-
 pē ad x l. milia Taricheata) cum multitudine
 liberius loquebatur: multiūq; in eorū temeri-
 tatē inuēctus, ex presenti quidē pecunia Tari-
 cheā ait esse muniēdā: cura autē sibi fore simi-
 liter, ut etiā cetera tuta sint ciuitates: nec enim
 pecunias de fore, si cōcordari uelint in eos, unde
 parāda sunt, Et non in eum moueātur qui pa-
 rat. Itaq; iū alia quidē multitudo qua decepta
 fuerat, quāuis irata recedebat: duo uerò arma-
 torum milia impetū in eū fecere: cūq; se ille re-
 cto autē recepisset, instabāt ei minitantes. Iterū
 autem Iosephus in hos quoq; altera fraude ui-
 tur: cūq; in summum tectum euasisset, cōpresso
 dextera strepitu, nescire ait se, quid peterēt sibi
 praestari, uoces enim se non exaudire confusas:
 omnia uerò quæ inberēt esse facturū, si aliquos
 intromisissent, qui secū otiosē colloquerentur.
 His auditis, ilico uobiliores cum magistratibus
 ad

ad eū ingrediuntur: quos ille in intimas adiun-
 partes inductos, clausa ianua iādū uerberauit,
 quoad omniū viscera nudata sunt. Circūstabat
 autē interim populus, existimās eos prolixis al-
 legationibus cōcertare, cū subito Iosephus fori-
 bus patefactis, cruentos eos dimisit: unde tanto
 terrore qui minabātur affecti sunt, ut proiectis
 armis aufugerēt. Ob hac Ioānis etiā atq; etiam
 crescebat inuidia, aliasq; nihilominus Iosepho
 moliebat insidias: morboq; simulato p epistolā
 postulauit, ut sibi medicina gratia Tiberiēsis
 aquis calidis uti pmitteret. Iosephus autē, quia
 nondū ei suspectus erat insidiator, ad praefectos
 ciuitatis literas fecit, ut & hospitium & uēsilia
 Ioāni praberent. Quibus ille potius, biduo post
 cuius rei causa uenerat agebat: & his fraude
 circūueniis, alijs uerò pecunia corruptis, ut Io-
 sephū desereret persuasit. His autē cognitis Si-
 las quē Iosephus custodia praposuerat, properē
 de insidijs ei scripsit: atq; ille accepta epistola,
 noctuq; itinere maturato, matutinus ad Tibe-
 riadē peruenit. Et caetera quidē multitudo ob-
 uia ei processit: Ioannes autē, quāuis eū contra
 se uenitū esse suspicaretur, tamen misso quodā
 ex notis, infirmitate simulata, p lectulo detine-
 retur, obsequio sese defuisse mādanit. Tiberien-
 sibus autē à Iosepho in stadiū congregatis, ut
 ad eos qua sibi scripta fuerant loqueretur, mis-
 sis armatis Ioannes insit eū interfici. Quos cū

iam nudare gladios perspexisset, populus exclamavit: atque ita conversus ad eius vocem Iosephus, ubi ferrum propè ingulo suo imminere prospexit, in litus desiliit è tumulo, excelsò cubitis sex, in quo verba faciens cū populo steterat: ascēsaq; inde nauticula cū duobus satellitib; suis, quæ illuc applicuerat, in mediū lacū refugit: milites uerò eius, ilico raptis armis, cōtra infidiatores irruerant. Mox autē ueritus Iosephus ne bello incessino concitato, propter paucorū invidiā ciuitas consumeretur, nuntiū suis misit, qui eos monebat, ne propria tantum salui cōsulerēt, neq; nerò quenquā uel occiderēt, uel arguerent noxiōrū. Et illi quidē dicto parētes, conquieverunt: qui uerò circū ciuitatē per agros habitabāt, auditis insidijs, & quis earū fabricator esset, cōtra Ioannē ueniebant: sed ille prius in Giscala patriā suā fuga receptus est. At Galilæi totis iam ciuitatibus ad Iosephū cōfluebant, & cum multa essent armatorum milia cōgregata, qui se aduersus Ioannē cōmunē infidiatorē adesse clamabāt: unaq; cū eo ciuitatē quæ illū suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem eorum beneuolentiam, impetū autē cohibendū esse dicebat: prudentia magis inimicos uincere cupiens, quā perimere. His uerò, qui de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisq; populus indicabat, præconum

noce denunciabat, intra v. dies eorum qui Ioā-
nem non reliquissent, patrimonia diripienda, do-
mosq; eorum cum famulys exurendas. Et tria
quidē milia statim ab eo vocauit, qui profugi
ante pedes eius arma proiecerunt: cum reliquis
autē Ioannes propē nulli Syris fugitiuis, trāstu-
dit se iterū in occultas infidias ex aperitis: ac per
nuntios in Hierosolymā clam missos, Iosephum
accusabat, qd magnū exercitū collegisset: iamq;
nisi praeueniatur ei, tyrannus metropoleos uen-
turus esset. Verū ea populus quidem praesciens
negligebat: liuore autem potentes, nōnulliq; ma-
gistratū clam pecunias ad comparandos mer-
cenarios milites misere Ioanni, ut per eos bellū
cum Iosepho gereret: decretūq; inter se cōcepe-
runt, quo idē Iosephus militum administratio-
ne decederet: non tamē id satis esse credebant:
ideoq; duo milia & D. armatos, & 1111. mi-
serunt nobiles viros, inrisperiti filiū Ioazarum
& Ananiā Sadducā, & Simonē & Iudam
Ionatha filios, omnes eloquentia validissimos:
ut eorū scilicet monitu auerteretur ab Iosepho
beneuolētia multitudinis: & siquidem ipse spō-
te sua ueniret, paterentur eum rationem redde-
re: sin remanere cōtenderet, pro hoste haberēt.
Amici autem Iosepho militem quidem ad eū
uenturum esse perscripserunt, causam uerò nō
indicanerūt, quoniam secretum fuit inimicorū
i eius cōsiliū: unde factū est, ut quia praecauere

non potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos transferret: hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Giscala, & Tiberias: quas tamen continuo sine armis recepit: captos autem quatuor duces consilijs armatorumque fortissimos, remisit Hierosolymam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & à quibus promissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

Tiberias à Iosepho recuperatur & Sepphoris.

CAP. XXVII.

Ioannem uero iam intra muros Gischala, Iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agrippam regem uocantibus. Et cum ille constituto die ad eos non uenisset, paucique Romani equites ibi tum comparuissent, à Iosepho defecerunt. Hisque apud Taricheas cognitis, Iosephus qui milites frumentatum miserat, neque solus egredi contra desertores, neque se continere poterat, metuens ne dum ipse tardaret, regum ciuitatem occuparet: nec enim postero die obstat sabbato quicquam facere poterat: itaque dolo eos qui se deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur: omnibus autem scaphis quas in lacu conperit congregatis (ducenta autem ei xxx fuerunt, quatuordecimque nauta non amplius singulis inerant) maturè ad Tiberiadem nauigat: cumque tanto ab eo distaret spatio, unde facile

eile uideri non pōſſet, inanibus ſcaphis in ſabo
 reliſtis, ſeptē ipſe ſolos inermes ſatellites ſecum
 habens, propius ne cōſpiceretur acceſſit. Quē cū
 inimici adhuc maledicētes ei ex muro cōſpexiſ-
 ſent, metu perterriti. Et ſcaphas armatorū eſſe
 plenas exiſtimātes, arma proijciū: manusq; ſup-
 plices agitātes, ut ciuitati parceret precabātur.
 Joſephus autē, poſtquā multis eos munis Et ex-
 probrationibus caſtigauit: primū q; bello cōtra
 pop. Ro. ſuſcepto, inteſtiniſ diſſenſionibus uires
 ſuas antē cōſumerēt, inimicorūq; uota cōplerēt:
 deinde, q; ſecuritatē ſuā curatore de medio tol-
 lere properarēt, ciuitatemq; nō erubescerēt ſibi
 claudere, qui eā muro cinxiſſet: nō repudiaturū
 ſe ait, ſi qui ſibi ſatiſfacerēt, quibus internecio-
 nibus amicitia cū ciuitate firmaret. Itaq; ſtatim
 ad eū decē Tiberienſiū potētiſſimi deſcenderūt.
 Hi autē in unā receptis nauticulā piſcatoriā, et
 procul abductis, alios L. ſenatores uenire inſiit,
 maximē nobiles, uelut illi quoq; fidē ſibi pra-
 bere deberēt. Deinde nouas cauſationes exco-
 gitans, alios inſuper atq; alios obtentu ſcederis
 euocabat: niq; maturē Taricheas recurrerēt, gu-
 bernatorib; nautiū repletarū imperabat: quōſq;
 auxiſſent, in carcerē collocarēt: donec omnem
 curiā, quae D. C. haberet uiros, duoq; millia popu-
 lariū cōprehēſa in Taricheas ſcaphis abduxit.
 Reliquis autē uociferantibus, Cluū quendā eſſe
 praeipūū deſectionis auctore, irāq; ipſius poena
 illius

illius precibus satiari, nullū quidem Iosephus
 volebat occidere: suorū uerò satellitū quendam
 Zeniā egredi iussit, qui Cliti manus abscideret.
 Cum uerò is pra timore solū se globo inimicorū
 cōmissurum negaret, eaq; causa indignari Iose-
 phum stantem in scapha uideret, ipsumq; uelle
 descendere, ac de se suppliciū sumere, ut saltem
 unā manū sibi cōcederet, orabat: neq; hoc ab-
 nuente Iosepho, dūmodo alterā sibi met Clitus
 ipse praeideret, educto ille dextera gladio, leuā
 sibi trūcauit: tātus cū timor Iosephi inuaserat.
 Ita tūc Iosephus nudis scaphis, & satellitibus
 VII. populo capto, rursus Tiberiadē sibi socia-
 uit. Paucis autē diebus post, Gischalam qua cū
 Sepphoritis defecerat, militibus depredari per-
 misit, omnemq; praedam conquistā popularibus
 reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tibe-
 riensibus. Nam & hos captos rapinarū damno
 corrigere uoluit: & redhibitione rerum rursus
 eos ad beneuolentiam renocare.

Quomodo Hierosolymitæ bello se preparauerint
 deq; Simonis Gioræ tyrannide. CAP. XXVIII.

Hælenus apud Galileam motus erat,
 iamq; ab intestinis dissensionibus quie-
 scentes, aduersus Rom. instruebantur. Hierosoly-
 mis autē Ananus pōisfex & potentiores, qui
 nō cū Romanorū parte sentiret, muros instau-
 rare properabāt: multaq; bellica instrumenta,
 perq; omne oppidum sagitta, aliaq; arma fa-
 bricant

bricatur : & exercitationibus inſis manus inueniunt operam dabat. Erantq; uniuerſa plena tumultus, magnaq; triſtitia moderatos occupauerat: multiq; futuras clades proſpicientes, ſletum cohibere non poterant: inſeſtaq; pacem cupientibus omnia uidebantur. Belli autem incenſoribus, qua illis placerent, ex tempore fingebantur: ſtatuoq; iam tunc quaſi peritura ciuitatis erat, antequam Romani ueniret. Anano autem apparatus belli omittere cura fuit: & ſeditioſorum, quos Zelotas uocabat amenciam ad utiliora conuertere: qui tamen uictus eſt. & quis illius finis fuerit in poſterioribus explanabimus. At in Acrabatena coparchia Giora filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuerſus, non ſolum in domos locupletum irrumpebat, uerum etiam corpora uerberibus conſiciebat: iamq; tunc palam tyrannidem inceptabat. Ab Anano autem miſſis aduerſus eum mulibus magiſtratum, ad latrones qui erant Maſada, cum his quos habebat, effugit: ibiq; manens, donec Ananus & alij eius inimici perempti ſunt, Idumaam cum ceteris populabatur: adeo ut magiſtratus eius gentis, propter eadum multitudinem & pradarum aſſiduitatem, collecto milite, uicos praſidijs tuerentur. Et Iudaeorum quidem res ita habebant.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER III.

De Vespasiani ducis aduentu, & clade duplici
Indorum. CAP. I.

NERONEM autē, ubi res apud
Iudeam nō prosperē gestas ac-
cepit, latens quidē, quod necesse
fuit, cū timore stupor inuadit:
aperiē autē superbiā simulans
ultrō etiā indignabatur: magisq; ducis negligē-
tia, quā uirtute hostiū qua conigerat̃ facta esse
dicebat: decere se putās, propter pondus impe-
rii trīstiora contēnere, uideriq; malis omnibus
superiorē animū gerere: uerū tamē curis argue-
batur mentis eius perinrbatio, cum deliberaret
quinam cōmotum crederet orientē, qui unā &
Iudeos rebellantes ulcisceretur, proximasq; his
nationes simili morbo correptas antiē caperet.
Inuenit igitur solū Vespasianū his necessitati-
bus parē, & qui tanti belli magnitudinē susci-
pere posset, uirū ab adolescētia usq; ad senectū-
tem bellis exercitatum, & qui pop. Ro. iam pri-
dem pacasset occidentē, Germanorum tumultum
concussit: armisq; ante illud uictus incogni-
tam Britanniam uendicasset: unde patri quoq;
ipsius Claudio prestiterat, ut sine proprio sudo-
re triumpharet. Itaq; his omnibus fretus, ataq;
illius.

illius cum peritia stabilem cernēs, obsidesq; fi-
 dei liberos, eorumq; florem manus esse paterna
 prudentia, iam tū fort. esse de tota rep. Deo ali-
 quid ordināte, misit eum ad regēdos exercitus
 in Syria cōstitutos, multus pro tēpore blādimen-
 tis atq; obsequijs animatū, qualia necessitas im-
 perare cōsuevit. Ille autē protinus ex Achaia,
 ubi cū Nerone fuerat, Titum quidē filiū suum
 misit Alexandria, ut inde quintā itemq; de-
 cimā legiones moueret: ipse uerò transmissus ad
 Hellsponsū, terreno itinere in Syriā peruenit,
 ibiq; Romanas vires, multaq; à vicinis regibus
 auxilia cōgregauit. At Iudei post malam Cestij
 pugnā insperata felicitate sublati, animorū im-
 petus cohibere non poterāt: sed tanquā fortuna
 eos exagitāte perciti, bellū ulterius producebāt.
 Deniq; omni, quanta fuit, manu pugnacissima
 cōgregata, Ascalonem petierūt: ea est ciuitas
 antiqua, DCC. & XX stadiorū spatio ab Hie-
 rosolyma distās, & Iudeis semper inuisa: qua
 res fecit, ut etiā tūc primis eorū incursibus pro-
 prior uideretur. Tres autē viros aggressionis du-
 ces habebant, & corporibus & prudentia pra-
 stantissimos, Nigrum Peraiā, & Silam Baby-
 lonium, & Ioannē Essenū. Ascalon uerò nali
 disimo quidē muro cincta erat, sed uacua penē
 praesidijs: una enim cohors eam pedicū & una
 equitum ala tuebatur, cui praefectus erat An-
 tonius. Illi igitur ira multa uelocius itinere
s s
peract

peractō, ac si ex propinquo uenirēt, præsto erāt.
 Antonius uerò (nec enim eorū fore impetū ne-
 sciebat) equites iam ex ciuitate duxerat, et neq;
 multitudinē ueritus uel audaciā, primas hostiū
 coitiones fortiter sustinuit, murumq; properan-
 tes aggredi refrenauit. Itaq; Iudæi, qui cū peri-
 cioribus imperiti, & pedites cū equitibus, cum
 stipatis autē inordinati, leuiterq; armati cū in-
 structis, plusq; indignationi quā cōsilio tribuen-
 tes, cū morigeris & nutu rectoris omnia faciē-
 tibus dimicabant, facile profligātur: nam ut se-
 mel eorum prima ab equitibus turbata sunt
 acies, fugā petūt: & murū uersus se à tergo ur-
 gentibus incidentes, suimetipsi hostes erant, do-
 nec omnes incursibus equitū uicti, per totū cam-
 pum dispersi sunt, qui fuit plurimus, totusq; ha-
 bilis equitantibus: quod quidē Romanos inuit,
 ut magna cade Iudæos prosternerēt: nam & fu-
 gientes prauertēdo, cursum in eos fledebāt: &
 quos occupassent, curriculo trāsfigēdo infinitos
 peremere. Alij uerò alios quocūq; se uertissens
 circūdatos, exagitanes facile iaculis opprime-
 bant. Et Iudæis quidem propria multitudo, per
 desperationē salutis, solitudo nidebatur: Roma-
 ni uerò licet ad pugnā pauci essent, rebus tamē
 secūdis animati, etiā superfluere se putabāt. Et
 illi quidē res aduersas superare certantes, dum
 pudet citò fugere, mutari fortunam sperans: Ro-
 mani autē, in his qua prosperē agerent minimē
 de lassā

delassati, ad maiore usque; dici partem pugnam pro-
 trahunt: donec Iudeorum quidem percipia sunt
 X. millia, duoque; duces Ioannes et Silas: ceteri
 vero plerique; sauci, cum Nigro, qui unus resta-
 bat ex ducibus, in oppidum Idumaea, quod Salus
 dicitur, confugere. Nonnulli tamen etiam Romano-
 rum in illo praelio vulnerati sunt. Sed non Iu-
 deorum spiritus clade tanta sedatus est, multoque;
 magis eorum dolor incitavit audaciam: et con-
 temnentes quantum ante pedes mortuorum iaceret,
 pristinis rebus feliciter gestis ad cladem alteram
 illiciebantur. Denique; paruo tempore intermisso,
 quod ne curandis quidem vulneribus satis esset,
 euulsisque; aggregatis viribus, maiore cum indigna-
 tione multoque; plures Ascalonem recurrebant, ea-
 dem se praeter imperitia aliaque; belli vitia, comi-
 zante fortuna. Etenim cum Antonius qua transi-
 turi fuerant, posuisset insidias, ex improviso in
 eas delapsi et ab equitibus circumdasi, prius quam
 se ad pugnam componerent, iterum super VII. mil-
 lia procubuerunt, ceteri vero omnes aufugerunt:
 eumque; his Niger multis dum fugeret magni a-
 nimi facinoribus demonstratis, et quonia hostes
 instaret, in turrim quandam turissimam compelluntur
 cuiusdam uici, cui nomen est Bezedel. Antonius
 vero cum suis ne uel moras circum turrim, qua
 inexpugnabilis esset, diu tererent, uel ducem ho-
 stium fortissimum uinum relinquerent, ignem mu-
 ro supponunt: turrique; inflamata, Romani quidem
 exuls

exultantes recedunt, quasi etiā Nigro consumpto: ille autē in castelli specus intimum ex turri saltem demissus euasit: triduoq; post socijs cū fletu eum ad sepulturā inuestigatibus sese ostendit, gaudioq; insperato repleuit omnes Iudæos, tanquā Dei providentia dux eis in posterū seruatus. At Vespasianus Antiochiā exercitū adducto (qua Syria metropolis est, magnitudine simul aliaq; felicitate sine dubio tertium inter omnes qua in Rom. orbe sunt locū obtinens) ubi etiam aduentū suū regē Agrippā cū omni manu propria offenderat praestolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autē ciuitate occurrerunt ei Sepphorita cives oppidum Galilæe colentes, soli mēte pacata: qui tam suæ salutis providentia solliciti, quā Romanarū uirium gnari, etiā prius quā Vespasianus uenires, Celsio Gallo fidē dederant, dextrasq; iunxerāt, praesidiūq; militare susceperant: tunc quoq; benignissimē duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Quibus interim Vespasianus praesidij causa poscētibus, equitum peditumq; tantum numerum tradidit, quantum obsistere posse arbitrabatur incursibus, si quid Iudæi commouere tentassent. Non enim minimum esse uidebatur futuri belli periculum, auferri ciuitatem Sepphorim Galilæe maximam & in loco tutissimo conditam, totiusq; gentis futuram praesidio.

Descrip

Descriptio Galilee, Samaritæ & Iudææ. CAP. II.

Duæ sunt autem Galilæa, quæ superior & inferior appellantur, easq; Phœnice & Syria cingunt. Discernit uerò ab occidentè Ptolemais territorij sui finibus, & quondam Galilæorum, nunc autem Tyrionum mons Carmelus: cui continncta est Gabaa ciuitas equitum, quæ sic appellatur, eo quòd equites ab Herode rege dimissi, coloni eò deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, usq; ad flumen Iordanem. Ab oriente uero Hippene & Gadara, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemq; Tyrionum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilæa longitudo à Tiberiade usq; ad Zabulon, cui uicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet à uico Xaloth, qui in magno campo situs est, usq; ad Bersabem: unde etiam superioris Galilæa latitudo incipit usq; ad Bæa uicum, qui terram dirimit Tyrionum. Longitudo uerò eius à Thella uico Iordani proximo usq; ad Merosh extenditur. Sed cum tanta sint utraq; magnitudine, tantuq; gentibus alienigenis cincta, semper tamen omnibus belli periculis restiterunt: nam & pugnaces sunt ab infanzia Galilæi, & omni tēpore plurimi, neq; aut formido unquam uiros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam tota optima ac fertiles

sunt, omniumq; generum arboribus confita,
 ut etiam minimè agricultura studiosos ubertate
 sua provocent: deniq; exculta sunt ab incolis to-
 ta, nec pars ulla est earū otiosa: quin & ciuita-
 tes ibi crebrae sunt, & ubiq; multitudo vicorū
 propter opulentiā populosa, ut qui sit minimus,
 supra quindecim millia colonorū habeat: pror-
 sus ut etiam si quis magnitudine minorē Gali-
 leam dixerit, quā trans fluviiū regionē, viribus
 tamē eā prastulerit: hac enim uniuersa colitur,
 tota fructuū ferax: at illa quæ trans flumē est,
 licet multo maior sit, pleraq; tamen aspera atq;
 deserta est, & nutriendis fructibus māsuetis in-
 habitilis. Perea sanè mollicies & ingeniū fru-
 ctuosum, cāpos habet cū varijs arboribus com-
 fitos, tum maximè oliuetis ac uineis & palme-
 is excultos: irrigatur autē abunde mōtanis tor-
 rentibus, & fontibus aqua perēnis, quosies illi
 Sirio astuante defecerint. Et longitudo quidē
 eius est à Macharuntē in Pellam, latitudo uerò
 à Philadelphia usq; ad Iordanē. Et Pella qui-
 dem quā supra diximus, septentrionalis eius est
 tractus, occidentus uerò Iordanis: meridianū au-
 tem Moabitis regio terminat: ab oriēte autem
 Arabia & Silboniide, necnon & Philadel-
 phia, itēq; Gerasis clauditur. Samariēsis autē re-
 gio, inter Iudæā qdē & Galilæā sua est, incipiēs
 enim à nico in planicie posito, cui nomē est Gi-
 naa, in Acrabatena desinit toparchiā: sed na-

terra nihil à Iudaea discrepat : nam & utraque
montosa sunt & campeſtres , agrosq; colendo
molles atq; optima, necnon & arboribus plena:
pomisq; tam ſylueſtribus quàm manſuetis abun-
dant, eo quòd natura ſunt arida, imbriumq; ſa-
tis habent: dulces autē per eas ſupra modū aqua
ſunt, boniq; graminis copia præter alias earum
pecora lactis abundāt : quodq; maximū uirtutis
atq; opulētiae ſpecimē eſt, utraq; uiris reſerta eſt.
Harū confiniū eſt Anuath uicus, qui etiā Bor-
ceos appellatur, Iudaea limes à ſeptentrione. Me-
ridiana uerò pars eius , ſi in longitudinē metia-
re, adiacēti uico Arabū finibus terminatur, cui
nomen eſt Iordan. Latitudo ſanè à Iordane flu-
mine uſq; ad Ioppen explicat. Media uerò eius
eſt Hieroſolyma: unde quidam non ſine ratione,
umbilicū eius terra, eā urbē uocauerūt. Sed nec
marinis quidē Iudaea delicijs caret, ad Ptolemai-
dem uſq; locis extēſa maritimis. In undecim au-
tem ſortes diuiſa eſt: quarū prima eſt tanq̃ regia
Hieroſolyma, præ cæteris inter omnes accolae
eminens, uelut caput in corpore : alijs uerò poſt
hæc toparchia ſunt diſtributa. Gophna eſt ſecun-
da, & poſt eam Acrabata, adhuc Thamna, &
Lydda, itemq; Ammas, & Pella, et Idumaea,
& Engadda, & Herodiū, & Hiericus: deinde
Iamnia et Ioppe finitimis præſunt. et præter hæc
Gamalitica, et Gaulanitis, et Batanea, & Tra-
chomitæ : qua etiā regni Agrippa partes ſunt.

Eadem uerò terra incipit à monte Libano & fontibus Iordanis, usq; ad Tiberiadi proximum lacu, latitudine p̄ditur: à uico autē q̄ appellatur Arphas, ad Iuliada oppidū longitudine tēdit, & habitat ab incolis Iudais Syruq; permixtis.

De auxilio Sepphoritis missio & Romanorum disciplina militari. CAP. III.

DE Iudaea quidem, & quibus esset cincta regionibus, quam maxime potui breuiter exposui. Quod autē Vespasianus miserat auxiliū Sepphoritis, hoc est, equites mille, sexq; milia peditū, Placido eos regēte tribuno, castris in magno cāpo positis bisariam diuiduntur. Et pedites quidē in ciuitate ipsius eūdem causa, equitatus uerò in castris degebat: utrinq; autē assidue prodeūdo, & circa eam regionē loca omnia incursando, magnis incōmodis Iosephum eimq; socios, quāuis quietos, afficiebāt: & praeterea ciuitates extrinsecus depredabātur, ciuiumq; coactus, si quādo excurrendi habuissent fiduciam, repellebāt. Iosephus tamē aduersus ciuitatē inuictum fecit, sperans eam posse capere: quā ipse, insequam a Galilaeis deficeret, ita muris cinxerat, ut Romanis quoq; esset inuicta. unde etiā spe frustratus est, cum nec ui, nec suasu Sepphoritas in suas partes pertrahere potuisset: magisq; in Iudaea bellū accendit, Romanis indignē ferētibz insidiis, et propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripiē

piensibus quicquid rerum in his reperissent: qui
 tamen cum mortē pugnacibus semper inferrent,
 imbelles ad servitium capiebant: ignis vero &
 sanguis Galilaeam totā replerant, nec quisquam
 expertus eius acerbissimae aut cladis erat: unā sa-
 luti spem fugientes habebant in civitatibus, quas
 murorū ambitu Iosephus cōmunierat. Titus au-
 tem Alexandriam irāmissus ex Achaia citius
 quam per hyemē sperabatur, manū militū cuius
 causa missus fuerat suscepit: consentioq; usus iti-
 nere, mare ad Ptolemaidē pervenit. Cumq; ibi
 patrē suum reperisset, duabus quas secū habe-
 bat legionibus (erant autem nobilissima quinta
 & decima) iunxit etiam quā ille adduxit quin-
 tamdecimā. Eas autē sequebantur decē & octo
 cohortes, quibus accessere ex Caesarea quinq; cum
 una ala equitū, & ala quinq; Syrorū equitum.
 Decem autē cohortiū singula mille pedites ha-
 bebant: in ceteris vero tredecim sexcenti pedites,
 & centeni niceni equites erāt. Satis autē auxi-
 liorū etiam a regibus congregatum est. Antio-
 chus enim & Agrippa & Sohemus bina mi-
 lia peditū, & sagittarios equites mille praebe-
 runt: cum Arabia quoq; rex Malchus prae-
 ter quinq; milia peditū, equites mille misisset, quo-
 rum pars maior erant sagittarij: ut tota manus
 computata cum regijs, sexaginta milia circiter
 peditū equitūq; colligeret, praeter calones: qui
 plurimi sequebantur, & meditationi bellica

assueti nihil à pugnacissimis aberant: quod tempore quidē pacis dominorū exercitationibus interessent, belli autē pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neq; viribus à quoquā nisi à dominis vincerentur. Qua quidem in re nimis admirādam quis existimauerit Romanorū providentiam, ita servos instituentium, ut nō solum vita ministerio, sed belli etiā necessitatibus utiles sint. Quod si quis eorū aliam quoq; respexerit militiā disciplinam, profectò cognosces tantum eos imperium nō fortuna munere, sed propria virtute quasisse. Armis enim uti nō in bello incipiunt, neq; solū si necesse sit manus movēt, eū in pacis otio cessaverint: sed armis veluti natura coherētes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tēpora praestolantur. Meditationes autem eorū nihil à vera cōtentione discrepant: sed in dies singulos militum quisq; omnibus armis, tanquā in procinctu positus, exercetur: quo etiam facillime praelia tolerant. Neq; enim ordo neglectus eos à consuetā dispositione dispergit, neq; metus stupefacit, neq; lassitudo exhaurit. Unde sequitur ut semper superent, quos non itidem confirmatos invenerint. Nec erraverit si quis eorum meditationes consuetus esse dixerit sine sanguine, contraq; praelia meditationes cum sanguine. Nam ne repentino quidē hostium incursu opprimi possunt: sed quocunq; in hostilem terram irruperint, non nisi permunitis castris

pr. d.

prælio decernunt : quæ quidem non leui opere,
nec iniquo loco erigunt , nec inordinate descri-
bunt : sed siquidem inaequale soluen fuerit, com-
planatur : quatuor uerò angulis horum dimensio
designatur. Nam & fabrorum multitudo, & fer-
ramentorum copia quæ usus extructionis posu-
las, sequitur exercitum. Et interior quidē pars
castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus au-
tem eorum extrinsecus muri faciem præferre : or-
dinatis etiā turribus pari spatio dispositis : qua-
rum internalla catapultæ, atq; balistæ, & alijs
machinis saxa intorquetibus, omnibusq; instru-
mentis missilium cōplecti, ut cuncta scilicet ia-
culorum genera in promptu sint. Portas autē qua-
tuor ædificant, tam iumentis adiu faciles, quàm
ipsis, si quid urgeat, intrò curretibus lauas. Inuus
autē castra uici spatijs interpositis dirimunt, me-
diâq; rectorum tabernacula collocant, & inter hæc
prætorium diuinum tēplo simillimum : prorsus ut
quasi repentina quadam ciuitas existat : forum
quoq; & opificum stationes : & sedes militum
primatibus, ordinumq; principibus, ubi si qua
sit inter alios ambiguitas indicēs. Ipse uerò am-
bitus, & omnia quæ in eo sunt, multitudine si-
mul & scientia fabricantium opinione citius
communitur : qui si res urgeat, fossa extrinsecus
cingitur, depressa cubitis quatuor, pariq; spatio
lata. Armis autem sepi, per contubernia cum
decore atq; otio in sentorijs agunt : omniaq;
ab

ab his ordinate etiam alia causetq; per cōtubernia expediuntur : ueluti si ligno aquāne opus sit aut frumēto : nec enim cœna uel prandium cum uolueris , in potestate cuiusq; est , simul autem omnibus somnus est , excubias & nigriladi tempora buccina significant , neq; est omnino quicquam quod sine edicto geratur. Mane autē milites quidem ad cœntriones , illi uerò ad tribunos cōueniunt saluatiū : cum quibus ad summū oīm lucē uniuersi ordinū principes. Ille autē his signū aliaq; dat ex more præcepta proferēda subiectū : quibus etiam in acie circumaguntur quò opus est , ac uniuersi pariter incurrūs itemq; sese recipiunt. Cum autē castris egrediendū est , tuba iudicium facit : nemoq; otiosus est : sed uel solo uentu moniti , tabernacula tollunt , omniaq; ad profectiōē instruunt : deinde iterū tuba ut sint parati significat. Illi autē cum mulos & iumenta arcinis onerauerint , uelut in curruli certamine ignū expectant. Castra uerò incēdunt : eo q̄ sibi illa munire facile sit , & ne qñ hostibus eadem sui sint. Et tamē tertio quoq; tuba signo indians , ut exeatur : urgēdo aliqua ex causa morantes , ne quis ordinē deserat. Dexterq; duci præcōstās , si ad bellū parati sunt , uoce paria ter peronomat : illiq; toties alacri & magna uoce paratos esse se respōdent , interrogātemq; præueniunt : & Martio quodā spiritu repleti cum clamore lextas erigūt. Deinde otiose , et cū omni decore

progr

progrediētes ambulant, suū quisq; ordinē velut
 in bello custodiens: pedites quidē thoracibus &
 galeis septi, & utroq; latere gladijs accincti.
 Leuis autē gladius multo est longior, eiam dexter
 mensurā palma nō excedat. Qui uerò ducē sti-
 pant lecti pedites, scuta & lanceas gestāt, cetera
 manus hastas & clypeos longos, ferramq; &
 corbē & sarculū & securim, necnon & habe-
 nam & falcem & catenam, triduiq; iaticū, ut
 parum intersu inter onusta iumenta & pedites.
 Equitibus autē ad dexterā gladius est longior,
 & contus in manu, transuersusq; ad equi laus
 clypeus: ternaq; in pharetra vel amplius depen-
 dens lata cuspide iacula, nihil ab hastis magni-
 tudine differētia. Cassides uerò & thoraces pe-
 ditibus habēt similes, nulloq; armorū genere ab
 equitū alis discrepāt lecti, qui circū ducem uer-
 santur. Agmina autē semper cui sorte id obti-
 gerit, antecedit. Talia quidē sunt Romanorū iti-
 nera et māssiones, itemq; armorū uarietas. Nihil
 uerò nec in pralijs inconsultū aut subitū agunt,
 sed omnia semp sequuntur facta sententiā, opusq;
 adhibetur ante decretis. Vnde aut minime pec-
 cant, aut si peccauerint, facilis est errati corre-
 ctio. Fortuna autē successibus meliores consilio-
 rum, etiā si aliter successerit, arbitratur enētus:
 quasi bonū quidē fortuitū ad rem inconsultē ge-
 rendam illicit: qua uerò ante cogitata fuerint,
 etiā si aduersus casus exceperit, bene iam medi-
 tatos

iatos exhibeāt ad cauendū ne idem rursus eue-
 niat: & bonorū quidem fortuatorū non is autor
 sit cui cōigerint, trīstium nerō qua prater sen-
 sentiam acciderint, salē rectē cōsilia uideantur
 esse solatiū. *Armorum* quidem exercitatione
 comparāt, ut nō modō corpora, sed animi quoq;
 militū fortiores sint. & maior autem illis est ex ti-
 more diligētia: namq; leges apud eos non deser-
 tionis solā, uerum etiam minima negligentia
 sunt capitales: ducesq; magis quā ipsae leges
 terribiles: namq; bonos honorando redimunt ne
 in coercendis noxijs uideantur crudeles. Tanto
 autem obsequio rectoribus parent, ut & in pace
 ornamento sint, & in acie corpus unū totius con-
 spiciatur exercitus. sic eorū copulati sunt ordi-
 nes, ita circumduci sunt mobiles: & acutis au-
 ribus ad praecepta, oculisq; ad signa, & ad ope-
 ra manibus: unde facere quidem semper strenuū
 sunt, pati nerō tardissimū. nec est ubi praeliantes
 aut multitudinem hostium, aut consilia sensere
 ducum, aut difficultatē regionū: sed ne fortuna
 quidē succubere. nam in ea certiorē putant esse
 uictoriam. Quorum igitur actus à consilijs inci-
 piunt, consultaq; adeo strenuus exequitur exer-
 citus, quid mirum si Euphrates ab oriente, &
 Oceanus ab occidēte, itemq; à meridiano tractu
 Africa fertilissima regio, et à septētrione Rhe-
 nus atq; Danubius sunt imperij limites, cū mi-
 norem esse possidentibus possessionem rectē quis
 dixit

dixerit? Hæc ergo profectus sum, non tam proposito laudandi Romanos, quam solatio denictorum, & ut novarum rerum cupidos deterrerem: fortasse autem & ad experientiam proderunt bonarum artium studiosis, Romana insuetudine malitia nescientibus: redeo tamen unde digressus sum.

Impetus Placidi contra Iotapatam. CAP. IIII.

Vespasianus quidem una cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat exercitum. At uero Galileam peruascerat Placidus, ubi maximam eorum quos comprehendisset multitudinem, interemit: hæc autem fuit Galæorum imbellior turba, animisq; deficiens: pugnacissimos autem ut uidit semper in ciuitates confugere, quas Iosephus communierat, in Iotapatam, qua omnium tutissima erat, impetum uertit: existimans eam repentino aggressu facillime capiturum iri, magnamq; & sibi ex ea re alios apud rectores gloriam comparandam, & illis commodum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu cessuris alijs ciuitatibus, si qua ualidissima esset, occupatam uidissent. Multum tamen opinione deceptus est: Iotapatani enim, cum eius impetum praesensissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressiq; cum Romanis ex improviso plurimam & ad pugnam parati, necnon & alacres (quippe ut pro salute patriæ, item coniugum liberorumq; dimicantes) in fugam eos uertunt, multosq; faciunt, septem solum interfectis: quia neq; inordinate

dinatè pugna decesserāt, sepiusq; undiq; corporibus leuiter fuerāt uulnerati: cum Iudæi quoq; magis eminus iaculari, quàm manus conferere inermes cū armatis considerent. Ex ipsis autem Iudæis tres ceciderūt, paucis præterea sanciatis. Placidus igitur ab oppido repulsus aufugit.

Galilæa à Vespasiano inuaditur. CAP. V.

Vespasianus uerò ipse Galilæam cupiens inuadere, ex Ptolemaide proficiscitur, ordinatio, militum itinere, sicut Romani consueverunt. Auxiliatores enim qui leuius armati essent, itemq; sagittarios præire iussit, ad repētinis incursus hostiū cohibēdos, & ut suspectas atq; opportunas insidijs sylvas scrutarentur. Hos sequebatur Romani peditatus equitatusq; pars: post quos è singulis centurijs deni armaturam suam ferētes, mensurasq; castrorū. Post hos stratores uiarū ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanarent, sylvasq; obstantes præciderēt, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas, itemq; subiectorū sibi rectorum sarcinas, & tutela causa multos cum his equites ordinauit: post quos ipse ueniebat, lectos pedites equitesq; necnon & lancearios secū ducens, equitumq; præterea suorum agmine commutatus. De singulis enim turmis proprios centum & uiginti equites deputatos habebat: hos sequebantur, qui expugnandis ciuitatibus machinas & cætera tormenta portarent, deinde rectores,

rectores, itemq; praefecti cohortibus tribuni, stipendiis militibus: & post hos circum aquilam signa alia, quae omnibus apud Romanos agminibus praest, quod & uniuersarum animarum regnum habeat, & sit ualidissima. Itaq; illam & principatus insigne putant, & omen uictoriae, quoscunq; bello perierint. Sacras uero signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinem senis digesta militibus: hisq; adhaerebat ex more quidam centurio, disciplina atq; ordinis custos. Serui autem singulorum legionum cuncti cum peditibus erant, multis alijsq; iumentis uehentes militum sarcinas. Postremum agmen, in quo erat mercenaria multitudo, cogebat armati pedites, equitumq; non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilae peruenit: ibiq; positis castris, quantum promptos ad bellum milites continebat, una & ostendendo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumq; indulgendo praenitundinis, si quis ante praelium uoluntate moueret: nihilominus autem murorum instruebat obsidum. Itaq; multos quidem rebelliones fugere uel solus fecit ducis aspectus: metum uero uniuersis incussit. Iosephi enim socij, qui non longe à Sepphori castra posuerant, ubi bellum appropinquare cognouerunt, & iam iamq; Romanos praelio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspiceret, fuga disiecti sunt: cum paucis autem relictis

Iosephus, ubi animaduertit neq; se ad excipiēdos hostes sufficientē manū habere, & Iudeorū animos concidisse: ac, si fides his haberetur, ple-rosq; libet̃er ad hostes defectū ire: iam tūc quidē bello omni abstinebat: quā longissimē autem periculis abesse decreuit: abductū q; qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadaræ expugnatio:

C. A. P. VI.

Vespasianus autem Gadarensiū ciuitatē aggressus, primo impetu capit, & eā pugnaci multitudine uacuat̃ reperisset. Deinde hinc trāsgressus interius, cūctos puberes interfecit, cū Romanos odio gentis, & cladis, memoria, quā perulerat Cestius, nullius aetatis misericordia cōmoueret. Incendit autem non solū ciuitatem, sed etiā omnes circum uicos, & oppidula quadam penitus desolata, nōnulla quorū habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquā eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam uersum iri credebant: neq; in hoc eos uolūtat̃ eius fallēbat opinio. Videbat enim res Iudeorū quorsum euaderent: unāmq; illos uiam salutis habere, si propositum mutauissent. Ipse uerō, quāuis adhuc sibi speraret à Romanis ueniam tribuendam, mori tamen sepe maluisset, quā prodita patria, cum dedecore administrationis sibi credita apud illos feliciter agere, contra quos fuer

fuerat missus. Decrenit igitur Hierosolymam primatibus, quæadmodum sese res haberent, cum fide perscribere: ne uel nimis extollendo uires hostium, timiditatis mox argueretur: uel minus aliquid nuntiando, fortasse cepti etiam pœnitentes ad ferociam reuocaret: utq; si foras eis placeret, citò rescriberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitterent. Ille quidem hac epistola scripta, maturè mittit qui Hierosolymam literas ferret.

Iotapatæ obsidio.

CAP. VII.

Vespasianus autem Iotapam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognouerat, & præterea ualidissimum hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cum equitibus, qui montanum iter coaquarent, saxis asperum ac pedibus quoq; difficile, omnino uero equitibus inuium. Et hi quidem quatrinduo fecere quod iussum est, latèq; aperuere exercitui uiam. Quinto autem die, qui mensis Maii uigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex Tiberiade uenit, abiectosq; Iudeorum spiritus erigit. Cum uero transitum eius Vespasiano quidam transfuga nuntiasset, utq; mox ciuitatem petcret incitaret, ueluti cum ea totam Iudæam capere posset, si Iosephum subiungasset: hoc ille nuntio pro maxima felicitate percepto, Dei providentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus uideretur, utro se etiam in custodiã tra-

deret voluntaria: statim quidem cum equitibus mille Placidū mittit, unaq; decadarchū Eburnium, tam manu quā prudentia virū insignē, circumvallare civitatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autē die cuncta manu comitatus ipse consequitur, & post meridiē usq; actō itinere, ad Iotapatam pervenit: adductoq; in septentrionalem eius partem exercitū, in quodā tumulo castra ponit, distante ab oppido stadijs septē. Consilio autē quā maximē cōspici ab hostibus affectabat, ut visu attoniti turbarentur: quod etiam factum est, eosq; tantus continuo stupor inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die ambulādo fatigatos, civitatē statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, terciū extrinsecus agmē equitum posuere, omnes Iudæis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaq; postridie impetū in muros facto, Iudæi primò quidem locis suis manētes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant. Postea verò quā Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemq; iaculatorū multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit uti: atq; ipse cum peditibus in adversum collē, unde murus expugnabilis erat, nitī cœpit: tunc civitati metnēs Iosephus, & cū eo cuncta Iudæorū profuisset multitudo: omnesq;

in Roma

in Romanos pariter irruentes, procul à muris eos deterruere, multa manu simul & audacia patrando facinora. Neq; minora tamen patiebantur quam faciebant: nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum pudor incendebat Romanos: & hos quidē peritia cum fortitudine, illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Deniq; cum tota die pugnatum fuisset, praelium nox diremit: in quo Romanorum plurimis sauciatis, tredecim interfecti sunt: Iudeorum autem cum sexcenti essent uulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihilōq; minus, Romanis postridie iterum irruentibus occurrunt: multoq; fortius resistenterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quod eos pridie præter spem sustinuerant. Sed eos quoq; pugnaciores experti sunt, quod eorū iracundiā pudor incenderat, uinci credentiū, nisi citò uicissent. Itaq; per dies quinque Romanis minime ab aggressione cessantibus, etiam Iosapatenorū excursus agebātur, muriq; fortius oppugnabātur. Et neq; Iudei uires hostiū formidabāt, neq; Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iosapata paulominus tota rupes est, ex alijs quidē partibus undiq; uallibus immensis præceps, ut earū altitudinem oculis deprehendere cupientiū aspectus antè deficiat. Ab una uerò tantū Borca parte adiri potest, ubi per trāsuersum latus desinentis montis adificata est: quod quidem ipsum muro cinitatis Iosephus fuerat

amplexus, quò inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Alijs uerò circum mōtibz re-
 cta, prius quàm in eam perueniretur, à nullo poterat cōspici. Iotapata quidē sic erat cōmunita.
 Vespasianus autē & cū natura loci simul certandi putans, & cū audacia Iudæorū, incipere obsidionē acriter statuit: aduocatisq; rectoribus sibi subditis, de aggressu deliberabant. Cūq; aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessui, totū ad cōparandā materiā misit exercitum: oppidoq; propinquis montibus excisis, magnaq; ni lignorū & lapidum comparata, cratibusq; ad enitāda iacula desuper missa per uallos dispositis, his protecti aggerē construebāt: nulla autē noxa uel minima telorum erat, quæ de muro iacerētur. His autē alij terrā ex propinquis tumulis eructes, sine intermissione suppeditabant: cunctisq; trifariā distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi super eorū regmina saxa ingētia & omne telorū genus curabant immittere: quæ licet minimè penetrarent, magnos tamen crepitus dabāt, & horribile impedimētū erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missiliū circūpositus (crāt autē omnes centū sexaginta) in eos qui super murū astatēt, iussit tela cōtendi: simulq; ex catapulis lancea percurrerant, saxaq; tormentis ingētia mittebātur, ignisq; & sagittarū frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiam

totum

totum intra iactum earum spatiū Iudeis inaccessum fecere. Strabum enim sagittariorū manus, & iaculatores, itemq; funditores & omnes machine telis iaciebant. Neq; tamen his Iudei prohibiti, ne desuper propugnarent, quicquid erāt: sed excurrendo per cuneos more latronū, tegmina operantiū detrahebant, nudatosq; seriebant: & ubi illi cessissent, aggerē dissipabant, uallorumq; munimenta cū cratibus igni tradebant: donec Vespasianus cognito, huius dāni causam ex distributione operum contigisse, quod interiecta spacia Iudeis locum aggrediendi praberent, adunauit tegmina, cōiunctisq; pariter uiribus obreptiones hostiū praecepit. Erecto autē propemodum aggere, pauloq; minus aquato propugnaculis, indignum esse ratus Iosephus, nihil contra moliri, quod oppido saluti foret, conuocat fabros, murūq; alius iubet extolli. Cūq; illi tam multis obstātib; iaculis minime edificare posse affirmarēt, hanc eis defensionem excogitauit. Sidibus fixis per eos boum coria recentia extēdi praecepit, quae emissos tormentis lapides sinuata susciperent, quibusq; repulsa tela cetera dilaberentur, & ignis humore languesceret: hisq; ante fabros oppositis, illi murum die noctūq; operando, ad uiginti cubitorum altitudinem exxerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisq; ualidissimis apertis. Quae quidem res Romanis iam intra

ciuitatem se esse credentibus, magnum macro-
rem comparauit, tam Iosephi molitione, quam
oppidanorum obstinatione perterritis.

Obsidio Iotapatenorum à Vespasiano, & dili-
gentia Iosephi, deq; Iudæorum excursionem
in Romanos. CAP. VIII.

A T Vespasianus & calliditate consilij, &
hostiū audacia magis irritabatur: q̄ iam
recepta ex munitione fiducia, Romanos ultrò in-
cursabāt: inq; dies singulos praelia castruatim,
et cuiusq; modi laurocinales doli, et eorū qua ea
suis obtulisset, rapinae, aliorūq; incendia fiebant:
donec Vespasianus reuocato milite à pugna, sta-
tuit obsidere ciuitatē, ut eā usui necessariorum
penuria caperet. Qui enim coactos inopia sibi
supplicaturos, aut si ad finē usq; in eadē perti-
nacia durauissent, fame consumēdos eius habi-
tatores putabat: multoq; faciliores expugnari
fore, si post internallū rursus anxij incubuissent.
Itaq; omnes exitus eorū asseruari præcepit. Illi
autē frumenti quidē, aliarūq; omnium rerum in-
tus habebant copiam, præter saltem: aqua uerò pe-
nuria eos affligebat: quia neq; fons erat intra ci-
uitatē, & imbre cōtēntis habitatoribus, rara est
in illo tractu æstiuis mēsis pluuia: quo tēpo-
re obsessi etiā hoc uehementius afficiebantur, q̄
arcenda sui fuerat excogitatū: quodq; fieri, ne-
lul omnis aqua iam defecisset, agrē ferebant. Io-
sephus enim, cū & ciuitatē uideret abundare
alijs

alijs rebus, fortesq; animo viros esse, quo longio-
rem Romanis obsidionem faceret, quã sperabãt.
iam tum potum mensura ciuilius ministrabat:
illis autẽ cõseruari aquam penuria gramine esse
uidebatur: amplioremq; cupiditatem monebat,
quòd ius bibendi liberum non haberent: ac ne-
lus ad extremã suam peruentum esset, labori ce-
debant. Hoc autẽ modo affecti, Romanos latere
non poterãt, qui ex aduerso colle trans murum
in unũ eos cõfluere locũ, & aqua mensurã acci-
pere prospectabant: quò etiam balistarũ perue-
nientibus telis, plurimos occidebant. V. spasia-
nus quidẽ non multo post, exhaustis pueris, ipsa
sibi necessitate traditũ iri ciuitatẽ sperabat. Io-
sephus autẽ, ut hanc eius spem frangeret, iussit
quã plurimos per murorum minas dimersa
undis atq; humida uestimenta suspendere, ut o-
mnes repente aqua perfluerent: ex quo moror
simul Romanis ac timor erat, cum tantum aqua
niderent eos ludibrio consumere, quos potu in-
digere credebant. Deniq; dux belli etiam ipse,
quia penuria ciuitatẽ posse capere desperasset,
iterum consiliũ ad vim atq; arma cõuertit: Ju-
deis quoq; id maximẽ cupientibus: quòd nec se
nec ciuitatẽ saluam fore credebãt, & prius quã
fame uel siti perirẽt, mortem bello optabant. Io-
sephus tamen, prater hoc etiã aliud cõsiliũ, quo
sibi copia pararetur, per quandã uallem deniã,
proptereaq; minus curiose habitam à custodi-

bus, excogitavit. Mittendo enim per occiduas eius partes literas ad quos uellet Iudeos extra ciuitatē degentes, ab his omnia usui necessaria, & quæ in ciuitate defecerant, accipiebat: mandato committentibus, ut plerunq; ad excubias reperent, terga uelleribus tecti: quo si qui cos nocte nidissent, canum similitudine fallerentur: idq; factitatū est, donec eius fraudē uigiles persenserunt, uallēmque cinxerunt. Itaque tunc Iosephus non diu ciuitatē sustinere posse prospiciens, suamque pariter salutē, si uellet remanere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. Verū id populus sensit, & circa eū susus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo recumbērent: ipsum enim salui esse ciuitati manentem, uelut omnes eius causa alacri essent animo certaturi: quod si etiam capiantur, eundem solatio fore. Decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos deserere, aut quasi ex navi tempestate oppressa desilire, qui ad eā tranquillo mari uenisset. Ipsum enim magis demersurum esse ciuitatē, cum iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessisset cui considerent. Iosephus autem quod sibi caueret occultans, illorum cōmodo se exitum parare dicebat: nam intra ciuitatē manēdo, neque seruatis grāde aliquid se profuturū: & si caperentur, unā cū his esse frustra periturū: obsidione uerò liberatum, extrinsecus maximo eis emolumento fore: maturē enim congregauit

gatus ex territorio Galileis, alio bello Romanos
ab eorū civitate revocaturū : nūc autē nō mīde-
re, quid apud eos residens utilitatis afferret, nisi
¶ Romanos ad obsidionē magis incitaret, ut se
caperent magnipendentes: quē si fugisse cogno-
vissent, multum essent de obsidionis impetu re-
missuri. Non flexit his populum Iosephus, sed
hoc circūfistere se magis incendit. Deniq; pue-
ri & senes, itēq; muliercula cū infantibus flen-
tes ad eius pedes accidebant, eumq; omnes com-
plexi tenebant, & ut fortune socius sibi rema-
neret, cū ululatus supplicabant : non invidia
salutis eius, quantum ego arbitror, sed propria
spe: nihil enim se mali, remanēte Iosepho, existi-
mabāt esse passuros. Ille autē siquidē paruisset,
hæ preces esse vatus: custodiā verò, si per vim
cogeretur (multū enim propositū discessus etiā
querelarū misericordia fregerat) remanere sta-
tuit : cōmuniq; desperatione civitatis armatus,
& nunc tēpus esse dicēs pugnā incipere, cū spes
nulla salutis est: pulchrumq; vitam pacisci pro
laude, ac forti aliquo parato facinore in memo-
riam posteritatis occumbere : ad opera sese con-
vertit. Cum pugnacissimis ergo egressus, disie-
ctis custodibus, usq; ad Romanorū castra excur-
rebat: & nunc pelles aggeribus impositas, sub
quibus tendebant, discerpere: nūc operibus ignē
immittere : posteroq; die similiter ac tertio &
per aliquot deinceps dies ac noctes bellādo non
defatig

defatigabatur. Sed Vespasianus Romanos his excursibus male affectos aspiciens (nam & terga dare Iudæis pudebat, & fugientes insequi armorū pondere tardabantur: cum Iudæi semper aliquid agentes, priusquā paterentur, in ciuitatem refugerēt) armatis imperat, ut eorū impetum declinarēt, neue cum hominibus mortis audis manū cōfererēt. Nihil esse fortius desperatis. Reslingui autē illorum impetus, si proposito frustrerentur, quasi flammam si materiā non inuenias. Ad hoc oportere Romanos cautius querere uictoriā, augēda possissionis causa, non ex necessitate pugnantes. Per sagittarios autem Arabum & Syriæ & funditores, perq; saxa tormentis emissā plerūq; repellebat Iudæos: nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autē his quidē male accepti cede bāt: uerū eminus missa intra iactum subeuntes, sauius Romanis instabant: cum neq; corpori, neq; animæ parcerent: sed per uicem utrinq; pugnarent, suorum quisq; laborantibus subuenientes.

De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam,
ariete & aliis tormentis bellicis. CAP. IX.

Igitur Vespasianus ultero se existimans longitudine temporis, hostiumq; incurribus obfideri, cū prope iam muris aggeres æquarentur, arietem admonere decreuit. Est autē aries, immensa materia, malo nauis æsimilis: cuius summum graui ferro solidatū est, in arietis effigiem fabri

fabricato, nuda etiā nomē accepit: dependet autem funibus medius ex trabe alia, uelut ex trussina, palis utrinq; fulius, bene fundatis: retrorsum autē magna uirorū multitudine repulsus, iisdemq; simul rursus impellentibus missus, in fronte prominēte ferro moenia percussit: nec est ulla tam ualida turris, aut murorum ambitus adeò latus, ut eisi priores ictus fortiter sustinuerit, assiduos minuat. Ad huius periculum rei duci Romano transire placuit ut capere oppidū properanti: quoniā perniciose uidebatur obsidio, Iudeis minime quiescentibus. Itaq; Romani quidem balistis ceterisq; missiliū machinis, ut facilius ferirentur qui de muris obstare iētassent propius adhibitis utebātur: neq; sagittarū aut funditores longius aberāt: cum uero ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem applicabāt cratibus desuper itemq; pellibus sepeutum, tam pro sui defensione quā machina. Et primo quidē impetu moenium concussa sum: clamorq; oppidanorū, uelut iam capti essent, maximus factus est. Iosephus autē eundē locū saepe feriri, neq; multo post murū disturbatum iri prospiciens, quo commento nimirum machina paulatim falleret excogitauit. Saccos enim paleis confertos, quā semper impetū arietis ferri uideret, demitti iussit ex muro: ut eo modo secundi ictus erraret, aut etiam excepta uulnera laxitas frustraretur. Quae quidē res multū Romanis morae attulit.

astulis: nam quocunq; hi machinā cōuertissent,
 contra illi qui super murū stabant, palearū tra-
 ducētes saccos, iēlibus supponebant, nihilq; mu-
 rus percussione ladebatur, donec etiā Romani
 aduersus hoc aliud machinati sunt: proceris
 enim contris expeditis, in his summis falces qui-
 bus saccos abscinderēt alligarūt. Cū autē hoc
 modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui
 recēs adificatus erat) iēlibus cederet, quod reli-
 quum erat, Iosephus eiusq; socij ad ignis auxi-
 lium se cōtulerunt: accēsumq; totum quod ari-
 de fuit materia, tribus ex locis pariter inflāma-
 runt, unaq; machinas & propugnacula Roma-
 norū & aggeres cōcremarunt. Illi uerō nō sine
 malo subueniebāt, audacia simul eorū territi, et
 ne adiumento essent, flāmis prouocantibus impe-
 diti: quae aridū naēta fomiē, & praeterea bi-
 tumen ac picem, necnō etiā sulfus, opinione ci-
 tius uoluitabans: opēraq; Romanorum multo la-
 bore curata, unius hora spatio pēssum dederūt.
 Hic etiā uir quidā Indaeus, predicatione ac me-
 moria dignus inuentus est, Samei filius Eleaza-
 rus, cui Saab Galilae patria fuit. Is enim saxū
 iugēs alie sublatum, tanta ui super arietem ex
 muro demisit, ut machina caput abrumperet,
 idq; ex medijs hostibus saluū ad eos delatus au-
 ferret, nulloq; metu reportaret ad murum. Po-
 stremo tanquā signū quò tela mitterent, hosti-
 bus propositus, nudo corpore quinq; sagittarū
 vulneri

vulneribus fixus est: earumq; nulla respecta, ubi
muru[m] ascēdit, unde iam uideri ab omnibus po-
terat, sua audacia ibi cōstitit, cōtractusq; dolo-
re plagaru[m] cum ariete decidit. Post hūc fortis-
simi extiterunt duo fratres Netiras & Philip-
pus de uico Ruma Galilai: qui cū super milites
decima legionis profilissent, tanto impetu uiq;
irruerunt, ut & acie Romanoru[m] perumperet,
quiq; aduersum ierant, omnes in fugā uerteret.
Præter hos Iosephus quoq; & cætera multitu-
do, raptis ignibus, machinas & refugia, cū ope-
ribus quinta itemq; decima, eius qua terga de-
derat legionis, incendunt. Cæteri autē qui mox
consecuti sunt, & instrumenta & omne genus
materia obruerūt. Rursus autē Romani sub ue-
speram, erectū arietē ad eam muri partem, qua
pridem quassata fuerat, appulere: ibiq; propu-
gnatoru[m] quidā Vespasiani plantā sagitta per-
cussam leuiter uulnerat, quia uis teli spatio de-
fecisset. Maximā tunc id Romanis perturbatio-
nem fecit. His enim qui propē aderāt uiso san-
guine perterriti, per omnē fama cucurrit exer-
citiū: relictaq; obsidione, pleriq; cū stupore atq;
formidine ad ducē belli concurrebant: & ante
omnes Titus aderat metuēs patri. Vnde cōgigit
ut & beneuolentia circa rectorē, & filij trepi-
datio confunderet multitudinē. Facile tamē pa-
ter & timore filium, & perturbatione libera-
uit exercitiū: superato enim dolore uulneris, &

ab omnibus qui sui causa periclituerant conspici studens, bellū in Iudeos sanius incitauit: nam uelut ulior quisq; imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius aliū adhortantes, murū petebant. Iosephus autē cum suis, licet assiduis balistarū itemq; tormentorū ictibus caederent, nequaquā tamē deterrebantur a muro: sed flāmis & ferro & saxis eos appetebant, qui arietē protecti cratibus impellerent. Nihil autē aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi cōtra uidere nō possent: nam & suis ignibus collucebant, tanquā si dies esset, & ecruum erant hostibus signū quo tela dirigerent: machinisq; procul nō apparētibus, missilia canere nō poterant. Ergo propterea tam catapultarū quā iaculorū ni simul multi transfigebantur: missaq; machinis saxa & murorū minus auferebat, & frangebant angulos turriū: uirorū autem nulli tam fortiter consilipati erant, ut nō usq; ad extremam acie saxi magnitudine ac uolentia steruerentur. Sciet autē aliquis, huius machine nis quantum ualeat, ex his quæ illi nocte contigerunt. In muro cuidam ex circūstantibus Iosepho, saxo percusso caput anulsum est, eimq; ad tertium stadiū uclusi funda excussa caluaria. Interdum quoq; pregnantis femina transiecto utero, ad dimidiū stadium infans abactus est: tanta tormento nis fuit. Ergo machinis terribi-

lor.

lior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem motui, cū per muros deicerentur, sonabant: & acerbissimus quidem inuis excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autē occurrentium gemitus concrepabant: totusq; ambitus muri, ad quē pugnabatur, sanguine confluebat: iamq; ascendi poterat congestione cadaverum: montes autē resonantes, multo amplius horrorem agebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decedentes, fortiter ceciderūt, plurimi etiam sauciati sunt, & tamen vix circa matutinas vigilias murus assiduū machinarum iēlibus cessit. Tumq; illi quidem corporibus atq; armis eam partem qua dejecta fuerat, priusquam Romani pontes apponere, munierunt.

De iterata impugnatione Iotapatēnorum. C A P. X.

Mane autem V. spasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatū. Idemq; cupiens de cōuulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitū quidē fortissimos equis depositos trifariam collocat: ut tecti armis dirutū latus undiq; obsiderent, contosq; prætenderent: & cū pontes adinuēri cepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinauit. Reliquam uerò equitum multitudinem secundum muri spatium per mōiana loca

distendit, ne quis fugiens excidium civitatis lateret. Deinde qui hos sequeretur constituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos: funditores quoque similiter. Et appositos machinis. Alijs autem integris muri partibus scalas applicare precepit, ut qui hos prohibere tentassent, deiectione partis defensionem relinquerent: ceterique omnibus simul telis oppressi, violentia irrumpentium cederet. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum integrum labore fatigatos itemque senes disposuit, quasi ladi non possent: in parte vero collapsa validum et potentissimum quemque: senosque ante omnes viros, in quibus et ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque precepit, ut agminum ululatibus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum vero multitudinem communiter protegerentur desuper scutis: paulatimque recederent, donec sagittarum pharetras exinanirent. Si vero pontes a Romanis apponerentur, ipsos prosilire mandavit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: unumquemque vero ita certare debere, non quasi conservandam tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugesque suas prope modum ab hostibus capi: nimique futura cladis iam nunc collectam in autores eius effundere. ita quidem in utroque disposuit. Civitatis autem vulgus imbelli, mulieres ac pueri, postquam oppidum

pidum triplici acie uidere circumdatū (nullus enim ad pugnam trāslatus fuerat à custodijs) stri-
cti q̃; gladijs ad partē muri deiectā hoſtes in-
ſtare, armisq̃; mōtana loca omnia deſuper collu-
cere, atq̃; Arabū quēdā ſagittarijs teli ſugge-
rere, tunc extremo ululatu quaſi capta urbe cō-
ſonuerūt, nō ut impēdere mala, ſed ut adēſſe iam
crederes. Quare Iosephus mulieres, ne miſeri-
cordia ſuorū animos effœminarēt, intra domos
cū interminatione cōcludit, ſilere inſſas: ipſe ue-
rō ad partē muri qua ſibi obſigerat trāſiuit: &
ſcalas quidē applicātibus animū nō intēdit, ſed
tantū ſpeculabatur impetū ſagittarū. Simul au-
tem ac tubicines uniuersarū legionū cōſonue-
runt, & grauiter infremuit exercitus: ſignoq̃;
dato, miſſis undiq̃; ſagittis lux obſcurari cœ-
pit: Iosephi ſocij memores præceptorū, & aduer-
ſus clamorē obſtrūctis auribus, & cōtra ſagit-
tarum uulnera corporibus cōmunitis, cū admo-
uerētur pontiū machina, ipſi eas curſu, & an-
tequam hoſtes pedem in his ponerēt, occupant:
eoſq̃; aſcēdere nitentes pralio deſturbant, uaria,
mannū itemq̃; animi facinora demonſtrātes: &
ne uel in extremis calamitatibus deſteriores illis
uiderentur, qui ſine periculo fortes contra ſe eſ-
ſent, curabāt: nec prius à Romanis diuelleban-
tur, quā uel caderent, uel occiderēt. Itaq̃; Iudeis
perpetuo dimicantibus, cū nec unde mutarē
propugnatores haberēt, deſeſſis autē Romanorū

assidue substitueretur: proque his quos uolentia
 repulissent, alij succederent: inuicem se adhortati
 latera copulant: protectique desuper longioribus
 sentis, inexpugnabilis globus effecti sunt: tota-
 que acie uelut uno corpore repellendo Iudæos, in
 muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his re-
 rum angustiis consilio necessitatis adhibito, ma-
 chinis excogitatis cum desperatione stimulatur:
 feruentique oleo perfundi milites iubet, scutorum
 coniunctione defensos. Id autem Iudæi multi, qui
 et paratum haberent, et plurimum, cito Romanis
 infundunt: ipsis etiam in eos athenis missis calo-
 re bullientibus. Hac res Romanorum ardentium
 aciem dissipauit, et cum dolore saeuissimo deuol-
 uebantur a muro: siquidem facile a uertice ad pe-
 des usque sub armatura oleum per totum corpus
 fuebatur, carnemque non secus ac flamma depasceba-
 tur: quod natura facile calefceret, si roque pro sua
 pinguedine refrigeraret. Thoracibus autem et
 galeis illigatis incedendi fuga non erat. Nunc autem
 salientes, nunc incuruati dolore, de precibus de-
 cidebant. Ad suos autem contrahentes iuuere rece-
 dere non poterant, quoniam facile ab insequentibus
 vulnerabatur. Sed neque Romanis uirtus in re-
 bus aduersis, nec Iudæis prudentia defuit. Roma-
 ni enim licet oleo perfusi mirabilia pati uide-
 rentur, tamen in eos qui persuderant scribantur,
 precedentem quisque incurfando, tanquam ipse im-
 petum retardaret. Iudæi uero progressum eorum
 dolo

dolo altero deceiverunt, cū sermo graco decocto
 pomiū tabulata perfunderet: quib⁹ illi dilabē-
 tes retrahebātur, ut neq; fugiētū quisquā, neq;
 aggrediētiū firmo posset eniti nēstigio: sed alij
 quidē resupinati per ipsas pontiū tabulas cal-
 carentur, multi uerò super aggeres deiecerūt:
 & qui cecidissent, à Iudeis feriebātur: qui Ro-
 manis desiliētib⁹ consuetū iam liberi, facilli-
 me tela dirigebant. Cum autē multa milites ma-
 la in hac perpeti pugna dux uideret, sub ueste-
 ram eos reuocat: quorū nō paucis trucidatis, plu-
 res sunt uulnerati. Ex Iotapata uerò sex uiris
 mortuis, plures quā trecenti sauci⁹ translati sunt.
 Hoc autē modo pugnatū est Iunij mēsis die ni-
 gesimo. At V. spasianus, eorū causa qua acci-
 derant, consolatus exercitum, postquā ira uidit
 accēsum, neq; tam exhortationē quā opus depo-
 scere, aggeres quidē altius tollit. Tres uerò tur-
 res quinquagenū pedū in excelsū iubet erigi,
 ferro undiq; ceclatas, ut & pōdere stabiles essent,
 neq; ignibus expugnaretur: easq; super aggeres
 collocat, iaculatorib⁹ & sagittarijs, itemq; le-
 uioribus missiliū machinis plenas, funditorum
 quoq; fortissimis. Qui cū nō cōspicerētur pro-
 pter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos
 qui super murum astarent facile cōspicuos, te-
 lus feriebant. At illi cum neq; à uertice ue-
 niētis sagittas facile declinarent, neque ulci-
 sci possent quos nō uiderent, altitudine quidem

turrim librata manu iacula superante: ferro autem, quo erant septa, flammis obstante: ob hæc defensionem muri descrunt: oppugnationemq; tentantibus prompte occurrunt. Et Iotapateni quidem ita resistebant, quamvis multi in dies singulos occumberent, neq; contra mali quicquam hostibus facerent, quòd eos sine periculo prohibere non poterant.

Iaphæ expugnatio à Traiano & Tito. CAP. XL.

His autē diebus Vespasianus ad finitimam quandam Iotapata civitatē evocatus, cui nomen est Iapha, novas res affectantem, & propterea, quòd Iotapatenos præter spem restituisse audierat, insolentem, mittit eò Traianum decimæ legionis rectorem, dans ei duo milia peditum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationē munitissimum reperisset, (nam præter naturā qua tutum erat etiam muro duplici cingebatur) habitatores verò eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse, prælium cum his comittit, eosq; paulisper relictos, in fugam vertit: quos vestigijs consecuti Romani, exterioris muri ambitum quò confugerant, cum ipsis irruunt. secundum autē murum petentibus, cives sui clausere civitatē, metu scilicet, ne cum his rursus hostes intrarent. Profectò autem Deus Galileorum clades Romanis donabat, qui etiam tūc civitatis eius universum populum exclusum manibus proprijs, ad intervium

rium hostibus dedit avidissimis cadum. Multi enim simul ruentes ad portas, multumq; nominatim prepositos inclamantes, inter ipsas preces mactabantur, quibus hostes unum murum, alterum cines clauserant: & inter medios coacti murorum ambitus, multi quidem sociorum gladijs transfigebantur, infiniti uero à Romanis interficiebatur, ne ad ulciscendum quidem recepta fiducia: nam prater hostilem metum, etiam domestica proditio eorum animos fregerat. Deniq; moriebantur, non Romanos, sed Iudeos execrando, quoad omnes interiere numero hominum, duodecim millia. Vnde Traianus uacnam esse ciuitatem pugnantibus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existimans praesimone, imperatori excidium reseruaui: eumq; per nuntios rogauit, ut filium suum Tuum mitteret, finem uictoriae impositurum. Ille autem Liboris aliquid superesse ratus, cum milite filium misit, hoc est, quingentis equitibus, & peditibus mille. Qui maturè ad ciuitatē profectus sic ordinauit exercitum, ut in leuo quidem latere Traianum constitueret, ipse uero in dextro obsidioni praesesset. Itaq; militibus scalas muris undiq; applicantibus, cum paulisper desuper Galilaei obstitissent, continuo moenia reliquerant. Titus uero eiusq; comites salu demissi, maturè ciuitatē obtinuerunt. Tuamq; uehemens cum his qui se intus congregare, pugna commissā est: nunc per

angusta uiarum irrudentibus ualidissimis, nunc formis ex rectorum culminibus, quae forte inuenissent, tela iactantibus. Et hoc quidem modo usque ad sextam horam sustinere conflictum: absumptis autem bellatoribus, caetera multitudo, et sub domino, et per domos, senes pariter ac iuuenes mactabantur. Denique uirilis sexus praeter infantes nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt seruitio. Interemptorum quidem in ciuitate, et in primo congressu, numerus fuit XV. millia: captiuorum autem duo millia CXXX. Haec Galileis clades contigit quinto et uigesimo die Iunii mensis.

De Samaritis à Cereale deuictis. CAP. XII.

Sed ne Samaritae quidem alieni a calamitatibus remansere. Hi namque in monte Garizim, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minus eorum conueniens ac spiritus habere uidebatur: nec saltem uicinorum malis corripiebatur, sed inconiuncta suarum uirium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum uoluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumque impetus praenire. Nam et si praesidys tota Samaritica regio cinctae erat, tamen eorum multitudo qui coierant et conspiratio timebatur. Eaque causa Cereale quintae legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque pedum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, praeloque congregari nequaquam intum esse

esse duxit, & hostes plurimi desuper essent: milites nerò circumuallatis undiq; mōis radicibus, tota eos die custodiebāt. Euenit autē aqua tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi aestus (erat enim iēpus aestatis, neq; se rebus necessarijs uulgus instruxerat) adeo ut nonnulli quide una die siti morerētur, multi uerò eiusmodi morti seruitiū praeferētes, ad Romanos transfugerent: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseuetarēt, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitū constituto, primum eos ad fœdera hortabatur, atq; ut salui esse mallent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens: deniq; quia persuadere nō posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Hac Iunij mensis nigesimo & septimo die gesta sunt: atq; his calamitatibus Samaritae oppressi sunt.

Iotapatæ excidium.

CAP. XIII.

Iotapatensis autem diu durantibus, & præter spem aduersa tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorū aggeres super murorū altitudinē sunt elati. Quidam uerò ad V. spasianū eodem die profugus uenit, paucitatem ciuium & infirmitatē simul eorum enuntiatus: quodq; diuturnis uigilijs, & praelijs assiduus consumpti, minime quidem ulterius uim ferre possent, utrū dolo etiam caperentur, si quis instaret: circa extremam namq; uigiliam,

¶ V. 3. quan

quando & malorum requiem habere uiderentur, & maxime defatigatos custodes manuius somnus occupat. dormire eos dicebat, eademq; hora innadendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidē nosset inter se Iudæorū, quantaq; superbia pœnas cōtemnerent, trās fuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter perulit: & cum ne flammis quidē coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirētibus prodidisset, moriem deridēs cruci suffixus est. Fidem tamē proditori coniectura faciebat, fortasse illum uera dicere: ipse autē nihil ex eius fallacia magnū sibi existimās esse metuendum, asseruari hominē iussit, & ad occupādā ciuitatē parabat exercitum. Hora igitur qua fuerat indicata, silentio muros petebat: primusq; incedebat Titus cum uno ē tribunis Domitio Sabino, paucis ex quintadecima legione comitatus. Interfectis autē uigilibus, in ciuitatē ingrediuntur, & post eos Sextus Cerealis tribunus, & Placidus, subiectos sibi milites introducebāt. Arce uerò occupata, cum hostes in medio oppido uersarentur, iamq; planē dies esset, ne tunc quidē illi qui capri tenerētur, adhuc excidiū sentiebāt, multo labore somnoq; pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula uisus eius hebetauit, que casu tunc plurima se circa oppidū suderat, donec totus irrupit exercitus: soloq; malorū periculo exuscitati sunt, morient

vientesq; demū seperiſſe crediderunt. Romanos autem memores quid obſidionis tēpore perculiſſent, neq; parcendi cuiquā, neq; miſerēdi quēquam iāgebat cura: ſed ex arce plebē ad prona compulſam faciliſimē trucidabant, ubi loci difficultas pugnacibus quoq; negaret copiam reſiſtendi. Vitarum nanq; anguſtijs preſſi, ac per deliuvia dilabentes, fluente deſuper bello obirebantur. Id multos etiam qui circa Joſephū lecti erant, ut manibus proprijs liberarētur incitavit. Nam cum ſe vidcrent Romanorū neminē poſſe occidere, ne Romanorū manibus oppeterēt prænenerunt, & in extrema parte civitatis congregati, ſemet interfecerunt. Quicunq; tamen nigrum primi captam civitatē ſenſerant, in quandam turrim ſeptentrionalem fuga recepti, aliquandiu quidem reſiſterunt: deinde circumſuſi hoſtium multitudine, ſero dextras dedere: hūq; iſtantibus, mortē ſuam a quo animo præbuerūt. Potuiſſent autem incruento Romani obſidionis fine gloriari, niſi unus ex iſſis occidiſſet centurio, Antonius, peremptus inſidijs. Nam quidam ex his qui ad ſpeluncas conſugerant (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dextram ſibi porrigere, ad fidē ſalutis ac præſidium, quo tutus aſcenderet: cumq; iſ manum porrexiſſet incaute, haſta ille præventum ſub inguine percudit, ſtatimq; conſecit. Illo quidem die comparentem multitudinem peremere Romani: poſtea
necō

uero secutis diebus scrutando latebras, per cuniculos & speluncas in omnem sauebant atatem, prater infantes ac feminas. Itaq; captiui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta uero millia connumerata sunt excidij tempore pugnaq; superioribus mortuorum. At Vespasianus ciuitatem ipsam excindi iubet, castrellaq; eius omnia exurit. Iosephata quidem ita deuicta est tertiodécimo imperij Neronis anno, calendarum Iuliarum die.

Quomodo Iosephus captus uitam suam redemerit facto & uerbis.

CAP. XIII.

ROmani uero Iosephum requirentes, & propria indignationis causa, & quod imperatori operapretium uidebatur, (captus enim, maxima pars belli esset) mortuos itemq; abditos rimabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortuna quodam usus auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quendam profundum puteum salu demissus est, cui amplum specus adiunctum erat à latere, quod supra scrutantes uidere non possent: ubi XL. insignes viros latitantes offendit, rerumq; militum apparatus, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem omnia complexi, interdum quidem se occultant: nocte uero sursum ascendens nigilias explorabat, ut fugeret. Cumq; omnia undiq; ipsius causa maxime ensgidirentur, neq; fallendi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumq; ibi delituit. Tertia uero die, capta

quad

quadam muliere, qua cum ipsis fuerat, indicatus est. Tumq; Vespasianus properè duos tribunos, Paulinũ & Gallicanũ, iussos pacem dare Iosepho, & hortari eum ut ascēderet, mittit. Quibus tamē ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemq; pro salute dantibus minimè paruit. Ex his autē magis qua pati meritus esset, qui plurima cōmisisset, quam ex naturali mansuetudine rogantium, suspicionē colligens, velus ad pœnam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoq; tribunũ Nicanorem, Iosepho notum, atq; olim consuetũ misit. Is autē, quā mite in eos Romanorũ esset ingeniũ, quos semel subingassent, referens: quodq; ipse Iosephus virtutis causa magis admirabilis, quam inuisus ducebatur haberetur: essetq; imperatori studium non eum ad suppliciũ ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exigere, sed conservare potius virum fori: his addidit, quòd nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, ut rem optimã pessima, hoc est, perfidia prætexeret amicitiam: neq; semetipsum illi, ut amicum falleret, obtemperaturũ fuisse. Verum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hesitantē, milites quidem irati, spelunca ignem submittere properabant: sed retinebat eos belli ductor, vinum Iosephum capere plurimu pendens. Nicanore autem uehementer instante, ubi etiam hostilis multitudinis minas cōperit Iosephus, nocturna somnia remi-

niscitur:

niscitur : quibus ei *Deus* & *futuras Iudaeorum*
clades, & *qua Romanis essent euentura princi-*
pibus, ostendit. *Erat autē interpretandis quoq;*
somnijs idoneus, & *coniectare qua ambigūe di-*
uinitas diceretur, sciebat : qui & *sacros prophē-*
tarū libros nouerat, quod & *ipse sacerdos esset*,
& *parentibus sacerdotibus procreatus*. *Ille igitur*
hora quasi Deo plenus, & *recentiū somnio-*
rum, *qua horrēda uiderat*, *simulacra mēte com-*
plexus, *occulas preces Deo offert*. *Et quia Iu-*
dæorum, inquit, *labesactari tibi rem creator pla-*
cuit, *fortuna uerò ad Romanos tota migravit*,
animamq; meam, *qua futura prædiceres*, *elegisti*,
do quidē manus spōte Romanis, & *uiuo*. *Testor*
autē, quod *nō proditor*, *sed tuus minister ad eos*
ibo : *simulq; his dictis*, *Nicanori consensiebat*.
Verim qui unā cōsugerant Iudæorū, *postquam*
intellexerūt Iosephū rogantibus cedere, *uniuersi*
circumstantes clamabant, *certē plurimū inge-*
mistere leges patria. *Vbi sunt*, *que Iudæis Deus*
annuit, *quibus mortē contemnentes animas in-*
didit ? *Via Iosephe captus es*, *lucemq; pateris*
intueri seruientem ? *quā cito tui oblitus es* ?
quā multos pro libertate mori persuasisti ? *fal-*
sam profectò opinionē fortitudinis habebas, *fal-*
samq; prudentiæ, *si salutē apud eos speras*, *cum*
quibus ita dimicasti : *aut si hæc etiā certa sunt*,
ab illis tamē se seruari cupis. *Sed quamuis te Ro-*
manorum fortuna tui obliuione persudcrit, *nos*
tamen

tamen patria gloria consulentes; & dexterā tibi
 & gladium cōmodabimus : Tu uerò siquidem
 sponte moriare, dux Iudaorum : si uerò inuitus,
 proditor morieris. Vix hac elocuti sunt, & in-
 rematis ei gladijs, occidendū illum cōmanaban-
 tur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum
 Iosephus, & se Dei praeceptorū proditorem esse
 ratus, si ea nō renuntiasset morte praeventus, ar-
 gumentis eos philosophia necessario tractare in-
 cipit. Et quid enim cōsopere, inquit, o socerū pro-
 priæ cedis auidi sumus? aut cur amicissimas in-
 zer se res, corpus & animā in dissensionem no-
 camus? mutatū me esse quispiam dicet? sed Ro-
 mani hoc sciunt. Optimum in bello mori? sed
 lege belli, hoc est à uictoribus trucidari. Proin-
 de siquidem Romanorū ferrum deprecor, uerē
 meo gladio meaq; manu sim dignus : sin illi ho-
 sti suo parendū putant, quanto iustius nos ipsi
 nobis pepercerimus? Quippe solidū est ea circa
 nos admittere, pro quibus ab illis dissensimus.
 Pulchrum enim esse pro libertate mori, & ipse
 fateor, pugnando tamen, & illorum manibus
 qui eam praeipuerunt: nunc autem neq; praelio no-
 bis obstant, neq; nos interficiunt. Itidem autem
 timidus est habendus, qui mori non uult cū
 opus est, & qui uult cū non oportet. Præterea
 quis nos metus prohibet ad Romanos ascen-
 dere? nempe moris. Ergo quæ ab hostibus
 dubie suspecta formidini est, eam certam ipsi
 nobis

nobis irrogabimus? Verum servitutē dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est semet occidere. Imo uerò ignavissimi, quantum opinor. Nam & gubernatorē timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante uim turbinis navē sponte submergit. Quinciriā propria manu perire, à cōmuni omnium animalium natura discrepat, eoq; modo in creatorē nostrū Deum summū scelus admittitur. Nullū est animal, quod ex industria, vel per se moriatur. Si quidē natura lex validissima, ut velint vivere, in omnibus sita est: ideo et qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus parva persequimur. Deū uerò indignē ferre nō arbitramini, cum donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus ut essemus: rursumq; ut esse desinamus, illi reddendū est. Corpora quidē cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima uerò semper immortalis est. Deiq; particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositū hominis surripuerit, aut male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur. Si Dei depositū ex proprio corpore quis eiecerit, eū se latuisse quē laeserit aestimabit? Et seruos quidē fugientes ulcisci, iussū creditur, quāvis nequā dominos fugerint: ipsi uerò Deū fugientes, & optimū Deum, impiē facere nō uidebimur? An ignoratis quòd eorū qui lege natura uita excūt, acceptūq; Deo debitum

debitum soluat, cū id qui dedit recipere uoluerit, perpetua laus domusq; ac familia stabiles sunt: pura autē et quā innocētes exaudiās anima, retinet locū in cælo adeptā sanctissimū: atque inde rursū, uoluentibus seculis, castra corpora iubentur incolere. Quorum uerō manus in seipsos insanierūt, eorū animas tenebrosior Orcus suscipit. Pater autē illorū Deus autores iniuria per nepotes ulciscitur. Hinc et Deo iniunctum est, & à sapientissimo legis nostræ cōditore coercetur. Deniq; si qui se occiderint, apud nos quē usq; ad solis occasum insepultos abijci decretū est, cum etiā hostes sepeliri fas esse duca-
mus: apud alios autē et dextra iubetur abscondi eiusmodi mortuorū, quæ ipsos armata sunt: quoniā ne corpus ab anima, ita manū esse à corpore alienā existimarēt. Pulchrū est igitur, ò socij, iusta sentire: neq; humanis cladibus addere, ut creatorē omniū impietate ladamus. Si saluū esse uolumus, salui simus: nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis uirtutē operibus demonstrauimus. Sin mori places, ab his occidi perpulchrum est, qui nos ceperint. Nō migrabo ego in hostiū locū, ut ipse mei proditor fiat. multo enim stolidior sum, quā qui ad hostes ultrō profugiunt. Siquidē illi saluis suæ causæ id faciū: ego uerō interitus, & quidē mei. Romanorū tamē insidias notis expeto: nā si me & post iunctas dextras perimant, magno animo para-

toq; moriar, mendacij perfidia pro victoria solatio mecum auferes. Multa quidem in hunc modum Iosephus ut a cade propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis auribus desperatione, qua se iam dudum morti deuouerant, concitabantur: & alij aliunde cum gladijs accurrentes ignominiam exprobrabant: & quasi cum mox percussurus, quisq; adoriebatur. Ille autem cum alium nominatim uocaret, alium uulnibus ducis intueretur, aliterius dexteram prehenderet, alium precibus exoraret, uaria mentis affectione (ut in tali necessitate) distractus, ferrum omnium a cade sua prohibebat, non secus ut fera bestie circumclusa, ad eum semper qui se consingeret, ora conuerrens. Illorum autem, qui ducem in extrema quoque clade reuerendum putabant, debilitabatur dextra, gladijque de manibus elabebantur: multi cum manus ei afferret, sponte frameas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus Dei prouidentia, salutem in periculum mutauit. Et quoniam mori decretum est, inquit, agite, cades munus fortiamur: & cui obrigerit, manu sequentis occubas, atque ita omnium fortuna perambulet, neque sua se quis dextera feriat: iniustum est enim ceteris interemptis, ex alijs quenquam, si permiseris, saluum esse. Visus est uera dicere, & quod persuasum agitur: ut fors cuique obrigerit, paratam ei qui sequeretur necesse suam prebebat, quasi mox etiam ducem perituro: cum Iosepho enim perire, uita dulcissima

eius astimabant. Remansit autē ipse cum altero,
 suae fortuna dici poterat, sine Dei providentia.
 Cōsulq; prospiciens, ne vel forte granaretur, vel
 si manifestus recessisset, gentilis cade pollueretur:
 illi quidem, fide interposita, ut viveret per-
 suasu: ipse vero hoc modo & Romanorū & do-
 mestico bello liberatus, ad Vespasianū per Ni-
 conorē ducebatur. Omnes autē Romani visendi
 eius gratia occurrebāt: & cū se circa ducē pre-
 meret multitudo, navium tumultus erat: his exul-
 tationibus, q̄ capta esset, alijs minitacionibus, nōnul-
 lus autem propius eū videre certantibus. Et qui
 longius quidē aberant, hostē interficiendū esse
 clamabant: qui vero propius erāt, facta eius re-
 pentances, mutatione stupecebant. Rectorū autē
 nemo fuit, q̄ licet autē irasceretur nomini eius,
 viri aspectu nō mitior factus sit. Titū vero pra-
 aet alios & fortis Iosephi animus in calamita-
 tibus, & aetatis eius misericordia capiebat:
 qualisq; pridē fuisset in praelijs reminiscens, &
 qualis nūc sicut hostiū manibus positus intue-
 ri, succurrebat quanta esset fortuna potentia,
 quamq; velox belli momentū, humanarū autem
 verū nihil firmū atq; perpetuū: quamobrē mul-
 tos ad miserationē Iosephi pertraxit, plurimaq;
 saluti eius pars Titus exitit apud patrem. Ve-
 spasianus tamen, quasi missurus eum Casari, ut
 cautissime custodiretur praecepit. Quo audito,
 Iosephus aliquid ei soli se d. cere velle ait, sum-

motusq; ab illo omnibus alijs, præter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidē, inquit, Vespasiane, tantum hoc putas, Iosephum te habere captivum: ego autem maiorem ad te nuntius venio, præmissus à Deo: alioquin Iudaorum legem sciebam, & quemadmodū duces exercituum mori deceret. Ad Veronē me mittis? quid ita quasi qui Veroni usq; ad te successuri sunt, moriantur. Tu es Caesar Vespasiane & Imperator, atq; hic filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asservato: nam dominus quidem non mei solius es tu Caesar, verum etiam terra marisq; ac totius hominū generis, me autem ad maiorem penam custodiri oportet, si ex tēpore & subito in dominū ista confingo. His dictis Vespasianus statim quidem fidem nō habere videbatur, eaq; Iosephū existimabas salutis gratia cōmissi: paulatim verò ad credendū impellebatur, nam pridem illum excitante ad imperium Deo, sceptraq; multis præmonstrante alijs portensis. Sed & in alijs verū esse Iosephum deprehenderat. Aliero namq; amicorū qui secretis in-
 severant, admirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neq; Iotapatenis de excidio, neq; sibi de captivitate quicquā diuinasset, ut à se iram depelleret. Iosephus Iotapatenis ait se prædixisse, quòd post diem septimum & quadragesimum eos maneret exilium, quodq; ipsum Romani vinum essent in custodia retē-

curias in secreto quasita, Vespasianus ubi vera esse comperit à captivis, etiā qua de se dixisset credibilia exasperat existimare : sed neq; custodiam Iosepho nec vincula remittebat: vestimentis autē alijsq; muneribus cū donare benignissimēq; sonere non desinebat, etiā Tito magnam honori eius operam cōmodante. Quarto autē die mēsis Iulij Vespasianus in Ptolemaida reversus, inde in loca maritima Casareā pervenit, Iudaea maximam civitatē, & qua maiorem incolarū partē Græcos haberet. Igitur & exercitū & rectorē indigene omni favore ac benignitate suscipiunt, affectu quidē quo Romanos diligerēt: plur autē illorū qui excisi fuerāt odio: unde etiā multi simul, ut de Iosepho supplicium sumeret, cū clamore precabantur. Vespasianus autē de ista quidē petitione, velut ab inconsulta multitudine oblata, nihil respondēdo dissolvit: logionū verò duas quidem hyematiū apud Casaream posuit, quod opportunam videret esse civitatem. Decimā verò & quintam Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Casareā premeret. Erat autem illa quoq; aprica per hyemem, quantum æstatis caloribus asinosa, ut in planicie sua atq; maritima.

Toppe denuo capitur.

CAP. XV.

Dum hac agitur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex civitatibus eversis effugerant,

Ioppen sibi receptaculo venarum, quam antea
 inflauerat Cestius. Et quia terra quæ nascuntur
 ut arcebantur, migrandū in mare cōsuerunt,
 ac piraticis navibus fabricatis, in Syriam ac
 Phœnicem, itemq; in Aegyptum commearum
 plurimos latrocinij prædabantur: omnibusq;
 nauigijs iniuriam faciebant illarum partium pe-
 lagus. Sed Vespasianus cognito quid conficis-
 sent, equites in Ioppen veniō & pedes mittere
 hiq; nocte in civitatem, & incustodia erant in-
 gressi sunt. Eripit autē habitatores, postquam ir-
 ruptionē præseferant, ne tunc Romanos prece-
 rent, metu deterriti, nautes fuga petierunt, & in
 his, ultra conignū sagitta sparii, pernoctaverē.
 Cum uerò Ioppe natura esset importiosa, (nāq;
 in asperū ceteraq; arduū litus desinit, ac sum-
 mis utrinq; cornibus lenior incurvatur, qua nāvis
 supersum, & ingentibus procellis pelagus tur-
 bant: ubi etiā nunc Andromeda cui cæcæ mon-
 signis extāribus, fabule æceris fides ostenditur,
 aduersus autē aquilo feriens litora, summos in
 obiectas cautes fluctus affligit, solitudinēq; in-
 euriæ efficit stationem. In eo solo fluctuibus
 Ioppenis, prima luce violentius, quæ illac men-
 gantes Melamboreā vocat flatus incumbit: &
 alias quidem naues inter se, alias uerò, collisit in
 scopulos: multa autē cū magna ni aduerso æstū
 niterentur ad pelagus. (nā & litus saxū infes-
 tū, & hostes in eo constitutos timebant) subla-

ta in sublimē gurgite mergebātur: & neq; fū-
 ga uspiā locus erat, neq; manētib; spes salutis
 eam & mari uentorū, & ciuitate Romanorum
 uiolētia pellerentur. Itaq; multi ululatus collis-
 s; manib; audiebātur, & multi crepitus fractur;
 Ioppenorū autē fluctib; pars obruti, pars nau-
 fragijs implicati moriebātur: nōnulli autē ferro
 sa interficiētes, uelut id satius esset, mare preuen-
 tiebāt: plurimi autem euecti fluctib; scopulis
 carpebātur: ut & pelagus sanguine redūdaret;
 omnisq; ora maritima cadauerib; impleteretur;
 eū etiā ad litus appulsos, in eo stantes Romani
 milites irucidarent: cictorū autē corporū quan-
 tuor milia ducta fuerūt. Ita capiā nullo pralio
 ciuitatē Romani funditus erunt. Ioppe quidē
 hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa
 est. Vespasianus autē, ne rursus eò pirata con-
 fluere, castris in arce munitis, ibi cū peditib; paucis
 equitatē reliquit: ut hi quidē locis suis
 manentes, eadē castra defenderent: equites uerò
 omne circū territoriū peragrans ad fines Iop-
 pes, nicos & oppidula simul exurerent. Illi igitur
 praeceptis obediētes, in dies singulos incur-
 sando, exscindebant totas regiones atq; nastabant.
 Vbi uerò Iotapata apud Hierosolymā ca-
 sus nuntiatus est, primo quidē plurimi & pro
 magnitudine calamitatis, & q; nemo qui se ui-
 disse diceret quae iactabantur adueverat, non
 credebant: nec enim uel nuntius aliquis super-

fuerat, sed ipsa per se fama excidii prædica-
 bat, uelox nuntia tristiū: paulatimq; per finiti-
 mos ueritas ambulabat, & apud omnes ambi-
 guitate certior habebatur: quinetiā rebus gestis
 plura quæ facta non erant affingebantur: & in
 excidio cinitatis peremptus dicebatur esse Iose-
 phus: quæ res maximo luctu repleuit Ierosoly-
 mā, & per singulas domos itemq; cognationes,
 amissorum quisq; lugebatur à suis: luctus uerò
 ducis publicus erat: & hi quidē hospites, alij
 propinquos, amicos alij, nōnulli etiā fratres fle-
 bant, Iosephum autē uniuersi: adeo ut per dies
 XXX. nunquam lamenta in cinitate cessarent,
 magnaq; mercede conducerentur tibicines na-
 mianū. Tēpore autē ueritate reuelata, ut de Iose-
 phata quidē ubi res habebat, fictū uerò quod
 de Iosephi morte uulgabatur, eūq; ninere & cū
 Romanis esse comperitū est, ac supra capiti for-
 tunā à ducibus honorari: tantā in eum uinum
 iracundiam, quantā prius cū mortuū crederent
 beneuolentiā, conceperunt. Et ab alijs quidem
 ignania, apud alios proditiōis arguebatur: to-
 saq; in eū cinitas plena erat indignatione atq;
 consuijs. Plero autē his uerbis excitaban-
 tur, magisq; accendebantur rebus aduersis: &
 offensio quæ prudentibus ne similia perferant
 cautionis & custodia causam præbet, ad alias
 calamitates tanquā stimulus incitabat: & ma-
 lorū semper incipiebat ex fine principium: de-
 niq;

niq; maiore in Romanos impetu ferebantur, ne-
lus in Iosephum pariter vindicaturi. Hieroso-
lymorum quidem habitatores eiusmodi tur-
bis agitabantur.

Deditio Tiberiads.

CAP. XVI.

Vespasianus autē studio misendi regnum
Agrippa (uā q̄ ipse rex inuitabas, re-
ctore cū exercitu simul paratus accipere dome-
sticis diuitijs, ac per eos agras partes regni com-
pescere) motis ex Casarea maritima castris, in
eam qua Philippi dicitur Casarea demigravit
ibiq; per dies x. milie recreato, ipse quoque
verū gestarū gratias Deo referēs in epulis erat.
Postq̄ uerō Tiberiada quidē nouas res cupere,
ac deficere Taricheas audiuit (ad regnū autem
Agrippa utraq; pertinebat) decreto apud se
undiq; Iudeos exscindere, opportunū esse credi-
dit aduersus eos exercitiū dūcere, simul ut A-
grippa hospitio uicē repēderet, potestati eius ci-
uitatibus creditis. Igitur filiū suū in Casaream
ut inde milite Scythopolim traduceret, misit.
Hac autē ciuitas Decapoleos maxima, q̄ Ti-
beriadi uicina est. Quō cū ipse uenisset, ibi filiū
præstolabatur. Deinde cū tribus ultra legionib;
progressus, ad trigesimū à Tiberiade stadiū,
in quadā mansione conspicua nonarū rerū stu-
diosis, cui nomen est Enabris, castra ponit: atq;
hinc decadarchū Valerianū cum equitibus Le-
gionis, qui pacifico sermone oppidanos alloque-

retur. Et ad fidē inuitari: audierat enim q̄ pa-
cem populus desideraret: à nōnullis autē ad bel-
lum eum cogentibus, seditionē pareretur. Itaq;
Valerianus ubi muro appropinquauit, Et ipse
de equo desilijt, Et suos comites idē facere inf-
sus: ne laceffendi praelij causa, potius uenisse uir-
deretur. Sed priusquā uerbū faceret, armati ex-
currere in eū seditiosi, qui erant ualidiores, re-
store quodā nomine Iesu, Tobia filio, latrocina-
lis agmine princeps Valerianus autē, neq; pra-
ter madata duci praelio cōgredi entū ratus, etiā
si de uictoria certus esset: pugnamq; periculo-
sam esse, si cū multis pauci, Et instructis impa-
rati confingerent, inopinata praeterea Iudeorum
superfactus audacia, Et ipse pedes refugit, Et
quinq; alij similiter equis relictis: quos Iesus
eiusq; socj, utrius pugna nō insidijs capios, latē
in oppidū adduxerunt. Id autē ueriti seniores,
Et qui emicare in populo uidebantur, in Ro-
manorū castra profugini: adhibitoq; sibi rege,
ad Messasiani genua suppliciter accidunt, ne se
despiceret obsecrantes: nēne qua paucorū esset,
socius esse ciuitatis insaniā existimaret: sed po-
pulo parceret, qui semper amica Romanis sen-
tires: magisq; ultimum iret defectionis auctores: à
quibus ipsi olim ad fœdus uenire properantes,
nunc usq; ne id facerent assertati fuissent. His
eorum precibus, quanquā toti ciuitati propter
equorū rapinam insensus esset, indulgi: nam Et

Agrip

Agrippa uidebat eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusq; socij, eunt sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Roslerog; dia. Paspasianus in arcem premittit cum equitibus. Traianum, qui multitudinē an omnes pacē cupere, experiretur. Cognito autē populū eadem sentire, quā supplices, ad ciuitatē ducebat exercitum. Illi autem portis ei paresactis, cū sanctis orationibus obuia prodant, salutis datore, ac benemeritum acclamantes. Cum uerò militum angusti aditus remorarentur, muros pariter dirui Paspasianus ex mercediano latere iussit, eoq; pacto dilatauit ingressum: ut prada tamen & iniurijs abstinere, in gratiam regis edixit: eiusdemq; causa muris pepercit, spondens habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs: alijsq; modis malis affectam ciuitatem ex dissensione recreauit.

Tarichearum obsidio. CAP. XVII

DEinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit: muroq; firmavit, belli sibi moras illis fore prospiciens: quod omnis barbarum, cupiens multitudē ad Taricheas cōfluere, munitione cōfisa ciuitatis, et lacum q̄ Genesar ab indigenis appellatur. Et enim ciuitatē ita ut Tiberias sub monte posuam, quā lacus non alluebat undiq; muro ualidissimo, sed amore tamen q̄ Tiberiada, Iosephus ciuitatem

nam

nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia communierat: Tarcheis vero largitis eius reliquia profecerant. Scaphas autem plurimas in lacu paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri pralio vincerentur, refugeret: simulque ad navale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munientibus, Iesus eiusque socij neque multitudine hostium, neque disciplina militia perterriti, cursum eos irruunt: primoque impetu disiectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua adificij dissipata, ubi armatos congregari viderunt, amequa mali aliquid paterentur, ad suos refugiant: eosque insecuti Romani, ad navigia copulere. Et illi quidem tantum pronecli, unde Romanos contingere missilibus possem, anchoras iaciunt: Et sicut acies assolent, densatis inter se navibus, adversus hostes in terra constitutos, navali pralio decertabant. Audito autem Vespasianus magnam eorum multitudinem in proxima civitati planicie congregatam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis emittit. Qui cum infinitum hostium numerum repervisset, patri quidem maioribus auxilijs opus esse mandavit. Ipse vero equitum plerosque, etiam priusquam subsidia venirent alacres esse videns, cum nulli eorum multitudinem Iudaeorum formidarent, unde exandiri posset constitit: Et o Romani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturos

gnaturus sumus sciatis : nostras enim manus ne-
 mo unquam toto orbe hostis ullus enasis : Judai
 vero, ut etiam pro his dicamus aliquid, ad hoc
 usq; tempus victi non defatigantur : itaq; oportet il-
 lis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiā
 nos in secundis persueramus laborare : aperta
 quidē fronte nobis plurimum alacritatis inesse
 cōspiciens, gaudeo : uereor autē, ne cui nostrum
 tanta timorē multitudo hostiū laetiter incutiat.
 Agitur quisq; iterū cogitet, qualis cū quibus de-
 certabit : quodq; Judai, licet satis sint audaces,
 mortemq; contemnāt, incōpositi tamē bellorūq;
 imperiti sunt, uulgius recte posui quā exercitus
 appellandi : de nostra uero peritia atq; ordina-
 tione referre quid opus est? Nempe idcirco solū
 armis exercemur, pacis etiā tempore, ut ne in bel-
 lo nos cum hostibus numero conferamus : nam
 quod perpetua militia cōmodum, si pares cum
 rudibus congregiamur? Quin reputate, q̄ ar-
 mati cū inermibus, q̄ equites cū peditibus, q̄
 duce iuti consilio cū natis neq; rectorē habent-
 ibus decertabitis : quodq; nos haec uirtutes mul-
 to plures efficiant multū autē uicia de hostium
 numero detrahant. Nec sola hominū multitu-
 do, quāuis pugnacissimi fuerint, in bello obti-
 net : sed etiam si uel in paucis sit fortitudo : hi
 enim q̄ ordinari faciles sunt, q̄ sibi met sub-
 uenire : numerosa autē copia plus incōmodi ex
 semetipsis, quā ex hostibus capiunt. Itaq; in-
 ducite

daos audacia & ferocitas ac desperatio stas
 mentis sanitia ducunt, qua rebus fecundis ali-
 quāuolens, minimis uero offensionibus ex-
 tinguntur. Nos autē uirens regit, & morigera
 uoluntas, itemq; fortitudo, qua & in prospera
 fortuna niget, nec ad finem usq; in eam aduersa
 decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quā In-
 daeis, causa certaminis: nam si illi pro libertate
 ac patria belli pericula sustinet, quid est nobis
 inchoata fama praestāmus? & ne post orbis terre
 imperiū uideamur hostiū aduersariorū loco In-
 daeos habere? Præterea cōsiderate, qd ne patiēdi
 quidē alicuius intolerabilis mali metus est: mul-
 tos enim eosq; in proximo adiutores habemus.
 Rapere autē uictoriā possumus, & quos a pa-
 tre missi nobis speramus auxilio, cōuenit ante-
 capere, ut & maior sit & sociū nō habeat uir-
 entis effectus. Equidē puto nunc de me ac patre
 meo nobisq; pariter iudiciū fieri, si ille quidem
 rebus ante gloriose gestis dignus fuit, ego uero
 eius sum filius, nosq; milites mei. Nam illi uin-
 cere consuetū est: ego uero reuerſi ad eum per-
 petiar uictus? Quo pacto autē nos nō puduerit,
 duce nostro periculis occurrēte, nō superare? ap-
 petā enim pericula mihi credite, primasq; in ho-
 stes irrupam. Nemo autē nostrū a me discesserit,
 persuasum habēs, imperiū meū sustētari ope di-
 uina, & manifestissimē praesomite, qd multo
 plus mixti hostibus efficiemus, quā si extrinse-
 cus pug

ens pugnaremus. Postquā Titus hac prosequen-
sus est, diuina quada alacritas, militibus inci-
du. Et quia Traianū aduenire cū C C C O equi-
tibus ante praliū cōtigit, agrē ferebant, tanquā
minueretur victoria societate. Misit autē Ve-
spasianus & Antoniū Silonē cū duobus mili-
tibus sagittariorū: ut occupato monte, qui ex ad-
uersa erat oppido, murorū propugnatores repel-
leret. Et ab illis quidē ita ut praeceptum fuerat,
circūuenti sum, ex ea parte subuenire iēcātes.
Titus autē primus perrexii citato equo in ho-
stiles, & post eum ceteri cū clamore, tanto spatio
fusi, quantum aduersa acies occupauerat, unde
multo etiā plures quā erant apparuerūt. Iudaei
uero, licet incurſu eorū & disciplina cōterriti,
paulisper quidē primos sustinere congressus.
Perculsi autē conis, equorūq; impetu deturba-
ti cōculcabātur: atq; ita multis passim perēptis
disperdiunt, et in ciuitatē, ut quisq; uelocitatis
habebat, effugiūt. Titus autē aliquos à tergo in-
stans, alios per irāsiū occidebat, nōnullos cursu
anticapiēs, iēctis ora irāfuerberabat: multos an-
tem, aliū super aliū lapsos innoluens, cōficiebat:
omnesq; ad mœnia cōfugientes praeueniens, de-
iorquebat ad capū, donec ut multitudinis ela-
psi, in oppidū cōfugerūt. Excepit autē illos acer-
ba dissensio: nāq; indigenis, & fortunarū suarū
& ciuitatis gratia, & ab initio bellū gestū ma-
ximeq; quod male pugnatū fuerat, nō placebat:
sed

sed populus aduenarum qui plurimus esset nim
adhibebat, & inter se discordantiū clamor erat,
ut iam arma caperent. Quibus auditis, nec
enim procul à muris aberat, Titus exclamat:
Hoc tēpus est, quid moramur cōmilitones? Deo
nobis dedēte Indas suscipite uictoriā. Nō au-
ditis clamores? qui manus nostras enasere, di-
scordāt habemus ciuitatē, si modò properamus.
Veruntamē cū uelocitate animis opus est: nihil
enim magnū effici sine periculo consueuit. Non
solum autē hostiū cōcordiā, quos cito necessitas
in gratiā renocabit, sed etiā nostrorum auxilia
præuenire debemus: ut præter uictoriā, qua tan-
tas copias pauci superamus, etiā ciuitate soli po-
tiamur. Simul his dictū cōsecendis equū, atq; ad
lacū decurrit, & per eū properē ciuitatē ingre-
ditur, quē ceteri cōsecuti sunt. Panor autē eius
audacia murorū defensores innasu: et pugnare
quidē, uel prohibere uenientē, nemo sustinuit.
Relictis autē excubijs, Iesus quidē cum socijs in
agros effugit: alij uerò decurrētes ad lacū, in ma-
nus hostiū cōtra uenientiū incidebāt. Macla-
bantur autē alij cū scaphas scanderēt, itēq; alij,
eum iam proiectas assequi natādo conarentur:
plurimaq; per ciuitatē fiebat hominū cades, ad-
uenarū quidē resistentiū, qui nō effugissent: in-
digenarū uerò sine pugna, quoniā spes eos for-
deris, & cōscientia qd belli cōsiliū nō habuerāt,
à prælio deterrebat, donec Titus nocentibus in-

scripsit

seremptis, miseratus indigenas ab interuentione
requienit. At qui in lacu cōfugerāt, ubi ciui-
tatem captā uiderunt, quā longissime ab hosti-
bus recesserunt. Titus uerò missis equitibus res
gestas patri nuntiat. Quibus ille cōperis, quod
necesse fuit, & filij uirute admodū laetus, & fa-
cinoris claritudine, (maxima enim belli pars
uidebatur exēpta) tum quidē statim circūdārī
ciuitatē custodibus iussit, ne quis ex ea subterfis-
geret, cademq; euaderet. Posterò autē die eum
descendisset ad lacū, rates aduersus illos qui eō
refugerāt, fabricari iussit: qua tam materialium
quā artificū multitudine maturē cōtexta sunt.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis. C. X V I I L.

Lacus autē Genesar quidē à terra conti-
nente appellatur: x l. uerò stadijs in lati-
tudine patens, centuūq; in longitudine, aqua
dulcis est atq; potabilis. Palustri enim crassitu-
dine tenuiores habet latices: & undiq; in li-
tora ac arenas desinēs, purus est, ac prater hoc
tēperatus ad hauriendū: & fluuiο quidem sine
fonte lenior est, semper autē frigidior, quā lacus
diffusio patitur, manet: astinūq; noctibus eius
aqua sub diuo perflata, nequaquam astibus ce-
dunt: id enim facere indigenis moris est. Varia
autē sunt in eo piscium genera, ab aliorum loci
piscibus tam sapore quā specie discreta: me-
diūq; fluuiο Iordane secatur. Caterū Iorda-
nis fons Paniū esse uidetur: sed re uera huc ter-

ra conditus feritur ex ea qua vocatur Phiale. Hac autē est, quā in Trachonitidē ascēditur ad CXX. stadiū a Casarea, ad dexterā non longe à via. Et propriis quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rota specie praeferens: semper autē intra eius labra cohibetur unda, nunquā deficiens uel exuberās. Cumq; interim hoc esse Iordanis principiū nesciretur, à tetrarcha quondā Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is namq; missis in Phialē paleis, inuenit eas apud Paniū redditas, unde antea fluminis nasci credebatur. Naturalis qdē pulchritudo Pani, regis opibus & Agrippa diuitijs magnificentius accurata est. Manifestū autē flumē Iordanis ex hoc antro incipiens, Semechonitis quidem lacus paludes secas cœnosas: censū autē & uiginti milijs praeteritis stadijs, post oppidū Iuliada, Genesar lacū mediū transemessus, deinde multam per solitudinē in Asphaltiten lacū exit. Ad Genesar uerò lacū eiusdē nominis terra praetenditur, natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro ubertate sui negat arbutum, totaq; platis cōsuerē cultores. Celi uerò temperies etiam diuersis aptissima est: nuces enim, quae arborū maximē frigorebus gaudent, infinita florescūt: ubi etiā palmae, quae nutrit calor aëlinus: has iuxta ficus & olea, quib' aura mollior destinata est: ne natura magnificentia hanc esse quis dixerit, nimis adhibens ne in unū

conueniant inter se repugnātia, anniq; temporū
contentionē bonā, ueluti singula peculiari stu-
dio terra fauerēt: nō enim solū nutrit prater opi-
nionē poma naria, sed etiā seruat, egregia qui-
dem, & quodāmodo regnāria. Vnas sanē et ca-
ricas sine intermissione decē mēsibus suggeris,
ceteros uerò fructus, anni spatio senescētes. Nā
prater aeris lenitatē, & fonte quoq; irrigatur
uberrimo, qui Capernaū ab indigenis appella-
tur. Eum nonnulli uenā esse Nili fluminis opi-
nantur, q̄ similes coracino Alexandrino gene-
rat pisces. Longitudo autē regionis secundū lit-
tora cognominis lacus x x x. stadijs extēditur,
et latitudo x x. Florū qdē natura eiusmodi est.

Tarichearum excidium.

CAP. XIX.

VEspasianus autē perfectis ratib⁹, imposua
mann militū, quanta in eos qui lacu effu-
gerant satis esset, una prouehitur. Illi autē neq;
compulsi ad terrā euadendi facultatē habebāt,
infestis omnib⁹, neq; nauali bello pari cōditio-
ne pugnādi: nā & scapha parua, atq; piratica
aduersus rates infirma erant: & cū pauci singu-
lis ueherētur, cūctis simul instantibus Romanis
appropinquare metuebant. Veruntamen circum
rates nauigando, nonnunquā etiā propē acce-
dendo, lapidibus Romanos eminus appetebant,
aut cominus etiam irritando feriebant: plus
autem ipsis utroq; modo nocebatur: nec enim
saxis quicquā prater crebros sonitus agebant.

¶ 2

quoniam

quoniam cōtra septos armis iaciebantur, consti-
 guiq; sagittis eorum efficiebātur: & si accede-
 re propius ausi fuissent, priusquā facerent ali-
 quid, pariebantur, cumq; ipsis nauigijs merge-
 bantur, Multos autē vulnera inferre tentantiū,
 qui pilis conungi possent, alios desiliendo in sca-
 phas Romani gladijs transfigebant: nonnullos,
 concurrentibus inter se ratibus in medio depre-
 hensos, cum nauticulis capiebant. Submersorum
 autē qui capita sustulissent, aut sagittis praeue-
 niebantur, aut ratibus occupabātur: & si despe-
 ratione cōpulsī inimicis adnatare tentassent, eis
 uel manus uel capita truncabātur: plurimusq;
 passim ac uariis erat interitus eorū, donec in sa-
 gam uersi, ceteri terra appulsi sunt, circumclu-
 sis nauticulis suis. Exclusi autē multi quidem in
 ipso lacu telis cōfigebantur, multos uerò in ter-
 ram egressos peremerunt Romani. Mixtū autē
 sanguine, plenumq; cadaueribus cerneret totū
 lacum, nullus enim saluus euasit, Acerbus au-
 tem secutis diebus odor illā regionē oppressit et
 facies: nam littora quidē naufragijs simul plena
 erant, & corporibus tumidis: calecentes autē
 ac tabefacti mortui, coeli tractū corrumpēbant,
 ut non Iudæis solū ille casus miserabilis uideretur,
 uerū etiam auctoribus ipsis esset inuisus. Isle
 quidem illius praelij naualis exitus fuit. Perierūt
 cum his, qui pridē in ciuitate cecidere, sex mil-
 lia & quingenti. At Vespasianus, pugna
 peracta

peracta, pro tribunali apud Taricheas residē
 aduenā populū ab indigenis secernebat, qui au
 sor belli extitisse uidebatur: & an hi quoq; se
 uandi essent, cū rectoribus deliberabat. His an
 tem affirmantibus eorum liberationem, detri
 mento futurā: nec enim dimissos quiescere possi
 homines, qui & patrijs carerēt, nimq; adhiberi
 ac bellū inferre possent ad quos cōfugissent: Ve
 spasianus salute quidem indignos esse eos, con
 traq; seruatores suos nonerat enasuros: sed de
 eorū mortis genere cogitabat. Nam si ibi occi
 derentur, nō perpeffuros suspicabatur indige
 nas, tot apud se supplices obruncari: fideq; in
 terposita deditis nim pigebat asferre: uerū ab
 amicis superabatur, nihil in Indeos nō licere di
 centibus: quodq; utile esset, honesto debere pra
 poni, cū utrunq; obtineri nō posset. Indubitata
 igitur concessa licentia, solo eos itinere, quod
 Tiberiada duceret, exire permisit. Cumq; illi fa
 cile his quæ cupierant credidissent, & quò ins
 sum fuerat comitati, neq; pecunijs suis quicquā
 metuētes abirent: totā ad Tiberiada usq; uiam
 Romani, ne quis euaderet, occupauerūt: eosq; in
 ciuitatē conclusos, mox insecutus Vespasianus
 omnes in stadio constituit. Et seniores quidem
 cum imbellibus, qui mille ducenti erant, iussit
 occidi: iuuenum autem ualidissimos sex millia
 lectos, ad Bethmon Neroni transmisit. Ceteram
 uerò multitudinem triginta millia & qua
 dringen

dringentos nēdidit, prater alios quas Agrippa donauerat: nam his qui ex eius regno essent, facere quod uellet ipse permisit. Verū & istos rex nēdidit. Reliqui uulgus erant Trachonita & Gaulanita & Hippeni, pluresq; Gadarita, seditiosi & fugitini, et quibus probra pacis bellū cōciliant. Capti sunt autem VI. idus Septēbris.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER IIII.

Obsidio Gamalensium.

CAP. I.

QUICVNQVE autem Galilaeorum Iotapatis excisis à Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Tarichaea superati sunt, applicabant: omniaq; Romani castella & ciuitates ceperant, prater Giscalam, & qui montem Itaburium occupant. Cum his autē rebellaret Gamala ciuitas, contra Tarichaeas posita supra lacum, qua ad fines pertinebat Agrippa, itemq; Sogane & Selencia. Et haec quidem Gaulanitidis regionis erant amba: Sogane superioris partis, cui nomen est Gaulana, & inferioris Gamala, Selencia uerò ad lacū Semechonitem, triginta latum, & LX. stadijs longum paludesq; suas ad Daphnē usq; tendentem. Quae regio cum alijs sit delitiosa; praecipuē tamē fontes habet, qui minore (quem sic ap

sic appellant) Iordanem alentes, sub aureo Iouis
 templo in maiorem deducunt. Soganen quidem
 ac Seleuciam colentes, in principio defectionis
 Agrippa sibi credere sociaverat. Gamala uerò
 ei non cedebat, freta locorū difficultate, amplius
 quam Iotapata. Ingū namq; asperū, ex alto mōte
 deductū, mediam cervice erigit: & ubi super-
 etinet, in longitudinē tenditur: tātum cōtra de-
 decline, quāntū à tergo, ut cameli similitudinem
 praefrat: unde nomē etiam duxit, nisi quod ex-
 pressam uocabuli significationē indigena serua-
 re nō possunt. Et à fronte quidē ac lateribus, in
 ualles innias scinditur. Pars uerò qua de monte
 pendet, paululum difficultatē refugit. Verū &
 hanc partē per obliquum excisa fossa, indigena
 inuadam fecerunt. Domus autē crebra per prona
 erat aedificata, nimioq; precipitio casura similis.
 ciuitas intra se decurrebat, in meridiem uergēs.
 Australis uerò collis immensa aditus altitudi-
 ne, usum arcis sine muro ciuitati praebebat, ru-
 pesq; superior ad profundam pertinebat uallem.
 Fons autē intra muros erat, in quē oppidum de-
 sinebat. Quamuis autē natura inexpugnabilis
 esset ciuitas, tamē etiam Iosephus cum murorum
 cum ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddi-
 dit firmiorē. Eius autē habitatores, natura qui-
 dem loci confidentiores erāt, quā Iotapata cui:
 sed multo pauciores, minusq; pugnaces: situsq;
 freti difficultate, plures se hostibus putabāt: nam

plena erat ciuitas, multis in eam quod esset iustissima, confugientibus. Unde ab Agrippa quoque promissus ad obsidionem, per menses septem resistere. Vespasianus autem profectus ex Ammanie, ubi pro Tiberiade posuerat castra (Ammanus autem, si quis nomen interpretetur, aqua calida uocatur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum uicis idoneus) Gamalā peruenit: et totā quidam ciuitatē, ita ut diximus posuā, custodia circumvallare nequibat, qua uero fieri posses, excubias collocauit: motumque occupat superiorem: in quibus milites castris, ita ut assolet, muro circumdatis, opus aggerum postremo aggrediuntur. Et a parie quidē Orientis summo supra ciuitatē loco turris erat: ubi et quintadecima legio, necnō et quinta cōtra mediam ciuitatē operabatur: fossas autem decima repleuit et ualles. Inter hac Agrippam regē, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum quidā ad dextrum cubitū lapide percussit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos autē ira simul ob regē, suique metus ad obsidionē protinus incitauit: nullum Iudeos crudelitatis modum in alienigenas atque hostes pratermissum ire credentes, qui circa gentile suum, et eorum qua ipsis cōducerent suasore, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operumque consuetudine cito perfectis, machinas applicabāt. Chares autē et

Josephus (namq; ipsi erāt oppidanorū potentis-
simi) armatos licet metu percussos ordinauere:
Et quāquam non diu obsidionē posse sustinere
arbitrabātur, quibus aqua itemq; alia usui ne-
cessaria nō sufficerēt, adhortari tamē eos ad mor-
nia produxerūt. Et paulisper quidem machinis
aduenientibus repugnarūt: baliſtis autē tormen-
tisq; percussi, in oppidū reſeſſerūt. Itaq; Romani
tribus ex locis aggreſſi, murū arictibus quatius:
Et qua deiectus fuerat, infuſi magno cū armo-
rum ſtrepitu ac tubarū ſonitu, ipſi quoq; inſu-
per ululantes cū oppidanis conſugebant. Illi au-
tem ad primos aditus interim perſtinaces, Roma-
nis ne ultra progredereſſur obſtabāt. Caterum ni
Et multitudine ſuperati, undiq; ad excelsa ci-
uitatis loca fugiunt: deinde reuerſi inſtanti-
bis ſibi hoſtibus incumbūt, illosq; impingendo
per declinia, locorū difficultate Et anguſtia de-
preſſos interficiebāt. Romani autem cum neq; a
uertice immanētibis repugnare, neq; in partem
aliquā euadere poſſent, pronos eos urgetibus ho-
ſtibus, in domos hoſtiū plano contiguas refugie-
bant: ſed hæ repleta labe bātur, q; pondus ſuſti-
nere nō poterant: unaq; deiecta multas inferio-
res, itemq; illa alias deturbabant. Ea res pluri-
mos Romanorū morte conſumpſit: incerti enim
quid facerent, quānis ſubſidere teſta uiderent,
tamē cō conuolabāt, atq; ita multi quidē ruinis
opprimebātur: non pauci uerō ſubterfugientes.

parte corporis multabatur. Plurimi autē pulvere suffocati moriebantur. Sed et Gamalenses pro se fieri existimabāt: propriaq; incōmoda negligētes, magis instabāt: hostesq; in sua reſta urgēdo cōpellebant: qui uerō per angustos uiarum clinos cecidiſſent, eos telis deſuper miſſis interficiebāt. Et ruina quidē lapidum copiam, ferrum uero eis mortui hostes dabant: caſorū enim gladios auferentes, hi cōtra ſemineces utebantur. Multi id procūbentibus reſtis, ſemet inde proiciēdo moriebantur: tergaq; dantibus, ne fuga quidē facilis erat: uiarū namq; ignorātia, et caligine pulueris aliud aliū non agnoſcētes pererrabant, et circa ſe ſternebantur. Sed illi quidē uix reperto exitu, ab oppido recoſſerūt. Veſpaſianus autē qui laborantibus ſemper interſuit, ſaniſſimo dolore percuſus, cum ſuper milite rueret ciuitatem uideret, propria tuitionis oblitus, clam paulatim ſuperiore in oppido locūprehendit: ibiq; inter media pericula cum paucis omnino relinquitur: nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianū pridē in Syriam miſſus. Et dare quidē terga, neq; tuū neq; honeſtū ſibi putabat: rerum autē quas ab adoleſcētia geſſerat, ac propria uirtutis memoria, quaſi Deo repletus, corpora, ſociorū atq; arma condensat, et cum his bellū una a uertice defluens ſuſtinebat: et neq; uirorū neq; telorū multitudinē formidans manebat, donec eius animi obſtinationem hoſtes

diuini

diuinum esse reputantes, impetū remiserunt. Illis autē iam infirmius oppugnātibz, ipse pedē referens, nō prius terga ostēdit, quā extra muros egressus est. Plurimū quidē Romani milites in ea pugna ceciderūt, & inter eos Ebutius decadar- chus, vir nō eo tantū praelio quo perijt, sed ubiq; anteā fortissimus comprobatus, quiq; plurimis malis Iudaeos affecisset. In ea pugna cēturio quidam nomine Gallus, cū decē militibus in quadam domo latuit. Eius autē habitatoribus dum cœnarent, quod in Romanos fuisset cōsiliū populi sui, inter se fabulantibus, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur, omnibzq; mactatis ad Romanos saluus cū militibus euadit. Vespasianus autē mœrere exercitū aduersis casibus uident, quodq; nullam interim tantā experti fuerant cladem: huiusq; rei magis eos pudere, quod solam ducē in periculis reliquissent, cōsolandos putabat: de se quidē nihil dicēs, ne quē uel initio culpasse uideretur. Oportere autē inquit, quae cōmunia essent fortiter ferre, naturā belli cogitantes, quodq; nusquā eueniat sine cruore victoria, iterūq; habeat fortuna regressum. Multis eūc Iudaorū millibus interfectis, exiguā pro his stipē se inimicē pependisse fortuna. Atq; ut iactantium esse, nimis secūdis rebus insolescere: ita esse ignauorum, in offensionibus trepidare. Felox enim est, inquit, in utrumq; mutatio: & ille

ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus
 in rebus quoque; infeliciter gestis: ut idem scilicet
 maneat, rectis consilijs peccata corrigens. Quan-
 quam ea qua nunc acciderunt, neque; mollitia no-
 stra, neque; Iudaeorum virtus effecit: nam et illis pu-
 gna melioris, et nobis deterioris, causa fuit dif-
 ficultas locorum. Qua in re nimirum quis reprehen-
 deris alacritatis vestra temeritate. Nam cum ho-
 stes in excelsiora loca refugissent, manus continere
 debuistis, neque; in summo vertice constituta se-
 qui pericula: sed capta inferiori civitate, paula-
 tim eos qui refugerant, ad iuciores nobis et stabili-
 lem pugnam revocare: nunc autem immoderata festi-
 natione vincendi, quam id incertum fieret, non cu-
 rastis. Inconsultus autem et furibundus impetus
 belli, a Romanis alienus est, qui cuncta ordine pe-
 rivitque; perficimus, Barbarusque; conveniens, et quo
 Iudaei maxime possidentur. Oportet igitur nos ad
 propriam virtutem recurrere, atque; indigna offensio-
 ni irasci potius quam morere. Optimum autem quisque;
 de sua manu solatium quarat: ita enim fiet, ut et
 amissos ulciscamur, et in eos a quibus perempti
 sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, expe-
 ritur aequè ac nos pugnando primus ad bella per-
 gere, et nonissimus inde discedere. Ille quidem his
 dictis recreavit exercitum. At Gamalenses bene
 gesta re, paulisper animos erexere: qua nulla ra-
 tione, magna magnificèque; pronoverat. mox au-
 tem reputantes ablatam sibi esse foederis spem,
 quodque

quodq; minime possent effugere (iam enim uictus eos defecerat) uehemēter dolebāt, animosq; remiseraūt. Nec tamē quatenus ualebāt, salutem suam negligebant : sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quā integras, ceterū amplexi custodiebāt. Romanis autē construētibz aggeres, iterumq; tentantibus irruptionem, multi ex ciuitate per ualles denias, qua nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant : eos, qui metu ne caperentur ibi remanerent, inopia consumebat: solis enim undiq; alimenta qui pugnare possent, congregabantur. Sed illi quidem in huiusmodi calamitatibus perdurabant.

Itaburius mons occupatur à Placido. C A P. II.

Vespasianus autem inter curas obsidionis, subcissum opus aggreditur aduersus eos qui montē Itaburiū occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim situm: cuius altitudo quidem x x x. stadys consurgens, septentrionali tractu inaccessa est : in uertice autem, x x. stadiorū planicies patet, tota muro circumdata. Hunc autē tantum ambitū quadraginta diebus adificauerat Iosephus : & alias ei materias, & aquas suggerentibus locis inferioribus: solam enim incola pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine cōgregata, Vespasianus Placidum cum sexcentis equitibus mittit. Hinc autē subeundi quidem montis ratio nulla erat: multos autē fœderis ac uenia spe hortabatur ad pacem:

pacem: & descendebant ad eum ipsi quoque infidias molientes: nam & Placidus eo studio mississime cum his loquebatur, ut eos in planicie caperet: illique tanquam dictis obediens, ad eum veniebant, ut incautum aggredieretur. Vixit tamen astitit Placidi: cepto enim à Iudaeis proelio, a simulat fugam: & postquam insequentes ad magnam partem campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plurimisque in terga uersis, aliquos interfecit: semotam vero multitudinem caetera, ab ascensu prohibet. Itaque alij quidem Itaburio relicto, in Hierosolimam refugiebant: indigena autem fide acceperat, quod eis aqua defecerat, & se, & montem Placido tradiderunt.

Excidium Gamala.

CAP. XII.

A Pud Gamalam vero degentium audacissimis quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpebantur. At vero pugnantium manus obsidione sustinebat, donec euenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decima quinta legione milites, circa maiestas vigiliis editissimam praeter ceteris turrim, quae in sua parte fuerat, subirerent: eamque occulte suffoderens: cum apposui ei custodes neque aduenientes eos, (nox enim erat) nec postquam adiere, sensissent. Idem autem milites, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis euolutis resiliunt: subitoque turris cum magno fragore decidit, unaque custodes precipitantur. At vero qui per alias custod

custodias erant, perturbati fugiebant: multosq;
evadere ausos, peremere Romani: inter quos
etiam Iosephum, super dirutam muri partē qui-
dam iaculo percussum, interfecit. Intus autē in
ciuitate degentibus, sono concussis, mulus erat
panor atq; discursus, sanquā omnes essent ho-
stes ingressi. Tuncq; Chares agrotus & iacens
defecit, cum timoris magnitudo morbu eius plu-
rimum inuisset ad mortē. Romani tamen prioris
cladis memores, usq; ad uigesimam & tertiam
diem supradicti mensis oppidum non sunt in-
gressi. Titus autem (iam enim aderat) indigna-
tione uulneris, quod Romanos se absente percun-
derat, ducentis equitibus prater pedites lectis,
otiose in ciuitatē introiuit: eoq; pratergresso, ui-
giles quidem ubi senserunt, ad arma cū clamore
properabant: cognito autē insens constituti eius
ingressu, alij raptis liberis, trahētes etiam coniu-
ges, cum ululatu & exclamationibus in arcē re-
fugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermis-
sione trucidabantur: qui uerò prohibiti essent in
arcē recurrere, nescij quid facerent, Romanorum
prasidijs incidebant: ubiq; autem infinitus erat
morientium gemitus: perq; prona loca effusus
cror, totū oppidum diluebat. In eos autem, qui
arcem occupauerant, omnē Vespasianus induxit
exercitum. Erat autē saxosus & accessu diffi-
cilissimus uertex, in immensum aditus, & undiq;
circū rupiū multitudine praeceps: unde Romanos
ad se

ad se adcurrentes partim telis partim saxis deuolu-
tis arcebant Iudaei, cum ipsos in excelsa loco po-
sitos nulla sagitta contingerent. Verum ad eo-
rum interitum diuino munere quodam, turbo ex-
oritur, Romanorum quidem tela in eos ferēs, ipso-
rum autē à Romanis repellens, & obliqua tra-
ducēs: ut neq; in praeruptis cōsistere propter vio-
lentiam flatu possent, cum nihil esset immobile,
neq; hostēs ad se accedentes uidere. Itaq; super-
gressi Romani, eos circumueniunt: alios quidem
repugnantes antecapiebāt, alios manus dantes:
in omnes autem uehementius sauebāt, illorum
memoria quos in primo aggressu perdiderant.
Multi autem undiq; circumclusi, desperatione
salutis, filios & coniuges & semetipsos in ual-
lem praecipites dabant, qua sub arce in profun-
dum patebat. Euenit autem, ut ipsoꝝ in se qui
capti fuerāt, immanitate lenior existeret iracun-
dia Romanorum: ab his enim quatuor milia per-
empta sunt: qui uerò se praecipitauerunt, quinque
milia sunt reperti. Neq; quisquam, praeter duas
mulieres saluus euasit: quae sorores erant, Phi-
lippi filia: qui Philippus Iachimo genitus erat,
insigni uiro, & qui sub Agrippa rege dux
exercitus fuerat: seruatae sunt autē, quòd excidij
tempore Romanorum impetum latuere: nec enim
uel infantibus pepercere, quorum multos singuli
raptos ex arce proieiebāt. Gamala quidem hoc
modo excisa est, tertio & uigesimo die mensis

Octobris: qua nigesimo & primo die mēsis Septembris coeperat rebellare.

Giscala à Tito capitur.

CAP. IIIL.

Iamq; solum Giscala oppidulum Galilae restabat indomitū: cuius multitudo pacis studio tenebatur, quod erant pleriq; agricola, spēq; suā semper in fructibus collocaverant. non parua autem manus lairocinālis permixtione corrupti erant, quo morbo etiā nonnulli civiū laborabāt. Hos autem ad defectionem impellebat atq; constabat Zenia cuiusdā filius, nomine Iorannes, homo, ueneficus & fallax, uariūq; moribus, & immoderata sperare promptus, mirōq; modo qua sperasset efficiens: atq; omnibus iam agnitus, q̄ affectanda sibi potensia causa bellū pararet. Huic apud Giscala seditiosorum turba parebat: quorū causa populus etiā legatos fuisse de traditione missurus, Romanorū tamen congressum in parte belli praestolabatur. At Kespasianus cōtra hos quidem Titum cū equitibus mille, decimā uerō legionē circa Scythopolim missis: cum reliquis autem duabus Caesarem ipse regreditur, dandam his ex labore cōtinuo requiā putans, ex civitatu copijs: eorumq; corpora, itēq; animos ad futura certamina excitans esse r̄fouendos: nec enim exiguum sibi laborem superesse de Hierosolymis praeuidebat, qua & regalis esset ciuitas, & cuncta nationi praestaret. His autem qui ex bello fugissent in

eam confluentibus, etiam naturalis munitio, itēq;
 murorū eius constructio, non minimā ei solici-
 tudinem cōparabat: cum uirorū spiritū et au-
 daciam, et sine muris inexpugnabilē esse cogi-
 taret: ob eamq; rem milites, uelut athletas, ante
 certamina oportere curari. Tito autem ciuitas
 Giscala (equitādo enim ad eam accesserat) ag-
 gressione capi facilius uidebatur: sciens tamen qd
 ea ui capta, passim a militibus populus abso-
 meretur (nāq; satiatius erat ipse iam cadib;)
 miserans multitudinē etiā ipse sine ullo diserti-
 mine cū nocentibus interueniē, pacatione magis
 subigere ciuitatē uolebat. Itaq; plenis hominū
 muris, quorū pleriq; perdita factionis erat, mi-
 rari se ait, quōnam freti consilio, cunctis iam ci-
 uitatibus captis, illi soli Romanorū arma operti-
 ventur, cū uiderent multo quidē munitiora op-
 pida uno impetu fuisse subuersa: securos autem
 fortune suis posiri, qui Romanorū dextris cre-
 didissent: quas quidē etiā nunc illis ait se porri-
 gere, neq; ob insolentiā succensere, quia spei li-
 beriatis ignoscendum putaret: non tamē, etiā si
 quis impossibilia uelle persisteret. Quod si di-
 Elū humanissimis nō paruissent, fidēq; dextris
 non habuissent, experietur arma tradita: iam
 iamq; cognituros esse, moenia sua ludū fore ma-
 chinis Romanorū, quibus fidem, soli ex Gali-
 lais sese ostentarent arrogātes esse captiuos. Hic
 dictus, populariū quidē neminē nō modò respō-
 dere,

deve, sed ne ad murum quidē licuit ascendere: quia totum latrones occupaverant: & custodes erat portis appositi, ne quis vel ad sedes prodiret, vel equitū quenquā in civitatē reciperet. Ioānes autē accipere se condiciones ait, & aut persuasurum, aut necessitatem belli venientibus adhibiturū. Illū tamen diē Iudaorū legi oportere cōcedi: quoniā sicut arma monere, ita etiā de pace cōvenire nefas haberent. Nā & Romanos scire, q̄ ab omni cessaret opere dicrū septē circūitio, quā si timerassent, nō minus coactos, quā qui eogerent, piaculū cōmissuros, ipsumq; Titū: nullū enim illi ex mora esse dispendiū formidandum, q̄ unius noctis spatiū propter fuga consiliū ceperis, praesertim cū id observare circūsedētē nemo prohibeat: sibi autē magnū esse lucrū, nulla in re dispicere paucos mores. Et illū decere, qui pacē nō sperantibus indulget, legē quoque servare servatis. His Titū Ioānes fallere conabatur, nō tantum pro septimi diei religione, quantum pro sua salutē sollicitus: verebatur autē, ne statim capta civitate, solus deslitteretur, qui totam in nocte ac fuga vitā spem collocasset. Ne autem profectō. Dei nutu in excidium. Hicopsolymporū Ioannē saluū esse cupientis, factū est ut nō soli induciarū causationem Titus admittiret, verum et etiā in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydossam, qui mediterraneus est Tyriorū nianus validissim⁹, Galilai semper exosus.

Nōste autem Ioannes, cum nullas Romanorum
 excubias circa oppidū uideret, arrepta occasio-
 ne, non solū his quos circa se habebat armatos,
 sed etiā senioribus plurimis cum familijs ab-
 eltis, in Hierosolymā fugiebat. Sed usq; ad uige-
 simū quidem stadium fieri posse uidebatur, ne
 mulieres ac pueros, aliamq; multitudinē secum
 duceret, homo quem captiuitatis, itemq; salutis
 metus urgeret: ultra uerò procedente eo, relin-
 quebatur: & oriebatur atrox remanensū fle-
 tus: quanto enim quisq; longius à suis aberat,
 tanto propiorē se hostibus esse credebat. Jamq;
 affore qui se caperent existimātes, necessario pa-
 nitabant: & ad strepitū, quē ipsorū cursus fa-
 ciebat, assiduē respectabant, uelut instantibus
 quos fugissent: multiq; simul ruebant, & circa
 uiam plurimos certamen præcedentiū contere-
 bat. Misérable autē foeminarum & infantium
 erat exitium. Aut si quā iactarent nocem, nō-
 nulla uiros aut propinquos, ut se operirentur,
 orabant. Sed Ioannis exhortatio superabat, ut
 seipsos seruarent inclamantis: eoq; confugerent,
 unde pro remanētib; etiā si raperentur, pœnas
 à Romanis peterent. Multitudo quidem eorum
 qui fugerat, ut cuiq; uirū fuit, cito dispersa est.
 Luce uerò facta Titus ad muros aduenit, sede-
 ris causa: populus autē portis ei patefactis, cum
 coniugibus occurrentes, tanquā benemerito, &
 qui custodia ciuitatem liberasset, acclamabant:
 simulq;

simulq; Ioannis fugam significantes, ut & sibi
 parceret obsecrabant, & eos qui ex nonarū re-
 rū cupidis reliqui superessent, ulciscerentur. Ille
 adhuc precibus populi postulatus, equitū partem
 ut Ioannē persequeretur, misit. Sed eū quidem
 occupare nequiverit, q̄ antequā venerāt, in He-
 rosalymā sese receperat: una verò fugitiū pro-
 p̄ ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros
 paulo minus quā tria millia circumactos red-
 cunt. Titus autem indignè ferebat, non statim à
 Ioanne pœnas fraudis exactas: irato verò ani-
 mo satū esse q̄ sp̄c deciderat ad solariū putans;
 captivorū & qui trucidari fuerant multitudi-
 nem, in oppidū cum favore ingreditur: insusq;
 militibus minimā muri partē iure possessionis
 abrūpere, minitendo magis quā puniēdo repri-
 mebat perturbata civitatis autores. Multos enim
 propter odia domesticā, vel proprias inimici-
 tias, delatores innocētia fore credebat, si dignos
 pœna discerneres: meliusq; noxium relinquere
 meū suspensum, quā immeritū quenquā eū co-
 perdere, existimabat. Illum enim forsā modē-
 siorē futurū, vel meū supplicij, vel q̄ erubescer-
 et prætoriorum criminū venia: sine causa ve-
 rò morientiū pœnas, nullo modo corrigi posse.
 Prasidijs sament civitatē circumdedit, qua tam
 nonarum rerum studiosos cōpescerent, quā pro
 pace sentientes, quos ibi relicturus erat, maiore
 fiducia firmarent. Galilæa quidem tota, postquā

multo sudore Romanos exercuit, hoc modo subacta est.

Hierosolymitan excidii initium. CAP. V.

A Pud Hierosolimam uero, ad Ioannis introitū, omnis populus erat effusus, & circa singulos, qui una cōfugerant, numerosa turba collecti, quas foris clades experiri essent, percontabantur. Illorū autē feruens quidē adhuc atq; interruptus anhelitus, necessitatē significabat. Veruntamen in malis quoq; sibi arrogabant: non Romanorum uim fuisse dicentes, sed spōte uenisse, ut cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorū enim atq; inutilitū esse hominum, incaute pro Giscalis & inualidis oppidulis periclitari, cū arma nigoreq; oporteat pro metropoli suscipere, atq; seruare: significādo tamen excidiū Giscalorū, etiā quam discebant honestam discessionē suam, ut multi fugā esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autē quae captiui pertulere, non mediocri populi perturbatio tenuit, magnumq; id esse argumentū propriū reputabant excidiū. At Ioannes eorū quidē quos fugiētes reliquerat, causa minus erubescibat: singulos autē circūiens spe ad bellum incitabat, infirmitatem Romanorum asserens, propriasq; uires extollens, & imperitorum eacauillatione insitiā decipiēs, q̄ etiamsi pennas sumerent, nunquā Hierosolymorū mœnia transgredierentur Romani, qui pro Galileorum uiciis

santa

tanta mala pertulissent, atq; in eorū muris machinas cōtinuassent. His eius dictis magna quidē corrumpebatur iuuenum manus. Prudentiorū autem atq; seniorum nemo erat, qui nō futura prospiciens, uelut iam perditam ciuitatē lugeret. Et populus quidē in ea cōfusione tunc erat. At uerò per territorium manu agrestium, ante seditionem qua Hierosolymis orta est, discordare iam coeperat. Titus enim a Giscala Casarea, Pessasianus autē a Casarea Iannia &c. Arxem profectus, utramq; subegit: imposuq; illis praesidijs, reueriebatur; maximam ducēs eorum multitudinem, qui se federe sociauerant. Singulas autē ciuitates tumultus bellumq; intestinum exagrabat: quantumq; à Rom. respirassent, in semetipsos manus uertebant: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset sana cōtētio: dudumq; discordiū pertinacia primò inter domos accēderetur: deinde inter se amicissimū populi dissiderent: & ad similia nolētes quisq; conueniens, aperte iam coacta multitudine rebelaret. Itaq; dissensiones quidem apud omnes erant: nouitatis autē armorumq; cupientes senibus ac sobrijs inueniente atq; audacia praestabant. Primò autem indigentū singuli praedari coeperunt: deinde ex composu confecti cuneis, per territorium latrocinabantur: ut quod ad crudelitatem atq; iniustitiā spectauit, nihil à Romanis gentiles abessent: atq; ipsis qui nascabantur.

illatum a Romanis excidium lenius videretur. Ci-
 uitas non uero custodes, partim quia defatigari
 pigeret, partim odio nationis, aut nulli, aut mi-
 nimo erant mala afflicti auxilio: donec rapina-
 rum societate undiq; congregati collegiorum latro-
 cinalium principes, atq; in agmen conflati Hier-
 rosolymis irruerunt. quae ciuitas a nullo rege-
 batur: et more patrio gentiles omnes sine obser-
 uatione recipiebant: tunc praecipue cunctis existi-
 mantibus, uniuersos qui superinfluere, ad in-
 mento ex benenolentia venire. Quae quidem res
 etiam sine dissensione ciuitatis postea pessunden-
 dit, eo quod iners et inutilis multitudo quae pu-
 gnacibus sufficere possent, alimentum consumpsit:
 hisq; praeter bellum etiam seditionem sanemq; con-
 traxit: alijq; latrones ex agris eo transgressi, ac
 multo sanioribus quos intus inuenire sociati,
 nulli atrox facinus intermittlebant. Nec enim
 rapinis et expoliationibus metuebant audaciam,
 sed usq; ad caedes ruebant: non clam, neq; per no-
 ctē, aut quoslibet homines, uerū luce palam nobi-
 lissimos quosq; adoriedo. Nam primum Amipam
 regis generis uirum, et adeo potētissimū ciuē,
 ut etiam publicos thesauros fidei suae permisos,
 haberes, comprehensum custodia tradidit: post
 hunc etiam Lenia quendā, insignē uirū, et So-
 pham filiū Ragnelis, regalis similiter uirūq; fa-
 milia, omnesq; praeterea, qui prestare alijs uide-
 bantur. Grauis autē meus populū possidebat:
 et uel

et velut capta civitate, salutē propriā quisq; ce-
 rabat. Illi autē clausorū ninculis nō fuisse cōtē-
 si, neq; tuū arbitrabātur ea potētia viros diu-
 tius custodire: nā & ipsos, & domos eorū non
 paucis viris frequēari, ac per hoc ad ulciscen-
 dum esse idoneos, & præterea rebellaturū for-
 tasse populū, iniquitate cōmotum. Decreto igi-
 tur eos occidi, mittunt quendā de suo numero
 Ioannem, ad caedes promptissimū, qui lingua pa-
 tria Dorcadus filius dicebatur: eūq; alij decem
 armati gladijs, secuti ad carcerē ibi quos repe-
 rissent interficiunt, Fingebāt autē huius imma-
 nissimi sceleris causam, cū Romanis eos de tra-
 ditione civitatis colloquutos fuisse, cōmunisq; li-
 bertatis proditores iniremissee dicebant, pror-
 sus, ut audacia sua tanq̃ servatores civitatis, ac
 bene de ea meriti gloriarentur. Evenerit autē po-
 pulum quidē ad hoc humilitatis ac formidinis,
 illos verò insolētia progredi, ut in eorū esset ar-
 bitrio etiam pontificū designatio: deniq; fami-
 lijs, abrogatis, unde per successionem pontifices
 creabantur, incognitos atq; ignobiles constituē-
 bant, ut impiorū facinorū socios haberent: nam
 qui supra meritiū summos honores adepti erāt,
 his obediabant necessariō, qui sibi eos praeſtite-
 rant: quoniam & dignitate pradios, varijs ma-
 chinis flecti, q; sermonibus cōmiserant, oppor-
 tunitate sibi ex eorū qui se prohibere poterant,
 contentione captantes: donec hominū persecu-

sione satiari, in diuinitatē consumelias transtu-
 lerūt, pedibusq; pollutis in sanctū locū introire
 exeperunt: Lam uerò populo contra eos cōcitato
 (namq; autor erat Ananus, a quo maximus pon-
 tificis, itemq; sapientissimus: & qui fortassis ci-
 uitasē conf. ruasset, si insidiatorū manus potuis-
 set effugere) illi templum Dei aduersus populū
 urbem, castellum ac profugiū sibi fecere, quod
 pra. domicilio habebant tyrannidia. Acerbis
 autē malis admiscebatur etiā camillatio, qua pra.
 ceteris eorum factus erat dolori, renuendo unius
 quanto metu populus tenebatur, suasq; uires ex-
 plorando, forte pōtiffices creare conati sunt, cum
 his (ut diximus) ex familijs successio deberetur.
 Huic autē fraudi mos antiquus ostendebatur:
 nam et olim forte pōtifficatū deferri solitū fuisse
 dicebant: re autem uera, legis erat abrogatio fir-
 mioris, per eos qui ad potentiā designandorum
 magistratū licentiā cōpararēt. Itaq; una sacra-
 tarū tribuū uicina qua Bniachin appellatur, pō-
 tifficum fortiebatur: casusq; sors ex homini, per
 quē maxime eorū iniquitas demonstrata est, Pha-
 ri enīdā, filio Samuele, ex uico Aphthasi, non
 salū nō ex pōtifficibus orio, sed aperte quid esset
 pōtifficatus, propter rusticitatē penitus nesciēti.
 Deniq; inuitū eam rure abstractam, ut in scena
 fieri solet, alienā ornare persona: induuntq;
 sacra ueste, quid facere deberet, subito insti-
 bant: luduntq; & iocum esse tantum nefas ar-
 bitrab

bitabantur. Ceteri vero sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lacrymas uix renebant; honoresq; sacrorum solui grauiet ingemebant. Populus autem hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad deponendam tyrannidem animos intenderant: nam qui prestare ceteris uidebantur, Gorion Iosephi filius, et Simeon Gamalielus, tam singulos circueuntes, quam simul uniuersos in concionibus hortabantur, quo tandem aliquando libertatis corruptores uliu irent, sanctumq; locum ab hominibus sceleratis purgare properarent. Præfices etiam probatissimi, Gamaliel quidem filius Iesu, Anani autem Ananus, populum frequenter in coetibus exprobrando eius segnitie, contra Zelotas excitauerunt: ita enim se ipsi uocabant, uti bonarum professionum amulsi, ac non qui pessimam facinorum immanitatem superassent. Itaq; in concionum populo congregato, cunctisq; indignantibus occupationes sanctorum, itemq; rapinas et cades, nondum autem promptis ad ulciscendum, propterea quod inexpugnabiles (id enim uerum erat) Zelote putabantur, stans inter eos medius Ananus, et ad legem crebro respectans, cum lacrymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quam dei domicilium uidere tantis repletum piculis, atque inaccessa et sancta loca sceleratorum pedibus frequentari: uerum tamen sacerdotali uelut amictus, et sanctissimum uenerabil

rabiliū, nominū ferēs, uiuō, atq; animae amore
 teneor, nec pro senectute quidē mea moriē susti-
 neus gloriosam. Igitur solus ibo, & tanquam in
 solitudine animā meam solam dabo pro Deo:
 nam quid opus est uiuere in populo, clades suas
 minime sentiēte, & apud quos mala praesentia
 nemo prohibet? siquidē spoliati patimini, ac uer-
 berati reticetis, et ne gemitu quidē aperio quis-
 quam prosequitur interemptos. O acerbam do-
 minationē. Quid de tyrāni querar? Nunquid
 non a uobis nēstra potētia nutriti sunt? nūquid
 non despectis qui primi erant, cū adhuc pauci
 essent, nos dum racetis, plures eos fecistis? atq;
 illis armatis quiescentes, in uosmetipsos arma
 uertistis? cū primos eorū conatus opportu-
 set infringi, quādo cognatos cōiūtijs appetebāt.
 Vos autē negligendo, ad depredationē noxios
 irritastis, quia nascitarū adiū nulla ratio erat.
 Itaq; iam domini ipsi rapiebātur, eisq; cū per
 mediam ciuitatē traherētur, nemo erat auxilio.
 Illi autē a uobis proditos, etiā uinculis affecere:
 non dico quales & quantos, sed & non accusa-
 tos, indemnatos, uinctos nemo adiunxit. Restabat
 eosdem uidere trucidari. Hoc etiā uidimus, ue-
 lus ē grege brutorū animalium cū praecipua
 quaq; duceretur hostia, ne uocē quidē quisquā
 emisit, ne dum flexierā mouit. Patiemini ergo,
 patiemini, etiam sancta conculcari uidentes?
 Cūq; omnes audacia gradus nefarijs homi-
 nibus

nibus subieceritis, eorū præstātiā reueremini?
nunc enim profecto ad maiora procedere, si
quid maius quod eniterent inueniretur. Fene-
tur quidē munitissimus ciuitatis locus, sanctū ap-
pellatione, re arx, quadam siue castellū. Tama-
ignitur contra nos tyrānide munita, et inimici
super uerticē positi, ut uidetis, quid cogitis?
aut quibus uestras sententias applicatis? An
Romanos expectatis, ut sanctis uestris opitulen-
tur? Ita quidē se nostra ciuitas habet res, coq-
iam calamitatis uentū est, ut misereatur nostri
etiam hostis. Non exurgetis o miseri, respectuq-
mulneribus uestris, quod etiā feras bestias fa-
cere uidemus, non utrum ibitis in hos, qui nos
percussere? Non suas quisq- recordabitur cla-
des, et ante oculos positis que periculerit, ad ul-
tionē animos acuet? Ferit apud nos (ni fallor)
affectionū omnium carissima, et maxime natu-
ralis, cupiditas libertatis: seruitutis autē ac do-
minorū amantes falli sumus, tanquā subiugari
a maioribus didicimus. Atq- illi quidē mul-
ta et maxima bella, ut in libertate uiuerēt, per-
gulerunt, ne aut Aegyptiorū aut Medorū po-
tentia cederent, dummodo ne facerēt quæ inbe-
rēt. Et quid opus est de maioribus loqui. Hoc
ipsam bellū quod cum Romanis nunc gerimus,
utrum dōmode, an contra incōmodē non referā,
palam quid habet cause, nisi libertatem? Ergo
qui doputis totius orbis seruire non patimur,
gentil

gentiles nostros ferimus tyrānos? Quamquā externis obediētes, ad fortunā semel id referunt, cuius iniuria nulli sunt. At uerō pessimis suorum cedere, ignauorū est, et capientiū seruienti. Ad hac autē, quia Romanorū mentio facta est, non nos celabo, quid dum loquor incruenerit, metemq; retraxerit: qd etiam si ab his capti fuerimus (absit autē huic dicti periculū) nihil acerbius experiemur, quā illi nos affecere. Quo pacto autē nō lacrymis dignū sit, illorū quidem in templo donaria cernere, gentiliū uerō spolia, qui nobilitatē huius maxime omnium ciuiatis cōpilauerūt: eosq; uiros trucidatos uideri, quibus etiā illi post uictoriā abtemperassent? Et Romanos quidem nunquā transgredi ausos esse limitē profanorū, aut sacra quicquā cōsuetudinis praeire: sanctorū autē ambuiū, quamuis procul aspectū perhorrescere: quosdam uerō in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, et qui Iudei nocētur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentili cade. calenribus? Quis igitur externū bellum metuas, ac cōparatione domesticis? Nullū nobis aquior est hostis: nam si propter rebus sunt apanda marabula, fortasse reperiuntur, leguntur quidē conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes uero inuis haberi. Verū hos insidiaspnes libertatis exitio deberi, neq; facinororum eorū dignum excogitari posse supplicium, certum est: idemq; omnibus

bus nobis, & ante orationē meam esse persuasum, atq; ipsis nos rebus quas periculis, in eos esse cōmotos. Pleriq; autē fortasse multitudinē eorū, atq; audaciam reformidant, & praeferunt q̄ in loco superiore consistant. Sed hac ut nostra negligentia constata sunt, ita nunc magis proficiēt, si morabimur: nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eo q̄ nequissimus quisq; ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, q̄ nullū adhuc eius impedimentū interuenit: locoq; superiore utētur, & quidē cum apparatu, si his tēpus dēmus. Quod si aduersus eos ire coeperimus, humiliores erunt, nōhi credite, cōscientia & celsioris loci beneficiū, reprobatio scelerū perdet. Fortasse autē Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisq; misilibus consuetur impij. Videant nos tantummodo, & deicēti sunt, quanquā pulchrum est, ut etiā si quod periculum imminet, pro sacris ianuis moriamur: ac si nō liberis & coniugibus, pro Deo tamē eiusq; sanctis animas profundamus. Irabebo autē manū, atq; sententiā, & neq; consiliū nobis ullū dēre ad cautiōē, neque me corpori meo parere iudicabit. Eius Ananias contra Zelotas populi horrabatur: non quidem nesciens iam expugnari nix posse propter multitudinē ac iuuentutē animorumq; pertinaciā, multoq; magis propter conscientiam cōmissorū: nec enim cōcessum iri uenia his qui perpe-

perpetraverant, sperabam : verumamē quidam
 perpeti praestabilis existimabas, quā in tanta
 rerū perturbatione temp. negligere. Populus au-
 tem duci se clamabat in eos, cōtra quos rogaba-
 tur. Et ad subeunda pericula quisq; promptus
 erat. Sed dum Ananus magis donecos discer-
 neret, atq; ordinaret ad praliū, Zelota cūctis co-
 natibus eius cognitis (certos enim q omnia sibi
 nuntiarēt habebāt) in pontificē cōmonētur : ac
 modò p cuneos, modò simul univērsi profiliūt,
 neq; obuia cuiquā parcebat, Ciso autē Et An-
 nanus populū cōgregavit, multitudine quidem
 superiōrē, armis verò cōstipatis, nō erāt Zelota
 inferiōres: alacritas verò, quod deesset, in virisq;
 supplebat. Nam Et ciues armis itā cōceperant
 fortiorē, Et qui de tēplo exierāt, quavis multitu-
 dine maiōrē audaciā. Quippe illi qdē habita-
 re se in ciuitate minime posse arbitrabātur, nisi
 Zelotas eximerēt: hi verò nisi uicissent, nullū se
 nō subiuros esse suppliciū. Manu autē conser-
 uere, pro ducibus obediētes motibus animorū.
 Et primo quidē in ciuitate, ac pro tēplo eminus
 missis lapidibus semet inuicē appetebāt: si verò
 aliqua pars terga uertisset, uictores gladijs utē-
 bantur, quōq; plurimū sauciarentur, multa caedes
 utrobq; fiebat. Et populares quidē in domos
 refrebatūr a suis, Zelotarū autē quicunq; ul-
 neratus fuisset, in templū ascendebat, sacrā hu-
 manum cruore persundens, ut solo eorū sanguine
 niola-

violatā religionē rectē quia dixerit. Sēper quidē latrones excurrēdo in congressionibus praeualebāt. Irati uerò populares, proficiente quotidie numero suo, cū desides increparent, quiq; à tergo sequebantur, nō apcriēdo fugientibus uia inuios eps nepugnare cōpellerēt, uniuersos quidem suos in hostes cōuertit: illis autē, quia uim ferre nō poterāt, paulatim ad templum recedentibus, irruumpit unā cū socijs Ananus. Vnde factum est, ut eos q̄ ambitu exteriori expulsi essent, metus inuaderet: ideoq; in murū interiorē fuga recepti, maturē ianuās ocluderēt. Verūm Anano poris quidē sacris manus asserre non placebat, hostibus quoq; desuper tela torquentibus, nefas esse existimant; etiamsi uicisset, non lustratū prius populum introducere. Ex omni autē suorum multitudine sex ferē armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat: his autē qui succederent, in excubijs alios per ordinē ponit. Multi autē honestiorū ab optimatibus ad id electi, mercede cōductos pauperes uice sua praesidijs destinabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes, quem ex Gissealis effugisse praediximus. Is enim dolis plenus, & uehementē dominationis cupiditatem mente circumferēs, iam dudum rebus cōmuni- bus moliebatur insidias. Itaq; tunc eadem qua populus sentire se simulās, aderat Anano: tam diebus cū procribus capienti consilium, quam

noctibus peragratis custodias, omniaque secreta
 Zelotis renuntiabat: nullumque populi consilium
 non prius quam caperetur, inimici sciebant eius
 indicio: immoderatis vero et Ananum, et po-
 puli principes placabas obsequijs, ne in aliqua
 suspitione uenires affectans. Sed hac eius hono-
 rificentia in contrarium uersebatur: erat enim ex
 adulationum uarietate suspectior: eoque ipso quod
 etiam non accius assiduus erat, arcumque proditor
 habebatur. Etenim perspiciebat Ananum,
 omnia sua consilia hostes intelligere: et quia
 Ioannes faceret, suspitione proditoris habebatur
 submonere autem illum non erat facile, neque pos-
 sibile, quod malitia prauiteret: ac prater hoc mul-
 torum non ignobilium, qui summis rebus adhi-
 bebantur, patrocinio succinctus erat. Ratum est
 igitur ab eo sacramentum beneuolentia causa pe-
 ri: nihilque dubitans, et fide populo se seruaturum
 iurauit, neque factum eius inimicis ullum, neque con-
 silium proditorium: unaque deponendis rebellibus,
 et manu et uoluntate opera collaturum. Itaque
 Ananum eiusque socii, quoniam iurato crediderunt,
 nulla iam suspitione suis eum consilijs adhibe-
 bant: moxque ab iisdem concordia causa legatus
 intramittitur ad Zelotas: curae namque habeban-
 tur, ne sanum culpa sua pollueretur, neue quisquam in
 eo procubere iudeorum. Ille autem, quasi Zelotis
 ac non contra pro beneuolentia iurauisset, ingres-
 sus ad eos, medius constitit: et saepe quidem se
 illor

illorum causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorū ignoraret, quae in eos Ananū cū socijs cogitasset, nūc autē ingens cū ipsis omnibus subiecturū esse discrimen, nisi diuinum quoddam praesidio fuerit auxiliū: nihilenim iam morari Ananū: sed persuasisse quidē populo, ad Messasianū legatos mittere, ut ad capiendā ciuitatē quamprimū uenire properaret: indicisse autē lustrationē postero die, ut religione simulata inuomisset, nec etiam ut praesidio manus confereret. Se autē nō uidere, quā diu aut obsidionem sustinebunt, aut cū tanta manu acie congrederentur. Ad haec addebat, q̄ ipse Dei providentia transactionis esset causa legatus: hanc enim spem Ananū his proponere, quo nihil significantes eos subito aggrediretur. Itaq; oportere, si quis habendam uita rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut foris aliquod praesidium petere. Quos autem si uicti essem, uenia spes foueres, immemores audaciae suae credere, simul ac factores poenitueris admissorū, in gratiā statim eos qui perpeSSI sunt redituos. Sed nocendum quidē saepe inuisam etiam poenitudinem fieri, laesi autē iram in licentia saniores: imminere autē illis ait interfectoꝝ amicos atq; cognatos, totumq; populū pro dissolutis legibus ac in dijs indignatione flagrantē: ubi etiam si qua pars misericordia fuerit, maiori eam irascentiū turba cessuram. Talia quidem uariabat Ioan-

nes, terrorem incutiens multitudinē: externum
 uerò auxilium aperte quidē indicare quod di-
 ceret non audebat: Idumæos autē significabat:
 inq; principes Zelotarum priuatim etiam com-
 moueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis
 eum maxime minitari confirmans.

Idumæorum aduentus pro Hierosolymitanis, &
 acta, CAP. VI.

ERant autē Eleazarus Simonis filius, qui
 etiā præter alios idoneum esse uidebatur &
 rectē cōsulare, & quæ cōsulisset efficere, itēq;
 Zacharias filius Amphibali, uerq; à sacerdo-
 tibus genus ducēs. Hi præter cōmunes, etiā pri-
 uatis interminationib⁹ cognitū, quodq; Ana-
 ni factio potētia sibi cōparāda causa Romanos
 accerseret (nā, et hoc Ioānes affinxerat) diu qdē
 quid agerēt dubitabāt, angustijs tēporis cōclusi:
 populu enim haud multo post eos aggredi pa-
 ratū esse cogitabāt: externi uerò subsidij faculta-
 tē, insidiarū sibi celeritate præceptā: priusq; fore
 ut omnia paterētur, q̄ auxiliariū q̄sq̄ ista co-
 gnosceret. Aduocari itē Idumæos placuit: scri-
 ptaq; breuiter epistola, q̄ circūnēto populo A-
 nani uellet Romanis metropolim prodere: ipsi
 aut pro libertate dissidētes, in tēplo obsiderent,
 minimūq; tēporis salutē sibi promitteret: ac nisi
 maturē subuenirēt, ipsos qdē Anano atq; ini-
 micis, at uerò ciuiatē Romanis ilico subiugan-
 dam. pleraq; nūijs ad reclusos Idumæorū refe-
 renda.

*penda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo
 viri strenui, & dicendi peritissimi, & ad per-
 suadendum satis idonei: quodq; his rebus esset
 utilius pedum velocitate praestantes: nam Idu-
 maeos confestim parituros certum erat, quod tur-
 barum cupiens & incondita esset ratio, semperq;
 ad motus facilis atq; suspensa, & rerum mutatio-
 nibus lata, minimusq; petentium blanditijs ad
 bella promptissima: & uelut ad festorum quanti-
 dam solemnitate, sic ad praelia properans. Celeri-
 tatem autem nuntij exigebant, atq; illis nihil de-
 erat alacritatis: uterq; autem Ananias vocaba-
 tur. iamq; apud rectores aderant Idumaeorum. Illi
 autem simul epistola mandatusq; attoniti, quasi fu-
 ribundi circucursare gentem, militiamq; denuntiare
 coeperunt. Itaq; mox & dicto citius multitudo
 conuenerat, omnesq; pro libertate metropoleos ar-
 ma rapiebant. Congregati autem prope ad X. M.
 cum ducibus quatuor Hierosolymam ueniunt: hoc
 est Ioanne & Iacobo Suse filijs, & praeterea Si-
 mone Cashla, et Phinea Clusoth filijs. Ananum
 autem profectio legatorum, itemq; uigiles eius la-
 tuit, sed non etiam impetus Iudaeorum: hoc enim ante
 cognitum, portas eis clausis, & muris custodes ap-
 posuit: non tamen misum est bello cum his congredi,
 sed uerbis eis ante persuadere concordiam. Stans
 ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum duo
 pont. maximus: Cum multa, inquit, & uaria
 turba tenerint ciuitatem, in nulla re sic miranda*

fortuna est, ut in eo, q̄ pessimis etiā inopinata
conspirant: etenim perditissimis hominibus cō-
tra nos auxilio uenistis, tanta cum alacritate,
quāta nec in Barbaros aduocāte nos metropolis
uenire decuisset. Et si quidē uidere consensionē
uestrā simile esse horū hominū qui nos rogane-
runt, nō existimarē impetū carere ratione: ni-
hil enim equē ac morū cognatio concordia fir-
mat. Nunc uerò illi quidē, si quis eorū singulos
explorauerit, mille mortibus digni reperiētur
nam ludibria & purgamenta totius rustica ple-
bis, luxu absumptis patrimonijs suis, postquam
in uicis & ciuitatibus proximis audaciā exer-
cuere, postremò in sacrā ciuitatē clam influxere
ut latrones, solūq; religiosum immanitate pol-
luerūt scelerū: eosq; uideas sine metu inter san-
cta ebrios, & audacitate uentris peremptorū spo-
lia consumētes. Vestra uerò multitudo armato-
rumq; talis ornatus est, qualē decreet esse, si pu-
blico uos cōsilio metropolis inuitaret, in alieni-
genas laturos auxilia. Quid igitur hoc esse quis
dixerit, nisi fortune iniuriā: cū pro nequissimis
cōuenisse & integra nationis uestra arma ui-
deantur cōspirare? Iam dudū quidē reperire ne-
queo, quidnā fuerit quod uos tā cito cōmouerit:
nec enim sine magna causa fieri potuisset ut ar-
ma pro latronibus aduersus cognatū populū ca-
peretis. Quid? Romanos audistis & productionē?
his enim quidā uestrū obstrepebant, nūc, libe-
randa

*anda metropoleos causa uenisse dicentes : unde mirari sumus prater alia, noxiorum tale commen-
 tum: uiros enim natura libertatis amatores, eoq;
 cum externis hostibus pugnare paratissimos,
 aliter contra nos cfferare non poterant, quam uas-
 tata libertatis proditione merita. Sed enim nos
 considerare oportet, qui nos insimulauerint : fi-
 demq; in nos ueritatis ex rebus communibus, non
 ex ficto sermone colligere. Quid enim passi, nunc
 demum nos dedimus Romanis, cum ab initio li-
 cuerit aut ab his non deficere, aut quia defici-
 mus, citra redire in gratiam, priusquam circa nos
 omnia uastaretur? namq; iam, ne uolentibus qui-
 dem nobis, trasactio facilis est: cum & superbos
 eos effecerit Galilaea sub iugum missa: morteq;
 grauiore afferae turpitudinem, appropinquantes
 placare. Equidem quod in me est, pacem morti an-
 repono: semel autem bello appetitus, postquam pu-
 gna commissa est, gloriosam mortem uita capiti
 existimo potiore. Sed utrum nos populi princi-
 pes aiunt clam misisse aliquem ad Romanos, an
 etiam totum populum communi suffragio? Siqui-
 dem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui
 serui fuerint proditionis ministri. Cum irce ali-
 quis deprehensus est, rediens captus est, literas
 nacti sunt? Quoadmodum autem tantam ciuium
 multitudinem lateremus, cum quibus omni hora
 uersaremur? Paucis autem, atq; his inclusis, q de
 exemplo ne in ciuitate quidem prodire possent, quo*

pacto sunt cognita, qua oculis extra ciuitatem
 fierent? An uerò nunc cognouere, quando au-
 sorū poena reddenda sunt? donec autē sine metu
 facere, neminē nostrum proditorem suspicaban-
 tur? Sin ad populū causam referūt, publicum
 habuit nempe cōcilium, nemo aberat concionis:
 ideoq; manifestior ad nos nuntius fama citius
 properasset. Quid autē opus erat legatos mittere,
 cum certa nobis esset de transactione senten-
 tia? Et quis designatus sit dicāt. Sed ha quidem
 male periturorū, & instantes poenas evitare cu-
 pientium causationes sunt. Quin etiam si ciui-
 tatem prodi in factis esset, id quoq; ipsos qui nos
 criminātur ausuros opinor, quorū audacia nū
 malū uidetur deesse proditio. Vos autē oportet,
 quia semel cū armis adestis, primum (id quod est
 iustissimū) iuuare metropolim, & unā nobiscum
 tyrānos eximere, per quos iudicia dissoluta sunt:
 qui calcatis legibus intra suis gladijs permiserunt:
 deniq; nobiles viros non incusatos, ex medio ra-
 ptos foro, primum uinculis cruciabant: deinde
 non uoce neq; prece eorū morati, nec tradide-
 runt. Licet autem nobis non belli lege ingressis,
 horum uidere argumentum, qua dixi, desolatae
 domos rapinis, coniuges in ueste lugubri ac fa-
 milias peremptorū, & per totam ciuitatem ulu-
 lus & fletus: nullus enim non persecutionem
 expertus est impiorū, qui ad hoc insanie prorū-
 pere, ut laudicinalē audaciam non solum ex
 agis

agris atq; alienis ciuitatibus in hanc, quæ &
 caput & facies gentis est, sed in phanū etiam ex
 ciuitate transferrent. Deniq; hoc sibi & ad ex-
 cursus & ad perfugium elegerūt, inq; fiscus il-
 lis est corū qua in nos cōparantur: & locus toti
 orbi terra uenerabilis, quiq; ab uniuersis alieni-
 genis, ab extremo limite mūdi uenientibus, ho-
 noratur, per hac qua apud nos nata sunt por-
 tenta cōculcatur. Exultant autē rebus despera-
 tis, populos cōmitti populis, & ciuitatibus ciui-
 tates, gētesq; in sua uiscera delectū habere, cum
 debueris (ut dixi) quod factu esset optimū ac
 deceret, nobiscum nocentes eximere: atq; hanc
 ipsam fallaciam ultum ire, quod auxilio nos ad-
 uocare ausi sunt, quos metuere iudices debuif-
 sent. Quod si eiusmodi hominū preces reueren-
 das putatis, attamen licet nobis armis deposis,
 cognatorū habitū introire ciuitatē: medioq; in-
 ter hostes atq; auxiliares suscepto nomine, de
 nostris discordijs indicare: quanquam reputatē
 quid habebimus commodi, cum de manifestis ac
 tātis criminibus apud nos causam dicturi sumus,
 qui hominibus non accusatis, ne uerbū quidem
 facere permiserit. Ferant igitur hanc ex uestro
 aduocōn grātiam. Si uerō neq; nobiscū indignari
 neq; indicare ualeis, tertium restat, ut relictis
 utrisq; paribus, nec nostris cladibus insultetis,
 nec cum insidiatoribus metropoleos maneatis.
 Nam etsi maxime quæquam nostrū suspicamini.

Romanis collocatum, observare nobis itinera licet: tumq; demū tueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi patuerit, quale delatū est. Et in auctores eius, si cōiūcti fuerint, vindicare. Non enim nos praevenimus hostes, iuxta civitatē sedibus positi. Sin horū nihil nobis gratū aut mediocre videatur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitis. Hac quidē Iesus loquebatur. Idumaeorum autem multitudine nequaquam animū advertebat, ardens iracūdia, quod non paratū habuisset introitū: proq; armis inter se duces indignabantur, captivitatis esse existimantes, si ea quibusdam inbētibz deposuissent. Unus autem ducū Simon filius Cathla, nix placato suorū tumultu, stans in eo loco unde exaudiri à pontificibus posset, nō iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obsiderentur inclusi, cum illi cūcta genti cōmunem clausura civitatem: Et Romanos quidē forsasse, coronatis etiā portis recipere sine parati. Idumaeos autem ex turribz alloquātur, captiq; iubeant pro libertate arma projicere; cognatisq; non credentes custodiam civitatis, iudices eos discordiarū fieri velint: Et alios accusando, quod indemnatos ciues occiderint, ipsi totā dampnant ignominia nationem: deniq; urbem omnibus alienigenis religionis causa patētem, nunc domesticis praeclusis. Valde enim contra nos festinabamus, Et ad gerendum cū gentilibz bellū: quare hoc adesse

prope

properanimum, ut nos seruaremus liberos. Veni-
pe taliter nos etiā hi quos obsides laſere, tamq;
ueriſimiles paſſo ſuſpiciones in illos quoq; colli-
gitis. Deinde qui Reip. deſenſores ſunt intus in
cuſtodia tenētes, genere coniunctiſſimis gentibus
ſanul aniuerſis ciuitatē praecluſam tyrannidem
perferre dicitis, cum tam cōtumelioſis nos iubea-
tis obtemperare praeceptis: nomenq; potētia alijs.
qui vos tyrānos patiuntur, annexiſis. Quis ca-
uillationē ueſtri ſermonis aulerit, cum verum re-
pugnantiā uideat? Etenim nobis etiam nunc
Idumaeos excluſentibus ciuitate (namq; ipſi nos
à patrijs ſacris arceſſis) recte quis eos inenſauerit
qui cuſtodiuſque in tēplo, quod cum auſi eſſeſſe
plectere proditores, quos uiros nobiles & inno-
centes pro ſocietate facinoris delictatis, nō à uo-
bis inceperint, ſummaq; proditiōis membra
praeiderint? Sed licet illi molliores quā res
poſcebat, inuēti ſint, nos tamen domicilium
Dei ſeruabimus Idumaei, & pro comuni pa-
tria propugnabimus: tamq; foris irruētes, quā
intus inſidiantes, hoſtes pariter ulciſcemur. Hic
autem manebimus, pro muris armati, donec aut
nos Ramani reſpiciendo liberent, aut ipſi recu-
perata libertatis cura mutemini.

De clade Iudaeorum ab Idumaeis facta. C. A. VII.

His dictis Idumaeorum quidē multitudo cla-
more conſenſu: Ieſus autē triſtis receſſit,
cum nec Idumaeos quēquam ſeneire moderatū, &
dupl

duplici bello oppugnari civitatē nideret. Quis-
 pe nec Idumæorū tumor & spiritus quiescebat,
 indignè ferētium cōiunctiam quod essent civi-
 tate prohibiti : & q̄ Zelotarū vires esse firmas
 crediderāt, erubescentiū, postquā nihil eos sibi
 auxiliari posse niderēt, ut iam venisse pœniteret.
 Pudor autē nulla re penitus gesta redeundi, pœ-
 nitudinē superabat. Itaq; ibidē prope murum
 temerē tabernaculis positis, manendum esse sta-
 tuere. Infinita uerò hyems nocte illa venit, nep-
 tiq; violenti cum imbribus orci sunt, & crebra
 fulgura, horrēdaq; tonitrua, cōcussq; terrā uā-
 sti mugitus : certumq; erat apud omnes, homi-
 num exitio mundi statū esse turbatū, neq; par-
 vum quid rerū hac signa portendere. Una uerò
 Idumæis & oppidanis erat opinio : illis quidem
 irasci Deum multa causa existimantibus, neq;
 se posse evadere, si aduersus metropolim arma
 mouissent : Anano autē eiq; socys, etiam sine
 pralio uicisse, Deumq; pro se bellū administrare
 credētib; . Sed profecto falsi erāt interpretes fu-
 turorum, & qua sui passuri essent, cōtra hostes
 fore diminabāt. Verū Idumæi quidē catervatim
 densis corporibus inuicē sese fovebāt, scutiq;
 contextus protecti capita, minus pluvia ladeban-
 tur : Zelota autē magis illorū quam suo periculo
 cruciabantur : collectiq; deliberabāt, si quam re-
 perire subsidij machinā illis possent. Horum au-
 tem ardētoribus nidebatur, ut armorū custodes
 inuad

inuadere: atq; in ciuitatem impetu facto palam
 portas auxiliatoribus aperire. nam & custodes
 ex improviso, & quod plures incrimis ac belli
 experies essent, facile turbatū iri, & multitudi-
 nem ciuiū difficulter colligi posse: quoniam do-
 mi quisq; propter hyemem conuinceretur. Quin
 etsi periculū aliquod interuenerit, qdvis subire
 satius, quam negligere tot copias sui causa sur-
 piter perituras. At qui prudentiores erant, nim
 adhiberi dissuadebant: nō enim sui, sātum causa
 custodes ampliari, sed etiam ciuitatis murum
 ridebāt propter Idumaeos diligentius custodiri;
 & ubiq; adesse Ananū, omnib; q; horū inui-
 sere custodias existimabant. Sed hoc alijs nocti-
 bus ita habuerat: illa uerō non sua desidia re-
 quieuerat, sed ut & ipse & custodum manus
 facto duce interiret. Namq; iam nocte prouecta,
 & gliscente hyeme, custodes in porticu disposi-
 tos opprimis somnus. At Zelosū consiliū subit,
 ut ferris tēplo sacratis portarū uectes secarent:
 affuit autē illis, ne exaudiretur crepitus, uento-
 rum sonus, & crebra tonitrua: sanoq; egressi,
 ad murū clanculo ueniunt, serasq; portas, que
 per sua Idumaeos eras, aperiunt. Illi autē primum
 Ananum conari aliquid suspicati, unusquisq;
 dextram ad gladium, quasi repugnaturi appli-
 cant maturē: deinde his qui ad se uenerāt agni-
 tis, introibant. Qui quidem, si tunc manus ner-
 scere in ciuitatem noluissent, nihil obstabat quo
 minus

minus totus populus interiret, rarsa ira ferebatur:
 verum Zelotas primo eximere custodia festinabant: illis quoque multum precantibus, qui eos
 receperant ne despiccerent malis obsessos, quorum
 gratia venerat, neque his acerbius periculum im-
 portarent: capitis enim custodibus, faciliore illis
 in civitate impetum fore: sed si semel eos conct-
 tassent, iam illos contineri non posse, quin si senserint
 congregentur. Et per ascensus noctibus se op-
 pondit. Idem igitur Idumæis visum est: iamque in
 templum per civitatem subibat, cum suspensi Ze-
 lotæ advenit eorum præstolarentur. Denique his in-
 gressis, etiam ipsi confidenter ex interiori sano pro-
 gressi sunt, mixti quoque Idumæis in custodes irue-
 runt. Casis autem nonnullis, quos somnus oppres-
 serat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium
 fustitata est, raptisque armis ad repugnandum non
 sine stupore properabant. At primum quidem
 Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi
 eos superaturi numero confidebant: ubi vero foris
 alios circumfundi viderent, Idumæos irrupisse sen-
 sere. Et maior quidem pars eorum, armis pariter
 animisque depositis in questibus erant: pauci vero
 ducentum fortiter commixti, occurrendo Idumæis,
 aliquandiu segniorem multitudinem protegebant:
 alij cladem civitatis habitatoribus nuntiabant.
 Illos autem auxilio venire nullus audebat, con-
 gito Idumæos irrupisse: sed ipsi quoque irrita
 vociferantes, cum siccibus respondebant: parti-

maque

muſq; mulierum ululatus ſuſcitabatur, ſi quem-
 do cuſtodum quiſquã in periculum aliquod inci-
 diſſet. Quin & Zelota Idumæorum clamorem
 geminabant, magiſq; horribiles tempeſtus fa-
 ciebat omnium nocēs. Nemini autẽ Idumæi pe-
 perere, quod natura crudeliſſima ad cedes erãt.
 & hyeme graniter afficiebãtur, propiereaq; hiſ
 qui ſe excluſerãt ut inimicis uebãtur, tam ſup-
 plicantiſ ſuam repugnantiſ inſenſi. Nub-
 ros enim cognationẽ referentes, niq; cõmune ſa-
 num teneretũr orantes, gladijs tranſfigebant.
 Nullus autem fugiendi locus, neq; ſpes ſalutis
 erat. Compulſi autẽ circa ſe, magis quam nũ op-
 preſſi laniabantur, cũm recedendi ſpatium non
 daretũr, nec interfeciores à cadibus temperaretũr.
 Interii autem quidãgerent, in ciuitatẽ ſe præci-
 pitabant: miſeri (ut mihi uidetur) eo quod fu-
 giebãt crudelius ſubeuntes exitium, donec com-
 plum exterius ſanguine redundanti. Octo au-
 tem milia & quingentos mortuos dies inuenit.
 Nec tamen hiſ Idumæorum ira ſatiata eſt: ſed
 uerſis in ciuitatem manibus, omnes domos di-
 ripiebant: quemq; foruiſto inueniſſent, moriũ
 dabant. Et cætera quidem multitudinis cadem
 ſuperuacua eſſe ducebant, pontifices autem
 perueſtigabant, & in illos pleriq; ſerebantur,
 ſtantiq; comprehenſos obruncabant: ſtantesq;
 ſuper eorum cadauera, nunc Anano po-
 puli beneuolentiam, nunc Ieſu qua de muro
 dixer

dixerat, exprobrabant. Ad hoc autē impietatis
 progressi sunt, ut etiā insepultos eos abicerint:
 cum praesentim Iudaeis tāta sepultura cura sit, ut
 etiā indicio erent suffixos, ad occasum solis do-
 ponant, atq; sepeliant. Et quidē non erraverim,
 si Anani mortē dixero excidij ciuitatis fuisse
 principiū, et ex illo die muros euersos, remq; pu-
 blicā Iudeorū perisse, quo pontificē rectorēq;
 salutis sua ingulauit in media ciuitate uiderunt.
 Erat autē & alias uir laudabilis atq; iustissi-
 mus, & praeter nobilitatis ac dignitatis & ho-
 noris, quo erat praeclarus, amplitudinem, infans
 amabat equari. Libertatis autē maximē fautor
 erat: & is q̄ populi affectaret imperiū, Commodis
 autē proprijs cōmunes semp militates antepont-
 bat, sup omnia paci studēs. Sciebat enim Roma-
 nos nō posse expugnari: ac, p̄spiciebat, si pacisci
 militer nequissent Iudaei, omnino eos perituros:
 ne autē breuiter dicam, cum Anano uiuo ad
 transactionē uenissent. Mirus enim erat dicere,
 mirus populo persuadere qua uellet. Tum uerō
 impediētes bellantesq; subegerat. Plurimū au-
 tem mora sub tali duce ausulissent Romani.
 Hinc inuēctus erat Iesus, illo quidem cōparatio-
 ne inferior, sed praestans ceteris: ut p̄uē Deum
 qui tanquam uiolatam ciuitatē perire flammis,
 purgariq; sancta uellet, cōsulto defensores eorū
 & qui ea charissima ducerent, ampuasse. Itaq;
 paulo ante sacris indumentis amictos, & toto
 orbe

orbe celeberrima religionis autores, quicquid undique in ciuitatem conuenientibus venerabiles habebantur, iacere nudos pradam canibus ac feris uideres. Quosquidem viros ipsam puto gemisse uirginitatem, tantum licuisse uirginis flentem.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER V.

De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumq; crudelitate.

CAP. I.

ANANO quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos uero iam Zelota quam Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gregem, irruendo mactabant. Et uulgus quidem in quolibet loco comprehensum necabatur: correptos autem nobiles & adoliscientes, uinctos in carcerem concludebant spe, nonnullos eorum sibi posse sociari nece dilata. Verum hæc nullum mouebat, sed cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne aduersus patriam communem nequissime cōspirarent: sauißima tamen ante eadem uerba sustinebant, exulcerati plagis atq; tormētis: cumq; iam corpus nō sufficeret cruciatibus, tandē gladium merebatur: quos autē die cepisset, eos in custodiā nocte ducebant: extractosq; inde, si quos mori cōtigisset abijciebant.

B b

bant, ut nūc illis alijs locus esset. Tanta autē po-
 pulū paucior occupauerat atq; formido, ut ne fle-
 re quidē palam quisquam, siue sepelire propriū
 funus auderet, sed erant occulta clausorū etiam
 lacryma, et ne quis inimicorū audiret, circūspe-
 ctantes gemitabant. paria nanq; his qui lugeban-
 tur, etiā qui luxissent ilico patiebantur: exigua
 vero nocte sublata terram manibus, corporibus
 iniciebāt, & nōnūquam die, si quis fuisset auda-
 cior. Duodecim autē milia hoc modo nobilium
 periere. Illi autem iam cades exosi, nullo pudore
 iudiciū nūm & cognitionis cauillādo imitaban-
 tur. Itaq; cū illustriū quendā Zachariam Ba-
 ruch filiū interficere decreuissent (irritabantur
 enim quod nequissimis inimicus nimis erat, &
 probis amicus, iteq; locuples) neq; solum fortu-
 narū eius direptionē sperarēt, sed etiā remotum
 iri uirum ad se deiciendos potentē, septuaginta
 plebeiōrū honestissimos ex praecepto conuocant,
 iudiciū specie potestate carētes, et apud eos Za-
 chariam, quasi res proderet Romanis, accusant
 quodq; ad Vespasianū proditoris causa misis-
 set. Sed neq; argumētū, neq; ulla probatio cri-
 minis erat. ipsi autē misisse dixerūt, & hoc ha-
 beri pro fide ueritatis nolebāt. Zacharias autē
 ubi nullā spē salutis sibi relicta esse uidit, per in-
 fidiar nō in iudiciū sed in carcerem ductus, uita
 sua desperationē libertate nō priuauit: sed ex-
 orsus

orsus veri quidē similitudinē obiectōrū derisit, & illata sibi crimina breuiter diluit: in accusa-
tores autē oratione cōuersa, omnes eorū iniqui-
tates per ordinē prosecutus est, multaq; de per-
eurbatione rerū querebatur. Zelota uerò obstre-
pētes, nix à gladijs tēperabāt, speciem, canillatio-
nemq; indicij sui usq; ad finē permanere cupiē-
tes, & prater hoc indices experiri, an periculo-
so tēpore iustitia memores forent. Igitur omnes
septuaginta pro eo sententiā serūt, & pro eo mo-
ri, quā sibi assignari eius interitiū maluerit. Illo ue-
rò absoluto Zelotarū clamor tollitur, & uni-
uersi quidē iudicijs irascebātur, qui simulatio-
nē data sibi potestatis nō intellexerāt. Duo ue-
ro ex audacissimis aggressi Zachariā, in medio
tēplo interficiūt: & illudendo, Habes, inquiūt,
& à nobis de absolutione sententiā certio-
rem: eumq; statim in subiectā uallē de tēplo proj-
ciunt. Indices uerò, cōtumelia causa uersis gla-
dijs feriētes, tēpli ambitu pepulere: cadi enim eo-
rum pepercerant, ut disiecti per ciuitatē, numj
fierēt apud omnes seruitiis. Idumaeos autē iam
uenisse perhibebat, neq; his gesta placebāt. Qui-
bus collectis, Zelotarū quidā secretò indicabat
uniuersa: & quacumq; hi qui eos aduocauerāt
sceleratē fecissēt, omnia demonstrabat: arma qui-
dē cepisse eos, quasi Romanis à pontificibus me-
tropolis proderetur, reperisse autē nullū prodi-
tionis induciū. Illos uerò qui tutari eam simu-

larent, & belli facinora ausos & tyrānidis, ab initio quidē prohibēdos fuisse. Verū quia semel in societatem intestina cadu incidissent, finem delictis adhibendū, neq; vires hominibus suggerendas morum patrum destruentibus. Nā etsi portas graviter ferrent sibi atq; in oppidum aditū esse praeclusum, poenus ab his qui prohibuerāt esse repetitas: & Ananū quidē peremptum: una nerō nocte populum totum penē cōsumptū. Quorum rerum multos quidem suorum poenitere sentirent: eorū autem viderent, a quibus rogati essent, crudelitātē immēsam: ne ipsos quidem per quos salvi erant erubescētū: in oculis enim auxiliatorū pessima facinora cōmittere, illorumq; iniurias Idumaeis imputari, quatenus ea nō prohibeant, neq; ab his separentur. Debere igitur (quoniā de proditiōe qua dicta sunt, calumniā fuisse patisset, nullusq; Romanorū impetus timeretur, adversus civitatē nerō inexpugnabilis esset potentia corroborata) illos domum recedere, malorumq; societātē vivando cuncta diluere flagitia, quorū nō sponse, sed decepti participes extitissent. Persuasum est Idumaeis. Et primum eos qui erāt in custodijs solūtū ppē ad duo milia populariū, statimq; relicta civitate ad Simonē veniunt, de quo paulo post cōmemorabimus: deinde domum ex Hierosolymis abiere. Evenis autem eorum discessum virisq; pariter inopinatū videri: nā & populus nescius poen

pœnitudinis, paululū fiducia recreatus est, ueluti
 inimicis lenatus: & Zelotarū crenis insolentia,
 quasi nō auxilijs caruissent, sed ipsi essent li-
 berati, quorū pudore ac reuerentia criminibus
 temperabant. Deniq; nulla iam erat facinorum
 mora neq; cunctatio: sed festinatis quidē consi-
 lijs in rebus singulis utebātur: qua uerò placuis-
 sent, ipsa cogitatione citius peragebāt. Maxime
 autem in uiros fortes atq; insignes cadibus sa-
 quebant: cū inuidia nobilitatē absumeret metu
 uirtutum: unamq; cautionē putaret, nullū opti-
 matū superesse, itaq; occisus est cum multis alijs
 Gorion, dignitate simul & genere prastans, &
 plus posse populum gaudens, plenusq; spiritu, li-
 bertatis amator ut nullus alius Iudeorum, quē
 tamē libertas præter alias uirtutes perdidit. Sed
 ne Peraita quidem Niger eorum manus effu-
 git, bellis cum Romanis gestis uir strenuus com-
 probatus: qui etiam saepe nociferans, & cicatri-
 ces ostēdens, per mediam ciuitatem trahebatur.
 Ductus uerò extra portas, desperata iam salute,
 ne sepulchra careret supplicabat. Illi autē prius
 interminati, quòd humū ei, quā desiderabat cō-
 cessuri non essent, mox etiā mortē intulere. Qui
 tamen cū occideretur, Romanos eis uliores im-
 precat: famemq; præter bellum ac pestilen-
 tiā, et ad hac omnia ipsorū mutuas manus: eaq;
 uniuersa confirmanti apud impios Deus, &
 quod iustissimum esset effecit, ut audaciā suam

quàm primum experirentur inter se dissidentes. Nigèr quidem occisus, quem habebant de oppressione sui metum eos lenauit. Pars autè plebis nulla erat, cui non ad interitum excogitabatur occisio. Namq; alij quòd iamdudum alijs ciuibus restitissent interficiebantur: qui uerò nihil offenderant, subitas pacis tēpore causas excipiebant. Et qui omnino liberè eos non adissent, pro contemptoribus: qui uerò obsequentes, pro insidiatoribus habebantur: unaq; maximorū criminum & mediocriū pœna, mors erat: neq; enasui quisquā, nisi aut ignobilitate aut fortuna phumilis. De intestina discordia Hierosolymorum. CAP. II.

Romani autè omnes ad ciuitatem animos intendebant, hostiū dissensionē lucrū sibi esse censes: & Vespasianū, penes quem summa rei potestas erat, incitabant, diuina prouidentia dicentes auxilio in semet hostes esse conuersos: ueruntamen uelox esse momentum, & Iudeos cito in concordia redituros, aut intestinis malis defessos, aut redactos in pœnitudinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos quid fieri conueniat ignorare, tanquam in theatro cūpientes quantum armis ac manibus possent ostendere potius cum periculo, quàm secum quid esset uile repensare. Nam si statim ciuitatem aggrederentur, ipsos causam hostibus fore concordie, ac uires eorum etiam nunc nigentes in se prouocatuos. Sin operirentur, paucioribus ac
modis

moderationibus his usus domestica se dition
 cōsumptis. Deū nāq; melius quam ipsos dispo-
 nere, qui sine labore Iudeos Romanis iraderet,
 nulloq; periculo exercitui victoriā condonaret.
 Proinde manibus proprijs intereuntibus inimi-
 cis, maximoq; malo, hoc est seditione turbati, de-
 bere se potius periculorū spectatores esse, quā cū
 hominibus moriē appetētibz atq; intestina va-
 bie insanientibus cōfligere. Si quis autē putant-
 ris victoriæ gloriā sine praelio fieri uisore, sciat,
 inquit, armorū incerto exitu cōmodius esse com-
 mode perficere quod intendit. Neq; enim manu
 præclaris esse minus laudabiles, qui paria gesse-
 rint moderatione atq; prudentia. Simul autē dū
 hostes imminuerētur, etiā milites ex laboribus
 assiduīs recreatos ualentiōres ductū iri. Præter-
 ea nō id esse tēpus, ut maturē occupanda uidea-
 sur victoriæ claritudo: nec enim armis fabrican-
 di aut muris, uel auxilijs congregandis Iudeos
 operam dare, atq; ideo moras differentibus noci-
 turas: sed bello domestico ac dissensione tumi-
 dos, miserabiliora pati quotidie, quā ipsi eos
 capti afficere intromissi. Proinde sine quis se-
 curitatē consideret, sinendos esse qui semet ab-
 sumerent: sine facti gloriā clariore, nequaquam
 manus intestino morbo laborantibus afferēdas:
 siquidem ratione recta decretur, non ipsorum,
 sed discordiæ fuisse victoriam. Hac Vespasia-
 nus, etiā dicenti rectores militum consensiebāt:

morq; apparuit quàm utile fuisset eius consiliū.
 Namq; in dies singulos multi ad eum cōfluebāt
 fugiēdo Zelotas. Erat autē fuga difficilis, quòd
 omnes exitus custodibus obsidebātur. Et si quis
 ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut
 ad Romanos ire cuperet, interficiebatur: qui ta-
 men eis dedisset pecuniam, saluus abibat: et qui
 non dabat, solus proditor habebatur. Reddebat
 igitur, pecuniosis fugam redimētibus, solos pau-
 peres ingulari. Mortui uerò per omnes vias co-
 acervabantur innumeri, multiq; etiā transfuga-
 re cupientium, rursus in civitate perire præcipi-
 bant: nam spe sepultura in patria mori tolerabi-
 lius videbatur. Illi autē ad hoc crudelitate de-
 viauerant, ut neq; intus neq; per itinera occisū
 humū cōcederēt: sed veluti cum patrijs legibus
 etiā natura iura disturbare pepigissent, suaq; in
 homines iniustitia diuinitatē quoq; pollucere, ita
 sub sole putrescere mortuos relinquebāt. Sepe-
 lientibus autē suorū corpora, idē quod transfu-
 gi, imminebat supplicium mortis: statimq; sepul-
 tura indigebat, qui hanc alicui præstisisset: et ne
 breuiter dicā, nulli eā bona, quā misericordia,
 perierat in illis cladibus mentis affectio: hisq;
 irrinabantur noxii, quæ miserrima vidissent, a vi-
 uis in mortuos, a mortuis in viuos iracundiam
 transferētes. Modū autē excedere metum, supersti-
 tibus mortui ad p̄i requiē beatiores videbātur:
 & qui erāt in custodijs cōparatione sui crucia-

que, insepultos quoque; forennarissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebatur. Cum vero multa contempsissent de virtute ac iustis statuta maiorum, etiam que de patria olim predicta fuerant, vera esse exitum probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum civitatem captam iri, sancta quoque flammis exuranda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, famumque Dei propria manus ante violassent. Quibus Zelosa, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se praeuerunt.

De Gadarenensium deditione & strage. CAP. XII.

AT Ioannes iamdudum tyrannidem affectans, parem cum simulibus honorem habere dedecus existimabas: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suaque iubendo imperio, quod solus dominari cupere, non latebat, etque sociabantur nonnulli mei, alij gratia, (virum enim erat oratione atque fallacia persuadere quae velles.) multi vero propterea quod sibi iuxta esse ducebant, priorum delictorum causas tui potius ascribi quam omnibus. Ad hac quia manu strenuus eras, et bonus consilio, satellites non paucos habebas, etsi magna pars eum contraria factionis reliquerat: apud quos etiam lux nonnihil valebat, graue per-

santes ut paulo ante pari succumberent. Plus
 autē metus eos, ne sub unius potestate viverent,
 exagitabat: nec enim facile sperabāt eum, si se-
 mel obtinisset, deici posse: occasionēq; in so-
 biturum timebāt, quod in principio resistissent.
 Proinde quisq; bello potius quidvis pari de-
 merat, quā sponte serviens mancipij loco perire.
 Hinc igitur seditio dividitur, & Ioannes in cō-
 traria dissentientibus parte regnabat. Sed inter
 ipsos quidē munera omnia erant custodibāt: ni-
 bilq; aut parum agebatur, si quando armis pra-
 lium laessebāt: in populum vero vel maxime
 concensionem susceperunt, & quis maiorē pra-
 dam caperet, utrinq; certabant. Cum tamen cuius
 eas trium malorum ingentiū tempestate labora-
 ret, hoc est belli, dominationis, itemq; seditio-
 nis, eorum comparatione bellum popularibus me-
 diocrius videbatur; deniq; relictis sedibus pa-
 trijs ad alienigenas profugiebant, & Romano-
 rum beneficio salutem, quam inter suos despe-
 rauerant, assequerantur. Quartum vero pra-
 eerea malum commotum est gētis exitio. Haud
 procul ab Hierosolymis castellum erat validis-
 simum, reponendis opibus ad munimenta belli,
 suscipiendiq; corporibus ab antiquis regibus adi-
 ficatum, quod Massada dicebatur: id occu-
 paerant qui vocantur sicarij, quod à rapinis
 amplioribus timore continebantur. Hi cum
 Romanorum exercitum otiosum esse vide-
 rent,

vent, apud Hierosolimā nerò Iudaos domina-
 tione atq; discordia secessisse, maiora facinora
 aggrediuntur. Die festo azymorum (qui apud
 Hebraeos ad memoriam salutis, qua ex Aegy-
 ptiorum seruitio liberati, in terrā patriā dene-
 verunt, solēniter celebratur) nocte deceptis qui
 sibi erant oppositi, municipiū quoddā Engaddi
 invadere: ubi pugna quidē Iudaos ante preten-
 sos atq; dispersos, quā arma caperē sine concur-
 rente, civitate populare: eos nerò qui in fuga
 defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra
 septingentos interfecerunt: adibusq; deinde cō-
 pilatis, fructus quoq; iam maturos depopulati
 in Massada portaverunt: & illi quidē omnes
 circū castellū nicos, totamq; regionē populaban-
 tur, nō parvo undiq; perditorū ad eos numero
 in dies singulos confluyente: simul autē cōcitatē
 sunt etiā per singulos Iudaea tractus in latroci-
 nia, qui interim quiescebāt. Ac veluti in cor-
 pore, si quādo principale membrū tumor affi-
 cit, omnia pariter agrotare necesse est: ita pro-
 pter civitatis tumultū atq; discordiā, etiā qui fo-
 ris erant nequissimi pradarū inuenere licentiā.
 Singuli nerò vicis proprijs dilaceratis, deinde
 in solitudinē recedebāt. Cōgregati autē & ca-
 ternatim coniurantes, exercitū quidem paucio-
 res, plures nerò quā latrocinialis conspiratio, in
 templa & oppida ferebantur. Et sequebantur
 quidē, ut in bello fieri solet, ab his eos male affi-
 ci quos

ci quos perissent : utrum praenuntiabatur ultio,
 cum max latrones à preda refugerent : nullaq;
 pars erat Iudææ, quæ non una cum Hierosoly-
 mis præcellensissima ciuitate interiret. Hæc Ves-
 passiano à transfugis indicabatur : nam licet
 omnes exitus à seditionis custodirentur, & cum
 quis ad eos accessisset interficeretur: tamen erant
 qui ad Romanos clam profugerent, ducenq; Ro-
 manorum & opem ferre ciuitati, & reseruari
 populi reliquias hortarentur. Multos enim, quod
 bene Romanis uelle, perisset: multos adhuc in
 periculo dicebant esse superstites. Ille autē iam
 tum miserans totū calamitatis, propius ad eos
 uelut Hierosolyimā obsessurus accedit, re autem
 uera ut ciuitatē obsidione liberaret: spe autem
 ante reliqua subigendi, nullumq; impedimentū
 extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur
 uenisset in Gadara, transannana regionis me-
 tropolim ualidissimā, mensis Martij quarta die
 ciuitatē ingreditur. iam enim optimates, igno-
 rantibus seditionis, legatos ad eum de traditio-
 ne miserant, tam pacis desiderio, quā suis patri-
 monijs metuentes: multi enim apud Gadara lo-
 cupletes habuabant, quorū legationem inimici
 nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquan-
 te id cognouerūt. Et ciuitatē quidē se retinere
 posse desperabant, quod & intestinis inimicis
 numero inferiores erant, neq; procul abesse ui-
 debant à ciuitate Romanos: si uerò fugere de-
 creuissent

arenissent, sine sanguine id facere, nullaq; i no-
 xius poena repetita, non honestū sibi putabant.
 Itaq; Dolesum cōprehensum (nanq; is nō di-
 gnitate solum, ac nobilitate civitatis princeps
 habebatur, sed etiā legationis amor erat) inter-
 ficiunt, nimiaq; iracundia mortuo verberato,
 extra civitatem dilapsi sunt. Iam verò propius
 accedente Romano exercitu, Gadarensiū po-
 pulus Vespasiano cū acclamationibus in cini-
 tatem recepto, fidei dexteram ab eo accepit: equi-
 tumq; Et pedum praesidia cōtra fugitivorum
 excursus: muros enim prius quā id Romani pe-
 terent, ipsi destruxerant: ut eō sibi fides esset, qd
 pacē diligerent, si bellū gerere ne volentes qui-
 dem posse viderentur. Vespasianus autem misso
 Placido cū D. equitibus ac tribus millibus pe-
 ditum adversus eos qui ex Gadaris fugerant,
 ipse cū ceteris militū copijs Casareā regreditur.
 Et fugitivi postquā equites repēte à tergo in-
 sequentes videre, prius quā in manus venirent,
 in vicinam quendam, cui nomen est Beithenabro,
 se recepere: ubi repēta non paucorū inuentam
 multitudinem, hisq; partim volētib; partim in-
 armatis, temerē contra Placidū eiusq; milites
 profiliunt. Illi autē prima quidem impetu pau-
 lulum recesserunt, ea simul arte, ut eos à muro
 longius provocarent: deinde loca opportuno cir-
 cūdatos, telis agentes eminus sauciabāt. Itaq;
 fugientes quidem, ab equitibus praeveniebantur

Judai.

*Iudæi, qui nerò manus cōseruiffent, à peditibus
 trucidabantur, nihil plus audacia demonstran-
 tes: condensos enim aggrediendo Romanos, ar-
 mis non secus ac muro septos, ipsi quidem telis
 aditum nō inueniebant, neq; sufficiebāt acie
 rumpere: illorum autē transfigebātur telis, &
 immanissimis feris similes ruebant alio in fer-
 rum, & sternebantur, alij gladijs ora percussi,
 alij ab equitibus dissipati: quoniam cura erat
 Placido, cursum eorū à nico intercludere: asti-
 dacq; prætercurrens ea parte, cedentesq; refle-
 ctens, unā etiā libratīs sagittarū ictibus neba-
 tur: hisq; proximos interficiebat: metū nerò lon-
 ge fugientes auertebat, donec elapsi qui fortio-
 res erant ad murum effugere. Eius autē custo-
 des quid agerent nesciebant. Nec enim excludi
 Gadarenfes suorū causa patiebantur, & si eos
 recepissent, unā cum his se perituros uidebant:
 quod etiā cōtigit. illis enim cōpulsis ad murum,
 penē cum his Romanorū equites irruerunt. Por-
 tis autē antè præclusis, admoſo milite Placidus
 ad uesperam usq; acerrimè oppugnato muro pa-
 riter ac nico potitus est: ibiq; tunc uulgus quidē
 iners occidebatur, fortiores nerò fugā petebant:
 domus nerò à militibus diripiebātur, & uicini
 igni traditus est. Qui nerò inde enaserāt, totam
 secum illam regionem ad fugā incitarunt: &
 extollendo proprias calamitates in maius, to-
 tumq; Romanorum exercitū aduocare dicēdo,*

metu omnes undiq; cōmoverunt : plurimo autē numero aucti, in *Hierichunta* secesserunt : hac enim etiam tūc eorū spem salutis fovebat, quod esset valida & populosa. *Placidus* uerò equitibus, rebusq; ante prosperè gestis frenus eos insequabatur : & usq; ad *Jordanem* quidem semper quos occupabat, mori dabat. Omnem uerò ad flumen coactā multitudinem, fluminis impetu prohibitam, q̄ auctū imbribus nadum transire non poterant, aperto pralio aggreditur. Itaq; necessitas eos ad pugna compulsi, q̄ fuga locum non haberent : praetentiq; ad ripa longitudinē, tela equitum & incursus excipiebāt : à quibus multi perculsi, in fluvium ceciderunt : nam qui manibus eorū cāsi sunt, tredecim millia fuerūt : alij cum vim sustinere non possent, in *Jordanē* sponte defilierūt : erat autē numerus infinitus. Et praeterea capta sunt circiter duo millia virorum ac ducenti, cum prada maxima ovium & asinorū, itemq; camelorū & boum. *Indae* quidē hoc vulnus inflictū quamvis per superioribus, maius tamen seipso visum est : nō solū q̄ eam totam regionē quā fugerant, caedes replerāt, sed etiam q̄ desertus mortuis *Jordanis* peruius non erat. & *Asphaltites* quoq; lacus repletus erat cadaueribus, quae per multa flumina deuoluta sunt. *Placidus* autem secunda fortuna usus, in nicos proximos & municipia concendit. captiq; *Abila*, & *Iuliacē*, & *Besmoth*.

semoth, omnibusq; ad lacum. Asphaltitē usq;
idoneos ex trāsugis ubiq; collocat : deinde ma-
lie scaphis imposito, eos qui in lacum refuge-
rant subegit. Et trans fluvium quidem tota re-
gio Romanis cessit : Et ubiq; omnia usq; ad
Macheronia denicta sunt.

De capitis oppidis quibusdam, descriptioq; clai-
tatis Hierichuntinz. CAP. IIII.

DUm hac autē aguntur, motus circa Gal-
liam nuntiatur, Et q̄ Vindex unā cum
optimatibus indigenarū a Nerone defecisset, de
quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasia-
num uerò ad impetū belli qua nūtiata sunt in-
citarunt, iam tunc futura bella civilia totiusq;
imperij pericula prospicientem : cū si partes o-
rientis ante pacasset, minus Italia metuendum
existimaret. Obstante autē hyeme, per subactos
interim uicos atq; oppida praesidia collocabat :
Et decuriones ciuitatibus apponēs, multa etiā
eorū qua uastata fuerant instaurabat. Prius ta-
men conuictus multorum copijs quas Caesarem
adduxerat, in Antipatridē uenit : ibiq; per bi-
duum ciuitate composita, tertia die uastando,
inflammando, omnemq; subuertendo circum
Thamnātoparchiam, in Lyddam Et Iamnam
procedebat. Et cū sese utraq; tradidisset, cōsti-
tuit illic habitatorius idoneis in Ammaun-
ta peruenit : occupatoq; ad metropolim earum
aditu, castra muro circumdat. Quinta q; in his
relictā

reliſta legione cū cætera manu in Bethlepiō ro-
parchiam proficiſcitur: eaq; & vicina regione
itemq; circum Idumæam igne conſumptis, ca-
ſtella quidem locis opportunis muniuit. Caſtris
autē duobus vicis in media Idumæa poſitis, hoc
eſt Begabri & Caphartophan, plus quā decem
millia hominum peremit: propè autē ad mille
cepit: exactaq; inde cætera multitudine, nō par-
uam militū ſuorū partē ibi cōſtituit, qui omnia
montana loca incurſando uſtabant. Ipſe autē
cum reliquo exercitu in Iamniam redijt: unde
per Samariidem ac per Neapolim, quæ diceba-
tur ab indigenis Mabortha, ſecūdo Iunij men-
ſis die in Coream deſcēdit: ibiq; poſitis caſtris,
poſtridie in Hierichunta peruenit: in qua unus
ei reſtorū Traianus quem è locis trans Iordanē
ducebat militē iungit, cunctis illic denictis. Sed
ex Hierichunte quidem multitudo ante Roma-
norū aduentū in aduerſam Hieroſolymis mon-
tanam regionē diffugerat: non pauci autē qui
remanſere perimuntur. Deſolatam uerò offen-
derat ciuitatē, cui in planicie ſita nudus mons
ac ſterilis imminet, idemq; longiſſimus: à ſeptem-
trionali enim regione uſq; ad Scythopolitanos
agros; à meridiana uerò uſq; ad terrā Sodomiti-
cā & Aſphaliniſ lacus terminos extēditur:
totus autē aſper eſt, & q̄ nihil gignat, non ha-
bitatur. Hinc obiacet circa Iordanē mōs alius,
incipiens à Iuliade ac ſeptentrionali regione.

morq; apparuit quam utile fuisset eius consiliū.
 Namq; in dies singulos multi ad eum cōfluebāt
 fugiēdo Zelotas. Erat autē fuga difficilis, quod
 omnes exitus custodibus obsidebātur. Et si quis
 ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, uelut
 ad Romanos ire cuperet, interficiebatur: qui ta-
 men eis dedisset pecuniam, saluus abibat: et qui
 non dabat, solus proditor habebatur. Reclabatur
 igitur, pecuniosis fugam redimētibus, solos pan-
 peres ingulari. Mortui nerò per omnes uias, co-
 accernabantur innumeri, multiq; etiā transfuga-
 re cupientium, rursus in ciuitate perire praepia-
 bant: nam spe sepultura in patria mori tolerabi-
 lius uidebatur. Illi autē ad hoc crudelitatis de-
 uiauerant, ut neq; intus neq; per itinera occisū
 humū cōcederēt: sed ueluti cum patrijs legibus
 etiā natura iura disturbare pepigissent, suaq; in
 homines iniustitia diuinitatē quoq; polluere, ita
 sub sole putrescere mortuos relinquerēt. Sepel-
 lientibus autē suorū corpora, idē quod transfu-
 giū, imminebat supplicium mortis: statimq; sepul-
 tura indigebat, qui hanc alicui prestisisset: et ne
 breuiter dicā, nulli tā bona, quā misericordia,
 perierat in illis cladibus mentis affectio: hisq;
 irritabantur noxij, quā misera uiderent, a ui-
 uis in mortuos, a mortuis in uiuos iracundiam
 transferētes. Modū autē excedere metū, supersti-
 tibus mortui adepti requiē beatiores uidebatur:
 Qui erāt in custodijs cōparatione sui crucia-
 tus,

que, in sepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebatur. Cum vero multa contempsissent de uirtute ac uitijs statuta maiorum, etiam que de patria olim predicta fuerant, uera esse exitu probauerunt. Venit enim quidam sermo ferebatur, tunc demum ciuitatem caputum iri, sancta quoque flammis exuranda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, famumque Dei propria manus ante uiolassent. Quibus Zelosa nihil de eorum fide dubitantes, ministros se praeuocauerunt.

De Gadacensium deditione, & strage. CAP. XII.

AT. Iohannes iamdudum tyrannidem affectantem parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suaque in-bendo imperio suo, quod solus dominari cuperet, non latebat, etque sociabantur nonnulli metu, alij gratia, (uirus enim erat oratione atque fallacia, persuadere quae uellet.) multi uero propterea quod sibi tuum esse ducebant, priorum delictorum causas uni potius ascribi quam omnibus. Ad hac quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contraria factionis reliquerat: apud quos etiam lux nonnihil ualebat, graue per-

tantes ut paulo ante pari succumberent. Plus
 autē metus eos, ne sub unius potestate viverent,
 exagitabat: nec enim facile sperabāt eum, si se-
 mel obtinisset, deijci posse: occasionēq; in se ha-
 biturum timebāt, quod in principio restitissent.
 Proinde quisq; bello potius quidvis pari acce-
 derat, quā sponse serviens mancipij loco perire.
 Hinc igitur seditio dividitur, & Ioannes in cō-
 traria dissentionibus patre regnabat. Sed inter
 ipsos quidē munita omnia erant custodiis: ni-
 hilq; aut parum agebatur, si quando armis pre-
 lium lacessabant: in populum vero uel maxime
 contentionem susceperunt, & quis maiorē pre-
 dam caperet, utrinq; certabant. Cum tamen cuius
 eas irium malorum ingentiū tempestate labora-
 res, hoc est belli, dominationis, itemq; seditionis,
 eorum comparatione bellum popularibus me-
 diocrius videbatur; deniq; relictis sedibus pa-
 trijs ad alienigenas profugiebant, & Romano-
 rum beneficio salutem, quam inter suos despe-
 rant, assequerantur. Quartum uero pra-
 cetera malum commotum est gētis exitio. Haud
 procul ab Hierosolymis castellum erat validis-
 simum, reponendis opibus ad munimenta belli,
 ensandūq; corporibus ab antiquis regibus adi-
 ficatum, quod Massada dicebatur: id occu-
 paerant qui vocantur sicarij, quod à rapinis
 amplioribus timore continebantur. Hi cum
 Romanorum exercitum otiosum esse vide-
 rent,

vent, apud Hierosolymā nerò Iudaeos domina-
 tione atq; discordia secessisse, maiora facinora
 aggrediuntur. Die festo azymorum (qui apud
 Hebraeos ad memoriam salutis, qua ex Aegy-
 ptiorum seruitio liberati, in terrā patriā dene-
 verunt, solēniter celebratur) nocte deceptis qui
 sibi erant oppositi, municipiū quoddā Engaddi
 inuasere: ubi pugna quidē Iudaeos ante praeven-
 tos atq; dispersos, quā arma caperēt sine concurr-
 erent, ciuitate pepulere: eos nerò qui in fuga
 defecerunt, mulieres uidelicet ac pueros, supra
 septingentos interfecerunt: edibusq; deinde cō-
 pilatis, fructus quoq; iam maturos depopulati
 in Massada portauerunt: & illi quidē omnes
 circū castellū nieos, totamq; regionē populaban-
 tur, nō paruo undiq; perditorū ad eos numero
 in dies singulos confluente: simul autē cōcitatū
 sunt etiā per singulos Indae tractus in latroci-
 nia, qui interrim quiescebāt. Ac ueluti in cor-
 pore, si quādo principale membrū tumor affi-
 cit, omnia pariter agrotare necesse est: ita pro-
 pter ciuitatis tumultū atq; discordiā, etiā qui fo-
 ris erant nequissimi pradarū inuenere licentiā.
 Singuli nerò nieis proprijs dilaceratis, deinde
 in solitudine recedebāt. Cōgregari autē & ca-
 ternatim coniurantes, exercitū quidem paucio-
 res, plures nerò quā latrocinialis conspiratio, in
 templa & oppida ferebantur. Et sequebatur
 quidē, ut in bello fieri solet, ab his eos male affi-
 ci quos

ci quos petiissent : uerum praeueniebatur. ultio-
 ciam mox latrones à præda refugerent : nulla-
 pars erat Iudææ, quæ non una cum Hierosoly-
 mis præcellentissima ciuitate interiret. Hac Ve-
 spasiano à transfugis indicabantur : nam licet
 omnes exitus à seditiosis custodirentur, & cum
 quis ad eos accessisset interficeretur : tamen erant
 qui ad Romanos clam profugerent, ducemq; Ro-
 manarum & opem ferre ciuitati, & reseruati
 populi reliquias horarentur. Multos enim, quod
 bene Romanis uellent, perisse : multos adhuc in
 periculo dicebant esse superstites. Ille autem iam
 non miserans eorum calamitates, propius ad eos
 uelut Hierosolymam obsessurus accedit, re autem
 uera ut ciuitatem obsidione liberaret : spe autem
 ante reliqua subigendi, nullumq; impedimentum
 extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur
 uenisset in Gadara, transammana regionis me-
 tropolim ualidissimam, mensis Martij quarta die
 ciuitatem ingreditur. iam enim optimates, igno-
 ransibus seditiosis, legatos ad eum de traditione
 miserant, tam pacis desiderio, quam suis patri-
 monijs metuentes : multi enim apud Gadara lo-
 cupletes habuabant, quorum legationem inimici
 nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquan-
 te id cognouerunt. Et ciuitatem quidem se retinere
 posse desperabant, quod & intestinis inimicis
 numero inferiores erant, neq; procul abesse ui-
 debant à ciuitate Romanos : si uero fugere de-
 creuissent

erentissent, sine sanguine id facere, nullaq; u-
 -xijs poena reperita, non honestū sibi putabant.
 Itaq; Dolesum cōprehensum (nanq; is nō di-
 gnitate solum, ac nobilitate ciuitatis princeps
 habebatur, sed etiā legationis autor erat) inter-
 -ficiunt, nimiaq; iracundia mortuo uerberato,
 extra ciuitatem dilapsi sunt. Iam uerò propius
 accedente Romano exercitu, Gadarensiū po-
 -pulus Vespasiano cū acclamationibus in ciui-
 -tatem recepto, fidei dexteras ab eo accepit: equi-
 -tūq; Et peditum praesidia cōtra fugitiuorum
 excursus: muros enim prius quā id Romani pe-
 -terent, ipsi destruxerant: ut eò sibi fides esset, qd
 pacē diligerent, si bellū gerere ne uolentes qui-
 -dem posse uiderentur. Vespasianus autem misso
 Placido cū D. equitibus ac tribus millibus pe-
 -ditum aduersus eos qui ex Gadaris fugerant,
 ipse cū caeteris militū copijs Casareā regreditur.
 At fugitini postquā equites repēte à tergo in-
 -sequentes uidere, prius quā in manus uenirent,
 in uicem quendam, cui nomen est Beithenabro-
 -se recepere: ubi repēta non paucorū inuentum
 multitudine, hisq; partim uolētibus, partim in-
 -armatis, temerē contra Placidū eiusq; milites
 profiliunt. Illi autē prima quidē impetu pau-
 -lulum recesserunt, ea simul arte, ut eos à muro
 longius prouocarent: deinde loca opportuno cir-
 -cundatos, telis agentes eminus sauciabāt. Itaq;
 fugientes quidem, ab equitibus praeueniebantur

Judai.

Iudæi, qui uerò manus cōseruiffent, à peditibus
 trucidabantur, nihil plus audacia demonftran-
 tes: condensos enim aggrediendo Romanos, ar-
 mis non fecus ac muro septos, ipsi quidem telis
 aditum nō inuentebant, neq; sufficiebāt acie
 rumpere: illorum autē transfigebātur telis, &
 inhumanissimis feris similes ruebant ulero in fer-
 rum, & sternebantur, alij gladijs ora percussi,
 alij ab equitibus dissipati: quoniam cura erat
 Placido, cursum eorū à uico intercludere: asti-
 daeq; prætercurrens ea parte, cedentesq; refle-
 ctens, unā etiā libratīs sagittarū īlibus nieba-
 tur: hisq; proximos interficiebat: metū uerò lon-
 ge fugientes auertebat, donec elapsi qui fortio-
 res erant ad murum effugēre. Eius autē custo-
 des quid agerent nesciebant. Nec enim excludi
 Gadarenses suorū causa patiebantur, & si eos
 recepissent, unā cum his se perituros uidebant:
 quod etiā cōrigū. illis enim cōpulsis ad murum,
 penē cum his Romanorū equites irrupere. Por-
 tis autē ante præclusis, admoto milite Placidus
 ad nesperam usq; acerrimē oppugnato muro pa-
 riter ac uico potius est: ibiq; tunc vulgus quidē
 iners occidebatur, fortiores uerò fugā petebant:
 domus uerò à mulieribus diripiebātur, & uicus
 igni traditus est. Qui uerò inde enaserāt, totam
 secum illam regionem ad fugā incitarunt: &
 extollendo proprias calamitates in uain, to-
 tumq; Romanorum exercitū aduētare dicēdo,

metu omnes undiq; cōmonerunt : plurimo autē numero aucti, in Hierichunta secesserunt : hac enim etiam tūc eorū spem salutis fouebat, quod esset ualida & populosa. Placidus uerò equitibus, rebusq; ante prosperè gestis fretus eos insequabatur : & usq; ad Iordanem quidem semper quos occupabat, mori dabat. Omnem uerò ad flumen coactā multitudinem, fluminis impetu prohibitam, q̄ auctū imbribus nadum transire non poterant, aperto pralio aggreditur. Itaq; necessitas eos ad pugna compulsi, q̄ fuga locum non haberent : pratensiq; ad ripa longitudinē, tela equitum & incursus excipiebās : a quibus multi percussi, in fluxum ceciderunt : nam qui manibus eorū cāsi sunt, tredecim millia fuerūt : alij cū nim sustinere non possent, in Iordanē sponte desilierūt : erat autē numerus infinitus. Et praeterea capta sunt circiter duo millia virorum ac ducenti, cum prada maxima ovium & asinorū, itemq; camelorū & boum. Indais quidē hoc vulnus inflictū quamuis par superioribus, maius tamen seipso nisum est : nō solū q̄ eam totam regionē quā fugerant, cades repluerāt, sed etiam q̄ desertus mortuis Iordanis peruius non erat. & Asphaltites quoq; lacus repletus erat cadaueribus, quae per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autem secunda fortuna usus, in nicos proximos & municipia contendit. capioq; Abila, & Iuliade, & Besmoib.

400 DE BELLO IVDAICO
femoth, omnibusq; ad lacum Asphaleitē usq;
idoneos ex transfugis ubiq; collocat : deinde mi-
lue scaphis imposito, eos qui in lacum refuge-
rant subegit. Et trans fluvium quidem tota re-
gio Romanis cesserit : & ubiq; omnia usq; ad
Macherusā denicla sunt.

De capris oppidis quibusdam, descriptioq; ciui-
tatis Hierichuntinæ. CAP. IIII.

Dum hac autē aguntur, motus circa Gal-
liam nuntiatur, & qd Vindex unā cum
optimatibus indigenarū a Nerone defecisset, de
quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasia-
nus uerō ad impetū belli quæ nūtiata sunt in-
eitarunt, iam tunc futura bella civilia totiusq;
imperij pericula prospicientem : cū si partes o-
rientis ante pacasset, minus Italia metuumdum
existimaret. Obstante autē hyeme, per subactos
interim uicos atq; oppida prasidia collocabat :
& decuriones ciuitatibus apponēs, multa etiā
eorū quæ uasata fuerant instaurabat. Prius ta-
men constitutus militum copijs quas Caseream
adduxerat, in Antipatridē uenit : ibiq; per bi-
duum ciuitate composita, tertia die uaslando,
inflammando, omnemq; subuertendo circum
Thamnātoparchiam, in Lyddam & Iamuiam
procedebat. Et cū sese utraq; tradidisset, cōsti-
tuit illic habitatorius idoneis in Ammaun-
ta peruenit : occupatoq; ad metropolim earum
aditu, castra muro circumdat. Quintaq; in his
relicta

relieta legione cū cetera manu in Bethleptō toparchiam proficiscitur: eaq; & vicina regione itemq; circum Idumaam igne consumptis, castris quidem locis opportunis munivit. Capiis autē duobus vicis in media Idumaea positis, hoc est Begabri & Caphariophan, plus quā decem millia hominum peremit: propē autē ad mille cepit: exactaq; inde cetera multitudine, nō parvam militū suorū partē ibi cōstituit, qui omnia montana loca incursando vastabant. Ipse autē cum reliquo exercitu in Iamnam rediit: unde per Samaritidem ac per Neapolim, qua dicebatur ab indigenis Mabortha, secūdo Iunij mensis die in Coream descēdit: ibiq; positis castris, postridie in Hierichunta pervenit: in qua unus ei rectorū Traianus quem ē locis trans Iordanē ducebat militē iungit, cunctis illic devictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudo ante Romanorū aduentū in adversam Hierosolymis montanam regionē diffugerat: non pauci autē qui remansere perimuntur. Desolatam uerō offenderat civitatē, cui in planicie sita nudus mons ac sterilis imminet, idemq; longissimus: à septentrionali enim regione usq; ad Scythopolitanos agros; à meridiana uerō usq; ad terrā Sodomiticā & Asphaltitis lacus terminos extēditur: totus autē asper est, & q̄ nihil gignat, non habitatur. Huic obiacet circa Iordanē mōs alius, incipiens à Iuliade ac septentrionali regione,

prolixius autē in meridiem usq; ad Bācrā, quā
 Petrā determinat Arabia cinitatem. In hoc
 est etiam Ferreus mons appellatus, ad Moabi-
 tidem usq; longus. Inter duos autē mōtes regio,
 quā Magnus campus vocatur, à Gennabara-
 nico ad lacū Asphaltitē usq; patēs, habet du-
 centorum et triginta stadiorū longitudinē, la-
 titudinē uerò centū et uiginti, mediūq; ab Ior-
 dane diuiditur. Sunt autē illic duo lacus, A-
 sphaltes et Tiberiensis natura contrarij: nāq;
 aliter salus ac sterilis est, Tiberiensis uulgo dul-
 cis et fecundus: aestatisq; tēpore illa planities
 ardore solis incenditur, et nitioso opprimitur
 aeris tractu, omnibus circū aridis prater Iorda-
 nem: unde euenit, ut palmae quae in ripis sunt
 magis floreat, et fertiliores sint: minus autem,
 quae longe remota sunt. Ad ipsam uerò Hieri-
 cho largissimus fons est, rigādusq; aruis uberrim-
 us, iuxta ueterē scaenrēs cinitatē: quā Iesus
 Naue filius, Hebraeorū ductor, primā in Chan-
 neorū terra bello possederat. Hūc fontē aliquā-
 do ferūt non solū terra atq; lignorū fructus, sed
 etiā feminarū paritū obtundere solitū, cunctaq;
 pariter morbo ac peste corrūpere. Postea uerò
 mansuuisse, cōtraq; saluberrimū ac feracissimū
 esse factū ab Helisao propheta, qui Helia uotus
 fuerat atq; successerat. Receptus enim hospitio
 ab Hierichūtinis habitatoribus, et humaniores
 eos expertus erat, ipsos et omnē illā regionem
 perpetua

perpetua gratia remuneratus est : progressusq;
ad fontē, largiē fētile satis plenā in profluentē
aqua mīsit. Iuxta deinde ad cœlū dexterā ten-
dens, fontiq; immergēs blanda libamina, ipsū
quidē precabatur ut fluēta leniret, ac dulciores
aquarū uenas aperiret : Deum uerò ut fecun-
dioribus auris flumina rēperaret orabat: tamq;
ubertatē fructuū q̄ successionē prolis dares in-
digenis, nec eos genitrix filiorū aqua deficeret,
quoad infatigabiles. Ad has preces ex disci-
plina manibus quoq; mūta operatus, fontē im-
mutauit : & qui antea causa erat his orbitatis
ac famis, idē uictus ac fecunditatis auctor est esse
tūc. Deniq; rigationis eius tanta potētia est, ut
si attigeris modō terram, sapidior sit, aquis diu
perseuerantibus : unde eo quā largius abutūtur,
exiguū emolumentū habent: quā uerò parcius,
plurimū. Amplius tamē q̄ ceteri fontes spaciū
rigat, & septuaginta quidē stadiis longam, ni-
ginei autē latā planiciem permeat. Optimos au-
tem in ea paradisos ac densissimos educas, pal-
marumq; irriguarū genera, tam sapore quā no-
minibus uaria : quarum pinguisima calcibus
pressa, plurimū mellis emittunt, non multū alio
melle deterius : quanquā & mellis alitrix est il-
la regio. & opobalsami ferax, qui omnium caris-
simus est fructus ibi nascentiū : iuciq; cyprum
& myrobalanū gignit: ut qui diuinū esse illum
tractum dixerit, nō errauerit, ubi & larga &
cc 2 . optima

optima generatur qua sunt carissima. Sed nec in alijs ei fructibus aliqua facile toto orbe regio certauerit: adeo multiplicatū quod satū est reddit. Cuius rei causa mihi videtur esse aquarum nis lata, & aeris calor: cū hic pronocet qua nata fuerint atq; diffundat: liquor autē firmis singula radicibus stringat, uiresq; suggerat aestiuo tempore: quo sic perusta est illa regio, ut nihil facile procedat ac pullulet: aqua tamen, si ante solis ortum hauriatur, aura spiritum refrigerat, naturamq; contrariam aeri suauit: hyeme uerò contepescit, eaq; mersis mitissima efficitur. Tanta est autē calis temperies, ut quo tēpore in alia Iudæa regione ningit, lino illic tantum indigena uestiantur. Distat autem ab Hierosolymis C L. stadijs, & ab Iordane stadijs L X. totumq; habet à Hierosolymis spatium desertū atq; saxosum: ad Iordanē uerò et lacū Asphaltitē, licet humilior, eque tamē incolitū ac sterile. Sed de Hiericho, quā sit fortunatissima, satis dictū est.

Lacus Asphaltites.

CAP. V.

Commemoratione autem dignū puto, Asphaltitis quoq; naturā exponere lacus. Is enim salsus quidē ac sterilis est: nimia uerò leuitate, etiā qua grauissima sunt, in eum iacta fluitant: demergi autē quis in profundū nec de industria facile potest. Deniq; Vespasianus, qui eius uisendi causa illuc uenerat, iussit quosdam natandi infcios, uinctis post terga manibus, in alium

*alium proijci: & euenit omnibus, tanquam ni
 spiritus sursum repulso de super fluitare. Ad
 hac mirabilis est coloris mutatio, qua ter in sin-
 gulos dies superficiem uertit, & solis radijs ua-
 riata resplendet. Multis autē locis uomit nigras
 bituminis glebas, qua super undā & habitu et
 magnitudine tauris sine capitibus assimilis na-
 sant. Ad eas autē cū lacus exercitores accesser-
 rint, nacli quod aggestū est, ad naues trahunt:
 & quia lentū est, repletas eas abrumpere ne-
 queunt: sed quasi religata scapha, pendet à cu-
 mulo, donec menstruo mulieris atq; urina sol-
 uatur. Est autem uile nō modò ad compagines
 nauium, sed ad corporū etiā curationē multis
 remedijs admiscetur. Longitudo lacus est quin-
 gentorum & octoginta stadiorū, qui ad Zorā
 usq; Arabie tenditur: latitudo autē centum
 quinquaginta stadijs patet. Huic Sodomica
 terra uicina est: olim quidē iam fructibus quā
 ditius ciuitatū fortunata, nūc autē omnis exu-
 sta, ut qua habitatorū impietate fulminib⁹ cōfla-
 grasse memorat. Deniq; adhuc in ea diuini re-
 liquias ignis, et oppidorū qnq; uidere licet ima-
 gines, & renascentes in fructib⁹ cineres: q colore
 quiddē sunt edulibus similes, carpentiū uerò ma-
 nibus in fumū dissolunt & cinerē. Terra qdē
 Sodomica fabula eiusmodi fidē habet ex facie.*

*Geraſe deuaſtatio, ſimul de Neronis morte,
 Galbæ, & Othonis.*

CAP. VI.

AT *Vespasianus Hierosolymorū habitato-*
res concludi undiq; cupiens apud Hiericho & *Adidam* castris erectis, utrobq; au-
 xiliarium pariter ac Romanorū praesidia collo-
 cat. Mittit autē *Gerasam* *L. Annium*, equi-
 tatus ei parte multisq; peditibus attributis. Qui
 primo aggressu civitate capta, nulle iuvenū, qui
 se fugerent praeventi erant, interficit: familias
 captivas ducit, bona militibus pradari permis-
 sit. Incensis deinde domibus, proximos petijt.
 Erat autē fuga potētium & interitus infirmo-
 rum: quodq; occupatū fuisset, flammis dabatur:
 omnibuscq; tā montanis locis q̄ tota planicie bel-
 lo oppressis, apud Hierosolymā degētes exequendi
 copiam nō habebant: cum trāsugere quidē cu-
 pientes à Zelotis offeruārentur: eos vero, q̄ etiam
 tunc à Romanis dissidebāt, undiq; civitate nal-
 lata cohiberet exercitus. *Vespasiano* autē *Casa-*
ream reverso, & cum omnibus copijs in ipsam
 Hierosolymā proficisci paranti nuntiatur. Vero
 peremptus, cum per annos tredecim & octo dies
 imperasset. De quo referre, quēadmodum deho-
 nestavit imperiū, nequissimis hominibus *Nym-*
phidio & *Tigillino*, & indignissimis liberto-
 rum permissa Respub. quodq; horū capitis insi-
 dijs, ab omnibus suis senatoribus destitutus, cum
 quatuor libertis fidelibus in suburbanū fugerit,
 ibiq; semet occiderit: & quod multo post tēpo-
 re, qui eū deposuerāt pœnas dederint: bellumq;
 per

per Galliam quo pacto defierit: & quòd Galba
 creatus imperator, Romã redierit ab Hispãnia:
 & quemadmodum incusatus à militibus, tan-
 quàm humilioris esset animi, in medio foro ne-
 eatus sit, & Otho declaratus sit imperator, mi-
 litesq; suos cõtra Virelli duxerit exercitũ: nec-
 non & Virelli turbas, & circũ capitolium pu-
 gnã: & quemadmodũ Antonius Primus &
 Mutianus Virelliũ interfecerint, & Germano-
 rum agmina bellumq; civile sedauerint: hæc
 omnia recusant narrare, cõfident quòd à multis
 Gracorũ itemq; Romanorũ ea cũcta copiose per-
 scripta sunt. Ordinis autẽ rerũ continuandi gra-
 tia, ac ne intercisã pendeat historia, summasim
 singula designavi. Igit̃ Vespasianus primo qui-
 dem in Hierosolymã expeditionẽ differebat, ex-
 pectã quoniam uergeret imperiũ post Neronem:
 deinde ubi Galbã imperare cognouit, nihil co-
 nari decreuerat, prius q̃ ille quoq; ad se de bello
 aliquid perscriberet. Mittit autẽ ad eũ Titũ fi-
 liũ suũ & saluatũ simul, & ut de Iudeis man-
 data acciperet. Ob easdẽ causas et rex Agrip-
 pa nauigauit ad Galbã. Sed dũ Achaia, quòd
 hyems erat, lōgu nauibus præteruchũtur, inter-
 fici Galbã contigit, septẽ mensibus post & toti-
 dem diebus. Deinde Otho suscepit imperiũ, ac
 tres menses Remp. gubernauit. Agrippa uero
 nihil mutatione deterrit, Romã pergere statuit.
 Tũc uerò diuino quodã impulsu, ex Achaia

ad Syriam nauigat, & maturè inde Cæsaream uenit ad patrē. Suspensi autē de omnibus, quasi nutante Romano imperio, Iudeorum militiam negligebant: patria quoq; metuentes, aggredi alienigenas importunum arbitrabantur.

De Simone Geraseno, nouæ conspirationis principe.

CAP. VII.

INterea tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon Giora filius, patria Gerasenus, etate iuuenis, sed calliditate posterior Ioanne, à quo iampridem ciuitas possidebatur, uiribus autem corporis audaciāq; præstantior: ob quā ex Acrabatena quoq; toparchia, cuius rector erat, pulsus ab Anano pontifice, ad latrones peruenerat qui Massadam occupant. Is autē primo quidem ita suspectus erat, ut eum ad inferius castellum cū mulieribus, quas secum adduxerat, transire permitterent, ipsi excelsius incolentes: rursus autē propter necessitudinem morū, fidelis esse uidebatur: nam & duellor erat prædatū excuntibus, & cum ipsis territorium Massada populabatur: nec tamen eos ad maiora exhortādo metuebat: dominādī enim cupidus magnorūq; appetens, quia mortem Anani comperit, in montana loca discessit: ac nocte præconum seruis libertate promissa, itemq; liberis premio, cunctos qui ubiq; fuerāt nequissimos cōgregauit. Iamq; ualidis conflatis copijs, montanos uicos diripiebat. Semper autem accedentib

dentibus pluribus socijs, audebat etiã in humiliora loca descendere, & civitatibus quoq; iam terribilis erat: multosq; potentium viri eius & prospere gesta sollicitabant: nec iam servorum tantum, siue laironũ exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanquam regi, parebat obsequio. Excursus autem agebatur in Acrabatem toparchiam, & in maiore usq; Idumaam. Vicũ enim cui nomen est Nain, muro amplexus, ad tuitionẽ sui pro castello habebat. In valle autem qua appellatur Pharan, multas quidẽ dilatauit spelucas, multas verò paratas invenit, atq; his conditorũ prada receptaculis utebat. Quin & direptos illic fructus reponebat, multaq; caeterua diversabatur: neq; dubitabatur, qd in Hierosolymã copijs & apparatu praluderet. Unde insidias veriti Zelotæ, ac praevenire eũ qui contra se cresceret cupientes, pleriq; cũ armis egrediuntur. His autem Simon occurris, commissosq; pralio multos occidit, & reliquos cõpellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterretur. Prins autem Idumaam subigere conatus est. Itaq; cum x. millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumaorũ autem principes manuẽ ex agris viginti quinq; ferè milibus pugnacium civium cõgregatis, pluribus autẽ qui sua servaret domi relictis, propter fixiorũ qui Massada versabatur incursus: Simonem in finibus prestolabantur: ubi conflictus hab

habito, ac per totum diem tracto praelio neq; victor neq; victus abscessit. Et ipse quidē in Nainicū, Idumaei uerò domū regressi sunt. Non multo autē post, Simon cū maioribus copijs eorū fines petebat: castrisq; in quodā nico, cui nomē est Theene posuit, ad custodes Hierodij, quod non longe aberat, de socijs suis Eleazarum misit, ut castrū sibi traderet persuasurum: quē quidem sine mora suscepere custodes, causa nescij cur remisisset: mox autē de traditione prolocutū, strictis gladijs persequabantur, donec fuga locū non reperiens, de muro in subiectā uallem se proiecit: Et ille quidē hoc modo statim moritur. Idumaei autē uires Simonis formidātib; placuit, priusquam bello cōgrederebantur, explorare hostiū copias: ad hoc autē se ministrū obtulit parato animo Iacobus, unus ē rectoribus, cogitans prodicionem. Deniq; profectus ab Oluro (in hoc enim nico tunc Idumaeorū collectus erat exercitus) ad Simonem uenit: primumq; se patriam suam traditurū esse paciscitur, accepta fide quod semper ei charissimus foret: mox etiam de tota Idumaea operā pollicetur. Ob quas res humanissimē apud Simonem coenatus, amplissimūq; promissis animatus, ubi ad suos redijt, primò Simonis exercitum multiplici numero mēiebat; esse maiorem: deinde rectoribus etiam paulatimq; multitudine uniuersa perterritis, ut Simonem reciperent suadebat, eiq; sine pugna rerum omnium

permis

permitterent principatum : simul autem hos
 agens, & Simonem ipsum per nuntios evoca-
 bat, discedit se pollicitus Idumaeos, quod &
 praestitit. Nam cum iam appropinquaret exer-
 citus, equum primus inscendit, & cum socijs
 corruptionis effugit. Paucior autem occupat uni-
 versam multitudinem, ac priusquam ad manus
 venirent, domū quisq; suam soluti ordine reces-
 serunt. Simon vero praeter opinionē sine sangui-
 ne Idumaeam introiit : primumq; aggressus est
 improviso Chebron municipium capite, in quo
 maxima praeda positus est, multosq; fructus divi-
 pit. Chebron autē indigenae ferunt nō eius ter-
 ra modo civitatibus, nec etiam Aegypti Mem-
 phi antiquiorem : deniq; duo millia & trecenti
 eius communerantur anni : hoc autem narrans
 Abraham quoq; parenti Iudaeorū fuisse domi-
 ciliū, posteaquam Mesopotamia sedes reliquit
 eiusq; posteros hinc ad Aegyptū esse profectos
 quorū etiam nunc monumenta extant in eadem
 civitate, peroptimo marmore liberaliter fabri-
 cata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio ar-
 bor maxima terebinthus : eamq; memorant ab
 initio mundi creati nunc usq; durare. Hinc to-
 tam Simon persuasit Idumaeam, non modō nicot
 eius & civitates depopulando, sed excidendo
 etiam territoria : nam praeter armatos, XL. cum
 milia sequebantur, ut his ne nihil quidem ne-
 cessaria satis essent. Ad has autem necessitates
 acced

accedebat eius crudelitas & insuper iracundia,
 quò magis nastari cōtigis Idumæam, & quæad-
 modum post locustas sylua cerni solet frondibus
 spoliata, sic etiã quã Simonis trāsisset exercitus,
 a tergo solitudinẽ relinquebat : & alia quidem
 comburendo, alia diruendo, & quicquid in ciui-
 tate uel in agris natũ esset conterendo calcibus,
 aut depascendo debebat : perq; terrã cultam iter
 agendo, faciebant eam sterili duriorẽ, prorsus ut
 ne signũ quidẽ nastatis relinqueretur, quòd ali-
 quando fuissent. Hac omnia rursus Zelotas in-
 citauerũt, & aperto quidẽ bello confligere pet-
 timuere : insidijs uerò per itinera collocatis, uxo-
 rem Simonis rapiũt, eorumq; præterea quos ha-
 bebat in obsequio plurimos : deinde tãquã Si-
 monẽ ipsum cepissent, in ciuitatẽ exultantes re-
 deunt : cōtinuò namq; sperabant, armis eum de-
 positis pro uxore sibi supplicaturũ. Illum autem
 non misericordia, sed ira coniugis rapta perna-
 Jerat : cumq; ad muros Hierosolymorũ uenisset,
 ut fera saucia qua percussores prendere nequis-
 set, ita in quos reperisset, effundebat insaniam :
 deniq; olerum sarmetiorumq; causa progressos è
 porta, imberbes pariter ac seniores correptos
 uerberabat ad necem : ut animi indignatione id
 solum abesse uideretur, quòd nõ etiam uescere-
 tur corporibus mortuorũ : multos autẽ abscissis
 manibus dimittebat in ciuitatẽ, unã perterrefa-
 ciens inimicòs, & populum reuocare cupiens à
 nocen

nocentibus. Hicq; mandabat ut dicerent, iurare
Simone per *Deum* qui cuncta regeret, quod nisi
 cito sibi redderent coniugem suam, muro per-
 rupto omnibus qui in ciuitate essent similiter ute-
 retur, neq; cuiquam aetati parceret, aut ab inno-
 centibus discernere noxios, donec his eius man-
 datis non modò populus, sed etiam *Zelota* metu
 perculsi, remisissent ei mulierem: atq; ita delini-
 tus, paulisper ab assidua cade requieuit.

De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano. C. VIII.

Non solum autem per *Iudaeam* erat seditio
 bellumq; ciuile, uerum etiam per *Italiam*.
 In medio namq; Romanorū foro *Galba* perem-
 pto, creatus *Otho* imperator cum *Vitellio* impe-
 rium affec tante pugnabat: quē *Germanica* tunc
 legiones elegerant. Habito autem apud *Bebria-*
cum *Gallia* *Cisalpine* pralio cū *Valente* & *Ca-*
cinna *Vitellij* ducibus, primo die *Otho* supera-
 uit, altero *Vitelliani*: multisq; trucidatis, & ad-
 uersa partis audita victoria, *Otho* apud *Brixel-*
lum semet occidit, postquā biduum tresq; men-
 ses imperium tenuit. Accesserunt autē *Vitellij*
 ducibus *Othonis* milites, & ipse iam *Vitellius*
Romā cum exercitu ueniebat: dum interea *Ve-*
spasianus quinto die *Iunij* mensis *Casarea* profe-
 ctus, eas quas nondum subegerat *Iudae* paries
 petiuit: & in montana regione, quo primum
 ascendit, toparchias duas *Gophniticā* & *Acra-*
baenam subegit: deinde post has *Bethel* &
Ephrem

Ephrem municipia : ibiq; praesidijs collocati, usq; Hierosolymā equitabat : multos uerò rursus deprehēsos necabat, multosq; capiebat. Ducum autē unus Cerealis cum equitū parte ac peditū, superiorē qua dicitur nāstabat Idumaeā, & Caphetrā quidem castellū ex itinere captū incendit : alterū uerò quod Capharin dicitur, aduoto milite oppugnabat, muro satis ualido cinctum : diutius autē ibi se moraturum speranti, oppidanis subito portas aperire, & supplices ei se tradidere. Quibus subiugatis, Cerealis in Chebron alteram ciuitatē antiquissimam tendit, suam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis. Vi autem irruens in eam, reliquam multitudinē, quam ibi offendit, cum pueribus interemit : oppidum uerò ipsum exurit. Omnibusq; iam captis, praeter castella Herodiani & Massadam & Macharum, quae à latronibus tenebātur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos erat, qua expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas. CAP. IX.

Simon autem ubi uxore suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumaeae cedit persequēdare & undiq; circumacta natione, Hierosolymam compulsi plerosq; fugere, cum ipse quoq; ad eam sequebatur. Deinde muro eius obfesso, si quem operariorū ex agris adueniens multitudinē cepisset, interfeciebat. Eratq; populo foris Simon Romanis terribilior : inens Zelota uiriq; sanio-

res : quos etiam Galilai nonis inuentis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam ipsi pronexerant : & Ioannes eis pro potentia quam sibi cōparauerat, uicē referens, omnia qua desiderarent ut facerent permittebat. Insatiabilis autem rapinarū cupiditas erat, domorumq; locupletū perfractio. Cades autē uirorū & feminarū iniuria, pro ludo habebātur, pradamq; cum sanguine deuorātes sine aliquo metu, post satietatē muliebri libidine calescebāt : compriq; crines, ac feminarū ueste induti, lotiq; unguentis, & ne forma placeres, oculos illiti, non solū ornatum, sed impudentiam quoq; mulierū imitabantur : & obscurnitate nimia nefarios coitus exigētes, ne in lupanari uersabantur, ciuitatemq; totā impuris facinoribus profanabant. Effluuantes autē uultū, dexteras ad cadem promptas habebāt : delicatoq; incessu enervati, subita incursione bellatores fiebāt : & de paludamentis uersicoloribus eductis gladijs, casu obuios transuerberabant. Eos autē qui Ioannē fugissent, excipiebat sanior in cadibus Simon : quiq; intestinū euasisset tyrannū, ab eo quē propē erat occidebatur. Omnis autem fuga uia transire cupientibus ad Romanos, abscissa erat. Inter Ioannis autē copias quantum erat Idumaeorum dissidebant : separatiq; ab alijs, aduersum tyrannū tam luore potentiae, quā crudelitatis eius odio armantur : deinde pugna congressi multos

multos Zelotarū perimunt, ceterosq; in aulam regiam compellunt, quam Grapte adificauerat: hac autē fuerat cognata Izata regis Adiabe-
porū. Vna uerò irrupere Idumai, atq; inde Ze-
lotis in sanum pulsīs, Ioannis pecunias prada-
bantur: in aula enim supradicta & ipse dege-
bat, & tyrannidis spolia deposuerat. Inter hac
autem Zelotarū qui per ciuitatē dispersi erant,
ad illos qui in tēplum fugerant aggregati sunt:
eosq; Ioannes aduersus populum & Idumaeos
educere cogitabat. Istis autem non tam impetus
eorum metuendus erat, cū pugna plus possent,
quā cōfidentia, ne de tēplo nocte subreperent,
seq; pariter occiderent, atq; oppidum cōcrema-
rent. Itaq; collecti cum pontificibus delibera-
bant, quōnam pacto impetum precauerent. Sed
profecto Deus sentētias eorū in deterius uertit,
& interitu acerbius excogitabant salutis reme-
dium: nam ut Ioannē deicerent, Simonem reci-
pere statuerunt, & cum precibus alterū sibi ty-
rannum imponere. Itaq; decreto obtemperatur,
missosq; Mathia pontifice, rogant Simonē ut ad
se introiret, quem saepe timuerant: cum his au-
tem precatores erant, etiam qui Zelotas Hiero-
solymsis fugerant, domus quisq; sua desiderio &
fortunarum. Ille autē nimis superbē se dominum
fore pollicitus, uelut ciuitatem liberaturus in-
greditur, cū salutis eum latorem ac defensorem
sui populi clamor designaret. Vbi uerò cum suis
copijs

copys introijt, mox de propria potentia delibe-
 rabat: nec minus eos a quibus rogatus erat, quā
 eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos pu-
 tabat. Ioannes autē cū multitudine Zelotarum
 tēplo exire prohibitus, amissis etiam qua in ci-
 uitate habebat (nam statim res corū Simon cū
 socijs diripuerat) salutē iam desperabat. Tēplū
 tamen adiuuante populo Simon aggreditur. Illi
 autē in porticibus, perq; propugnacula stantes
 impetū propulſabant: multiq; ex Simonis parte
 oppetebant, multi saucij referebantur, quoniam
 Zelote ad dexterā superiores erant, eoq; ictus
 impenetrabiles habebant. Et quāuis loco plus
 possent, turres tamen quatuor maximas fabri-
 cauerāt, ut ex alto uidelicet missilia torquerēt:
 unam ad orientalem augulū, ad septentrionalē
 aliterā, super xystū tertiā, in angulo alio contra
 ciuitatē inferiōrē. Quarta uerō turris supra uer-
 ticē Pastophoriorum condita erat: ubi moris est
 unū de sacerdotibus astantē post meridiē, quod
 septimus quisq; dies inciperet, tuba significare:
 rurſusq; uesperī, q̄ desincret, nunc serias popu-
 lo, nunc ut opus faciat, denuntiantē. Per turres
 autē disposuerūt balistis saxorūq; tormenta, &
 sagittarios, & fundarū scientes. Itaq; tunc Si-
 mon pigrius ad impetus monebatur, cū suorum
 pleriq; mollescerēt: ampliorib. tamē copys fret⁹,
 propius accedebat. machinarum enim missilia
 delusa ngius, multos pugnantium perimebāt.

De Vespasiano in imperatorem electo CAP. X.

PER idem tempus Romanos quoq; sauiora mala circūueniūt, aderat enim ex Germania Vitellius cū exercitu, aliā praterea ingentē multitudinē secū trahens. Et cū eū destinata militi spatia non caperent, totā urbem pro castris habebat, omnemq; domū repleuit armatis. Illi autē conspectis Romanorū diuitijs oculis insueris, & auri argentiq; stupore perfusi, nix cupidinē continebāt, adeo ut in rapinas se cōuerterent, & eos qui obulare conarentur occiderēt. Et in Italia quidē ita res erant. Vespasianus autem postquā Hierosolymis proxima depopulatus, Casarcā reuertebatur, audiūt Romanorū tumultus, et Vitelliū principē. Hoc autē, licet ipse imperiū pati, sicut binē imperare nosset, ad indignationē perductus est: dominumq; dedignatur cum qui uelut desertū inuasisset imperiū. Doloꝛe autē sauciū cruciatū ferre nō poterat, neq; alijs uacare bellis, cū patria uastaretur. Verumtamen quantū ira impellebatur ad ulciscendū, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim fortunā posse noua facere, priusquā ad Italiam, praesertim hyemis tēpoꝛe ipse transiret: plūsq; iam crescentē iracundiā cohibebat. Rectores autē cum militibus conuenientes, apertē iam de mutatione tractabant: et cum indignatione uociferantes, incusabant Roma constitutos milites, & in delicijs agentes.

qui

qui ne famā quidem belli sustineant, quibus libuerit decernere principatū, & spe questus imperatores creare. Se autē laboribus tot exactis sub galeis senescentes, alijs condonare potestati, cum apud se digniorem habeant imperio: cui si hanc amiserint, quam iustiorē, vel quando referrent erga se beneuolētia gratiam? Tanto autem *Vespasianū* quā *Vitelliū* iustius esse principē fieri, quanto illis qui eum declarassent ipsi praearent: non enim se minora perulisse bella, quā qui ex *Germania* uenissent: neq; illis qui tyrannum inde deducerent, in armis deteriores esse. Nullū autē in creando *Vespasiano* fore certamen: non enim senatum populūue Romanū, *Vitelli* libidines pro *Vespasiani* pudicitia perpressuros, nec pro bono imperatore crudelissimū tyrannum, aut filiū pro patre optaturos principem. Maximū enim pacis tutamen esse, uerā in imperatore praestariam. Ergo siue pericia senectutis debeat imperiū, habere se *Vespasianū*: siue adolescentia uiribus, *Titum*: ex amborum enim aetate quod sit cōmodū decepturos. Non solū autē se ministraturos declarati imperij uires, qui tres legiones, regi q; habeāt auxilia: sed etiā totū orientē partiēq; *Europa* extra *Vitelli* timorem constitutam: atq; insuper qui essent in *Italia* propugnatores *Vespasiani*, fratrem atq; aliū filium: quorū alteri multos dignitate praeditos iuuenes sociatum iri sperabat, alteri uerō

etiam urbis essent cōmissa praefectura: quae pars ad imperij principia nō parū uideret. Postremò si ipsi cessarent, senatū fortasse declaraturū eum principem, quē cōseruatores milites dehonestarent. Hac primò per cuneos milites loquebātur: deinde se adorti inuicē, Vespasianū imperatorem appellant: eumq; ut in periculo constitutū imperiū cōseruaret, orabant. illi autē olim quidē rerū omnium cura fuit, nequaquā uerò imperare uolebat, dignū quidē se factis existimans, priuata autem uita securitatem, clarioris fortuna periculis anteponebat. Recusanti autem rectoribus magis instabant: & circūfusi milites cū gladijs mortē ei minitabantur, nisi uiuere uellet uel dignus esset diu tamen reluctatus, quod renuebat imperiū postremò cū his qui se designauerant minime dissuadere posset accepit.

Aegypti descriptio, & Phari.

CAP. XL

Mariano autē ceterisq; rectoribus, qui cū ad imperiū inuitauerāt, et exercitū alio nociferante, ut se in hostes oēs duceret, prius res Alexandrinas procurandas putauit sciens Aegyptū plurimā esse partē imperij, ppter frumentariam functionē: eaq; si positus esset, ut quoq; si perstares, Vitelliū decyciedū sperabat: nec enim ppeffurū esse populū fame oppressū. Simul etiā duas legiōes, quae apud Alexandriā degerēt, sibi cupiebat adiungere. Cognabat etiā ppugnaculo sibi fore illā regionē, aduersus incerta for-

tuna.

tuna. Nam et terra difficilis accessu, mariq; im-
portuosa est: & ab occidente quidem arida Li-
byam habet obiectā, à meridie uerò limus qui
Syenē ab Æthiopia dirimit, nauibusq; inuias
Nili fluminis cataraclas: itēq; ab oriente mare
rubrū, ad Copton ciuitatē usq; diffusum. Septē-
trionale uerò munimentū habet terram usq; ad
Syriam, & quod dicitur Ægyptium pelagus,
ibiū portibus carens. Hoc quidē modo Ægy-
ptus ex omni parte tuta est. Inter Pelusiū uerò
& Syenem, per duo millia stadiorū porrigitur.
Ex Plinthise autē ad Pelusiū, nauigatio est sta-
diorū trium milium & sexcentorū. Nilus au-
tem ad Elephantinem oppidum usq; nauibus
ascēditur: namq; ulterius progredi, ut supra di-
ximus, cataracla nō sinunt. Portus autē Ale-
xandrinus etiā in pace nauibus aditus difficilis
est: nam & odiū perangustū habet, saxiq; la-
tēribus à directo cursu defleclitur: & leua qui-
dē pars manufactis brachijs eingitur: à dexte-
ra uerò Pharus obiecta insula, currim maximā
sustinet, ad CCC. usq; stadia nauigantibus igne
lacentē, ut quā longissimē difficultatē applicā-
darū nauū praeueant. Circū hanc autē insu-
lam, opere instructo ingentes muri sunt, quibus
afflictū pelagus, et aduersis obicib. fractū, aspe-
riorē facit meatū, eoq; periculosum per angu-
stia aditū. Intus tamē portus ipse intissimus est,
& x x x. stadijs magnus, in quem tam quā de-
D d 3
sunt

sunt illi terra ad beatitudinē deuehūtur, quā-
 que superant ex domesticis & indigenis, in to-
 tum orbē diuisa exportantur. Itaq; non sine ra-
 tione V. spasianus Alexandrinarum rerū erat
 cupidus, ad totius imperij firmamentū. Proinde
 statim ad Tiberiū Alexandrū literas dedit, qui
 Aegyptū et Alexandriā regebat, indicās militū
 alacritatē: quodq; ipse (quod necesse fuit) susce-
 pto munere principatus, operā atq; adiumentum
 eius assumeret. Alexander autē simul ut Vespasiani
 legi epistolā, prōpto animo, et legiōes eius
 sacramēto rogauit & populū: utriq; autē libe-
 tissimē paruere, uirtutē uiri ex proxima admi-
 nistratione scientes. Et ille quidē permissa sibi
 potestate, omnia quae imperij usus exigere, ad-
 uenit quoq; principis necessaria iam parabat.

Vespasianus Iosephum captiuitate liberat. C. XII.

Opinione uirō citius declaratū in oriente
 V. spasianū imperatorē, ubiq; fama nū-
 tianit. Et uniuersae quidem ciuitates siq; dies
 habebāt, nūtiq; latitiā pro eo simul & sacrifi-
 cia celebrabāt. Legiōes uerō apud Mesia Pā-
 noniamq; degētes, quae propter Vitellij audaciā
 paulō antē fuerant cōcitatae, insurandū Vespasiano
 maiore gaudio praeuenerūt. Vespasianus
 autē Caesarcā reuersus, iam Berytū uenerat, ubi
 multa quidē e Syria, multaq; ab alijs prouincijs
 legationes aderant obuiā, coronas ei & grau-
 laoria decreta a singulis ciuitatibus offerētes.

Affuit

Affuit autē rector etiā provincie Mutianus, populorū alacritatē, iurataq; per ipsum principem sacramenta rennans. Vbiq; autē Vespasiani notis obsecundante fortuna, rebusq; ad eū plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, qd nō sine Dei providentia sumpisset imperiū, sed iusta quedā sati ratio, ad eius potestatē circūduxisset rerū omniū principatū. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant imperiū premonstrātia) & Iosephi dicta, quibus cū Nerone nino ausus fuerat appellare imperatorē, admirabat virū quē adhuc habebat in iuvenili: advocatoq; Mutiano cū amicis & rectorib; alijs, primū q̄ strenuus fuisset Iosephus, quantūq; Iorapdenu expugnādus propter eum laborasset exponit: deinde nationationes eius, quas ipse quidē timoris causa suspicarentur esse figmenta: tēpus autē divinas fuisse, et rerū exitus probavisset. Tumq; inhonestū esse ait, ut q̄ sibi angustasset imperiū, nocisq; Dei minister ac nūcius exstisset, adhuc captivi loco haberetur, fore enīq; sustinere adversam: vocatūq; ad se Iosephū solui iubet. Hoc autē factō, alij quidē rectores ex ea gratia quā alienigena revulisset, præclara etiam de se sperāda esse arbitrabantur. Titus verò, qui cū patre aderat, instū est, inquit, pater, una cum ferro etia probro Iosephū solui: eris enim, eāquā nec initio vincētus sit, si nō dissolverimus, sed incidimus catenas: namq; id

agi solet in his qui nō rectē fuerint uincti. Eadē
V. spasio placebāt, & quidā interniciens se-
 curi caenas abruptit. *Iosephus* qdē pro his qua
 predixerat, pramio sama donatus, & de futu-
 ris iam dignus cui credendum esset habebatur.

De Vitellii morte & moribus. CAP. XIII.

Vespasianus autem responso legationibus
 reddito, iusteq; pro meritis administra-
 tionibus ordinatis, *Antiochiā* venit. Et quonā
 primū tenderet cogitans, *Alexandrino* itinere
 prastabilius esse duxit, quā *Roma* ageretur cu-
 rare. *Alexandriā* enim stabilem esse, Romanas au-
 tē res à *Vitellio* perturbari. Mittit igitur in *Ita-
 liā* *Mutianū* cū multis equitū peditūq; copiis: q-
 uamē propter hyemis asperitatē ueritus nauiga-
 re, per *Cappadoas* & *Phrygas* ducit exercitū.
 Inter hæc autē *Antonius Primus* adducta le-
 gione tertia ex his quæ apud *Mosiam* morabā-
 tur. (illā enim regebat provincia) bellū gerere
 cū *Vitellio* properabat, *Vitellius* autē cū magna
 manu *Cecinnam* obuiam ei mittit. Is autē *Ro-
 ma* profectus, quamprimū circa *Cremonā* *Gab-
 lia* *Antonius* consequitur, quæ cōfinis *Italia* ci-
 uitas est: ibiq; conspecta hostiū ordinatione ac
 multitudine, pralio quidem congregi non au-
 debat, discessum autem periculosum reputans,
 de prodicione deliberabat. Conuocatis autem
 cēturionibus & tribunis sibi subditis, ut trāsi-
 rent ad *Antoninum* suadebat: *Vitellij* quidam
 rebus

redus detrahens, *Vespasiani* autem vires extol-
 lens: & aliter nomen imperij tantū, alterū vir-
 tutem habere cōmemorans: ipsis quoq; melius
 esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumq;
 se multitudine superatum iri sciant, voluntate
 periculū praeuenire. Nā *Vespasianū* quidē ido-
 neū esse etiam sine ipsis ad reliqua vindicanda:
Vuelliū verò ne cū ipsis quidē praesentia posse
 servare. Multa locutus in hunc modū quod vo-
 luit persuasit, & cū milite transfugis ad *An-*
toniū. Eadem verò nocte milites praenitudo fir-
 mal ac metus cū, si vicisset, a quo missi fuerāt,
 occupavit, eductūq; gladijs, *Cacinnam* obtrun-
 care voluerunt: sic cissentq;, nisi his aduoluit tri-
 buni supplicassent: quāobrem eade quidē se
 abstinerunt, nictū autē quasi proditorē *Vi-*
tellio transmittendū habebant. His auditis *Pri-*
mus Antonius cōtinuò suos monet, eosq; cum
 armis in defectores ducit. Illi autē instructi ad
 praliū, paulisper quidem resistunt: mox autē
 loco pulsī, *Cremonā* fugerūt. *Primus* autē comi-
 tatus equitibus cursus eorū praenexit, & ante
 civitatē circūclusum plerūq; multitudine pre-
 rems: aggressus autē reliquos, oppidū multis
 pradari permisit: in quo multi quidem hospites
 mercatores, multi verò indigena periere, totūq;
Vuelli exercitus, virorum x x x. milia & du-
 centi. Quin & *Antonius* eorū quos de *Ma-*
sia adduxerat, quadringenta milia & quingentos

amittit: solus autē ninculis Cecinnā, verū ge-
 starū nūtiū ad V. spasianū mittit: qui ad eū in-
 eromissus & colludatus est, & proditoris de-
 decus insperatus protexit honoribus. Roma autē
 Sabinus ubi Antonium appropinquare cogno-
 nit, fiducia recreatus est: collectisq; uigiliū cohorti-
 bus, nocte occupat Capitolium: luce uerò facta
 multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus
 fratris filius, pars ingens obtinēda uictoria. Sed
 Vellius de Primo quidē minime curabat: his
 autē iratus qui cū Sabino defecerāt, & nobiliū
 sanguinē pro ingenua crudelitate suū, immis-
 sit Capitolio quā secū adduxerat militū manū:
 ubi multa ab his itemq; ab illis qui replū tene-
 bāt pugnantibus, audacter admissa sunt: postre-
 mō autē Germani, q̄ multitudine superabant,
 collē obtinuerūt. Et Domitianus quidē cū mul-
 tis Romanorū uiris insignib⁹, diuina quadā ra-
 tione saluus euasit: reliqua uerò multitudo tota
 lanxatur. Et Sabinus quidē ad Vellium ductus
 occiditur, milites autē direptis donarijs, templū
 incendit. Tumq; postero die cū exercitu uenit
 Antonius, cumq; Vellii milites excipiunt: co-
 trisario cōmisso intra urbē p̄ualio, omnes inte-
 nere. Proceat autē ebrus de palatio Vellius,
 & ut affollet in extremis, longiare laxa prodige
 mensa refertus: tractus autē per populū, uariōq;
 cōumeliarū genere dehonēstus, in media ur-
 be ingulatur, octo menses ut dicit, quinq; potius

imperio : quem si uinere diutius contigisset , ne opinor , eius luxuria minime sufficere potuisses imperiū : aliorum uerò mortuorū supra L. millia numerata sunt. Hac quidē gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero autē die Mutianus cū exercitu Romam ingreditur, & Antonij militibus à eade repressis (adhuc enim hospitia perscrutando, & Vellij milites, & ex populo plurimos qui cum illo senserant, occidebant, examinationis diligentiam iracundia praeuenientes) Domitianum productum populo rectorē insinuat, usq; ad patris aduentum : populus autem iam timore liberatus, imperatorem praedecit Vespasianum : simulq; & illum confirmatum, & Vitellium esse deiectum festalasia celebrabat.

Titus mittitur contra Iudaeos à patre. C. XIII.

Cum autē Vespasianus Alexandria uenisset, gesta ei Romae nūtiata sunt, & legati ei ex toto orbe cōgratulantes affuerūt : cūq; maxima post Romā ciuitas esset, angustior multitudine uidebatur. Firmato autē iam totius orbis imperio, rebusq; populi Romani ueteris spē conseruatis, Vespasianus in Iudaeae reliquias intēdit animū. Et ipse quidē exacta hyeme, Romam proficisci parabat, resq; apud Alexandriam maturē componere proponebat : filium uerò Titum cū selectis copiis ad excidēdam Hierosolymā mittit. Qui cetero uinere Nicopolim usq; progressus

gressus, ab Alexandria ciuitate x. x. stadiorum
intervallo distantē, inde milite longis navibus
imponit: Niloq; flumine post Mendesiū tractū,
Thmuin usq; uehitur, hinc autē egressus in ter-
ram, apud Tanin ciuitatē diuerit. unde secūda
ei māsis fuit ciuitas Heraclea, & Pelusiū ter-
tia. Hic autē milite per biduū recreatio, tertio
die Pelusij fines transijt: unamq; mansionē pro-
fectus per solitudines, ad Casij Iouis templū ca-
stra posuit: posteroq; die apud Ostracten, qua
māsis aqua inops est, ob quā causam aduectitia
utuntur indigena. Hinc apud Rhinotolurā re-
quiescit: & inde progressus in quariā mansio-
nem, Raphiam uenit, qua prima occurrit Syria
ciuitas: Gaza uerò quinta māsis castra susce-
pit, & postea in Ascalonē, atq; hinc Iamniā,
deinde Ioppen, et ex Ioppe Casareā peruenit:
decreto apud se, alias militū copias congregare:

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER VI.

De triplici seditione apud Hierosolymam. CAP. I.

ITVS quidem ad eum modū
quē prädiximus, emensa ultra
Aegyptū ad Syriam usq; so-
litudine, Casaream uenerat: ibi
enim exercitum decreuerat or-
dinare. Illo autē adhuc apud Alexandria and
cum

cum patre imperiū, quod nuper ei Deus permis-
 serat, disponente, contigit etiā seditionē, qua a-
 pud Hierosolimam erat, auctā trifariā diuidi,
 & aliam partē in aliam uerū, quod ut in malis
 optimū quis dixerit, factūq; in iustitia. Nam Ze-
 lotarū quidem in populū dominatio, qua autor
 erat excidiū ciuitatis, unde experit, & per quos
 creuerit, diligenter superius declaratū est. Hanc
 autem non errauerit quisquā, dicens seditionem
 in seditione esse factā, ac ueluti rabida fera, ex-
 ternorum penuria, in sua viscera sanire solet:
 sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab initio
 Zelotas in templū à populo separauerat, uelut
 indignari simulans ob ea quæ in dies singulos
 Ioannes auderet, cum ne ipse quidem à cadibus
 quiesceret: re autē uera sese posteriori tyranno
 subiectū esse minime ferens, summa rei deside-
 rio, propriaq; potentia cupiditate, ab alijs dese-
 cit: ascitis etiam Iuda Chelcia filio, & Ezronis
 Simone potentissimā: prater quos erat etiam
 Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum
 singulos Zelota nū exigui sequebātur: occupa-
 soq; interiore templi aditu, super eius portas in
 sacris foribus arma ponant. & abundare qui-
 dem se suis necessarijs confidebāt: sacrarū enim
 rerum copia suppetebat, nihil impiū existiman-
 tibus: paucitati uerò suorū timentes, pleriq; in
 locis suis otiosi manebant. Ioannes autē quanto
 superior erat uirorū multitudine, tanto loco su-
 perabat.

perabatur: hostesq; habens à uertice, neq; sine metu conabatur incursum, & pra iracūdia cessare non poterat. Plus autē mali perferens, quā Eleazari partē afficiens, tamē non remittebat: crebri enim fiebat impetus, & missiliū iactus, totumq; polluebatur cadibus templū. Filius autem Giora Simon, quē rebus desperatis inuitatum, ulro sibi tyrannū spe auxilij populus introduxerat, et superiore cinitatē retinēs, & inferioris plurimā partē, animosius iam Ioannem eiusq; socios adoriebatur, quasi qui desuper impugnarētur. subiectus autē illorū manib⁹ erat, sicut & illi superiorū. Et Ioannē eueniebat duplex p̄aliū perferentem, ladi pariter ac ladere: quantoq; uincebatur, eo q̄ Eleazaro esset humilior, tāto plus ladebat, Simone celsior constituit: cū inferiores aggressus etiā sola manu sine labore prohiberet: desup uerò ex sano iaculantes, machinis deterreret. Quippe balistis & nō paucis lanceis utebatur, saxorūq; tormētis: quibus nō solū bellāses ulciscebat, sed multos etiā sacra celebrātiū perimebat. Quamquā enim ad omne impietatis genus rabidi ferebātur, tamen eos qui sacrificare cuperēt recipiebāt, cū suspitione & custodibus indigenas perscrutādo. Hostes enim etiā qui exorassent eorū crudelitātē, post exituri subcissima seditionis opera cōsumebantur. Missilia namq; machinarū ni ad aram usq; templumq; peruenientia, in sacerdotes sacra

ora celebrantes cadebant : ac multi qui properantes ab ultimis finibus terra ad sanctissimum locū uenissent, ante ipsas hostias procubuerunt : aramq; uniuersis Græci & Barbari adorandam, suo sanguine imbuere. Indigenis autē mortui alienigena, ac sacerdotibus profani miscebantur : perq; arua diuina, stagnū fecerat diner sorum cadauerum sanguis. Quid tantum passa es ó miserrima ciuitas a Romanis, qui tua intestina scelera purgaturi flammis inuolare ? Iam enim Dei locus non eras, neq; manere poteras, domesticorū funerū facta sepulcrū, & qua sanū civili bello tumultū constitueras : poteris autem denū fieri, poteris, si unquā uastatorē tui Deū placaueris. Sed enim reprimēda sunt qua dolēt, lege scribendi : quando nō domestici luctus, sed exponendarū rerum hoc tempus est. Prosequar autē seditionis facinora cetera. Ergo diuisis triariam insidiatoribus, Eleazarus quidē eiusq; socij, qui sacras primitias conseruabant, in Ioannem ebrj ferebantur. Qui uerò huic parērent, plebem diripientes in Simonē rebellabant, cum ipsi quoq; Simoni cōtra diuersa partis seditiones adiumentū esset ciuitas. Si quando igitur ex utraq; parte apperebatur Ioannes, obueriebat socios suos : & de ciuitate quidē subeūtes, missis ex porticibus telis, de templo uerò iaculātes, machinis ulcisciebatur. Quoties autem desuper instantium molestia caruisset (frequentē enim ebrietas

ebrietate & lassitudine cessabant) liberius in
 Simonē eiusq; socios cū pluribus irruerat. Sem-
 per autē quatinū in ciuitate pepulisset in fugam
 uersos, ades frumenti plenas omniumq; uensi-
 liū incēdebat: idemq; hoc illo regrediente, Simō
 insecutus agebat: ueluti cōsulio pro Romanis o-
 mnia corrumpere qua ad obsidionē ciuitatis
 erant preparata, suarumq; uirū uernos abscin-
 derent. Deniq; consigit unā exuri omnia circū
 templū, & inter proprias acies solitudinē atq;
 aream pugne fieri ciuitatē: cōcremari autē pau-
 lo minus omne frumentū, quod non paucis an-
 nis sufficere potuisset obsēsis: deniq; sane capti
 sunt, qua minime quiuissent, nisi eam sibi met
 comparauissent. Undiq; autē insidiatoribus &
 consimilibus oppugnantibus ciuitatē, medius po-
 pulus uelut aliquod magnū corpus lucrabatur.
 Senes uerō ac muliercula intestinis malis atto-
 nita, pro Romanis uota faciebant: externumq;
 bellū, quo domesticis malis liberarētur, expe-
 bant. Grauis autē metus ac terror. fedissimus
 occupauerat: & neq; consilij capiendi tempus
 erat, ut uoluntatē mutarent, neq; pactionis aut
 fuga spes cupientibus. Etenim custodiebantur
 omnia: dissidentesq; latronū principes, quoscūq;
 Romanis pacatos esse, uel trāsfigere ad eos uelle
 sentirent, quasi cōmunes hostes interficiebant:
 solumq; in occidendis uita dignis concordēs
 erant. Et pugnantium quidē nocte dieq; cla-

mor perpetuus erat : sed metu acerbiores erant
 lugentium questus. Et assiduas quidē lamenta-
 tionis causas, calamitates praebebāt: imor autē
 includēbat ululatus : atq; obmutescente dolore
 praeformidine, tacito gemitu cruciabantur: neq;
 iam aut reuerentia iuniorum apud domesticos erat,
 neque mortuis cura sepultura adhibebatur.
 Quorum amborum hac causa erat, quod de se
 quisq; desperabat. In omni enim re animos re-
 miserant qui cum seditiosis nō erant, quasi con-
 sinuo modis omnibus morituri. At uerō sedi-
 tiosi congeſta in tumulum cadauera cōculcan-
 tes dimicabant: & ex mortuis haurientes au-
 daciam, quos sub pedibus ceruebant, immanius
 sauebant: semperq; aliquid in se perniciosum
 excoſcantes, & quod uisum fuisset sine mise-
 ratione facientes, nullam cadis aut crudelitatis
 uiam pratermiserunt: adeo ut etiā sacris materijs
 ad bellica cōficienda instrumēta Ioannes abu-
 teretur. Nam cū olim fulcire templum populo
 itemq; pontificibus placuisset, idq; x x. cubitis
 altius edificare, rex quidē Agrippa ex monte
 Libano aptas ei materias maximis sumptibus
 & labore denexit: hoc est, ligna & magnitu-
 dine simul & directā proceritate spectabilia.
 Interuentu autē belli opere interrupto, Ioannes
 his ſectis, q̄ sufficere longitudinē reperit, tur-
 res edificauit: & aduersus eos cōstituit, qui de-
 super à tēplo pugnarēs, post muri ambitū cōtra
 Be exciram

exedram occidentalem admotas, quā solū pote-
 rant, q̄ alia partes gradibus ex longinquo fue-
 runt occupata. Et ille quidē fabricatis ex im-
 pietate machinis subactum iri speravit hostes.
 Deus uerò laborem eius inuilem demonstrauit,
 & priusquā in his quicquā poneret, Romanos
 adduxit. Etenim Titus, postquā partē ad se col-
 legit exercitus, alijs uerò ut ad Hierosolimā oc-
 curterent scripsit, Cesaream profectus est. Erāt
 autē tres legiones, quae pridē sub eius patre Iu-
 daeam uastauerāt, & duodecima, quae olim cum
 Cestio male pugauerat, quāq; licet per id for-
 titudine esset insignis, tunc tamē eorū etiā me-
 moria quae perulerat, alacrius ad uindictā pro-
 perabat. Harū quidē quintā legionē inisit sibi
 per Animantia occurrere, decimā uerò ascen-
 dere per Hierichūta. Ipse quidē cū ceteris egres-
 sus est, quas regū quoq; auxilia plura quā du-
 dum, multiq; Syri auxiliares comitabātur. Sup-
 pletū est autē quatuor legionū quantū Vespasi-
 anus selectū cum Mutiano miserat in Italiā,
 ex his qui cū Tito accesserant: duo namq; millia
 de Alexandrino exercitu lecta, tria millia ue-
 rò ab Euphrate eum sequebātur, & amicorū
 spectatissimus beneuolentia simulq; prudentia.
 Tiberius Alexander, qui antea quidē Aegy-
 ptum administrauerat, nunc autē dignus qui
 exercitū reueret propterea indicatus, q̄ primus
 incipienti suae hospes imperio, & aū fide clarissi-

ma incerta fortuna sociatus est: idēq; cōsultor in
usus bellicos etate ac peritia precipuus aderat.

Titus explorator Hierosolymę periclitatur. C A. P. I.

Progressum vero in hostilem terrā Ti-
tum, antecede bāt regia omniaq; auxilia,
post eos niarū stratores, castrorumq; metatores.
Deinde rectorum sarcina atq; armari. Post hos
ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos,
quorū agmen equites sequebātur. Hi uerò an-
te machinas ibant, & secundum illos unā cum
lectis tribuni, & praefecti cum cohortibus. Post
autem circum aquilā signa, & ante signa in-
bicines, deinde acies senum virorum ordinibus
dilatata. Seruile autē vulgus à tergo cuiusq; le-
gionis, et ante hos sarcina. Omnium uerò nonissi-
mi mercenarij, eorūq; custodes coactores agmi-
nis. Procedens autē decenter cū exercitu, ita ut
mos est Romanus, in Gophnam per Samariidē
uenit, quae & prius ab eius patre fuerat occu-
pata, & tunc praesidijs tenebatur. Ibi autē unā
moratus uesperā, mane inde proficiscitur: pera-
ctaq; diei mansione, castra ponit in loco quē In-
dai sermone patrio Acathonaulona uocant,
iuxta uicū quendā Gabath Saul nomine, quod
significat uallē Saul, distantiē ab Hierosolymis
stadys ferē x x x. Hinc sexcentis propē lectis
equitibus comitatus, peruenit in ciuitatē, quā
sua esset, Iudaorūq; animos exploraturus: si for-
tē se conspecto, priusquam ad manus ueniretur.

B e a meim

meum cederet: audierat enim quod erat numerus, a
 seditionis & latronibus oppressum populum desu-
 derare quidem pacem: sed quod rebellantibus infir-
 mior esset, nihil conari. Quandiu quidem per viam
 qua ad murum duceret equitabat, nemo ante por-
 tas apparuit, ubi vero itinere ad turrim Psephi
 non declinato, transversum agmen equitum duxit,
 infiniti subito prosiliunt, quae Muliebres turre
 vocantur: & per eam qua contra monumentum
 Helena porta est egressi, equitatum intercidunt:
 atque alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum
 his qui diuertebant sese iungerent, a fronte op-
 positi, prohibuerunt: Titum vero cum paucis sepa-
 rant. Ille autem ultra quidem minus progredi pote-
 rat: a muro enim cuncta fossis patebant, & trans-
 versi erant horti, multisque maceris impediti: ad
 suos autem in aggerem constitutos recursus, interce-
 dente hostili manu, desperabatur. Quorum ple-
 riq; imperatoris periculum nesciebant: sed exi-
 stimantes eum secum reuertere, etiam ipsi fugiebant. Ti-
 tus autem in sua tantum fortitudine sita esse prospi-
 ciens spem salutis, flectit equum: & ut se sequeretur
 cum clamore comites adhortatus, in medios
 hostes irruit, ut ad suos transire festinaret. Quo
 quidem tempore maxime intelligi potuit, & belli
 momenta & imperatorum pericula Deum cura-
 re. Tot enim adversus Titum missilibus iactus, cum
 neque galea neque thorace sepius esset (non bella-
 tor enim, sed explorator, ut dixi, processerat)

nullum

nullum in eius corpus delatū est: sed tanquā n. eū ferirēt, ex industria mitterentur, omnia praeteruolabant: gladio uerò semper à lateribus instantes dirimēs, multosq; ante ora subueriēs, super cādentres agebat equū. Illorū autem clamor erat propter audaciā Caesaris, ut eū aggredi uenirent, cohortatio: fugaq; & discessio repentina, quociq; diuerteret cursum. Hinc autē se periculis participes, eū à tergo & à lateribus funderētur, adiunxerāt: una enim erat unicuiq; spes salutis, uia cū Tito patefacere, priusquā circūuentus opprimeretur. Deniq; duorū ex nimis peruinacib⁹, alter cū equo percussus est, altero uerò deiecto et occiso, equus eius abductus est. Titus uerò cū ceteris in castra saluus euadit. Iudaeis quidē, q̄ aggressione prima superiores fuerant, incōsulta spes animos extulit, magnāq; his in posterū fiduciā momentū temporaneū cōparauit.

De eruptionibus Iudaeorum contra Romanos castrametantes.

CAP. III.

Cesar autē, postquā ex Ammanite le-
gio sibi coniuncta est nocte, luce inde digressus ad Scopon accedit, unde iam & ciuitas & clara tēpli magnitudo conspici poterat: qua parte septentrionalē regionē ciuitatis cōtingens locus humilior, proprie Scopos nominatus est, distans à ciuitate stadijs VII. ibiq; duabus legionibus simul, quia legioni uerò retrorsum stadijs tribus castra muniri iubet: labore nātq;

Et tūc itineris auritos milites progredi ut-
 um est, ut sine firmidine murū struerent. Adon
 ut ē cœpto edificio, decima quoq; legio per Hie-
 ichunta aderat à Vespasiano preoccupatā: ubi
 madam pars armatorū in prasidio fuerat collo-
 cata. His autē præceptū erat sexto ab Hieroso-
 ymis stadio castra ponere, qua in parte mons,
 qui appellatur Elaeon, cōtra ciuitatē ab oriente
 situs est, altaq; interiacēte ualle discernitur, cui
 nomen est Cedron. Intra ciuitatē nerō sine re-
 quie confligentū dissensionē, eum primū ingens
 subito bellū foris interueniens refrenauit: et cō
 stupore seditiosi Romanorū castra inspectantes,
 trifariā distributa mala, inter se iniere concor-
 diā: rationēq; inuicē requirebāt, quidnā exspe-
 ctarent, quid'ue perpeSSI, tres muros contra nitā
 suam paterēnt opponi: belloq; tanta se fundēte
 licentia, tanquā spectatores bonorū operū sibiq;
 utiliū residerēt mœnibus clausis, remissiq; ar-
 mis ac manibus. In nosmetipsos profecto (excla-
 mat aliquis) tantūmodo fortes sumus: Romano-
 rum autē lucro ex nostra seditione sine sangui-
 ne oppidū cederet. His alios atq; alios cōgregātes
 exhortabātur: rapisq; armis, subito in legionē
 decimam ruunt: perq; uallem factō impetu, cum
 ingenti clamore murum adificantes Romanos
 aggrediuntur. Illi autem in opere distributi,
 armis ob eā causam pleriq; depositis (nec enim
 excursus Indeos ausuros esse credebam, et si
 maxime

maximè uellent, animos eorum seditione distra-
ctum iri arbitrabantur) præter opinionē pertur-
bati sunt: atq; opere quisq; derelicto, confestim
alijs recessere: multi autem ad arma properantes,
priusquam se in hostes cōuerterent, feriebantur.
Plures autē Iudeis semper adijciebantur, eorum
freti uictoria qui præcesserant, & quod cū pauci
essent, multiplex numerus & sibi & hostibus
uidebatur, quod secunda fortuna uterentur. Ro-
mani autē maximè ordinari consueti, & cū de-
core atq; præceptis bellū gerere scientes, ex per-
turbatione trepidabāt. unde tunc quoq; præciti
aggressionē cedebāt. Si quādo tamen sese cōuer-
terent ab insequentibus occupati, & a cursu re-
primebāt Iudeos, & ob impetum minus cautos
feriebāt. Semper uerò excursionē gliscēte magis
magisq; turbati, postremò castris pulsī sunt: 10-
raq; legio tūc in periculū uentura fuisse uideba-
tur, nisi hoc mature sibi nūtiato Titus eis iulif-
set auxiliū: mulenq; intrepās ignauiam, & suos
à fuga reuocasset: Iudeisq; à latere ipse cum his
irruēs, quos circa se habebat electos, multos qui-
dam occidisset, plures uerò sanctiasset, omnes au-
tem in fugam uersisset, atq; in uallem præcipites
compulisset. Illi autē prono in loco multa mala
perpepsi, postquam in aduersam partem euasere,
flectunt se iterū, & ualle intercedente cū Roma-
nis dimicabāt. Igitur ad mediū diem ita bellatū
est. Paulo autē post meridiē, Titus his qui secum

erant in subsidio collocati, alijsq; de cohortibus
aduersus excurrentes oppositis, reliquum agmen
ad murum in summo monte adificandum re-
misit. Iudæis autem hac fuga esse videbatur.
Cumq; speculator quē in muro posuerant, am-
ictu agitato signū dedisset, frequentissima multi-
tudo tanto impetu prosiluit, ut eorū cursus inma-
nissimis bestijs esset assimilis. Deniq; in aduersa
acie statumem nemo impetum sustinuit: sed tan-
quam machina percussis, continuo dissipari, pul-
siq; in montē refugiunt. In ascensu autem medio
Titus cū paucis relictus est: multumq; moranti-
bus amicis, qui pro imperatoris reuerentia con-
scio periculo perdurauerant, ut moriē appe-
tētib; Iudæis cederet, neq; pro his in discrimen
veniret, quos ante ipsum saluos esse non oportet-
ret: sed potius fortuna suam reputaret, quod non
minus officio fungeretur, nerum & belli & or-
bis dominus esset: necne in tanta fuga subsisteret,
in quo omnia niterentur: hac ne audire quidē si-
mulans, & ad se accurrentibus obstabat: eosq; in
ora feriens, cū, ut obniterentur, occidebat, &
per decline repente incumbēs, multitudine pro-
turbabat. Illi autē & viribus eius & obstina-
tione perterriti, ne iam quidē in ciuitatē fugē-
re: sed in utrumq; latus ab eo declinātes, rursus
fugientes insequēbātur: quos tamen aggressus à
latere, ipsorū quoq; impetū præpediebat. Dum
hac aguntur, etiam illos, qui superiora castra
munieb-

muniebant. ubi fugere inferiores uidere, metus
 ac turba occupat: totumq; agmen dispergitur.
 suspicantium excursus quidem Iudeorum ferri
 non posse. Tuum uerò in fugam uersum, nec enim
 unquam illo manente alios fugituros fuisse: Et tan-
 quam Panico terrore circumdant, alius alio fere-
 bantur: donec quidam cum in media pugna uer-
 sari imperatorem uidissent, plurimum metuentes,
 uniuersa legioni eius periculum cum clamore
 nuntiauerunt. Itaq; pudore reuocati, et fuga
 maius aliquid sibi exprobrantes, quod Casarem de-
 seruissent, totis uiribus in Iudeos uiebantur, et
 semel impulsos urgebant per decliuia. Illi autem
 paulatim recedentes pugnabat: cumq; Romani
 plus possent, eo quod superiores erant, in uallem
 omnes coacti sunt. Tuus autem contra se positus
 imminebat, et legionem quidem ad muri fabri-
 cam redire iubet: ipse uerò cum his quibus an-
 tea resistendo hostes arcebat. Itaq; si me nihil
 addentem obsequio, neq; inuidia detrahentem,
 uerum dicere oportet, ipse Caesar bis totam le-
 gionem periculo liberauit, atq; ita castra muni-
 endi copiam militibus praeiuit.

De intestina pugna azymorum diebus. C. A. II. III.

Remisso autem paulisper bello externo, ito-
 rum intestinum seditio suscitauit. Azymorumq;
 instans die, q est Aprilis mensis quar-
 tusdecimus (hoc enim se primis tempore opinatur
 Iudas ab Aegyptiis esse liberatos) Eleazarus

quidem cum socijs portam subaperiens, introire
cupiebat ex populo qui templum adorare cupe-
rent. Ioannes autē die festo ad protegendas insi-
dias usus est : & suorum quosdam ignotiores, ar-
mīs sub ueste latētib' instructos, quorum plerique
impuri erant, occultē inter alios sani occupandi
gratia submitit. Illi autem postquam intravere,
nescimētis abiectis, subieo armati apparuerunt.
Magna uerò flusim turba circa templum ac tu-
multus erat, cum alienus quidē à seditione popu-
lus, omnibus sine discrimine putaret, Zelota ve-
rò sibimet solum insidias comparatas. Verum hi
quidem relicta portarū custodia, & alij ex pra-
pugnaculis desilientes, priusquā manus confere-
rent, in templi cloacas confugere. Populares au-
tem ad aram delati. & circum templum appulsi
conculcabantur, eum lignis passim ferroq; cade-
rentur. Multos autem occisorū inimici privato
odio, quasi diuersae factionis socios interficiebāt.
Et quicumq; antehac insidiatorē aliquem offen-
derat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad
mortem. Sed qui atrocitate magna innocētes af-
ficerent, inducias cōcessere nocentibus, progres-
sosq; ex cloacis dimiserunt : ipsi autem interius
templum & omnes eius apparatus tenētes, con-
fidentius oppugnabāt Simonem. Seditio quidem
hoc mod' : quae tripartita fuerat, in duas partes
diuisa est. Titus autem castra propius ciuitatem
transferre cupiens de Scopo, contra-exkursus
quidem

quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse
arbitrabatur, posuit: alium verò exercitum insi-
sit totum quod erat usq; muros spatium com-
planare. Cunctis igitur maceris ac sepibus da-
rutis, quibus hortos ac pradia incolae pramunien-
tane, omniq; opposita quamvis frugifera sylva
excisa, repletum est quicquid erat canum &
vallibus impeditum: saxorum autem eminen-
tissimis ferro truncatis, humiliorem totum il-
lum tractum à Scopo usq; ad Herodia monu-
menta fecerunt, serpentium stagnum continen-
tia, quod olim *Beithara* vocabatur.

De Iudæorum dolo in Romanorum milites. C. VI

His deniq; diebus Iudæi Romani huiusmo-
di insidias parare. Seditiosorū audacis-
sima extra muliebres (que sic appellabant) pro-
gressi turre, simulato q; pacis eos studiosi pepu-
lissent, & q; timerent imperiū Romanorū, ibidem
versabantur, & aliter sub altero visibundi late-
bant. Alij uerò per muros dispositi, populorumq;
se esse simulantes, clamore pacem implorabant,
fixosq; poscebant: portasq; se patefacturos esse
pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem
nociferantes, unā etiam contra suos, ueluti por-
tis eos abigerent, lapides iaciebant: illiq; se nō
percurrere aditus uelle simulabant, & ciuibus
supplicare: cumq; ad Romanos sapissimè ire
conarentur, reuersi perturbatis similes uideban-
tur. Perim hac eorum calliditas, apud milites
quidem

quidē fide non carebat, sed tanq̃ hos quidem in manibus haberēt paratos ad suppliciū, illos uerò ciuitatē sibi aperturos sperarēt, opus aggredi festinabant. Tūc autē suspecta erat inuitatio, quia rationē non haberet: pridie namq; pronocatos eos ad pactionē per Iosephū, nihil mediocre sentire cognouerat, etiam tūc igitur milites manere loco suo praecepit. Iam uerò quidā operibus appositi, raptis armis ad portas excurrere ceperant. Hi autē qui expulsi uidebātur, primo quidē cedebant: deinde ubi ad turres porte propinquabant, cursu eos circumueniunt, & a tergo persequēbātur: qui uerò in muro stabant, lapidum his multitudine, omnigenumq; telorū simul infundunt: adeo ut multos quidē necarent, plurimos uerò sauciarent: nec enim facile erat à muro diffugere, alijs retro uolenter instantibus: & prae hoc pudor quòd rectores peccauerāt, itemq; metus, in delicto perserverare suadebat. Quamobrem cum hoste diu decernētis, multis uulneribus acceptis, neq; paucioribus redditis, postremò eos a quibus circumuēti fuerant repellere: quos tamē recedētes usq; ad Helena monumentum, Iudaei urgendo iaculis sequebātur: deinde insolenter fortuna maledicentes, & Romanos nuperabant fraude plectos: scutaq; aliē sublata crispantes iripudiabant, & cum laetitia nociferabatur. Milites autē interminatio principū, & Caesar iratus, huiusmodi oratione corripuit:

puit : *Judai quidem, quos sola regis desperatio omnia cū deliberatione faciunt atq; prudentia, fraudes & insidias cōponendo, eorūq; dolos fortuna prosequitur, q̄ sunt morigeri, sibiq; inuicē beneuoli ac fideles: Romani uerò, q̄bus ob disciplinā & consuetudinē obediendi rectoribus fortuna famulatur, nunc cōtrā peccant, & inēperantia manū debellantur: quod omniū est pessimum, præsente Casare, sine rectore dimicantes. Certe, inquit, plurimū ingemiscens militia leges, plurimū pater, cum hoc uultus audieris. Ille q̄ cum bellando senuerit, nunquam isto modo peccarit: leges autē, si ciam in eos qui minimū quid præter ordinem mouerint, morte uindicent, nunc totū desertorē exercitiū uideant. Modo autē scituros esse eos ait, qui arroganter egere, q̄ apud Romanos etiam uincere sine præcepto daci, infamia est. Hac Titus ad rectores locutus eū indignatione, certus erat, qua lege in omnes erat usus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi iamq; iuste morituri: circumfusa uerò legiones Titum pro cōmilitonibus obsecrabāt; paucorumq; temeritatem condonari cūclorū obediētia precabantur: emendaturos enim peccatum præsens, futura cōpensatione uirtutis. Placatus est Caesar utilitate simul ac precibus: nāq; unius hominis animaduersionē usq; ad factum promouēdam putabat, multitudinis uerò ad ueniam. Militibus quidē recōciliatus est, multum*

monens

monens: ut post hæc prudentius agerent: ipse vero, quemadmodum Iudæorum ulcisceretur insidias, cogitabat. In cruallo autem, quod usque ad muros civitatis erat, per quatuordecim congato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens intro traducere, milium validissimos a septentrionali tractu in occidentem septemplex ordine contra murum prædixit, peditibus in fronte, ac post eos equitibus acie terrena dispositis, mediisque inter utrosque sagittariis. Excursibus autem Iudæorum tanto præsidio præclusis, impedimenta trium legionum, nemine alia multitudo sine timore transiit. Ipse quidem Titus cum propè duobus stadiis abesses a muro, ad anguli eius partem contra turrim qua appellatur Psephinos, castra ponit: ad quam muri ambitus ex aquilone pertinens, flexitur ad occidentem: altera vero pars exercitus eam turrim versus, qua appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spatio similiter à civitate discedens: decima tamen legio in Eleon monte, ubi erat, manebat.

Descriptio Hierosolymorum. CAP. VI.

Civitas autem trino muro circumdata erat, nisi quæ vallibus iniquis cingebatur: ex ea namque parte, unius muri habebat ambitum: ipsa quidem super duos colles erat condita, contrariis fronsibus semet inspicientes, interueniente valle discretos, in quam domus creberrima destuebant: collum vero alter, quo superior civitas sedet

sedet, multò est excelsior, & in prolixitate dire-
 ctior: adeo ut quoniam inanis erat, castellum à
 David quondam rege vocaretur (is pater Salo-
 monis fuerat, qui primus tēplum edificauerat)
 à nobis autē forum superius. Alter autem, quò
 appellatur Acrà, inferiore sustinet cinitatē, &
 undiq; declinua est. Contra hunc autē tertius col-
 lis erat, natura humilior quàm Acrà, & alia
 lata ualle antiè diuisus. Verum postea, qua tēpe-
 state Asamonai regnabant, & uallē aggeribus
 replauerunt, ut tēplo coniungeret cinitatem, &
 Acrà alitudinē casam humiliorē fecerunt, ut
 ex ea quoq; sanū supereminēs cerneretur. Vallis
 autē quæ Tyropæon appellatur, qua diximus su-
 perioris cinitatis collē dirimi ab inferiori, usq;
 ad Siloam pertinet, in eam enim fontē, qui dulcis est
 ac plurimus, uocabamus. Fori autem cinitatis
 duo colles profundis uallibus cingebantur, &
 uirinq; obsistētib; rupibus, nulla ex parte adiri
 poterat. Trium uerò murorū uehementissimus qui-
 dem, propter ualles imminentiēq; his desuper
 collem quo erat cōditus, facile capi non poterat:
 ad hoc autē quòd loco prestabat, etiā firmissimè
 structus erat. David & Salomonis, aliorumq;
 inuicem regum, largissimis impēsis operi insum-
 ptum. Hac autē parte incipiens à turri, cui nomen
 est Hippico, & ad eam qua dicitur Xystus per-
 tinens: deinde curia, coniunctus, in occidentem
 templi porticum desinebat: parte autem altera
 ad os

ad occidentē ex eo loco ductus, per eum qui vocatur Betiso descēdens in Essenorū portam: deinde supra fontē Siloam in meridiē flexus, atq; inde rursus in orientē uersus, qua stagnū Salomonis est, & usq; ad locū pertinens, quē Ophlān norant, cum orientali porticu tēpli coniungitur. Secundus autē murus, à porta quidem habebat initium, quā Genath appellabant: hæc autē fuerat muri prioris: septentrionalem uerò tantummodo tractū ambiens, usq; ad Antoniam ascēdebat. Tertio muro turris Hippicos principium dabat: unde ad Borea tractū pertinens; deinde ad Psephina turrim ueniens, cōtra munimētum Helena, quæ Adiabenorū regina fuerat, Izetæ regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidē in angulo posita flectebatur cōtra Fullonis, quod dicitur, monumentum: cum uetere autē ambitu iunctus in Cedron uallem, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro cā partem ciuitatis, quā ipse addiderat Agrippa cinxerat, cum esset omnis antè nuda: exuberās enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat: tēpli q; septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta non paululū procefferat. Quin & quatuor collis incolebat, cui nomē est Bezetha, situs quidē ex aduerso Antonia, fossis autē altissimis separatus: quæ de industria ducta sunt, ne Antonia fundamētis colli coherētib; & accessui facilis sit, et minus edita: unde etiā fossa

alii

aliando plurimū turrib' celsitudinis adijciebat. Nominata est autem pars addita civitati noce indigena Bezetha, quod Latino sermone dicitur noua ciuitas. Eius autē partes incolis pro regi desiderantibus, pater huius regis eodē nomine Agrippa, murū quidē ita ut pradiimus inchoarat: ueritus autē Claudiū Casarē, ne magnificentiā cōstructionis ad nouarū rerū ac discordia suspiciōē traheret, fundamētis tantūmodo iactis, ab opere desisit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros ut ceperat. Saxa enim x x. cubitis longa, & decem lata cōtinebantur: qua neq; ferro facile suffodi possent, neq; machinis dimoueri: hisq; murus dilatabatur: profectō autē altitudinis quoq; plus habuisset, si eius magnificētia qui adificiū aggressus erat, minime fuisset inhibita. Rursus autem idē murus, etiā Iudeorū studio fabricatus, ad x x. cubitos creuit, & minas quidē binis cubitis, propugnacula uerō trinis habebat, totaq; altitudo ad x x v. cubitos erigebatur. Murum autē supereminēbāt turres, uiginti quidē cubitis in latitudinē, uiginti uerō in altitudinē, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plena ac solida: præterea structura ac pulchritudo saxorū nihil erat tēpto deterior. Post altitudinē uerō turris solidā, uiginti cubitis clarā, cella desuper ac cœnacula erās, aquarūq; pluuiarū receptacula, & torinosi latiq; singularū ascensus.

Eiusmodi quidē turres nonaginta tertius mu-
 rus habebat: earū autē internalla cubitos ducē-
 tenos. Medius uerò murus in quatuordecim
 turres, & antiquus in sexaginta, dinisi erant.
 Omne autē ciuitatis in gyro spatium triginta tri-
 bus stadiis finiebat. Cū autē totus admirabilis
 esset tereius murus, admirabilior Psephina tur-
 ris ad septentrionē occidentēq; surgebat in an-
 gulo, qua parte Titus castra posuerat: ex ea nā-
 que per L. X. cubitos edita, sole orto Arabia
 prospici poterat, & usq; ad mare, itemq; ad ul-
 tima finium Hebraeorū. Erat autē octo angulis.
 Contra eā uerò turris Hippicos, & iuxta dua,
 quas Herodes rex in antiquo muro adificane-
 rat: quāq; magnitudine sine pulchritudine ac
 formitate, uniuersis qua toto orbe essent, praes-
 tabant: nā prater naturālē animi liberalitatē, rex
 pro amore ciuitatis, operum excellentiā proprijs
 affectibus indulgebat: personiq; tribus charissi-
 mis, quarum nominibus turres appellauit, fratri
 & amico, & cōiugi memoriā dedicando: hūc
 quidē, ut dixi, amoris causa perempta, ijs autem
 bello amicis, cum fortiter decertassent. Hippicos
 quidē turris, amici uocabulo dicta, quatuor an-
 gulis erat. Singula autē L. X. V. cubitos in lati-
 tudine itemq; longitudine habebāt, & excelsa
 L. X. cubitos erant, nusquam inanes: supra so-
 liditatē uerò saxiq; adunatā cōpaginē puteus
 L. X. cubitis altus erat imbribus excipiēdis: su-
 per

per hanc autem duplici tecto domus, x x v. cubitis alta, inq; varia membra diuisa: et desuper eam minae quidē binis, propugnacula uerò ternis cubitis ambiebant: ut omnis altitudo ad octogintaquinq; cubitos numeraretur. Secūda uerò turris, quā fratris nomine Phaselo appellauerat, aequē lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidē autem cubitos in pile modum facta & solida eius altitudo surgebat: & super hāc decem cubitis adita porticus erat, instructa brachijs, itemq; propugnaculis septa. In media uerò porticu supereminens alia turris stabat, in mēbra magnifica & balneas diuisa, ne quid regalis ei usus uideretur deesse: in summo autē ppugnaculis minisq; erat ornata, cū omnis eius celsitudo propē ad x c. cubitos tolleretur: & specie quidē uidebatur assimilis Phari turri, quae Alexandria nauigantibus ignem procul ostendit: ambitu uerò ampliore dilatabatur: tūc autem tyrannicū domiciliū exhibebat Simoni. Tertia uerò turris Mariāmes (sic enim regina uocabatur) usq; ad x x. cubitos facta, per x x. alios cubitos in latitudinē tendebat, & magnificentiora ceterisq; ornatib; diuersoria sustinebat: cū id proprium, siq; dignū esse rex putauisset, ut uxoris nomine appellata turris, plus haberet pulchritudinis, q̄ quae uirorū nomini- bus uocitata sunt: sicut illa hac munitiores erāt, cui foemina nomē dederat, & cuius omnis alti-

tudo per l. v. cubitos erigebatur. Sed quas quā-
 tres turres tāta magnitudinis erant, ex loco ta-
 men, quo erant sita, multo uidebātur esse maio-
 res: nā & ipse antiquus murus, in quo erāt, ex-
 celsio loco fuerat conditus. & ipsius collis uelut
 quidam uertex alius propè ad x x x. cubitos
 eminebat, supra quē turres posita multū subli-
 mitatis assumpserant. Mirabilis etiā fuit lapi-
 dum magnitudo: nec enim ex uulgaribus saxis,
 aut qua homines ferre possent, uerū secto mar-
 more candido, & singulis per x x. cubitos lon-
 gis, latusq; decē, ac per v. alius erant adificata.
 quae ita inter se copulata erāt, ut singula turres,
 singula saxa uiderentur: sic autē manibus ar-
 tificū in faciē angulosq; formata, ut nusquā iū-
 ctura cōpaginis appareret. His autē in septen-
 trionali parte positis, intus aula regia cōiunge-
 batur: narratiōe omni praestātor. Nec enim ma-
 gnificētia uel structura operis, aliqua ex parte
 superari poterat: sed tota quidē muro p x x x.
 cubitos edito cincta erat: aequalis autē distācia
 turribus ornatisissimis ambiebat, ornata uiro-
 rū receptaculis & cornaculis lectorū cenū ca-
 pacibus. Inenarrabilis autem fuit marmorū na-
 rietas in ea, collectis ibi plurimis quae ubiq; ra-
 ra uidebātur, & fastigia simul proceritate tra-
 biū & ornamentorū claritudine mirabilia: mē-
 brorum etiā multitudo, & innumerata species
 adificij, plenaq; omnia supellectilis, cum pleraq;

in singulis ex auro essent, atq; argēto. Ad hæc multa porticus, alia per alia in circulū flexa, cōtūneq; in singulis, & quæ inter eas sub dio patebāt spacia, cum essent utiq; viridarijs sylvisq; variata, sū prolixas ambulatiōes habebas, aliis euripi cinctas. cisternas ubiq; signorū ancorum plenas, quibus aqua effundebatur: multasq; turres mansuetarū circū latices colubarū. Sed enim neq; pro merito exponi regia, qualis fuerit, potest: habetq; memoria cruciatū, referens, quātas res latrocinialis flamma consumpserit: nec enim hæc à Rom. incēsa sunt, sed ab insidiatorib. intestinis, ut suprā memorauimus in principio dissensionis. Et ab Antonia quidē omnia corripuit ignis: trāsijt autē in regiā, triūq; turriū tecta corripuit. Fanū autē conditū erat, ut dixi, supra durissimū collē. Et initio quidē nix templo atq; area sufficiebat, iacēs in summo planities, quod undiq; præceps erat atq; decliuus. Cū autē rex Salomon, qui etiā templū adificauerat, muro eius partē ab oriente cinxisset, una porticus aggeri est imposita: & manebat ex alijs partibus nudum, quoad seculis posterioribus, semper aliquid aggeris accumulāte populo coaquatus collis latior effectus est. Perruptio autē septentrionali quoq; muro, tantū assumpsere spaciū, quantum postea totius fani ambitus incluserat. Triplici autem muro colle circūdato, spe maius opus extructū est: in quo lōga secula consumpta

sunt, omnesque thesauri sacri, quos toto orbe missa Deo munera repleuerant, ita in superiore ambitu, quàm inferiore templo edificatis: cuius quoddam humilimum fuit, trecentis cubitis munerat, in quibusdam uero locis pluribus. Non tamen omnis altitudo fundamentorum uideri poterat, muleum ualibus obrutum, ut angustas uias oppidi coequaret. Saxa uero quadragenum cubitorum magnitudinis erant: nam et pecuniarum copia, et populis largitas, maiora dictum conabatur: quodque nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate ac perseverantia explicabile uidebatur. Tantis autem fundamentis digna erant opera imposita. Duplices porticus omnes, quas columna sustinebant quinque cubitis alta, de singulis saxis marmore candido, et laquearia cedrina protegebant. quorum naturalis magnificentia, quodque ligno rasiti erant, apteque cohaerebant, operapretiū spectantibus exhibebat: nulloque aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornabant. Lata autem per sex cubitos erat: omnisque gyrus earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum autem sub dio spatium uariabatur, omnium quidem generum lapidibus stratum: quia uero ad secundum templum ibatur, cancellis septem saxeis ad tres cubitos altis, nimiumque grato opere factis: ubi aquis deposita interuallis columna stabant, legem castimonia pramonentes, alia Græcis, alia Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debere.

Sancti

Sāctum enim vocabatur alicrū sanum, et quatuordecim gradibus ascēdebat a primo: quadratūq; sursum erat, & proprio muro circumdātū, cuius exterior celsitudo, quāvis X L. cubitis surgeret, tamen gradibus regebatur. interior autē XXV. cubitorū erat, quoniā in altiori loco per gradus adificata non tota pars interior cernebatur, colle obiecta. Post XI III. autē gradus, spatium erat usq; ad murum CC. cubitis planū. Hinc rursus alij quinque gradus, & scale ad portas ducebāt: a septentrione quidem ac meridie octo, quaternae utrinque; uidelicet, dua uerō ex oriente. Necessario nāq; proprius locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro discernebatur: altera quoque porta opus esse uidebatur. Cōtra primā uerō, secreta erat ex alijs regionibus una porta meridiana, & una septentrionalis, quibus ad mulieres introibatur: per alias enim trāsire ad mulieres non licebat. Sed nec suā portā interiecto muro transgredi licebat. Pauebat enim locus ille pariter indigenis & hospitibus fœminis, religionis causa ueniētibz. Occidua uerō pars nullā portā habebat, sed perpetuus ibi murus erat extructus. Inter portas autē porticus, à muro intro propè à thesauro aduersa, magnis & pulcherrimis colūnis sustinebātur: erāt autē simplices, ac prater magnitudinem nullare ab inferioribus aberant. Portarum autem, alia quidē auro & argento

undiq; recta erant, utq; postes ac frons: una ne-
 rò extra templū ere Corinthio, quæ multū ar-
 gento inclusas & inauratas honore superabat.
 Et bina fores quidē in singulis ianuis erant tri-
 cenis cubitis alta, quinifdenis etiā late: post in-
 troitū nerò, ubi latiores fiebant, tricenis utrinq;
 cubitis exedras habebant: exēplo quidē turris
 longas & latas, supra nerò quā viginti cubitis
 celsas: singulas autē bina colūna duodenūm cu-
 bitorū crassitudine sustinebat, Et aliarū quidē
 portarū magnitudo par fuit: quæ nerò supra Ca-
 rinthiam posita, quò mulieres conveniebant, ab
 oriente aperiiebatur, porta tēpli sine dubio ma-
 ior erat, quinquaginta enim cubitis surgens,
 quadraginta cubitorū fores habebat, ornatūq;
 magnificentiorem: quoniā crassiori argēto atq;
 auro nestiebatur: quod quidē nouē portis insu-
 dera: Tiberij pater, Alexāder. Gradus autem
 quindecim à muro, qui mulieres segregabat, ad
 maiore portā ducebāt: namq; illis qui ad alias
 portas iter dirigerent, quinq; gradibus erant
 breuiiores. Ipsum nerò templū in medio positū,
 hoc est, sanū sacrosanctum, duodecim gradibus
 ascendebar. Et à frōse quidē aliūdo eius &
 latitudo, centenos cubitos habebat: ponē autem
 x l. cubitis angustius erat: aditus enim, veluti
 quibusdā humeris, utrinq; nicenū cubitorum
 producebatur. Prima nerò eius porta l. x x. cu-
 bitis alta erat, & x x v. lata, neq; fores habe-
 bat,

bat, calum enim undiq; cōspicuum lateq; patēs significabat: erantq; tota frōtes inaurata: ac prima ades omnis perlucebat extrinsecus, aureoq; circū interiorē sani parietē splendida cuncta cernentibus occurrebat. Cū autē interior eius pars cōtignatione intersepta esset, adiacens ei prima ades patebat in altitudine perpetuā: perq; novaginta cubitos tollebatur, cū longa x l. cubitos esset, ac x x. transversa. Interior nerō porta tota inaurata erat, ut dixi, & circū eā auratus paries, desuper autem habebat aureos pāpinos, unde racemi statura hominis pēdebāt: & quia cōtignatio iam intercedebat, tēplū exteriore humilius nidebatur: et fores habebat aureas, quin quaginta & quinque cubitis altas, sexdecim nerō latas. Ad hac aulam lōgitudine pari: hoc est, velū Babylonū, hyacintho, & bysso, & cocco, & purpura variatū, mirabili opere factum, neq; cōtemplationis expertis colorū permixtione, sed velut omnium rerū imaginē præsferens: cocco enim nidebatur ignē imitari, & bysso terrā, & hyacintho aērē, ac mare purpura, partim quidē coloribus, bysso autē ac purpura origine: quoniā byssum quidē terra, mare autē purpurā gignit: eratq; in eo. perscripta omnis celi ratio, prater signa. Ingressos autē inferior pars excipiebat, cuius altitudo quidē habebat l. x. cubitos, & longitudo totidem, ac latitudo x x. rursus autem x l. cubiti dimisi erant. Et prima

quidem pars ad X L. cubitos anulsa, hac tria
 mirabilia & predicanda opera cunctis homi-
 nibus habebat, candelabrū & mensam, & thur-
 ibulum. Septem nerò lucerna, stellas errantes
 significabāt: tot enim ab ipso candelabro orie-
 bantur, Duodecim nerò panes in mensa positi,
 signorū circuli, atq; annuum. Thuribulū autem
 per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari
 et inhospito et inhabitabili, designabat omnia
 Dei esse, Deoq; seruire. Intima nerò tēpli pars,
 X X. cubitorū erat: discernebatur autē simeliter
 uelo ab exteriorē, nihilq; prorsus in ea erat po-
 situm: inaccessa nerò, & inniolata, & innisibi-
 lis omnibus habebatur, Sanctiq; sanctū voca-
 batur. Circa latera nerò inferioris templi, multa
 erant membra peruia, triplici tēplo suspēsa: &
 ad utrunq; latus, ad ea introitus à porta pate-
 bat. Superior autem pars eadem membra non
 habebat, quo munus erat angustior, celsior au-
 tem X L. cubitis, nec ita ut inferior ambitiosa.
 Colligitur enim ceneum cubitorum celsitudo
 uniuersa, cū in solo X L. cubitos habuerit. Exte-
 rior autem facies, nihil quod animus aut oculi
 mirarentur non habebat: crastis enim aureis
 grauissimis undique tēcta, ultra primos ortus
 igneo splendore lucebat: ut cū intuerentur
 concendentium oculi quasi solis radijs aucter-
 terentur. Hospitibus quidem aduentibus, pro-
 cul monti uineo similis uidebatur: nā ubi deau-

ratum nō erat templum, candidissimum erat. In summo autem aureis ueribus horrebat acutissimis, ne ab insidensibus anibus pollueretur. Nonnullorum autem saxorum eum, longitudo x l. v. cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara uerò pro tēplo, x v. cubitis alta, lata uerò et longa cubitis quadragenis, quadrataq; stās, ueluti cornutis angulis eminebat, & à meridie ascēsus in eam clementer arduus resupinabatur. sine ferro autē constructa erat, nec unquā eam ferrū tetigerat. Templū autem arāq; cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, usq; ad cubitū surgens, qua populum à sacerdotibus segregabat. Gonorrhæos, hoc est, semine fluentes, itēq; leprosos tota ciuitas arcebat, & foeminis menstrua soluentibus clausa erat: predictū autē limitē, ne puris quidem mulieribus transgredi permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri essent, à sacerdotibus prohibebantur. Qui uerò ex origine sacerdotum genus ducentes, cecitatis causa munere non sumgebantur, cum incolumibus intra limitem aderant, partesq; generis consequabantur: uestibus tantum utebantur plebeis: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat amiciebatur. Ad aliare uerò templūq; accedebant earentes omni uitio sacerdotes, ueste quidē amicti byssina: maxime uerò uero abstinentes, ac sobrii
relig

religionis metu, ne quid rem diuinam faciendo
 peccarent. Pontifex autē cum ipsis non tamen
 semper ascēdebat, sed diebus quibusq; septimis,
 et per singulos menses Calendis : uel si quando
 patria festiuitas atq; annua ab omni populo a-
 gebatur. Et sacrificabat uelamine pracinctus,
 eodq; tectus femora usq; ad genitalia: lintheum
 acro habens intrinsecus demissum usq; ad pe-
 des, et hyacinthinū desuper indumentū rotun-
 dum, ex quo fimbria pendeabant, alternis nodis
 aurea tintinnabula, malaq; granata sustinētes:
 tintinnabulis quidē tonitrua, malis uerò fulgū-
 ra designantibus. Pectoris autē uestimentū uir-
 ta cingebant, quinque uariata coloribus: hoc est,
 auri, purpure, cocci, byssi, et hyacinthi: quibus
 etiam uela tēpli diximus esse cōtexta. Habebat
 idem etiā chlamydē temperatā, in qua plus auri
 erat, et habitū quidē indumentō thoraci simi-
 lis uidebatur: duabus autē fibulis aureis, aspidū
 specie uinciebatur, quibus inclusi erant operti-
 maximiq; sardoniches, scripta tribus generis Iu-
 dæa nomina præferentes. Ex altera uerò parte,
 duodecim pēdebāt alij lapides, in quatuor par-
 tes terni diuisi: hoc est, sardius, topazius, sma-
 ragdus: carbunculus, iaspis, sapphirus: achates,
 amethystus, lyncurium: onyx, beryllus, chryso-
 litus: quorum singulis singula itē cognomina
 erant scripta. Caput autē byssina tiara tegebat,
 hyacinthis coronata. Et circa eam alia corona
 erat

eras aurea, scriptas ferēs sacras literas, qua sunt
 quatuor elementa uocalia. Ea quidē nescit non
 semper, sed alia ambitiosa uidebatur, illa uerō se
 quādo adita introibat. solus autē atq; semel in
 anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo
 mos erat. Sed de ciuitate ac tēplo et moribus et
 legibus iterū diligētius referemus: nō enim pau-
 ca super his exponēda sunt. Ceterum Antonia
 in angulo quidē duarū porticuū sua erat prio-
 ris tēpli, qua ad occidentem septentrionemq; spe-
 ctarens: in saxo autē fuerat extructa, quinquaginta
 cubitis alto, et undiq; praeupto: quod o-
 pus Herodis regis fuit, ubi maximē ingenij sui
 magnificentia demonstrauit. Primū enim à radi-
 cibus saxū ipsum lenib⁹ crustis obiegebatur, quo
 et decus adderet operi, et facile dilaberetur, q-
 uel ascendere uel descendere tentauissent: deinde
 ante turris adificiū murus erat cubitorū trium:
 intra hūc omne spatiū Antonia in quadragin-
 ta cubitos erigebatur. Intus autē regia latitu-
 dinē ad descriptionē habebat, diuisam in omnē
 usum habitationū et specie, id est, atria, et bal-
 nea, et aulas castris aptissimas: ut quantū ad
 usum necessariū pertinet, ciuitas uideretur, ma-
 gnificentia uerō palatiū. instar uerō turris toto
 habitu formata, quatuor alijs per angulos tur-
 ribus cingebatur: quarū cetera quinquaginta
 cubitis erant altae: qua uerō ad meridianū oriē-
 talemq; angulum sita erat, L. X. cubitis emi-
 nebat.

nebat, ut ex ea totū iēplum uideri posset. Quā
 uerò porticibus iungebatur, utrinq; descensus
 habebat, unde castrōdes commeabant, semper
 nāq; in ea Ro. milites residebant: Et cum armis
 apposui castrōdes, ne quid populus festis diebus
 noui cōmitteret obseruabant: castrū enim erat
 impositum oppido quidē templum, templo uero
 Antonia. In hac autem porticu castrōdes erāt,
 Et superioris ciuitatis aliud castrēllum, regia
 Herodis erat. Bezetha autem collis, ut ita dixi,
 ab Antonia separabatur: qui cū omnium
 esset altissimus, etiam parti noua ciuitatis con-
 iungebatur, temploq; septētrionali solus obsta-
 bat. De ciuitate quidem, ac muris eius, iterum
 scribere pleniū cupiens, in praesentia satis dixi.

Deditionem Iudæi recusant, & Romanos
 adoriuntur.

CAP. VII.

Pugnacissima autē maximeq; dissentiens,
 multitudo circa Simonem erat, hominum
 decē millia, praeter Idumæos: quinquaginta ue-
 rò decem milium duces, quibus ipse quasi domi-
 nus omnium praerat. Idumæi autē qui erant eius
 partium, cum essent numero quinque millia, du-
 ces decem habebant. Horum autē principes ui-
 debātur, Sosa Iacobus, Et Cathla filius Simon.
 Ioannes autem qui templum occupauerat, sex
 armatorum millia habebat, quos uiginti duces
 regebant: tunc autē illi accesserant etiam Zelo-
 tarum depositis, discordijs, duo millia quadrin-
 genii

genti : qui Eleazaro, quem antè habuerant, & Simone Arini filio utebatur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gerentibus, populus erat premium : & plebis pars, quæ non eadem qua illi cõmitteret, ab utrisq; diripiebatur. Tenebat autè Simo quidem superiorè civitatem, murumq; maiorem usq; ad Cedronè, & antiquioris muri, quantum à Siloa flectitur ad oriètem, & usq; ad Monobazi aulam descendit. Is rex erat Adiabena gentis, ultra Euphratem habitans. Tenebat etiam montè Acre, quæ inferior est civitas, usq; ad Helena regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Ioãnes autem, templum & circũ templum aliquatenus, itemq; Ophlam, & vallè quæ Cedron appellatur, & alijs quæ interiacebant incensis, mediũ bello quod inter se gerebant spatium apernere. Nec enim castris Romanorum prope murũ positis, intra civitatẽ seditio quiescebat : sed ad primum eorum impetũ paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum rediere. Rursusq; discreti, pro sua quisq; parte pugnabat : omnia facièdo, quæ obsidètes optarèt. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quàm ipsi se tractarunt : neq; post illos civitas aliquid nova calamitatis experta est. Sed illa quidè gravior prius casus pertulit, antequàm subverteretur. qui uero eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico enim, quod seditio civitatẽ, Romani uero

sedit

seditionē cepere, qua multo erat uocibus tri-
 tior. et res quidē aduersas suis, iustitiā uerò re-
 ēbe quis Romanis ascriberet. intelliges autē quod
 dies cuique suggererit. Verūtamē his intra ci-
 uitatē ita se habentibus. Titus cū lectis equiti-
 bus foris circeniens, quā muros aggredereetur ex-
 plorabat. Hastanti autē, quia nec ab ea parte
 adiri poterat pedibus, quā ualles erant, & ab
 alio latere, prior murus machinis firmior uide-
 batur, placuit ad Ioannis pontificis monumen-
 tum (hic enim tantūmodo & primus humilior
 erat, nec secundo muro cōiungebatur) inuade-
 re: neglecta enim fuerat munitio, propterea
 quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic
 in tertiū murū facilis aditus illac erat, per quē,
 superiorē ciuitatē, & per Antoniam, templū
 capi posse cogitabat. Hac eo collustrante, qui-
 dam ex amicis eius, Nicanor nomine, ad hume-
 rum laeum sagitta percutitur: cū propius uen-
 tū Iosepho accessisset, pacemq; in muro stanti-
 bus (dicendi enim peritus erat) suadere iētare.
 Unde cognitis eorū conatibus Caesar ex eo, quod
 nec ad salutē se hortatibus abstinuere, excita-
 tur in obsidionem, simulq; suburbana milibus
 nascere permittit, collectaq; omni materia, in-
 bet aggerē cōstrui. Tripartito autē exercitus ad
 opera, medios in aggeribus iaculatores et sagi-
 tarios cōstituebat, & ante eos ballistas, aliasq;
 machinas atq; tormenta: quibus & excursus
 hostium

hostium in opera prohiberet, & qui ex muris
 obflare tētarent. Casis autē arboribus, momento
 suburbana nudata sunt: Collectis autē lignis in
 aggeres, cū totus operi intentus esset exercitus,
 nec Iudai segnes erāt: populū quidē in rapinā
 uo credibiles cōstituti fiducia tūc habebat, & re-
 spiraturus esset: illis aduersus hostes distractis,
 existimantē pēnas se ab noxijs repetiturum, si
 Romani superassent. Ioānes autē quāuis in ex-
 ternos socij sui irrupere properarent, metu tamē
 Simonis manebat. Verū Simon non quiescebat,
 proximus enim erat obsidioni, missilibus per
 murū dispositis, quae pridem Romanis abstule-
 rat, quaq; apud Amonia capta fuerāt. Sed ho-
 rum possessio, propter imperitiā plerisq; nō erat
 utilis: pauci autē a trāsfigio docti, male utebā-
 tur instrumentis. Sed cū lapidibus & sagittis
 aggerē iacientibus militibus imminēbāt, perq;
 cuneos exturretes, manus etiā conferebāt. Ope-
 rantes autē crates super uallū opposita protege-
 bant, omnibusq; legionibus cōtra excursus erāt
 machina cōparata mirabiles: precipuē uero de-
 cima legionis ballista uehementiores, & tormēta
 saxorū, quibus non solum irruentes, sed etiā su-
 per murū stantes auerebantur: nam & singula
 saxa talenti pondus aquabant, & ultra stadij
 modum torquebantur. Iētus autē non solū pri-
 mis quos offendisset, sed aliquādo posterioribus
 quoq; intolerabilis erat. Iudai sanē caneabant à

lapidibus, quæ erant candidi: nec tantum sono ac fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur: denique speculatores in turribus præsidetes, prædicabant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur, patria lingua clamantes, *Filius venit*: itaque præsciebant in quos veniret, atque innotabant: ex hinc eveniebat, ut illis declinantibus, lapis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides: tunc enim missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul unius impetu corrumpebant. Sed ne male quidem affecti Iudæi, aggeris instruendi Romanis copiam dabant, omni vero eos molitione atque audacia, die nocturnaque prohibebant. Perfectis autem operibus, plumbo et lino ab aggeribus iactato, fabri quod erat ad murum spatium metuntur: nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Cumque pares intervallo arietes inuenissent, eos applicat, propiusque dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet. Sonitum autem circumstrepente civitate, clamor ingens civium sublevis est, itemque sediciosos paucos innasit. Et quia periculum commune utrisque videbatur, communiter iam repugnare cogitabant, nociferantibus inter se discordibus, quia omnia pro commoditate hostium facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi Deus præbeat, saltem in præsentia contra Romanos oporteat conspire. Simo autem præ-

conemisso uolentibus ex tēplo ad murū egrediendi copiā dedit: idemq; & Ioānes, licet minus crederet, permisit. Illi autē obliui odiorū, ac discordiarū suarū, in unū corpus coeunt: murumq; amplexi, faces inde quāplurimas iaciebant cōtra machinas Romanorū, cōtraq; impulsores arietū: eosq; sine intermissione telis petebant. Audacissimū uerò caeteruarum profilientes, machinarū tegmina dissipabant: hisq; appositis irruentes, perisita quidem pauca, plura uerò audacia perficiebant. Semper autē aderat adiumento laborantibus ipse Titus: & iuxta utraq; machinas equitib⁹, ac sagittarijs ordinatis, ignē quidē ferētes, prohibebat: iaculantes uerò à turribus, reprimebat, nocēdi tēpus arietibus faciēs: et tamē murus ictibus nō cedebat, nisi q̄ quinta legionis aries cōmonuit angulū turris: murus autē stabat incolumis, nec enim statim cū turri periculū sensit, quā multo altius eminebat, nullamq; partē muri secū trahere poterat in ruinā. Cum autē ab excursibus paululum quiescissent, observato Romanos per opera & castra esse dispersos, quia labore et formidine Iudaeos discessisse arbitrantur, excurrunt omnes quā turris erat Hippicus, porta latenter, ignēq; operibus iniiciunt: usq; ad castrorū quoq; munimenta, in Romanos animati procedebāt. Horū autē periculo macturē, & qui erāt propius excitati sunt, & qui procul aberant cōuenere. Romanorum

autem disciplina vincebat audaciam Iudæorum: & quos prius offenderant in fugam versis, alijs qui colligerentur instabant. Grauis autē circū machinas pugna commissa est, illis incēdere, his incendiū prohibere certantibus, incertusq; clamor utrinq; tollebatur, & multi qui in fronte steterant, ceciderunt. Sed Iudæi cōfidentia superiores erant, igniq; opera tetigerat, incensaq; omnia cum instrumentis penitus essent, nisi lelli de Alexandria restitissent pleriq; , prater opinionē sui viriliter dimicantes : nam gloriosissimis in hoc bello prelati sunt, donec imperator equitum valentissimis comitatus, in hostes irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores peremit: metu autē cladis eorū cetera multitudine in fugam versa, omnes compulsi in cinisatem, eoq; modo aggeres liberauit incendio. In hac autē pugna, unū ex Iudæis vivū capi cōtingit, eumq; Titus crucifigi pro muro insit, si forte reliqui vel hoc spectaculo territi cōcederent. Post eius verò discessum, etiā dux Idumæorum Ioannes, dum ante muros cū noto milite loquuntur, à quodā Arabe pectus sagitta percussus, continuo periit: magnūq; & Iudæis luctum, & seditiosis metorem reliquit : nam & manu promptus erat, & sapientia nobilis.

De casu turris & duorum murorū obtentu. C. VIII.

Noste verò qua secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum res

turres

turres imperator Titus quinquagenum cubito-
rum cōstrui praecepisset, ut his per aggeres singu-
los positus, hinc hostes in muro stantes facilius in
fugā uerteret, una earū sponte sua nocte intem-
pesta lapsa est : ingenti uerò sonitu facto, metus
occupauit exercitū. Conari autē aliquid Iudeos
suspicati, ad arma currebāt, eaq; re turba in le-
gionibus ac tumultus erat : cumq; nemo quid
accidisset referre posset, diu queruli alius aliud
opinabātur : nullisq; internementibus hostibus
semetipsos timebāt : signumq; diligēter singuli à
proximis requirebant, tanquā Iudaei iam castra
possiderent : Panicoq; terrore capti uidebantur,
donec Titus, cognitis quae res erant, uerū cunctis
indicari iussit : eādemq; tumultus eo nūtio con-
quieuit. Iudaei quidē cetera fortiter sustinentes,
male turribus affecti sunt : machinis enim leuio-
ribus, et iaculatoribus, ac sagittarijs, saxorumq;
tormētis inde seriebātur. Sed neq; harū equare
ipsi poterāt celsitudinē. Et turres excidendi spes
non erat : cumq; neq; eueriti propter grauitatem,
neq; incendi, propterea qd ferro tegebātur, facile
possent, ultra iactū teli fugientes, arietū impetus
non uetabāt : qui sine intermissione ferientes, pau-
latim aliquid proficiebāt. Itaq; muro iam cedēte
magno arietī Romanorū, quē Iudaei Niconā uo-
cabāt, quod omnia uinceret, quāuis et antea de-
fessi erāt pugna Et uigilijs, cum longe ab oppido
pernoctarent tamen etiam negligentia, uel quod

male consulerent, murū sibi supernacū esse credentes, quibus alia duo munimēta superessent, lassatīq; plurimū recessere. Cū autē Romani, quā primū murum Nicon perreperas, ascēdis-
sent, ad secundū omnes Iudaei relictis custodijs refugerunt: portis autē Romani qui transferunt patefactis, exercitū recepere. Et hi quidem hoc modo positi muro, quinto nonas Maij. Et partē eius maximā diruunt, Et septentrionalē ciuitatis regionē, quā ante Cēlius uaslaucrat. Tūc autē notato quā Assyriorū castrū est, militem transferi, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spatium, Et ultra sagitta iactum à secundo muro separatus, oppugnationē statim aggressus est. Tūc igitur partiti murū Iudaei, fortiter resisterunt. Et Ioānes quidē, eiusq; socij ex Antonia Et septentrionali porticu templi ab Alexandri monumēto pugnabāt. Simonis autē manus iuxta monumentū Ioānis aditū clauserat, usq; ad portā, quā in Hippicō turrim aqua inducebatur. Sape autē profiliētes ē portis, cominus dimicabant: cōpulsīq; intra muros in cōfliktu quidē Romanorū disciplina, propter imperitiā vincebātur, in murali autē certamine superabāt: eos enim fortuna atq; scientia, Iudeos uerò audacia, quā timor aleret, suscitabat, q̄ natura erās in calamitatibus duri. Ad hac autē, Et istis suberat spes salutis, Et Romanis citā uictoria. Ventros autem lassitudo fatigabat: sed

sed aggressiones, murorumq; oppugnationes, & excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaq; praeliorū species aberat, cum à prima luce incipientia utrisq; in somnis & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum iri murum continuo metuentibus, illis uerò ne Iudaei castra peruaderent. Itaq; in armis pernoctantes, prima luce utriq; pugna parati erant. Et Iudaei quidem certabant, quis esset promptior ad periculum, eoq; modo gratia eminceret apud duces suos: maxime uerò Simonis eos metus ac reuerentia cōmonebat, eoq; modo illum singuli subiectorū colebant, ut ad semet quoq; interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos autē ad uiruntē hortabatur consuetudo uincendi, & quia uinci non assueuerant, crebraq; milisia, exercitationesq; perpetua, & imperij magnitudo: ante omnia uerò Titus semper ubiq; praesens: nam & inertia, spectante atq; opulente Casare, grauissimū facinus uidebatur: & ei qui bene decertasset, testis aderat, qui repēderet praeuium: praeterea fructus erat, uel cognosci solum principi uirū fore: idcirco multorum maiorem uiribus alacritas demonstrata est. Deniq; istis ipsis diebus, ualidissima Iudaorū acie instructa pro castris, relisq; utrinq; castris, quidā Longinus de numero equitū ex acie Ro. progressus, in mediam aciem Iudaorum irruit: huiq; disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, unius

obuiam tendentis ore percusso, aliterius eodē tela
quod priori extraxerat, transfixo latere reser-
piemus: & ex medijs hostibus ad suos primus
occurrit. Ille igitur ob uirutem insignis erat,
amuli autem eius fortitudinis multi existerunt.
Et Indai quidē negligentes quid paterētur, ean-
tūmodo qualiter afficerent considerabāt: morsq;
his lenissima ducebatur, si quo interfecto hoste
cecidissent. Titus autē non minus saluti militis,
quā uictoria consulebat: & temerarios impe-
tus desperationē dicens, solam uero esse uirtutē,
si quis prudenter & cautē sine proprio incom-
modo fortiter faceret, in ea re potius, quā peri-
culum non haberet, uiros esse precipiebat.

De Castore Iudæo Romanis illudente. C A P. I X.

ITaq; à septentrionali parte, media turri ap-
plicat arietē, in qua Iudæus quidā uersutus
ac subdolus, Castor nomine, cū decē alijs militi-
bus suis delituerat, fugatis cæteris formidine sa-
gittarū. Hi cū pauidi sub loricis aliquādiu quie-
uissent, cōcussa turri surgūs: extēnq; manibus,
Castor ueluti supplex Cesarē implorabat, & uo-
ce miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui
Titus pro simplicitate sua credulus, iamq; Iu-
dæos existimās belli pænitere, arietes quidē im-
pulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus
prohibet. Castori autē quid uellet eloqui permie-
rit. Cumq; ille respōdisset, ad fœdus uelle descen-
dere: Titus gratulaturū se ait, si omnes eadē sen-
tire

177
eire nolissent : paruoq; animo fidē pacis etiam
ciuitati daturū. Sed cum ex illis decē Castoris so-
cijs quinq; iidē supplices esse simularem, ceteri
nunq; se Romanis seruituros clamās, dum mori
liberis liceat. Deniq; illis super hoc ambigenti-
bus, cessabat expugnatio. Castor autē interea Si-
monē per internūcios admonebat, ut dū uacuum
esset tēpus, de rebus urgētibus cōsiliū caperet:
paulisper enim se illudere imperatori Romano.
Simul autē hoc agens, ad pacē hortari cōtradi-
cens socios uidebatur. Illi autē uelut agrē fe-
rētes, in thoracas nudos fixere gladios, hisq; per-
cussis uelut interfecti ceciderūt. Titus uerō eiuq;
socij obstupere tāta eorū pertinacia, cum ex in-
feriori loco quod factū erat, uerē uidere non po-
tissent: mirabaturq; simul audaciā, & calami-
tatē miserabatur. Interea Castorē ad nasem qui-
dam sagittā percussit: tumq; ille telū extractum
imperatorī stendēs, iniqua se perpeti quereba-
tur. At Titus incensato qui hoc emiserat, astan-
tem Iosephū mittit, ut Castori dexterā porrige-
ret. Verum is neq; se iturū, nihil enim sanū sup-
plices cogitare, respondit & amicos qui uoluerat
ire prohibuit. Cum uerō quidā ex perfugis Ae-
neas, iturū sese dixisset ad eum, inuitāte Castore,
ut etiam secū in quo ferret argentū aliquid su-
sciperet. Ad hac ille studiose aperto sinu accur-
rit: alter uerō super eum saxū demisit: et ipsum
quidē, quoniam praecauerat, ferire nō potuit; sed

474
aliū milite qui aderat, vulneravit. Caesar uerò
fallaciā repmās, intellexit misericordiā in bello
nocere, manusq; decipi calliditate scitiā, arie-
tisq; impulsione, iracūdia fraudis uehementius
utebatur. Castrorū autē eiusq; socij turrim ictibus
iam cedente incendū : perq; flamas in eiusdem
missi cuniculos, iterum magni animi opinionem
apud Romanos habuere, tanquā se ignibus tra-
didissent. Capie autē hac parte murū Titus, de
quinto postquā primū ceperat : fugatisq; inde
deis, intrō eū lectis mille trāsijt, quos circa se ha-
bebat, armatis : ubi uons cinitas et lana uditores
erāt, fabriq; ararij, uestiumq; mercatu, et ad
murū angustia uia trāsuerse tendebāt. Esimue-
ro si uel statim muri disturbasset maximā partē,
uel qua ceperat lege belli nastasset, nullū credo
dammū uictoria fuisse admixtū. Nun autē In-
dicos exoratiū iri sperans, cum liceret capere faci-
lem discessioni aditum dilatauit : nec enim qui-
bus consulebas, insidiaturos sibi putabas.

De secundo muro bis obtento à Romanis. C. A. X.

DEniq; postquam ingressus est, neq; occidi
quēquam permisit eorū qui cōprehende-
bantur, neq; domus incēdi : sed tam seditiosis, si
pugnare uellent, sine populi detrimento copiam
dabat, quā ipsi populo fortunas proprias se
redditurū pollicebatur. Plurimi namq; petebāt
sibi cinitatē seruari, templum uerò cinitati. At
enim populum quidē ad ea qua hortabatur. Cy-

antea

arma paratū habebat, bellicosi autem pro in-
 eria ducebant humanitatē: Tuncq; imbelli ani-
 mo, quod ceteram civitatē tenere non posset, has
 proponere conditiones putabant: mortem autem
 populo denuntiantes, & si verbum quisquā de
 traditione fecisset, pacēque nonnassēt, mox in-
 terficiendum eum esse minitantes. Romanis qui
 introire, alij per ianuā angustias obstabant, alij
 ex adibus, alij murū per superiores portas egres-
 si, pugnare cæperant: quibus rebus perturbati
 custodes, de muro sese demiserunt, reliquisq; tur-
 ribus in castra recesserunt. Clamor autem audie-
 batur militum intra civitatē, quod ab hostibus
 cingerentur: foris autē degentium clausis con-
 tubernaliis metuentiū: crescente autē numero
 Iudaorū, & propter locorū peritiam ianuamq;
 scientiam prevalente, multi Romanorū trucid-
 bantur, & ab incumbētib; pellebantur, cum
 magis necessitate resisterent: nec enim multis si-
 mul fugiendi copia per angustias muri patebat:
 omnesq; penē qui transierant, perempti fuissent,
 nisi Tunc eis opem tulisset. Dispositis enim per
 summa ianuā sagittarijs, & ubi plus erat mul-
 titudinis astans, missilibus hostes abigebat, &
 cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in
 illo pralio cōprobatiss; duransq; tam diu, sagit-
 tis eos prohibēs irruere, donec omnes milites re-
 cedere. Romani quidē ita secūdo muro positi, ad
 extremū pulsifunt. Oppidanis verò q. pugnaces
 erant.

erant, spiritus crenit, & secundis rebus amentes erant, neq; Romanos ausuros esse ad civitatē accedere suspicantes, neq; vinci se posse, si ad praelium processissent: nā quia iniqui erant, officiibus eorū sententijs Deus: & neq; Romanorum vim, multo maiore illa qua pulsa fuerat, superesse cernebāt, neq; famem iamiamq; serpente: adhuc enim malis publicis alebātur, & sanguinem civitatis bibebāt. Boni autē iamdudū inopia laborabāt, & penuria victus iam multi defecerant. Populi tamen interitū seditiosi pro lenamine sui ducebant: & solos eos, qui pacē non probarent, saluos esse cupiebāt, quiq; vincere contra Romanos optarent: cōtrariam verò multitudinem, velut onus quoddā, consumi gratulabantur: & ita quidē circa suos affecti erant. Romanos autē, quod civitatē iterū ingredi conabātur, armati prohibuerūt, disiectis muri partibus obiectu corporū pramuniis: ac per triduum sustinere fortiter dimicantes. Quarto autē die, Tiberium vehementius aggressum nequaquā ferre potuerunt: sed ni coacti, rursum quod antea refugerunt. Ille autē interim muro positus, totam eius septentrionalem partem statim deposuit: in meridiana verò per turres praesidia collocavit.

De aggeribus in tertium murum, & oratione prolixā Iosephi pro ditione facienda, & fame obfessorum.

CAP. XI.

Iamq; tertium murū Tiberius aggredi cogitabas. Videbatur autē brevisissimū tēporis eius

obsidio : spatiumq; cōsiliū seditiosis esse dādum, si quid disturbance secundi muri aut famis metu remitterent : nec enim diutius eis pradae posse sufficere : ipse otio cōmodè utebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militibus oportebat alimēta distribui, in cōspicuo hostibus loco dedit, insit duces ordinato exercitu pecuniā singulis numerare. Illi autē prolatis armis ex inuolucris muniti procedūt, equitibus ornatos equos ducētibus : locaq; suburbana per multū spatium auro argētoq; lucebant. Illo autē spectaculo nihil aut incundius suis, aut horribilius hostibus uidebatur. Spectantibus enim & uetera plena erant mœnia, & septentrionalis regio : quin & domos refertas inuētibus cerneret, nullamq; ciuitatis parietē quā non infusa multitudo tegebat. Metus autem, quamuis audacissimos, ceperat, omne simul exercitū armorūq; pulchritudinem conspicientes, & ordinationē uirorū. Et fortasse ad illā speciem seditiosi animos mutauissent, nisi malorū immanitate, qua in populū cōmiserant, dandā sibi ueniam à Romanis desperassent : imminente autē, si destitissent, morte supplicij, bello mori praestabilius esse ducebāt. Praualebat etiā factū, quod innocētes cum nocētibus, & ciuitatem cū seditiosis perire decreuerat. Quatriduo per singulas legiones alimenta consecuti sunt. Quinto autē die, cum omnia faciens Titus, nihil Iudaeos pacatū cogitare sensisset, bisariam diuiso

exercitum. Antoniam uersus ad Ioannis monimen-
tum aggeres inchoauit: ista parte superia-
rem ciuitatē capium iri cogitans, et per An-
toniam cēplum, namq; hoc nisi cepisset, ne oppi-
dum quidem tuū erat obtinere. In utraq; an-
sem parte duo aggeres erigebātur, à singulis le-
gionibus singuli. Et iuxta monumentū quidam
operantes, à Iudais et Simonis socijs infestanti-
bus prohibebātur: ad Antoniam uerò ab Ioan-
nis socijs cum multitudine Zelotarū: non solum
quia de superiore loco pugnabant, uerumetiam
quia machinis iam uiri didicerāt: paulatim enim
usus quotidianus alui peritiā. Habebant autem
balistas trecentas, et quadraginta tormēta saxo-
rum, quibus difficiliore aggerū extructionē Ro-
manis efficiebāt. Titus autē sibi saluam fore for-
sunā sciens, et periturā esse ciuitatē, una et ob-
sidioni uehemēter instabat: nec pœnitudinē Iu-
dais suadere cessabat: consiliūq; factis admiscēs,
et orationē saepe armis efficaciorē cognoscens,
tam ipsos ut saluari uellent rogabat, tradita sibi
ciuitate, quæ iam capta nideretur, quàm et Io-
sephū allegabat, patria lingua uerba facturum,
spērās eos hominis gētilis monitū aliquid remis-
suros. Itaq; Iosephus murum circuiens, simulq;
extra ueli iactū stans, unde exaudiri facilis pos-
set, multis orabat, ut sibi ac populo parcerēt, tem-
plo ac patria, nēne cōtra hæc fierens alienigenis
duriores. Romanos enim sancta reuereri, cum
quibus

quibus nulla sibi societas esset, manumq; suas ad hoc usq; cohibere. ipsos uerò in his edoctos, cum seruare possent, sponte ad eorū interitum rueret: quin potius uiderent muros cōcidisse firmiores, excisis uerò infirmiores superesse: Romanorumq; vires cognoscerent sustinere nō posse, hisq; seruire nō esse nouum, neq; inexpertū Iudeis. Nam licet pulchrū sit pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri: semel autē subditū, qui multo tēpore paruisset imperio, ingū excutientem, mala mortis cupidum, nō libertatis amatorem uideri. Debere autē dedignari dominos humiliores, non quorum in potestate sunt omnia. Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter aestus aut frigora esset inuile? imò uero transisse ad eos undiq; fortunam, Deumq; per singulas nationes ducentē imperium, nunc esse in Italia. Hanc autē ualidissimam legem, tam feris bestijs quàm hominibus esse praeiunctā. Potentioribus cedere: apudq; eos esse uictoriam, apud quos robur fuerit armorū. Idcirco etiam maiores eorum, quāquam multum & animis & corporibus & alijs subsidijs meliores, cecidisse Romanis: quos nisi Deum scissent illis sanare, nunquam perpassi fuissent. Ipsos uerò qua iūre fretos resistere, cum ex magna parte capta sit ciuitas: cinctes autē etiam si muros integros haberent, excidio pariter affecti sint. Nec enim latere Romanos, quae fames teneat ciuitatē: & modò quidem consu-

consumi populum, continuo uerò etiā bellatores
interituros: nam etsi Romani desierint, et ab ob-
sidione cessauerint, neq; ciuitatē strictis gladijs
irruerint, Iudæis tamen inexpugnabile bellum
inens aspidere, quod horis singulis aleretur: nisi
forte contra famē quoq; arma caperent ac dimi-
carent, soliq; possent etiam infortunij superare.
His addebat, optimū esse ante intolerabilē cala-
mitatem mutare sententiā: dumq; liceret, salu-
tare consilium sequi. Nec enim antea gestorum
causa succensere Romanos, nisi ad finē usq; inso-
dentes essent: natura eos esse in imperio mansue-
tos, atq; iracundia præferre quod uile est. Uile
autem putare, neq; ciuitatē uacua uiris, neq;
desertā habere prouinciam: idcirco uelle impe-
ratorē cum his dextrā iungere: nec enim cui-
quam saluē daturū si ui ceperit ciuitatem, præ-
serim q nec in extremis ei cladibus rogati pa-
ruerint. Breui autē murū quoq; iterum captum
iri, priores qui capti sunt, fidē facere: & quāuis
perrūpi tutamina non possint, famē pro Roma-
nis pugnaturam. His monentē Iosephū multi in-
muro stantes nituperabāt, multi uerò conuicijs,
nonnulli etiam iaculis appetebant. Ille autē cum
manifestis eoz calamitatibus minime flecteret,
ad gentiles transiit historias: O miseri, nocife-
rans, uestrorumq; auxiliatorū immemores, ar-
mis & manibus cum Romanis bellum geritis,
quasi quē alium sic uicerimus. Quando autē non

Deus omnium conditor, Indaeorum defensor est, si ledantur? Non respicietis? Unde progressi pugnatis, quancūq; auxiliatorē uiolatis? Non recordamini opera diuina parentū, atq; hunc sanctum locū, quanta bella nobis aliquando peremis? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamen audite, ut cognoscatis nō solū nos Romanis, sed etiā Deo resistere. Nectias, qui tum erat rex Aegyptiorū, idemq; Pharao uocabatur, cum infinita manu descendit, reginamq; Sarā materni nostri generis rapuit. Quid igitur uir eius Abraham proauus noster? Armis credo ultus est iniuriā? Atqui CCC. & XVII. praefectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidē quiescere maluit absente Deo? puras aures manus ad hūc locū tendens, quē nos polluis, inuictū sibi auxiliatorē ad militiam legit? Nōne secūda uispera incorrupta regina remissa est ad maritū? Adorās autē quē nos gētili caede cruentastis locū, ac tremēs nocturnis somnīs Aegyptius exagitatus aufugit, auroq; & argento amantissimos Deo donauit Hebraeos. Dicā translata in Aegyptiū maiorū nostrorū domicilia. Qui cum annos quadringentos tyrānia regibus alienigenis subiacerem, armis ac manibus ulcisci posset, semetipsos Deo potius permisere. Quis nescis Aegyptum repletā omni genere serpentū, omniq; morbo corruptā? Quis

terram infructuosam? quis Nili defectionē, &
 cōtinuas decē plagas? & ob hoc parētes nostros
 cū praesidio incruentos, & sine periculo deduci,
 quos Deus sibi sacerdotes ducebat? An nō ab
 Assyrijs raptā nobis sanctā arcā, Palestina &
 Dagon simulacrū genuit, & tota gens quæ ra-
 puerat? corruptis uerò oculis corporū, ac per
 ea cū cibo uisceribus exhaustis, cymbalorū ac
 tympanorū sono manibus noxijs reportauerunt,
 sanctū placationibus expiantes? Deus erat qui
 hæc parentibus administrabat, propterea quod
 omisissis armis ac manibus, eius se iudicio permi-
 sere. Rex Assyriorū Senacherib, cū totā du-
 tens Asiā ad hanc urbem castra posuisset, nam
 manib' humanis cecidit? nōnne ab armis quie-
 scentes in uotis erant, & angelus Dei in una
 nocte infinitum deleuit exercitū? posteroq; die
 excitatus Assyrius CLXXXV. milia reperit
 mortuorū, atq; ita cū reliquis Hebraeos inermes,
 nec persequentes fugiebat? Scitis etiā in Baby-
 lone seruitiū, ubi p̄ annos LXX. populus exu-
 lans, nō ante libertatē recepit, quā eam Deo Cy-
 rus donaret: qui eos etiā est profecutus, iterūq;
 auxiliatori suo sacerdotū more sequebatur. Bre-
 uiter dicā, nullum est operapreteritū quod armis
 parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo
 permissa potestate impetrauerint. Domi autem
 manentes, ut placebat iudici superabant. Pu-
 gnantes uerò, semper de spe decī lxxi. Nā ubi
 rege

rege Babyloniorum urbē obsidente, cōtra Hie-
 remiā prädicationem Sedechias rex noster cum
 eo cōgressus est, tam ipse captus est, quā cū tēplo
 ciuitatē uidit excindi. Atqui uidete, quāto ille
 rex uestris ducibus, eiusq; populus nobis erat
 moderatior. Deniq; Hieremiā uociferātem, in-
 nifos esse eos Deo propter delicta quae in eum
 cōmiserāt, captū iri autem nisi traderēt ciuita-
 tē, neq; rex neq; populus interfecit. Sed nos (ut
 intus gesta praefermittā, neq; dignè possum ini-
 quitates uestras exponere) me, qui uobis salutē
 suadeam, querimini, telisq; appetitis irati, quod
 nos uestrorū cōmonefacio peccatorū, nec dici ea
 toleratis, quorū quotidie facta cōmittitis. Idem
 tunc fuit, cū Antiocho qui dictus est Epipha-
 nes obsidente ciuitatē, multis modis offensa di-
 uinitate, maiores nostrī cū armis progressi, ipsi
 quidē in pugna perēpti sunt, oppidum uerò ab
 hostibus directū est: sanctūq; per trienniū sexq;
 menses penitus desolatū est. Et quid pluribus
 opus est? Ipsos Romanos quis contra Iudeorum
 gētes ad militiā prouocauit? nōne indigenarū
 impietas? Vnde seruire cōepimus? Nōne à se-
 ditione maiorū, quādo Aristobuli & Hyrcani
 furor, & inter eos cōtentio. Pompeiū intulit ci-
 uitati, & Romanis Deus in dignos libertate
 subiecit? Deniq; tres menses obfessi, quanquā
 nihil quale nos in sanctum legesq; deliquerāt,
 & maioribus ad bellum subsidys utebantur,

se se tradiderunt. Antigoni autē filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente. Deus iterū captiuitate persequibatur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Sosium & Romanū adduxit exercitum: circumdati uerò per sex menses obsidebātur, donec capti peccatorū suorū supplicia pepēderūt: direptaq; est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi uerò sine dubio coheret excidiū. Oportet ergo, ut opinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere, manusq; tunc humanas contemnere, cū à superno ipsi iudice nō recedāt. Vos autē quid ex his, quae legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is execratus est, pratermisistis? Quanteū autē illos, qui cito perire, impietate superastis? nā occulta dedignātes peccata, hoc est furia, insidiasq; atq; adulteria, rapinis, cadibus certatis, nouasq; maleficiorū excogitastis uias. Sanctū uerò tēplū, factū est omniū receptaculū: & indigenarū manibus pollutus est locus, quē Romani ex tam longinquo adorabāt, multa per legē nostrā de suis moribus derogantes. Deinde post hac in quem fuistis impij, hunc auxiliatorē speratis? Valde quidē insuli estis, supplices, purisq; manibus adiutorē nostrū rogatis? Talibus rex noster precibus aduersum Assyrium supplicauit, cū magnum illum exercitum Deus una nocte prostrauit? Similia uerò Assyrijs

Rom

Romani cōmittunt, ut etiā simile ulsionē speremus. Nā illē quidem ab rege nostro accepta pecunia, ut uastitati parceret ciuitatis, neglecto iurando ad incendiū tēpli descendit: Romani autē solenne poscunt tributū, quod parentes nostri corū parentibus pensabant. Et si hoc impetrauerint, neq; populantur ciuitatē, neq; sancta omnino tangunt. Cōcedunt autē nobis familias liberas & possessiones tenere, sacrasq; leges saluas manere patiuntur. Insania est profectō, sperare Deum talē circa iustos fore, qualis iniustis apparuit: praesertim qui statim ulcisci non erit, cū oportet. Deniq; Assyrios prima nocte, qua castra ciuitati admonerat, fregit. Quod si etiam nostrā progeniē liberaret, Romanos uerō dignos poenā iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyrijs irasceretur, quo genti manus Pōpeius attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Galileam Vespasianus excidit, postremo non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neq; Magnus, neq; Sosius quicquā passi sunt, & ciuitatem uictoria ceperūt: Vespasianus autē ex bello quod nobiscum gessit, etiam imperium adeptus est. Nam Tito quidē etiam fontes nunc uberiores profluunt, qui prius uobis aruerant. Deniq; ante eius aduentum scitis & Siloam & omnes extra ciuitatē fontes adeo defecisse, ut ad utrūq; aqua mercaretur: nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut nō modo ipsis et iumentis co-

rum, sed etiam hortis sufficiant. Deniq; huius prodigij & ante periculū factum est in excidiis ciuitatis, quādo supra memoratus Babylonius rex cum exercitu aduenit, qui & captā ciuitatē incendit & templū: quāuis ut opinor nihil tunc illi tantū, quantū nos impiē nunc, cōmisissent. Itaq; sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisq; nunc adesse, quibus cum bellum geritis. An bonus quidē uir domū fugitiosam fugiet, & domesticos oderis: Deum uerò malis uestris inherere arbitramini, qui etiam occulta conspicit, & audit omnia quae tacentur? Quid autē apud nos tacetur? quid celatur? quid non etiā inimicis planū factū est? Iniquitates enim uestra uelut in prōptu neminē latent: inq; dies singulos, quis peior sit, certamē habetis, atq; ita nequitia, ut uirtutem demonstrare contenditis. Veruntamen reliqua salutis uia est, si uelitis, & diuinitas confessis ac pœnitētibz solet sese placabilis offerre. Arma projcete, pudeat nos patrie iam diruta: conuertite oculos, & aspiciate eius quāprodicis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quā multarum gentiū munera. Quis in hac flāmas adducit? quis hac iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluū esse debeat dignius? ô duri & lapidibus stupidiorez. Si hac nō ueris luminibus cernitis, salte familiarū uestrarū miseremini. Persenat in cōspectu cuiusq; filij, cōiuges, & parētes, quos

paulo

paulo post aut bellum aut fames absumpserit.
 Scia quia una cū his periclitabitur mihi mater
 & coniunx, & familia non ignobilis, domusq;
 olim clarissima. Et fortasse propterea me quisq;
 hac suadere crediderit. Interficiēte illos, accipite
 mercedē salutis nēstræ sanguinem meum. Ipse
 quoq; mori paratus sum, si post me resipiscitis.
 Hac Iosepho nociferāte cū Licrymis, seditiosi
 quidē neq; animos flexerūt, neq; tutā sibi mu-
 sationē fore iudicauerūt. Populus uero ad pro-
 fugiendū cōmotus est, et alij possessionibus suis,
 alij rebus charissimis exigno pretio nēūdatis,
 aureos, ne latrones eos deprehederēt, trāsylustie
 bant: quā uerō ad Romanos elapsi fuissent, exo-
 nerato uentre habebant usui necessaria. Tuus
 enim plerosq; per agros, quō uellet quisq; per-
 gere, dimittebat: idq; magis eos ad perfugium
 hortabatur, q̃ & intestini malis carebant, nec
 Romanis seruirebūt. Ioānes autē & Simon cum
 socijs, ne his magis pateret ictus, quā Romanis
 auditus, obstruebant: & qui uel umbrā suspitio-
 nis dedisset, cōtinuō necabatur. Diuoribus qui-
 dem manere etiā sicut profugere, par causa erat
 petendi: nam quasi transfugere uoluisset, pro-
 pter patrimoniu quisq; occidebatur. Cū fame au-
 tem crescebat desperatio seditiosorū, & in dies
 singulos utrūq; malū amplius accendebatur. Et
 palam quidē nulla erant frumenta, irruimpētes
 aut cōscrutabātur domos. Et siquidē inuenissent

aliquid, eos qui negauerant uerberabatur: si uerò nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidē afficiebant. Habēdi autē argumento erāt corpora miserorū, cum ea qua solidis uiribus flarēt, abundare cibo putarētur. Tabidi autē trāsfigebantur: nec rationis esse uidebantur, statim famē morituros occidere, multi uerò etiam uniuersa bona sua uno frumenti modio, qui ditiores essent, itemq; pauperes ordi permutarunt. Inclusi deinde iniunctis et cēlis, quidā summa penuria infestū triticū comede-
bant: panē alij cōficiebāt, ut necessitas uictusq; monuisset. Et mensa quidē nusquā apponebatur, sed incoctū subrahentis igni cibū diripiebāt. Miserabilis autē erat niētus, dignūq; lacrymis spectaculū, cum potentiores quidē plus habentes, infirmiores autem iniuriā deplorarent, quippe cū fames super omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem ut pudor: nam quod reuerentia dignū est, in fame negligitur. Deniq; uxores uiri, et filij parentibus, et quod miserrimū, matres cibū infantibus ex ipso ore rapiebant: et marcescentibus inter manus charissimis nemo parcebat, quin uita guttas auferret. Edentes uerò talia non latebant, sed ubiq; aderant qui ista diriperent. Nam sicubi clausam domum uidissent, eos qui intus erant, cibū capere hoc suspicabantur indicio: statimq; ruptis foribus ironebant, niētumq; iam confusum
dent.

dentibus, ex gutture penè reuocabāt, ipsos faucibus strangulantes. Pulsabantur autē senes ne cibū defenderent: lacerabātur mulieres, ea quae haberent in manibus occultantes: nullaq; miseratione nec cani erat capitis, nec infantia: sed abstractos pueros & ex buccella pendentes, humo allidebant. Si quis autē incurrens amicumisset, quodq; rapturi fuerant deuorasset, sanguam lesi truciorens erant. Acerbissimos autē cruciatu excogitabāt, dūmodo alimēta reperirēt: nunc excruciantes genitalium uias, nunc uirgis acutis podices trāsfigendo, horrendaq; etiā auditu quae patiebantur: in unius panis cōfessionē, & ut unū pugnū farina abditū indicaret. Tormentores autē nec esuriebāt (minus enim crudele uideretur, quod necessitas impetraret) exercentes autē dementiā suā, seq; sibi dierū comessatus preparātes, huiq; occurrentes, qui per Romanorum custodias agrestis oleris barbariq; gratia colligendarū nocte crepsissent, cū iam se hostes euasisse credebāt, quae attulissent eripiebāt: multumq; supplicantiū, & horribile Dei nomen implorantiū, ut aliquā partem sibi cōcederēt eorū, quae tū periculo sibi collegissent, nihil penitus dabāt: gratumq; uidebatur, si spoliati nō perirent. Haec quidē humiliores a satellitibus patiebantur. Honorati uerò ac diuites ad tyrānos perducebantur, quorum alij infidiarū falsè accusati occidebantur, alij quia Romanis pro-

derent ciuitatem. Et plerumq; delator suburbanus indicabat, quod profugere nolissent. Si uerò quē Simon expilasset, eum ad Ioannē remittebat: & quē Ioannes expilasset, eum Simon excipiebat: sibiq; inuicem propinabant sanguinem popularium, miserorumq; cadauera pariebantur. Et dominandi quidem causa erat in utroq; diffensio, scelcrum uerò concordia. Nam qui ex alienis malis paritē alteri, sibi totum uenidicans, non dedisset, nequissimus uidebatur. Et qui non accepisset, uelut boni alienius damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem iniquitates eorū explanare nō potero: ut autem breuiter dicam, neq; aliam editatem unquā talia perpeffam puto, neq; ullam nationem post hominū memoriā malicia ferociorem fuisse. Postremò etiā genti Hebraeorum maledicebāt, ut minus impij uiderentur in alienos. Veruntamen, quod erant, & seruos se, & cōuenas & degeneris gentis aboriones esse cōfessi sunt. Deniq; ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inuitos hanc tristē admittere uictoriā roegēre: iurdiuq; uenientem in templum ignē penē traxere. Deniq; cum hi ardere superiores rem ciuitatem uidissent, neq; dolere, neq; illacrymare: sed apud Romanos qui hac patereur innenti sunt. Verū hac quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

De Iudæis crucifixis & aggeribus cōbustis. C. XII.

Tito

Tito autem aggeres proficiebant, quāvis à
 muro milites male afficerentur: parte uerò
 equitatus missa, insit per ualles ad alimēta cō-
 portanda exeuntibus insidias tendi. Erant autē
 in his nōnulli etiā pugnatōres, quibus iam mi-
 nime praeda sufficeret: maior uerò pars ex po-
 pulo pauperes, quos profugere deterrebat pro-
 affectibus suis metus: nec clam enim seditiosis
 fieri posse sperabant, ut cū cōiungibus ac liberis
 diffugerent: eosq; latronibus relinquere nō pa-
 tiebantur. nīc sua ingulādos. Audaciores au-
 tem faciebat ad exeundū fames, restabatq; iam
 latitantes egredi, & ab hostibus capi. Depre-
 hensi autem necessitate repugnabāt, metu sup-
 plicij: seroq; nidebantur supplicare: post pugna
 itaq; uerberati, & ante mortē modis omnibus
 excruciatī, contra murū cruci suffigebātur. Tito
 quidē miserabilis nidebatur ista calamitas, cū
 Iudai in dies singulos quingenti. nonnunquam
 etiam plures caperentur. Sed neq; captos dimit-
 tere tutum erat, tantaq; afferuere multitudinē
 custodum uidebat esse custodiā: maximē. uerò
 propterea nō prohibuit, citius eos existimās ea
 facie remissuros, tanquā similia passuros, nisi se
 deditissent. Milites autē diuersis modis suffige-
 bant, ira & odio & ludibrij causa: & propter
 multitudinē quā cepissent, iam spatiū crucibus
 decui, & corporibus crucees. Seditiosis uerò
 sanctorum defuit, ut ea clade monerentur, quod
 etiam

etiam in contrariū eis cessit, ad deterrendam reliquā multitudinē. Transfugarū enim familiaribus ad murū tractū, & si qui erāt populariū prouiores ad pacē, & quā paterētur qui ad Romanos profugerēt, demonstrabāt: & qui cōprehensi tenebantur, eos supplices nō captiuos esse dicebant. Ea res multos persugere cupientium, donec uerū cognoscereetur inhibuit. Fuerūt autē qui statim dilapsi sunt, quasi ad uerū supplicium properantes. Illatā enim ab hostibus moriē, cōparatione famis requiem esse ducebant. Multis autē captiuorū Titus etiā manus abscindi praecepit, eosq; ad Ioannē & Simonē intronussit, ut propter calamitatē nec niderentur profugi, nec crederētur: saltē nunc desinerēt admonēs, nēne se cōpellerent ad excidiū ciuitatis: sed lucrarentur in extremis mutata uoluntate, & proprias animas, & patriā tantā & templū, cuius participem non habebant: simul autem aggeres circueundo, operantes urgebat, ueluti faciliū uerba non multo post secutus. Ad hac in muris stantes, & ipsi Caesari, & patri eius maledicebant: moriemq; se cōtemnere clamabant, eamq; seruituti recte praferre: malia uerò mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam euentes, ut ipse diceret, perituros: mundumq; Deo templū hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui incoleret: quem ipsos quoq; auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus

bus illusuros: quibus facta nō adfore: finē enim
Dei esse. Talia cōitijs admiscētes nociferaban-
tur. Et inter hac Antioch^{us} quoq; aderat Epi-
phanes, multos alios armatos secum ducens, &
præterea caterva stipatus qui Macedones ap-
pellabantur, omnes ætate pares, & paulo ma-
riores adolescensibus, more Macedonū instru-
cti armis & eruditi: unde etiā nomen habebāt,
pletiq; tamē samā gentis æquare non poterant.
Omnium enim regū qui Romanis parebant, fe-
licissimū Comagenū fieri contigit, prius quā for-
suna mutaretur. Ostendit autē ille quoq; in se-
necta ætate, nullū ante mortē beatū dici oportere.
Ceterū filius eius adhuc eo nigena præsens
se mirari aiebat, quidnam esset quod Romanos
adire pigebat muros: erat enim bellator ipse na-
turaq; promptissimus, cātusq; viribus, ut multū
peccares audacia. Cū verò Titus ad hoc subri-
sisset, laboremq; cōmunē esse dixisset, sicut erat,
Antiochus cū Macedonibus in murū impetū
fecit: & ipse quidem pro viribus suis ac peritia
cauebat tela Iudeorū, sagittis eos appetēs: ada-
lescentes autē omnes præter paucos attriti sunt.
Nam pudore promissionis diutius pugna cer-
tauerant, & ad extremū mulei sancij recessere:
hoc repudiātes, qd etiā viris Macedonibus vin-
cere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri.
A Romanis enim duodecimo die mensis Maij
aggeres inchoati, nix nono et nigesimo perfecti
sunt.

sunt, cum totos dies sepiē & decē laborassent: ingentes enim quatuor iacti sunt: & unus quidem, qui erat ad Antoniam, & à quinta regione fuerat extructus, contra mediū stagnum, quod Struthium vocatur: aliter uerò à duodecima uiginti cubitis distans. Decima uero legio, qua supra memoratis praestat, in septentrionali parte opus erexerat, ubi stagnum est quod appellatur Amygdalon. Ab hoc autē quinasdecima legio triginta discedētem cubitis aggerem fecit ad pontificis monumentū. Iam uerò admotis aggeribus, Ioannes sub fossa intus terrā usq; ad aggeres Antoniā uersus, dispositis petruniculū sudibus, opera suspēdit: illataq; sylua pice ac bitumine illita, ignem immittit: succēsis autē fulcimentis, fossa repente subsedit, cumq; magno sonitu in eam aggeres decidēre: ac primò quidē cum puluere fumus ex alio excitatus est, cū ignē ruina cōcluderet: peresa uerò materia qua premebatur, flāma iam clarior apparebat. Et Romanos repentini quidē facti stupor occupat: molitionē uerò Iudaorū agrē ferebāt, iamq; se uicisse credentiū & spes eo casu refrixit: & in posterū subuenire aduersus ignē minus utile uidebatur, etiam si esset extinctus semel aggeribus deuoratis. Biduo uerò post, alios etiam aggeres Simon cū socijs aggreditur: illa enim parte Romani admotis arietibus cōcutere murum cōperant. Tephithaeus autē quidam ex

Garsi

Carfi ortus, ciuitate Galilae, & Megassarum
ex regalibus famulus Marianus, cumq; his
Adiabenus quidā, filius Nabatai, nomē habēs
ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio clau-
idus, rapis facibus in machinas enolarunt: hisq;
uiris neq; audaciores in illo bello extra ciuita-
tem apparuere, neq; magis horrendi: nam uelut
in amicos, non in agmen hostium excurrerent,
nihil cunctati sunt aut subistere: sed per me-
dios inimicos facto impetu, machinas incēdere.
Atq; autem missilibus, & gladijs detrahi, non
prius à periculo dimoti sunt, quā ignis instru-
menta corripērēt. Sublata uerò iam flamma, Ro-
mani quidem cōcurrētes è castris, auxilio pro-
perabant: Iudai uerò ex muro eos prohibebant,
manuq; cū his cōserebant, qui flammās extin-
guere conarentur, proprijs corporibus nullo mo-
do parcētes. Et illi quidē arietes igni subtra-
here, cū eorū tegmina cremarentur: Iudai ue-
rò etiā per flammās eos retinere certabant: &
quāuis feruens nacli essent ferrum, tamē arie-
tes nō amiserē. Hinc autē flāma transiit in ag-
geres, & auxilianes praueñiebat incendium.
Itaq; Romani flamma circūdati, quoniā seruare
posse opera desperabant, in castra discedū. Iu-
daei uerò magis instabāt, cū semper eorū nume-
rus cresceret, ex ciuitate accedentibus adiūmē-
tis, minusq; cautos haberent impetus, freti ui-
ctoria: progressi autem usq; ad munimenta ca-
strorum

strorum praelio cum eorum custodibus decer-
tabant. Est enim statio pro castris per uices suc-
cedentiū armatorū, & acerbissima in eos san-
ctio Romanorū, ut qui loco de qualibet causa
cessisset, occideretur: hi pernali exitio gloriosa
morte praelata, steterunt fortiter eorumq; neces-
sitate simul ac pudore, plurimi fugientiū redie-
runt: ballistūq; in mura dispositis, ex ciuitate
accedentē multitudinē prohibebant, nihil pro
cautione sine tutamine suorū corporum promi-
dentem. nam quoscunq; obuios habuissent, cum
his congregiebātur Iudei: & in spicula irruen-
tes incautē, ipsis corporibus inimicos feriebant.
Sed neq; hi actis magis quā fiducia superabāt,
& Romani plus quā fiducia quā quod male tra-
ctarentur, cedebant. Iam uerò Titus aderat ab
Anonia, quō secesserat, locum alijs aggeribus
prospiciens: multumq; increpatis militibus, si
eum hostium muros obtinerent, in suis pericli-
parentur, & uelut ex carcere contra se dimissis
Iudeis, obsecrorū paterentur ipsi fortunā, ipse cū
electis militibus hostes à latere circūuenit, illi
autē cū in ora ferirentur, contra eum conuersi
durabant: mixta uerò acie, puluis quidem lu-
mina, clamor uerò aures exuperabat, neq; ans
amicum quisquā internoscere poterat aut ini-
micum. Iudeis autem non tam uirium fiducia,
quantū salus desperatione perseuerantibus, etiā
Romanos pudor armorū & gloria & presen-
tia.

via periclitantis Caesaris reddidit fortiores. Itaque putauerim eos ad extremum nimia ferocitate animorum, uel totā multitudinē Iudaorū fuisse rapturos, nisi praenento pugna momēto, in ciuitatē se recepissent. Corruptis autē aggeribus Romani morore tenebantur, quod tam longū laborem una hora perdidere, & multi quidē solutis machinis capsum iri ciuitatem iam desperabant.

De muro extructo ab exercitu Romano circum

Microsolymam triduo.

CAP. XIII.

Titus autē cū ducibus quid fieret delibebat. Et callidioribus quidē placebat, omni admoſto milite uel muros experiri: adhuc enim Iudeos cū exercitus parte dimicasse, uniuersi uerò militis impetum tolerare non posse, uerim sagittis esse obruendos. Prudensiores autem rursus aggeres fieri suadebant: alij & sine aggeribus assideri, egressus eorū tantummodo obseruando, ac ne uictus intro ferretur monebant, & ciuitatē fami relinquere, neq; cū hoste manu conſligere: nec enim expugnari eorum confidentiā posse, quibus opertū est ferro procumbere, uel etiam sine hoc interficere, qua sanior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidē prorsus tanto cū exercitu, honestū non uidebatur: & pugnare cum his supernacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impēdiōrū penuria operosum indicabat, egressus uerò ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim

circundari eam propter magnitudinē locorūq;
 difficultatem, ab exercitu posse. Et prater ea ad
 excursus incantum: contra manifestā enim viā
 obseruatā, occultas vias excogitantur Iudeos,
 tam necessitate quā locorum scientia. Si quid
 autē clām effret illatum, diutius obsidionē tra-
 hendam, verēdumq; ne victoria gloriam dimi-
 nuat tēporis longitudo. Hac enim cuncta quidē
 effici posse, sed celeritatē ante gloriam duci: de-
 bere tamē, si celeritate vii uelit Et cautione, to-
 tam muro cingere ciuitatē. Hoc enim modo, o-
 mnes exitus posse praeludi: Et Iudeos aut o-
 mnibus modis saluo desperata, ciuitatē tradi-
 tuos, aut fame victos facillimē capiendos: aliter
 enim se non posse quiescere. Verum Et aggeres
 curaturū esse, etiam infirmiores habeat, qui pro-
 hibcant, Quod si cuiquā magnū opus Et inex-
 tricabile uideatur, eum cōsiderare debere, quod
 neq; paruum opus Romanos decebat facere: Et
 sine labore magnū quid perficere, ne Deo quidē
 facile sit. His dictis duces exhortatus, iubet eos
 exercitus in opera distribuere. Diuinus autem
 quidam impetus militibus iniecit: ambitumq;
 pariti, non solum rectores inter se, verum ipsi
 etiam ordines certabant. Et miles quidem de-
 cadarcho, decadarchus autē hecagonarcho, usq;
 chiliarcho placere properabat: chiliarchorum
 uerò ostentatio, ad duces usq; pertinebat, ducū
 uerò certamina Caesar ipse diiudicabat. In dies
 enim

enim singulos circueiens, opus sapissime inspiciebat. Cæptum enim à castris Assyriorum, ubi ipse tendebat, ad inferiore Cænopolim iterum duxit. Hinc per Cedronē ad El. òn montē reuerrens, à meridie montem cōplectitur, usq; ad saxum quodd Peristerconos vocatur, eiq; proximū collem, qui super uallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem flexo adificio, ad uallem foris descendit. Hinc subiens ad Anani pontificis monumentum circumdato monte, ubi Pompeius castra posuerat, ad septentrionalem rediit regionem. Et cum praeceßisset ad uicū, cui nomen est Erebinithonicus, post illum Herodis monumentū ab oriente clausum castris suis coniunxit, unde coeperat. Murus quidem uno mēsus x l. stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim adificata sunt: eorum gyrus denis stadijs numerabatur. Totum autem opus triduo constructum est, ut id quidem dignum mensibus uideretur celeritas uerò fide careret. Murò autem circumclusa ciuitate, per castella custodibus collocatis, primam quidem uigiliam noctis ipse circueiens explorabat: secundam uerò Alexandro permiserat: tertia uerò obtigit legionum ducibus. Somnos autem uigiles inter se sortiebantur, totaq; nocte per castellarum spatia circuebant.

De fame Hierosolymorum & secundo aggere
extructo.

CAP. XIII.

112

Judeis

Iudaes autem cum exundi facultate, omnis etiam spes salutis adempta est: auctaq; iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et tecta quidem plena erant mulieribus exanimatis, atq; infansibus: niarum autem angusta senibus mortuis. Adolescentes autem ac iuvenes turgidi, uelut umbra mortuorum, per fora uersabantur: & ubi quem casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera, neq; possent pra labore, & eos quibus aliqua uis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertū. Deniq; super eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulcra, priusquam sati dies ueniret, & uini properabāt: neq; luctus in illis calamitatibus, neq; fletus erat, sed fame superabantur affectus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, tuebantur. Alium uerò silentium ciuitatem, plenaq; mortuis nox cōprehenderat, & latrones his acerbiores: domos enim, quae iam sepulcra erant, & cadauera spoliabant, & uelamina corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur, hisq; gladiatorum mucrones probabant: nonnullosq; iacentiū adhuc spirantes, ferro expericendi causa transuerberabant. Si quis autem manum rogasset aut ferrū sibi commodari, quo famem euaderet, superbissimè negligebatur. Animas uerò efflantium quisq;

quisq; , in morte templū obtutibus intuebatur, cum viuos relinqueret seditiosos. Illi autē, primò quidem sumptu publico inbebant mortuos sepeliri, cum fœtorem ferre non possent : deinde quod non sufficiebāt, in nalles eos ex muro precipitabant. Quas circueiens Titus ubi plenas cadaveribus nidis, altamq; sanie[m] tabefactis corporibus defluentem, ingemuit : & extensis manibus Deum testabatur, factum illud suum non esse. Civitas quidē ita erat affe[cta]. Romani nerò, cum iam nemo seditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos mœror, fumesq; tangebant) dies latos agebant : frumētū, aliarumq; rerum necessariarum habentes copiam de Syria proximisq; provincijs : multi autē iuxta murum flantes, magnamq; alimentorum abundantiam demonstrantes, satietate sui fœm[us] hostiū incendebant. Seditiosis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus reliquias populi miseratus, & properans saltem hoc liberare quod superest, iterum aggeres inchoabat, quanquā difficile[m] materiam reperiret : omnes enim civitati proximas sylvas, opera prima consumpserāt : à nonagesimo nerò stadio milites alias cōgerebant, & ad Antoniam solam ex quatuor partibus, maiores prioribus aggeres struebantur. Caesar autem agmina circueiens, atque opus urgens, quod in manibus eos haberet latronibus ostendebat. Sed illis pœnitudo planè perierat,

et animis ac corporibus separati, uirique: ac lue alienis utebantur. Nec enim uel animas, affectia mansueti, uel corpora dolor tangebat, qui etiam mortuam plebem, quasi canes lacerabant, replebantque; languentibus carcerem.

De corde Iudeorum intra & extra Hierosolymam.

CAP. XV.

DEnique Simon Machabæus, per quem obtinuerat civitatem, excruciatum peremit. Bocchi filius erat, ex pontificibus populo, maxime fidelis et charus. Is, cum a Zelotis male populus tractaretur, quibus iam Ioannes accesserat, ut adiutorem Simonem reciperet, populo persuasit: nulla cum eaprius habita pactione, nec aliquid mali meritis. Ingressus autem ille, postquam obtinuit civitatem inimicum eum eque atque alios esse dicebat, quod pro se consilium dederat, uelut hoc simplicitate suasisset: productumque eum et accensum, quod cum Romanis sentiret, morte damnavit, ne purificationi, quidem a faciliatate concessa, cum tribus filiis suis: quatuor enim ad Titum ante profugerat. Primum autem se occidi, quam filios obsecrante, utque hac pro illa, quod civitatem ei aperuisset, gratiam postulante, ne eugere eius dolerem, nonissimum insit interfici. Ille, quidem super cæcis in conspectu suo filios ingulatur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Damadi filio praeceperat, qui erat eius satellitem crudelissimus, canillatius si quid cum inuarent, ad quos exire uoluisset: corpora uero sepeliri.

petiri prohibuit. Post hos Ananias quidā, pontifex, filius Masbali, nobilis, & scriba curia, uir fortis, ex Ammannie genus ducēs, & cum his quindecim ex populo clariores necantur. Iosephi uerò patrē cōclusum asseruabāt, missōq; pracone denunciāt, ne quis in ciuitate degentium uel colloqueretur cū eo, uel in unū ueniret, proditiōnis metū proposito: & eos qui hac cū illo defleuerent, ante quaestione perimebant. Ista uidēs quidā Iudas filius Iuda, unus ex numero praefectorū Simonis, qui turrim ab eo sibi creditā custodiebat, foriāsse quidē nonnihil etiā misericordia crudeliter pereuntium, magis autē sui providentia, cōuocatis decem fidissimis contubernaliū: Quosq; tandē, inquit, hac mala sustinebimus? quam uel salutis spem habemus, seruantes pessimo fidem? Ecce iam fames oppugnat, Romani uerò penē intus sunt, Simon autem bene quoq; meritis infidelis est: metuq; etiā apud eū poenae, & apud Romanos uera foderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatē. Nihil autem graue Simon patietur, si cū de se desperauerit, poenas citius pendat. His ubi decem assensū sunt, mane ceteros quos subiectos habebat, per diuersum dimittit, ne quid eorum qua cogitauerat proderetur: ipse uerò de turri hora tertia Romanos inuocabat: illorum autem alij praesuperbia contemnebant, alij non credebant, alios etiam pigebat, uelut mox

capturos civitatem nullo periculo. Interea verò, cum Titus ad murum cum armatis succederet, antè rem Simon cognovit, iurrimq; velociter occupat, Romanisq; eos inspeclantibus custodes peremit, & per murū proiecit corpora mortuorum. Ibiq; circumiens Iosephus (nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimq; attonitus cadit. Excursus autè ad eius casum factus est Iudaorū, abreptusq; esset in civitatē, nisi Caesar misisset qui eum protegerent. Illis autè pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parū quod ageretur intelligēs: seditiosi verò, tanquā interfecto quē maximè cupiebant, cum lætitia cœclamanerūt. Spargitur autè hic rumor per civitatem: ex quo residuā multitudinē mœror tenuit, verè perisse credensē, cuius fiducia profugere cogitabāt. Audito autè Iosephi mater in carcere, mortuū esse filium suū, ad custodes quidē, ex Iotapasis hoc ait certò se credere, nec enim nino potiri. Secreto autè flens, ad ancillas, Hunc, inquit, fecunditatis recepisse fructū, quòd ne sepelire quidē sibi filium licuisset, à quo sepeliri sperasset. Verū ne illā quidē mēdaciū diuini cruciavit, neq; latrones refecit. Citò enim curato muliere Iosephus resipuit, progressusq; clamabas, illos sibi non multo post vulneris pœnas daturus. Populū autè rursus ad fidē hortabatur: unde populo quidē fiducia, seditiosis verò stupor incidit eius aspectū. Profugorum autè alij statim de

muro necessitate profliebant : alij velut ad pug-
 nam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad
 Romanos profugiebant. Hos autē senior ea quā
 insus pertulerant fortuna cōsequebatur : & fa-
 me, quā domus reliquerant, uelociorē apud Roma-
 nos inueniebāt ad exitium satietatem : aderant
 namq; inflati ex inedia, & uelut morbo inter cu-
 tis aqua turgidi. deinde uacuata replentes corpo-
 ra disrūpebantur : nisi qui periti desideria cohi-
 buissent, paulatimq; cibū desueto corpori obtu-
 lissent. Verū & eos qui hoc modo seruaretur,
 alia plaga suscepit. Quidā apud Syros ex-trans-
 fugis deprehenditur, ē fumo nentris aureos colli-
 gens. Transglutientes autē (ut supra diximus)
 cōueniebāt, quōd cunctos seditiosi scrutabātur
 & maxima nū auri fuerat in ciuitate : denique
 duodecim atticis cōparabant, quod antea nigin-
 tiquinq; nalebat. Verū hac arte per unum de-
 tecta, totis castris fama percrebuit, quōd auro
 transfuga pleni ueniret. Arabū autē multitu-
 do et Syri, scissis uētribus suppliciū minitaban-
 tur. Et hac ego clade nullā credo seniore con-
 tigisse Indas : una deniq; nocte duorū milia pa-
 refacta sunt viscera. Et hac Titus inuicticia co-
 gnita, penē iussisset autores circumfuso equitatu
 iaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo no-
 xiorum, multoq; plures puniēdi, quam qui fue-
 rant interempti. Conuocatis autem auxiliariū
 ducibus, itemq; milium Romanorū (nam etiam

militum quosdam hac tangebatur inuidia) utrisque
 iratus dicebat: si qui militem suorum hac com-
 mitterent lucris causa incerti, nec arma propria
 quisquam erubesceret auro argentoque facta: Ara-
 bes autem & Syri, primo in alieno bello licen-
 ter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in
 cadibus & in Iudeos odia Romanis ascriberet:
 hac enim quosdam suorum milites infamia partici-
 pare: & his quidem mortem interminatus est, si
 quis in eadem postea repertus fuisset audacia. ad
 legiones autem mandata dedit, ut suspectos inue-
 stigarent, atque ad se deferrent. Verum profecto
 avaritia continet omne supplicium, saeviusque homi-
 nibus lucrandi amor innatus est: nullaque omnino
 calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imo
 vero hac alias, & modum habet, & metu subin-
 gantur. Deus autem, qui damnauerat populum,
 omnem viam salutis ad interitum uertierat: denique
 id quod cum poena interdixerat Caesar, occulte
 in profugos admittebatur. Et si quis transfu-
 gisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum
 uideret, eos scindebant, & ex uisceribus qua-
 situm nefarium trahebant. In paucis autem repe-
 riebatur, & plerosque sola spes consumebat. His
 quidem casus multos transfugarum reduxit.

De sacrilegio circa templum & relatis ex urbe ca-
 daveribus & fame.

C A P. X V I.

Ioannes autem, ubi rapina ex populo desuere,
 ad sacrilegium sese conuerit: multaque donaria
 templi

templi retinens, multaq; uasa diuina rei, mini-
sterio, necessaria, crateres, & lances, & mensas,
ne urceolis quidem abstinent, quos Augustus
eiusq; uxor miserat. Romanorum quidem impe-
ratores honorauerunt semper templum atq; or-
nauerunt: tunc autem Iudeus etiam alienigena-
rum dona distrahebat. Ad socios autē dicebat,
sine metu diuinis abusi debere, qui pro Deo, qui
pro tēplo militarent, & ex ipso ali. Proptereaq;
sacrū uinū, & oleum, quod sacerdotes sacrificijs
reseruabāt, suū erat effudisse, nanq; in tēplo &
multitudini distribuit, & illi sine horrore unge-
bantur, & posabāt. Nō equidē recusabo dicere,
quā dolor inbet. Puto si Romani contra noxios
uenire tardisset, aut hiatus terra deuorādā fuis-
se ciuitatē, aut diluuiū periturā, aut fulminū ac
Sodomæ incēdia passurā: multo enim magis im-
piā progeniē tulit, quam quæ illa peritulerat: de-
niq; cū eorū pertinaciā desperata, totus populus
interijt. Et quid opus est singulasim narrare cla-
des? Manneus Lazari filius, transgressus ad Ti-
rum, per unā portā quæ sibi credito fuerat cen-
sū & quindecim millia & octoginta dixit elata
cadanera, ex quo die castra propi ciuitatē posita
sunt, ex die quartadecima mensis Aprilis, usq;
ad calēdas Iulij. hæc autē immēsa est multitudo:
nec tamē ipse fuit appositus portæ, sed publicam
mercedem diuidens, mortuos ex necessitate nu-
merabat: ceteros enim propinqui sepeliēbant:
sep

sepultura autem fuit, elatos ex oppido proijcere. Post hunc autē nobiles profugi, omnia mortuorū egenorum sexcenta milia portis erecta nuntiabant: aliorū uerò numerū minime posse comprehendere: cū autē pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis adibus cadauera esse inclusa, & frumenti quidē modium uenisse salemo. Post autē ubi muro circumdata ciuitate ne herbas quidē legere iam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse cōpulsos, ut cloacas rimarentur, boumq; ueterē finum alimentum haberent: stercusq; collectum, quod ne nisi quidem tolerabile fuerat, cibus erat. Hac Romani quidē audiētes miserati sunt: seditiosos autē ne uidentes quidem pœnitebat, sed patiebantur usq; ad ea progredi: factum enim eos reddiderat cacos, quod iam & ipsis imminerebat & ciuitati.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER VII.

De suffossione murorum, succensione aggerum
& Sabino oppugnante murum. CAP. I

CLADES quidē Hierosolymorū in peius quotidie procedebāt, cū & seditiosi magis accenderētur aduersis inclusi, postquam populū fames ipsosq; iam possederat. Quin & multitudo cōgestorū in ciuitate cada-

nerum, & visu horrenda erat, odoremq; pestiferum emittebat, cum excursus etiam pugnatum moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima cade excitata, conculcare mortuos cogebantur: & qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neq; horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant consuetudinem mortuorum. Gētili autē cade polluti, dexteras ad externum bellum preparabant, tanquā exprobrantes Deo (ut mihi videtur) supplicij sui tarditatem: non enim spe victorie maior pars eorū, sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani autem quamvis plurimum in aggreganda materia laborarent, tamen intra viginti & unum diem aggeres erexerunt, attonsis omnibus ad nonaginta usq; stadia circa oppidū lucis. Erat autē misera bilis terra facies: nam quæ antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc deserta præcis undiq; arboribus cernebatur: nec ullus qui pridē Iudaā viderat alienigena & suburbana pulcherrima civitatis, cū eius solitudinē tūc videret continere lacrymas poterat, vel nō gemere mutationē quantū pristinus derogasset. Omnia namq; insignia pulchritudinis, bellum deleverat: nec si quis subito advenisset, qui locū prius scierat, eū cognosceret, sed præsens quaereret civitatem. Romani autē ac Iudæi, finitum opus aggerū, par faciebant timoris initium: nāq; hi, nisi eos quoq; exurgerent, captum iri civitatē putabāt: Romani

periculis desuper uenientibus lassarentur, arietum opus urgebant. Cum uero inferiores essent, ac lapidibus frangeretur, alij scutis super corpora concameratis, fundamēta manibus et uellibus suffodiebant. Itaque saxis quatuor obstinato labore concussis, quiete utrisque nox attulit: et in ea murus arietibus labefectus, ex qua parte prioribus Iohannes aggeribus insidiando murum suffoderat, subsidente cuniculo repetere labitur. Verum prater spem utrorumque animi affecti sunt. Nam Iudaei quidem, quibus mororem esse oportebat, quod ruina prater spem acciderat, et aduersus eam praecauti non fuerant, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinata latitiam ex celeri subuersione natam, conspectus alius murus, quem inuicinus Iohannes adificauerat, cito restinxit. Veruntamen priore facilius oppugnatio uidebatur. Tunc enim et ascensum per ruinas promptiorem, et Antonia esse infirmiorē murum qui recens erat, citoque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus uero spe atque oratione putans alacritatem pugnantium excitari, et adhortatione atque promissis saepe quidem periculorum nasci oblitus, interdum autem moriē solere contemni, in unum congregatos fortissimos experiebatur dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quae periculum non asserunt, aperte et ipsis qui rogantur,

Et qui eos rogāt, ignavia reprehensionē parit:
 exhortatione autē opus est in solis rebus ambi-
 guis: quippe illa per se quenq; gerere dignum
 est. Itaq; difficile nobis in murum esse ascēsum
 ipse profiteor: quod autē vel maxime oporteat
 gloria cupidos pugnare cum difficillimis rebus,
 pulchrūq; sit cū laude mori, nec erit infructuo-
 sum si qui primū fortiter fecerint, prosequar.
 Primū quidē nos illud hortetur, quod nōnullos
 fortasse deterreas, Iudaorū patiens animus, Et
 in aduersis rebus dura cōstantia. Romanos enim
 eosq; milites, quibus in pace bella discere, in
 bello autē vincere consuetū est, à Iudeis manu
 vel animo superari turpissimum est: idq; in fine
 uictoria, cum etiā Dei nitamur auxilio: nanq;
 offensiones nostræ, Iudaica desperationes sunt,
 illorū autē clades, fauore Dei nostrisq; uirtuti-
 bus crescūt. Etenim seditio, fames, obsidio, mu-
 rorūq; sine machinis casus, quid sit aliud q̄ in
 illos ira Dei, nostrūq; adiumentū. Igitur nō so-
 lū deterioribus inferiores uideri, sed etiā diuinū
 præsidiū prodere, nobis non cōuenit. Quo pacto
 autē nō turpe uidetur, Iudeos quidē quib' nō
 magni pudoris est uinci, qui seruire didicerint,
 quo minus in posterū id patiātur, martem con-
 tēnere, atq; in nos medios frequenter excurrere,
 non uictoria spe, sed ostētationis gratia: nos au-
 tem totius penē terra marisq; uictores, quibus
 etiā non uincere probro habetur, otiosos seden-

tes, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter
experios, famem ac fortunā cum his armis ope-
riri? maxime cū paruo discrimine totū possis
efficere. Deniq; in Antonia si ascēderimus, ha-
beamus civitatē. Nam & si pugnandū sit ad-
versum inuis positos, quod nō arbitror, autamē
capiti ac respirationi hostiū insedere victoriam
nobis plenissimā repromittit. Equidem prater-
missa nunc eorū laude, qui in bello cecidere, &
immortalitate, qui Martio furore p̄strati sunt,
ex morbo pacis tēpore moriē aliter sentientibus
imprecor, quorū anima cum corpore sepultura
danatur. Quis enim virorū fortis nescit, quod
animas in acie ferro corporibus absolutas, pu-
rissimum clementiū aether hospitio receptas in-
ter sidera collocat: manesq; se bonos ac propi-
tios heros vidēdos offerunt posteris suis? Quas
verò morbus corporis tabesq; consumpseris, &
si maxime probris ac piaculis purgata sint, sub-
terranea tenebra operiunt, aliaq; oblivio susci-
pit, corporis simul & vita ac memoria sine cir-
cūscriptas. Quod si necessario mors homini de-
creta est, ad hoc autē omni morbo lenius est, fer-
ri ministeriū, cui non videatur ignavum nega-
re usui, quod debito redditurus sit. Et hac qui-
dem veluti servari nequeāt, vel qui conati fue-
runt, profectus sum. Est autē salutis spes in ma-
ximis quoq; periculis qui virilē animū gerunt.
Primū enim quod decidit patet incessui: deinde

solum

totum quod adificatum est, facillime dissolui potest. Vosq; plures hoc opus aggredientes, alius alij p̄ adhortatione fietis atq; subsidio: vestraq; obstinatio brevi animos hostium frangat: ac fortasse nobis, si eam tantū ceperimus, incruenta res efficietur. Etenim ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur: si verò clam, vel etiam per vim aliquid egerimus scmel, quamvis paucos non sustinebunt. Me autem profectò pudeat, nisi qui primus hoc fecerit, invidendum remunerationibus fecero: & qui nixerit quidē nunc aequalibus praebe: beatissima verò premia sequantur occisos. Talia dicente Tito, caetera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum verò unus, qui in cohortibus militarent, Subinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante vidisset, quantū ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset: erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quadam heroica in macro corpore, atq; angustiore viribus suis habitabat. Cum primus itaq; surrexisset, Dedit me, inquit, tibi alacri animo Caesar, & ante omnes in murū ascendō: atq; opto quidē, ut vires ac voluntatem meā sequatur fortuna tua: quod si cepto, casus invidet, scito me non praefer spem, quod res aliter efferit, sed q̄ sic decreverim, pro te morituum. His dictis, & sensū laeva manu capiti prae-
 KK 2 dens,

dens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei sextā murū petebat: sequebātur autē ex alijs, q soli eius virtutis amuli esse cupiebant, undecim viri. Multo autē oēs antecedebat diuino quodā impetu excitatus, cū de muro custodes iaculis et sagittis undiq; infinitis appeteret, atq; ingētia saxa deuoluerent, qua nōnullos de undecim deiecerūt. Sabinus autē missilibus occurrēs, licet obrueretur sagittis, nō tamē ante impetū cohibuit, q̄ summa muri prehenderet, hostesq; in fugā uerteret: virib⁹ enim eius atq; animā pertinacia territi, pluresq; ascendisse rati nō steterūt. Qua in re fortunam quis ueluti uirtutibus inuideat, semperq; praeclaris facinoribus officias nō incusauerit? Siquidē hic uir neq; ab incepto errauit, et offensione lapidis cū maximo crepitū pronus decidit. Unde factū est, ut Indai reuersi, ubi solū & iacentem uidere, ex omni eū parte iaculis peterent. Ille uerò genibus nixus, ei scuto protectus, primo quidē ulciscebatur hostes, multosq; ad se appropinquātes saucianis: uulnerū autem multitudine remisit dexterā: & ad extremū priusquā redderet animam sagittis est obrutus, uir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna ueretur: pro mensura uerò coepi facinoris cecidit. Cateri autem tres penē iam summa tenentes, obruti lapidibus perierūt, & octo sauciatī detracti, & in castra relati sunt. Hac quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Roman

Romani Antoniam inuadunt, & à Iudæis repelluntur. CAP. II.

BIduo autē post, viginti de numero excubantiū per aggeres militū cōgregati, signū ferū ordinis sui, & duos quosdā ex ala equitū, & tubicinē unū ad se vocāt: nonaq; noctis hora per ruinas ad Antoniā otiose procedūt: occisis autē primis custodib. somno oppressis, murū obtinēt, ac buccina signū dari precipiūt: quo ceteri quidē uigiles subito exuscitantur, & fugiūt priusquā multitudinē qua murū ascendere, cerneēt. nā & timor illis, & uerba imaginē quandā, ut magnū hostium numerū ascendisse crederent, ostēdit. Caesar autē signo audito, propere armat exercitū, & cū ducibus primis lictorū caterva comitatus, ascēdit. Cū autē Iudæi ad templū interius cōfugissent, ipsi quoq; per cuniculū irruerunt, quē Ioānes aduersum Romanorū aggeres aperuerat. Disposuitq; amborum agminū seditiosi, tam Ioannis q̄ Simonis, arcebāt eos summa ui atq; alacritate repugnandi: siquidē excidij finē putabant, locū sanctū penetrasse Romanos, quod & his uictoriæ principiū fuit. Ad ipsum autē adytū ualidissima pugna committitur: his quidē templū ui occupare certantibus, Iudæis uerò Antoniā uersus eos repellentibus. Et sagitta quidem ac hasta utrisq; inuiles erant, strictis autem ensibus dimicabāt. Neq; conflictū discerni poterat, ex qua parte

K k 3 quisq;

capturos civitatem nullo periculo. Interea vero cum Titus ad murum cum armatis succederet, ante rem Simon cognovit, iurrimq; velociter occupat, Romanisq; eos inspeculantiibus custodes peremit, & per murū proiecit corpora mortuorum. Ibiq; circuiens Iosephus (nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimq; attortus cadit. Excursus autē ad eius casum factus est Iudaorū, abreptusq; esset in civitatē, nisi Caesar misisset qui eum protegerent. Illis autē pugnantiibus, Iosephus quidem tollitur, parū quod ageretur intelligēs: seditiosi vero, tanquā interfecto quē maximē cupiebant, cum laetitia cōclamaverūt. Spargitur autē hic rumor per civitatem: ex quo residuā multitudinē mœror tenuit, verē perisse credentē, cuius fiducia profugere cogitabāt. Audito autē Iosephi mater in carcere, mortuū esse filium suū, ad custodes quidē, ex Iotapatis hoc autē certō se credere, nec enim nino posiri. Secreto autē flens, ad ancillas, Hunc, inquit, fecunditatis recepisse fructū, quod ne sepe-rire quidē sibi filium licuisset, à quo sepeliri sperasset. Verū ne illā quidē mēdaciū diutius cruciavit, neq; latrones refecit. Citō enim curato vulnere Iosephus resipuit, progressusq; clamabat, illos sibi non multo post vulneris pœnas daturus. Populū autē rursus ad fidē hortabatur: unde populo quidē fiducia, seditiosis vero stupor incidit eius aspectū. Profugorum autē alij statim de

muro necessitate profliciebant : alij uelut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos autem senior ea quam inuis perulerant fortuna consequeretur : et fame, quam domi reliquerant, uelociorem apud Romanos inueniebant ad exitium satietatem : aderant namque inflati ex inedia, et uelut morbo inter cutis aqua turgidi. deinde uacuata replentes corpora distruebantur : nisi qui periti desideria cohibuissent, paulatimque cibum desueto corpori obtulissent. Verum et eos qui hoc modo seruarentur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex transfugis deprehenditur, et fumo uentris aureos colligens. Transgluientes autem (ut supra diximus) eorum ueniebant, quod cunctos seditiosi scrutabantur : et maxima uis auri fuerat in ciuitate : denique duodecim atticis comparabant, quod antea nigtiquinq; ualebat. Verum hac arte per unum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfuga pleni ueniret. Arabum autem multitudine et Syri, scissis uentribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo seniore contigisse Iudais : una denique nocte duorum milium patescunt sunt uiscera. Et hac Titus iniustitia cognita, penes inuisset autores circumfuso equitum iaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo noxiorum, multoque plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxiliarium ducibus, itemque milium Romanorum (nam etiam

militem quosdam hac tangebatur invidia) urisq;
 iratus dicebat: si qui militem suorum hac com-
 mitterent lucri causa incerti, nec arma propria
 quisquā erabesceret auro argētoq; facta: Ara-
 bes autem & Syri, primo in alieno bello licen-
 ter calamitates inferrent: deinde crudelitātē in
 cadibus & in Iudeos odia Romanis ascriberēt:
 hac enim quosdā suorū milites infamia parrici-
 pare: & his quidem mortem interminatus est, si
 quis in eadē postea repertus fuisset audacia. ad
 legiones autem mandata dedit, ut suspectos inue-
 stigarent, atq; ad se deferrent. Verum profecto
 avaritia continet omne suppliciū, sanisq; homi-
 nibus lucrādi amor innatus est: nullaq; omnino
 calamitas plus habēdi cupidini cōparatur. Imo
 vero hac alias, & modū habēs, & metu subin-
 gantur. Deus autem, qui damnauerat populum,
 omnem niam salutis ad interiū uerterat: deniq;
 id quod cum poena interdixerat Caesar, occultē
 in profugos admittebatur. Et si quis transfu-
 gisset, circumspectātes ante ne quis Romanorum
 uideret, eos scindebant, & ex uisceribus qua-
 stum nasarium trahiebant. In paucis autem repe-
 riebatur, & plerosq; sola spes consumebat. Hic
 quidem casus multos transfugarum reduxit.

De sacrilegio circa templum & relatis ex urbe ca-
 daveribus & fame. C A P. XVI.

Ioannes autē, ubi rapina ex populo desuere,
 ad sacrilegiū sese conuerit: multaq; donaria
 templi

templi retinens, multaq; uasa diuina rei ministerio, necessaria, crateres, & lanceas, & mensas, ne urceolis quidem abstinnit, quas Augustus eiusq; uxor miserat. Romanorum quidem imperatores honorauerunt semper templum atq; ornauerunt: tunc autem Iudeus etiam alienigenarum dona distrahebat. Ad socios autē dicebat, sine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro iēplo militarent, & ex ipso ali. Proptereaq; sacrū uinū, & oleum, quod sacerdotes sacrificijs reseruabāt, tutū erat effudisse, nanq; in iēplo & multitudini distribuit, & illi sine horrore ungebantur, & posabāt. Nō equidē recusabo dicere, quae dolor inbet. Puto si Romani contra noxios venire tardasset, aut hiatu terra deuorādā fuisset ciuitatē, aut diluuiū periturā, aut fulminū ac Sodomae incēdia passurā: multo enim magis impiā progeniē iulit, quam quae illa pertulerat: deniq; cū eorū pertinaciā desperasset, totus populus interijt. Et quid opus est singulatim narrare clades? *Mannaeus Lazari filius*, transgressus ad *Tisum*, per unā portā, quae sibi credito fuerat censiū, & quindecim milia & octoginta dixit elata cadavera, ex quo die castra propē ciuitatē posita sunt, ex die quartadecima mensis *Aprilis*, usq; ad calēdas *Iulij*, hac autē immēsa est multitudo: nec tamē ipse fuit appositus portae, sed publicam mercedem diuidens, mortuos ex necessitate numerabat: ceteros enim propinqui sepeliēbant:

sep

sepultura autem fuit, elatos ex oppido projicere. Post hunc autē nobiles profugi, omnia mortuorū egenorum sexcenta milia portis eiecta nuntiabant: aliorū uerò numerū minime posse comprehendī: cū autē pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis adibus cadauera esse inclusa, & frumenti quidē modium uenisse salento. Post autē ubi muro circumdata ciuitate ne herbas quidē legere iam literes, ad hoc necessitatis quosdam fuisse cōpulsos, ut cloacas rimarentur, boumq; ueterē fimum alimentum haberent: sterensq; collectum, quod ne nisi quidem tolerabile fueras, cibus erat. Hac Romani quidē audiētes miserati sunt: seditiosos autē ne uidentes quidem pœnitebat, sed patiebantur usq; ad ea progredi: factum enim eos reddiderat cacos, quod iam & ipsis imminerat & ciuitati.

FL. IOSEPHI DE
BELLO IYDAICO
LIBER VII.

De suffossione murorum, succensione aggerum
& sabino oppugnante murum. CAP. I

C LADES quidē Hierosolymorū in peius quotidie procedebāt, cū & seditiosi magis accenderētur aduersis inclusi, postquam populus fames ipsosq; iam possederat. Quin & multitudo cōgestorū in ciuitate cada-

uerum, & nisi horrenda erat, odoremq; pestiferum emittebat, cum excursus etiam pugnatiuum moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, plurima cade excitata, conculcare mortuos cogebantur: & qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neq; horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant conuulsiuam mortuorum. Gētili autē cade polluti, dexteras ad externum bellum preparabant, tanquā exprobrantes Deo (ut mihi uidetur) supplicij sui tarditatem: non enim spe uictoria maior pars eorū, sed desperatione saluus ferocius ferebatur. Romani autem quamuis plurimum in aggreganda materia laborarent, tamen intra uiginti & unum diem aggeres crexerunt, attonsis omnibus ad nonaginta usq; stadia circa oppidū lucis. Erat autē miserabilis terra facies: nam quæ antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc deserta præcisis undiq; arboribus cernebatur: nec ullus qui pridē Iudaā uiderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis, cū eius solitudine tūc uideret continere lacrymas poterat, uel nō gemere mutationē quantū pristinis derogasset. Omnia namq; insignia pulchritudinis, bellum deleuerat: nec si quis subito aduenisset, qui locū prius scierat, cū cognosceret, sed præsens quæreretur ciuitatem. Romanis autē ac Iudeis, finitum opus aggerū, par faciebat timoris initium: nāq; hi, nisi eos quoq; exirent, captum iri ciuitatē putabāt: Romani autē

periculis desuper venientibus lassarentur, arietum
 opus urgebant. Cum vero inferiores essent, ac la-
 pidibus frangeretur, alij scutis super corpora cō-
 cameratis, fundamēta manibus et uellibus suf-
 fodiebant. Itaq; saxis quatuor obstinato labore
 cōcussis, quietē utrisq; nox attulit: et in ea mu-
 rus arietibus labefactatus, ex qua parte priori-
 bus Ioānes aggeribus insidiando murum suffo-
 derat, subsidente cuniculo repēte labitur. Verum
 prater spem utrorūq; animi affecti sunt. Nā Iu-
 dai quidē, quibus mœrorem esse oportebat, quòd
 ruina prater spem acciderat, et aduersus eā pra-
 cauti nō fuerant, tanquā maneret Antonia cō-
 fidebāt. Romanorū autē inopinatā latitiā ex ce-
 leri subuersione natā, cōspectus alius murus, quē
 intrinsecus Ioannes adificauerat, cito restinxit.
 Veruntamen priore faciliōr oppugnatio uideba-
 tur. Tunc enim et ascensum per ruinas prom-
 ptiorē, et Antonia esse infirmiorē murum qui
 recens erat, citoq; destrui posset arbitrabantur.
 Nemo tamen eū audebat ascendere: quòd ei qui
 primus id tentauisset, certissimū esset exitiū. Ti-
 tus uerò spe atq; oratione putās alacritatem pun-
 gnantium excitari, et adhortatione atq; pro-
 missis saepe quidem periculorū nasci oblitia, in-
 terdum autem moriē solere contemni, in unum
 congregatos fortissimos experiebatur dicens:
 Commilitiones, hortari quidem ad ea quae peri-
 culum nō afferūt, aperit et ipsis qui rogantur,
 et

Et qui eos rogāt, ignavia reprehensionē parit:
 exhortatione autē opus est in solis rebus ambi-
 guis: quippe illa per se quenq; gerere dignum
 est. Itaq; difficile nobis in murum esse ascēsum
 ipse profiteor: quod autē vel maxime oporteat
 gloria cupidos pugnare cum difficillimis rebus,
 pulchrūq; sit cū laude mori, nec erit infructuo-
 sum si qui primi fortiter fecerint, prosequar.
 Primū quidē nos illud hortetur, quod nōnullos
 fortasse deterreat, Iudaorū patiens animus, Et
 in aduersis rebus dura cōstantia. Romanos enim
 eosq; milites, quibus in pace bella discere, in
 bello autē uincere consueuē est, à Iudeis manu
 vel animo superari turpissimum est: idq; in fine
 uictoria, cum etiā Dei nitamur auxilio: nanq;
 offensiones nostrā, Iudaica desperationes sunt,
 illorū autē clades, fauore Dei uestrisq; uirtuti-
 bus crescūt. Etenim seditio, fames, obsidio, mu-
 rorūq; sine machinis casus, quid sit aliud q̄ in
 illos ira Dei, nostrūq; adiumentū. Igitur nō so-
 lū deterioribus inferiores uideri, sed etiā diuinū
 præsidiū prodere, nobis non cōuenit. Quo pacto
 autē nō turpe uidetur, Iudeos quidē quib' nō
 magni pudoris est uinci, qui seruire didicerint,
 quo minus in posterū id patiātur, mortem con-
 tēnere, atq; in nos medios frequenter excurrere,
 non uictoria spe, sed ostēntationis gratia: nos au-
 tem totius penē terra marisq; uictores, quibus
 etiā non uincere probro habetur, otiosos seden-

ies, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter
 expertos, famem ac fortunā cum his armis ope-
 riri? maxime cū paruo discrimine totū possitis
 efficere. Deniq; in Antonia si ascēderimus, ha-
 bebimus civitatē. Nam et si pugnandū sit ad-
 versum intus positos, quod nō arbitror, attamen
 capiti ac respirationi hostiū insedere victoriam
 nobis plenissimā repromittit. Equidem prater-
 missa nunc corū laude, qui in bello cecidere, et
 immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt,
 ex morbo pacis tēpore moriē aliter sentiētibus
 imprecor, quorū anima cum corpore sepultura
 danatur. Quis enim virorū fortiū nescit, quod
 animas in acie ferro corporibus absolutas, pu-
 rissimum elementū aether hospitio receptas in-
 ser sidera collocat: maneq; se bonos ac propi-
 tios heroes vidēdos offerunt posteris suis? Quas
 verò morbus corporis tabesq; consumpserit, et
 si maxime probis ac piaculis purgata sint, sub-
 terranea tenebra operiunt, aliq; oblitio susci-
 pit, corporis simul et vita ac memoria sine cir-
 cūscriptas. Quod si necessario mors homini de-
 creta est, ad hoc autē omni morbo lenius est, fer-
 ri ministeriū, cui non videatur ignavum nega-
 re usui, quod debito redditurus sit. Et hac qui-
 dem veluti servari nequeāt, vel qui conati fue-
 rint, profectus sum. Est autē salvis spes in ma-
 ximis quoq; periculis qui virile animū gerunt.
 Primū enim quod decidit patet incessui: deinde

totum quod adificatum est, facillime dissolui potest. Vosq; plures hoc opus aggredientes, alius alij p̄ adhortatione fietis atq; subsidio: vestraq; obstinatio breui animos hostium frangat: ac fortasse nobis, si eam tantū cœperimus, incruentares efficietur. Etenim ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur: si verò clam, vel etiam per vim aliquid egerimus semel, quamvis paucos non sustinebunt. Me autem profectò pudeat, nisi qui primus hoc feceris, inuidendum remunerationibus fecero: & qui uixeris quidē nunc aequalibus præsie: beatissima verò premia sequantur occisos. Talia dicente Tito, cetera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum verò unus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, uir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante uidisset, quantū ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset: erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quadam heroica in macro corpore, atq; angustiore uiribus suis habitabat. Cum primus itaq; surrexisset, Dedit me, inquit, tibi alacri animo Casar, & ante omnes in murū ascendō: atq; opto quidē, ut uires ac uoluntatē meā sequatur fortuna tua: quod si cœpto casus inuiderit, scito me non præter spem, quod res aliter efferit, sed q̄ sic decreuerim, pro te moriturum. His dictis, & scutū lana manu capiti præten-

dens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei sextā murū petebat: sequebatur autē ex alijs, q soli eius virtutis amuli esse cupiebant, undecim viri. Multo autē oēs antecedeat diuino quodā impetu excitatus, cū de muro custodes iaculis et sagittis undiq; infinitis appeteret, atq; ingētia saxa deuoluerent, qua nōnullos de undecim deiecerūt. Sabinus autē missilibus occurrēs, licet obrueretur sagittis, nō tamē ante impetū cohibuit, q̄ summa nuri prehenderet, hostesq; in fugā uerteret: virib⁹ enim eius atq; animi pertinacia territi, pluresq; ascendisse rari nō steterūt. Qua in re fortunam quis ueluti uirtutibus inuideat, semperq; praeclaris facinoribus officiat nō incusauerit? Siquidē hic uir neq; ab incepto errauit, et offensione lapidis cū maximo crepitū pronus decidit. Unde factū est, ut Iudaei reuersi, ubi solū eū iacentem uidere, ex omni eū parte iaculis peterent. Ille uerò genibus nixus, et scuto protectus, primo quidē ulciscēbatur hostes, multosq; ad se appropinquātes saucianis: uulnerū autem multitudine remisit dexterā: et ad extremū priusquā redderet animam sagittis est obrutus, uir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna ueretur: pro mensura uerò cœpti facinoris cecidit. Cateri autem tres penē iam summa tenentes, obruti lapidibus perierūt, et octo sauciati detracti, et in castra relati sunt. Haec quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Roman

Romani Antoniam inuadunt, & à Iudeis repelluntur.

CAP. II.

BIduo autē post, viginti de numero exultantiū per aggeres militū cōgregati, signiferū ordinis sui, & duos quosdā ex ala equitū, & tubicinē unū ad se uocāt: nonaq; noctis hora per ruinas ad Antoniam otiose procedūt: occisis autē primis custodib. somno oppressis, murū obtinēt, ac buccina signū dari praeipiūt: quo ceteri quidē vigiles subito exsuscitantur, & fugiūt priusquā multitudinē qua murū ascenderrat, cerneret. nā & timor illis, & tuba imaginē quandā, ut magnū hostium numerū ascendisse crederent, ostēdit. Caesar autē signo audito, propere armat exercitū, & cū ducibus primis lictorū caterna comitatus, ascēdit. Cū autē Iudaei ad templū interius cōsugissent, ipsi quoq; per cuniculū irruerunt, quē Ioānes aduersum Romanorū aggeres aperuerat. Dispositiq; amborum agminū seditiosi, tam Ioannis q̄ Simonis, arcebāt eos summa vi atq; alacritate repugnandi: siquidē excidiū finē putabant, locū sanctū penetrasse Romanos, quod & his uictoriae principiū fuit. Ad ipsum autē adyū ualidissima pugna committitur: his quidē templū ui occupare certantibus, Iudeis uerò Antoniam uersus eos repellentibus. Et sagitta quidem ac hasta utrisq; inuiles erant, strictis autem ensibus dimicabāt. Neq; conflictu discerni poterat, ex qua parte

K k 3 quisq;

quisq; pugnaret, permixtis viris et propter angustias permutatis, cū et uocis intellectū magnitudo cōfunderet, multaq; mors esset utrinq;: armaq; simul & cadauera iacentiū cōculcata frāgerent preliātes. Sæp̃er autē si bellū fluctuans grauasset aliterā partē, potiorum exhortatio & inferiorū conquestio nascebatur. Neq; aut fuga aut persecutioni locus erat: sed propinque mutationes cōfigētiū, & inclinationes p̃mixtē fiebāt exercitus. Qui uerò inter primos stetissent, aut occidēdi aut moriēdi necessitatē habebant, q̃ refugere nō dabāt: nā et posteriores utriusq; partis, suos in frontē urgebāt, nullūq; inter dimicantes bello uacnū internallū reliquerāt. Cū autē Iudæorū animi Romanorum peritiā uincerent, itaq; omnino tota acies pelleretur (à noua enim hora noctis ad septimā usq; diei pugnabant) hi quidē simul omnes excidiū periculū pro nutrimento uirtutis habebant: Romani uerò exercitus parti (nondū enim ascenderant legiones, illūq; spes pugnantium nitēbatur) satis esse uisum est in praesentia, Antoniam obtinere.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

CAP. III.

Iulianus uerò quidā cēturio ex Bithynia nō ignobilis, quē in illo bello & armorū peritia & uiribus corporis & animi spiritu omnium fortissimū ipse cognoni, ubi Romanos iam cedere & malē repugnare cōspexis (propter Titum autem

autem apud Anoniam stabat.) subito profiliit,
 iamq; Iudeos uincentes solus ad interiorē usq;
 tēpli angulū persecutus est. Fugiebat autē uni-
 uersa multitudo, neq; uim eius neq; audaciā ho-
 minis esse opinantes. At ille per medios ruens,
 quos alios aliō dissecerat, ipsos quos occupasset
 interseiebat: eaq; facie nihil Casari admirabi-
 lius, aut alijs horribilius uisum est. Iterum &
 ipsum profectō fata persequerentur, quæ ab ho-
 mine uitari nō possunt. Calceos nāq; habēs, cre-
 berrimis atq; acutis clauis, ne ceteri solēt mili-
 tes, fixos, dū stratis saxeis crustis solo curreret, la-
 batur: magnoq; cū armorū sono detectus, in ter-
 gum fugientes reduxit. Et Romanorū quidē cla-
 mor ex Ansonia sublatus est, salutis eius me-
 ruerentiū: Iudæi uerò multi simul gladijs & ha-
 stis undiq; feriebāt. Ille autē multā quidē ferri
 uim senu excipiebat: saepe autē conatus erigere
 se, percipientiū multitudine reuolutus est, & is
 cecis tamē gladio multos perculit: nec enim cito
 perēptus est, quādo galea et thorace omnia mē-
 bra neci opportuna sepius erat: nanq; diu cer-
 nicē cōtraxerat, donec cōcis alijs eius membris
 remissa uires, cū ei nemo auderet succurrere.
 Nimirum autē dolor Casarē tenuit, ubi tanta for-
 titudinis uirum in cōspectu tantæ multitudinis
 uidit occidi: et quod locus se quidē interclude-
 bus auxiliū ferre cupientē, alios autē, ne possent,
 motus impediēbat. Iulianus igitur diu cū morte

autem, fortasse nec uoluntate sibi fore illis incen-
 sis alios parare: nam & materia defecerant, &
 labori quidem corpora militum erebris uero offen-
 sionibus animi cesserant. Verum ciuitatis cladi-
 bus tristius Romani quam ciues in ea degentes af-
 ficiebantur: ad mala enim que hinc accidebant,
 etiam pugnatoribus nihilo segnioribus utebantur.
 Sed eorum spes frangebatur, cum aggeres insidijs,
 machina soliditate muri, manus uero conflictus
 audacia repugnantium superaretur: & precipue,
 quod cum seditione fameque ac bello totique malis
 prestantiores Iudeorum animos inuenirent, uirorum
 quidem inexpugnabiles esse impetus arbitraban-
 tur: inuictam uero animorum magnitudinem qua ca-
 lamitatibus alteretur. Nam quis eos in rebus se-
 cundis sustineat, qui malis ad uirtutem incitaren-
 tur? Illi quidem propterea cauius custodias pra-
 parabat. Ioannis autem factio apud Antoniam, si-
 mul & que futura timebantur, si discerneretur mo-
 rus cauebat, & antequam arietes admouerentur
 operibus instabat: nisi quia conatus eorum irritus
 fieret. Aggressi enim cum facibus aggerem, spe de-
 cepti remeauerunt. Nam primum ne concordare qui-
 dem eorum uidebatur consilium, paulatim & per
 interualla, & eorum inter, non sine metu proficien-
 tium, neque Iudeorum more, ut breuiter dicam: de-
 urant enim que propria gentis essent, audacia
 cursus, & omnium simul impetus: & ut non sine
 offensione recederent. Zanguidiores uero pro-
 gressi

pressi quā solebant, etiā Romanos solito prom-
ptiores offendere, qui corporibus quidē atq; ar-
mis ita undiq; aggeres sepsere, ut nusquam igni
adiū relinquerent: animū verò ita confirmave-
runt, ne quis loco antequā occūberet moneretur:
nam prater omniū rerum desperationē si etiam
illud opus esset exultū, acerbissimus pudor mili-
tes occupauerat, si aut calliditati virtus cederet,
aut arma temeritati, aut peritiā multitudini, aut
Iudeis Romani. Simul autē missilia pro illis fa-
ciebāt in prosiliētes delata: & qui cecidisset, po-
steriores impediebat, ac periculum antecedentis
molliores eos efficiebat. Qui verò intra teli ia-
ctum venire properassent, alij disciplina hostiū
& densitate perterriti, alij confixi hastis retrō-
sedebant: & ad extremum alius alium timidi-
tatis arguens, re infecta reueriebantur. Calendis
autē Iulij tentata fuerat expugnatio. Iudeis au-
tem inde digressis, Romani machinas admone-
re, quamvis ab Antonia saxis atq; igni ferroq;
peterentur, & quodcunq; hostibus telum na-
cessitas auxisset: nam licet multum mœnibus
Iudeis considerent, machinasq; contemnerent, ta-
men eas applicare prohibebant Romani. Illi
autem Iudæis studium esse vati, ne maxorum in-
firmiū Antonia lederetur, et fragilibus eam
fundamentis suspicientes, contra certabant. Nec
tamen quod feriebatur, ictibus obediebat: sed
ipsi quidē crebris in se missilibus iactis, cū nullus
peria

periculis de super uenientibus lassarentur, arietum opus urgebant. Cum uero inferiores essent, ac lapidibus frangeretur, alij scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus et uellibus suffodiebant. Itaque saxis quatuor obstinato labore concussis, quiete utrisque nox attulit: et in ea murus arietibus labefactatus, ex qua parte prioribus Iohannes aggeribus insidiando murum suffoderat, subsidente cuniculo repetere labitur. Verum prater spem utrorumque animi affecti sunt. Nam Iudaei quidem, quibus mororem esse oportebat, quod ruina prater spem acciderat, et aduersus eam praecauti non fuerant, tanquam maneres Antonia confidebant. Romanorum autem inopinata latinitas ex celeri subuersione nata, conspectus alius murus, quem inrinsecus Iohannes adificauerat, cito restinxit. Veruntamen priore facilius oppugnatio uidebatur. Tunc enim et ascensum per ruinas promptior, et Antonia esse infirmior murum qui recens erat, citoque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus uero spe atque oratione putans alacritatem pugnantium excitari, et adhortatione atque promissis saepe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem mori solere contemni, in unum congregatos fortissimos experiebatur dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quae periculum non afferunt, aperire et ipsis qui rogantur,

et

Et qui eos rogāt, ignavia reprehensionē parit:
 exhortatione autē opus est in solis rebus ambi-
 guis: quippe illa per se quenq; gerere dignum
 est. Itaq; difficile nobis in murum esse ascēsum
 ipse profiteor: quod autē vel maxime oporteat
 gloria cupidos pugnare cum difficillimis rebus,
 pulchrūq; sit cū laude mori, nec eris infructuo-
 sum si qui primi fortiter fecerint, prosequar.
 Primū quidē nos illud hortetur, quod nōnullos
 fortasse deterreas, Iudaorū patiens animus. Et
 in aduersis rebus dura cōstantia. Romanos animi
 eosq; milites, quibus in pace bella discere, in
 bello autē vincere consuetū est, à Iudeis manus
 vel animo superari turpissimum est: idq; in fine
 victoria, cum etiā Dei nitamur auxilio: nanq;
 offensiones nostræ, Iudaica desperationes sunt,
 illorū autē clades, fauore Dei nostrisq; virtuti-
 bus crescūt. Etenim seditio, fames, obsidio, mu-
 torūq; sine machinis casus, quid sit aliud q̄ in
 illos ira Dei, nostrūq; adiumentū. Igitur nō so-
 lū deterioribus inferiores videri, sed etiā diuinū
 prasidiū prodere, nobis non cōuenit. Quo pacto
 autē nō turpe videatur, Iudaos quidē quib? nō
 magni pudoris est uinci, qui seruire didicerint,
 quo minus in posterū id patiātur, mortem con-
 cernere, atq; in nos medios frequenter excurrere,
 non victoria spe, sed ostēstationis gratia: nos au-
 tem totius penē terræ marisq; victores, quibus
 etiā non vincere probro habetur, otiosos seden-

tes, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter
 experios, famem ac fortunā cum his armis ope-
 riri? maxime cū paruo discrimine totū possitis
 efficere. Deniq; in Antonia si ascēderimus, ha-
 bebimus civitatē. Nam & si pugnandū sit ad-
 versum inuis positos, quod nō arbiuror, at tamē
 capiti ac respirationi hostiū insedere victoriam
 nobis plenissimā repromittit. Equidem prater-
 missa nunc eorū laude, qui in bello cecidere, &
 immortalitate, qui Martio furore p̄s̄rati sunt,
 ex morbo pacis tēpore moriē aliter sentiētibz
 imprecor, quorū anima cum corpore sepultura
 dānatur. Quis enim virorū fortiū nescit, quod
 animas in acie ferro corporibus absolutas, pu-
 rissimum elementū aether hospitio receptas in-
 ser sidera collocat: manesq; se bonos ac propi-
 cios heroes vidēdos offerunt posteris suis? Quas
 verò morbus corporis tabesq; consumpserit, &
 si maximē probis ac piaculis purgata sint, sub-
 terranea tenebra operiunt, aliāq; obliuio susci-
 pit, corporis simul & uita ac memoria sine cir-
 cūscriptas. Quod si necessario mors homini de-
 creta est, ad hoc autē omni morbo lenius est, fer-
 ri ministeriū, cui non uideatur ignauum nega-
 re usui, quod debito redditurus sit. Et hac qui-
 dem uelut seruari nequeāt, uel qui conati fue-
 rint, profectus sum. Est autē saluē spes in ma-
 ximis quoq; periculis qui uirilē animū gerunt.
 Primū enim quod decidit patet incessui: deinde

totum quod edificatum est, facillime dissolui potest. Vosq; plures hoc opus aggredientes, alius alij p. adhortatione fietis atq; subsidio: uestraq; obstinatio breui animos hostium frangat: ac fortasse nobis, si eam tanu. ceperimus, incrueta res efficietur. Etenim ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur: si uero clam, uel etiam per uim aliquid egerimus scire, quamuis paucos non sustinebunt. Me autem profecto pudeat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendum remunerationibus fecero: & qui uixerit quidem nunc aequalibus prae sit: beatissima uero praemia sequantur occisos. Talia dicente Tito, caetera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum uero unus, qui in cohortibus militarent, Subinus nomine, genere Syrus, uir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante uidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset: erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quadam heroica in macro corpore, atq; angustiore uiribus suis habitabat. Cum primus itaq; surrexisset, Dedit me, inquit, tibi alacri animo Caesar, & ante omnes in muru. ascendit: atq; opto quidem, ut uires ac uoluntatem mea. sequatur fortuna tua: quod si cepto casus inuiderit, scito me non praefer spem, quod res aliter efferit, sed q. sic decreuerim, pro te morituum. His dictis, & sensu laua manu capiti praeten-

dens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei sextā murū petebat: sequebātur autē ex alijs, q soli eius uirtutis amuli esse cupiebant, undecim uiri. Multo autē oēs antecedebat diuino quodā impetu excitatus, cū de muro custodes iaculis et sagittis undiq; infinitis appeterēt, atq; ingētia saxa deuoluerent, quā nōnullos de undecim deiecerūt. Sabinus autē missilibus occurrēs, licet obrueretur sagittis, nō tamē ante impetū cohibuit, q̄ summa muri prehenderet, hostesq; in fugā uerteret: uirib⁹ enim eius atq; animi pertinacia territi, pluresq; ascendisse rati nō steterūt. Quā in re fortunam quis ueluti uirtutibus inuideat, semperq; praeclaris facinoribus officiat nō incusauerit? Siquidē hic uir neq; ab incepto errauit, et offensione lapidis cū maximo crepitum pronus decidit. Unde factū est, ut Iudaei reuersi, ubi solū & iacentem uidere, ex omni eū parte iaculis peterent. Ille uerò genibus nixus, et scuto protectus, primo quidē ulciscēbatur hostes, multosq; ad se appropinquātes saucianis: nullū autem multitudine remisit dexterā: & ad extremū priusquā redderet animam sagittis est obrutus, uir dignus pro fortitudine qui meliōri fortuna ueretur: pro mensura uerò cepti facinoris cecidit. Cateri autem tres penē iam summa tenentes, obruti lapidibus perierūt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Haec quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Romana

Romani Antoniam inuadunt, & à Iudeis repelluntur.

CAP. II.

BIduo autē post, viginti de numero excubantiū per aggeres militū cōgregati, signū ferū ordinis sui, & duos quosdā ex ala equitū, & tubicinē unū ad se vocāt: nonaq; noctis hora per ruinas ad Antonia osiose procedūt: occisis autē primis custodib. somno oppressis, murū obtinet, ac buccina signū dari precipiūt: quo ceteri quidē vigiles subito exsuscitantur, & fugiūt priusquā multitudinē qua murū ascendebat, cernerēt. nā & timor illis, & tuba imaginē quandā, ut magnū hostium numerū ascendisse crederent, ostēdit. Caesar autē signo audito, properē armat exercitū, & cū ducibus primis lictorū caterva comitatus, ascēdit. Cū autē Iudai ad templū interius cōfugissent, ipsi quoq; per cuniculū irruerunt, quē Ioānes aduersum Romanorū aggeres aperuerat. Disposuitq; amborum agminū seditiosi, tam Ioannis q̄ Simonis, arcebāt eos summa vi atq; alacritate repugnandi: siquidē excidiū finē putabant, locū sanctū penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principiū fuit. Ad ipsum autē adyū validissima pugna committitur: his quidē templū vi occupare certantibus, Iudais uerò Antonia uersus eos repellentibus. Et sagitta quidem ac hasta utrisq; inueiles erant, strictis autem ensibus dimicabāt. Neq; conflictu discerni poterat, ex qua parte

K k 3 quisq;

quisq; pugnaret, permixtis viris et propter angustias permixtis, cum et vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors esset utrinq; armaq; simul et cadauera iacentium conculeata frangerent praeliantes. Semper autem si bellum fluctuans gravasset alteram partem, posteriorum exhortatio et inferiorum conquestio nascebatur. Neq; aut fuga aut persecutioni locus erat: sed propinqua mutationes confligentium, et inclinationes permixte fiebant exercitus. Qui vero inter primos fecissem, aut occidendi aut moriendi necessitate habebant, quod refugere non dabat: nam et posteriores utriusque partis, suos in fronte urgebant, nullumq; inter dimicantes bello vacuum internallum reliquerant. Cum autem Iudeorum animi Romanorum peritiam uincerent, itaq; omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam usq; diei pugnabant) hi quidem simul omnes excidii periculum pro nutrimento virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium nitabatur) satis esse visum est in praesentia, Antoniam obtinere.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.

CAP. III.

Iulianus vero quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in illo bello et armorum peritia et viribus corporis et animi spiritu omnium fortissimum ipse cognovi, ubi Romanos iam cedere et male repugnare conspexis (propter Tiimum

autem

autem apud Antoniam stabat) subito profugit,
iamq; Iudeos vincentes solus ad interiorē usq;
cūpli angulū persecutus est. Fugiebat autē uni-
versa multitudo, neq; vim eius neq; audaciā ho-
minis esse opinantes. At ille per medios ruens,
quos alios aliō dissecerat, ipsos quos occupasset
interficiebat: eaq; facie nihil Casari admirabi-
lius, aut alijs horribilius visum est. Verum &
ipsam profectō fata persequerentur, quæ ab ho-
mine vitari nō possunt. Calceos nāq; habēs, cre-
berrimis atq; acutis clavis, ut ceteri solē milites,
fixos, dū strato saxeis crustis solo curreret, la-
bitur: magnoq; cū armorū sono detectus, in ter-
gum fugientes reduxit. Et Romanorū quidē clā-
mor ex Antonia subleatus est, salutis eius me-
tuentiū: Iudei verò multi simul gladijs & ha-
stis undiq; feriebat. Ille autē malā quidē ferri
vim sento excipiebat: sape autē conatus erigere
se, percutientiū multitudine renoluitus est, & is
ocis eamē gladio multos perculit: nec enim cito
perēptus est, quādo galea ei thorace omnia mē-
bra neci opportuna sepius erat: nanq; diu cer-
nicē cōtraxerat, donec cōcisis alijs eius membris
remissæ vires, cū ei nemo auderet succurrere.
Nimium autē dolor Casarē tenuit, ubi tanta for-
titudinis virum in cōspēctū tanta multitudinis
vidit occidi: et quod locus se quidē interclude-
bat auxiliū ferre cupientiē, alios autē, ne possent,
motus impediēbat. Iulianus igitur diu cū morte

inclatus, cum non paucos interfectionū suorum
 sancios reliquisset, agrè perceptus est: magna sui
 gloria, non apud Romanos tantum & Casarē,
 verum apud hostes quoq; relicta. Indai uerò
 etiam mortui raptō corpore, Romanos in fugam
 uersos, in Antonia conclusere. Fortiter autem
 in eo pralio decertauere, Alexas quidē & Cy
 phthaus, ex agmine Ioannis: ex parte uerò Si
 monis, Malachias, & Mertonis filius Indae,
 & Sosa filius Iacobus, dux Idumaeorum: Ze
 lota uerò fratres duo filij Iairi Simon & Indae.

Iosephi oratio pro deditione Iudzorū & pro
 fugium eorum. CAP. IIII.

TItus autē militibus suis imperas Anto
 nia fundamēta diruere, faciliq; ascensum
 cuncto exercitui preparare. Ipse uerò Iosepho
 ad se uocato (nāq; audierat eo die, qui erat mē
 sis Iulij septimus decimus, diuinā obseruantia,
 qua enteuchismos uocatur, uirorū penuria de
 fuisse, eaq; re populū nimis dolere) iterum dici
 Ioāni praecepit quae ante mādauerat: quod etiā
 si quis eū pugnandi sanus amor teneret, cū qua
 placeret ei multitudinē ad bellū progredi lice
 ret, dum modo nō unā secum & ciuitas interi
 ret simul & templum: sanctū tamen locū uiol
 are desineret, nēne in Deum nefas admitteret.
 Potestacē autē haberet si uellet, sacra intermis
 sa celebrare p Iudaos quos ipse delegisset. Itaq;
 Iosephus, ne soli Ioāni hac intimaretur, sed etiā
 plur

pluribus, unde exaudiri posset confliit, & mādāta Caesaris Hebraico sermone differnit. Multum autē eos quo patria parcerent precabatur, ignēq; depellerēt iam sēplo conignum, Deoq; nota redderent cōsuetā. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Multis autē cōuitijs tyrannus Iosepho cū execrationibus lacerto, postremo addidit, nunquā sibi excidium esse metuendū, quoniā Dei cinitas esset. Atq; cū exclamatione, Sanē nerō, inquit Iosephus, eā purā Deo conseruasti, inuiolataq; sancta mansere: nec in eum cuius speras auxiliū, quicquam impium deliquisti: sed solēnia sacra cōsequitur. Et si quidē tibi quisquā quotidianū auferat cibum, impiū eum hostē putabis: Deū nerō, quē perpetua religione priuaueris, belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata imputas? quā nostras leges etiā nunc tuētur: & quā ipse intereidisti sacra, Deo reddi cōpellunt. Quis non inopinata mutationis causam gemat, ac defleat cinitatē? cū alieni quidē, hostesq; impietatē tuā corrigāt: in nerō Iudeus, & inter leges educatus, illis quoq; in has senior inueniatis. Atqui Ioannes etiā pēnitere malorum, nō est turpe in rebus extremis, bonūq; tibi exemplū patriā seruare cupienti propositū est, Iechonias rex Iudeorū, qui quōdā Babylonijs bellū sibi inferētib; sponte cinitate priusquā caperetur excessit, & cum cognatione sua uoluntariā captiuitatē sustinuit.

finit, ne hac sancta hostibus prodere, Deiq;
 domū uideret exuri. Ob hoc sacra Iudaorū cō-
 memoratiōe laudatur, eūq; memoria trāsmissa
 per secula semper nona immortalē posteris tra-
 didit. Bonū ō Ioannes exemplar, & si periculū
 praesto sit: ego autē ueniā quoq; tibi à Romanis
 spōdeo, dū memineris, & gentilis moneā, & Iu-
 daeis ista promittam, spectariq; oporteat, quis sit
 author, & unde consiliū. Absit enim unquam
 me ita capitiuum uinere, ut genus aut leges pa-
 tris obliuiscar. Rursum indignaris et clamas,
 mihiq; maledicis. Etiam acerbiora mereor, qui
 hac aduersus fata suadeo, Deiq; sententia con-
 demnatos seruare contendo. Quis ignorat scri-
 pta ueterum prophetarū, & responsum impē-
 dens miserrima cinitati? Iam tunc enim eius
 excidiū prädixere, cum quis homicidiū gentile
 cepisset. Vestrorum autē cadaverū non cinitas
 tantū, sed etiam templum omne repletum est.
 Denuo planē, Deus ipse cum Romanis ignē sibi
 illustrationis infert, totq; scelerum plenā exurit
 cinitatem. Hac Iosepho cum fletu & lacry-
 mis prosequente, uox eius singultibus interru-
 pta est. Et Romani quidem miserati dolorē, ad-
 mirati sunt. Ioannes autem eiusq; socij magis
 contra Romanos irritabantur, illū quoq; capere
 cupientes. Nobiliū tamē plurimos cōmonis eius
 oratio. Et nonnulli quidem seditiosorum custo-
 dias formidantes, locis suis manebant, iamdudū
 ceteri

eorum de suo pariter & civitatis exitio. Fuerunt
 autem, qui capto discessionis tempore, ad Ro-
 manos confugere: in quibus erant pontifices Jo-
 sephus & Iesus. Filij uero pontificum, tres qui-
 dam Ismaëlis, cui apud Cyrenen fuerat caput
 abscisum, & Matthia quatuor: alterius uero
 Matthia unus, qui post interitum patris an-
 sengerat, quem Simon Giora cum tribus filiis, ut
 supra dictum est, interemit. Mulier autem nobiles
 cum pontificibus defecere: eosque imperator cum
 per alia humane suscepit, cum sciens in alieni-
 genis moribus illis uersari molestum esse, in Go-
 phnam dimisit, ut ibi manerent interim, multas
 eorum pollicitus possessiones cuique peracto bello
 se redditurum. Illi quidem in destinatum muni-
 cipium leti cum omni cautione discedunt. Eorum
 autem in ciuitate non uisis, rumor seditiosis ite-
 rum diffamatus est, quod Romani transfugas occi-
 dissent, ut hoc metu uidelicet à fuga reliquos
 deterrerent. Et paulisper quidem hac calliditas
 eorum, sicut antea, ualuit, timor autem profu-
 gere cupientes inhibuit. Rursus autem postquam
 eos Titus reuocatos à Gophna cum Iosepho mu-
 rum circumire, & populo conspici iussit, mulier
 ad Romanos fugiebant. In unum uero congre-
 gati, & ante Romanos stantes, cum lacrymis
 atque ululatu seditiosos rogabant, primo quidem
 ut in ciuitatem Romanos susciperent, patriam-
 que seruarent: si hoc displiceret, saltem de sano
 exitu

exirent, templumq; sibi liberarent. Nec enim
 ausuros sine maxima necessitate Romanos ignē
 sanctis immittere. His illi magis aduersaban-
 tur, multaq; in transfugas notiferati conuitia,
 supra sacras portas iacula & balistas & sa-
 xorum disposuere tormenta, ut omne quidē cir-
 cum sanum spatium multitudine mortuorum
 sepulcro, templū uerò ipsum castello simile ui-
 deretur. In loca uerò sancta & inaccessa, cū ar-
 mis adhuc & manibus gentili eade calentibus
 insiliebant: & ad hanc processere legis iniuriā,
 ut quam Iudæos indignationem oporteret exer-
 cere si hæc Romani admitterent, ea tunc in Iu-
 dæos propria sacra temerātes, uerētur Romāni
 milites. Nemo sanè fuit eorū, qui non cum ho-
 nore templū aspiceret, atq; adoraret: latronesq;
 optaret, antequā inmedicabile malum contin-
 geret, pœnitere. Titus autē dolens uicem eorū,
 iterum Ioannē eiusq; socios intrepabat, dicēs:
 Nōne uos, ô sceleratissimi, cancello sanctū lo-
 cum protexistis? Nōne liseris Græcis ac no-
 stris incisas tabulas constitulistis, quibus ne se-
 pta cuiquā transgredi liceret edicitur? Nōne
 eos qui trāsissent, quamuis Romanus quis esset,
 nobis necare permisimus? Quid igitur in eo
 etiam mortuos cōculcastis, ô nocētissimi? Aue-
 rit templū & externi & gētilis sanguinis con-
 fusione pollulistis? Testor ego patrios deos, & si
 quis unquā hunc locū ante aspexit (nunc enim
 nemin

neminem credo) itemq; restor & exercitū meū
 & Iudaos qui apud me sunt, & nosipfos, q nō
 ego uos uiolare hęc cōpellā: quin ei si locū acies
 uestra mutauerit, neq; accedet ad sancta quispiā
 Romanorū, neq; quicq in eorū cōumeliā faciet:
 seruabo autē uobis etiam templum uolentibus.

De iterata pugna, exstructis aggeribus, & excur-
 sionibus Iudæorum.

C. A. P. V.

HAcc Iosepha internuntiante principis
 dicta, latrones ac tyranni existimantes
 non beneuolentia, sed timiditate hos sermones
 fieri, in superbiam tollebantur. Tuus autē, qui
 neq; seipso miserari eos, neq; templo parcere
 prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit. Sed
 uniuersum quidem his militem, q locus eū non
 caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de
 singulis centurijs uiris fortissimis lectis, etiā chi-
 liarchis singulis milenos attribuit: hisq; duce
 preposita Cereali, hora noctis nona iubet in cu-
 stodias impetum fieri. Cum autem ipse quoq; in
 armis esset, unaq; descendere statuisset, amici eū
 propter periculi magnitudinem ducumq; dicta
 continuerunt: plus enim operis eum in Anto-
 nia prasidentē militū certamini facturum esse
 dixerunt, quā si periculū subisset: omnes enim
 fore sub oculis imperatoris optimos bellatores.
 His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se ma-
 nere locus ad milites, ut de eorum uirtute in-
 dicaret: ne aut fortis quisquā indonatus abiret.

aut

aut cōtra impunitus ignavus lateret, sed omnīū
spectator ac testis fieret ipse, qui & ulciscendi
& remunerandi esset dominus: illos quidem ad
aciem hora qua supra memoratum est, dimisit.
Progressus autē ad speculam in Antonia quid
fieret exspectabat. Verū hi qui missi fuerant,
non ita, ut sperabant, somno oppressos inuenere
custodes: sed coortis cū clamore, confestim ma-
nus conseruere, excubitorum autē tumultu ex-
citi ceteri cateruatim excurrere. Itaq; primorū
quidem impetum excipiebant Romani: qui an-
tem illos sequerentur, in agmē proprium incide-
bant, multisq; suorū uelut hostibus utebantur.
Vocis namq; agnitionē cōfusus partiū clamor,
oculorū autē singulis nox ademerat: cum pra-
eterea quosdam furor cacos, alios iracūdia, alios
timor efficeret: idcirco obuī quēq; sine discre-
tione feriebant. Romanis quidē scutorū coniu-
ctione septis, & per globos profilientibus, igno-
ratio minus nocebat: signi enim sui quisq; me-
minerat. Iudai uerò disiecti, tam impetui quā
recessui temere facientes, saepe imaginē inter se
hostium alijs alijs demonstrabant: cum reuer-
tentem suum quisq; per tenebras, quasi Roma-
num agredientem exciperet. Deniq; plures à
suis quam ab hostibus sanciatī sunt, donec orto
die, uisu iam pugna discerneretur: & in acie
stantes ordine, sagittis atq; telis uterentur. Ven-
iri uerò cedebant, neq; labore fatigabātur. Sed
Romani

Romani quidem & sigillatim, & multi simul
in conspectu imperatoris de virtute certabant:
illumq; diem sibi quisq; promotionis initiū fo-
re putabat, si foretiter dimicasset. Iudaeis autem
& proprium cuiusq; periculum, & qd templo
metuerent, ministrabat audaciam: quod tyrannus
stans hos rogaret, alios verberaret, & ad
pugnandū interminationibus incitaret. Comi-
nus autē plerumq; pugnatū est, sed cito & bre-
ui momēto praelia mutabātur: neutra enim pars
prolixum fuga spatiū vel persecutionis habe-
bat. Pro suorum autē euentu ex Antonia in-
mulus erat, & confidere superantibus, & sta-
re si fugerent, acclamantiū: eratq; veluti quod-
dam belli theatrū: nec enim vel Titū vel alios,
qui unā erāt quicquā eorū qua in pugna gere-
bantur latebat. Postremò nona hora noctis coe-
pto praelio, quinta diei dissolusi sunt, cum neutri
eo loco unde pugnā iniere certa fuga cessissent,
verum mediam in ancipiti praelio victoriā reli-
quissent. Romanorū quidem plurimi nobiliter
decertarunt. Iudaeorū verò partis quidem Simo-
nis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosia, Idus
maiq; Iacobus, & Simon, hic Cathla filius, Ia-
cobus autē Sosa, de Ioannis autē socijs Gyp-
thaeus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius
Iairi. At Romanorū reliqua manus, die septi-
mo subuersis Antonia fundamētis, latā viam
usq; ad templū fecit, admotaq; muro legiones,
mox

mox aggeres inchoabant: unū contra interioris
 templi angulū, qui ad septentrionē orientemq;
 spectabat: alterum cōtra exedram, ad aquilonis
 partem inter duas portas adificatū. aliorū duo-
 rum unū contra porticum occidentalē templi
 exterioris, alterū contra septentrionalē. Magno
 tamen opus cum labore ac miserijs proficiebat,
 cum materias à centesimo usq; stadio deporta-
 rent. Interdum autem insidijs ladebantur, cum
 ipsi quidem vincendi facultate minime cauerēt,
 Iudæis uerò propter desperationē salutis auda-
 cioribus uterentur. Nonnulli enim equitū, quo-
 ties ad ligna sine frenū colligendū exissent, in-
 terea dum id facerent, equos suos frenis exuitos
 pasci sinebant: quos Iudæi per cuneos erumpen-
 tes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret Caesar
 existimans, quod erat uerū, negligentia suorum
 magis quā Iudæorū uirtute rapinas contingere,
 tristi animaduersione ceteros ad equorum cu-
 stodiam reuocare statuit: unoq; milite qui equū
 perdiderat morte damnato, eo metum equos suos
 ceteris conseruauit. Nunquā enim eos posthac
 in pascuis dimittebant, sed tanquā natura his
 connexi ad necessitatē egrediebantur. Illi quidē
 templum oppugnabant, aggeresq; erigebant.
 Altera uero die post eorū ascensum, multi se-
 ditiosorum, quos rapina defecerant & fames
 urgebat, congregati, in praesidia Romanorū, quae
 Elion montem uersus collocata erant, circa
 undecim

undecimam diei horam impetum faciunt: sperabant enim primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorū conatu, Romani de proprijs custodijs celeriter collecti obstabant eis, murū transcendere ac perrūpere uolenter ambitum conatis. Conflato autē uehementi pralio, & alia multa ab utraq; parte fortiter gesta sunt: cū Romani prater fortitudinē etiam bel- lādi peritia, Iudai uerō immoderato impetu et effrenatis animis uterentur. Dux autē his pudor erat, illis necessitas: nam & amittere Iudaeos, uelut laqueis irretitos, Romanis turpissimum uidebatur: & illi unam spem salutis, si murum ui perrumpere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudaeis in fugā uersis, atq; in uallem coactis equo in aduersum montem à latere incitato prateruectus, rapit unum ex hostibus fugam petentem, iuuenem & grauem corpore, & armis undiq; septum, salo comprehensum. Tantum se inclinauit equo currente, tantamq; dextera nimbis itemq; ceteri corporis, & equestris peritia demonstrauit. Iste quidē tanquā munus aliquod rapuisset, captiuum ferens, ad Caesarem uenit. Titus autē uires eius qui ceperat admiratus, & captiuo, quia murum aggredi tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationē curabat, utq; aggeres maturē fierent perurgebat.

Inter quæ Iudæi aduersus prælijs malè tractati,
 uanescente paulatim bello & in templi serpen-
 te perniciem, sicut in putrefacto corpore assolet,
 membra peste occupata, praueniens ne ulse-
 rius procederet, abscindebant. Porticus enim
 parte, quæ ab Aquilone in orientem pertinet
 Antonia iungebatur, incensa, deinde ad x x.
 ferè cubitos abruptæ, immisso sanctis incendio
 manibus suis. Biduo autè post, prædicti mensis
 uicesimo & quarto die, Romani porticum in-
 flammare: & usq; ad quartumdecimū cubi-
 tum igne progresso, Iudæi similiter culmè abij-
 ciunt, neq; omnino recedentes ab operibus, &
 Antonia continentie dirimentes, cum liceret
 eis ac deberent incendium prohibere. Itaq; im-
 misso igne, cursum eius otiose pro sua utilitate
 mœiebantur. Circa templum autè nunquā præ-
 lia cessauere: sed frequens erat paulatim contra
 se excurrentium pugna. Eisdem autem diebus,
 quidam ex Iudæis, uir & corpore breuis, &
 uultu despicabilis, tamq; genere quā rebus alijs
 nihilominus, Ionathas nomine, progressus ad Ioan-
 nis pontificis monuentū, cum alia multa su-
 perbe ad Romanos prolocutus est, tum quæ for-
 tissimum haberent ad singulare prælium pro-
 uocauit. At qui contra steterè, multi quidem
 dedignabantur: erant autè inter eos (ut assolet),
 etiam qui timere: quosdam uerò non inconsul-
 ta monuit ratio, cū mortis cupido non debere
 consili

confligere. Nam qui de salute desperassent, eos neq; cautos impetus habere, neq; Deū uereri: & cum his in discrimen uenire, quos neq; uincere magnum sit, & uinci cū dehonestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis uideri. Quum autē diu nemo procederet, multaq; Iudaeis corū timiditati illuderet, homo arrogās & superbus, Romanis ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius exosus, fortasse autem etiam corporis breuitate sublatu, inconsultē profūit: & ceteris cōmissa cū eo pugna risum praeiuit, a fortuna prodiuit. Lapsu enim Ionathae interfecit: deinde pede supra mortuum posito, laua sanguinem, dextraq; cruentum gladiū coruscabat: armisq; cum fremitu cōcussis, exercitui & iacenti insultans, spectantes Romanos increpabat: donec eum irpudiantem & uana iactantem, Priscus centurio sagitta transfixit: eoq; facto, & Iudaeorum & Romanorum clamor uariu excitatus. est. Ille autem dolore in uertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit: belliq; felicitatem ratione carentem quā uelox ulio sequeretur ostendit.

Romani flammis pereunt dolo Iudaeo, & de
Artorio quodam.

C. A. P. V I:

S Editi: osi uerò templū tenentes apertē quidē
& quotidie militibus in aggeribus positis
repugnabant. Vicesimo autem septimo die pra-
dicti mensis, huiusmodi dolum excogitant. Oc-

eidensalis porticus spatium, quod inter culmen
 & irabes erat nactu, syluis aridis, itemq; sulfu-
 re ac bitumine replere. Deinde uelut oppres-
 si cedebāt. Quare muli quidē temerarij fugien-
 tibus instabant, & in porticu ascendere possis
 scalis nitebantur: qui uerò prudentiores erant,
 nullam fuga causam Iudæis fuisse cogitantes, lo-
 cis suis manebant. Verum porticu repleta his
 qui ascenderant, ignē immittunt Iudæi: excita-
 taq; undiq; subito flāma Romanos et qui extra
 periculum steterunt ingens stupor inuasit, &
 desperatio quos incendium ceperat occupauit:
 flammis enim cinēli semetipsos retrorsum in op-
 pidum, alij uerò in hostes precipitabant: nulli
 spe salutis desilientes in puteos, ilico debilita-
 bantur: alios, dum conantur, praeueniebat incen-
 dium: alij ferro flammam anteuertebant: statim
 uerò & alios fugientes ignis comprehendebat,
 plurimū pernegatus. Casarē uerò licet morien-
 tibus indignaretur, q̄ iniussi porticum ascēde-
 rant, misericordia tamē eorū tetigit. Cumq; ne-
 mo prohibere posset incendium, hoc erat tamē
 solatio pereuntibus, quia uidebant eius dolorē,
 pro quo ipsi animā perderēt. Vociferans enim,
 & ante alios profiliens, & comites suos quā-
 possent auxilium ferre obsecrans, cernebatur.
 Eiusq; uoces & affectiones quisq;, uelut ali-
 quam praeclarissimam sepulchram, secū auferēs
 moriebatur. Nonnulli tamen recepti in partem
 porticus

porticus latiore, flammarū quidem periculum
 euasere: obseſſi autem à Iudais, cum diu ſancū
 reſtiſſent, poſtremo uniuerſi cecidere. Poſt o-
 mnes autē quidam iuuenis, nomine Longus, to-
 ti huius ornamēto fuit calamitati: & quamuis
 ſigillatim digni ſint memoria qui perire, omniū
 tamen fortiſſimus demonſtratus. Quem Iudai
 quidem, & quia fortis erat, & quia interficere
 eum cupiebant, ad ſe deſcendere promiſſa fide
 hortabantur. Prater uerò eius Cornelius, qui ex
 altera parte ſtabat, ne gloriam ſuā Romanamq;
 militiam dehoneſtaret orabat: cui magis obtem-
 perauit, ſublatoq; alius gladio, ut ab utriſq;
 partibus cereretur, ſemetipſum occidit. Eorū
 autē quos ignis obſederat, Arriorius quidam,
 calliditate ſeruatus eſt. Appellato enim clara
 uoce Lucio quodam, cōmilitione & contuber-
 nali ſuo: heredem te, inquit, relinquo totius pa-
 trimoniū mei, ſi me exceperis. Cum autē ille pro-
 pto animo accuſſiſſet, ipſe quidē qui ſe in eum
 proiecerat, nixit: Lucius uerò pondere oppreſ-
 ſus, conſtratoq; lapidibus ſolo alliſus, continuo
 moritur. Ea calamitas pauliſper quidem Ro-
 manis triſtitiā comparauit, in poſterum ta-
 men cauiores effecit, & aduerſus Iudaorū
 inſidias inuit, quibus plerunq; loca moresq; ho-
 minum neſcientes ladebantur. Exuſta eſt uerò
 porticus ad turrim uſq; Ioannis, quam ille belli
 tempore quod cū Simone gerebat, ſupra poſtes

qui in *Xylā* ducerent edificauerat : reliquum
 uerò *Iudæi*, postquam consumpti fuerant qui
 ascenderant, absciderunt. Postero autem die *Rō-*
mani quoq; porticum quæ in *Borea* parte fuit,
 ad orientalem usq; totam incendunt: continen-
 tem angulos eius, quæ appellatur *Cedronos*, su-
 per uallem edificata: unde etiam profunda erat
 & horribilis eius altitudo.

De fame *Iudæorum*.

CAP. VII.

Circa templum quidem ita se res habebat.
 Eorum uerò qui per ciuitatem fame cor-
 rumpebantur, infinita multitudo moriebatur.
 Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per sin-
 gulas namq; domos sicubi aliqua, & iligia cibi
 apparuissent, bellum ilico gerebatur: & ami-
 cissimi inter se ad manus ueniebant, miseris di-
 ripientes animis uiaticum. Fides autem penu-
 riæ nec morientibus habebatur: sed etiam quos
 uiderent expirare, scrutabantur latrones: ne
 quem foris cibum sinu occultans quispiam, mo-
 veretur. Ipsos autem spes egestatis uictus hian-
 tes, ueluti canes rabidos decipiebat: & impin-
 gentes in ostia, tanquam ebrj ferebantur, cas-
 demq; domos bis ac ter eodem momento despe-
 ratione inquietabant: omniaq; dentibus neces-
 sitas subigebat: & ea colligentes quæ nullum,
 quamuis sordidissimum mutorum animalium,
 non horreret, comedere patiebantur. Denique
 nec cingulis nec calciamentis abstinere, coriaq;
 scutis

*seutis detracta mandebant. Quin etiam fœni ne
teris laceramenta uictui habebantur: cuius non-
nulli exiguum pondus quatuor Articis uenun-
dabant. Et quid opus est famis improbitatem ex
rebus anima carentibus demonstrare? Factum
enim relaturus sum, neque apud Græcos, neque
apud Barbaros cognitum, & dictū quidem
horrendum, auditu uero incredibile. Itaq; li-
benter hanc calamitatem intermitterem, ne men-
tiri me posteri aestimarent, nisi testes multos ha-
berem, & fortasse patria frigidam referrem gra-
tiam, parcius ea differens, quorum fata per-
pessa est.*

De muliere quæ per famem filiū coxerat. C. VIII.

M*ulier quædam ex numero trans Iordanē
habitantium incolarum, Maria nomi-
ne, Eleazari filia de uico Pterezobra, quod si-
gnificat domus hyssopi, genere ac diuitijs nobi-
lis, cum alia multitudine refugiens in Hieroso-
lymam recepta, cum cæteris obsidebatur. Huius
alia quidem bona tyranni diripuerunt, qua ex
transjordanis locis in oppidum comportauerat.
Reliquias uero conditorum, & si alimēta repe-
rissent, irrumperes domum eius satellites, quo-
tidie auferebant. Graniter autem mulier indi-
gnabatur, proptereaq; sapissimè raptoribus ma-
ledicens, et imprecans, eos contra se uehementius
irritabat: cum neq; iratus, neq; miserans, eam
quisquā uellet interficere. Sed uictū qd̄ parādo*

alijs parabat: undiq; autem adempta iam erat ei etiam rapiendi faculas, famesq; visceribus & medullis irrepserat. Plus uerò quàm fames iracundia succendebat. Igitur ni animi ac necessitate impulsa, rebus aduersis contra naturam excitatur: raptòq; filio, quem lactentem habebat, miserum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam si nixeris, seruaturus es: fames autē praeuenit seruitutē: his uerò seditiosi seniores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humana nita fabula, qua sola deest calamitatibus Iudeorum. Et hoc simul dicens, occidit filiū, coctumq; medium comedit, adopertum uero reliquū seruauit. Ecce autem aderant seditiosi, et conammatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa uerò bonam partem se reseruasse respondens, apertit filij reliquias. Illos autē confestim horror cepit atq; demētia, uisq; ipso diriguerūt. At mulier: & hic, inquit, est uerè filius et facinus meū: comedite, nam & ego comedi. Nolo ut sitis aut forma molliores, aut matre misericordiores. Quòd si uos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis, ego quidem comedi. Reliquū eius me manebit. Post hoc illi quidē tremantes exierunt, ad hoc solum timidi, nixq; hoc cibi matri cessare. Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas, & unusquisque ante oculos sibi cladem illam
prop

proponens, tanquam hac ipse admisisset, horrebatur. Ab omnibus autem quos famēs urgebat, properabatur ad mortem: & beati appellabantur, qui priusquā id paterentur inierissent. Cito autem Romanis etiam nuntiata est illa calamitas: eorumq; alij non credebāt, alij miserabātur, multos autem vehementius eius gentis odiū corripit. Caesar autem super hoc Deum placabat: siquidem Iudaei pacem obtulisset, eisq; liberam proposuisset omnium obliuionem qua commiserant. Illos autē pro concordia seditionem, bellū pro pace, pro satietate atq; opulētia famē optasse: & qui proprijs manibus templum, quod ipse eis seruasset, incendere cōperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi nictus, ruina sese patria operiturū: neq; relicturū in orbe terra, ut sol inspiciat ciuitatem, in qua matres sic nescerentur. Ante matres autē patribus huiusmodi alimenta deberi, qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hac dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam perculissent, quibus antequam paterētur, mutare sententiā sperabātur.

De expugnatione muri, & incendio templi. C. I X.

Octauo autē die mēsis Augusti, cum duae legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoneri arietes iussit: cum diebus autē sex, qui firmissimus erat

l l s aries.

aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & ceterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Supientrionalis autem porta alijs fundamenta suffodiebant: multumq; fatigati, exteriores tantum lapides euellere potuerunt, ab interioribus autem porta sustinebantur. tanq; diu mansere, donec instrumentorū & uellium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuerunt. Iudæi uerò prauenti, ne eas subire prohiberent, cū his congressi dimicabant. Et alios quidē retro depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant: multos de scalis egredientes, prius quā se scutis obsegerent, ferientes gladijs præueniebant, nōnullas autē scalas armatorum plenas, in lauis declinantes, deijciebant. Unde Romanorum quoq; non parua cades sequebatur. Alij signis ablatis pro his decertabant, rapinam eorum grauissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamen Iudæi & signis potinuntur, & eos qui uia ascenderant interficiunt, ceteri uerò clade interuentium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Scditioforum autem, qui prioribus prælijs etiam tunc fortiter pugnauerunt, & præterea Elcazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cū uideret se alieno templo cum damno & nece militum parcere, ignem portis subijci iussit. Inter hac autem ad eum profugi

venissent, *Ananias Annaniasque*, *Simonis fa-*
velles crudelissimus, & *Archelaus filius Ada-*
gadai, idcirco sperantes veniam, quod *Judaos* vi-
ctores reliquerat. *Titus* autem, cum hæc eorum in *Ju-*
deos crudelitatem audivisset, utrumque obstrictare decre-
vit. Dicebat enim necessitate, non voluntate ve-
nisse: nec salute dignos esse, indensam ipsorum
causa patriam deserentes. Verum tamen cohibuit
iracundiam fides, eosque dimisit: sed non eo loco
habendos, quos etiam alios credidit. Iam vero por-
tiis milites ignem admonerant, liquefactoque ar-
gento cito lignum flamma absumpserant, cum
subito aucta proximas inde portitus corripue-
re. *Judeis* vero ignem circum se videntibus, corpo-
ra simul animique reciderunt: & stupore attoniti
adiuvare quidem vel extinguere nemo conatus
est: stantes vero aspiciebant, nec tamen his quæ
absumerentur dolentes, saltem ut quod reliquum
esses saluum haberent, animum colligebant. Illo
quidem die, et quæ secuta est nocte, crescebat in-
ceudium: paulatim enim nec simul undique in-
flammati portitus potuerant. postero autem die
Titus parte militum iussa incendium restingue-
re, perque proxima portus loca viam sternere, ut
facilior agminibus esset ascensus, rectores ad se
convocavit: sexque collectis qui erant procures, *Ti-*
berio Alexandro totius militia præfecto, &
Sexto Cereali quinta legionis præposito, et *Lar-*
gio Lepido decima, & *Tuo Frigio quinquade-*
cima,

cima, cum quibus erat etiam Aeternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, et Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis et procuratoribus consilium de templo proposuit. Alijs quidem videbatur lege belli utendū esse, nunquam enim Iudæos à novis rebus posse desinere templo manente, quò omnes ubicunq; essent colligerēt. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neq; armis pro eo quisquam certaret, conseruandum esse suadebant: si uero id pugna obtinissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam uideretur esse non templum: et placulum nō ipse, uerū illi qui id fieri coëgere, committerent. Tunc autem, nec si super stantes dimicarene Iudæi, pro hominibus anima carentia ulciscendum esse dicente, neq; se unquā tantū opus incensurum: iam enim Romanorū fore hoc damnum, sicut ornamentum quoq; fore imperij, si maneret: iam certi quid uellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexāder et Cerealis. Tunc quidem cōsiliū dimisit: in hisq; molibus quiescere, itemq; ducibus ut his in procinctu ualidioribus uideretur, uiam sternere per ruinas letis ex cohortibus imperat, ignemq; restringere. Illo quidē die Iudæos labor timorq; ab impetu continuit. Postero autem collectis uiribus, et recepta fiducia, per orientalem portam cōtra templi exterioris custodas, secunda hora diei pro-

curr

currunt. Illi autem primā quidem collisionē fortiter excepere: septiūq; scutis, à fronte murū condensa acie imitantur: certum tamē erat eos non diu duraturos, quòd & multitudine infestantiū & animis vincerētur. Cæsar autē priusquā uerteretur acies (nam pugna ex Antonia prospicebatur) cum equitibus lectis uenit auxilio, impetum uerò eius nō sustinere Iudai: sed primis interfectis, pleriq; fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuertentes instabant: cum autem illi reuersissenti, iterū refugiebant: donec circa horam quintam, Iudai ut coacti templum introire cōclusi sunt. Titus autē discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu aggredi, templumq; oppugnare. Sed id planè Dei sententia iamdudum igne damnauerat: enoluiūq; tēporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius à rege Babyloniorum fuerat cōcrematū. A domesticis autem causam principiumq; sumpsit id incendium. Nam cum paulisper Tui discessu seditionosi quiescissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodiūq; templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna commutitur. Hiūq; Iudais in fugam uersis, usq; ad templum accesserunt.

Quemadmodum templum incensum est inuito

Tito.

CAP. X.

Hic itaq; tūc militū quidā, nō expectato cuiusquā edicto, neq; tantū facinus ueritus, sed

sed diuino quodā motus impetu, à conuubernatū
suo sustollitur, et ex ardēte materia raptū ignem
in fenestrā inserit aureā, unde ad mēbra circum
tēplum adificata de septentrionali regione aduen
erat. Flamma uerò excitata, Indaeorū quidē ca
lamitate dignus clamor exoritur, & ad subue
niendum properabāt: neq; iam uita parēdum
rati, neq; uiribus imperādum, amisso coeuius
gratia cautissimi uidebantur: maturē autē hoc
Tito quidā nuntiat. Et ille (namq; casu in taber
naculo quiescebat sicut à praelio redierat) exilit,
templumq; curriculo petit, prohibeturus incen
dium: omnesq; post eum duces, & hos agmina
pericerrita sequebātur. Clamor autē ac tumultus
erat tanto exercitu sine ordine concitato. Caesar
autem uoce simul ac dextera pugnantibus signo
dato, ignē iubebat extingui. Sed neq; uox eius
audiebatur, quòd aures eorū maior clamor ob
strueret, nutumq; dextera non attendebāt, cum
alios bellū, alios ira distraheret. Interò currētium
uerò agminū impetum, non praecepta neq; inter
minationes cōtinebant: sed quò furor eos duce
ret, sequebātur. Ad ipsos autē introitus, cōferri,
multi quidē sese inuicē conculebant: multi ue
rò ardētibz adhuc & fumantibus poricuum
incidentes ruinis, eadem quē nicti periebantur.
Cum uerò ad tēplum accessissent, edicta quidem
Caesaris nō audire simulantes, praecedentē quisq;
ut ignē immitteret hortabatur: seditiosis autem

iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed su-
ga & cades omnia possidebat. Magna uerò pe-
puli multitudo inualida & inermis, ubicunq;
occupati fuerāt, interficiebantur. Et circū aram
quidem ingens mortuorum numerus congereba-
tur: per gradus uerò templi, & sanguis multus
profluebat, & eorum corpora qui supra cecide-
rant delabebātur. Caesar autē ubi neq; impetum
insanientium militū concinere poterat, & flam-
ma dominabatur, intrò cum rectoribus ingres-
sus, & sanctum templi, & quaecunq; illuc erant
aspexit, ea quidē qua apud alienigenas erat sa-
ua meliora, iactatione uerò & opinione dome-
stica non minora. Cū autē flamma nondum ex
ulla parte ad interiora penetrasset, nec membra
qua circum templum erant depasceretur, quod
erat uerū existimans adhuc illud posse seruari,
& ipse profluit, militesq; rogare ut ignē restin-
guerēt conabatur: & Liberalem centurionē de-
sipatoribus suis, fuisse mulctatos qui non obedi-
rent iussit arcere. Illorū autem furor belliq; im-
petus quidam uehementior, Iudeorumq; odia,
& Caesaris reuerētiā & prohibentis mesū su-
perabans: plerosq; autem pradarum spes incita-
bat, suspiciēs intus omnia pecunia referta esse,
quoniam fores auro factas conspicerent. Pra-
eterea quidam mules ex his qui intrauerant, cū
Caesar ad inhibendum incendium cucurrisset,
ignem iam cardinibus portae subiecerat: eumq;
subito

subito, postquā flamma intus apparuit, & duces
eū Casare discedebant, & stantes extra succen-
dere nemo prohibebat. Templū quidem hoc mō-
do inuito Tito exurit. Sed quamuis hoc mul-
tū quis deslendu putes, ut opus omnium qua au-
diuimus aut uidimus maximē admirabile, tam
exstructionis genere, quā magnitudinis, itemq;
munificentia in singulis rebus, & gloria qua de
sanctis habebatur, maximum tamen ex facto ca-
piet solatium: quōd ut animalibus, ita operibus
locisq; factum sit ineluctabile. Mirabitur autem
in eo etiam circumacti temporis & fidē. Nam
& mensem, ut dictum est, eumq; diem seruauit.
quo primum à Babylonys templum erat incen-
sum. Et à prima quidē structione templi, quam
Solomon rex inchoauerat, usq; ad hoc excidiū,
quod euenit secundo anno principis Vespasiani,
mille centum triginta colliguntur anni, & se-
ptem menses, ac dies quindecim. A posteriore
uero, quam secundo anno Cyri regis Aggaeus
fecerat, usq; ad excidium quod Vespasiano im-
perante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta-
nouem, & dies quadragintaquinq;.

De sacerdotibus, gazophylacioq; & porticu. C. XI.

Cum templū autē incendretur, etiā quic-
quid in manus fortē uenisset rapiebatur,
et cades erat infinita deprehensorū. Nec acta fuit
atque miseratio, aut reuerētia castitatis: sed &
pueri et senes et sacri & profani simul inter
ficie

ficiebatur, atq; omne genus hominū belli calamitas persequabatur, unaq; supplices cū repugnantiibus necabatur: flāmaq; ulterius progrediens, cū gemitu occubentium concrepabat. Et pro altitudine quidē collis, ardētisq; operis magnitudine, totā quis ardere crederet civitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanarū legionum fremitus erat, & seditiosorū ferro igniq; clausorū clamor ingens, & populi sursum deprehēsi ad hostes fuga cū stupore, ac calamitatis cōquestio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi consonabat. Iam nerō multi fame marcidī, in mortem penē luminibus clausis, postquā ignem templi videre, in questus interim vires clamoremq; receperunt. Resonabat autem & trans fluvium regio, & montes circumpositi graniorem sonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiores tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exiri radicibus quis putaret, ita undiq; flamma plenū: videbatur autem sanguis igne largior esse, pluresq; intersectoribus interfecti: omnisq; terra cadaveribus regebatur, & supra corpora mortuorū gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidē multitudo, tandē pulsīs Romanis, in exterius tēplū, deinde in civitatē inuadit: populi autē quod fuit reliquū, in exteriorē porticum confugerat. Sacerdotū autē nonnulli,

nulli, primum uerubus, itemq; sedibus suis, qua
 ex plumbo facta erant, auulsis, in Romanos pro
 missilibus utebantur: deinde cum nihil profice-
 rent, igniq; in eos euomeretur, in parietem se-
 cedentes octo cubitis latum ibi manebant. Duo
 tamen ex nobilibus, cum ad Romanos traſeundo
 ſeruari poſſent, aut cōmanem cum ceteris du-
 rare fortunā, ſemetipſos in ignē iniecere, & cū
 templo cōcremati ſunt, *Acirius filius Belgæ*, &
Joſephus Dalai. Romani autem, quod fruſtra ſe
 circum templum edificijs parcere indicabant,
 cum ipſum templū arderet, omnia ſimul incen-
 dūt, & quicquid ex porticibus reliquū erat, &
 portas: præter unam ex parte orientali, alteram
 ex meridiana, quāuis eas quoq; poſtea funditus
 euerterint. Quinetiā arcu'as, quæ gazophylacia
 uocātur, incendiū, in quibus magna uis erat pe-
 cunia, ac plurimū ueſtium, aliaq; bona, & (ut
 breuiter dicam) omnes Iudæorū congeſta diui-
 tia, q̄ opulētīſſim⁹ quiſq; illuc totas domos ex-
 hauſerant. Venerunt autē etiam in eam qua re-
 ſtabat unā porticū, extra templū quō confuge-
 rēt ex populo muliercula, itemq; pueri & pro-
 miſcua multitudo, propē ad ſex hominū millia.
 Sed prius quā de his Caſar quicquam dēcerne-
 ret, uel ducibus imperaret, ira flagrātes milites
 incendiunt porticum. Hinc contigit, ut alij quā
 ſe ex flamma præcipitarent morerentur, alios
 ipſa corrūperet: ex tanto autem numero nemo
 ſeru

seruatus est. His causa interitus quidā pseudo-
propheta fuerat, qui eo die pradicauerat in ciui-
tate, q̄ eos in tēplum Deū ascendere signa sa-
lutis accepturos iuberet. Multi enim à tyrannis
tunc subornati propheta, populo denunciabant,
ut exspectarent Dei auxiliū, quo propterea mi-
nus profugerent, & eos qui supra timorē & cu-
stodiā fieret, spes retineret. Cito autē in aduersis
homini persuadetur. Quod si etiā malorū in-
stantium liberationem polliceatur qui fallit, ne-
cessariò qui ea patitur, spei totus efficitur.

De prodigijs excidium Hierosolymæ præceden-
tibus & præfagis.

CAP. XII.

DEniq; miserabilis populus, illis quidem
fallacibus Deumq; calūniantibus, cre-
dulus erat. Certis uerò prodigijs & futurā soli-
tudinē prænuntiantibus, neq; attendebant ani-
mo, neq; credebant: sed uelut attoniti, nec aus
oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissi-
mulauere: modò cum supra ciuitatē sidus stetit
simile gladio, & per annū perseuerauit come-
tes: modò cū ante defectionē primiq; belli mo-
tus ad diem festum Azymorū populo conue-
niēte (Octauus autem dies erat Aprilis men-
sis) nona hora nocturna, circum aram itemq;
templum tantum lumen effulsit, ut clarissimus
dies putaretur, & hoc usq; ad mediā permāsis-
horam: quod imperitis quidem bonum auguriū
esse uidebatur: sacrorū uerò peritis, prius quā

eneniret, statim dijudicatum est. Eodemq; festo die etiam bos cum ad hostiam duceretur, agnū in medio fani peperit. Orientalis autē porta interioris templi, cum esset anea atq; gravissima, & sub vesperam uix à x. x. uiris clauderetur, ferisq; ferro uinctis obseraretur, pessulosq; altos haberet in saxum limen demissos, uno perpetuo lapide fabricatū, uisa est noctis hora sexta sponte patescere. His autē curriculo per custodes templi magistratui nuntiatis, ascendit ille, uixq; eam potuit claudere. Verum & hoc iterum ignavis quidem signum optimum uidebatur. Deū nanq; bonorū portam aperuisse dicebant. Prudentiores uerò tēpli tutamen spōte sua dissolutū iri cogitabant: & hostiū donum esse, portas aperiri: solitudinemq; illo ostēto signari inter se pronuntiabāt. Post dies autē festos diebus paucis, uicesimoprime die mensis Maij uisio quadā apparuit fidem excedens. Pro fabula autē fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui uiderunt superessent, & clades digna praesagijs secuta fuissent: namq; ante solis occasum uisi sunt per inane ferri currus totis regionibus, & armata acies irruentes nubila, & ciuitatis circumfusa. Festo autem die, quā Pentecosten uocant, nocte sacerdotes intus templum more suo ad diuinas res celebrandus ingressi, primū quidem motū quendamq; strepitum senserunt, postea uerò subiā uocem audire, qua diceret.

Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Iesus quidā, filius Anani, plebeius & rusticus, quadriennio prius quā bellum gereretur, in summa ciuitatis pace atq; opulentia, cū ad festum dictū uenisset, quo ategias in honorē Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare cōpit: Vox ab oriente, Vox ab occidente, Vox à quatuor uētis, Vox in Hierosolymam & templū, Vox in maritimos nonos nouasq; nuptias, Vox in omnem hūc populum: Atq; hac interdū noctūq; clamitās omnes ciuitatis nicos circuibat. Nonnulli autē mirorum insigniū, aduersum omen indignē ferentes, corripunt hominē, multisq; uerberibus afficiunt. Ille autē neq; pro se, nec ad eos qui se mulcēbant, secretō quicquā loquutus, eadē quæ prius uociferans perseuerabat. Magistratus autē rati, quod erat uerū, magis diuinum esse hominis motū, ducunt eū ad Romanorū prefectum: ubi plagis usq; ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquā fuit, neq; lacrymanit: sed ut poterat inclinans maximē flebiliter uocem ad singulos iētus respōdebat: Veh ueh Hierosolymis. Albino autem interroganti (is nāq; iudex erat) quis esset, uel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu misera ciuitatis, donec eum Albinus furere iudicatū dimisit. Ille autē ad belli usq; tēpus neq; adibas quenquā ciuiū, neq; loqui nisus est: sed quotidie

velut orationē quandā meditatus, *Veh* *neh* *Hie* *rosolymis* querebatur. Sed neq; imprecatus est cuiquā, cū in dies singulos mulctaretur, nec ni-
ctū offerentibus bene dicebat. Sola verò eius re-
sponsio ad omnes erat, triste prasagiū. Maxime
autē diebus festis nociferabatur: idq; per annos
septē, & quinq; menses continuos faciens, neq;
noce raucior fuit, neq; de lassatus est, donec ob-
sidionis tempore ipsa re perspectus augurijs ipse
quieuit. Supra murū enim circumiēs iterū, *Veh*
neh civitati ac phano ac populo, voce maxima
clamitabat. Cū autē ad extremū addidit, *Veh*
etiā mihi, lapis tormento missus eū statim pere-
vit, animamq; adhuc illa omnia lugentē dimi-
sit. Hæc si quis reputet, profectò inueniet Deum
quidē hominibus consulere, modisq; omnibus
premonstrare quæ sint eorum generi salutaria:
ipsos autē ob dementiā suam malis voluntarijs
interire: quandoquidē & *Indei* post *Antoniam*
captā quadratū phanū fecerant: cū in sacris
libris scriptū haberent, capiendā civitatē ac tē-
plum, si fanū quatuor angulis esset effectū. Sed
quod maxime eos ad bellū excitauerat, respon-
sum erat ambiguum, itidem in sacris libris in-
uentum, quod eo tempore quidam esset ex eorū
finibus orbis terra habiturus imperiū. Id enim
illi quidem quasi proprium acceperunt, multiq;
sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc au-
tem planē responso, *Vespasiani* designabatur.

imp

imperium, qui apud Iudam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiamsi prouiderint. At uerò hi signorū quedam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempserunt: donec patria excidio suāq; perniciē, eorum iniquitas confutata est.

De imperio Titi, & sacerdotū interfectione. C. XIII.

Romani quidē, post quā seditiosi ad ciuitatem cōfugēre, tēplo itēq; omnibus circum locis ardentibus, signa in fano reposuere contra portā orientalem: hiq; ibi sacrificio celebrato, maximis cū clamoribus declarabant Titū imperatorem. Usq; adeo uerò prædæ sasiati sunt milites uniuersi, ut in Syria dimedio q̄ pridē fuerat pretio pondus auri ueniret. Ex his autē sacerdotibus, qui in tēpli pariete perdurauerāt, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimq; fatebatur. Sed ubi illi tam etatis quā necessitatis miserti, dedere ei dextrā, & ipse bibit, & quam secum attulerat lagena repleta. sursum refugies abiit ad suos: nec eum quisquā custodū assequi ualuit, sed eius perfidia maledicebant. Ille autē nihil se præter placita fecisse dicebat. Dextram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantū descenderes, atq; ut aquā acciperes: qua cū feceris, in fide māsisse. Astutiā quidē propter etatem, maximē pueri, qui decepti fuerāt, mirabātur. Quinta uerò die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à cu-

stodibus ad Titum perducti, ut salutem sibi cōcederet orabant. Ille autē uenia quidem tempus illis præscribere fatus, perisse uerò id cuius eos gratia merito conseruasset, decere autē sacerdotes interire cū templo, duci homines ad supplicium iubet. Sed tyranni cū socijs, quoniam bello undiq; tenebantur, circumdatis autē nusquam erat fuga copia, Titum ad colloquia prouocāt. Ille autem pro humanitate naturali semper oppidum seruire cupiēs, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderatiores factos esse arbitrantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Xystum erant porta, ac pons qui ciuitatem superiorem tēplo iungebat, inq; tunc inter tyrannos ac Titum interueniebat. Multi autē milicū utrinq; densi astabant: Iudei quidē circū Simonem ac Ioannem suspensi spe uenia: Romani uerò ad Caesarē speculādi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiā & sagittas continerent, adhibitoq; interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior alloqui cœpit. Etiamne saturati estis patrie malis, ô niri? quibus neq; uirtutis nostra, neq; infirmitatis propria uenit in mentē: sed incōsulto impetu ac furore perditis populū & ciuitatē simul ac tēplū, ipsi quoq; iustē perituri: qui primū quidē, postqua nos Pōpeius fortiter debellauerat, nouas res affectare nō destitistis, deinde etiā bellū
apert

apertum contra Romanum populum extulistis: utrumne multitudine freti? atqui parua manus uobis Romani exercitus satis restitis. Auxiliatorum fide? Et qua gens imperio nostro libera, Iudaos pra Romanis optaret? Sed uiribus corporum? Atqui scitis nobis seruire Germanos. Firmitate murorum? Et qui maior Oceano murus, atq; obstaculū? quo septi Britanni, adorant arma Romanorū. Animorū obstinatione, uel astutia ducū? Atqui Carthaginenses captos esse noueratis. Itaq; uos contra Romanos ipsorū excitauit humanitas, qui primum uobis & terrā dedimus possidendam, & gentiles imposuimus reges: deinde leges seruauimus patrias, & uiuere nos non solū discretos, sed cum alijs etiam uestra uoluntate cōcessimus: quodq; maximum est, tributum capere Dei nomine, ad donaria colligere permisimus: eaq; offerētes neque monuimus, neq; prohibuimus, ut hostes nobis efficieremini ditiores, nostraq; pecunia nos contra nos instrueretis. Ergo tātis bonis affecti, satietatē in eos qui hac uobis praestiterant, extulistis, & immittū exēplo serpentū uirus blādientibus infudistis. Est, Neronis negligentia cōtempnistis, & uelut ruptū aliquod membrū, siue contractum alias, male quieti in maiore uirio detecti estis, & ad spes improbas, etiam cupiditates immodicas explicastis. Venit pater meus ad patriam uestram non ut penas a uobis

bis ob ea quæ in Cestium cōmiseratis,exigeret
 sed monitis emendaret. Deniq; cū deberet, si
 depopulanda nationis causa uenisset, stirpē ne-
 strā petere, atq; hanc delere cinitatē. Galileam
 Et circa eam loca uastare maluit, ut pœnitendi
 nobis præberet inducias. Sed hæc eius humani-
 tas infirmitas uidebatur, nostraq; lenitate alui-
 stis audaciam. Et Nerone mortuo, fecistis quod
 nequissimī solēt, Et ex intestinis nostris dissen-
 sionibus fiduciam præsumpsistis: meq; ac patre
 meo digressis ad Aegyptiū, ad struendū bellum
 tempus illud utile putauistis. Neq; nos puduit
 perturbare principes declaratos, quos etiā du-
 ces humanissimos fueratis experti. Deniq; ubi
 ad nos cōfugit imperiū, Et omnibus in eo quie-
 scensibus, per legatos antē gratulātibz exteris
 nationibus, ecce iterū hostes Indai: Et legatio-
 nes quidē à nobis trans Euphraten usq; nona-
 rū rerū gratia missæ, murorū antē noni ambi-
 tus: seditio etiā, tyrannorūq; contentio, Et bellū
 intestinū, quæ sola huiuscemodi nequissimos de-
 cem. Iussus ergo ab inuito patre cū mādatis tri-
 stibus ad ciuitatē uenire, letabar, cognito popu-
 lū de pace sentire. Ante bellū rogabā nos desi-
 stere, pugnātibz aliquādin parcebā, spōte ad
 me uenientibus dexterā dedi, fidē seruani cōfu-
 gientibus, multos captivos miseratus, uerberi-
 bus urgētes bellū coercui, muris nestris machi-
 nas inuitus admoni, semp cadis nēstra cupidos
 milites

milites continui. Quoties nunc, toties vos ad pacem itaque victus provocavi. Cum propè ad templum accessissem, consultò iterum legis belli oblitus parcere vos proprijs sanctis orabam, templumque servare, data vobis exeundi copia & fide salutis: vel etià pugnare alio tempore si velletis, in alio loco facultatè prabui. Ista omnia spreveritis, & templum manibus vestris incendistis. Deinde scelerrimè nunc me ad colloquium provocatis, ut quid tale conferretis quale perijt? Qua vosmetipso salutem dignos esse post templi excidium iudicatis? Quinetià nunc armati statis, & nec in extremis supplices assimulatis. O miseri, qua fiducia? Nonne populus vester exanimatus? Templum verò perijt, mihiq; subdita est civitas: in manibus autè meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini? Non contendam cum pertinacia vestra. Proiectis autè armis, traditisq; corporibus, vitam vobis indulgeo, & sicut in privata domo, dominus maioris ausus grauiora, cetera mihi seruo. Ad hæc illi mihi responderunt, fidem quidem se ab eo minime posse accipere: nam iurasse nunquam id esse facturos: exeundi verò per munitiones, qua murum sepserat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebat. Tenros enim se in solitudinem, ipsisq; oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, quod in sorte captorum constituti, victorum sibi conditiones ponerent, declarari quidem his iussit

noce praconis, ne ulterius ad se profugerēt, necne fidem sperarent: nulli enim esse parcendū: cunctis autem viribus dimicarent, & quantū possent, salutis sua consulerent: iam enim se omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atq; inflammare permisit. Illi autem ipso quidē die nihil egerunt, posterò autē die Archiuū, & Acram, & curiam, & qui uocatur Ophla, succēdere: et progrediebatur ignis usq; ad Helena regiam, quae in media erat Acra: nec minus ciuitatis mortuis plena uici domusq; ardebant. Eodem die Izata regis filij, & fratres, cumq; his multi nobiles ex populo congregati, ut fidem sibi daret, Casari supplicarūt. Ille autē, quanquā ceteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat: regis autem filios ac propinquos postea uinctos Romanam perduxit, fidem obsidum praestaturos.

De praeda seditiosorum & succensione interioris ciuitatis.

CAP. XIII.

Seditiosi autē ad domum regiam profecti, ubi (quia tuta erat) multi facultates suas deposuerāt, & Romanos hinc pellūt, & omnibus popularibus qui eū conuenerant propē ad octo millia & quadringētos occisis, pecuniam etiam diripere. Vnos autem duos milites Romanos cepere, unum equitē, alterum peditem: & peditē quidē interfectum per omnē traxere ciuit

ciuitatem, uelut uno corpore omnes Romanos
 ulcisceretur: eques uerò quiddam his quod sa-
 luti foret, suadere pollicitus deducitur ad Si-
 monem: cumq; ibi quæ diceret non haberet,
 Ardala cuidam ex numero ducem traditur pu-
 niendus. Is autem cum reuinctis post terga mani-
 bus, oculisq; fascia obstrictis, in conspectum Ro-
 manorum ueluti capite casurus produxit. Verum
 ille dum gladium Iudeus educeret, ad Romanos
 refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset
 elapsus, non est passus quidem occidi, indignum ue-
 rò esse Romanorum militem indicauit, quia uiuus
 fuerat captus: & armis ablatis cum agmine pe-
 pulis, qua res prudenti uiro grauior esse morte
 uidebatur. Postero autem die Romani, uersis in
 fugam ex inferiori ciuitate latronibus, omnia Si-
 loam usq; igni tradidere. & oppidum quidem gau-
 debant absumi, rapinis uerò carebāt: quoniam
 latrones exinanitis prius omnibus, in superiore
 ciuitatem recedebant. Erat namq; illis malorum
 quidem nulla poenitudo: arrogantia autem tan-
 quam in rebus secundis. Deniq; ardere ciuitatem la-
 tis uultibus aspicientes, alacri uoto mortem se ex-
 pectare dicebāt, q̃ perempto populo, incenso tem-
 plo, & flagrant oppido, nihil essent hostibus re-
 licturi. Sed tamē Iosephus in extremis eorum re-
 bus, pro reliquijs ciuitatis obsecrando laborat.
 Sed multa quidem in eorum crudelitate atq; im-
 pietate locutus, multa uerò pro salute adhorta-
 tus, et

tus, nihil amplius quā elusus est : quia neq; se tradere propter iniurandum patiebantur, neq; pugnare cum Romanis ex aquo iam poterant, ueluti custodia circumuallati: cadisq; insuper consuetudo dexteras cōmouebat: Dispersi autē per ciuitatē, per ruinas latitabant, profugere parati insidiantes. Multi autem capiebantur, omnesq; interficiebantur: nam propter inediā fugere non ualebant: mortuos autem canibus proijciebant. Omne autē pereundi genus, fame leuius uidebatur: adeo ut ad Romanos quoq; sine licentia, etiā desperata misericordia, tamē fugerēt : atq; in seditiosos à cade non cessantes, sponte inciderent: nullusq; in ciuitate locus uacuus erat, sed cuncta mortuos habebāt, quos fames aut latrones confecerant, & cadaveribus eorum plena erant, qui alimentorum penuria uel seditione perierant. Tyrannos autē fouebat, factionemq; latronum, spes ultima sua in cloacis : quò si fugissent, minime inueniri posse arbitrabantur: sed peracto excidio, post Romanorū digressum prodire ac fugere cogitabāt. Id autē planè illis erat somnium: nec enim uel Deum, uel Romanos fuerant latituri. Tunc quidem subterraneis freti, plura quàm Romani cōcremabant, & qui ex incendijs fugientes in cuniculos descendissent, eos improbè necabant, itemq; spoliabant. Quinetiam cibum sicubi reperissent concretū sanguine rapientes, deuorabant. Erat autem

inter se illis iam rapinarum causa bellum: eosq;
putauimus, nisi excidio praeventi essent, nimia
crudelitate mortuorum quoq; corpora degn-
staturos fuisse.

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confu-
giunt aliqui Iudæorum ad Titum. C A P. XV.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens,
ut sine aggeribus superiorem caperet ci-
uitatem, in prærupto undiq; loco suam, distri-
buit operibus militē uicesimo die mensis Au-
gusti. Erat autē transuectio materia difficilis:
omnibus, ut dictū est, circum ciuitatem usq; ad
centesimū stadium in priorum aggerū extru-
ctionem detonsis. Quatuor quidē legionū opus
in occidentali parte ciuitatis contra aulam re-
giam erigitur: auxiliarium uerò manus, & ca-
etera multitudo Xystū uersus, ac pontē, & Si-
monis turrim: quā cū Ioanne bellum gerēs, pro
castello sibi adificauerat. His autē diebus, Idu-
mæorum duces clam congregati, consiliū de sui
traditione cepere: missisq; ad Titum quinq;, ut
dexteram sibi daret, precabantur. Ille uerò ty-
rannos sperans esse cessuros Idumæi abstractis,
quoniā belli pars uidebātur, serò quidē, uerun-
tamen uitā his pollicitus, legatos remisit. Di-
scessum autem parantibus Simon præsensit, &
eos quidem, qui ad Titum perrexerant, quinq;
uiros statim occidit: duces uerò, quorum nobi-
lissimus erat Sosa filius Iacobus, correptos in

custod

custodiam coniicit. Nec multitudinē Idumaeorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligentioribus eam custodijs amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obflare nō poterant. Quāvis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autē suscipiebantur à Romanis, quòd Titus nimia lenitate priora praecepta neglexerat: ipsiq; milites iam & spe lucri & satietate, cadibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus cum coniugibus ac liberis, paruo quēq; pretio venundabant. Cū multi autem distraherentur, & emptores pauci essent, quanquā voce praconis edixerat, ne quis solus transfugeret, ut eo modo familias suas educeret, tamē hos quoq; recipiebat: appositis, qui ab his secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidē multitudo uenit. Ex populo uerò seruati sunt plus quā quadraginta millia, quos imperator quomodo cuiq; grauius eras, dimisit. Iisdem autē diebus, etiam sacerdotū unus, filius Thebuthi, nomine Iesus, accepta fide salutis à Cesare, ut de sacris donarijs quedam traderet, creditur, ac tradit ex fani pariete candelabra duo, his quae in templo erant posita, similia: mensasq; & crateras, & pateras, omnia ex auro solido & grauißimo facta. Tradit etiā uela, & pōtificum indumentā, cū gēmis, & uasa multa sacrificio cōparata. Quin etiam custos
sacra

sacra pecunia comprehensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotum ostendit, multamq; purpurā & coccū, quæ ad usum reposita cataplectasmatis servabātur. Cū quibus aliquantum cinnami erat, casia, pigmentorumq; aliorū multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos adolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex alijs opibus multa, & sacra ornamenta non pauca: quorum gratia, licet nī capto, ne transfuga tamen data est uenia.

De occupata reliqua parte ciuitatis. CAP. XVI.

Iam uerò perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat à cæpto opere octauus & decimus dies, Romani quidem machinas admonebant. Seditiosorū autē alij, qui ciuitatem desperauerant, muris relictis in Acrā recedebant, alij se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebāt eos qui arietes applicarēt. Hos autem superabant multitudo ac uirtute Romani: quodq; maximum est, leti mœstos atq; iam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta, nonnullaq; turres arietibus pulsata cecidissent, statim quidem propugnatores earū diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate maior inuadit: nam & prius quā transgredirentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensi erant. Videres autē paulo antè superbos, & factis impijs arrogātes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miserranda esset, quan-

quam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt
quidem ambitu & muro, quo mœnia cingeban-
tur, inuasit atq; perempto, custodes pellere, atq;
egredi: cùm uerò, quos antea fideles habuerant,
nusquã uiderent, fugiebãt quò quemq; necessi-
tas impulisset. Adeuntes autē alij cùm totum
ab occidente murum subuersum esse nuntiaret,
alij subijisse Romanos, ac etiam propinquare se
querentes, alij etiã uidere hostes in turribus af-
firmarent, metu fallente conspectũ, in ora pro-
strati, pro sua dementia querebantur: ac ueluti
succisi neruos, quã fugerēt hasitabãt. Unde &
maxime quis, & uirtus ē Dei perspexerit cōtra
iniustos, & fortunam Romanorum. Tyrāni si-
quidem semetipsos tuitione priuauerunt, ac sponte
de turribus descendere: unde ui nunquam, sola
uerò fame capi poterant. Romani uerò qui tan-
tum in muris inferioribus laborauerant, eos
quos instrumentis non potuissent, nunc fortuna
cepere. Omnibus enim machinis, tres turres ua-
lidiores erant, de quibus supra memorauimus.
Relictis itaq; his, uel (quod est uerius) Dei nu-
tu ab his depulsi, confestim quidem ad uallē
Siloam cōfugere: rursum autē ubi à metu pau-
lulum respirauerūt, munitionē qua murus cras
accinctus ex ea parte petiere. Vsi autem infir-
miori audacia, quã necessitate (iam enim uires
eorũ labor, metus & calamitas fregerat) à cu-
stodiis retruduntur, & per diuersa disiecti, in
eloacis

cloacis delitescūt. Romani uerò muris potiri, signa in turribus posuere: & plausu atq; letitia uictoriā & cāsu celebrabāt, q̄ principio finem belli multo senserant leniorē. Deniq; sine sanguine murū nacti, nouissimū nō esse credebant: cumq; nullū reluctantiā uiderēt, pro incerto mirabātur. In angustias autē uiarum strictis gladijs fusi, et quos cepissent interficiebāt nullo discrimine: domosq; totas, cū omnibus qui eō confugerant, igni tradebant. Multas uerò nascentes quas praeda causa penetrassent, integras moruorum familias, & plena morenis tecta, quos fames cōsecerat, offendebāt. Ipsum deinde horrentes aspectū, uacuis manibus egrediebantur. Nec tamē eo modo peremptos miserātes idem etiam circa uiuos patiebātur: sed unumquemq; obuiū transfigendo, & angustia uiarū cadaueribus obstruendo, totā ciuitatē sanguine diluere, ut pleraq; incensorū eades extinguerent. Et occidentes quidē uespere cessabant, nocte uerò crescebat incendiū. Ardentibus autē Hierosolymis, illuxit dies Septēbris mēsis octauus ciuitati, tot clades cū obsideretur experia, quos bonis si usa esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamē alia re taneis infelicitatibus digna, nisi q̄ talem progeniō qua subuersa est, edidit. Inro aut Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones ac turriū cautes miratus est, quas tyrāni per dementiā deseruerāt. Conspecta

quidem earū solida altitudine, itemq; magnitudine, subtiliq; lapidū cōpagine singulorū, quantumq; pateret uel quantū erigeretur, Deo, inquit, plane adiuuante pugnauimus, & Deus erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam qua hominū manus, aut qua machina ad istas ualeret? Tunc quidē multa eiusmodi cum amicis collocutus est, quos uerò à tyrannis uinctos in castellis reperit, relaxauit. Cū autē alia ciuitatis deleret, murosq; subuerteret, eas turres fortuna sua monumentū reliquit: qua cōmilitāte his positus fuisset, qua capi nō potuissent. Quia ergo milites interficiēdo defatigabant, magnaq; adhuc extabat superstitiū multitudo, solos quidē armatos Caesar, & qui manū opponerent, iubet interfici, reliquā uerò multitudinē saluam esse. Illi autē cū his, quos occidi mādātū fuerat, etiā senes, ac debiles trucidabāt: negetos autē atq; utiles coactos in templū, in destinatū mulieribus ambitū cōcluserunt. Custodē autē his Caesar apposuit unū ex liberis, & amicū suū Frōtonem, qui fortunā quā quisq; meritus esset, decerneret. Ille autē latrones quidem omnes, atq; seditiosos, cū alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autē lectos, q; proccro atq; formoso essent corpore, triūpho seruabat: ex residua multitudine septē et decē maiores annis, uinctos mittit ad Ægyptū, operib⁹ deputādos. Plurimos autē per provincias Titus distribuit, in spectaculis ferro

ferro & bestiis consumēdos. Qui uerò infra decimū & septimū annum atatis agerent, uenditi sunt. Isdem autē diebus, quibus secernebātur à Frontone, mortui sunt fame X I I. milia, quibus partim odio custodū non praebeatur cibus, partim ipsi uictus fastidio tenebantur. Erat autem pra multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum & peremptorum. C. XVII.

ET captiuorū quidem omnium qui toto bello cōprehensi sunt, nonaginta & septē milium comprehensus est numerus: mortuorū uerò per omne tēpus obsidionis undecies censū milia. Horū pleriq; gentiles fuere, sed nō indigena: ab omnibus enim regionibus ad azymorū diem festum cōgregati, bello subito circumfusi sunt: ubi primo quidē illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autē caperet tantam hominū multitudinē ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim tunc uires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, cōtemnenti nationem, à pontificibus petiit, ut si quo modo possent multitudinē numerarent. Illi autē, cum dies festus adesses, qui Pascha uocatur, quādo à nona quidem hora usq; ad undecimā hostias cadunt, per singulas uerò contubernia non pauciorum quam decem uirorū fiunt: solum enim epulari non licet, multi etiam uiceni conueniunt: hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex milia &

quingentas numerare. Fiunt autem, ut de-
 nos epulatores per singulas imputamus, uicies
 centena ac septingenta millia, sancti omnes ac
 puri: nec enim leprosis siue uiriliginosis, aut fe-
 mine fluentibus, quos gonoroicos uocant, neq;
 mulieribus menstruo cruore pollutis, neq; alijs
 inquinatis participare sacrificia perniteba-
 tur: sed nec alienigenis quidē, nisi qui religionis
 causa uenissent. Magna uerò hac multitudo ab
 extraneis congregabatur. Tunc tamen uelut in
 carcerē tota gens fato conclusa est. Et facta ho-
 minibus ciuitas bello obsidebatur. Itaq; superas
 omnem humanā, et diuinitus emissam pestem
 numerus peremptorū, quos partim palam occi-
 dere, partim cepere Romani. Rimātes enim cloa-
 cas, et sepulcra eruentes, quos offendissent iugu-
 labant. Inuenti autē sunt ibi quoq; plus quā duo
 millia, quorū alij manu sua, plures autē mutuis
 se uulneribus interfecerāt, cū alios fames corru-
 pissct. Fœdus autē corporū odor introeuntibus
 occurrebat, adeò ut statim multi recederēt: alij
 plura habendi cupidine, congesta cadauera cal-
 cantes, se immergerent, multa nāq; opes in cu-
 niculis inueniebantur, nefasq; omnē uiam lucri
 faciebat. Subducebātur autē multi, quos tyrāni
 uinxerant: nec enim in extremis à crudelitate
 cessauerāt. Plus est autē Deus utrūq; merito.
 Et Ioānes quidē oppressus fame cū fratribus in
 cloicis, q̄ sepe despexit, à Romanis dexterā sibi
 dari

dari precatus est. Simon uerò multa ui cū necessitate' luctatus sicut infra designabimus, semes tradidit. Seruatus est autē aliter triūpho, Ioānes autem uinculis sempiternis. Romani uerò extremas urbis partes incēdunt, murosq; subuertunt.

Hierosolymæ urbis historia breuis. C A. XVIII.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septēbris mensis V I I I. die. Quinquies autē prius capta, tunc iterū uastata est. Aegyptiorū quidē rex Asochus, & post cum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herode Sosius captā urbem seruauere. Antea uerò rex Babyloniorum ea potius excidit, post annos ex quo adificata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autē conditor eius fuerat Chananaorū dynasta qui patria lingua iustus appellatus est rex: erat quippe talis. Ideoq; sacerdotium Deo primus exhibuit, & fano primū adificato, Hierosolymam ciuitatē uocauit, cū autē Solyma uocaretur. Chananaorū quidem populo rex Iudaorū Dauid pulso, colendam suo populo tradidit: es quadringētesimo sexagesimoquarto anno post, ac mēsis tribus, à Babylonys enersa est. A rege autē Dauide qui primus Iudaus in ea regnauit, usq; ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centū septuagintanouem. Ex quo primum autem condita est, usq; ad excidium, anni duo milia centū septuaginta septem.

Sed enim neq; antiquitas, neq; ingentes diuitiae, neq; per totum orbē terra diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam inuit quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obsidionis fuit. Postquam uerò quos occideres quid'ne raperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos Caesar totam funditus iam eruerē ciuitatem ac templum: relictis quidem turribus, quae prae alia eminebant, Phāselo, & Hippico, & Mariamne: muriq; tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodia causa relinquendis: turres autē, ut posteris indicarent qualem ciuitatē, quā uic munissimā, Romanorū uirtus obtinisset. Alium uerò totum ambitū ciuitatis ita complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatum aliquando esse nix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui nouas res mouere tentauerunt, Hierosolymis fuit, clarissima ciuitati, & apud omnes homines praedicatissima.

De premio militum.

CAP. XIX.

Caesar autē praesidio quidem illic statuis relinquare decimā legionem, nonnullasq; alas equitū, ac peditū cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare uniuersum cupiebat exercitū, pro rebus fortiter gestis, et debita uiris fortibus praemia persolvere. Compositio

posito autem in medio ante castra magno tribunali; stans in eo cum procerū cunctissimis, unde ab omni milite posset audiri, magna illis ait habere se gratiā, quod benivolētia erga se utendo persecrassent. Laudabat autē, quod per omnia bella morigeri fuissent, quodq; praeliando fortitudinē in multis magnisq; periculis mōstrassent, patria per se amplificātes imperium: omnibusq; planū facientes hominibus, quia neq; hostium multitudo, neq; munitiones regionum, neq; magnitudines ciuitatū, vel audacia inconsilia, & immanitates effera aduersantiū, possint unquam Romanorū vires, vel manus effugere, quāvis in multis rebus aliqui fortunā opitulantiē habuerint. Pulchrū quidē esse, ait, illos etiā bello finem imponere, quod multo tēpore gestū sit: nec enim optasse his quicquā melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atq; praeclarius, quod duces Romani et administratores imperij, ab his declaratos ac pramissos in imperiū cuncti libenter suscipiūt: & his qua ipsi decreuere, standum putant, agētes his gratias, qui legissent. Mirari autē se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus alacritatē habuit tardiores. Et illis tamen, qui pro maiore ni elarius decertassent, uitāq; suam condecorassent fortibus factis, & re bene gesta militiam suam nobiliore fecissent, dixit se & honores & pramia reddiurū: nec ullum eorū qui plus alio laborare noluisse, iusta vicissitudine

caritarum : magnamq; sibi huius rei fore diligenti-
 am, quod magis uellet honorare uirtutes
 eorū, qui militia socij fuissent, quam punire pec-
 cata. Confestim ergo inuit eos quorū partes sunt,
 indicare, quosnā scirent fortiter aliquid in bello
 fecisse : & nominatim singulos appellans, prae-
 sentes collaudabat, quasi qui domesticis recte
 gestis nimium lataretur : & coronas eis aureas
 imponebat, & torques longasq; hastas, & signa
 ex argento facta donabat, & uniuscuiusq; or-
 dinem mutabat in melius. Quin & ex manu-
 bus aurum & argentum, itemq; uestes, aliamq;
 pradam largiter distribuēbat. Omnibus autē ita
 donatis, ut quisq; se meritum praeuenerat, uotisq;
 cum uniuerso exercitu factis, magno fauore de-
 scēdit uertitq; se ad sacra pro uictoria celebra-
 da: magnaq; astante boum multitudine circum-
 aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epu-
 las, ipse uerò cum honoratus per tridnū latatus,
 milites quidem alios quò quenq; conueniret, di-
 mittit, Hierosolymorū autem custodiam decima
 legioni credit : neq; ad Euphratem, ubi pridem
 fuerat, eam remisit. Duodecimā uerò legionem,
 memor quòd Cestio duce Iudeis cesserat, totam
 Syria pepulit : erat enim olim apud Raphanaas :
 ad Meliten autem, qua sic uocatur, misit : hac
 ad Euphraten in confinio Armenia & Cap-
 padocia sita est. Duas uerò sibi obsequi satius esse
 duxit, donec ad Aegyptū perueniret, quintam
 & quin

Et quintamdecimam legiones. Deinde cum ad maritimam Casaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem reposuit, captivosque ibi asseruari praecepit, quod ad Italiam navigare tempus hyemis prohibebat.

De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone & spectaculo die natalitio exhibito. CAP. XX.

PER idem vero tempus, quo Titus Caesar obsidionis causa apud Hierosolimam commorabatur, ascensa navi oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc autem vectus triremibus, postquam omnes quas praeternaviganis civitates inuisit, ab his cum notis exceptus, in Graciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapygiam delatus est, unde iam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Casarea reversus, in Casaream quae Philippi vocatur, aduenit, diuque ibi commoratur, celebrans omnia genera spectaculorum: multique in ea captivi consumpti sunt, alij bestiis obiecti, alij autem caternatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Giora filium compertis hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma obsideret in superiore civitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus totam vastare civitatem coeperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, et lapidarijs cum ferramentis eorum necessitati congruis, et alimentis quae multis diebus sufficere possent, una cum illis omnibus in quadam occultiore cloaca sese demittit: et quoad fossa patebat, illi progrediebatur.

diebantur: ubi uerò soliditas obstitisset, eam suffodiebant, sperātes posse ulterius progressos tuto emergere, atq; ita seruari. Sed hanc expectationem uerā non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululū fossores processerāt, iamq; alimenta, quamuis parce his uicerentur, eos deficiebant: tunc igitur uelut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaq; fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi tēplum antea fuerat apparuit. Ac primo quidem obstupere qui eū uiderūt, locisq; suis manebāt: deinde propius cū accessissent, quis esset, percontati sunt: Et id quidē Simon nō dicebat, iubebat autē ad se ducē uocari, statimq; accersitus ab his qui ad eum cucurrerāt, uenit Terentius Rufus: namq; is rector militia relictus erat. Omni autem ab eo ueritate cōperta, ipsum quidē uinctum custodiebat: Casari uerò quemadmodū esset cōprehensus, indicauit. Simonem quidē in ulsionē crudelitatis, qua in ciues suos amarē ac tyrannicē fuerat usus, in potestate hostium quibus maximē inuisus erat ita Deus posuit, non ut subditū eorū manibus, sed sua spē ad supplicium adductū: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insimulatos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia: nec inualida res est iniustitia, sed quādoq; sui temeratores ulciscitur, et graniorē pœnā ingerit criminosis.

nos, cum iam se liberatos esse crediderint, eo quod non statim luere commissa: id etiam Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illius autem ascensus est terra, magnam etiam aliorum seditiosorum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis apprehendi. Casari autem maritimam Casaream reuerso, uinctus Simon oblatus est, et illum quidem triumpho, quem Roma acturus erat, seruari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalem diem clarissime celebrabat, multam partem damnatorum eius honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum bestiis depugnarunt, quiq; ignibus cremati sunt, et inter se digladiatores perire, duo milia quingentos excessit. Omnia tamen Romanis uidebantur hac licet mille modis illi consumerentur, minus esse supplicium. Postea Caesar Bergum uenit (hac autem est ciuitas Phœnice provincie, colonia Romanorum) et in hac quoque diutius demoratus est, maiore usus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificè spectaculorum, quam sumptibus aliis excogitatis, cum etiam captiuorum multitudo eodem quo antea modo periret.

De calamitate Iudeorum apud Antiochenes. C. XXI.

E Venit autem per idem tempus, Iudeos qui apud Antiochiā reliqui erant, acerba et exitiosa pericula perpeti, concitata in eos Antiochensium ciuitate, tam propter criminationes illatas eis in presentia, quam propter ea que fuerant non multo ante commissæ. De quibus necessarium mihi

mihi uidetur pauca predicere, ut etiam qua
postea gesta sunt, consequenti narratione refera-
mus. Iudeorū namq; gens multū quidem totius
orbis indigenis asseminata est. Plurimum autem
Syris uicinitate permixta, præcipuè apud An-
tiochiā uersabatur, propter magnitudinē ciui-
tatis: maxime uerò his liberā domicilij faculta-
tem reges, qui post Antiochū fuerant, prabue-
runt. Namq; Antiochus quidē, qui Epiphanes
dictus est, uastatis Hierosolymis tēplum spolia-
uit. Qui uerò post eum regnū assecuti sunt, quic-
quid ancum in donarijs fuit, hoc Iudais apud
Antiochiam degētibus reddidere, in eorū sy-
nagoga dedicatum: cōcesseruntq; ut pari cum
Græci iure ciuitatis uerteretur. A secusis quoq;
postea regibus eodē modo tractari, & multitu-
dine proficere, & extruēctione itemq; magnifi-
centia munerū tēplum clarius reddidere: sem-
perq; religione sibi sociantes magnā paganorum
multitudinē, etiam illos quodāmodo sui partem
fecere. Quo tēpore autē bellum fuerat cōclama-
tum, & recens in Syriam Vespasianus delatus
est nauigio, Iudeorū uerò odiū apud omnes pul-
lulabat, tunc unus eorū Antiochus quidā plu-
rimū patris causa honorabilis (erat enim prin-
ceps apud Antiochiā Iudeorū) cum Antio-
chenſium populus cōcionaretur in theatro, pro-
gressus in medium, patrē suū & ceteros defere-
bat, insimulans eos q̃ una nocte totā ciuitatem
incen-

incendere statuissent: & uelut huius cōsiliij par-
 ticipes quosdā hospites Iudaos tradidit. His au-
 tem auditis, populus iram cohibere nō poterat:
 sed in eos quidē qui traditi fuerant, ignē insit
 afferrī, statimq; omnes in theatro concremati
 sunt. In multitudinem uerò Iudeorū properabas
 irrucere, si eos celeriter ulsi essent, patriam suam
 seruatiū iri existimātes. Antiochus autē iracun-
 diam magis accendere, mutata uoluntatis argu-
 mentū, quodq; Iudaorū mores odisset, exhibere
 se credens, si paganorū ritu sacrificaret, idemq;
 insit & ceteros compelli facere: renuendo cniā
 manifestos insidiatores fore. Huius autē rei pe-
 riculo ab Antiochenribus facto, pauci quidem
 consenserunt: alij uerò qui noluerunt, perempti
 sunt. Antiochus autē acceptis à Romanorum
 duce militibus, sauius instabat suis ciuibus, ne-
 quaquā eos die septimo ab opere cessare per-
 mittens, sed omnia cogens facere, quae diebus
 alijs agerent. Tamq; ualidam necessitatē impo-
 suit, ut non modò apud Antiochiā septimi diei
 feria soluerentur, sed ab hoc exordio in ceteris
 quoq; ciuitatibus ad breue similiter tempus fie-
 ret. Iudeis autē apud Antiochiam tūc eiusmodi
 mala perpeſsis, altera denno calamitas acci-
 dit, de qua narrare conati, hac quoq; persecuti
 fuimus. Namq; quod quadratū forū exuri con-
 tigit, & archina monumentorumq; receptacula
 publicorū, itemq; basilicas, mixq; ignis inhibitus
 est.

est super omnem ciuitatē magna nimis uiruens,
 huius facti Antiochus Iudeos accusat : &
 Antiochenſes , quos ſcilicet ſi his infecti antea
 non fuiſſent, rectē tamē ex incendiū tumultu fa-
 cile calumnia perpuliſſet , multo magis ex an-
 tea actis fidem habere dictis ſuis perſuaſit , ut pe-
 nē ſe uidiſſe ignē à Iudæis inſeici arbitrarerentur :
 & tanquā furore correpti , magno cum ardore
 cuncti aduerſus eos qui accuſabantur , impetus
 facerent. Vix autē motus eorū potuit reprimere
 Collega adhuc iuuenis legatus, poſtulās ſibi per-
 mittere referre ad Caſarē geſta. Rectore namq; Sy-
 ria Caſennium Patū iam quidē Veſpaſianus ad
 eam miſerat, nondū autē ille peruenerat. Habi-
 ta uerò diligenti quaſtione Collega reperit ueri-
 tatem : & eorū quidem Iudaorū quos Antio-
 chus accuſauerat, nemo conſcius fuit : omne au-
 tem facinus admifere homines quidā nocentiſ-
 ſimi neceſſitate debitorum : rati quòd ſi forū &
 ſcripta publica cōcremaſſent , exactione libera-
 rētur. Iudæi quidē pro ſuſpēſis criminationibus
 futura expectantes, magno timore fluctuabant.

Quomodo Veſpaſianus rediens à Romanis exce-
 ptus eſt.

CAP. XXII.

Titus autē Caſar à patre ſibi allato nuntio,
 qd uniuerſis quidē Italiae ciuitatibus deſi-
 derabilis pueniſſet : maximè uerò, qd urbs eū Ro-
 ma ſumma cū alacritate et claritudine ſuſcep-
 ſet, in maximā latitiā uoluptatēq; trāſlatuſ eſt.

curis

curis de eo ita ut sibi erat suauissimū liberatus.
Vespasianū enim etiā longe absenti, omnes ho-
mines Italia uoluntatibus ut prasenti colebant:
expectationē suam, q̄ nimis eum uenire cupie-
bant, pro eius aduentu ducētes. Et omni habē-
tes necessitate liberā erga illū benenolentiam.
Nā et senatus memor calamitātū, qua muta-
tione principis coniugissent, optabat imperatorē
suscipere senectutis honore bellicorūq; gestorū
maturitate decoratū, cuius prasentia sciebat so-
li saluti subiectorum cōmodaturā: Et populus
malis intestinis sollicitus, magis eū uenire cupie-
bat: tunc se calamitatibus quidē pro cetero ab-
soluendum esse confidens, antiquā uerò liberta-
tem cū opulentiā recepturum. Præcipuē milites
ad eū respiciebant: hi enim maxime bellorū per-
illum paratorū nouerant magnitudinē: impe-
ritiā uerò aliorū ducum experiri atq; ignantiā,
magna quidē se optabant turpitudine liberari:
eum uerò qui se et seruare et honestare solus
posset, recipere precabantur. Cū uerò hac be-
nenolētia diligeretur ab omnibus, honore qui-
dem præcipuis uiris ulterius expectare inole-
rabile uidebatur, sed eū longissimē ab urbe Ro-
ma cōuenire antiē properabant. Nec tamē quis-
quā moras eius cōueniendi ferebat, sed ita simul
omnes effundebantur, et uniuersis facilius et
promptius ire quā manere uidebatur, ut etiam
ciuitas ipsa tunc primū inter se incundā senti-

res hominū charitatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Vbi uerò eū appropinquare indicaretur, quamq; mansuetē singulos suscepisset, qui præcesserant, nuntiarum est; omnis iam reliqua multitudo per uias cū cōiugibus & liberis præstolabatur: & quò transiēt aduenisset, uidendi eius uoluntatē, uultusq; lenitatē omniū generū uocibus prosequabantur; benemeritū & salutis datorem, solumq; dignū Romanorū principē appellantes. Tota uerò ciuitas ueluti templum erat, fertis atq; odoribus plena. Cū uerò uix per circūstantem multitudinem in palatium uenire potuisset, ipse quidem penatibus dīs aduentus sui gratulatoria sacra celebrauit. Vtūt autē se ad epulas turba, perq; irib⁹ & cognationes & uicinas cōiunia exercebant, Deo libabāt, & ab eo precabātur ipsū Vespasianum quamplurimū temporis in Romano imperio perseuerare, & filiū eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilē principatū. Vrbis quidem Romana Vespasiano ita suscepto, statim maximā felicitate crescebat.

Domitiani gesta cōtra Germanos & Gallos. C. XXIII.

A Nec hac uerò tēpora, quibus Vespasianus quidē apud Alexandria erat, Titus uerò Hierosolymā obsidebat, magna pars Germanorū ad defectionē mota est: quibus etiā Gallorū proximi conspirātes, magnā spem cōsulerāt, q̄ etiā Romanorū dominio liberarentur. Ger-

manos

manos autē deficere uelle, bellūq; inferre, sustu-
lit primo natura bonis cōsilijs uacua, parua spe
appetēs periculorū: deinde odiū principū, quo-
niā solis sciunt genitē suam ui coactā seruire Ro-
manis: nec non quidē maximā tempus eis fidu-
ciam dedit. Nam cū uiderent Romanū imperiū
crebris imperatorū mutationibus intestina se-
ditione turbari, omnemq; his subditā orbis ter-
ra partem pendere ac nutāre cognoscerent, hoc
sibi optimū tēpus ex illorū rebus aduersis atq;
discordijs oblatum esse putauerunt. Id autē cō-
siliū dabant, & hac eos spe decipiebāt, Clas-
sicas quidā & Ciuilis, ex eorum potentissimis:
qui olim quidē res nouas cupiebant: occasione
autē inducti, suā sententiam prodidere. Iamq;
atrociter affecta multitudinis periculū facturi
erāt: uerū maxima parte Germanorū defectionē
pollicita, & ceteris fortasse non dissentiēti-
bus, ueluti quadā diuina prouidentia, Vespasia-
nus ad Petiliū Cerealē, qui pridē Germaniā
rextat, literas mittit, quibus eum consulē de-
clarauit, iussitq; ad Britannias administrādas
proficisci. Igit ille quō iussus erat abiens, audita
rebellionē Germanorum, eos iam congregatos
aggressus magna clade affecit, dēpositaq; amē-
tia ad sobrietatem coëgit. Sed etiam si ille ad ea
loca non peruenisset, tamen haud multo post
erant supplicia luituri. Nam ut primum defe-
ctionis eorū nuntius allatus est Romam, Domi-

ianus Caesar hoc audito, non sicut aliter in illa
 etate fecisset (nam admodū adulescens erat) etiā-
 tam rei magnitudinem suscipere non delecta-
 nit: sed à patre habēs ingenitā fortitudinem, &
 supra etatem exercitatus, ilico tendebat in Bar-
 baros. Illi autem expeditionis fama percussi, ei
 se permisserunt: lucrū hoc ex ea re maximū na-
 tūti, ut sine clade pristino ingo subijcerentur. O-
 mnibus ergo circa Galliam ut oportuit ordina-
 ris, ne facile rursus unquā turbarentur, Domi-
 tianus clarus atq; insignis, etatem superantibus
 factis, & patrium decus afferentibus, Romā re-
 greditur. Cum supradicta nerō Germanorum
 defectione, iisdem diebus etiā Scytharū conue-
 nit audacia. Nam qui appellātur Sarmata, ma-
 xima multitudine clā trāsgressi flumē Istrū, vio-
 lenti atq; saevissimi, propter inopinatū impetum
 multos Romanorū quos in praesidijs offendere,
 interficiūt: & cōsulare legatū Ponticiū Agrip-
 pā, qui fortiter his obviis pugnaverāt, occidūt:
 proximasq; regiones totas ferendo atq; agendo,
 omniaq; incēdendo permagabātur. Vespasianus
 autē hoc facto, & nascitate Morsie cognita, Ru-
 briū Gallū mittit pœnas de eis sumpturū: à quo
 multi quidem in praelijs trucidati sunt, qui ne-
 rō salvi esse potuerunt, cū timore domū refugere.
 Hoc autem bello magister militū finito, etiā fu-
 turi tēporis cautioni consuluit. Pluribus enim
 et maioribus praesidijs loca circūdedit, ut omni-

no Barbaris esset impossibilis transitus. In Mœsia quidem ea celeritate debellatum est.

De anno sabbatico & triumpho Vespasiani ac
Titi celeberrimo. CAP. XXIIII.

Princeps uerò Titus aliquandiu quidē Beryti cōmorabatur, ita ut diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret Syria cinitates magnificētiſſima celebrās spectacula. Inde orū captiuis ad ostentationē cladis eorū abutabatur. Cōspicit autē in itinere fluium cognitione digniſſimū. Is fuit medius inter Arcus & Raphaneas Agrippa regni cinitates. Habet autē quoddā peculiare miraculū. Nā cū sit quando fuit plurimus, neq; meatu segnis, tamē interpositis sex diebus à fontibus deficiens, siccū exhibet locū uidere. Deinde quasi nulla mutationē facta, septimo die similis exoritur: atq; hūc ordinē semper eū obseruare pro certo cōpertum est. Vnde etiā Sabbaticus appellatus est, à sacro Iudaorū septimo die sic denominatus. Cinitatis autē Antiochenſium populus, postquā Titum aduētare cognouit, manere quidē intra mœnia præ gaudio non sustinebat: omnes autē obuiam ei pergere properabant, & usq; ad tricesimum, uel eo amplius stadiū progressi, non modò uiri, sed etiam femina cum pueris expectabant. Et cū appropinquantem uidissent, ex utroq; ualere stantes dexteris cum salutatione tendebant: multiq; fauoribus exultantes, cū ipso re-

uertebantur. Crebro autem inter omnes alias lau-
 des precabantur, ut Iudæos expelleret ciuitate.
 Titus quidem nihil precibus istis indulsit, sed
 otiosè quæ dicebantur audiebat. Incerti autem
 quid sentiret, quid uè factururus esset, Iudæi ma-
 gnò & atroci metu tenebantur. Nec enim com-
 moratus est Antiochia Titus, sed continuo ad
 Zeugma Euphratè uersus iter contendit. Quò-
 missi etiam ab rege Parthorū Vologeso uenere,
 aureā ei ferētes coronā, quæ Iudæos uicisset. Ea-
 que suscepta etiam cōuinū exhibuit regijs, atque ita
 Antiochiam remcauit. Senatu uero & popu-
 lo Antiochenſi multū petentibus ut in thea-
 trum ueniret, ubi omnis eum multisudo præsto-
 labatur, humanissimè paruit. Rursus autē for-
 titer ijsdem instantibus, & crebro postulātibus
 expelli ciuitate Iudæos, ingeniose respondit, pa-
 triā eorū dicens quò expellēdi fuerāt interuisse,
 nullumq; iam esse locū qui eos reciperet. Unde
 ad aliā petitionē sese cōuertunt Antiochenſes,
 quæ priorem impetrare non potuerunt. Aeneas
 enim tabulas eum precabatur eximere, quibus
 incisa essent priuilegia Iudæorū. Sed ne id qui-
 dem Titus annuit. uerū in eodē statu relictis
 omnibus quæ habebant apud Antiochiā Iu-
 dæi, ad Aegyptū inde discessit. Iter autē agen-
 do cū ad Hierosolymā uenisset, tristēmq; solitu-
 dinē quam uidebat, antiquæ ciuitatis claritudi-
 ni cōpararet, dissectorū operū magnitudinē &

uocerem pulchritudinem recordatus, miseraba-
tur excidiū ciuitatis, nō sicut alius fecisset exul-
tans, q̄ talem ac tantam funditus excidisset, ue-
rū multa imprecans seditionis authoribus, &
qui hanc pœnam ei inferre coëgere: ita certus
erat, q̄ nunquā uirtutē suā uoluisset punitorū
calamitate clarescere. Ex magnis enim diuitijs,
non minima pars in ruinis adhuc inuenieba-
tur. Quedā enim eruebant Romani, plura uerò
captiuis indicāibus auferebāt, aurū atq; argē-
tum, aliāq; instrumenta pretiosissima, qua do-
mini propter incertā belli fortunā terra condi-
dere. Titus autē propositū iter ad Aegyptium
tendens emensa uelociter solitudine, peruenit
Alexandriā: decretoq; ad Italiā nauigare, cū
se duae legiones comitarentur, utramq; unde ue-
nerant remisit: quintam quidem in Mæsiā,
quintā uerò decimā in Pannoniam. Captiuo-
rum autem duces Simonē & Ioannē, & alios
numero septingentos uiros electos, tam magni-
tudine corporum quā pulchritudine prestan-
tēs, ilico ad Italiā portari praecepit, cupiēs eos
in triumpho traducere. Peracta uerò nauiga-
tione pro noto, similiter quidem Roma in eo su-
scipiendo erat affecta, & occursum exhibuit ei
quos patri. Claritudinem uerò Tito pater atten-
dit, qui uenit obuiam, eumq; suscepit. Multitu-
dini autem ciuium diuinam quandā laetitiam
suggerebat, quod uidebat in unum tres conue-
nisse.

nisse. Nō multis autem diebus post, unum com-
munem triumphum ob res gestas agere statuē-
re, quamvis utriq; senatus proprium decrevis-
set. Prædicto autem die, quo futura erat pompa
victoria, nemo ex tam infinita civitatis mul-
titudine domi remāsit. Omnes autē cūm exissent,
loca ubi tantū stare possent occupaverant, quā-
tus spectandis imperatoribus modus sufficeret,
concesso necessario transitu. Cuncta verò turba
militari ante lucē per turmas atq; ordines pro-
gressa cum rectoribus suis, & circa ostia con-
stituta non palatii superioris, sed prope Isidis
templum (ibi enim principes nocte illa quiesce-
bant) prima iam aurora incipiente procedunt
Vespasianus & Titus lauro quidem coronati,
amicti verò patria veste purpurea: et ad Octa-
vianas ambulationes transcunt. ibi enim sena-
tus, & ducum procures, & honorati equites
eorum præstolabantur aduentum: tribunal au-
tem ante porticus factum erat, sellaq; eburnea
in eo præparata. Quò cūm ascendissent confo-
derū: statimq; eos militaris sanor excepit, mul-
tis virtutē testimonijs predicans. Illi autē iner-
mes erant, in veste serica laureis coronati. Per-
ceptis autē laudibus eorum Vespasianus, cū di-
cere adhuc uellet, silentij signū dedit. Magnaq;
omnium quiete facta surrexit, & amictu ma-
gnam partē capitis adoperiuit, solennia vota ce-
lebravit: idemq; Titus fecit. Perfectis autē vo-

tis, *Vespasianus* in cōmune omnes breuiter allo-
 cutus, milites quidem ad prandiū, quod his ex
 more ab imperatore parari solet, dimittit: ipse
 uerò ad portā resedit, qua ab eo, quòd per illam
 semper triumphorū pompa ducitur, nomen ac-
 cepit. Ibi & cibū prius capiebant, & triūpha-
 libus uestibus amicti, dijs ad portā collocatis ca-
 sa hostia, inter spectacula transennes triumphū
 ducebāt, ut multitudini facilius praberetur aspe-
 ctus. Pro merito autē narrari multitudo eorum
 spectaculorū & magnificentia non potest, in o-
 mnibus qua quisq; cogitauerit, uel artiū factis,
 uel diuitiarū opibus, uel natura nouitate. Nam
 penè quacūq; hominibus qui usquam sunt for-
 tunatis paulatim quasita sint, alijs alia mirabi-
 lia atq; magnifica, hac uniuersa illa die Roma-
 ni imperij magnitudinē probauere. Etenim ar-
 genti auriq; necnon eboris in omni specie ope-
 rū multitudinem, nō ut in pompa ferri cerneret,
 sed ut ita dixerim omnia fluere. & alias quidē
 uestes ex rarissimis generibus purpura portari,
 alias diligētissima pictura uariatas arte Bāby-
 lonia: gemma autē clarissima tam multa, alia co-
 ronis aureis, alia alijs operibus inclusa traducta
 sunt, ut appareret frustra nos earū usquam re-
 rum esse aliquid suspicari. Ferebantur etiā si-
 mulacra, qua illi deos habent, & magnitudine
 mirabili, & arte non desuntoriē facta, horūq;
 nihil non ex pretiosa materia. Quin & anima-
 lum

lium diuersa genera producebantur, proprijs
 ornamentis iuduta, Erat autem etiam que sin-
 gula portaret magna hominum multitudo, pur-
 pureis uestibus atq; inauratis ornata. Ipsi etiam
 qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti,
 præcipua & mirabili ornamentorū magnificen-
 tia culti erant. Insuper his, ne captiuorū quidē
 vulgus inornatū uideres, sed uarietas & pul-
 chritudo quidē uestiū natā ex sanguinatione cor-
 porum deformitatem, oculis subtrahebas. Ma-
 ximē autē stupori erat, pectusque porta-
 batur fabricatio, pro cuius magnitudine timē-
 dum uiribus portantium occurrentes putabāt
 multa enim in teriū nidum quartumq; surge-
 bant: & magnificētia fabrica cum admiratio-
 ne delectabat: multis aurata ueste circumdatis,
 cum aurū præterea factum atq; ebur omnibus
 esset affixum. Multis autē imitationibus bellū
 aliter in alia diuisum, certam sui faciem demō-
 strabat. Erat enim cernere uastari quidem for-
 tunatissimam terram, totas uerò interfici acies
 hostium: & alios fugere, alios captiuos duci:
 murosq; excellentes magnitudine machinis di-
 rui, & castellorum excindi munimina, & po-
 pulosarum ciuitatum mœnia disturbari, exer-
 citumq; intra muros infundi: cadisq; omnia lo-
 ca plena, & eorum qui manu resistere non po-
 terant preces: ignemque templis immissum
 adiunq; super dominos post moleam uastatio-
 nem

new emersiones: atq; amnis tristitiam, defluentis non in arua cula, neq; ad hominum uel pecorū posu, sed per terrā ex omni parte flagrantem. Hac enim Iudai bello passi sunt: ars autem & confectorum operū magnitudo, nesciētibz adhuc facta tanquā præsentiū ostendebant. Erat autē per singula pegmata capta ciuitatidux, ita ut captus fuerat ordinatus. Multa etiā nanes sequebātur. Spolia uerò alia quidē passim ferebātur: eminebāt autē ea quae apud Hierosolimam in templo reperia sunt, mensa aurea ponderis talenti magni. & candelabrū similiter quidem auro factū, sed opere cōmutato ab usue nostrī consuetudine: nam media quidē colūna basi harebat, tennes autē ab ea cannula producebantur, formatae ad similitudinem fuscinae, ad summū quaq; in lychni specie fabricatae. Erās autē numero septem, septimi diei, qui apud Iudeos est, indicantes honorē. Post hac autē portabatur lex Iudeorū, nouissima spoliōrū. Deinde transibant plurimi uictoria simulacra portantes, omnia ex auro & ex ebore facta. Post hac Vespasianus prior ibat, et Titus deinde sequebatur. Domitianus autē adequitabat, ipse quoq; ornatus pulchritudine, dignumq; spectari exhibens equū. Pompa autē finis fuit Capitolini Iouis templum, quò postquā uenitū est, consistere. Erat autē uetus mos patrius, operiri donec duci hostium mortē quispiam nuntiaret.

*Es erat Simon Giora, tunc inter captiuos in pona
 pa traductus: laqueo uero circumdatus per forū
 trahibatur, quo eū simul caderet qui ducebant.
 Lex autē Romanis est, ibi netare criminū reos
 morte damnatos. Postquā igitur eum finē uitae
 habere nunciatū est, omniumq; fauor secutus est,
 tunc hostias inchoauere: hisq; secundo per uo-
 ta solennia omine peractis, in palatiū recessere.
 Et alios quidem epulis ipsi exceperē, alijs autē
 omnibus domi cōuiniorū instructi erant appa-
 ratus. Hunc enim diem urbs Romana celebra-
 bat, uictoriae quidē in hostes gratulatorium, fi-
 nem uerò malorū ciuiliū, Et spei bona pro fe-
 licitate principii. Post triumphos uerò, Et Ro-
 mani imperij firmissimū statū, Vespasianus Pa-
 ei templum adificari decreuit. Itaq; mira cele-
 ritate, Et qua hominū cogitationem superaret,
 effectū est. Magna enim diuitiarum largitate
 usus, insuper perfectis id pictura ac figmentorū
 operibus exornauit. Omnia namq; in illud fa-
 num collecta ac deposita sunt, quorum uisen-
 dorum studio per totū orbem, qui ante nos fue-
 runt, nagabantur: quomodo aliud apud alios
 situm esset, uidere cupientes. Hic autem repo-
 suit etiam quae Iudeorum fuerant instrumen-
 ta, his se magnifice ferens. Legem uerò eorum,
 Et peneualium uela purpurea in palatio con-
 dita seruari praecepit.*

Herodium & Machærus à Basso capta. C. A. XXV.

In

IN Iudaã nerò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Petiliano exercitu, castrum quidẽ Hierodion cū praesidio deditione cepit. Post autẽ omni manu militari collecta, multis autem in partes diuisi erant, & legione decima bellũ inferre Macharũti statuit. Valde enim necessarium uidebatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hesitationẽ atq; formidinem, natura loci prestare maximẽ poterat. Nam ipsum quidẽ quod muro cinctũ est, saxosus est collis, in procerã altitudinẽ surgens, & ob hoc etiã capi difficilis uidetur: sed ne uel accedi posset eò natura excogitauit, quã uallibus eum ex omni parte uallauerat, quarũ aliũdo oculis comprehẽdi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu ulla ratione compleri possibile. Nam ea quã ab occidente secas uallis, 12. x. stadijs distenditur, unde Asphaltites lacus ei limitem facit. Ex hoc uero tractu ipse Macharus altissimo uertice supereminet. A septentrione autẽ & meridie, ualles magnitudine quidẽ supradicta cingunt, simuliter uerò sunt inextricabiles ad oppugnationem. eius uerò uallis quã ab oriente est, altitudo non minor centũ cubitis inuenitur, monte uerò ex aduerso Macharum posito terminatur. Ea loci natura perspecta rex Alexander, primus in eo castellum cõmunivit, quod

quod postea Gabinius bello cū Aristobulo gesto deposuit. Herodi autē regnāti, omnibus locis dignior cura uisus est, & cōstructione tutissima, propter Arabū precipuē uicinitatē: nāq; opportunē situs est, eorū fines prospectans. Magnū ergo locū muro amplexus ac turribus, ciuitatē illic fecit incolis, unde in arcem ipsam ferebat ascēsus. Quin & circa ipsum uerticē rursus murū adificauerat, turresq; in angulis sexagenorum cubitorū crexerat. In medio autē ambitu regiā struxerat, magnitudine simul habitationū et pulchritudine locupletē. Multas uerò cisternas recipiendis aquis abundeq; suppendendis, locis maxime idoneis fecerat: ueluti cū natura ceriaret, ut quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarū multitudinē machinarumq; repōsuit: et omnē apparatū excogitauit, qui habitatoribus posset magna obsidionis praeſtare contempnū. Erat autē in ipsa regia rura mirabilis magnitudinis: à nulla enim fira uel celsitudine uel magnitudine uincebatur. Ferebant autē eam ex Herodis temporibus perſeuerasse: māsissetq; ulterius profectō, sed ab Iudais qui locum ceperant excisa est. Vallis autem, qua ciuitas à parte ſeptentrionali cingitur, quidam locus Baaras appellatur, ubi radix eodem nomine gignitur: quae flāme quidē aſſimilis est colore, circa uesperam uerò ueluti rubare fulgu

fulgurans, accedentibus eamq; euellere cupientibus facilis non est: sed tã diu refugit, nec prius manet, quã si quis urinã muliebrẽ uel menstruum sanguinẽ super eam fuderit: quinetiã tũc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi forte illã ipsam radicẽ ferat de manu pendentiẽ. Capitur autem alio quoq; modo sine periculo, qui talis est: Totam enim circũfodiunt, ita ut minimum ex radice terra sit conditũ: deinde ab ea religant canem: illoq; sequi eum à quo religatus est cupiente, radix quidẽ facile euellitur: canis uerò continuo moritur, tanquã eius uice à quo herba tollenda erat, traditus, nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter unam uim capi eam operapretiũ est. Nam quæ uocantur damonia, pessimorũ hominũ spiritus, uinis immersa, eosq; necantia quibus subuentũ non fuerit: hac cito, etiam si tantummodo admoneatur agrotantibus, abigit. Fluunt autẽ ex eo loco aquarũ fontes etiam calidarũ, multũ inter se sapore diuersi. Alij namq; amari sunt, alijs nihil dulcedinis deest. Multi autẽ frigida aqua ortus, nõ solum in humilioribus locis fontes alternos habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quadam spelunca cernitur, nõ quidẽ alie caua, saxo autẽ imminẽte proiecta: super hoc ueluti duæ mãne inter se paululum distãtes eminent: & aliera quidẽ frigidissimũ fontem, aliera calidissimum fundit: qui mixti
lauac

lauacrum suauissimū præbent, multisq; morbis ac vitijs saluare: maximè uerò nervorū curationi cōueniēs: habetq; idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autē contēplatus undiq; regionem, uallē orientali repleta accessum parare statuit: opusq; inchoauit, properans aggerem quamplurimū extollere, facilemq; per eū oppugnationem facere. Qui uerò intus fuerant deprehēsi, ab externis segregati Iudai, illos quidem coegere, inane uulgus esse existimātes, inferiorem obseruare ciuitatem, ac pericula priores excipere: superius uerò castellum ipsi occupatū tenebāt, & propter munitiōis firmitatē, & ut saluti suæ consulerent. Impetratueros enim se ueniam opinabātur, si locū tradidissent Romanis. Prius autē uolebant spem declinanda obsidionis experiendo convincere: ideoq; alacri animo in dies singulos excursus habebant, & cum his quos fors obtulisset cōseriis manibus, multi moriebātur, multosq; Romanos interficiebāt: semper autem utrisq; ex tempore plus uictoria capiabatur: Iudais quidem, si incantiores aggredierentur: in aggere autē positis, si impransum excursus eorum bene septi armis exciperent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem quedam fortuito gēsta, inopinatā castelli tradēdi necessitatē Iudais imposuit. Erat inter obsessos iuuenis et audacia ferox, et manu strenuus, Eleazarus nomine: is autē fuerat excursus

fibus

sibus nobilis, multos egredi a?gestumq; prohibere cogitans. Et in praelijs semper graviter Romanos afficiens: audaciaq; sua socios prosequens, impetum quidem facilem his, periculo autē nuncium discessum efficiebat novissimus recedendo. Itaq; discreta quodam die pugna, Et utraq; parte digressa, ipse tanquā despiciens omnes, existimans neminē tūc hostium praliū excepturū, extra portam remāsu: Et in muro stantes alloquebatur, tota mente illos attendens. Hanc autē opportunitatē vidit quidam ex castris Romanorū Aegyptius, nomine Rufus: Et quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis cum armis repente correptum, cū hoc viso stantes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquā uerò dux nudum praecepit extēdi, Et in aperto constitutum, ut ex civitate conspiceretur, cadi verberibus, vehemēter Iudaeos cōfudit casus iuuenis, uniuersaq; civitas in fletu erat Et quēlibus, unius viri clade percussa. Id ubi Bassus animadvertit: consiliorum aduersus hostes hoc principiū sumpsit: eorumq; miserationē augere cupiens, quatenus coacti pro eius salute castelli traditionem facerent, quod speravit adeptus est. Nam ipse quidem, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit: ea uerò conspecta, maior castellanos dolor inuasit, Et nilulando querebantur, intolerabilem esse calamitatem notificantes. Tunc igitur Elea-

zarus eos orabat, ne uel se despiceret, morte miserimā subiturū, sibiq; ipsis salutē praberent, postquā iam subacti omnes Romanorū uiribus ac fortuna cōcederent. Illi autē & eius sermone fracti, & quod multi intus pro eo precabātur (ex magna enim & numerosa cognatione genus ducebat) & cōtra ingeniū suū misericordia uicti sunt: & quibusdā celeriter missis colloquebātur, castelli traditionē facere petētes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimissi. Cū autē his assensus esset dux Romanorū: multitudo ciuitatis inferioris, imita separatim cū Iudæis cognita pactione, ipsi clam nocte aufugere statuerē. Cū uerō portas aperuissēt, ab his q̄ deditionē promiserant ad Bassum nūtiū uenit, sine inuidia salutis eorū sine formidine, ne eorū fuga causam ipsi prastaret. Sed fortissimi qdē fugitiū, q̄ praeceperāt, euasere. reliquorū autē uiri qdē mille septingēti perēpti sunt: muliercula uerō et pueri in seruitiū ducti. Spōsiones autē cū his qui castellum dedidere habitas, Bassus conseruandas esse ratus, et ipsos dimisit, et Eleazarū reddidit.

De Iudæis à Basso interemptis & Iudæa diuendita.

CAP. XXVI.

His autē administratis, in salū, qui appellatur Iardes, ducere properabat exercitum, multi enim illuc cōgregati esse nūtiabantur, qui pridē iēpore obsidionis, ex Hierosolymis & Macharumie profugerāt. Ergo cum ad locum

locum uenisset, neq; falsum fuisse nuntiū reperisset, primò quidē omnē locū cū equitibus cingit, ut si quis Iudaeorū conatus fuisset euadere, fugiēdi per equites copiā non haberet: pedites autē syluā iussit cadere, in quā confugerāt. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciēdi, uelut ex audaci certamine fortasse fugā etiā reperirent. Itaq; simul uniuersi, & cū clamore impetu facto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autē fortiter excipiebāt: multaq; his audacia illis cōtentione usis, diu quidē praliū tractum est, non autē similis euenit finis pugna certāibus. Nam Romanorū quidē duodecim tantum contigit occumbere, neq; multos fangiari: Iudaeorū uerò ex illo pralio nullus euasit: sed cū nō essent pauciores tribus millibus, prostrati sunt omnes: eorumq; dux Iudas Iairi filius, de quo suprà meminimus, qui ordini cui-dam praposuit cum Hierosolyma obsideretur, quibus demersus fuerat stoacis, latēter effugit. Eodem uerò tēpore Caesar etiā ad Liberiū Maximū scripsit (erat autē procurator) ut omnem terrā uēderet Iudaeorum: nec enim ciuitatem in ea cōdidi propriū seruans sibi eorū agrū. Solis autē attingētis militibus illic relictis, locū dedit quē incolerēt, qui uocatur *Annianus*, distat autē ab Hierosolymis triginta stadiis. Stipendiū uerò ubicunq; degerint Iudaeis indixit: binasq; drachmas singulis annis deferre in Capitolium

se ex hostilibus erat necessarium: finemque
 ites dicere, qui cum his una transgressi
 Euphratem: hinc iam sine metu profecti
 Vologesem Parthorum regem uenissent,
 profugi despecti sunt: sed ac si fortunam
 pristinam recinerent, omni honore dignati sunt.
 Antiochum uero, ubi Tarsum Cilicia uenit, mis-
 so centurione Petus uinctum Remam transmisit. Ve-
 spasianus autem ita regem ad se deduci non passus
 est, dignius esse ratum ueteris amicitia habere ra-
 tionem, quam belli occasione inexorabilem iracun-
 diam seruare. Itaque iubet ei iter agendi auferri uin-
 cula, intermissumque interim profectioe Romanam,
 apud Lacedamonem degere: magnos uero ei pecu-
 nia redditus frabet, ut non modo copiose, sed etiam
 regie uinctum haberet. His Epiphanes et ceteri con-
 gruitis, qui patri ante metuebant, magna cura
 inextricabili animos relaxarunt, et ipsi quoque
 spem reconciliandi cum Cesare coeperunt. Cum au-
 tem etiam Vologeses de his scripsisset ad Caesarem.
 (nec enim quamuis feliciter ageretur, extra Roma-
 num uiuere patiebatur imperium) et cum Caesar
 his mansuete facultatem dedisset, Romam uenerunt.
 Patre autem ad eos ex Lacedamone statim adue-
 nisse, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere.
 Alanorum autem natio, quod quidem Scythae sint,
 iuxta flumen Tanaim et Maotides paludes sedes
 habentes, iam quodam loco memorauimus. His uero
 temporibus inito consilio, ut terram Mediam, et
 aliter

ulterius prædandi causa peruaderent, cum rege
 Hyrcanorum colloquuntur. namq; is est illius
 transitus dominus : quæ rex Alexander ita fece-
 rat, ut portis ferreis clauderetur. Aditu autem
 sibi præbito, uniuersi nihil suspicantibus Medis
 incumbunt : eorumq; fines populosos, omni-
 numq; pecorū plenos diripiebant, cum resistere
 nullus auderet. Nam qui regnū eius terra obui-
 nebat Pacorus, metu percussus, in difficiliora lo-
 ca refugiens, cæteris quidem bonis omnibus ces-
 serat : nix autem ab illis coniugem ac concubi-
 nas suas captas, datis centū talentis redemerat.
 Summa ergo facultate sine pugna prædabundi,
 & usq; ad Armeniā nascentes omnia proces-
 sere. Eius autē Tyridates rex erat : qui cum his
 obuius bello conflixisset, nō multum absuit quin
 minus in illa acie caperetur. Procul enim qui-
 dam misso eum laqueo circumdatum tracturus
 fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueū, atq;
 ita fugisset. Illi autem pugna multo magis effe-
 rati, terrā quidem depopulari sunt : magnā uerò
 hominum multitudinem, aliamq; ducentes præ-
 dam ex utroq; regno, ad sua domicilia rediere.

Excidium Massadæ castelli munitissimi. C. XXVIII.

A Pud Iudæam uerò mortuo Basso, Flauius
 Silua in administratione succedit : & aliā
 quidē terrā bello subactā uidēs, unū autē adhuc
 rebelle superesse castellū, omni quæ in illis locis
 habebatur mann collecta, aduersus id militem

zarus eos orabat, ne uel se despicerēt, mortē miserrimā subiturū, sibiq; ipsis salutē praberent, postquā iam subacti omnes Romanorū uiribus ac fortune cōcederent. Illi autē & eius sermone fracti, & quod multi intus pro eo precabātur (ex magna enim & numerosa cognatione genus ducebat) & cōtra ingeniū suū misericordia uicti sunt: & quibusdā celeriter missis colloquebātur, castelli traditionē facere petētes, ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cū autē his assensus esset dux Romanorū: multitudo ciuitatis inferioris, inita separatim cū Iudais cognita pactione, ipsi clām nocte ausugere statuerē. Cū uerō portas aperuissēt, ab his q̄ dditionē promiserant ad Bassum nūtiū uenit, siue inuidia salutis eorū siue formidine, ne eorū fuga eam sam ipsi prastaret. Sed fortissimi qdē fugiētū, q̄ praecefferāt, euasere, reliquorū aut uiri qdē mille septingēti perēpti sunt: muliercula uerō et pueri in seruitiū ducti. Spōsiones autē cū his qui castellum dedidere habitas, Bassus conseruandas esse ratus, et ipsos dimisit, et Eleazarū reddidit.

De Iudæis à Basso interemptis & Iudæa diuendita.

CAP. XXVI.

His autē administratis, in salū, qui appellatur Iardes, ducere properabas exercitum, multi enim illuc cōgregati esse nūtiabāntur, qui pridē iēpore obsidionis, ex Hierosolymis & Macharunte profugerāt. Ergo cū ad locum

locum uenisset, neq; falsum fuisse nuntiū reperisset, primò quidē omnē locū cū equitibus cingit, ut si quis Iudeorū conatus fuisset euadere, fugiēdi per equites copiā non haberet: pedites autē syluā iussit cadere, in quā confugerāt. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciēdi, uelut ex audaci certamine fortasse fugā etiā reperirent. Itaq; simul uniuerſi, & cū clamore impetu facto, in eos à quibus cincti fuerant, irruunt. Illi autē fortiter excipiebāt: multisq; his audacia illis cōtentione usis, diu quidē praliū tractum est, non autē similis euenit finis pugna certantibus. Nam Romanorū quidē duodecim tantum contigit occumbere, neq; multos sauciari: Iudeorū uerò ex illo praelio nullus euasit: sed cū nō essent pauciores tribus millibus, prostrati sunt omnes: eorūq; dux Iudas Tairi filius, de quo supra meminimus, qui ordini cuiusdam praposui cum Hierosolymis obsideretur, quibus demersus fuerat stoacis, latēter effugit. Eodem uerò tēpore Caesar etiā ad Liberium Maximū scripsit (erat autē procurator) ut omnem terrā uēderet Iudeorum: nec enim ciuitatem in ea cōdidit propriū seruans sibi eorū agrū. Solis autē acclingētis milibus illic relictis, locū dedit quē incolerēt, qui uocatur Amman, distat autē ab Hierosolymis triginta stadiis. Stipendiū uerò ubicunq; degerent Iudeis indixit: binasq; drachmas singulis annis deferre in Capitolium

et p. insit,

inſit, ita ut antehac Hieroſolymorum templo
pendebant. Et res quidem Iudæorum illo tem-
pore hunc ſtatum habebant.

De clade Antiochi regia & eruptione Alano-
rum in Armeniam. CAP. XXVII.

IAm uerò quarto anno Veſpaſiano admini-
ſtrante imperiũ, contigit Comagenes regem
Antiochũ in maximas clades cũ tota domo in-
currere, ex cauſa huiusmodi. Ceſennius Petus,
qui tunc Syriã adminiſtrabat, ſine re uera, ſen
propter inimicitias Antiochi (certũ nõ ualde
patefactũ eſt) literas ad Caſarẽ miſit, Antio-
chum dicẽs deficere ab Romanis cũ Epiphane
filio decreuiſſe, pactis habitis cũ rege Parthorũ:
pptereaq; debere illos antè capere : ne ſi priores,
nouas res adorti eſſent, totũ Romanorũ imperiũ
bello perturbaret. Nõ erat aut Caſar huiusmodi
nuntiũ ad ſe perlatũ neglecturus. Nã uicinitas
regũ, maiore negotiũ prouidentia dignũ eſſe ſa-
ciebat. Samofata enim Comagenes maxima ci-
uitas iuxta Euphratem ſita eſt, ut eſſet Parthis
(eò nãq; id cogitare) facillimus trãſitus, tũ
autẽ receptaculũ. Fide igitur habita, & pote-
ſtate ſibi permiſſa, ut ageret quod expedire ui-
deretur, negligendũ nõ putauit. Subito tamen,
Antiocho ciuiq; ſocijs nihil opinãtibz, in Co-
magenẽ ingreſſus eſt, ex legionibus quidẽ ſextã
ducẽs, & inſuper quaſdã cohortes alarq; equi-
tum : habebat autem auxilio reges, Chalcidica

Ariſtob.

Aristobulum, Emesaq; Sohemium. Introitus autē illis erat sine certamine, q̄ nemo indigenarum manus ualebat opponere. Antiochus enim insperato percussus nūtio, bellū quidē contra Romanos nec cogitatione concepit. Decrenis autē, toto regno in eo quo erat statu relicto, cū cōinge ac liberis egredi, hoc se Romanis putrum ab ea suspitione qua sibi ingereret probaturū esse ratus: progressusq; de ciuitate centum triginta propemodū stadiis, in cāpo tabernaculū ponit. Petus autē in Samosatā qui eā capefferent mittit, & per eos ciuitatē tenebat: ipse uerō cū alio milite in Antiochiā ire tēdebat. Nō tamē rex uel ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicū gerere: sed fortunā suā quēstus, quiduis pati sustinebat. Adolescētib; autē, belliq; peritis, uiq; corporis praestatibus filiis eius nō erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaq; ad uirtutē se conferunt Epiphanēs et Callinicus. V̄hemēti autē pugna p̄ totā diē habita, insigni fortitudine demonstrati sunt: nullaq; parte suarū uiriū diminuta discedit. Antiocho uerō neq; pugna hoc modo perfecta manere domi tolerabile uidebat: sed abducta cōinge cū filiib; in Ciliciā fugit, atq; hoc facto militiū suorū animos fregit: nā ueluti desperato ab eo regno desecere, et ad Romanos se trāstulere, omniūq; erat desperatio. Ergo priusquā penitus destituerent auxilij, Epiphani cū cate-

ris seruare se ex hostilibus erat necessariū: finitiq;
 omnes equites dicē, qui cum his unā transgressi
 sunt flumē Euphratē: hinc iam sine metu profe-
 cti, cum ad Vologesem Parthorū regē uenissent,
 nō quasi profugi despecti sunt: sed ac si fortunā
 pristinam retinerent, omni honore dignati sunt.
 Antiochū uerò, ubi Tarsum Cilicia uenit, mis-
 so cēturione Petus uinctū Romā transmisit. Ve-
 spasianus autē ita regem ad se deduci nō passus
 est, dignius esse ratum ueteris amicitia habere ra-
 tionē, quā belli occasione inexorabilē iracun-
 diā seruare. Itaq; iubet ei iter agēti auferri nin-
 cula, intermissi, q; interim profectiōne Romanam,
 apud Lacedamonē degere: magnos uerò ei pecu-
 nia redditus prebet, ut nō modò copiose, sed etiam
 regiē uictū haberet. His Epiphanes et ceteri con-
 guitis, qui patri ante metuebāt, magna cura, &
 inextricabili animos relaxarunt, & ipsi quoq;
 spem recōciliandi cum Cesare cōceperunt. Cum au-
 tem etiā Vologeses de his scripsisset ad Casarem.
 (nec enim quāuis feliciter agerēt, extra Roma-
 num uiuere parietātur imperiū) & cum Caesar
 his mansuete facultatē dedisset, Romā uenerunt.
 Eo, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere.
 Alanorū autē natio, quod quidē Scythæ sint,
 iuxta flumē Tanain & Maeotides paludes sedes
 habētes, iam quodā loco memorauimus. His ue-
 ro tēporibus inito consilio, ut terrā Mediā, &
 ultra

ulterius pradandi causa persuaderent, cum rege
Hyrcanorum colloquuntur. namq; iis est illius
transitus dominus : quē rex *Alexāder* ita fece-
rat, ut portis ferreis clauderetur. Aditu autem
sibi prabito, uniuerſi nihil ſuſpiciantibus *Medis*
incumbunt : eorumq; fines populoſos, omni-
numq; pecorū plenos diripiebant, cū reſiſtere
nullus auderet. Nam qui regnū eius terra obti-
nebat *Pacorus*, metu percuſus, in difficiliora lo-
ca reſugiens, ceteris quidem bonis omnibus ceſ-
ſeras : nix autē ab illis coniugem ac concubi-
nas ſuas captas, datis centū talentis redemerat.
Summa ergo facultate ſine pugna pradabundi,
& uſq; ad *Armenia* naſtantes omnia proceſ-
ſere. Eius autē *Tyridates* rex erat : qui cū his
obuius bello conſlixiſſet, nō multum abſuit quin
minus in illa acie caperetur. Procul enim qui-
dam miſſo eum laqueo circumdatur tracturus
fuerat, niſi celeriter gladio rupiſſet laqueū, atq;
ita fugiſſet. Illi autem pugna multo magis effe-
rati, terrā quidem depopulati ſunt : magnā uerò
hominum multitudinem, aliamq; ducentes pra-
dam ex utroq; regno, ad ſua domicilia rediere.

Excidium Maſſadæ caſtelli munitiſſimi. C. XXVIII.

A Pud *Iudaam* uerò mortuo *Baſſo*, *Flavius*
Silua in adminiſtratione ſuccedit : & alia
quidē terrā bello ſubaſtā uidēs, unū autē adhuc
rebellē ſuperſeſſe caſtellū, omni quæ in illis locis
habebatur manu collecta, aduerſus id militem

monit: nomen est autem castello *Massada*. Princeps uerò sicariorum, à quibus fuerat occupatum, erat uir prapotens *Eleazarus*, ex origine *Iudæ*, qui non paucis *Iudæis* persuaferat, ut antè diximus, ne professionē facerent, quādo censor *Cyrenius* in *Iudæā* missus est. Tunc enim sicarij conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse uellent: omniq; modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo quidē & abigendo eorū bona, ignem uerò domibus iniiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna et iam petēdam *Iudæorū* libertatem tanta ignavia prodidissent: magisq; se optare sub Romanis seruitiū professi essent. Erat autē id plane causatio, & crudelitatis atq; auaritia dicebatur obtentu: manifestum autē rebus effectū est. Nam ijdem illi & defectionis socij fuerūt, & bellum cum Romanis cōmuniter susceperunt. Causa uerò peior illorū in eos facta est: & cum mēita prior eorū reselleretur occasio, peius tractabāt eos, qui nequitia sua iustis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodāmodo illud tēpus apud *Iudæos* omnium generū malitia fecundissimū: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec si quis excogitādo fingere uoluisset, haberet quo magis nouū aliquid inueniret. Ita & priuatum et cōmuniter omnes unū erant, & exuperare alium alius tam impietate quā iniquitate in proximos certabāt: potentes quidē multitudinē male tract

trahendo, multitudo uerò ad interitum potestatem
 properando. Illis autem erat dominandi cupiditas,
 his autem nimis facienda, bonaque; locupletum diri-
 piendi. Primi quidem sicarii suere iniquitatis im-
 propinquos et crudelitatis autores, nullo neque
 uerbo indicto ad iniuriam, neque facto intentato
 ad exitum eorum quibus insidiarentur penitus pra-
 termisso. Verum et hos Ioannes moderatiores
 esse demonstrauit. Non solum enim omnes inter-
 ficiebat qui necessaria et profutura suaderent,
 tanquam inimicissimos maxime ciues eiusmodi
 impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumu-
 lauit: qualia facturus fuerat qui Deum quoque iam
 esset ausus impietate contemnere. Nam et mensa
 nefaria nesciebatur, et legitimam patriamque exter-
 minauerat castimoniam: ut iam sit minime mi-
 rum, si mansuetudinis communionem minime ser-
 uabat hominibus, qui Dei pietatem furore contem-
 pserat. Rursus Simon Giora, quid mali non com-
 misit, quante liberorum corporum iniuria temperauit,
 qui cum creauerit tyrannum? Qua uerò eos ami-
 citia, quae ne cognatio ad quotidianas eades non
 ferociores effecit? namque alienos quidem male tra-
 ctare, inertis nequitia opus esse arbitrabantur:
 clarissimam uerò gloriam parere crudelitatem in
 familiarissimos existimabant. Horum furoris
 amuli, etiam Idumaei suere: illi enim sceleratissimam
 peremptis pontificibus, ne qua pars conseruaretur
 pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie

supererat, abscidēre, summamq; per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominū genus, qui Zelote appellati sunt, uignis: quī nomē factis uerū probauerunt. Omne enim malitia facinus amulati sunt, nullo inamulato, quod ante cōmissum memoria tradidit, pratermissō: quānis nomen sibi ex bonorū amulatione imposuissent: qui eos quos laderēt, propter essetā sui naturam cauillando fallēbāt, qui malorū quae maxima essent, bona ducebant. Itaq; debitū uita finē inuenire, merita illis omnibus pœna Dei uoluntate decreta. Cuncta enim quae natura hominis posset ferre supplicia, in eos usq; ad extremū uita terminū congesta sunt, quae uarijs perempti cruciatibus perculere. Fortasse dixerit aliquis minora eos quā cōmisere perpeffos, uerū quae tādem digna tātis sceleribus pœna affici poterant? De illis autē qui in eorū crudelitātē inciderūt, non est huius temporis pro merito cōqueri. Rursum igitur ad eam narrationis partē redeo; unde digressus sum. Venit enim dux Romanorū contra Eleazarū, & qui cū eo Massadā tenebāt ficiarios, exercitū ducēs: & fines quidē statim omnes obtinuit, praesidijs ubiq; locis opportunissimis collocatis: castellum autē muro circumdedit: ne quis obfessorū fugiendi facultatem haberet, utq; custodes persenerent: ipse uerō castris locū occupat, ad obsidionē quidē idoneū, quem delegat, quae parce castelli rupes monti proximo.

appl

applicabantur, ceterum difficile ad copias utensilium. Non solum enim commeatus ex longinquo, & cum labore Indarum maximo portabantur, quibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potius aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis, Silva obsidione aggressus est, artibus ac laboris egenum, propter castelli munitionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyra non exiguum, & excelsum longitudine, undique abruptis atque altis vallibus cingitur inaccessibili super fundo habes scopulos: ipsaque omnium summa animalium gressibus inaccessa, nisi quod duobus modis idcirco saxum in difficilem explicatur ascensum. Est autem unum iter ab lacu Asphaltitis ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius ambulari. Vocatur autem unum Coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine. qua enim prominet rupes, frangitur, ac sæpe in se reuertens, paulatim rursus producit: nixque illo itinere gradiens promonet pedem, namque mutanti vestigium, necesse est altero pede niti. Est autem certa perniciēs, si quis labatur: altitudo enim rupium utrinque dehiscit, ut qua horrore quemvis terrere apudacissimum possit. Per eiusmodi viam cum x. x. stadiis ascenderis, quod restat verticis est non in acutum finem coacti, sed ut habeas in summo planiciem. In hac primus quidem Ionahtas pontifex castellum edificavit, & appellavit Massadam.

Post

Post autem Herodi magno studio fuit loci illius structio: nam & murū per omnē eius pyrū erexit, stadiorū spatio septē, è candido lapide factū, & duodecim altum, latumq; octo cubitis: & XXV II. turres quinquagenorū cubitorū in eo stabant, ex quibus aditus erant in ades circa omnē murū intus adificatas. Rex enim verticem, quod fuerūdus, omniq; planicie mollior esset, cultura destinaverat: ut si quādo externorū alimentorū penuria cōtigisset, ne hac quidē laborarēt, qui salutem suam castello credidissent. Quin & regiam sibi adificaverat, ab occidentalis partis ascensu, intra moenia quidē arcis posita, vergentem autē ad septentrionē: regia verò murus erat magnus, ac firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorū autē intus, & porticuū itemq; balnearū varia erat & sumptuosa constructio, columnis quidē è singulis saxis undiq; substitutis, parietibus autē membrisque solida compage lapidū variatis. Ad singula verò habitacula, & in summo, & circa regiā, & ante turres multos magnosq; puteos in scopulis excidebat, cistodes aquarū: tantam molitus abundantiā, quantā qui fontibus uterentur haberent. Fossa verò iter ex regia in arcem summā ducebant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifesta quidem via facilem sui usum præbere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est

inaccessa, ut supra memorauimus. Occidentalem
 uerò, magna in angustia posita turri conclusit,
 qua nō minore mille cubitorū spatio ab arce di-
 staret, quam neq; transire posse, neq; capi facile
 uidebatur. Inextricabilis autē, quamuis licenter
 ambulantiibus, fuerat fabricata. Na quidē aduer-
 sus hostiles impetus natura simul et manu ca-
 stellum erat cōmunitum. Intus autē repositi ap-
 paratus, magis et diuturnitatē et opulentiam
 iuere: nam et frumentū multum erat condi-
 tum, et quod in longū tempus sufficere posset
 uinumq; mulū et oleum: insuper autē cuiusq;
 leguminis fructus, et palmula coacervata. Cus-
 ciaq; reperit Eleazarus, castello per dolam cum
 ficiarijs occupato, imatura, nihilq; recens depositis
 deteriora: quāquam ferē ex quo appaata sunt,
 ad excidium a Romanis illatū, centū annorum
 sēpus agebatur. Quinetiā Romani fructuū reli-
 quias incorruptas offendere. Si quis autem cau-
 sam diuturnitatis aurā esse existimet, non erra-
 uerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac
 foeculenta materia sit remota. Inuenta est autem
 omnigeniū quoq; armorum multitudo, ab rege
 condita, qua decē millibus uirorū sufficerēt, ser-
 rumq; infectū, necnon aeris et plumbi materia:
 quippe ut magnis de causis factū crederes appa-
 ratum. Aiunt enim Herodē id ipsum castellum
 sibi ad refugiū parauisse, duplex periculū suspi-
 cantem: unum quidem ab Iudeorū populo: ne se
 depo

deposuio, illos qui antea reges fuerant, ad principatū reduceret. Alterum uerò maius atq; atrocius, ab regina Aegypti Cleopatra: hac enim suā senectū nō celabat, sed cū Antonio saepe uerba faciebat, postulat Herodē interfici, sibi autem obsecrans regnū Iudeorū donari. Et magis quis miraret, nondū eius imperio Antonium pa-
ruisse, malē eius amore mancipatū, q̄ non donaturū sperasset. Propter eiusmodi metus Herodes condita Massadam, extremū belli cōtra Iudeos Romanis opus reliquit. Nam quia firmū iam locum omnē muro cinxerat dux Romanorū, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret diligentissimē procurauerat: incipit oppugnationē, uno tātum loco reperio, qui aggerē iactum posset excipere. Nam post eū turrim qua iter ab occidēte, quod ad regiam sumumq; montē duceret, precludebat, erat quedā continētis saxi nastior latitudine, multumq; porrecta: celsitudine autē Massada trecentis cubitis inferior, quā Leucem appellabant. Hanc igitur Silva ut ascendit ac tenuit aggerē apportare militibus iussit: illis autē alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitos erectus est tumulus. Verū neq; firma neq; sufficiens machinis ferēdis hac mensura uidebatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingētibus, factū est, alū itemq; latū cubitis L. Erat autē & altarū machinarū fabrica illis assimilis, quas primo quidē Vespasianus ad

oppug

oppugnationes, postea nerò Titus excogitauerat: & turris L. X. cubitorū effecta est, tota ferro consep̃ta, unde multis balistarū tormentorumq; iaculis Romani cito eos repulere, & de muro pugnabāt, & caput exere prohibuere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silva crebro murū pulsari inbet: ac nix quidē tamē aliquam eius deiecit partē interruptam. Cui autē prouenire sicarij muro intus altero cōstituto, & ne machinis quidē simile aliquid pateret: mollis enim adhuc erat, & impetus laxare uolentiam poterat, hoc modo cōstructus. Trabes proceritate magnas, & quā selecta sunt cōtinentes composuere: earū autē ordines erant duo similes, tantumq; distantes quāta esset muri latitudo: & inter eos ambos replebāt aggere spatiū. ne nerò crescente cumulo terra deflueret, alijs trāsuersis trabibus quas in longitudinē posuerant colligabāt. Erat ergo illis opus quidē edificio simile: sed quod cedenti inferebātur machinarū ictus euanescebant, lutoq; subsidente strictiorē fabricam faciebant. Hoc ubi Silva cōsiderauit, igni magis murum capium iri putans, multas quidē ardentes faces militibus intrò iaculari praecepit: murus autem, quippe ut magna ex parte lignis constructus, ignē cito cōprehendit, & usq; ad limū suū laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribilis: auertens enim desuper flammam.

flammam in eos abigebat, & penè machinas
 quasi iam conflagraturas desperauerant: deinde
 flatu mutato, ueluti diuina prouidentia excitatus
 auster, multa ni in aduersum eum murum repulis:
 iamq; totus ardebat ex alto. Romani quidē cum
 Dei uerteretur auxilio, ad castra lati digrediebantur,
 decreto hostes luce aggredi, et nocte uigilias
 accuratiores facere, ne quis eorum clam subierfu-
 geret. Sed neq; ipse Eleazarus de fuga cogita-
 bat, neq; alij cuiquam permissurus erat ne faceret.
 Videns autē murum igne consumptum, alium uerò
 nullum saluis modum neq; uirtutis excogitans:
 sed his qua Romani in se liberosq; suos & con-
 iuges facturi essent si uicissens, ante oculos pos-
 tis, de omnium morte consiliū cepit: idq; ex pra-
 sentibus fortissimū ratus, ualidioris animi socijs
 uesperis cōgregatis, talibus eos uerbis ad facinus
 inuitabat. Cum olim nobis decretū sit, uiri for-
 tes, neq; Romanis, neq; cuiquam alij seruire, nisi
 Deo: is enim solus estus erus & iustus dñs homi-
 num: ecce nunc tēpus adest, quod factus uestros
 probare animos iubeat. Ne igitur nos dehone-
 stemus, antè quidem seruitutē nec sine periculo
 passi, nunc autē cum seruitute intolerabiles po-
 nas subituri, si uinos in Romanorum potestate ue-
 nire contingat. Primū enim omnium ab his de-
 fecimus, & nouissimi cum his bellum gerimus.
 Puto autē & hanc nobis à Deo gratiā datam,
 ut benè ac liberè possimus mori, quod alijs non
 euenit

euenit prater spem superatis. Nobis autem certum est,
 orio die futurum excidium. Libera est autem strenua
 mortis conditio cum affectibus: nec enim prohibere
 id hostes possunt, qui profecto nos optant vivos
 abducere, neque nos illos iam possumus superare
 pugnando. Nam fortasse quidem ab initio statim
 oportuit, quando libertatem defendere cupientibus
 omnia & a nobis ipsis acerba peioraque; ab hosti-
 bus eueniebant, de Dei voluntate concurrere, & sci-
 re quod amica ei quondam Iudaorum natio damnata
 esset interitum: manens enim propitius, uel saltem
 nobis leniter insensus, nunquam tantorum quidem ho-
 minum perniciem neglexisset: sacratissimam uero ur-
 bem suam igni hostium excidioque prodidisset. Nos
 autem soli scilicet ex omni genere Iudaorum spera-
 uimus seruata libertate superare, tanquam nil in
 Deum deliquissemus, nulliusque culpa participes
 fuissemus, qui alios quoque docuimus. Itaque uide-
 tis quemadmodum nos uana expectasse redar-
 guit, fortiore nobis speratis rebus malorum neces-
 sitate illata. Nec enim quicquam nobis castelli na-
 tura inexpugnabilis profuit ad salutem: sed &
 alimentorum copiam, & armorum multitudinem,
 aliumque habentes abundantissimum apparatus,
 ipso Deo manifestissime auferente spem salutis
 perdidimus. Ignis enim qui ferebatur in hostes,
 in edificatum a nobis murum non sponte reuersus
 est. Sed hac multorum ira sunt criminum, qua
 furore capti contra gentiles ausi sumus: pro qui-
 bus

bus queso ne Romanis inuictissimis pœnas, sed
 per nos ipsos Deo præstemus: ista autē illis mo-
 deratiores sunt: morientur enim coniuges iniu-
 ria uacua, liberi seruitutis experies. Post illos
 autē ipsi nobis honestam inuicē gratiā præbea-
 mus, libertate seruata optima sepultura. Prima
 tamē & pecunias & castellū igne exuramus.
 Mœrebit enim Romani, certē scio, si neq; cor-
 pora nostra tenuerint, compendiq; caruerint.
 Alimenta sola relinquamus, hæc enim nobis
 erunt testimonio mortuis, q̄ nō penuria uicti su-
 mus: sed ita ut ab initio statueramus, moriē ser-
 uitusi pratulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed
 non in eundē modū præsentium sententia cōgrue-
 bant. Sed alij quidē ei obedire properabant, &
 quasi noluptate replebantur, pulchrā esse moriē
 existimātes, Qui uerò molliores erant cōiugum
 ac familiarū suarū misericordia, uel etiam pro-
 prius quemq; apertissimus deterrebat interitus;
 aliusq; aliū inuēs, contrariū uoluntatis suæ mo-
 tum lacrymis designabant. Quos cū uidisset
 Eleazarus formidare, ac magnitudinē consilij
 animis frangi, perimuit ne etiā eos qui fortiter
 dicta perceperūt, effœminaret flentes ipsi ac de-
 plorantes. Ergo exhortationē nō intermisit: sed
 erectior, multoq; repletus spiritu, clariorem de
 immortalitate anime orationē incipit: magnaq;
 usus exclamatione, lacrymanes attenti us aspe-
 ctans: Plurimum, inquit, opinione deceptus
 sum:

sum : qui putare viros fortes pro libertate certantes, mori bene malle, quā vivere. Vos autē ne cuiuslibet quidē homini quicquam neq; audacia neq; uirtute praestatis, qui etiā magna mala effugituri, mortē timetis: cū oporteret uos super hoc neq; cunctari, neq; expectare monitorem. Olim enim & à primo sensu nos erudire sacrae patriae orationes, maiorū quoq; nostrorū factis & animis cōfirmatibus, perseverabāt: quod vivere hominis est, nō mori, calamitas. Nā mors quidē libertatē animis praestans, ad propriū purūq; locū eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autē mortali corpore iunctae sunt, unaq; malis eius implentur, quod uerisimile dicitur mortuae sunt. Diuino enim cū mortali societas turpis est. Multū quidē potest anima iuncta cū corpore: instrumentū enim facit suū, latenter id mouēs, et ultra mortālē naturā gestis producēs: Veruntamen cū pondere, quo in terrā detrahitur, quodq; ab ea pendet, absoluta, propriū locū receperit, tunc beatā & undiq; liberam participat fortitudinē: humanis oculis, ne ipse Deus, inuisibilis manens: nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cū recedit uidetur, unam quidem ipsa habens incorruptā naturā, corpori autē causam praebens mutationis. Nā quod anima attigerit, hoc uiuit atq; uiget: unde uerò digressa fuerit, hoc marcidū moritur: tantum immortalitatis ei

superat. Et huius orationis argumētum uobis sit somnus : in quo in se collecta anima, nusquā eas distrahente corpore, incundissimā quietem agunt: cum Deo uero pro cognatione degentes, ubiq; adsunt, ac multa susurrā pradicūt. Cur igitur mortem timere conueniat, qui somni diligimus quietem? quemadmodū autē nō sit demensissimum, breuitatem uitae sequētes, sibi inuidere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica institutio meditatos, alijs esse exēplo prompta uoluntatis ad mortem. Etiamen si ab alienigenis etiā rei fides petenda est, Indorū nideamus sapientiae professores. Illi enim cum sint boni uiri, uita quidē tempus, quasi quoddā necessariū natura munus, inuicti sustinent: properant autem animos corporibus soluere: nulloq; argēte neq; exagitante malo, propter immortalis conuersationis desiderii, alijs quidē pradicūt se esse abituros, nec est qui prohibeat quisquā, sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad familiares suos mādāta mōtunt: ita certā uerāq; animis esse inter se consuetudinē credidere: ipsi autem cum mandata perceperint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraq; anima seceratur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, quā exteriorum hominū quisquā suos cines, in lōginquam peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos deflent: illos autem beatos dicūt, quod immortalis

ratis.

suis ordinē iam recipiant. Non ergo nos pude-
 bit, si deterius Indis sapiamus, propriaq; igna-
 nia leges patrias, quae omnibus hominibus amu-
 landa videntur, inhonestē despiciamus? quāquā
 & si cōtraria nos à principio instituisse crudi-
 tio, quod summū bonum est hominibus viuere,
 mors autē calamitas: attamen tēpus nos adhor-
 tatur eam bono animo & facile tolerare, Dei
 voluntate & necessario morituros. Olim enim
 quantū apparet, contra omne Indaeorum genus
 hoc decretū posuit Deus, ut uita careremus, qui
 ea nō eramus quemadmodum oportebat usuri.
 Non ausim enim nobismetipsis ascribere, neq;
 Romanis gratificari, quod nos omnes eorū bellū
 absumpserit. Non enim uiribus illorū hac acci-
 dēre, sed causa fortior interueniens, illis praesti-
 sit ut uincere uiderentur. Quibus enim armis
 Romanorū perempti sunt, qui Caesaream incole-
 bant Iudaei? ac ne defecturos quidem ab illis,
 dum diem septimum celebrarent, aggressa Ca-
 sariensīū multitudo, neq; repugnātes cum con-
 iugibus ac liberis maclauerunt: nec uel ipsos
 erubere Romanos, qui nos tantūmodo hostes,
 quod defeceramus, putabant. Sed dicet aliquis,
 Casariensibus semper cum sua ciuitatis Iudaeis
 fuisse discordiā, tēpusq; nactos uetus odiū exsa-
 turasse: quid ergo de Scythopolitanis dicemus?
 Nobiscū enim illi propter Gracos bellū gerere
 ausi sunt, ac non cū propinquis nostris Romanos

ulcisci. Multū igitur his fides illorum ac bene-
 uolentia profuit : siquidē ab ipsis cum totis fa-
 milijs acerbissimē trucidati sunt, ac pro auxilijs
 gratias eis reddidere : nam quæ illos à nobis pa-
 si prohibuere, hæc passi sunt, uelut ea ipsi com-
 mittere nolissent. Longū fiet, si uelim nunc se-
 paratim de singulis dicere. Noſtis enim & quod
 Syria ciuitatū nulla est, quæ uō Iudæos apud se
 habitantes occiderit, nobis quā Romanos plus
 inimicos. Vōi etiā Damasceni, cum ne causam
 quidem probabilem confingere potuissent, ciui-
 tatem suam cade nefaria repleuere, octodecim
 milibus Iudæorū cum coniugibus ac familijs in-
 gularis. Eorū autē multitudinē plagis in Æ-
 gypto peremptorum L. X. milium numerū audie-
 bamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena
 terra, cum nullū inuenissent hostibus aduersa-
 riū, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cū
 Romanis bellū susceperē, nihil deerat eorū, quæ
 spē totā possent præbere uictoria. Arma enim
 & muri, & castellarū inexpugnabiles fabricæ,
 atq; interriti spiritus ad pericula pro libertate
 subeunda, cunctos ad defectionem reddū for-
 tiores : sed hæc ad paucū tempus cū suffecissent,
 seq; sustulissent, maiorū malorū exitere princi-
 pium. Omnia enim capta sunt, omniaq; hosti-
 bus succubuerunt, uelut illorū nobilioris causa
 uictoria, non ad eorū salutē, à quibus instructa
 fuerant, apparatus sunt. Et in prælio quidē mor-

tuos beatos existimari oportet: repugnantes enim
 et libertate non perditā perire. Eorum uerò
 multitudinis, qui à Romanis subiugati sunt,
 quis non misereatur? quis uē non antequam illa
 patiantur, mori properet? quorū alij torti, tamq̃
 igne quā uerbis excruciatī perire, alij se-
 mestri à bestijs ad secundū eorum cibū uini ser-
 uati sunt: illorū quidē miserrimū habendi sunt,
 qui adhuc uiuunt, qui saepe mortem optantes nō
 accipiūt. Vbi est autē illa magna ciuitas? Aut
 ubi est quae totius gentis Iudae metropolis fuit?
 Tantis quidem murorū septis munitissima, tot
 uerò ante muros castellis turriūq̃; obiectis mœ-
 nibus munita, belliq̃; apparatus nix capiens, tot au-
 tem uirorū pro se pugnantium multitudinē con-
 tinens, quid nobis facta est, quae Deū habere in-
 colā credebatur? Radicitus ex fundamentis ere-
 pta est, solaq̃; eius monumenta restāt, eorum à
 quibus excisa est imposita reliquis castra. Senes
 uerò infelices ad cineres tēpli asident, et pau-
 ca mulieres ad turpissimā pudoris iniuriā ab
 hostibus reseruata. Hic secū reputās quisquam
 nostrū, aspicere solē durabit, etiam si uiuere sine
 periculo possit? Quis inimicus adeo patriā, quis
 tam imbellis, aut parca anima, ut eū non poe-
 nitet hucusq̃; uixisse? Atq̃; utinā omnes fuis-
 semus mortui, priusquā illā sacram ciuitatem
 hostium manibus uideremus excindi, priusquā
 templū sanctum tanta impietate funditus crui:

sed quoniam spes nō instrenna nos illexit, quod
 forte poterimus pro ea hostes ulcisci: nunc autē
 euauit, ac solos necessitati dereliquit, mori be-
 ne properemus, nostrimet ipsi misereamur, &
 coniugū liberorūq; dum nobis licet à nobis ipsis
 misericordiam capere. Ad mortem nanq; ipsi
 nati sumus, & quos ex nobis genuimus, eamq;
 fugere ne fortissimi quidē possunt. iniuria nerō
 & seruitus, & uidere coniuges ad turpitudinē
 duci cū liberis, non est malum hominibus ex na-
 tura necessitate profectum: sed hāc suauitudi-
 nate perferunt, qui ante mori cū licuit noluerunt.
 Nos autem multiū freti fortitudine, a Romanis
 defecimus: & postremo nunc illis ad salutē hon-
 tantibus, non paruius. Cui igitur non est eorū
 iracundia manifesta, si nos ninos subiungere po-
 tuerint? Miserādi qdē adolescētes erūt quorū vi-
 res corporis ad multos sufficientes cruciatūs: mi-
 serādi autē pronectiores, quorū aetas clades fer-
 re non poterit. Videbit alius coniugem abduci,
 alius manibus reninētis nocem filij patrem im-
 plorantis exaudiet. Sed dum liberi sunt & gla-
 dios habent, pulchrū ministeriū nobis prabeāt,
 expertes seruitutis hostium. Moriamur liberi,
 cum filijs & coniugibus uita decedamus. Hac
 nobis leges precipiunt, hac nos cōiuges & filij
 deprecantur, horum necessitatem Deus misit,
 his contraria Romani uolūt, & ne quis nostrū
 ante excidium pereat, timent. Festinemus igitur
 eis.

eis, pro sperata potiundi nostri uoluptate, stuporem mortis admirationēq; relinquere audacia. Adhuc cū orare cupiētē omnes interpellabāt, & effrenato quodā impetu pleni, ad opus incitabant: ac ueluti laruis exagitati, alius aliū antecapere cupiebat: hoc specimē esse fortitudinis, rectiq; consilij existimātes, ne quis extremus remanere uideretur: Tunc eos & coniūgū & filiorū & propria cadis amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putaueris, cū facinus accederent obtusi sunt, uerū eam seruare sententiam, quā cū dicta perciperent, habuerunt: proprium quidē charūq; affectum retinensibus cūctis, rationi uerò cedentibus, quia iam optimē filijs cōsuluissent. Simul enim ualere uxoribus cū amplexu dicebant, ac liberos gremijs captos extremum lacrymantes osculabantur: & simul tanquā manibus alienis iussa peragentes uolentes eos configebant: malorum quæ subditi hostibus passuri fuerāt, cogitationē habentes pro solatio necessitatis ad eadem. Deniq; nemo hac audacia minor inuentus est. Cuncti autem cōiunctissimos transfixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusq; filios atq; uxores occidere, malorum omnium uidebatur esse lenissimum. Igitur neq; horū iam factorū dolorem tolerantēs, & interfectos laesos existimantes, si uel breuissimū tēpus eis superuenirēt, citò quidem uniuersis bonis in unum congestis ignem iniiciunt, sorte uerò eam

numero suo decē lectis omnium percussoribus
 uniuersi etiam propter liberos ac cōiuges pro-
 stratos cōposui, eosq; complexi manibus, parato
 animo se mactādos praebebāt infelicissimū illud
 exhibentibus ministeriū. Isti autē inrepidē cū-
 ctis occisis, eandē sortis legē in sua quoq; morte
 statuerūt, ut cui obtigisset, nouem peremptis se-
 met super eos occideret: ita omnes sibi confide-
 bant, quod neq; in audendo, neq; in sustinendo
 facinore, praestaret alius alij. Et ad extremū ca-
 teri quidē se neci supposuere: unus uerō atq; no-
 uissimus, circumspecta multitudine mortuorū,
 ne quis forte in multa cade superesset qui sua
 manus egeret: ubi cognouit omnes peremptos,
 ignē quidē immittit regia: uehementi uerō ma-
 nu toto per se transacto gladio, iuxta suos affe-
 ctus occubuit. Et illi quidē perierāt, nullā cre-
 dentes animā ex numero suo Romanis subditā
 reliquisse. Latuit autē una mulier senior, et alia
 quaedā Eleazari cognata, plurimū doctrina sā-
 piensiaq; mulieribus praestans, et quinque pueri
 per cuniculos qui aquam sub terra potui duce-
 bant abditū, cū alij cadibus occupatas mentes
 haberent, qui erant nongenti numero et sexa-
 ginta, cum mulieribus simul ac pueris. Haec tu-
 rem calamitas acta est Aprilis mensis quinto-
 decimo die. Romani autem adhuc pugnam ex-
 pectantes mane aggeribus scalarum pontibus
 iunctis muros aggrediebantur. Cū uerō hostiū

neminem uideret, sed undiq; uersum acerbam solitudinem, ignemq; intus ac silentium, quid factum esset conijcere non poterant: & ad extremum uelut impellentes ictam arietis, ululatū, si quem forse promocarent, dederunt. Clamorē autem sensere mulieres, & ex cloacis emersa, factum Romanis ut erat indicarūt, altera earum quemadmodum dicta uel gesta fuissent omnia narrante manifeste. Non tamen Romani facile his uerbis adducebantur, ausi magnitudinē uerisimile non credētes. Ignē uerò extinguere conabantur, perq; hunc uiam sectantes cito in regiā peruenere: cōspectaq; multitudine moruorū, nō ut in hostibus gausi sunt: sed consilij fortitudinem, & obstinatum in tāto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

Interitus sicariorum, qui in Alexandria & Thebas profugerant.

CAP. XXIX.

Huiusmodi autē peracto excidio, in castris lo quidē praeidiū dux reliquit, ipse uerò cum exercitu ad Casarem profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hominum, sed iam tota Iudaea belli fuerat longinquitate subuersa: multisq; suorum etiam procul incolentibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nā & circū Alexandria Aegypti ciuitatem postea consigit multos Iudaorū perire. His enim qui ex factione sicariorū illuc effugere potuerūt, nō satis erat saluas esse:

uerum

uerum. & illic nouas res conabantur, ut libertatem defenderent, & Romanos quidem nihil se meliores putarent, Deum uero solum dominum diceret. Cum autem quidam ihs Iudaorum non ignobiles aduersarentur, illos quidem mactauere, alijs uero instabant, ad defectionem eos hortantes. Eorum autem uidentes confidentiam principes seniorum, iam cohibere tutum sibi non esse arbitrabantur: sed congregatis omnibus in congregationem Iudais, sicariorum temeritatem publicabant, illos omnium malorum causam esse demonstrantes: et nunc aiebant illos, quod nec si fugissent certam spem salutis habituri uiderent, a Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debita calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes: cauendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & ut pro se Romanis ipsorum traditione satisfaceret. His dictis, prospecta periculi magnitudine paruere, multoque impetu sicarios aggressi corripuere, quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui uero in Aegyptum Thebasque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam, siue confidentia siue pertinacia nolentis sit dicenda, non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & uexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo ut Cesare dominum fateantur, nemo cessit, neque dicere uelle uisus est: sed omnes illa necessitate ualidiorum sententiarum conser-

conseruauere, tanquā brutis corporibus nō animis etiam cruciatu ignemq; susciperent. Maximè uerò puerorū etas, miraculo spectantium fuit : nec enim uel eorū quisquā commotus est. ut dominum Casarem nominaret : usq; adeo corporum infirmitatem uis audacia superabat. Oniz templum clausum apud Alexandria. C. X X X.

Lupus tunc Alexandriam. rector administrabat, & de hoc ad Casarē motu. ne lociter retulit, Ille autem inquietum. Iudaorum circa res nouas studiū cauendū esse existimans, ac ueritus. ne rursus in unum cōgregarētur, & quosdā sibi adiungerent, praecepit Lupo, ut templum Iudaorum, quod esset apud Onion (qua sic appellatur) ciuitatē, destrueret : Hac autē est in Aegypto, qua ob hanc causam & coli coepit, et nomē sumpsit. Onias Simonis filius, unus ex pōrificibus, & Hierosolymis fugatus, Antiocho rege Syria cum Iudeis bellum gerente, Alexandria uenit : & à Ptolemaeo suscipitur humanissimè, propterea qd Antiocho erat inimicus : ait se gentē Iudaorū eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autē rex ea quae possent fieri annuisset, rogauit ut in aliqua parte Aegypti templū sibi edificare permitteret, & more patrio Deū colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Iudeis, qui templum apud Hierosolymā uastauisset, ipsiq; beneuolētiore eos fore, eoq; multos ad eum re-

ligia.

ligionis diligencia colligendos. Paruit his Ptolemaeus, eiq; locū dedit centū & octoginta stadiis à Memphi distantē: Heliopolitanus autē ille tractus dicitur: ubi castello fabricato, Onias templum quidem dissimile ei quod est in Hierosolymis, turrim autē similem exstruxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis erectā. Ara autē fabricam secundū patriam imitatus est, & donarijs similiter exornavit, præter candelabri cōfectionem. Candelabrū enim non fecit, sed informatum aureū lychnū tanquā inbaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totū uerò circa templum spatium cœlo latere circūdedit, saxeas portas habente, Concessit autē rex etiam multū agri modum, ac pecunie redditus: ut & sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamē hac Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cū Iudæis apud Hierosolymam degentibus, propter fugam memorē iracundiā: & hoc tēplō adificato, arbitrabatur ad id se omnē ab Hierosolymis multitudine reuocaturū. Fuerat autē olim prædictio quadā annis. noningēis septuaginta: Esaiasq; prædixerat huius templi futuram in Aegypto cōstructionē à quodam viro Iudæo. Templum quidē ita fuerat adificatū. Lupus autem rector Alexandria susceptis literis imperatoris cum ad templum aduenisset, nonnullis ablatis donarijs templum claudit. Postmodum Lupo

mortuo

mortuo Paulinus, qui eius potestati successit, neq; donariorum quicquam reliquit (vehementer enim sacerdotibus cōminatus est, nisi omnia protulissent) neq; ad templum religionis causa adire volentes admisit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne uestigium quidem divinitus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usq; clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti triginta res.

De interfectione Iudæorū apud Cyrenem. C. XXXI.

Avdacia uerò sicariorum, ueluti morbus quidam, etiam ea qua circū Cyrenem oppida erant, cōtigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte textor, non paucis imperitorū ut se attenderent persuasit: perduxitq; eos in solitudines, cū signa & umbrarum imagines se polliceretur ostēdere: & alios quidē hac agendo atq; fallendo latebat, dignitate uerò prastantes Cyrenensiu Iudæorū apparatum eius & profectiōē Pentapolitana Libya rectori Catullo prænuntians. Ille autē equis ac pedibus missis, inermes facile cōprehendit: & magna quidē pars manibus interijt, nonnulli autē uiui capti, ad Catullum perducti sunt. Auctor autē consilij Ionathas tunc quidē potuit effugere: multū uerò ac diligenter per omnes quæsitus regiones captus est, adductusq; ad Catullū, sibi quidē morā pœna moliebatur, Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem.

Nam

Nam ipse quidem locupletissimos Iudaorum
falso insinuans, auctores sibi huius cōsiliij fuisse
dicebat. Catullus autem criminationes alacri
animo suscipiebat, remq; delatā multimode cu-
mulabat, tragicis etiā verbis exaggerans, ut q̃
ipse quoddam bellum Iudaorum confecisse nū-
deretur: quodq; hoc atrocius est, præter creden-
di facilitatem, etiam doctor erat calumniandi si-
carijs. Deniq; cū iussisset Iudæum quendam
Alexandru nominare: cui iamdudū infensus
odium publicauerat, etiā uxore eius Berenice
criminationibus implicata, hos quidem priores
occidit, deinde omnes simul pecuniarū copys exi-
mios, tria simul millia trucidavit. Et hac securè
facere arbitrabatur, q̃ corū patrimonia rediti-
bus Caesaris adiūgebat. Ne uerò uel alibi degen-
tium quisquā Iudaorū eius inuēitiam consu-
taret, etiam longius mendaciū propaganit: ac
Jonathæ nonnullisq; alijs qui comprehensi fue-
rant persuadet, nouarū rerū accusationem uiris
inferre probatissimis Iudaorū, apud Alexan-
driam Romanq; degentiū. Horū autem qui per
insidias accusati sunt, unus erat Iosephus qui
hæc scripsit. Non tamē Catullo fictio ita ut spe-
rauerat cessit. Nam Romam quidem uenit, Jo-
nathan ceterosq; uinctos ducens, finemq; arbi-
trabatur esse quæstionis apud se ac per illum
conflatam calumniā: Vespasianus autē rem su-
ffragatus, ueritatem requirebat: cognitoq; non
iure

iure hominibus accusationē illatam illos quidē
Titi studio criminibus soluit, meritò uerò pœ-
nam in Iouatham statuit: prius enim uerbera-
tus, niuus exustus est. Catullo autem tunc quidē
ob leuitatem principū obigit ne quid amplius
castigationis experiretur: non multo autē post,
multiplici morbo & insanabili correptus, acer-
bissimè tortus est, non corporis tantum crucia-
tum sustinens, sed erat ei maior animi morbus
& grauior. Terroribus enim expauescebat, &
crebro uidebat sibi instantes umbras eorum
quos peremerat, & clamitabat. Cumq; se tene-
re non posset, exiliebat stratis, tanquā tormentis
sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper
multum proficiente malo, extisq; defluentibus,
ac intestinis exhaustis, ita est mortuus: nulla re
alia magis diuina prouidentia facto indicio,
quàm quòd ne quissimos ulciscatur. Hic no-
bis est finis historia, quā promissimus nos cum
omni ueritate tradituros, cognoscere cupienti-
bus, quemadmodum hoc bellum Romanis ge-
stum est cum Iudæis: & qualiter sit quidē ex-
positum lecturis, ut dicant, relinquatur: de ue-
ritate autem confidenter dicere non pigebit,
quòd eam solam scopum mihi per omnia que
scripsi proposuerim.

FL. IOSEPHI DE BELLO IV-
daico libri septimi & ultimi, Finis.

R F

FL. IO

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

314. occiditur

315

- Abimelech³ Palaestina rex Sarā cōcupiscit 51
 Abironem cum suis terra dehiscit 215
 Abisace puella calefacit senem Dauidē 486.
 ambit eam uxorem Adonias 498
 Abisauus Ioabi frater, uir fortis 416. 469. 480.
 cum fratre Sabauum persequitur 474. uindicta
 regem ab interitu occiso Acnone 477
 Abraham³ qñ natus 40. ē Chaldaea migrat in
 Chananeā, ei Dei uerū cultū instituit 42. hinc
 in Aegyptū p̄ficiscitur, ubi uxore fingit esse
 sorore suā 43. 52. Aegyptiis disciplinas insti-
 tuit 44. Assyrios uincit 46. decimas dat Mel-
 chisedeco, & p̄mittitur ei filius à Deo 48. ge-
 nuit Ismahelē ex Agare 48. hospitā ange-
 los tres 50. migrat in Gerara 51. à Deo tēat^r
 55. monumētū sibi & p̄steris cōparat 58. da-
 cit Chaturā uxorem, suscipit liberos 58. Isaco
 querit uxorem ibid. moritur 61. eius arma
 contra Pharaonem † 481
 Abrahami domicilium, uicus 41
 Absalomō tyrānidis Manahemi adiutor † 236
 Absalomus parricus & socer Aristobuli ca-
 ptus * 225
 Accaron non potuit capi ab Hebrais 291
 Achabus Amarinī filius regnū paternū na-
 ctus maioribus cōtaminat id sceleribus q̄ an-
 ecessores sui 563. agnoscit suū fatū & p̄ni-
 tet 571. cedit Adadi filio bellū inferēt, ibid.

—cund—

eundē vincit 575. occiditur 583. ipsius liberorū
capita praeiduntur 610

Achar furium committit 274. plectitur 276

Acha. quinei ex fratrib. *Machabai* immania
supplicia, eiusq; insignis tolerantia † 742

*Achaz*es *Iotham*i filius regnū paternū arri-
piens, idolis filium holocausta offert, belloq;
impetitus, magnā patitur stragem 632. *Assy-*
riorum regis auxilio ulciscitur *Syros*, stultus
et impius moritur 635

*Achiab*⁹ *Herodis* nepos an iim phibei* 464
impetitur à 2000 milibus dimissis * 480

Achias pontifex 357

Achias propheta *Hieroboamo* regnū et alia
narratur 540. 553

Achilaus princeps commentariensium. 476

Achimanus *Berzellai* filius apud *Davidem*
manet 472

Achmas *Danidi* victoriam nuntiat 466

Achimelech pontifex *Davidem* comitatu
inuat 387. accitus ad *Saulum* occiditur cum
omni sua familia 388

Achitophel à *Danide* ad *Abesalomū* deficit
455. seipsum suspendit 462

Acmes *Iulia* famula dolus * 455. † 146

Acmon gigas *Davidem* occisurus, ab *Abi-*
sao perimitur 477

Acusilaus *Arginus* historicus † 628

*Adad*⁹ *Azelis* fili⁹ paternū i regnū succedit,
quo

- quo ab Ioa Israëlitarum rege priuatur 621
Adadus Syria & Damasci rex cum *Dauide* confligens vincitur 435
Adadi huius posterii dicti reges Syria, sicut
Aegypti reges *Ptolemai* 436
Adadus Syrus *Achabo* bellum inferens cedenti, ab eo tandem vincitur 574. & recipitur in gratiam 575. *Ioramo* insidians & *Elisam* capere conatus frustratur 594. 596. bello aggreditur *Ioramum* 596. fugatur à Deo 599. praefocatur ab *Azaële* 602
Adami creatio, & quid ea nox significet 18. lapsus & multa 19. 20. eius soboles posteritas & mors 21. 23
Aderus Syria occupat, et rex eius efficitur 538
Adoma quid significet 79
Adomus dictus *Esaus* ibidem
Adoni quid significet 290
Adonias *Dauidis* filius regnū paternū affectat 487. fugit ad asylū, et ueniā cōmissi à patre impetrat 490. saluat matrē *Solomonis*, et
Abisaces connubium ambiēs occiditur 499
Adonibezecus capitur ac trūcatur manib⁹ et pedib⁹ sicuti ipse alios reges mutilauerat 291
Adoramus quæstor tributorū ordinatur 476. lapidibus obruitur 543
Adulterij suspecta quomodo purgetur 194
Adramatech⁹ *Senacheribi* filius patricida 646
Adrazar⁹ *Sophenorū* rex à *Danide* nict⁹ 436
Aegypt

- Aegyptius nates seductor Iudaorum* 645
Aegyptijs non licere greges curare 113. quinq̃
 fructuum portionē regibus p̃dunt ibidē. pu-
 gnant cum *Aethiopibus* 122. *Hebraeos* inse-
 quuntur 139. quare *Babylonē* abducti 676.
 eorum antiquissima rerū memorabiliū tradi-
 tio † 617. testimonium de *Iudais* † 638. 662.
 sexaginta millia *Iudaorū* peremerunt † 614
Aegyptiorū dū descripti † 670. seruitus † 704
Aegypti Aethiopiaq̃ regina *Solomonem* in-
 uisit 532
Aegypti descriptio † 224. 420. 421
Aegyptius unde nomen acceperit † 643
Atternius Fronto magister duarum legionū
Alexandrinarum † 540
Aelius Gallus dux auxiliariorum ab *Herode*
missorum *Cesari* * 345
Aemilius Iucundus à *Iudais* occisus † 253
Aeneas, qui *Aretas* postea ductus *Arabum*
 rex constituitur * 412
Aeta, petra, *Sampsonis* habitatio 323
Agaris insolentia ob conceptum infantem pu-
 nitur 48. ablegatam una cum filio consola-
 tur *Angelus* 13
Agatharchides historicus † 661
Aggeus propheta * 20
Agira Nabathae facinus † 495
Agrorum terminos quis primus fixerit 23
Agriculuram quis inuenerit ibidem
Agrip

- Agrippa Aristobuli filij soboles* * 520. *maria fortuna* 520
Agrippa in Iudaos benenolentia 83
Agrippa in Asia mittitur * 351. *eius in Iudaos studium* * 390. 434
Agrippa rex Herodem apud C. Caliculam accusat * 519. *accusati tetrarchias ac bona consequitur* * 540. *Iudaos reconciliat Caio* * 548. *hortatur Claudium ad retinendū principatū* * 597. *Silam vincitūm adseruat* * 611. *reliqua eius gesta usq; ad mortem* * 612. 614. 618.
 † 192. 210. 215. 233. 242. 277. 244. 407. 433
Agrippa filius Agrippa * 617. *impetrat pontificia stola custodiam Iudaeis* * 620. *Claudio autor ut Iudeorū causam legitime cognoscat* * 640. *Chalcidem auferi ei Caesar, & multis alijs toparchijs donat, ibid. nuptias instruit, ibid. Galilea parte donatur à Nerone* * 643.
Magdala certat capere * 679. *uenit Tyrum cum Vespasiano* * 724
Agrippina Claudij Caf. uxor * 639. *maritum ineneficio tollit, ibid. filium Neronem imperio praeficit* * 641
Agrippium à quo conditum † 92
Anam inuadunt Hebraei & fugantur 274. *capitur & succenditur* 276
Alabarchia magistratus * 634
Alanorum nationis descriptio † 198. *eorum irruptio in Mediam & Armeniam, ibid.*
Albinus

- Albinus Iudaea praefides* * 649. *Iudaea latronibus explet* * 651
Aleimus in pontificatu succedit aliis Iacim⁹ dictus * 127. *p. fugit ad Demetriū, ibid. perit* * 132
Alexander Antiochi Epiphanis filius bello aggreditur Demetriū * 141. *nuncii* * 146. *Ionasba amicitia ambii* * 142. *Ptolemao Philometori hostis factus occiditur* * 156
Alexander Aristobuli filius Iudaea infestas à Gabinio nuncitur * 227. *Hyrcano bellum inferi* † 37. *securi percutitur* † 42
Alexander Herodis filius Roma reuersus ducit uxore * 366. *accusatus à patre causam dicit, & reconciliatur* * 380. 406. *accusatus à patre Beryti, damnatur, strangulatur* * 423. 427.
Alexander Herodis filius ueneficii accusatur à patre † 103. 111. 122. *strangulatur* † 124.
Alexander Iamneus Hyrcani filius, rex factus fratrem insidiatè interimit * 192. *circūuenit aflu Ptolemeū Lathurū, à quo postea nuncitur* * 395
Alexander Lysimachus Alabarcha solutus uinculis à Claudio * 604
Alexander Philippi filius patri in regno succedens Damascus & Tyrū capit atq; Gazam * 55. 57. *pontificē Iadadū ueneratur, & Hierosolymis Deo immolat, Danielisq; pphetiā interpretat, & Iudais quacūq; postularat concessit* * 60. 243. *quo tēpore mortu⁹* * 657. *et seq.*
Alexander Velez rex * 156

Alexand

*Alexander Zebinas Demetrii nichli loco rex
constitutus federatur Hyrcano * 182. in bello
cadit. ibidem*

*Alexandra Alexandri Iamini uxor quò à mo-
rituro marito instructa regnū seruavit et ad-
ministravit * 206. morbus eius & mors * 212*

*Alexandra Hyrcani filia, uxor Alexandri
Aristobuli, infensa Herodi ¶ 197*

*Alexandra Phasaëli filia * 512*

*Alexandria plus singulis mensibus quàm Hie-
rosolyma toto anno pendit Romanis ¶ 229*

*Alexandria portus descriptio ¶ 411. urbis s-
tus descriptus ¶ 225*

Alexandrinorū seditio cōtra Iudaos ¶ 243. 244

*Alexandrini Vespasianum pro imperatore
prompti agnoscunt ¶ 422*

*Alexandrium arx * 221. ¶ 32*

*Alexas ducit Salomem uxorem * 431. iubetur
ab Herode nobiles Iudaos se defuncto occi-
dere * 461. piè agit * 465*

Abissus, Abisai 25

*Alisfragmuthosis rex contra pastores gerit
bellum ¶ 641*

*Allus Samarita, libertus Neronis * 524*

*Amalecita gens 153. bellū Israëlitis inferū, &
uincuntur 153. 155. Hebraeos subigūt 306. eorum
rex capiens & occisus 363. quāto odio à Deo
sine profecti, & quomodo Saulus eos extir-
pauerit 363. David cadit eos 412*

Ama

<i>Amalecus nothus Aliphaze filius</i>	80
<i>Amalecitis regio</i>	<i>ibidem</i>
<i>Amanus quāto in honore apud Ariaxerxē habitus, & quantū in Iudaos propter Mardocheum concepit odiū * 39. consulit contra seipsum * 45. in crucem Mardocheo paratam sus tollitur * 49. & filij eius * 53</i>	
<i>Amarai filij quō Ioannē Gaddim interfecerint, & quas eius cadis pœnas dederint * 138</i>	
<i>Amarames Moysis pater & Aaronis, Deū inuocans ut Hebraeos redimat exauditur 117</i>	
<i>Amaramus seditiosus exulat * 619</i>	
<i>Amarinus cōstituitur rex 562. obit diē suū, relicto principat⁹ successore Achabo filio, ibi.</i>	
<i>Amasa Absoloni copijs præsicitur 463. impetrat ueniam à Davide, cui gratulatur regni restitutionem 469. constituitur præsfectus exercitus 463. occiditur à Ioabo 474</i>	
<i>Amasias rex Hierosolymitanus 621. ad idola deficit 623. interficitur 625</i>	
<i>Amasias sacerdos 585</i>	
<i>Amathus, Amathe 38</i>	
<i>Amathus castrum ad Iordanem * 197</i>	
<i>M. Ambinius præsicitur Indae * 500</i>	
<i>Amenophis regni terminus † 642</i>	
<i>Amesses regni terminus † 642</i>	
<i>Amias Achaz filius bello superatus à Zacharia trucidatur 633</i>	
<i>Aminadabus lenita 338</i>	

- Ammanus* 31. *Ammanita* Hebraeorum genti:
 bellum inferentes male excipiuntur 316.
Ammanitarū cōtumelia in *Dauidē*, & qua
 de eis ultio accepta 439. excinduntur 448.
Ammanita & *Moabita* socij mutuo sese oc-
 cidunt. 387
Ammaus exusta. † 168
Ammaus therma sanandis corporibus idonea
 † 344. uide & *Emmaus*
Ammonius insidiator *Ptolemai Philometoris*
 occisus. * 154
Amnon sororem *Thamaram* stupras 449. oc-
 ciditur à fratre *Abesalomo* 451
Amorai cum suis regibus deleti 124. qui eo-
 rum ditionis termini 212
Amoritii regio duabus, & dimidia tribubus
 conceditur 238
Amosus *Manassis* filius regno paterno substi-
 tuitur, quod propter impietatem. non diu te-
 nens occiditur. 651
Ananelus constituitur pontifex ab *Herode*
 * 295. hōnore priuat * 298, restituitur ei * 301
Ananius *Maasbali* pontifex cum quindecim
 alijs crudeliter necatur † 503
Ananias mercator *Iudaeus* regias mulieres *Ju-
 daicam* religionem docet * 623
Ananias *Nebedai* fil. pontificatum accipit
 * 634. uinctus mittitur *Romam* * 639
Ananias nominatur *Sedraches*. 672
Ananias

- Ananias Onia filius copijs Cleopatra præsici-
tur* * 185. 196
- Ananias Phariseus Iosepho se opponit* * 695
- Anania pontificis liberalitas, eiusq; seruatorum
iniquitas* * 652
- Ananias pontifex cū Ezechia fratre & pon-
tificibus alijs in cloacis latuit propter seditio-
nem* † 233. cum fratre interficitur † 235
- Ananias Anani filius pontificatum acquirit,
& Iacobum lapidat* * 650
- Anani senioris felicitas* ibid.
- Ananias Iudeorum dux uinctus Romam mit-
titur* * 639
- Ananias pontifex cum Hierosolymitis bello
contra Romanos se preparat* † 270. 271
- Ananias pontifex, eiusq; gesta* † 362. 367
- Anani mors Hierosolyma excidij principium
eiusq; uirantes celebrata* † 384.
- Ananias Sethi filius pontifex constituitur*
* 500. eo priuatur * 501
- Anaxagora Clazomenij mors* † 278
- Anchus rex Gitta 385. 402. exercitum ducit
in Hebraeos* 402. 408
- Andromacho amicitia, renūtiat Herodes* 403
- Andronicus Messalami filius orator* * 149
- Angelus, quale nomen* * 315
- Angelos cum mulieribus coisse* 25
- Anilai & Asinai Neerdensium facinora*
* 331. & seqq.

- Anna Helcanis uxor* 330
Annibal seditiosus plectitur * 619
Annius Minutianus * 565. 570. 600
Annius Rufus Iudaea praeficitur * 501
Annus magnus quot annis constet 31
Anni septimi, quinquagesimi seu Iobeli remissio 196
Anteij interitus * 581
Antithedo, postea Agrippias dicta * 198
Antigonus Asia occupat mortuo Alexandro * 63
Antigonus Aristobuli filius cum patre transfugies capit * 230. accusat apud Caesarē Hyrcanū et Antipatrum * 237. paternū regnū affectās profligatur * 257. reducit in regnū p Parthos * 264. amputat Hyrcano auriculas * 270. accusat Romae & placat pecunijs hostē * 273. 275. quomodo ab Herode oppugnat⁹ sit * 275. quomodo expugnatus et irrisus à Sosio * 289.
Antonius Herodis pecunijs corruptus eum occidit * 292. *Antipatrum & Hyrcanum accusat* † 45. vincitur ab Herode † 55. rex constituitur † 61. securi percutitur † 81
Antigon⁹ Hyrcani fil. Samaria obsidiōi praeficit * 184. quō à fratre, et cur occisus * 190. † 18
Antiochia Mygdonia, urbs * 629
Antiocheni Demeiriū cieclū recipiunt * 155
Antiocheni soli cum Sidonijs & Apamenis pepercerūt Iudais cohabitatoribus suis † 242
Antiochenisium odium in Iudaeos * 83
Antiochenisium petitiones apud Titum † 582

- Antiochus Antiochi Grypi filius uict⁹ et occi-*
*sus ab Antiocho Cyziceni filio * 100. q. supe-*
rat inde ab Eucero et Philippo fratrib⁹, ibi.
Antioch⁹ Aspēdius ab Hyrcani filijs uict⁹ † 17
*Antiochus Comagene rex * 504. 614*
Antiochus Cyzicenus cū fratre Antiocho Gry-
*po belligeratur * 183. 192. uincitur ab Hyr-*
*cano * 185. occiditur à Grypi filio Seleuco * 199*
Antiochus deus Alexādrī filius adolescēs rex
coronatur & amicitiam cum Ionatha inie-
** 160. trucidatur à Tryphone suo tutore * 175*
Antiochus Dionysus Antiochi Grypi filius
*Damasci regno positus quid gesserit * 203.*
eius cū Alexandro & Arabibus bellum † 25
*Antiochus Epiphanes Seleuci filius * 101. eius*
*gesta cōtra Iudeos * 103. † 574. 695. ad Ely-*
*maida uincitur * 121. cōmissa regni cura Phi-*
*lippo moritur * 122. aliaq; eius gestā † 724*
Antiochi Epiphanis cum Ptolemaeo Sexto
contentio propter Syriam & in Iudeam irru-
ptio sua † 10
Antiochus Eupator Antiochi Epiphanis fil.
*rex constituitur * 123. Bethsaritas expugnat*
** 125. Philippū tutore regnū inuadente occi-*
*dit 127. captus à Demetrio trucidatur * 128*
Antiochus Eupator Antiochi Epiph. filius
quomodo Iudeam afflixerit † 12
Antiochi Magni bellum cum Ptolemaeo Phi-
*lopatore & beneficia in Iudeis * 84. dat fi-*
liam

- liam Ptolemao uxorem * 88
 Antiochi Pharanx, loci nomen † 26
 Antioch^{us} Seleuci nepos Deus cognominatus * 83
 Antiochus Soter, etiā Pius dictus frater De-
 metrii rex natus Tryphonē persequitur & in-
 terficit * 175. Simonē Mathia in amicitia re-
 ceptū conatur subigere, sed infelicitur * 175. op-
 pugnat Egreanū Hierosolymis, & cognomi-
 natur Pius * 178. regno & uita priuatur ab
 Arsace * 180. Selencum Grypi nuntia * 199
 Antiochus Grypus qui & Philometor De-
 metrii Nicanoris filius Alexandrum Zebi-
 nam bello occidit, & regnum Syria occupat
 * 182. Heracleonis insidijs occisus * 199
 Antipas Herodis filius constituitur tetrarcha
 * 464. affectat regnum * 471. portionem pa-
 tris regni acquirit * 488. † 169.
 Antipas pro Antipatro fratre rex constituitur
 testamento † 146. tetrarcha instituitur † 150
 Antipas pater Antipatri Idumaea praefectus
 ab Alexandro * 214
 Antipas regij generis uir comprehensus custo-
 dia traditur, & occiditur † 360
 Antipater Herodis filius à patre uocatur domus.
 * 375. honoribus augeatur * 377. fratres crebris ca-
 lūnijs infestat * 377. 403. 417. malitia eius * 430.
 eius in patre insidia * 435. 441. 443. occiditur
 464. ab Herode patre pellitur ciuitate † 99. fra-
 tribus insidiat † 102. fratrum occisorum liberis etiā
 male uult, & conspirat contra patrem † 126. 127.

- veneno eum tollere conatur† 135. 136. alijs duobus fratribus calumnijs struit† 136. causam dicit† 140. & seqq. occiditur† 150
- Antipater Idumaeus Hyrcanū in regnū restituit† 19. 30. aliaq; eius gesta† 41. & seqq.
- Antipater accusatus, declaratur praefectus Iudaeae à Iulio Cas. & Hierosolymorū muros reficit, & filijs suis praefecturas attribuit† 45.
- Antipater qui prius Antipas, quomodo se suosq; euerit, & Aristobulum regno eiecerit* 414. Scaurum committit inuadit* 217. qualem operam nauarit Casari, aliaq; eius gesta* 235. dynasta & procurator Iudaeae constituitur à Casare* 238
- Antipater Samarita Antipatri Herodis filij procurator* 442. ueneficium apparatus Herodi indicat† 234
- Antipatris ciuitas edificatur* 386.† 95
- Antiphilus cum suo fratre uenenum apparauerunt in Herodis interitum* 442
- Antiquitatum libri x x. quod tempus complectantur, & quas historias* 659
- Antonia Drusi maioris uxor, Germanici & Claudij mater* 510. 514. 528. 531. 536
- Antonia porticus incensa, & praesidium ex ea deturbatum† 233. 461
- Antonia turris ab Herode cōdita* 360. 511.† 91
- M. Antony decreta pro Iudeis* 251
- M. Antonius, dux Rom.* 217. in Asiam proficiscit

- ciscitur & Herodē defendit * 158. † 55. amore
 Cleopatra captus Herodē & Phasaelum re-
 trarchas cōstituit * 161. 296. ad regium fasti-
 gium eundē promouet * 173. ab eodē pecunijs
 corruptus Antigonū è medio tollit * 191. 293
 M. Antonius donatur ab Herodi * 193. homo
 impurus * 196. Herodi nimium indulget * 304.
 multa indecorē agit in gratiā Cleopatra * 309.
 subigit Armeniam ibidem. vincitur apud
 Aclium à Caesare * 319. occisus * 328. qualem
 operam Gabinio praestiterit † 38. Herodē exu-
 lem regno Iud. praeficit † 64. propter Cleopa-
 tram multa facit indecore † 82
 Antonius praefectus ala equitum contra Ro-
 manos † 173. eius gesta ibidem
 Antonius Primus è Moesia contra Vitellium
 cum legione tertia properat † 414. eius gesta
 ibidem. Vitellium interficit † 407
 Aod. uide Iodes
 Apamia obsidione liberata † 50
 Aphrica unde sic denominata 59
 Aphri & Aethiopes quantum annuē pen-
 dant Romanis † 224
 Apion Alexandrinorum legatus contra Iu-
 daeos * 342
 Apion grammaticus res Aegyptiacas conscri-
 psit † 681. eius portētofa mēdacia de Iudais et
 tota uita taxata ibid. eius calumnia & men-
 dacia cōfutata † 689. propheta factus fabulum
 erag

- evagica de Iudeis impudētissimè fingit* † 696
Apobaterion locus 29
Apochis regni termini † 640
Apollodoti Gazaraorum ducis pralium cum
Iamnao & mors * 198
Apollonius Antiochi dux, à Iuda Maccha-
bao victus occiditur * 110
Apollonius Danus praefectus Alexandri filij
Antiochi Epiph. * 151. vincit à Ionatha * 153
Apollonij Molonis mendacia de Iudas † 695.
 707. 727
Aponius senator sancitur * 602
Apsanes Iudeis praeficitur 318
Aquila aurea supra portā posita deijcit † 146
Aquila quare Romanorum insigne † 289
Aquila Caligula interfector * 579
Ara tabernaculi, et Arula suffumigatoria 172
Arabia, confinis Iudae * 215
Arabes Hebraeos subigunt 306. ab ipsis rur-
sum caduntur 310
Arabum pralium cum Herode * 312
Arabum Iudaeam devastantium sanctia * 483
Arabū gesta in Iudaea post mortē Herodis † 165
Arabes Iudaorum transfugarum viscera pa-
resciant, aurumq; eximunt † 505
Aramus, Aramai 39
Arami liberi quibus gentibus appellationem
indiderunt ibidem
Aranes abi mortuus 40

<i>Atrasci templum</i>	698
<i>Arbela nicus</i>	* 710
<i>Arbori interdicta qua nis indita fuerit</i>	19
<i>Arca Noë</i>	26
<i>Arca Noë reliquia ubi seruentur</i>	* 622
<i>Arca tabernaculi forma</i>	170
<i>Arca in potestatem hostium uenit 333. quantum malorum his fuerit auctor ad quos peruenit, & quomodo Hebraeis reddita 333-336</i>	
<i>Arca transfertur Hierosolymam in templum Salomonis</i>	518
<i>Arcades de antiquitate gloriantes, post Athenienses literis eruditi</i>	† 630
<i>Arce, alio nomine Arctipus, ciuitas</i>	283
<i>Arce, qua nunc Petra, ciuitas</i>	322
<i>Archelais nicus conditur</i>	* 492
<i>Archelaidis palmeta</i>	* 501
<i>Archelaus Cappadocum rex * 366. 384. Herodem ad sanam mentem reducit 406. eius prudentia</i>	† 114
<i>Archelaus Herodis filius à patre regno praefectus ipsius funus curat * 466. populo se accomodat, & incidit in seditionem * 468. accusatur apud Augustum * 472. 487. ethnarcha non rex confirmatur ab Augusto * 488. Glaphyram fratris defuncti uxorem, ducit * 492. accusatur apud Augustum & relegatur Viennam Gallia * 493. † 171. uenduntur eius bona 499. à fratre false calumniatur † 136.</i>	
	rex

- rex constituitur † 110. in seditionem incidit
 † 134. quod nō rebellasset quarta tributorum
 parte lenatus † 169. eius reditus quanti ibid.
 Archelaus Magdani ad Titum profugit † 539
 Arethis, sexti ex fratribus Machabai imma-
 nia supplicia, eiusq; cum insigni tolerantia
 sermones † 742
 Aretas Arabū rex fugientē Hyrcanū recepit
 hospitem, oppugnationē Aristobuli cogitur
 intermittere * 215. cū Scandro foedus init * 217
 Aretas qui antea Aeneas constituitur Ara-
 bum rex * 412. confirmatur * 422
 Aretas Coeleſyria regnum adipiscitur * 204.
 † 26. cum Herode bellatur * 515. Et Iudaeā
 inferi bellum * 515. à Scandro mulctatur CCC.
 talentis † 37
 Aretas Petrus Rom. auxiliatur * 483
 Arietis instrumenti bellici descriptio † 300
 Ariochus Nabuchodonosori satellitum prefe-
 ctus 679
 Arion procurator Iosephi Tobia filij * 96
 Aristaeus Iudaorum negotium agit apud Pto-
 lemaum Philadelphum * 66
 Aristot. apud Clearchū uerba de Iudaeis † 656
 Arius centurio confossus * 382
 Aristobuli odium erga fratrem Agrippā * 522
 Aristobulus Agrippa frater, Iudaorum cau-
 sam agit apud Petronium * 544
 Aristobulus Aristobuli filius adolescens pul-
 cherr

- cherrimus* * 295. ab *Herode* constituitur ponti-
 tiffex, & occiditur ab eodem * 299. 301
Aristobulus Alexandri Iamnei filius genero-
 sus * 207. quō adsecutus sit regnū * 210. 211. ob-
 sessus ab *Areta* liberat p *Scaurū* * 217. quale
 donū *Pōpeio* miserit, & cōtrouersiam cū fra-
 tre apud eundē disceptauerit * 218. quō à *Pom-*
peio tractatus * 222. uinctus abducitur Romā
 * 226. uinculis elapsus iterū capitur & mitti-
 tur Romam * 229. ueneno sublatu est * 234
Aristobulus Herodis filius reuersus Roma du-
 cit uxore * 366. conijcitur in carcerē falsis ca-
 lumnij oppressus * 417. accusatus à patre *Be-*
rryti damnatur * 423. strangulatur * 427
Aristobulo Herodis filio *Armenia* minor à
Nerone data † 199
Aristobulus Herodis frater, prinatus mortuus,
 filia unica relicta † 193
Aristobulus Herodis dynastæ *Chalcidis* filius
 dominijs multis donatur à *Nerone* * 643
Aristobulus Hyrcani filius obsidioni *Samaria*
 praficitur * 184. quō imperarit, & sauerit in
 matrem ac fratres * 188. fratris cade pollusus
 moritur *philellen* dictus * 190. primus diade-
 ma regium usurpauit, & quomodo se gesserit
 in matrem & fratres † 18. mors eius † 22
Aristobul^{us} rex *Chalcidis* cōtra *Antiochū* † 196
Arnon fluius 222
Arphaxades Arphaxadai 40

- Artabanus Vonone nicto Parthorum regnum
 assequitur* * 504
Artabanus à Vitellio nictus * 513. recuperato
 imperio sœderatur Neroni * 513
*Artabani cum Asinao & Anilao reconci-
 liatio & amicitia* * 554
*Artabanus regno pulsus restituitur per Izg-
 tem* * 627
Artabazes rex Parthorū donat^r Cleopatra † 82
Artabazes Tigranis filius captus * 309
*Artaxerxes regnum paternū accipiens quale
 conuiuium instruxerit* * 36. accusat uxorem
 & diuerit ab ea * 37. ducit aliam nomine
 Estheram ibid. Amanem in summo habes
 honore * 39. eundem cruci suffigit * 49. Iu-
 daeos periclitantes liberat * 50
*Artaxias Tigranis filius regno non diu posi-
 tus pellitur* * 309
Artemisius mensis 510
*Artorius quemadmodum ex incendio per Lu-
 cium commilitonem seruatus sit* † 533
Arucæus Arcem condidit 38
Arudaus, Aradus insula 38
*Aruntius præco retundit Germanorum mili-
 tum impetum* * 584
Arus uicus * 483
Aruum loci nomen 387
*Asamonaorum gens Iudaorum Reipub. sta-
 tum mutauit* * 23
Asanonis montis Galilee situs † 248

<i>Asanus Abia filius regnum paternum accipit</i> 557. eius pietas, & bellū cum Zareo Aethiopum rege ac victoria 558. mors 561. 563	
<i>Ascalon capitur</i>	291
<i>Ascalon Iudeis semp̄ inuisa</i> † 173. eius situs ib.	
<i>Ascalonitis quāū incōmodi arca attulerit</i>	336
<i>Aschanes eunuchus</i>	677
<i>Aschanaxes Aschanaxi</i>	35
<i>Ascr natiuitas 71. filij</i>	111
<i>Aseritarum gens in Chananaa</i>	123
<i>Asineus et Anileus Neerdēses grassatores quō cū Artabano amicitia ineunt</i> * 553. & seqq.	
<i>Asiongaber, loci nomen</i>	531
<i>Asorus cinitas</i>	304
<i>Asotra buccina</i>	198
<i>Aspersorium tabernaculi</i>	168
<i>Asphalites lac</i> 45. † 149. eius descriptio † 404	
<i>Asphar lacus</i>	* 137
<i>Asprenatis prodigium & interitus</i>	* 576
<i>Assamonai principatus quando desierit</i>	* 291
<i>Assamonaorum familia quando & quandiu principatus Iudaorum concessus</i>	* 656
<i>Assaracoddas Senacheribi filius patri succedit in regnum</i>	646
<i>Assaron quantum contineat</i>	173
<i>Assis regni termini</i>	† 640
<i>Assuras Assyri</i>	39
<i>Assyriorū imperiū quando dissolutū fuerit</i>	646
<i>Aslabarri populus</i>	37

<i>Asclapius fluvius</i>	124
<i>Aslartes templum</i>	413
<i>Aslartius rex Tyrriorum, eiusq; successores enumerati</i>	† 646.
<i>Asloborta fluvius</i>	124
<i>Astronomia qui primi inuentores</i>	24
<i>Athenienses quando & quemadmodum Romanis subiecti</i>	† 219
<i>Athenio legatus Ptolemai Energetis ad Iudeos</i>	* 91
<i>Athenio dux Cleopatra, Herodem repellit iam uictorem</i>	† 83
<i>Atrongaus pastor regnum affectat</i>	* 481. † 163
<i>Auaris urbs, Aegyptia</i>	† 640. 667
<i>Augusti Caesaris in Iudeos beneficia</i>	* 389. † 507
<i>in Herode odium & Arciam</i>	* 411. rediens cum utroq; in gratiam
<i>* 422. confirmat testamentum Herodis</i>	* 487. eius liberalitas in Herodem
<i>* 323. vincit Antonium</i>	* 319. occidit eum cum Cleopatra
	* 328.
<i>Augusti mors, & quot annis imperavit</i>	* 501
<i>Aula regia descriptio elegans.</i>	† 452
<i>Aurea terra, regio</i>	531. 534
<i>Azael Damascenorum rex</i>	601. 616. 618. moritur
	622
<i>Azarias ppheta uaticinat</i>	<i>Asani agm. ni</i>
<i>Azarias compellatur Abdenago</i>	677.
<i>Azizus Emisenorum rex Agrippa iunioris sororem duxit</i>	† 640.

<i>Azotū pestis propter arcā detentā innadit</i>	335
<i>Azymorum festiuitas restauratur</i>	636
<i>Azymorum festiuitatis institutio</i>	138. 190

B

<i>Baaras loci, & herba descriptio</i>	† 590
<i>Baba liberi occiduntur ab Herode</i>	* 335
<i>Babylon locus cur sic dictus</i>	33
<i>Babylonis extructio</i>	138
<i>Babylon in Cyri potestatem uenit</i>	689
<i>Babylonica captiuitas quando & quomodo ac- ciderit</i>	659. 663. 667
<i>Babylonica turris institutio</i>	32. 33
<i>Babylonij Iudeos persequuntur</i>	* 560
<i>Babyloniorum antiquissima rerum memorabi- lium traditio</i>	† 631
<i>Bacca uicus</i>	† 277
<i>Bacchides dux Demetrii cōtra Iudam Macha- baum mittitur frustra</i>	* 128. mittitur iterum ac cum Iuda confliens uincit * 134. adigitur ad pacem cum Ionatha ineundam * 141
<i>Bacchidis sauitia in Iudeos, et eius interit</i>	† 11
<i>Bactriani populus</i>	39
<i>Bæonis regni termini</i>	† 640
<i>Bagoas eunuchus</i>	* 437
<i>Bagozes copiarum Artaxerxis imperator</i>	* 54
<i>Bagothous & Theodesles eunuchi coniurāt in necem Artaxerxis, & plectuntur</i>	* 39
<i>Baia, oppidulum Campanie ubi & calida</i>	* 539
<i>Bal quis deus fuerit</i>	611. sacerdotes eius sublatis adescq;

<i>adesq; ipsius a fundamentis diruitur</i>	615
<i>Balachus Moabitarum rex Balamum ad</i> <i>Israëlitas execrandum mittit</i>	227
<i>Baladas Babyloniorū rex amicitiam cū Eze-</i> <i>chia inire cupit</i>	648
<i>Balamus nates contra Dei mandatum profe-</i> <i>ctus ab asina compellatur</i> 226. <i>bene precatur</i> <i>his quos execrari volebat</i> 227. <i>malum consi-</i> <i>lium dat Madianitis</i>	230
<i>Balsamus ubi nascatur</i>	333
<i>Balsamum ubi proveniat</i>	* 308
<i>Balthasar Naboandel dictus arripit regnū Ba-</i> <i>bylonicum</i> 626. <i>ipse cum suo regno in Cyri</i> <i>Persarum regis potestatem venit</i>	629
<i>Banaias satellitibus preponitur</i> 475. <i>Salomo-</i> <i>nis copijs præsicitur</i>	500
<i>Banaothas & Thannus occisores Iabosethi sup-</i> <i>plicio afficiuntur</i>	424
<i>Barachias autor Israëlitis ut captivos Indeos</i> <i>& Beniamitas dimittunt</i>	633
<i>Barachus Hebraeos in libertatem vindicat</i>	305
<i>Barasa expugnata concremata</i>	* 119
<i>Baruchus Neri filius Hieremia propheta scri-</i> <i>ba</i> 660. <i>liberatur è carcere</i>	672
<i>Baris castellum, Postea Antonia</i>	† 128
<i>Baris mons.</i>	29
<i>Barzapharnes Parthorum satrapa</i> * 263. <i>Sy-</i> <i>riam obtinet</i>	† 157
<i>Basanes Hieroboami totā familiā sustulit</i> 557.	
<i>— — — — —</i>	<i>— — — — —</i>
	reg

regnum occupat 568. moritur, Elano filio successore relicto	561
Bathales Amanitarum rex	673
Bathyllus Antipatri libertus uenenum hero adfert	† 136
Beelsephon ciuitas	138
Begabri Idumaeae natus	† 401
Beleasarius rex Tyrriorum Hiram patri suc- cessit	† 647
Belli leges	197. 261
Beniaminis natiuitas & nominis ratio 78. filij decem	111
Bēiamitarū fors in Chananaea 183. agricultura studēt 191. eorū fortitudo et peritia militaris 296. caedes omnium usq; ad sexcentos viros 297. quomodo ea tribus restituta	298
Berenice, locus	531
Bernice Agrippae filia	* 518. 604
Bernice Polemoni nubit	* 641
Bernice Salomes filia datur nuptū Aristobalo Herodis filio * 366 datur alijs marito	† 125
Bernices supplicatio ante tribunal Flori, & eius uita pericula	† 210
Berotha ciuitas	279
Berosus Chaldaeus de astronomia & Chaldaeo- rum philosophia Graecè scripsit	† 648
Bersabe, ciuitas	569. 616
Bersabe puteus	52
Berytus domicilium Romanorum	* 412
Berytus	

<i>Berytus Phoenices, colonia Romanorū</i>	† 573
<i>Berytus quomodo ab Agrippa exornata</i>	* 613
<i>Berzellus quantis beneficijs inuenerit Dauidem regno pulsum</i>	461. quam gratiam ei obtulerit rex
<i>Besara oppidum</i>	* 680
<i>Beselel architectus</i>	165. 181
<i>Besemmashe uxor Isaci</i>	66
<i>Bethalaga uicus</i>	* 140
<i>Bethel quid significet</i>	67
<i>Bethenaber uicus</i>	† 397
<i>Bethmaus uicus</i>	* 6
<i>Bethora locus</i>	279
<i>Bethsabes forma Dauidem ad adulterium pellicit</i>	447
<i>Bethsama uicus</i>	338
<i>Bethsamitarum prophani L X X. arcam contingentes moriuntur</i>	338
<i>Bethsana, qua Scythopolis</i>	* 110. 168
<i>Bethsana ciuitas</i>	283
<i>Bethsuritarum deditio</i>	* 125
<i>Bettraa capta & pradata</i>	436
<i>Bezedel uicus cū turri inexpugnabili</i>	† 275
<i>Bezetha collis descriptio</i>	† 462
<i>Biblia quot annorū historiā complectantur</i>	14
<i>Bouis corruptæ noxa quomodo uindicāda</i>	258
<i>Bozus quomodo Ruthē acceperit uxorem</i>	328
<i>Britannicus Cl. Casaris filius</i>	* 642
<i>Britāni quō & quādo Romanis subiugati</i>	† 123

Braccus trib. plebis * 597
Buccinarum excogitatio & usus 198
Burrus praefectus praetorianorum militū * 642

C

C*Abrothaba locus* 200
Cadmus Milesius quo tempore historiam conscribere incepit † 628
Cacilius Bassus occiso Sexto Caesare provinciā occupat * 252. † 49
Cadesa ciuitas 279. 284
Cænopolis forum quod vocatur materiarium à Cestio incensum † 252
Caron regio anomis ferax * 622
Casar Iudaorum & Archelai conuentū diremit † 167. Archelao ethnarchiā seu mediā regni partiē dedit ibidē. Eius promissio Archelao facta ibid. reliquā regni dimidiā partem in duas tetrarchias diuisit ibidem
Cæsaris liberalitas in duas filias Herodis uirgines † 170
Casar falsum Alexandrum deprehendit ibid. eum remigum numero inserit 646
Cæsares vocatos imperatores Romanos 530
Cæsarea conditur † 92
Cæsarea Philippi dicitur Neronis * 651
Cæsarea Iudæa maxima ciuitas. † 328
Cæsaria templa † 93
Cæsariensiu cōiunctiā in moriū Agrippā * 616
*Cæsarienses contra Iudæos apud Neronem ui-
 flores*

- Flores † 20
 Cafarienses omnes Iudaos apud se habitantes
 cruciabant † 21
 Cafenni⁹ Gall⁹ duo milia Galileorū cedit † 24
 Cafennius Patrus rector Syria † 574
 Cafennius Patrus Antiochū regem Comagene
 apud Vespasianum defectionis accusat † 594
 bellum mouet cōtra eum ibi uinctum Romi
 ē Cilicia mittit ibid.
 Cafonia iugulata cū filia magnanimitas * 591
 Caiaphas constituitur pontifex * 521
 Cain 21. eius posteri 23
 Caius Agrippa & Iulia filius Augusti ado-
 ptiuus * 471
 Caius Caesar Agrippā uinculis soluit, et tetrar-
 chia Philippi tradita, regem appellauit † 186
 ei etiam Herodis tetrarchiam addidit ibid.
 Caij uxor & filia occisa * 590. eius ingenium
 & mores * 592
 Caius Caesar Deum se uocari noluit † 186. Pe-
 tronium ob statuas in templo locandas, Hie-
 rosolymam misit ibidem
 Caius per dolum interemptus, quando tempore
 imperauerit † 190
 Caleb explorator Chananaea 202
 C. Caligula constituitur Caesar * 517
 C. Caligula Germanici filius * 532. designat Ce-
 sar a Tiberio * 534. Herodē cū cōiuge mittit
 in exiliū * 540. morit^r * 550. eius tōs senitia.

et diuini honoris uēdicatio, insaniaq; tū cōiū ratio in ipsum, et eius interitus	*562. et seqq.
Gallimander ab Hyrcano uictus inuēit	*284
Cambyses Cyri filius patri in regno succedit	*8
Campus regius, loci nomen	46
Cana uicus Galilæa	*675
Capernaum fons, Nili uena esse creditus	†339
Capharsaba, campi nomen	*386
Caphartophan Idumæa uicus	†401
Capitolij templum à militibus direptis donarijs incenditur	†426
Cappadoces populus	35
Carmeli montis situs	†277
Carra, Mesopotamiæ ciuitas	40
Carthaginensiu originis & facti descriptio	†213
Cāsander occupat Macedoniam mortuo Ale- xandro	*63
Cassius Charea	*565. occiditur *602
Cassius quæ gesserit in Iudæa	*233. 253.
Cassius Iulio Cas. interfecto Syriam petit & quid gesserit	†52. & seq. occisus †55
Castor rerum Iudaicarum scriptor	†696
Catull ⁹ Iherosolymitana rector, sicarijs calu- niad. rector erat	†611. milia Iudeoru truci- cidauit ibid. ei ⁹ cruciatus mors horrēda ibi.
Celer tribunus uinctus à Cassio Iudæis ad sup- pliciu Hierosol. mittitur	†198
Cenizus Hebræos in libertate	301
Chabalon terra cur sic dicta	327
	Chal

<i>Chalarnas Syrorū trans euphratensium rex</i>	441
<i>Chalebo donatur pars agri Hebronis</i>	291
<i>Chaldei, populus</i>	39
<i>Chaldaeorū consensus cum sacris literis</i>	† 653
<i>Chamis patris irrigator</i>	38
<i>Chananeus, Chanaan</i>	37. 38
<i>Chananaorum terra praestantia</i>	203
<i>Chariathiaris ciuitas</i>	338
<i>Chebronis ciuitatis antiquitas</i>	† 411
<i>Cherubinorum descriptio</i>	170. 512
<i>Chetim quid Hebraeis significet</i>	36
<i>Chetimus, & Chetima insula</i>	ibidem
<i>Chetomene qualis uestitus</i>	173
<i>Cheton quid significet</i>	ibidem
<i>Chettai populus</i>	38
<i>Chiramus operarius insignis</i>	513
<i>Christus & Christiani</i>	506
<i>Chusartes Assyriorū rex Hebraeos sibi subiecit</i>	301
<i>Chusus, Chusai</i>	36
<i>Chusis amicus Davidis cōstātissimus quomodo se gesserit apud Absalomum</i>	456
<i>Cilicia</i>	35
<i>Cinyra fabula</i>	* 576
<i>Circenses ludī</i>	* 566
<i>Circuncisionis prima institutio</i>	49. 53
<i>Cisus Saulis pater</i>	345
<i>Cithara quis inuentor</i>	23
<i>Ciuitatem quis primus instituerit</i>	22
<i>Glandius à militibus constituitur Caesar</i>	* 586

<i>Claudius</i> quandiu imperium administraverit	
<i>ibid.</i> Agrippina uxoris Neronem privignū in imperium cooptaverat	† 198
<i>Clearchus</i> peripateticus Aristotele præceptore suū de Iudæis narrantem inducit	† 656
<i>Cleopatra</i> Antiochi filia nubit Ptolemæo Phi lopatori	* 88
<i>Cleopatra</i> Flori uxor	* 658
<i>Cleopatra</i> Ptolemæi Philometoris filia ducitur uxor ab Alexandro Antiochi, qui & De metrius dictus	* 150
<i>Cleopatra</i> M. Antoniū in sui amorē pertra hit * 262. † 56. Mariammē cum filio ad se no cat, et Antoniū cōtra Herodē incitat * 299. usq; 351. † 83. contra omnes omniū opibus in hians * 305. & seqq. Herodē ad stuprū soli citāt * 508. occiditur	* 328. † 90
<i>Colossus</i> Caesaris	† 94
<i>Comagenensium</i> civilis contentio	* 504
<i>Connallis</i> laudationis	587
<i>Coponius</i> Iudæis præficitur	* 495. 500
<i>Corban</i> iuramenti explicatio	† 634
<i>Corban</i> , quomodo se liberent	219
<i>Corea</i> , loci nomen	† 31
<i>Cores</i> seditionem contra Moysen & Aronē excitat 209. dat eius poenas	816
<i>Cornelius</i> Faustus Sylle filius	* 224
<i>Cornelius</i> Sabin ⁹ sibypsi moriē infert * 570. 579	
<i>Corrai</i> , locus	341
	Cornu

- Cornu mensura qualis* 204
Costobarus Idumaea Gaze praefectus ab Herode,
lucro inicitus, repudiat ab uxore *334. 336. 653
Costobarus & Saulus fratres una cum Philippo
ad Caesarium transfugiunt †236
Cotys Armenia rex *614
Crassus in Parthos proficiscens Hierosolymita-
num templum spoliat periturus *231. cum
omnibus suis copiis perit *233
Crassus in Syria provinciam Gabinio succedens
quid gesserit †41
Cresiphon, urbs *362
Cuonanus Iudae praeses constituitur *634. 637.
 640
Cuspius Fadus Iudaeorum regno praeficitur *617.
 619. 633
Cydoessa Tyriorum vicus †35
Cyprus insula 36
Cyprus praesidii locus in finibus Hiericuntis †243
Cypros Herodis filia *518. alia Phasaëli filia ibi.
Cypron, castellum *386. †95
Cypris Antipatri uxor †42
Cyrenai, Marmarida & terribiles Syries quæ-
admodum Romanis subdita †224
Cyrus Persarum rex. Babylonem & regem eius
capit 689
Cyrus Iudeis Hierosolyma repetere permittit tē-
plūq; restituere, ac uasa tēpli eis reddit, mul-
taq; praestat beneficia *4. 20. perit *6
 e e e s Dab

D

- D**abariteni uxorem *Ptolemai regij* procuratoris innadune *682
- Dagon, arx* *176
- Dagon precipitatus* 335
- Dagonis templum exustum* *153
- Dalale, meretrix Sampsonis* 324
- Damasc⁹* à quo cōdita 39. i^operio *Davidis* subijcitur 435. à *Metello* et *Lollio* capta est *217
- Damascenorum* i^o *Iudaos* seueritas *665. †255. 614
- Dana oppidum* 300. 544
- Danaus Argiuorum antiquiss.* †644
- Daniel* vocat^r *Balthasar*, 677. i^o somnia diuina uidet 679. regi somnia interpretat^r 681. *Balthasaris* uisione in pariete explicat 687. abducit^r à *Dario* in *Media* et cōstituit^r summ⁹ *satrapa* 689. insidias patitur, sed insidiatores eius luūe pœnā 690. apud *Ecbatana* turrim adificat 692. quā carus Deo fueris, & quantum ceteros prophetas superaueris 693
- Danielis prophetia* *116
- Danitarum fors* 283
- Danite* à *Chananeis* sedes mutare coacti 300
- Danus, fons Iordanis* 46
- Danus nascitur* 71. filij eius 112
- Darabita uicus* *712
- Dari⁹* *Artabani* filius *Neroni* obses missus *513
- Darius Astyagis* filius imperiū *Babyloniorū* uastat, et *Danielē* abductū cōstituit *satrapā* 689
- Darius*

Darius equitum praefectus sub Agrippa ^{† 232}
Darius Hytaspis filius rex Persarum creatur,
quaestionem proponit quanam omnium rerū
fortissima aut potentissima * 9. *communitus*
vero à Zorobabele Indaeos libertati instituit
et immunitati, urbemq; et templum resti-
tuere promittit et inuas * 13

Dathamo cum uniuerſa ſua familia terra de-
hiſcit 215

Dauid filius Ieſſai, rex à Samuele unctus pro-
phetat, et Saulo furioſo hymnos occinit ad
citharam 330. 368. *eius victoria de Goliatho*
373. Sauli filiam uxore ducit 176. *socerum fu-*
git 377. *ſpiculo ab eo petitur* 379. *fugit in Gi-*
tiam, et inſanum ſe fingit 385. *cū Saulum oc-*
cidere potuiſſet noluit 393. 399. *reconciliatur*
Saulo 394. *Nabali defuncti uxore ducit* 398.
Amalecitas praedatur 402. *iungit ſe An-*
cho contra Hebraeos ibid. et 408. *abducuntur*
ei ambae uxores captae 409. *Paleſtinos cadit*
et uxores recuperat 410. *Sauli interfectore*
ſupplicio afficit, et epitaphia ipſi ac Ionatha
conſcribit 415. *rex unius tribus declaratur, et*
cum Abnero pugnat 416. *eius filij* 418. 429.
Abnero foedere iungitur et amicitia 420.
interfectum lugeat 422. *regnum in uniuerſum ei*
coſert 425. *quanta copia ad eum in Hebronem con-*
uenerint 427. *amicitiā cū Iramo parat, et Hie-*
roſolyma ciuitate Dauidis appellat 428. *greca*
Hiero

- Hierosolymā trāsferi* 431. 432. *Jonatha postle-*
ros beneficijs afficit 438. *Bethsabē adulteram*
facit & ducit uxore, *Vriamq;* interficiendū
curat 442. *Ammanitas excindit* 448. *Abe-*
salomū filiū regē saluatū fugit 456. *occisionem*
lucet 467. *ignoscit hostibus & recipit regnū*
saluat 470. *decē tribus ab eo deficiūt autore*
Sabao 472. *fortissimi viri ipsius qui* 478. *popu-*
lum recēsendo Deū offendit 480. *ē tribus ma-*
lis infligēdis pestē elegit 481. *tēpli extruendi*
locus ei indicat, *ad quod opifices et materiā*
cōparat, filiūq; instruit *Salomonē quō se de-*
beat gerere nactus imperiū 484. *alsiosus ca-*
lesfacit se Abisaces accubitu 486. *Solomonē*
cōfirmat regē, officiaq; distribuit *& tribus, tū*
tēpli uasorūq; *descriptionē tradit* 490. *expi-*
rat ac sepelit, maximūq; *cū eo thesaur⁹* 496
Dauidici generis regum finis, & quot eorum
fuerint 669
Debora prophetis 305
Decius Mundus quantum insanierit in Pan-
linam *507
Demetrius Alexandrinus *150. 174
Demetrius Demetriū fil. Alexādrū uincit *155
Demetrius Eucarus Antiochi Grypi filius
rex apud Damascū cōstituitur, & Alexā-
drum Iannaum superat *100. 201. *cōtra fra-*
tre pugnans captiuus ducitur ad Parthos
**203. Alexandrum prelio superat* †24

- Demetrius Gadarensis libertus Pompeij* *116
Demetrius Nicanor rex *156. clemēter agit cū
Ionatha Iudaisq; *157. vincitur à Tryphone
**160. capitur à Partho* *167. dimittitur, &
in regnum restituitur ab Arsace *180. vin-
citur, capitur & occiditur *182
Demetri² Phalre² quomodo bibliothecā Pto-
lemaeo Philadelpho comparauerit *65. legem
Iudeorum transcribendam curauerit *80
Demetrio Phalreo in hēstoria Iudeorū uenia
concedenda quod Hebraice nesciuerit †663
Demetrius Seleuci filius regnū Syria occupat,
Antiochumq; & *Lysiam occidit* *128. In-
dam occidit in praelio *135. *Ionatha amici-*
tiam ambit *142. *occiditur* *146
Dei castra, locus 75
Dei decretum cōtra omne Iudeorū genus †613
Dei definitio apud Moysen. †711. 718
Dextra porrecta quid. apud barbaros signifi-
cat *554
Diagoras Melius. †712
Dido soror Pygmalionis regis Tyriorū in A-
frica Carthaginē adificauit †647
Diebus singulis quid Deus condiderit. 17
Diglossa, quid significet 12
Dilunij uniuersalis descriptio. 28
Dina Iacobi filia 71. stupratur, quapropter Si-
cimita uniuersi trucidantur 77
Diodorus Tryphon Apamēnus, uide Tryphon
Dio

- Diomysius Tripolitanus securi percussus* *219
Diophantus notarius sceleratus *416
Disciplina militaris exemplū pulcherrimū †259
*Disciplinas à Chaldeis ad Ægyptios, ab his
ad Græcos esse deductas* 44
Disimiliū cōmunionē etiā naturā horrere 249
Dius in histōria Phœnicū integerrimus †645
*Doëcus mularum uerior 387. occidit Abi-
melechum pont.* 388
*Dolefus nobilitate potens à Gadarensibus in-
terficitur* †397
P. Dolabella decreta pro Iudeis *251
*Domitianus cum multis Romanorum saluus
evadit* †426. à Mutiano productus populo
rektor insinuat *ibid.*
Domitiano Germani subijciuntur et Galli †578
*Domitianus in triumpho Vespasiani & Tui-
eis adequitabat* †587
Domitius Acnobarbus *641. eius filius *ibid.*
Domitius Nero cōsalutat Imperator *642. fra-
ter, matrē, uxore, uirosq; illustris. trucidat *ibi.*
Domitij Sabini fortitudo †475
Dora Phœnices urbs *666
Dora ciuitatis fons 701
Doras Hierosolymitanus pōtificē perimit 644
*Doris mater Antipatri Herodis filij accusa-
tur neficij* *442. †55. 134
Doritarum in Iudaos insolentia *608
Dorotheus l. x. x. interpretibus additur *78
Dosi

<i>Dasuheus Hyrcanum & Alexandram He-</i>	
<i>rodi prodit</i>	*320
<i>Draconis leges de supplicijs antiquis.</i>	†630
<i>Druma Gedeonis concubina</i>	311
<i>Drusilla Agrippa filia</i>	*518
<i>Drusum turris</i>	†94
<i>Drusus Agrippa filius</i>	*518
<i>Drusus Neronis filius</i>	*520.53E
<i>Drusus turris</i>	*348

E

<i>Ebusius decadarchus sub Vespasiano</i>	†347.
<i>Gamala occisus</i>	ibidem
<i>Edom, uide Adomus</i>	
<i>Eglon Moabitarum rex qui Hebraeos subi-</i>	
<i>garat, ab Iode interficitur</i>	302
<i>Ela capta à Syria rege</i>	632
<i>Elanus Basana fili⁹ altero regni anno occidit,</i>	
<i>una omnis eius soboles tollit per Zamarē</i>	561
<i>Elcana Iuda copiarum dux occisus</i>	633
<i>Elcia Magnus, legatus Iud.</i>	*544
<i>Eleazarus Moysis filius</i>	130
<i>Eleazarus Aaronis filius fit pontifex</i>	217
<i>Eleazarus pont. moritur</i>	221
<i>Eleazarus Dodece filius unus fortium Dani-</i>	
<i>dis</i>	478
<i>Eleazarus quidam arreptitiorum medicus</i>	507
<i>Eleazarus Auranes Mathie filius</i>	*107. for-
<i>uiter ab elephanto confosso opprimitur</i>	*115
<i>Eleazarus Phariseus homo seditiosus cōicia-</i>	
	119

- eur Hyrcano* *186
Eleazarus quomodo pontificatū adeptus *70
Eleazarus thesauri templi custos quomodo pa-
ctus cum Crasso *231
Eleazarus Anani filius pontifex constituitur
unius tantum anni *501
Eleazarus Boethi pontifex constituitur *492.
prinatur pontificatu ibidem
Eleazarus gigas, quā uaslo fuerit corpore *513
Eleazari Asamonai filij fortitudo & mors †13
Eleazarus Dinai, lairo *637. 643. †196. 199
Eleazarus seditiosus exulat *619
Eleazarus Anania pōtificis filius, Romani bel-
li seminariū fuit, reiecit Caesaris hostias †129
Eleazari Semai facinus memorabile *302
Eleazar⁹ Sicariorū princeps Missadā obtinet
†600. ei⁹ oratio de immortalitate animæ †610.
Elephanus quomodo pugnatum sub Antio-
cho Eupatore *114
Elenuherus fluminis *154. 166. †82
Elenuheri equites †58
Eliabus architectus 165. 181
Eliacius pontif. sub Iosia rege 653
Eliacimus Iosia filius antea Ioacimus dictus
accepit regnū paternū, sed tributariū iam fa-
ctū Aegyptiis 658. etiā Babylonis tributum
cogiunt pendere 659. occiditur 660
Eliacimus Ioacimi filius in pontificatum patri
succedit *31

Eliana

<i>Elias propheta tempore Achabi qua prænuntiaverit & gesserit</i>	566. 568. 571. 588. exemptus ex hominibus	590
<i>Elia epistola ad Ioramum Iosaphati filium sceleratum regem</i>		604
<i>Elionas Geihai filius pontificatū accepit</i>		*614
<i>Elis pontifex princeps Hebraorū</i>	327. filij eius scelcrati 330. exitiū suū & suorū filiorū cognoscit 332. tum ipsius & filiorum mors	333
<i>Elisæus prophetia donum accipit, & Eliā comitatur</i>	570. uaticinatur et aquā suppediat Ioramo Achabi filio 591. niduam a debitis liberat 594. Ioramo insidias Syrorum indicat, & Adadū capere ipsum uolentē eludit 595. famis tēpore militatē annona prænuntiat 599. Adado mortē indicat 602. Icum unguit regē Israelitarum 605. 606. nita desungitur 621. cadaver occisi à latronibus in ipsius monumētum iniectum reuixit	612
<i>Elymus, Elymī</i>		39
<i>Emiam zona sacerdotalis</i>		173
<i>Emmaus concremata</i>		*484
<i>Emmaus nicus, uide Ammaus</i>		
<i>Engaddi à sicarijs inuaditur</i>		†395
<i>Eniachin tribus sacrata</i>		†361
<i>Enosa ciuitas</i>		23
<i>Epaphroditus</i>		12
<i>Ephodes, uestitus</i>		176
<i>Ephorus Hellenicum in plurimis ostēdit mendacem</i>	fff	

<i>dacem</i>	† 619
<i>Ephremes Iosephi filius</i>	95. 111
<i>Ephremes in numerum Iacobi filiorum adoptatur pro patre Iosepho</i>	114. 197
<i>Ephremite Gedeoni bellū inferre conantes placantur 111. Bethelē proditiōne ceperunt</i>	192
<i>Epicrates pecunia corruptus Scythopolim cum alijs aliquot ciuitatibus Iudeis pro dit</i>	* 184
<i>Epicuraorum error refutatur</i>	694
<i>Epiphania ciuitas</i>	38
<i>Epiphanes et Callinicus filij regis Antiochi Cassennio Pato pugna forti obnitunt</i>	† 197. à Vo
<i>logeso Parthorū rege magnifice excipiunt ibi.</i>	
<i>Epomidis descriptio</i>	175
<i>Epula ferales Iudaorum</i>	† 151
<i>Equitum Romanorum arma</i>	† 285
<i>Equus Modius Faro succedit</i>	* 671. 679
<i>Erebinthonicus uicus</i>	† 499
<i>Erica pratorianorum praefectus occidit</i>	633
<i>Esaïas prodigium Ezechia regi exhibet</i>	647.
<i>obiurgat eundem propter thesauros Babylonis monstratos</i>	648
<i>Esaïa prophetiam cognouisse & credidisse Cyrum regē</i>	* 4
<i>Esdras</i>	1. Babylonem de gentiū pontifex
<i>quis & quanta impetrauerit & quā multo populum mundauerit, et legem si praelegerit, ac reipub. reformatam moribusq; sit</i>	* 19
	<i>Escon</i>

<i>Escon pater</i>	*63
<i>Esther puella quali fuerit forma</i>	*38. ducitur
uxor <i>Ariaxerxi</i> & coronatur regina <i>ibid.</i>	
<i>Iudeorum cladem futuram cognoscens regi in-</i>	
<i>dicat</i> *43. impetrat <i>Iudeis vitam</i> *51	
<i>Esai nativitas</i> 61. uxores 64. circumuenitur à	
fratre <i>ibid.</i> iratus fratri reconciliatur 75. par-	
titur cum fratre habitationem, vocaturq;	
<i>Adomus</i>	79
<i>Essen, uelitis qualis</i>	175
<i>Essenorum secta</i> *497. †174. & seqq. <i>Eorum</i>	
opinio de anime diuinitate	†181
<i>Ethaus Githaus</i> <i>Dauidis</i> sectator proficitur	
exercitui	463
<i>Eua</i> quid significet 18. eius lapsus	19. 20
<i>Euei populus</i>	38.
<i>Eudai populi</i>	38
<i>Euilas, Euila</i>	37
<i>Euphrates, fluius</i>	18
<i>Eurycles</i> <i>Laco</i> impostor maximus <i>Herodē</i> cir-	
cumuenit, & domū eius subuertit *413. †116	
<i>Eutychus</i> <i>Agrippa</i> libertus aperit <i>Neroni</i>	
malenolentiam <i>Agrippa</i>	*525. 528
<i>Eutychus, auriga</i> <i>Caij</i> <i>Cas.</i>	*601
<i>Ezechielus prophetia</i>	657. 662
<i>Ezeias</i> <i>Achaza</i> filius regnū obtinet paternū	
<i>Hierosolymis</i> , religionem collapsam restituit	
635. 636. <i>Palastinos</i> bello uincit 638. à <i>Sema-</i>	
<i>cheribo</i> oppugnatur 642. in summā adductus	
fff 2 desper	

desperationem *Esaiam* implorat 644. postle-
 vitationem à *Deo* exorat 647. moritur 649
Ezeccias latronum princeps interficitur †47

F

Fabatus *Angustli* servus *439
Fabij centurionis fortitudo †35
Fauces locus 200
Fauſtus Cornelius primus *Hicroſolyma* con-
 ſcendit †35
Felix præfectus militum Romanorum innadens
Phaſaëlum vincitur *256
Ferrei montis situs †401
Festus procurator ſucceſſit *Felici* †102. inde *Porci*
Festorum deſcriptio 190
Filij contumaces & protervi in parentes quo-
 modo mulcandi 254
Filiorum hereditatis ius 243
Flavius *Iosephus*. inde *Iosephus*
Flavius *Sylva* in adminiſtratiõe *Judææ* *Baſſo* ſuc-
 cedit †599. cõtra *Maſſadã* milie movet †600
Florus templi theſauris fruſtra inhiat, à cuius
 expugnatione depellitur †213
Fortes uerè qui 407
Frontonis geſta in cuſtodia †564
Furum pœna 256

G

Gaba, quid ſignificet 367
Gaba equitum ciuitas cur ſic uocata †277
Gabaenorum iniuria in uxore *Leuita*, et quo-
 modo ea propter mulcandi 29

<i>Gabaon uicus</i>	474
<i>Gabaonita aſtu ſtedus ineūt cū Ieſu 177. q̄ ipſis contra Hieroſolymitarū regem ſuccurrit</i>	278
<i>Gabath, Saul uicus</i>	† 435
<i>Gabinus præfectus militum Pompeij eius geſta</i>	* 122. & ſeqq. * 127. † 38
<i>Gabinus Scauro ſuccedens quid geſſeris cla- ri</i>	† 36
<i>Gadara reſtaurata</i>	† 397
<i>Gadara optimates legatos ad Veſpaſianū miſ- tunt, ſeq̄; dedunt</i>	* 351
<i>Gadarenſes Herodem fruſtra apud Caſarem accuſant</i>	71. & filij ſeptem 111
<i>Gade natinitas</i>	481
<i>Gadus propheta Dauidi unius ē tribus malis offerre electionem</i>	74
<i>Galades collis & Galadena regio</i>	35
<i>Galata à quibus denominati</i>	† 407. in medio foro ibidem
<i>Galba imperator creatus</i>	
<i>Gales infeſtans Abimelechum Gedeonis no- thum, proditur à Zebello</i>	313
<i>Galgala quid ſignificet</i>	274
<i>Galilea & regionis trans Iordanē quanti re- ditus fuerint</i>	† 169
<i>Galilea minor qua</i>	† 277. utriuſq; deſcriptio
<i>ibid. calamitas</i>	† 280. à Romanis ſubacta † 356
<i>Galileorū & Samaritanorum conſuectus</i>	† 195
<i>Galileorum quos millia Iapha occiſa</i>	† 312
fff 3	Galil

<i>Galilaorum noua inuenta & factiones Hiero-</i>	
<i>solymis</i>	† 415
<i>Gallia motus</i>	† 400
<i>Gallia situs descriptus</i>	† 222
<i>Galli centurionis facinus apud Gamalum</i>	† 347
<i>Gamala filius Iesu</i>	† 363
<i>Gamala ciuitas rebellat † 342. eius situs ibidem.</i>	
<i>excisa</i>	† 352
<i>Ganges fluius</i>	18
<i>Garizin mons</i>	* 56
<i>Galanitis regio deficit ab Agrippa</i>	* 690
<i>Gazam nequeunt capere Israelita</i>	291
<i>Gazei à Iamneo obsessi captiq;</i>	* 198
<i>Gazara Palaestina urbs à Salomone bis adifica-</i>	
<i>ta</i>	529
<i>Gedeon quomodo Hebræis seruitute exemerit</i>	
<i>309. quot filios habuerit</i>	311
<i>Geman uici situs</i>	† 195
<i>Genesar lacus descriptus * 501. † 337. terra eius-</i>	
<i>dem nominis descripta</i>	ibidem
<i>Gentium enumeratio qua Romano imperio</i>	
<i>subduntur</i>	† 219. & seqq.
<i>Gentibus singulis quomodo à suis autoribus no-</i>	
<i>mina sunt indita</i>	34. 35. 36
<i>Geon fluius, & quid significet</i>	19
<i>Gergesai, populus</i>	38
<i>Germanicus ueneno sublatus</i>	* 505
<i>Germani qualis gens</i>	* 580
<i>Germanorum descriptio † 223. eos octo tantum</i>	
	leg

<i>legionibus Romanorum donatos</i>	<i>ibidem</i>
<i>Germani Capitolij collem occupant</i>	† 416
<i>Germanorum magna ex parte defeſſio à Roma nis 578. defeſſionis cauſa</i>	<i>ibidem</i>
<i>Gerſus Moysiſ filius</i>	130
<i>Gefſius Florus Iudæa procurator quò Iudæos ad arma cõtra Romanos capeſſedâ cõpulerit</i>	* 658
<i>Gefſij Flori procuratoris qui Albino ſucceſſit, crudelitas, impudẽtia & uerſutia</i>	† 104. auari tia apud Caſariẽſes † 106. nona crudelitas in Hierofolymitanos † 108. Vide etiam Florus
<i>Getheris Arami filius</i>	39
<i>Getuli, populus</i>	37
<i>Gigantum reliquia in Hebrone</i>	291
<i>Gigantum poſteritas à quibus perdomita</i>	45
<i>Gimon propheta Baſani qua mala ipſum ma- neant nati cinatur</i>	360
<i>Ginea uicus</i>	† 178
<i>Giſcala ſuccenditur & diruitur</i>	* 668
<i>Giſcala à Iofephi militibus diripitur, pradaq; popularibus conceditur</i>	† 170
<i>Giſcalorum ſtatuſ</i>	* 667
<i>Glaphyra Archelai Cappadocũ regis</i>	* filia nu- bit Alexãdro Herodis filio * 366. † 108. odio proſequitur Salomen * 394. moritur † 125. nubis Archelao Herodis filio, Alexã. fratri * 491. itẽ Iuba * 494. eiſ ſomnium * 494. † 173
<i>Gobolitis regio</i>	80
<i>Godolias Acani filius præſicitur reliquijs</i>	
<i>fff 4</i>	<i>Hier</i>

- Hierosolymorum* 671. humaniter tractat *Ma-*
daos profugos *ibid.* occiditur 675
Goliathi Gittai statura & insolentia 370. inte-
 ritus 373
Gomar, Gomarenfes 39
Gorgias à Iuda Macchabao uictus * 114
Gotarzes Parthorum rex * 629
Gotholia Achabi filii, uxor Iorami, Hieroso-
lymorū regis 603. *Davidis* familiā quantum
 potest tollit & regnū administrat 612. & re-
 gno & uita priuatur opera Ioadi 615
Gracorum omnia noua & heri nuperq; facta
 † 617. eorum regiones innumera corruptiones
 inuasere rerū memoriā delentes *ibid.* Sera co-
 gnitio licentiarū † 618. philosophi primi *Aegy-*
priorum Chaldaorumq; discipuli *ibid.*
Graci posteriores *Timaeum* in plurimis menda-
 cem ostendunt † 629
Gracis ab initio nulla cura fuit historia cōscri-
 benda † 630
Gracorum historicorum elegans descriptio
 † *ibidem.* & seqq.
Gracorū legislatores antiquissimi qui † 710.
Gracorum dii descripti * 714. & seq.
Grapte cognata *Isata* regis *Adiabenorū* an-
 lam regiam *Hierosolymis* adificauit † 416
Gratus militum praefectus, *Simonem Herodis*
 seruum obtruncat * 482. † 162
Gymnasia Herodis † 96
Has

H

*Hai. uide Aina**Heberus Hebraorum auctor* 39*Hebrai bis ultra Euphratē ducti captiui* 670*Hebron expugnatur & cōceditur Leuitis* 292*Hebronis oppidi antiquitas* 44*Hecataeus Abderita* † 657. & seq.*Hecatonomachi Alexandri Iamnei* * 198*Hellanius ab Acnsilao de genealogijs multum discrepat* † 629*Helcanes Leuita & eius uxores ac liberi* 330*Helena A diabenorū regina trāsit ad religionē Iudaicā* * 621. eius monumētum Hierosolymis † 448*Helena Monobazi regis matris regia Hierosolymis* † 463*Helias. uile Elias.* *Heliopolis* 212*Helonis principatus Hebr.* 318*Heniochi Romanis subiecti* † 222*Heoron. circa tabernaculi* 170*Heremius Capito procurator Iamnia* * 523*Hermus qui & Danaus denominatus* † 666*Hermopus Grac⁹ historicus diligentissim⁹* † 653*Herode Agrippa frater, rex Chalcidis* * 614. moritur * 634*Herode Antipatri fili⁹* * 234. Hierosolymorū dux efficitur, Ezechiaq; cū alijs pradonib⁹ afficit ypplicio * 141. infantū ob eadē exosus dicit casam * 143. praeficit Cœlesyria ibid. Ro-

fff s mano

manorū beneuolentiam capiat & assequitur
 *253. Malichum trucidat *256. Antigonum
 Aristobuli, profligat ibidē. M. Antonium
 corrumpit *258. accusatus tetrarcha constitui-
 tur *262. strenuē pugnat *265. elabitur ex ho-
 stium insidijs 267. 268. difficilibus profectio-
 nibus exercetur usq; Romam *271. rex Iudae à
 senatu Rom. declaratur *273. ex Italia navi-
 gat, & pugnat contra Antigonū *275. pro-
 digiose seruatus bis *285. Hierosolyma expu-
 gnas, & Antigonum capit *289. Aristo-
 bulum pontificem occidit *301. à Cleopatra ad
 suum sollicitatur *308. bellum Areta in-
 fert *310. Hyrcanū occidit *321. quomodo ami-
 ciciam Antoni excusarit apud Caesarem, &
 regnū ab eo obtinuerit *323. Mariammē uxo-
 rem interficit & magnifice donatur à Caesare
 *331. necatam à se uxorem luget raris modis
 *332. arces in suam tutelam extruit *340. fami-
 uergeri succurrit *343. quomodo subditos in
 officio continuerit *346. Caesarem condiderit
 & à Caesare sit muneratus *349. & seqq. salu-
 eat. extruit tēplū Caesari, & tributorum partē
 subditis remittit & cōuenticula populi prohi-
 bet, & Essenos magnificat *353. tēplū nouum
 adificat Hierosolymis sumptuosiss. *36. navi-
 gat ad Caf. et reductis Roma liberis lat ux-
 res, Agrippamq; honorat *367. ipsius familia
 domesticis agitur dissidijs *374. ilios suos
 apud Caf. accusat *377. quinquēnali certamen

celebrat, arces condit *385. pecunijs destitutus
 Dauidis sepulcrū recludit *392. omnes coniun-
 ctos habet suspectos *397. 398. et seqq. à Sylleo
 iniquè accusatur apud Caf. *411. accusat filios
 apud conciliū Berytense *423. strangulat *427.
 liberis ipsorū prospicit *432. quas ipse uxores
 habuerit & sobolē *433. 518. Antipatrū da-
 mnatū in uincula coniicit *456. morbo corre-
 ptus testamētū cōfiscit *457. sub mortē libera-
 lissimus & crudelissimus *461. 462. uim sibi
 conatur inferre, & Antipatrū iubet occidi
 *464. testamēto mutato moritur ac funeratur
 ibidē. testamēto eius confirmato quātum filijs
 ipsius patrimonij supersuerit *488. praeficitur
 Galilea & strenuè agit †47. accusatur Hyr-
 cano à maleuolis †48. uindicat patris mortem
 †54. eius uictoria ibidē. quomodo se gesserit in
 pugna cōtra Antigoni & Parthos †60. adi-
 ficat & multis premitur malis †61. Roma na-
 uigās iacturā facit †64. rex Iudeorū cōstitui-
 tur †65. Antigonom expugnat & latrones
 †67. et seq. in grauiā incidit pericula †73. Sy-
 ros et Arabes uincit †83. accusat filios apud
 Caf. & Beryti †121. occidit †124. quot uxores
 et liberos habuerit †127. morbo corripitur le-
 thali †147. crudelitas ei⁹ et mors †149. et seq.
 Herodes Herodis filius Tiberiadē et Iuliopolim
 cōdidit †183. à Caio Casare ob auaritiā incre-
 pitus, in Hispaniā cū uxore fugit †186. quādo
 decesserit, et quos liberos reliquerit †193.

<i>Herodion conditur</i>	*269.†61.98
<i>Herodotus erroris argutus</i>	550
<i>Hettan pradium</i>	536
<i>Hexarbunis dux captus</i>	310
<i>Hieremia ppheta naticiniū & epicedion Iosia conscriptū 657.659.662.664.666. damnatur, iterū absoluitur 659. aufugit 660. in carcerem coniectus torquetur 664. nō nult proficisci Ba bylonē 672. & alia eius gesta, ibid. Abduci- tur ab eo in Aegyptū ubi Aegyptiys capti- uitatem indicat</i>	676
<i>Hierichus urbs 225. excinditur, & restauratur ipsius diris denouet 273. desolata eiusq; agri descriptio</i>	†401. & seqq.
<i>Hierichonsis fons ex pestilenti & infrugifero saluberrimus & feracissimus ab Heliseo fa- ctus</i>	†402.
<i>Hierichuney agri bonitas</i>	222
<i>Hieroboamus Nabathai filius naticinio cogno- scens se futurū regē, populū ad defectionē so- licitas, effugit Solomonis iram 540. decem tri- buum rex eligitur & Sicimis habitat 543. duasq; uirulas aureas facit & templa 544. brachium eius apoplexia tangitur, & inde à pseudopropheta seducitur 546. 548. filio suo agrotante quid responsi acceperit à propheta 552. 553. cōtra Abiam ducit exercitū 554. uin- citur ac moritur relicto regni successore Na- dabo 557. familia eius cuncta tollitur ibidem</i>	<i>Hierobo-</i>

- Hieroboam*⁹ *Ioā filius regnū Isrāēlitarū excipit*
 621.625. *Syriā suo regno licet impi⁹ adijcit ibi.*
moritur Zacharia filio herede relicto 627
Hieronymus historicus Iudaorum †662
Hierosolyma rex cum vicinis regibus occidi-
tur 279
Hierosolyma oppugnatur, inferioreq; parte ca-
pitur 291
Hierosolyma ciuitas Davidis dicta & quomo-
mo exadificata 428
Hierosolymorum thesauri auferuntur, mœnia
ad trecentorum cubitorum spacium diruan-
tur per Ioām 624
Hierosolymorum captiuitas, direptio, & à fun-
damentis uastatio 669
Hierosolyma capitur ab Antiocho Epiphane,
templumq; eius spoliatur & prophanatur
 *101. restituitur tam urbs quàm templū *116
Hierosolyma & templum à Pompeio expu-
gnat *223
Hierosolyma diripitur à Parthis *269
Hierosolyma eiusq; templum cur Deus auersa-
 116 *644
Hierosolyma ad summū felicitatis enasisse fasti-
giū, & ad extremā esse deicēta miseriam †6.
expugnantur ab Antiocho Epiphane †10. à
Pompeio Magno capiuntur †31. diripiuntur à
Parthis †61. oppugnantur ab Herode †78
Hierosolyma Iudae umbilic⁹ eiusq; situs †279.
 descri

descriptio	† 446. 639
Hierosolyma quando & quoties capta nastar ⁴	
† 167. quando in ea templum adificatum ibid.	
eius origo & finis	ibidem
Hierosolymitanorum miserabilis clades, & fuga ad Vespasianum	† 192
Hierosolymitanorū insidia cōtra Romanos	† 443.
pugnant circa machinas Romanorum	† 467.
eorum pertinacia	† 480. Romanos inuitos ad suum excidium cōegere
	† 490
Hierosolymitanorum calamitas & clades miserima	† 491
Hiezeziel. Vide Ezechiel	
Hin, mensura qualis	181. 187
Hippeni Iudaos suos cohabitatores male tractant	† 142
Hippici turris descriptio	† 450
Hippodromos, locus	† 149
Hiramus Tyrionum rex, Salomoni quid ad templum Hierosolymis cōtulerit	† 645. multatus, q̄ Salomoni proposita anigmata soluere non potuit
† 646. eius gesta ibid. uide etiā Iromus	
Hispani quando & quemadmodum Romanis subditi	† 222
Holocautoma sacrificium cur dictum	186
Homeri pōemate nullum uetusius	† 628. quomodo conseruandum
	ibidem
Homicidarum inuitorum asyla	238
Homicidiū incerei inquisitio qualis fiat	247
	Homi

<i>Hominis creatio</i>	18
<i>Hominis aetatis quis terminus praescriptus</i>	25
<i>Homines quando degenerare à virtutibus ad uicia cœperint</i>	25
<i>Homonœa, loci nomen</i>	*705
<i>Hortos pensiles à Nabuchodonosoro extructi</i>	685
<i>Hyc uocis significatio</i>	†640
<i>Hyoscyami descriptio</i>	176
<i>Hyrcanus Alexandri Iannæi filius constituitur pontifex</i>	*107. †17. foederatur fratri, & orion-
<i>sam uitã elegit</i>	*213. †19. cur ignauus habitus
<i>& sugerit ad Arciã</i>	*215. Scauri amicitiam
<i>frustra ambit</i>	*217. disceptat apud Pompeium
<i>cum fratre</i>	*219. redditur ei pōtificatus
<i>*215. honoribus ab Iulio Casare afficitur</i>	*246. ca-
<i>pitur & amputantur auricula eius</i>	*270. †62.
<i>à Parthis dimissus ad Herodem reuertitur à quo perfide tractatur</i>	*294. occiditur tandem
<i>ab eodem</i>	*321. quali fortuna per omnem uitam fuerit agitatus
	ibidem
<i>Hyrcanus primus eius nominis pontifex</i>	*511
<i>Hyrcanus quomodo à Ptolemaeo sororio tractatus et Antiocho Eupatore, eum gesta ipsius</i>	†15. eius felicitas
<i>†17. eius bellũ cum Arabibus</i>	†29. iterum fit pontifex
<i>†34. pontificatus confirmatur & regnum datur Iudæe</i>	†49
<i>Hyrcanus Iosephi Tobia filius, adolescens ingeniosus</i>	*93. 96. 98. eius gesta & mors.
	*102
<i>Hyrcan⁹ Simonis Machia fili⁹ effugit Ptolemai</i>	

insidias, & principatu potitur * 176. oppri-
gnatur ab Antiocho Sotere ibid. pacē ab eo
redimū CCC. talentis, Davidūq; thesaurum
tribus milibus talentorū imminuit * 179. urbes
ab hostibus ablatas recuperat, pacēq; cū Rom.
init. * 180. 181. Samariam obsidet & radicibus
tollit, cumq; Deo colloquitur * 186. eius feli-
citas & mors * 188

I

Iabimus rex Hebraeos opprimū opprimiturq;
ipse 304

Iabissa ciuitas, & Iabissenorū officium in Sau-
lum & filios eius extinctos 413

Iabisus ciuitas capta, & omnes eius habitato-
res casi prater CCC. uirgines 198

Iachin, columna ueslibuli templi 513

Iacimus. uide Alcimus

Iacimus Zamaris filius eques * 415

Iacobi filij Isaci natiuitas 61. praeipit fratri be-
nedictionē paternā 64. fugit fratris iram 66.
nuptias celebrat 69. aufugit à socero 71. redit
cū fratre in gratiā 75. luctatur cū spectro 76.
uocatur Israel 76. partitur cū fratre heredi-
tatē paternā 79. opulētia eius & felicitas 80.
Iosephū lugeat 85. mittit filios frumentatum in
Aegyptum 96. proficiscitur ipse etiam cum
omni familia 111. moritur 114

Iacobus & Simon Iuda Galilai filij aguntur in
crucem * 634

Iac

<i>Iacobus frater Christi lapidatur</i>	650
<i>Iacobi, septimus ex fratribus Macchabai supplicia & constancia</i>	†747
<i>Iaddus filius Ioannis pōtifex patris loco fit</i>	*55.
<i>Alexādro Magno negat forum uenaliū rerum</i>	*58.
<i>placat eundem & impetrat quod uult</i>	*59. moritur *62
<i>Iadon propheta Hieroboami idololatriā ob- iurgat</i>	141. discerpitur à leone 147
<i>Iahel uide Kile</i>	
<i>Iairus Galadenus, princeps Hebræorū</i>	315
<i>Iale Iabinum occidit</i>	306
<i>Ialus custos thesaurorum Davidis</i>	494
<i>Iannæus Alexander, quare Alexander</i>	
<i>Iaphetus filius Noë</i>	11. cuius soboles quanta & quibus genibus nomina dederit 35
<i>Iaphithes accitur ad principatum Israëlitarum</i>	316. uictor filium suum deo mactat ibid.
<i>Iason, alias Iesus, Onia pont. filius, pontificatum fratri extorquet</i>	*102
<i>Iauanes Iapheti filius</i>	35
<i>Iazarus pontificatus priuatur</i>	*500
<i>Iaziel propheta uaticinatur Isaphatio</i>	186
<i>Iazoron urbs spoliata & coneremata per Iudā Macchabeum</i>	*117
<i>Iberi, populus</i>	35
<i>Ides scelus & supplicium</i>	*5. 9
<i>Idumæa unde dicta</i>	79. Davidi subdita 457
<i>Idumai, quomodo circumcisionem & religio- nem</i>	

nem admiserint	*181
Idumaei Ioānis Lenia pecunias pradantur†	416.
ad Titum supplices veniunt†	559. scelerata eorum facta repetita
	†601
Iebosus Sauli filius constituitur rex	416. amit- tit regnū 419. occiditur per insidias, & sepe- litur honorifice à Davide
	424. 425
Iebusai populus	38
Iebusaeorum ludibrium in Danidem male ipfis cessit	427
Iechonias. uide Ioachimus. nam binominis fuit	
Iapheth. uide Iaphes	
Iesraela urbs	569
Iessau filius Obede	330
Iessai filij qui	368
Iesus Christus describitur	*506
Iesus Anani filius prae dixit Hierosolyma ex- cidium	†549
Iesus Dammāi filius fit pontifex	*650
Iesus Gamalielis filius fit pontifex	*653
Iesus Iison dictus Onia frater pontificatu hono- ratus & mox eo priuatus	*102
Iesus Iosedeci pontificis filius pontifex	*19
Iesus Naueci fili⁹ exercitui praeficitur, et vincit Amalecitas 154. Moyses eū sibi successorem designat 157. Chananaea explorat 168. Iorda- nē eū exercitu superat 170. Hiericū ē sine la- bore capit 171. 172. & Aina excindit 174. Gabaonitis foederat capuq; quinque reges 179.	reges

reges Libano uicinos expugnat	180.	munis ciuitates ibidem. terram uictoria quasua di- nidit tribubus	281.	Sicima eligit sibi domici- lium, ubi moritur	289
Iesus Phaberis filius pontificatu priuatur	*146				
Iesu pontificis mors	†384.	cuius uirtutes celebra- ta		ibidem	
Iesus Saphia filij facinora	*671. 681. 705. 707				
Iesu Sappha filius	†257				
Iesus Thebuthi sacerdos Tito sacra donaria tradit	†560				
Iesus Tobia filius, quid gesserit	†320. 336				
Ieus Amasis fil. Ramatha expugnat et inuigitur rex Israelitaru	606.	Iezabelā et omnē Acha- bi et Ochozia cognationē tollit	609. 611.	Bali sacerdotes extirpat	612.
	cōtēptior et ipse numi- nis moritur	Ioaza filio successore relicto	616		
Ieus propheta arguit Isaphatium	584				
Iezabela quam mala mulier	†61. 566.	minatur Elia interitum	569	Nabathum curat lap- dibus obruendū	571.
	precipitata de turri ab equitibus proculcatur		689		
Ilys, ager qualis	146				
Immundi qui Moysi	192				
Impedimentorum custodibus aquē ac pugnan- tibus pradam paritendam	412				
Imperatores Rom. semper honorauerunt et or- nauerunt templum Hierosolymitanum	†507				
Inundationis uniuersalis descriptio	27				
	ggg	2		Ioabi	

- Ioabi cum Abenero pugna* 416. 417. *Abenerū*
turpiter occidit 411. *exercitui praeficitur Da-*
nidis 417. *Syros vincit* 441. *Abesalomū inte-*
rimus 465. *praefectura priuatur* 473. *Amasam*
interficit et Sebaū persequitur et ipsūq; ipsius
ad regē perferri, et restituit pristinā praefectura
474. 475. populum censet 48. *occiditur* 500
Ioadius quomodo Gotholiā regno spoliāt et oc-
cidit, Ioasumq; regno praeficit 613. *studet rē-*
plo restaurando & moritur 612
Ioachabīs natiuitas & quid significet 334
Ioachimū Ioacims filius in regnum paternum
constituitur 661. *abducitur in captiuitatem*
Babylonem 661. *liberatus ē ninculis regia*
praeficitur 685
Ioach. mus Iosia, vocat̃ Eliacim, accipit regnū
patris tribuit viū Aegyptijs factū 658. tributa-
rius etiā fuit Babylonij; 659. occiditur 660.
Ioannes, alias Hyrcanus, vide Hyrcanus.
Ioānes Anania filius Gophnitica & Aera-
batena regionum rector designatus 157
Ioannis Baptista ipse 516
Ioannes Carae filius dux profugorū Hierosoly-
mitanorū Ismaēlē Godolia interfectore per-
sequitur 675. *consulit Hieremiam, & ipsum*
in Aegyptum abducit 676
Ioannes dux militum Ionatha 579
Ioannes Essus Tannam missus, ut toparchiam
administraret 157
Ioannes

Ioannes Gaddis Maathia filius *107. à *Medabensibus* *Amareis* occiditur. *138

Ioannes Iuda filius in pōificatu succedit patri. & fratrem in tēplo occidit, ac moritur *14

Ioannis Leui filij Gischalensis facinora *668. 673. 677. 691

Ioas sen Ioases Ioaze fil. patris regno potitur 610. moriens regnū filio *Hieroboamo* relinquit 611. cōtemnit *Amasia* minas, quem caput in pugna 114. perit 115

Ioasus Ochosia filius quomodo à *Gotholia* sanitia seruatus et rex cōstitutus 613. à religione deficit & legibus ibid. *Zachariā Ioas filium* in ipso tēplo lapidat 618. agrotās occiditur 619

Ioazas Ien filius regnū paternū assequitur 616. dei beneficio liberatus moritur 620

Ioazus Iosia fil. regnū paternū capit, uir impius, captiuus in *Aegyptū* abducitur, et morit 628

Iobachus torrens 76. 114

Iobel fil. Zamechi 113

Iobeli anni remissio & libertas 196

Iochabel mater Moysi 118

Iodes à Moabitibus oppressos Hebraeos libertati restituit 304

Iohel Samuelis filius quomodo se in principatu gesserit 342

Ionas propheta naticinatur *Hieroboamo* *Amasia* filio 621. quomodo ad *Nininitas* missus sit. & in mare proiectus ac à ceto hantus

- post triduum vivus in terram veniens 618
 Pons unde sic dicta 15
 Ionum in Iudaeos odium *89
 Ionathas Anani filius pontificatum oblatum
 respuit *609
 Ionathas Asamonai filius Antiochi Epiph. filio
 reconciliat, capitur a Tryphoe et occiditur †14
 Ionathas Sauli filius castrum Palaestinorum expu-
 gnat 155. hostes unico tantum armigero commissa-
 tum egreditur 157. 352. amor in Davide 178.
 387. fides cum eo 181. 391. cadit in pugna con-
 tra Palaestinos 411. eius posterum quo honore
 à Davide affecti 432
 Ionatha cuiusdam Saducaei cum Pharisaïs cō-
 tentio *187
 Ionathas homo vilissimus provocat ad singula-
 re certamen Romanos †531. Pudentem qui-
 tem Romanum interficit. & à Prisco centu-
 rione sagitta transfigitur ibid.
 Ionathas Manthia filius *107. defuncto fratri
 Iuda succedit imperij administratione *137
 Ionathas pharisa⁹ 693. insidiat Iosepho, serva-
 tur *701. iterum insidiatur eidem *705. 708
 Ionathas pont. perimetur *644
 Ionathas pontifex primus Massadam edifica-
 vit & nomen id imposuit †603
 Ionathas qui alias Ionadab, socius Ammonis
 449. solatur Davidem 151
 Ionathas Suma fil. Sterni viri sex cubitorum 478

Toppe à Cestij militibus capta, direpta & in-
censa † 147. *bis a Romanis funditus excisa*
 † 116. *eius situs descriptus* *ibidem*

Joramus Achabi filius in regnū paternū succe-
dit 190. *Moabitas expugnat* 191 *monitus ab*
Elisao cauet Syrorū insidias 194. *fame urgē-*
te Elisāū iubet interfici, cuius mādātū eū mox
pernitet 195. *liberatur ab obsidiōe Adadi* 199.
in oppugnatione Ramatha sagitta vulnera-
tur 605. *occiditur ab Ien, & cadaver eius in*
agrum Nabathi projectur 606

Joramus Iosaphati filius succedit in regnū pa-
ternū 191. *fratres & amicos paternos occidit*
 603. *deficiunt ab eo Idumai aliaq; gētes ali-*
quos ibid. cognoscit suum factum ab Elia &
moritur tractatur pro merito 604

Jordanis fontium origo 39

Jordanis fontes & cursus † 337

Iosabetha Ochozia soror germana quomodo
Iosium servavit 613

Iosadochus pontifex Babylonem vincit duci-
tur 670. *eximitur uticulis* 671

Iosaphatus à commentarijs Davidis 437

Iosaphates Asani filius in regnū paternū succe-
dit 163. *praesidia urbibus suis imponit, et col-*
lapsam religionē restituit 179. *quantos ha-*
buerit exercitus paratos *ibid.* *incorporatur ab*
Ien propheta pietatemq; ac iustitiā colit 134.

Ammanias & Moabitas circa sanguinem

vincit 137. cum Iramo bellum infert Moa-
bitis 134. moritur 193

Iosephus Antipatri filius † 41. oppugnatur ab
Antigono * 274. quomodo perierit * 284

Iosephus Salomes maritus Herodis mandatorum
proditor occiditur † 101

Iosephus Cabanus pontifex * 649. priuatur mu-
nere ibid.

Iosephus Caiaphas. quare Caiphas

Iosephus Canai uel Canyda pontificatus acqui-
rit * 611. eo priuatur * 634

Iosephi Dalai satum miserabile † 146

Iosephus Elleni filius * 460

Iosephus Goriōis fili⁹ belli dux cōtra Cestium † 136

Iosephus Herodis nepos occurrit Varro * 484

Iosephus Itaburij montis planiciē muro circū-
dedit † 349. interfectus Gamala † 351

Iosepho Matthia filio qua causa fuerit Antiq-
uitatū Iudaicarū & Belli Iudaici historia de-
scriptionis 11. ipsius genus, filij, institutio &
doctrina, profectio Romā * 661. Eius uita, per
ipsum conscripta * 661

Iosephus Matthia fili⁹ utriusq; Galilae rector
designat⁹ † 157. ei⁹ singularis industria † 158.

eius gesta cōtra Romanos † 180. aduentu Ve-
spasiani in Tiberiada cōfugit † 190. primati-

bus Hierosolymis ē Tiberiade de rationibus
belli scribit ibidē. Iotapatenis auxilio nemi-

† 191. eius machina excogitata contra arietis
ictus

- idius* †305. fortia facta †306. quomodo è ca-
 senis liberatus per Titū et Vespasianū †422.
 in deditiōe in puteo delitescit †316. eius socij
 ipsum persequuntur ibidē. ad Vespasianū du-
 citur †322. naticinatur Vespasiano imperium
 Romanū †314. feruē exanimatur †504 eius
 mater occisum credēs cruciat animo ibid. pro
 reliquijs ciuitatis frustra obsecrat †557
Iosephi filij Iacobi natiuitas 72. fratrib. cur exo-
 sus 81. uenditur in Aegyptū 82. sollicitatur ad
 stuprū à domina 86. 87. somnia explicat 90.
 è uinculis liberat 93. proficiscit Aegypto nomi-
 natur Psonēphanecus 95. fratres capit ibid.
 Et miris exagitat modis 98. cognoscendum se
 ipsis exhibet 107. patri aduentanti occurrit
 112. moritur Et ossa eius in Chananaā trans-
 feruntur 114
Iosephus quinque milium annorum historiam
 Græco sermone contexuit †626. dux ipse Ga-
 lilaorū à Romanis captus †634. solutus vin-
 culis cum Tito ad obsidionem Hierosolymo-
 rum profectus ibidem
Iosephus belli historiā primum Vespasiano Et
 Tito obtulit. ut sibi testes essent †635. Agrip-
 pa regi eam dedit ibidem. Antiquitatis li-
 bros ex sacris literis interpretatus est ibid.
Iosephus Simonis filius tōparchiam admini-
 strat †157
Iosephus Tobia filius quomodo Ptolemaum
 222 1 Energ

- Euergetem reconciliari iudeis* 619
Iosephus Zacharia filius praeficitur praesidio Hierosolymorum *118. vincitur à Gorgia *121
Iosias Amasis filius patri in regnum succedit, 632. moritur 636
Iosue. uide Iesus
Iothamus Ozia filius uir pius patri in regno succedit. Ammonit. usq; tributa pendere cogit & moritur 619. 632
Iothamus Zacharia regis filius patri in principatu succedit uir pius & iustus 619. Ammonit. tributarijs factis decedit. filio Achaze successore relicto 632
Iothanes Gedeonis filius parabolis ad Hebraeos loquitur contra Abimelechum 111
Iotapata situs descriptus †193
Iotapatenorū cōflictus acer cū Romanis †193. et seqq. calamitas miserabilis †305
Iotapateni Vespasiano produntur †309. demū expugnantur ibidem
Iris quid designet 31
Iromi cum Solomone amicitia & mutua eorū beneficentia 107. 111. quibus donis fuit remuneratus à Solomone 117
Isacus nascitur & circumciditur 13. ducitur sacrificandum 15. ducit uxore 61. nascuntur ei gemini 62. Abimelecho exosus reconciliatur & fodit puteos 63. fallitur ab uxore ibidem. moritur 72
Isaac

<i>Isacharis fors</i>	283
<i>Isboseth. nide Iebosthus</i>	
<i>Iseremosh locus</i>	199
<i>Ismael Abrahamæ filij natiuitas 48. Arabū au- tor est 54. ducit uxorem, gignit filios X 11. 54</i>	
<i>Ismael regij generis Iudæus Godoliam interfici- cit</i>	672
<i>Issa quid Hebrais</i>	18
<i>Issachari natiuitas 71. filij quatuor</i>	110
<i>Issomus fil. Achemai, unus fortium Davidis</i>	472
<i>Israel quid significet</i>	76
<i>Israelita inhumaniter tractantur ab Aegyptijs necantur, et grauibus laboribus atteruntur 116. quantus eorū ex Aegypto migratiū numerus 138. trāseūt mare rubrū 141. armis Aegyptio- rū se muniūt 144. obmurmurāt Moysi 147. co- turnicibus pascuntur mannaq; 149. ab Ama- lecitis praelio infestantur 151. collatio ad taber- naculi structuram 164. seditionibus agitan- tur & puniuntur 199. 201. negatur eis in- gressus in Chananaam</i>	203
<i>Israelita in scio Moysi. cum Chananeis pu- gnantes vincuntur 206. quæ eis triginta- octo annis in deserto obtulerint 217. Amo- reos extinguunt 224. à Madianitarum puel- lis seducuntur 231. 232. eos excindunt 236. Hierichuntem delent 274. item Amam 276. parantur Chananaam, & quisque in suam sortem mittitur 284. commo- uentur</i>	

uentur inter se propter aram in ^o ripa Iorda- nis extructam 286. quomodo se gesserint post Iosue mortē 290. omisso bello agricultura dās operā 292. eorū preliū cum Beniaminitis 296. Chusarishi Assyriorū regi subijciuntur octo annis 301. à Moabitis subiugātur. & à Iode libertati restituntur 302. iterū à Iabino op- primuntur 304. per Deborah redimuntur 306. ab Amalecitis & Medianitis septē annis miserē tractantur 306. restituntur libertati per Gedeonē 309. sub Abimelecho male ha- bētur 311. iam ab Ammanitis sed per Iaph- them liberātur 316. caduntur à Palestinis & fugātur 333. vindicantur in libertatem à Sa- muele 339. male tractati ab Ammanitis li- berātur à Saulo 350. cadunt à Palestinis 411 Israēlita quorū annis post Iesum nequicrine Chananaeos ex Hierosolymis cūcere 428. Re- liqua ipsorū gesta sub regibus cōprehendun- tur, Ezechiam regē restituere religionem co- nantem condemnant, & prophetas occidunt 637. transferuntur in Mediam, & Persidem & quo tempore id factum 639 Itaburius mons 283 Ithamari domus priuatur sacerdotio 499 Ithabal Tyrionum ac Sidoniorum rex 612 Iubal, & eius inuenta 23 Iudas Heberi filius quos liberos habuerit 39 Iucundus equitum praefectus tumultum Ce- sarea	

- saraca sedat* †206
Iudaea descriptio †179
Iudei quando primum coeperint appellari *33
Iudeis permittitur à Cyro redire Hierosolyma.
Et templum ibi adificare iterū *4. *impediuntur ab edificando* *6. *à Dario Hyſtaſpis filio liberi Et immunes facti inuāsur in urbis Et templi reſtauratione.* *Et quot eorū Hierosolyma reuerſi ſint* *16. *quādo templum abſoluerunt* *12. *duas tribus Hierosolyma redire nolentes. per Aſiā Et Europā degere, reliquas nerò decem ultra Euphratē eſſe* *16. *armati laborant* *34. *in ſummā calamitatē per Ammanē deueniunt* *35. *quomodo à Bagoſe tractati* *54. *quomodo ab Alexandro Magno* *59. *quomodo ſub Ptolemaeo Philadelpho* *70. *Et inde quomodo ab Aſia regibus aliſq; honorati* *82. *miſere ab Antiocho Epiphane tractati* *103. *ſub Demetrio* *128. *cum Romanis primum ſœdus incurrunt* *353. *in ſumma calamitate conſtituti poſt Iuda caſum* *136. *quando primum Romanis ſubditi* *223. *quibus honoribus Et beneficijs ab iſdem affecti* *246. 258. 162.
Iudaorum cum Samaritis conſentio propter templum. *148. 626.
Iudaorum ſecta quos *165. 498.
Iudaorum Cyrenenſium Et Aſiaticorū legatio ad Caſ. propter Græcorum moleſtiā *389.
Iudaor-

- Iudaorū cōstancia pro iudicis legibus* *505. 542
Iudaorum miseria sub Pilato *509. item alijs
 *550. sub Felici *643
Iudaorum & Gracorum apud Alexandria
seditio *541. 605
Iudai malè à Babylonjs tractati Seleuciam
migrant *561
Iudaorum & Philadelphensium dissidium
 *618. cum Syris *646
Iudaorū tumultus sub Cumanis et calamitas †194
Iudaorū & Syrorū seditio circa Casarea †201
Iudaorum sub Albino Hierosolymis seditio
 †203. alia sub Floro Casarea †204
Iudaorum contentio cum Romanis †129
Iudai contra Iudaos in Scythopoli †140
Iudaorum & Romanorum strages in scenope-
gij Hierosolyma †149
Iudaorū victoria insignis contra Cestlium †153
Iudaorum clades ab Idumeis facta †179
Iudaorum in Massada immane facinus †618
Iudaorum apud Alexandriam & Thebas
interitus †619
Iudaorum cur rara mentio in Græcis historijs.
 †626. eorum egressus ex Aegypto mille an-
 nis ante Iliacum bellum †643
Iudaorum leges optima †711. omnes po-
 puli eorum amuli itidem
Iudaorum integritatis testimonia ab Alexan-
dro, Ptolemais omnibus & senatu Romano.
 impera

imperatoribusq; maximis facta	† 692
Judan Amasia regis mater	622
Judas, Judai	37
Juda portio in terra Chananaea	289
Jude natiuitas 71. consilium de fratribus eade mi- eanda	84
Juda tribus gesta post Iesu mortem	290
Judam inter XII. fratres principatum obti- nuisse	492
Judas Asamonai filius quid contra Antio- chum utrunq; fecerit & quomodo religionē instituerit ac perierit	* 12. 13
Judas Chapsai, uir strenuus	* 163
Judas Eliasibi filius in pontificatum patri suc- cedit	* 4
Judas Essenus propheta	† 20.
Judas Ezecia latronis filius Archelai regnum affectat	* 480
Judas Gaulanites Galilaeus seditionem inter Iudeos concitat	* 496
Judas Macchabeus * 107. fratri in administra- tione succedit * 110. Apolloniū & Seronem praefectos superat & occidit ibidem. Gorgiā & Nicanorē uincit * 114. ibidem Lysia * 119. templū purgat & instaurat * 116. uicinos mo- lestos domat magnis fragibus * 117. Nicanorē cū suis copijs delet * 130. creatur ponti- fex, & foederatur Romanis * 133. cadit * 135	
Judas Sopherai sophista	† 147
Judas	

<i>Iudas nates</i>	*190
<i>Iudicum status quis</i>	353
<i>Iulia uxor Caf. Augusti</i>	*385
<i>Iulius Caesar Pompeium fugat, & bellum cum Ægyptijs gerit</i> *114. 135. <i>amicus & benefi- cus est in Indeos</i> *138. <i>parat expeditionē con- tra Scipionē & Catonē</i> *296. <i>occiditur</i> *252	
<i>Iulius Capella</i>	*666. 671
<i>Iupiter Olympius</i>	*164

L

<i>Labannus Baruchus filius 41. dolose cū Iacobo a- git 70. persequitur fugientem generum ibid.</i>	
<i>Labofardachus Niglasaris filius in paternum regnum succedit</i>	684
<i>Lacedæmoniorū amicitia cū Onia pōtifice</i> *100	
<i>Lacedæmoniū cum Iudais societatem & fœ- dus faciunt</i>	*165
<i>Lacedæmoniū quando & quemadmodum Ro- mani subditi</i>	†219.
<i>Lamechus, pater liberorum L X X V I I L</i>	23
<i>Latopolis</i>	178
<i>Latronum collunie, Hierosolymis</i> †360. <i>eorum facinora</i>	†362
<i>Latronum turba in Iudæa</i>	*643. 664
<i>L. Lentuli decretum pro Iudais</i>	*251
<i>Lepidus à Caligula occisus</i>	*565. 571
<i>Leprosi quatuor Syrorum castra urgente inc- dia inuadunt</i>	600
<i>Leprosorum conditio, & qndo alicubi sine in- preiis</i>	

<i>pretio</i>	193
<i>Leuces loci descriptio</i>	† 606
<i>Leuis nasinitas</i> 71. <i>ulciscitur sororis stuprum</i>	
77. <i>filij ipsius tres</i>	111
<i>Leuias traditur</i> † 360. <i>occiditur</i>	† 361
<i>Leuite uxor quam nefande à Gabaonitis tra-</i>	
<i>clata</i>	194
<i>Leuitarum numerus</i>	197
<i>Leuitis ac sacerdotibus ciuitates cum suo a-</i>	
<i>gro. & decima ascribuntur</i> 219. <i>earum ciui-</i>	
<i>tatum nomina</i>	284
<i>Leuitica tribus deo dicatur, cui tabernaculi cu-</i>	
<i>ra committitur</i>	191. 197
<i>Lex Moysis cur à poëtis aut prophanis histori-</i>	
<i>cis non tractata</i>	† 69. 81
<i>Legis & praeceptorum Dei pulcherrima ex-</i>	
<i>plicatio</i>	† 717. & seqq.
<i>Legis nomē apud Graecos olim nō fuisse</i>	† 708
<i>Leges Moysis ad mores pietatcmq; pertinen-</i>	
<i>tes</i>	243
<i>Lia & Rachelis amulatio</i>	71
<i>Libri duo et niginti apud Iudaeos chronici</i> † 613	
<i>Liberius Maximus iussu V. spsiani Iudaeis sti-</i>	
<i>pendium indixit</i>	† 595
<i>Libya dicitur Aethiopia</i>	38
<i>Libys, Libya</i>	37
<i>Longani cur primi homines</i>	31
<i>Longinus tribunus à Iudaeis occisus</i>	† 253
<i>Longini equitis Romani forte factum</i>	† 471
h h h	Loius

- Lotus adoptatur ab Abrahamo* 41. *captivus*
abducitur 45. *servatur de excidio Sodomita-*
rum 90. *filia cum patre coëunt* 91
Loti uxor in salis statuam versa 91
Lucilius Bassus legatus Herodis castellum
capit †589. *Macharunta quoque* ibid.
Lucius Annius Gerasam capit, & mille in-
venum interficit †406
Ludas, Ludi 39
Ludi Circenses *566
Luminum festivitas, & eius institutio *116
Lupus Alexandria rector ad Vespasianum scri-
bit de seditione Iudaorum †621. *templum*
Onie ablatis donarijs claudis ibidem
Zydda civitas à Cestio exusta †248
Zydi olim Ludi dicti 39
Zysanias Ptolemao Mennai patri successit in
regnum *263. *interficitur à Cleopatra* *307
Zysanias Parthos in Iudeos incitat †57
Zysia committit Antiochus Epiphanes filium
suum & bellum contra Iudeos *112
Zysias vincitur à Iuda Macchabeo *115. *occi-*
ditur à Demetrio *128
Zysimachus fratrem suum occidit, & Gazam
prodit *198
Zysimachus Hellespontum occupat morimò
Alexandro *63
Zysimachi portentosa de Iudeis mendacia con-
futata †678. & seq. 707. 723.
Maced

M

- Macedones transisse pedites mare Phamphy-*
lium 144
Macedones quando Romanis subditi †121
Macedones Aegyptios subiugarunt †705
Macchabai natu maximi & primi inier sepiē
fratres supplicia crudelissima & ipsius cum
insigni tolerantia sermones ubi historia
Macchabeorum fratrum †734. & seqq.
Machera dux Rom. legionum qualiter se ges-
serit apud Herodem *182. †72
Matthir, tertij ex fratribus Macchabai con-
stantia †738
Matheus quomodo captus à Romanis, & finis
eius descriptus 589
Matheo capta & depradata 436
Madianitarum filia Israelitas illicitans ad de-
linquendū 230. caduntur cū suis regibus 236
Madianita Hebraeos subigunt 306. ceduntur
maxima strage 310
Madiana ciuitas 226
Madus, Madai 35
Magnus campus regio, eiusq; descriptio †402
Magoges & Magoga populi 35
Magus Aegypti pseudo propheta triptica mul-
lia hominu seduxit †200. cū pauci fugit ibi.
Magi & latrones iterū Iudaeos afflixerunt †201
Malichus exactionum collector pro Cassio †502
monas res molitur & ueneno tollit Anti-
b. b. h. 2 *parum*

patrum ibidem. luit pœnas	† 53	
Malichi Arabum regis perfidia	* 271. † 63	
Malchus Arabia rex V. spasio in auxilium misit quinq; millia pediu, equites mille	† 282	
Malichus Iudaorum dux	† 28. Gabinio contra Alexandrum Iannaum * 228. Antipatrum ueneno tollit * 254. interficitur	* 256
Malihace uxor Herodis moritur	† 160	
Man uox interrogatiua	152	
Manachases uelis qualis	173	
Manahemus Essenus Herodem puerum scho las frequentantem salutat regem	* 355	
Manahemus Iuda Galilai filius Massadam inuadit	† 234. uelut rex Hierosolymam redit. Et princeps seditionis fit ibid. interficitur	† 235
Manahemus occiso Selelmo regnum sibi in dicat Et Thapsenses excindit, ac post à Phul lo pace redempta moritur	610	
Manasses Iosephi filius	95	
Manasses in numerum Iacobi filiorum ado ptatur	114. censetur loco Leni	197
Manassa pars dimidia Chananaea	282	
Manasses Ezecia filius regnum paternu asse quitur, intrusus, Et prophetarum occisor captus à Babyloniorum rege tandem in prin cipatum restituitur, Et pietati studet priori bus mutatis moribus	649. 650. moritur reli cto successore regni filio	651
Manasses Ioannis pont. filius ducit uxorem Sa naballitis filiam Hicaso uocitatem	* 56	

<i>Manasses</i> fit pontifex	*28
<i>Manassés</i> trans Iordanem missus, ut coparchiam administraret	†157
<i>Mandra</i> , locus	675
<i>Mane</i> , qua diei pars	16
<i>Manethon</i> Aegyptius historicus	†69. eius historia compendium ibid.
<i>Manethon</i> antiquitatem Iudeorum confirmat	†644. Aegyptiacam historiam se ex sacris literis interpretaturum professus
	†669. eius historia emendata ibidem
<i>Manethonis mendacia confutata</i>	†669. 683
<i>Manna</i> qualis cibus	151
<i>Manna</i> quando defecit	271
<i>Manneus</i> Lazari ad Titum profugit	†507
<i>Manoches</i> Zelotypus Sampsonis pater angelum excipit	319
<i>Mar</i> locus cur sit vocatus	145
<i>Mara</i> quid significet	328
<i>M. Agrippa</i> , vide <i>Agrippa</i>	
<i>M. Antonius</i> , quare <i>Antonius</i>	
<i>M. Anton. Iulianus</i> procurator Iudae	†540
<i>Mardocheus</i> dux Iudeorum Babylone deducendorum Hierosolyma	*16. 24
<i>Mardocheus</i> <i>Esther</i> patruus	*17. regi infidias prodit
	*39. Iudeorum calamitatem <i>Esther</i> indicat ibidem. afficitur summo honore
	*47. Amanis potestatem bona accipit
<i>Mare</i> navi templi cur sic dictum	512. & quomodo
	h b h 3 fuerit

<i>facit capax eiusq; usus</i>	517
<i>Mareone Gracis Samaria</i>	562
<i>Maresa urbs</i>	558
<i>Maria Eleazari filia facinus horrendum com- dentis filium</i>	† 537
<i>Mariamne Agrippa filia</i>	* 518
<i>Mariame Alexandri Aristobuli et Alexādra fi- lia. uxor Herodis * 195. occidit à marito * 330</i>	
<i>Mariamne Alexandri filia, uxor Herodis Antipatri † 55. eius insolentia in maritum † 99. occiditur</i>	† 102
<i>Mariamne ab Archelao marito transiit in chorum Demetrii Alexandrini</i>	* 641
<i>Mariame Moysis soror 110. moritur</i>	220
<i>Mariamnes turris descriptio</i>	† 451
<i>Marisa ciuitas deuastatur</i>	† 61
<i>Marsus Syria proficetur * 610. desert Agrip- pam Claudio Casari * 611. excipitur ab A- grippa, cui fit exosus</i>	* 614
<i>Marsyas Agrippa libertus Tiberij mortem patrono suo nuntiatur</i>	* 536
<i>Masullus praeses Iudae constituitur</i>	* 537
<i>Massabazanes quid</i>	* 574
<i>Massada castelli descriptio</i>	† 451
<i>Massada castelli situs descriptio</i>	† 602
<i>Massphatis ciuitas. & quid significet</i>	340
<i>Matathias Asmonai filius occidit Bacchi- dem, & duces expellit Iudae ac moritur</i>	† 11
<i>Mathanes Balis sacerdos trucidatur</i>	619
<i>Matthias</i>	

<i>Matthias Anani</i> fit pontifex *610. privatur sacerdotio	*614
<i>Matthias Aspalomi</i> , vir strenuus	*163
<i>Matthias Ioannis</i> filius sacra prophanare re- luit veramq; religionem fortiter inquitur	*107.
instructis filiis moritur	*110
<i>Matthias Margaloti</i> seditionem mouet	*417.
exuriunt vinum	*460
<i>Matthias Margali</i> , sophista	*147
<i>Matthias Theophili</i> constituitur pōtifex	*444.
privatur eo munere	*460
<i>Matthia Bocchi</i> mors crudelissima	*502
<i>Maxilla</i> , locus	323
<i>Mazaca</i> ciuitas	35
<i>Medabenses Amara</i> i Ioannē Gaddim inter- ficiunt *	132. expugnantur ab Hyrcano
	†180
<i>Medimnus</i> Atricus & Siculus	204
<i>Medi</i> populus	38
<i>Megasthenes</i> historicus	†651
<i>Mela</i> legatus Archelai ad Herodem	417
<i>Melcha Aran</i> i filia	40
<i>Melcha Sauli</i> filia datur nuptum <i>Dauidi</i> ma- rito, periclitanti succurrit 379. datur alij nu- ptum 399. ridet maritum	432
<i>Melchisedecus</i> rex <i>Solyma</i> <i>Abrahamum</i> con- uiuio excipit	46
<i>Melijs</i> imposuit <i>Pseudalexander</i>	†170
<i>Memnnonis</i> sepulcri descriptio	†187
<i>Memphibolus</i> , <i>Jonatha</i> filius humanissime i	

<i>Dauidē habitus</i> 438. <i>de latine Dauidi occurrat</i>	
<i>uictori</i>	471
<i>Memphitarum deditio</i>	† 44
<i>Menander Ephesus singulorum regum actus</i>	
<i>apud Græcos & Barbaros conscripsit</i>	† 648
<i>Menda ciuitas</i>	656
<i>Menedemus philosophus</i>	* 79
<i>Menelaus, qui alias Onias, Simonis filius pro-</i>	
<i>ppter amissum pontificatum deficiit a patris le-</i>	
<i>gibus, * 101. abducitur captiuus & occiditur</i>	
<i>* 117. uide Onias</i>	
<i>Mensa tabernaculi</i>	171
<i>Mensa a Ptolymæo Philadelpho Iudæis donata</i>	
<i>descriptio</i>	* 74
<i>Mensis anni primus Moysi quis & cur</i>	16
<i>Mensuras quis excogitatis</i>	21
<i>Meroë unde dicta</i>	124
<i>Misus, Misaneis</i>	39
<i>Mischus, Mischini</i>	38
<i>Mesre, Mesrai</i>	36. 37
<i>Mesrai filij qb³ populis nomina imposuerūt ibi.</i>	
<i>Messala iherosolymitanus patrocinator Herodi</i>	* 262
<i>Messalina à marito Claudio Casare ob zeloty-</i>	
<i>piam trucidata</i>	* 641
<i>Mithir, tunica pontificalis</i>	174
<i>Mucilius Romanorum præfectus legatos misit</i>	
<i>ad Eleazarum</i>	ibidem
<i>Micheas propheta</i>	578. 581. 582. 659
<i>Michole uxor Dauidis. uide Michæ</i>	
<i>Mina</i>	

<i>Mina</i> quantum pendeat apud <i>Iudeos</i>	*231
<i>Mineus Aegypti rex, Memphis conditor</i>	529
<i>M. Minucianus</i>	*578.600
<i>Misael</i> appellatur <i>Mesaches</i>	677
<i>Misas Moabitarum rex</i> propter negatū <i>Ioram</i> tributum quò necessitatis perveniret	190
<i>Misenum oppidum</i>	*563
<i>Mithridates ararj Cyri praeceps</i>	*5
<i>Mithridates occisus</i>	*211
<i>Mithridates Pergamenus Pelusium expugnat</i> & <i>Aegyptios vincit</i> *215. eius gesta	†43
<i>Mithridates quomodo ab Antiocho tractatus,</i> quomodo ab uxore. deq; eius victoria	*552.559
<i>Mnaseas Graecus historicus</i>	†663
<i>Moabita</i> penitus fracti à <i>Dauid</i>	435
<i>Moabita</i> & <i>Ammanita</i> socj, mutuo sese inte- rimunt 587. iterum sternuntur et praedantur	593
<i>Moabius, Moabita</i>	51
<i>Molonis mendacia de Iudaeis</i>	†683
<i>Monobazus Bazeos Adiabenorū rex</i> quò in- daismū sit amplexus *621. eius regnum	†463
<i>Monobazus Monobazi filius</i> prorex constitui- tur *623. rex fit	633
<i>Mons Samaron, locus</i>	954
<i>Montem in alium locum devolutum</i>	629
<i>Mortem praeter Dei voluntatem non venire</i>	266
<i>Moyseis nativitas</i> 117. quomodo servatus 119. cur sic vocatur ibidem. adoptatur à regina ibid.	
<i>Moyseis diadema regij pedibus calcas</i> 121. pra- ficis	h h h 9

fitur exercitui Aegyptiorū & Aethioparū
 bello vincit 122. ducit Tharbin uxorem 125. fu-
 git Aegyptios 126. Raguclis filiabus opitula-
 tur contra pastores ex quibus unā ducit ux-
 rem 126. conspicatur rubū ardenti in Sina ibi
 confirmatur ei liberatio Israelitarum 128. edie
 miracula, nomen Dei cognoscit, redit in Ae-
 gyptum 130. edic prodigia apud Pharaonem
 132. educit Israelitas ex Aegypto, & quātus
 eorum numerus 139. traducit eos per mare ru-
 brum incolumes 142. aquā amaram facit po-
 tabilem 146. coturnices & manna impetrat à
 Deo 151. ex petra aquam elicit 151. cū Amale-
 citis pugnat 155. decem praeceptorum tabulas
 à Deo acceptas populo exhibet 161. quadra-
 ginta diebus in Sina detinetur 163. Aaroni
 fratri sacerdotium confert 179. dedicatio tēplo
 victimas offert 182. in tabernaculo Deum con-
 sulit 184. tribum Leviticam Deo dedicat 192.
 censet omnes tribus praeter Leviticam, & or-
 dinat profectiōi belloq; necessaria 197. Cora
 factionem compescit 209. Sehonem & Ogem
 reges delet 222. Madianitas cum suis regibus
 cedit 235. Iesum sibi designat successorem 238.
 moriturus quid suis prädixerit 239. quas leges
 praescripserit 243. exhortatur Iesum ut in Cha-
 nanaos exercitum ducat 265. nube circunda-
 tus disparuit 267. lugetur triginta diebus à
 populo ibidem

<i>Moyſes fabuloſe dicitur fuiſſe leproſus</i>	299
<i>Moſeos quinq; librorum ſcopus</i>	† 633
<i>Moſes apud Manethonem prius Oſarſiphus ſacerdos Oſireos dei Heliopolitani dictus</i>	† 669
<i>Moſes Aegyptijs uir diuin⁹ habitus</i>	† 674. eius
<i>tempora quibus uixit deſcripta ibid. eius uir-</i>	
<i>tus & geſta</i>	† 703. 709. & ſeqq.
<i>Moſollani Iudaei mobile factum</i>	† 660
<i>Muchauſe ſere ſenſentiam contra Vaſten regi-</i>	
<i>nam</i>	* 37
<i>Mulierum potentia</i>	* 12
<i>Mundi & uniuerſorum creatio</i>	26
<i>Mundum providentia Dei regi</i>	695
<i>Mundus quomodo Paulinam conſtupravit</i>	* 108
<i>Muſicorum inſtrumentorum Dauidis regio</i>	
<i>deſcriptio</i>	478

N

<i>Naamix uxor Abimelechi Bethlemua. et quid</i>	
<i>ſignificet 327. quomodo Ruſhem inſtitueris</i>	528
<i>Naafes Ammanitarum rex Hebraos crudeli-</i>	
<i>ter tractans à Saulo occiditur</i>	350
<i>Naafes iunior Ammonitarum rex iniuria af-</i>	
<i>ficis Dauidis legatos</i>	439
<i>Nabatores, Nabataea regio</i>	34
<i>Nabalus naſors & malus conuiciatur Dauidi</i>	
<i>396. quid ſignificet 397. moritur</i>	ibidem
<i>Nabla, inſtrumentum muſicum</i>	478
<i>Nabrodes, qualis uir</i>	32. 37
<i>Nabuchodonoforus rex Babylonis bello inſeſſet</i>	

- Necham* Aegypti regē & Israhel. Israhel occidit
 & Hierosolymitanorū præstantissimos Baby-
 lonem abducit 660. quomodo captū Sedeciam
 traheret 668. Hierosolyma penitus excinden-
 da & templum spoliandum, populumq; Ba-
 bylonem traducendum curat 670. Cælen Sy-
 riam ac Aegyptum perdomat 676. somnium,
 cuius erat oblitus, nuntio sibi indicari & expli-
 cari, quod facit Daniel 679. moritur 683. po-
 sterorum eius finis. 689
Nabutus propter negatum regi fundum lapi-
 dibus obruitur 671
Nabuzardan mittitur Hierosolyma ad tem-
 plum spoliandum 669
Nacebus Arabum dux casus 411
Nachores Serugi filius 39. quot habuerit libe-
 ros 41
Nadab Hieroboamī filius accipit regnum pa-
 ternum cum paterna malitia, occiditurq;
 cum omni familia 557
Nais à Caine condita 22
Nais nicus 67
Narbatha regionis situs 107
Narbatene toparchia à Cestij equitibus nastata
 147
Nasamones quomodo Romani subiugarint 114
Nathan propheta 433. mittitur ad Davidem
 increpandum 445. indicat quomodo Ado-
 nias sibi regnum usurparet 487
Nas

<i>Naumi propheta de excidio Ninivitarum</i>	631
<i>Nazarai, deo denoti</i>	219
<i>Neceſſitate in bello nil pugnacius</i>	† 292
<i>Neceſſitate laborantes ſublenare, homini decen- tiſſimum & deo gratiſſimum</i>	406
<i>Nechias qui & Pharaon Saran rapuit</i>	† 481
<i>Nechoſ Aegypti rex contra Babylonioſ pro- ficiſcens impeditur à Iſſia, quem occidit</i>	657.
<i>captivum abducit Ioazum filium eius</i>	658
<i>Nechoſ bello petit Nabuchodonoforus</i>	658.
<i>vincit</i>	658
<i>Nehemiaſ quātū inveniſt Indaoſ apud Xerxē</i>	31
<i>Neerda urbs</i>	* 550
<i>Nemrod, vide Nabrodeſ</i>	
<i>Nephani ſingulare certamen cum fortiſſimo Palaeſtinoſum</i>	477
<i>Nephthalimi natiuitaſ 71. filiuſ eiua</i>	111
<i>Nephthalitarum ſorſ</i>	283
<i>Neroniſ geſta & precipuè contra Indaoſ</i>	† 198
<i>Neroniſ imperium quādiu duraverit</i>	† 406
<i>Nero contemptor nationiſ Iudaorum</i>	† 565
<i>Nero indignatur ob reſ minus proſperè geſtaſ in Iudea</i>	† 272.
<i>Veſpaſianum ad regendoſ exer- cituſ in Syriam miſſe</i>	ibid.
<i>Nero, quare Tiberiuſ & Domitiuſ</i>	
<i>Neroniuſ dicitur Caſarea Philippi</i>	* 651
<i>Nerire & Philippi fratruſ fortia facta</i>	† 103
<i>Nicanor perfiduſ contra Iudam Maſchabaeum pugnāſ, cū ſuo exercitu niſlo exſtinguitur</i>	* 111
	<i>Nic</i>

<i>Nicanor amicus Tiri sagitta vulneratur</i>	† 461
<i>Nicaule regina Aegypti</i>	330
<i>Nicolaus Damascenus Iudaorum patronus</i>	* 83
<i>Nicolai Damasceni legatio noīe Herodis ad Ca sarē</i>	* 419. sententia de duobus eius filijs dāna tis * 414. actio contra Antipatrum Herodis filiū * 448. patrocinauit Archelao * 474. 487
<i>Nicola^s Damascen^s rerū Iudaicarū scriptor</i>	† 698
<i>Nicolai rhetoris oratio pro Iudais Ionicis</i>	* 368.
<i>Iudeos corā Caf. arguit et reges purgat</i>	† 169
<i>Niger Idumae rector in Salis oppidū Idumae confugit</i>	† 175. iterū fugit ibi. quō. occisus † 390
<i>Niger Peraia, Silas Babylonius & Ioannes Essenus, duces Iudaorū contra Romanos</i>	† 173
<i>Niglifar Abolamoradachi filius regnum pa ternum accipit</i>	616
<i>Nilus fluvius</i>	19
<i>Nilus usq; ad Elephantinem navigabilis</i>	† 441
<i>Ninum quis considerit</i>	59
<i>Ninus regia Assyriorum</i>	646
<i>Nisibis regio</i>	* 619
<i>Nisibis urbs</i>	* 551
<i>Noba oppidum sacerdotum</i>	384. excinditur cum univrsis habitatoribus 388
<i>Noe vel Noohus vir pius sceleratorū commercia fugit</i>	21
<i>Noe quomodo arcam construxerit & ē diluvio se servatus & eius filij quales 31. 33. nini usus reperor inebriatur.</i>	38
<i>Noth</i>	

<i>Norbani interitus</i>	*582
<i>Numidius Quadratus Syria procurator</i>	*638.
<i>Et eius gesta</i>	†197
<i>Nymphidius homo nequissimus</i>	†406
O	
<i>Obadamas arcem hospitatur</i>	432
<i>Obedes filius Bozi Et Ruthes</i>	229
<i>Obedias, iumentorum Achabj curator, uir pius, prophetas liberat 566. 594. quomodo uxor eius nuda per Elisaum sit a debito- rum molestijs liberata</i>	594
<i>Obelas propheta captiuos Beniaminas Et Lu- daos liberat</i>	633
<i>Obedas seu Obodas Arabum rex *399. 409. su- perat Alexandrum Hyrcani</i>	†123
<i>Ochobatus militum Ionatha dux</i>	579
<i>Ochozias Achabi filius regnum paternum ac- cipit 584. ex casu moritur</i>	588
<i>Ochozias Ioramj filius paternum regnum re- cipit 605. sagitta ictus ab Ien perit 608. cogna- ti ipsius inuicem occiduntur</i>	ibidem
<i>Oetania Claudij Caf. filia</i>	*642
<i>Oetaninus Claudij Caf. filius</i>	ibid.
<i>Ofilus Phasaelum monuit de infidijs cauendis Et iuuat eum</i>	*166
<i>Oges rex excinditur 224. quantus uir fuerit, Et quanta eius ditio</i>	ibidem
<i>Olda prophetiſſa nauicinat Iofia regi</i>	653
<i>Olineci mons</i>	*645
<i>Oluus uicus</i>	†410

- Olympius Iupiter* *564
Onias & Dosithemus Iudaei duces liberaverunt
Alexandriam †689
Onias Iaddi filius patri in pontificatum succe-
dit *62
Onias Onia fili? templū in Aegypto edificat *146
Onias Onia filius pontifex quanta mala fecerit
Hierosolymis propter Tobia filios civitate eie-
ctos †10
Onia, filij Simonis amicitia cum Ario Laco-
num rege *100
Onias Simonis pōtifex à Ptolemao rege Aegypti
impetrat locū cōdendo magnifico templo †621
Onia pro Cleopatra regina bellum suscipiens
gesta †690
Onias, vir iustus qui pluviam precibus impetra-
rat lapidibus obruitur *216
Onia regio *236
Onij civitatis Aegypti origo †621
Ophnes scelestus filius Elis 310
Ophres Abrahami filius occupat Libyam 38
Opobalsamum ubi & quomodo proveniat *222
Oribus rex occisus 310
Orientis totius nobilitatem precipuam in Italia
servire †124
Oseas rex Israelis constituitur, vir impius 639. nū
mus capitur ab Assyrijs et transferretur cū uniusverso
regno Israelitarū in Media & Persidem 639
Otho imperator declaratus militis suus contra
Vit

*V*ellij exercitum duxit †407. semet occidit
†413.

*Q*uius Armenia dominus 39

*O*ze attingens arcem exanimatur 431

*O*ze percussio locus 432

*O*zias Amasia fili⁹ regnū Iude patre morituro ca-
pit 625. 627. natura bon⁹ et gnan⁹ multis de-
nuntiis gentibus urbem restaurat 628. deficientē à
pietate lepra percussus moritur ibidem

P

*P*acorus rex Media *630. cōingē et concubi-
nas captas ab Alunis cētū talentis redemit †599

*P*acorus Parthorū rex cōtra Iudaeos pergit †57

*P*acorus Pacori regis pincerna explorat Iudaeā
†57. infidiat Phasaēlo *265. †57. et Herodi

†60. rex Syriā occupat *264. occiditur *282

*P*asina Claudij Caesaris uxor *642

*P*alestina finis, et eius gentis odiū in Hebraeos 139

*P*alestinos Sampson uexat 323

*P*alestinorū cōtra Hebraeos expeditio et victoria
332. arcā ē suis finibus remittūt Hebraeis. 335

*P*alestini cū Iudaeis praeliātes nūc vincūt nūc uin-
cuntur 332. 340. iterū bellū eis inferūt 370. ca-
dunt 374. denno redintegrat bellū, sed infelici
ser 378. Cillanorū agrū innadūt 391. Sauli di-
visionē innadūt 393. eū cū filijs occidunt 412

*P*alestinis: David superat 430. 434. penitus
subigit 435

*P*almira urbs 529

iii Panes

<i>Panes propositionis</i>	171. 192
<i>Panium, locus</i>	* 351. † 92
<i>Panij pulchritudo naturalis Agrippa diuini</i>	
<i>accurata</i>	† 332
<i>Paphlagones populus</i>	35
<i>Papinius tribunus</i>	* 768
<i>Pappus Antigoni dux quid contra Herodem</i>	
<i>gesserit</i>	* 185. † 76. occiditur † 72
<i>Paradisi descriptio</i>	12
<i>Parthi Antigoni reduci in regnū, Hyrcanūq;</i>	
<i>cū Phasaëlo captiuos abducunt</i>	* 164. Hieroso
<i>lyma diripiunt</i>	* 169. profligantur * 282
<i>Parthorum mutabilitas</i>	* 503
<i>Parthi Armeniam bello amittunt</i>	* 513
<i>Pascha institutio & celebratio</i>	138. 190. 192.
	* 469. 500. 615
<i>Pasini castrum</i>	39
<i>Paulina quomodo à mundo constuprata</i>	* 508
<i>Paulinus Lupo in administrati ne Alexandria</i>	
<i>succedit</i>	† 613. iēplum Onie penitus sp. liat,
<i>& inaccessum facit</i>	ibidem
<i>Pausanias Cerasia filius Philippi Macedonis</i>	
<i>interfecto</i>	* 55
<i>Pecuniam notinam ubi deposuerint Iudai</i>	* 551
<i>Pedanius legatus</i>	† 122
<i>Pedani equitis forte factum</i>	† 529
<i>Pelusium urbs</i>	* 363. † 422
<i>Pelusium capitur</i>	* 225. 43
<i>Penecoste unde dicta</i>	† 60
	<i>Pe-aa</i>

<i>Persae regionis descriptio</i>	† 278
<i>Persa populus</i>	39
<i>Persarum mos in bibendo</i>	* 36
<i>Persarum lex de uxoribus</i>	ibidem
<i>Persarum contra Gracos expeditio</i>	† 618. con
<i>tra Aegyptios</i>	† 704
<i>Persae in Asia regnauerunt</i>	† 617
<i>Petephres liberaliter tractat Iosephum</i>	86
<i>Petra, quae olim Arce, ciuitas</i>	221
<i>Petra qua Receme</i>	296
<i>Petronius Aegypti praefectus Herodem inuasit famis tempore</i>	* 343
<i>Petronius praefes Syria constituitur</i>	* 541. gratifi
<i>catur Iudaeis cum suo periculo</i>	* 544. 549
<i>Petronij epistola ad Doritae pro Iudaeis</i>	* 108
<i>Phaceias Manaem filius, patri in regnum crudelitatem succedit, trucidatur</i>	630
<i>Phaceias Romelia fil. uir impius, regnum Israel- itarum occupat 631. Achazym oppugnat</i>	632
<i>Phalec quid significet</i>	39
<i>Phalegus Heberi filius</i>	ibid.
<i>Phanasus Samuelis filius è rure abstractus ad pontificatum</i>	† 362
<i>Phanuel locus cur sic dictus</i>	76
<i>Pharaones cur Aegyptiorum reges dicantur. Et quando sic appellari desierunt</i>	530
<i>Pharaothes Aegypti rex Abrahami coniu- gem concupiscit</i>	43
<i>Pharaothis duritas et malitia in Hebraeos 119. di- miss</i>	miss

missos insequitur. 139. cū omni exercitu delet ⁹	148
Phara filij duo	111
Phari insula descriptio	† 421
Phariseorum secta * 165. autoritas	* 186
Phariseorum secta qualis	* 437
Pharisei	* 497. † 174
Phariseorum existimatio † 17. & quomodo se gesserint regnante Alexandra	ibid.
Pharnaces fil. Mithridatē rōi regē occidit *	111
Phasaelus Antipatri fili ⁹ † 41. praeficitur militi bus † 46. superat Felicē † 54. accusat à Iudeis † 55. circumuenitur à Pacoro † 59. occidit sese † 60. eius progenies * 513. Galilaea praeficitur * 241. Felicē se innadentē uincit * 257. capti- uus abducitur à Parthis 267. sese occidit * 272	
Phasaelus ciuitas	† 95
Phasaelus, turris et oppidū * 386. 478. † 95. 451	
Pharora Antipatri filio cōmittitur cura cōmea- sue * 179. donatur ei caput Pappi praefectum 287. Herodis filiā unam rēspuit uxorem du- cere * 395. alteram eius ducit	ibidem
Pheroras Antipatri filius moritur, & uxor eius accusatur neficiij	* 440. 441
Philadelphensium cum Iudeis dissidiū	* 612
Philippus Ptolemai Minnai filius	* 43
Philippus Amynia filius casus	* 577
Philippus Antiochi Grypi fili ⁹ Syria parei im- peras Antiochū Cyzicenu superat 199. cū fra- tre Demetrio pugnans totius Syria dominus constituitur	* 203

- Philippus Herodis filius constituitur tetrarcha*
 *464. succurrit fratri Archelao *485. por-
 tionē regni paterni consequitur 488. calūnia-
 tur à fratre Anipatro T₁₃₆
- Philippo Herodis filio qua regiones cesserint*
 T₁₆₉. Caesaream ad Iordanis fontes & Julia-
 dem condidit T₁₈₃
- Philippus Herodis frater moritur & quam ho-
 nestus fuerit uir* *514
- Philippus Iacini filius Agrippa copiarū pra-
 fectus* *438
- Philippus Iacini filius Agrippa praefectus*
 *668. quomodo in periculo seruatus, eiusq;
 gesta *671. 689
- Philippi Macedoniae interitus* *58
- Philippo uni amicorū committit Antiochus
 Euphanes regnum & filij iurclam* *122. re-
 gnū affectans afficitur supplicio *127
- Philistinus, Philistini* 37
- Philo Iudaorū legatus à Calicula repulsus* *541
- Philon historicus* T₆₆₃
- Philosophia tria genera apud Iudeos* T₁₇₄
- Philosophi apud Indos Calani, apud Syros In-
 dei dicuntur* T₆₁₆
- Philosophorū de Deo discordes sententia* T₇₁₃
- Philostatus historicus* T₆₅₁
- Phinees Zambriam occidit, & exercitui con-
 tra Medianitas praeficitur* 234
- Phinees domus sacerdotio donatur* 499

- Phinees filius Elis pontificis malus* 330
Phinees legatur ad Rubelitas & Gadditas
cum reliqua dimidia tribu 287. succedit pa-
tri in pontificatum 290
Phison fluvius. & quid significet 28
Phœb⁹ Agrippa legat⁹ a Iudeis intercep⁹ † 130
Phœnicū antiquissimæ rerū memorabiliū traditio † 618. testimonium de Iudeis † 638. 645
Phœnicum historia † 651. 654
Phraates Pharisiorum rex humaniter tractat
Hyrcanum * 294. a suo filio occisus * 302
Phraates Phraatus filius parentem occidit &
matri miscetur, exul perit ibidem
Phryges populus 33
Phutes, Phuti 27
Phiscen Ptolemai Epiphanis filius * 102
Pilatus a Tiberio in Iudeam missus † 182. Ca-
saris imagines Hierosolyma intulit ibid. Hie-
rosolyma statuas iterum auferit † 184
Piso legatus Pompeij * 223
Pistus nobilis, defectiois à Romanis auctor * 666
Pithola⁹ Hierosolymorū praefect⁹ * 229. trans-
git ad Aristobulū * 229. occidit a Cassio * 239
Placidi & Iosephi uelitationes circa Ptole-
maida * 695. 715
Placidus tribunus in exercitu Vespasiani * 230.
eius gesta * 287. 349. 398
Plutanc, nicus Sydoniorum † 122
Plato ueritatē de deo proferre timuit † 711. 721.
Mosen

Mosen institutus	† 717
Plintines sitas	† 421
Plistorum apud Dacos secta	* 499
Polemon, Pami regulus	* 614
Polemon circumcisionem admittit, & Bernice ducit uxorem	* 41
Policianus tribunus cur a Cestio Hierosolymam missus	† 215. eius oratio & gesta ib. d.
Pollio Pharisaeus Herodi amicus	* 192. 154
Polybius Megalopolitanus historicus	† 696
Pompeius qualibus muneribus honoratus & que gesserit	* 118. 112. 116
Pompeius Magnus Hyrcani & Aristobuli cau- sam cognoscit	† 1. Hierosolyma capite † 35
Q. Pompeius COS.	* 602
Pontificis connubium & puritas	195
Pontificis ornatus qualis	174
Pontificum iniquitas	* 650. origo, et qui ad ea di- gnitate admittantur, quosque fuerint ab Aaron usque ad finem belli Iudaorum cum Romanis
Pontificatus quando primum ad plebeios tras- latus	* 654 * 126
Pontificia stola custodia apud quos fuerit	* 512
Pompeius Pilatus Indae praesides, Iudeos afficit consumelis	* 303. accusatur a Iudaeis & re- dis Romanis
Popedius	* 510 * 367
Popaea Neronis uxor	* 649. 664
Porcius Festus Indae procurator, & quae sub	

- eo sint gesta *647. quare Festus
 Pratorij in castris Rom. descriptio *229
 Priscus sexta legionis dux à Iudæis occisus †293
 Procymatium unde dictum, & quomodo ex-
 tructum *348
 Procymia †94
 Prodigia excidium Hierosolymæ præcedentia
 †147
 Protagoras ab Atheniensibus aix mortem ef-
 fugit †728
 Providentia dei mundū & omnia regi 694. *79
 Pseudalexandri gesta *489. quomodo depre-
 hensus ab Augusto & remex factus *491.
 uide etiam Alexander falsus
 Pseudopropheta Hieroboami seductor 547. 548
 Ptolemaus Energetes Philopatoris filius quo-
 modo ab Onia irritatus *39. & iterum re-
 conciliatus ei per Iosephum ibidem
 Ptolemai Energetis gesta post captam totam
 Syriam †639
 Ptolemaus Galilææ ab Herode præfectus inter-
 ficitur *281. †72
 Ptolemaus Herodis procurator *394
 Ptolemaus Lagi Soter dictus Alexandro mor-
 tuo Aegyptū occupat ei Hierosolymā *63. tra-
 ducit Iudæos in Aegyptū *64. eius pugna
 cum Demetrio circa Gazā †657. irruptio in
 Hierosolymā die sabbati †661. liberalitas &
 beneuolentia erga Iudæos *688
 Ptol-

Ptolemaus Lathurus *124. dissidēs cum matre
regno priuatur *125. 193. obsidet *Ptolemai-*
dem *194. *Asiochim* oppidum capit, *Ale-*
xandrumq; *Iannaeum* vincit, & quāta eius
sauiſſia *115

Ptolemaus Menneus quomodo se à supplicio
apud *Pompeium* redemerit *219

Ptolemaus Menneus *Damascum* bello uexas
*239. *Aristobuli* coniugem & liberos quo-
modo tractari *235. moritur *263

Ptolemaus Minnai filius †18

Ptolemaus Philadelphus 1. *Iudaos* in *Aegypto*
seruientes liberos dimittit, & legem *Mosis*
in linguā *Graecam* magnis muneribus trans-
ferendam curauit *65. & seqq.

Ptolemaus Philometor *Ptolemai* *Epiphanis*
*101. duobus diademasibus coronatur simul
vincitq; *Alexandrum* & moritur *155. 176

Ptolemaus Philopator *84. moritur *102

Ptolemai *Physconis* immanis crudelitas & in-
iustitia †690. poenitencia ibidem

Ptolemaus *Simonis* *Asamonai* gener socerū oc-
cidit & alia scelera cōmittit *176. †15. quo-
modo oppugnantem *Elycanum* eluserit, cu-
ius matrem & fratres interfecit *177.

Ptolemai dicti *Aegypti* reges 530

Ptolemais bis expugnata *194. 196

Ptolemaidis filius descriptus †187

Ptolemaidenses à *Iuda* *Macchabaeo* uicti *110

<i>Puerperarum purgationis tempus</i>	195
<i>Purgatio post coitum cum uxore</i>	ibidem
<i>Purificationis leges</i>	192
<i>Puteoli urbs</i>	* 363
<i>Putei bituminis</i>	45

Putiphares. uide Petephres

*Pythagoras Samiæ emulatus Iudeorum scri-
pta 651. multas Iudeorum leges transtulit
in suam philosophiam* ibidem

*Pythagora & aliorum stoicorū de diuina na-
tura sententia* 711

Pythium templum edificatur * 387

Q

Quadrige solis sublata per Iosiam 655

Quercus Mambre 49

Quercus Ogi 47

Quinquagesimi anni remissio 196

Quintilia fortuudo * 568

*Quintilius Varius Syria præfectus cognoscit can-
sam Antipatri * 446. seditiosos Iudeos ex-
pugnat* * 481. 484

*Quirinus ab Augusto mittitur ad censendam
Iudeam & Syriam* * 475. 479

R

Rabatha ciuitas 225

Rabatha capta diripitur 448

*Rachabe speculatores Hebraeorū inuēti à ni Cha-
nanaorum & securitatem ab hostibus impe-
trati 269. incolumitatem promissam recipiunt*

& mun

Et munificè donatur 273

Rachelis pulchritudo 69. amulatio erga sororē

71. mariti cōplexū sorori uēdit, furatur idola

patri 72. eius astutia 74. mors ex patriu 78

Ragau Heberi filius 39

Raguel, qui Et Iecheglaus, sacerdos, filiā suam

Moyſi adoptato tradit uxore 127. Moyſi ob

niſtoriam gratulatur, Et consiliū dat ei di

tribuendorum officiorum 157

Ramatha ciuitas 330

Rapsais senacheribi copiarū prefecti insolētia

641. ipse cum exercitu diuinitus deletus 645

Rases Damascenorum rex Achacem bello pe

tit 612. quem mox Syrorum rex impugnat

ibidem, Et occidit 614

Rebecca Baruelis filia 41. petitur in cōnubium

Isaco 60. parit geminos 62. fallit maritū 63

Receme urbs qua alias Petra 296

Recemus rex ibidem

Repudiū libellum mittere maritis non uxoribus

ex lege permissum * 335

Regum imperium quandiu duraueris apud In

daos * 332

Regum uirtutes precipua qua 490

Regibus subditi qua ferant 349

Rhegines populus 37

Rhinocolura † 63

Rhiphaes. Rhiphatæi 37

Roboamus Solomoni in regnū succedit insolens

in pop

- in populum 41. decē tribus regni amittit 743.
 quos & quas urbes cōdiderit 743. item arma
 cōparavit, fœderibusq; suum auxilium regnum,
 & ductis x v i i i. uxoribus liberos gignit,
 adq; impietatem deficit ibid. dedit urbem
 Susaco 751. pro aureis sentis amissis urea su-
 stinuit & moritur ibidem
 Romani quibus honoribus & beneficijs Indæos
 affecerint * 247
 Romani Germanos captivos ubiq; circunda-
 xere † 123
 Romanorū quantum fuerit exercitus contra Ju-
 dæos † 121. ipsorū castrorum descriptio † 123
 Romanorū industria in seruis domesticis insti-
 tuendis † 121. disciplina militaris ibidem
 Romanorum notitia sero ad Græcos perue-
 nit † 677
 Romulus, Romæ 77
 Roobosh puteus 63
 Rubelita & Gaddita altare construunt super
 ripa Iordanis 286
 Rubelus, alias Ruben nascitur 71. eius pietas in
 fratrem Iosephum 34. se ac fratres proditoris
 insimulatos excusat 97. eius filij quatuor 111
 Rubrus Gallus Sarmatas superas † 580
 Rufus præfectus militum Archelai * 479
 Ruma nicus † 303
 Ruthes amor erga socrum suam, & eius for-
 tuna 323
Saba

- Saba* *Aethiopia* regia, quàm valida, vocatur postea *Meroë*. 125
- Sabana* sediciosus persuadet decem tribubus defectionem à *David*. 473
- Sabas, Sabai*. 37
- Sabathes, Sabatheni*. ibidem
- Sabathas, Sabatheni*. ibidem
- Sabathes* a communiarjs principis. 476
- Sabbas* orator supplicio addicitur *149
- Sabbasica* annis. *149
- Sabbatica* annis à *Tito* spectatus. †581
- Sabbatū*, & eius uacatio a laboribus servat. 17
- Sabbatum* magno malo observatum. *108. negligendum aliquando. ibidem
- Sabbion* *Alexandram* *Herodi* prodit. *199.
- Sabecus* exercitus *Syrorum* praefectus vulneratur & moritur. 441
- Sabinus* procurator *Syriae* *Hierosolymis* regionem occupat *471. nexat *Iudeos* propter avaritiam suam. †163.
- Sabini* *Syri* forma, habitus & fortitudo. insignis. †518.
- Sabinus* *Roma* *capitolium* nocte occupans occiditur. †426.
- Sacerdotis* sacrificaturi habitus. 173
- Sacerdotum* castitas & connubium. 195
- Sacerdotum* & pontificum cum eorum vestimentis & insignibus descriptio. †459
- Sacer

<i>Sacerdorum immunitas</i>	213
<i>Sacerdorum nobilitas apud Iudaos</i>	† 622
<i>Sacerdotibus quæ cedant</i>	219
<i>Sacrificiorum genera quibus fiant modis</i>	186
<i>Sadaus Xerxi præfectus</i>	* 32
<i>Sadocus pontifex cōstituitur</i>	437. 476. 494. 500
<i>Saddocus nonas res molitur</i>	* 496
<i>Sadduceorum secta</i>	* 165. † 174
<i>Salampso Herodis filia</i>	* 518
<i>Salmanasar Cuthæos in Iudæā trāsferi</i>	676. * 18
<i>Salmanasaris contra Israelitas victoria</i>	* 6
<i>Salome, aliàs Alexandra, uxor Aristobuli</i>	
<i>* 192. quæ Iulia Augusti coniugi testamen-</i>	
<i>to reliquerit</i>	† 183
<i>Salome Antipatri filia</i>	† 42. prodit Iosephum
<i>maritū suū fratri</i>	* 305. aliter marito Costo-
<i>baro repudiū libellū mittit</i>	* 336. odiū exercet
<i>in Herodis filios & earum uxores</i>	* 374. 396.
<i>accusatur Herodi</i>	* 399. Alexa inungitur
<i>connubio</i>	* 432
<i>Salome uxor Herodis moritur</i>	* 500
<i>Salomon promittitur Dawidi successor & tem-</i>	
<i>pli extructor</i>	434. instruit eū pater 484. con-
<i>stituitur rex</i>	487. 495. quomodo regnū nactus
<i>se de hostib⁹ sit ultus</i>	498. 499. regis Aegy-
<i>pti filiā ducit uxore</i>	501. petit à Deo & acce-
<i>pit sapientiā</i>	502. cōtrouersia mulierū duarū
<i>dyndicat</i>	503. toparchas quos habuerit &
<i>quātas diuitias sapientiāq; ac philosophiā</i>	505.

- Coniurationes & incantationes composuit* 506.
eius cū homo amicitia et materia cecēda pe-
titio & concessio 507. † 641. *templū cū uasis*
quomodo extruxerit, & arcā eò transtulerit
510. somniū uidet & regiā extruit cū domo
regina 525. *quibus donis remunerauerit Iro-*
num 527. † 641. *ingentes thesauros ex A-*
raē terra et aliunde accipit 524. *quali satellitio*
stipatus incesse ibid. *quāta opulētia Hiero-*
solyma auxerit 526. *deficit a pietate, ac ducit*
uxores D C C. & cōcubinas C C C. 537. *predi-*
citur ei filiū ipsius pānas pro se daturū ibid.
mulis hostibus a Deo excitatis infestat 529.
morit̃, Roboamo successore regni relicto 541.
quo tēpore adificauit tēplū Hierosolymis † 645
Salpadiū filiarum hereditatis ius 239
Salus Libani, aula Salomonis 532
Sameas prop̃ etia Hieroboamo minatur 550
Sameas uir iustus accusat Herodem, & uari-
cinatur Iudais mala imminētia * 144
Samarai populus 38
Samaria, qua Mareone, unde dicta 562
Samaria ab Hyrcano expugnata solo aqua-
tur * 184
Samaria urbs. uide S. basle * 183. 333
Samaria regionis descriptio † 277. *& quid a Iu-*
dea discrepet † 278
Samarita qui antē Chuithai 641. * 19
Samaritarum odium in Iudeos * 23. *accusan-*
tes

<i>eur apud Darium</i>	*24
<i>Samaritae Iudeos infestant</i> *38.	<i>Iudeos se esse</i>
<i>negant feliciter</i>	*105
<i>Samaritarum dissidium cum Iudeis propter</i>	
<i>templum</i>	*148.636.
<i>Samaritanorum facinus in festo Azymorum</i>	*500
<i>Samaritanorum seditio</i>	*510
<i>Samosata capitur</i> †73. eius situs	†596
<i>Sampsigeramus Emesensium rex</i>	614
<i>Sampson quid significet. & quomodo natus</i>	
<i>321. connubium & gesta eius</i>	321. 322. 323
<i>Samuelis nativitas & prophetia</i> 331. consilium	
<i>de libertate recuperanda</i>	339
<i>Samuel senio gravatus filijs reip. administra-</i>	
<i>tionem concedit.</i>	341
<i>Samuel propheta Saulum inungit regem</i>	346.
<i>ostentio indicat Hebrais Deum iratum pro-</i>	
<i>pter regem petiitum</i> 354. <i>Saulum docet A-</i>	
<i>malecitarum internecionem</i> 361. <i>eidem regni</i>	
<i>amissionem nuntiat</i> 366. <i>Dauidem ungit re-</i>	
<i>gem</i> 368. <i>moritur</i> 395. <i>ab inferis renocatur</i>	
<i>per ventriloquam</i>	404
<i>Sanaballetes Darij praefectus dat filiam suam</i>	
<i>Nicaso uxorem Manassi frauri Liddi pontif.</i>	
<i>*55. deficit a Dario. Manassi templum &</i>	
<i>sacerdotium conferri, moriturq;</i>	*59
<i>Sanctum, quae tabernaculi pars.</i>	169
<i>Sanctum sanctorum</i>	ibidem
<i>Sangarnus princeps Hebraeorum.</i>	104
	Sang.

<i>Sanguinis effusio interdicitur</i>	32. 192
<i>Sapha, loci nomen</i>	*59
<i>Saphanus scriba</i>	653
<i>Saphora oppidum</i>	*219
<i>Sapientes qui Iudaeis</i>	*660
<i>Sappho uicini</i>	†165
<i>Sara Aranis filia</i>	40
<i>Sara Abrahamo marito famulam adducit prolu procreanda gratia 48. nuntiatur ei parius sterili 50. expellit Agarē cum pue- ro 53. moritur</i>	57
<i>Sarabazanes</i>	*19
<i>Saramalla Syrus Phasaëlo insidias indicat</i>	†59
<i>Sarepta oppidum</i>	564
<i>Sareptana uidua fiducia</i>	564
<i>Sardonyches x 1. cum uestitu pont. 184. qui- bus inscripta sunt nomina filiorum Iacobi, in Essene. 175. qua uirtus eis insit & quando cessarit</i>	184
<i>Sarmata Istrū transgressi praesidiū Romanum & Foteium Agrippam interficiunt</i>	†580.
<i>proximas regiones totas peruasiant ibidem</i>	
<i>Saturninus legatus</i>	†122
<i>Saturninus Syria praeses</i>	*409. eius sententia in filios Herodis
	*424
<i>Saulus asinas patris quarēs à Samuele rex con- stituitur 345. nuncit Ammonitas 352. Pala- stinos superat, & aram extruit 352. Amale- citas delet, & regi parcens peccat 364. 365.</i>	

- regno exiit 367. numine priuatur *Et* sic
 demoniacus 369. cōmouetur cōtra *Dauidem*
 374. insidiatur uita ipsius 376. 377. *Dauidi*
 recōciliatur 394. cōsulit uentriloquā 404. for-
 titudo eius 407. cadit unā cum suis filiis in
 praelio 411. ipsius progenies datur ad suppli-
 cium *Gabaonitis* 476. eius uolentia *692
Seaurus Hyrcanū in societatem recipit *Et* ob-
 sidione liberat *217. cum *Areta* foedus iniit
 *227. in *Syria* praeses missus pecunijs cor-
 rumptitur †30. *Aretam* mulctat †37
Scipio Alexandrum Aristobuli percussit se-
 curi *234
Scopas dux Ptolemai Epiphanis *24
Scopi loci descriptio †437
Seytha populus 35. à *Gracis* qui *Pontū* nauigā
 cogniti †637. *Anacharsim* à *Gracia* re-
 dentem quare interfecerint †719
Sythopolis ciuitas 283
Sythopolis ciuitas *Decapoleos* maxima †329
Sythopolita *Iudaorū* tredecim millia perfidio-
 se interficiunt †240
Sythopolitarum clades enarrata †614
Sebas filius *Ili*, unus fortium *Dauidis* 479
Sebastē conditur †92. olim dicta *Samaria* *183.
 333. 341. expugnata *Et* diruta †17
Sedecias *Ioachimi* paruum rex cōstituitur 661.
 eruditur ab *Hieremia* *Et* *Ezechiele*, sed fru-
 stra 663. expugnata urbe capitur cum ux-
 oribus

- ribur* *liberis, crudeliterq; tractatur* 667.
moritur 672
Sedecias pseudopropheta 582
Schon rex negato Hebrais transiit, praelio vin-
ctur & occiditur 214
Selene, alias Cleopatra, Syria regina Tigranem
offendit *209
Sennarius Senacheribi filius patris interfe-
ctor 246
Selestinus Iabessi filius Zachariam Hieroboa-
mi occidit, & regnum occupat, quod trige-
sima post die amittit interfectus 629
Selencia urbs à quo cōdita et denominata *562
Selencus Antiochi Grypi filius patri succedēs
eum patre Antiocho Cyziceno belligera-
tur eumq; necat *199. vincitur ab Antiocho
Pio, & in Cilicia cū amicis cōcrematur, ibid.
Selenc⁹ Babylonē mortuo Alexādro occupat *63
Selencus Nicanor quos honores & beneficia
Judaicis exhibuerit *82
Selenchus Soter Antiochi magni filius *99
Semechonitis lacus descriptio †342
Semeis cōniciatur Davidi 457. eidē gratulatur
victoriam & regnum 469. occiditur 500
Sennar campus 32
Senacheribus Assyriorum rex Hierosolyma
& Ezechiam eorum regem oppugnat 642.
644. re infecta domum se recipit 645. à filijs
senioribus occiditur 646

INDEX

Senacherib rex Assyriorū quō fugatus	† 482
Senius Gallus Syria praeses	* 666
Sepphoris urbs Galilaeae	* 480. 492. capta incendio absumitur
	* 722. † 165
Sepphoris cum tribus alijs ciuitatibus à Iosepho deficiunt & recuperantur	† 168
Sepphoris ciuitas Galilaeae maxima	† 276
Sepphoritarum fides erga Romanos, bellum mouent suo malo	* 719. à Iosephi militibus spoliantur, pradaq; redditur
	† 170
Sepphorita Ptolemaide ad Vespasianum pacati ueniunt	† 176
Septimi anni remissio	196
Septimi diei observatio	† 34
Septuaginta interpretes legis transferendae causa ad Ptolemaum Philadelphum mittuntur	* 71
Serebau dux Iudeorum Babylonem deducendorum Hierosolyma	* 16
Serpentis inuidia, & quomodo Enam seduxerit	19. mulctatio
	20
Serpentes uolucres Aegypti	129
Seruus Ragai filius	39
Sethon qui & Aegyptus denominatus	† 266
Sethus filius Adams	24. eius filij quales, & quas artes inuenerint
	ibidem
Sextus Caesar praeses Syria	* 141. interficitur à
	Cecilio Basso
	* 152
Sica qualis gladius, & Sicarij unde dicti	* 647
Sicarij Hierosolymis palam latrocinantur	† 201
	eorum

eorum fraus	ibidem
Sicariorum in Massada crudelitas	† 394
Sicella loci nomē 399. donatur Davidi à Saulo	
401. diripiū et incēditur ab Amalecitis	409
Sicima urbs	77
Sicima caput Samaritarum	* 61
Sicima capta & solo equata	314
Sicimatarum exitium	ibidem
Sicimitis parciū Saulus	363
Sicimite qd petierint ab Alexandro Magno	* 61
Sidonius, & Sidon urbs	38
Sidonij materiem præstant Iudeis ad templi	
adificium	* 17
Sila militibus Agrippa præficiuntur	* 607. offen-
dit Agrippam	* 610. occiditur 616
Sila Tiberiensium dux	* 673. 704
Silo dux Rom. exercitus	* 273. † 67. corruptus
deprehenditur	* 273. † 68
Silus urbs	280
Simconis natiuitas 71. iudex ingeniuū, filij sex	111
Simconi qua terra portio cesserit	283
Simconitidis tribus facta post Iesum mortuū	290
Simonis Asamonai filij gesta	† 14
Simon Boëthi filius pontifex constituitur	* 345.
privatur sacerdotio	* 444
Simon Camuthi annum pontificatum admi-	
nistrat	* 501
Simon Canthara constituitur pont.	* 607. pri-
natur eo	* 609

- Simon Cyprius, magus* *640
Simon Essæus Herodi somnium explicat *493
Simon Galilæus defectionis arguitur †173. propria secta sophista erat ibidem
Simon Gamalielis filius struit insidias Iosepho
 *691, capitur à Iosepho 712
Simon Giora filius Romanos apud Bethoron innadit †150. Acrabasenam toparchiā tyrannide opprimit †271. cum latronibus qui erant Massada. Iduricā populatur ibid. ex Acrabatenā toparchia pulsus est ab Amno pont. †408. eius gesta ibi. †410. et seqq.
Simon Herodis servus regnum affectans obtruncatur *480
Simon Iustus pontifex *70.89
Simon Mathes Matthia filius *107. strenuè inuat fratrem Ionatham *139
Simon Mathia Ioānis filius proficiscitur exercitum mittit auxilio Galilæis & hostes vincit *118
Simonis Sauli filij & totius familie sue fatum miserabile †242
Simonias vicus *679
Sina mons 127.159 *Sineus mons* 569
Sinai populus 38
Sis, nomen cliui, & quid significet 586
Sisa Davidis fit scriba 437
Sisines Syria ac Phœnices prefectus *5
Sobacchis Chetthaus strenue pugnans contra gigantes victoriam reportat 477
 . Socr

<i>Socratis mors & mortis causa</i>	† 728
<i>Sodomitarum felicitas, reges & praelia cum</i>	
<i>Assyrijs 44. excidium ipsorum</i>	49
<i>Sodomitica terra descriptio</i>	† 409
<i>Sogana Arabum nomen</i>	* 703
<i>Sogane et Seleucia rebellat</i>	† 342. earū situs ibid.
<i>Sohamus Iteus Herodis mandata uxori eius</i>	
<i>aperit * 326. interficitur</i>	* 330
<i>Solomona mater nobilis septem puerorum</i>	† 732.
<i>eius animosa oratio ad Iacobum filium natu</i>	
<i>minimum</i>	† 744
<i>Solomona matris Macchabaorum laudes</i>	† 748.
<i>& seq. eius immania supplicia & insignis</i>	
<i>tolerantia</i>	† 753
<i>Solyma qua Hierosolyma</i>	46. 428
<i>Somnia cur Deus immittat</i>	93
<i>Sophaces unde dicti</i>	59
<i>Sophira regio</i>	531
<i>Sosius provinciam cum exercitu ab Antonio</i>	
<i>accipit * 284. Antigonus supplicem factum</i>	
<i>irridet & uinctum custodit</i>	* 290
<i>Spasini castrum</i>	* 612
<i>Stratonis turris, postea Caesaria</i>	* 340. 645
<i>Tusa scribis praeficitur</i>	476
<i>Tusacus Aegyptiorum rex Hierosolyma spoliat</i>	
<i>436. contra Roboamum ducit exercitum 550.</i>	
<i>Hierosolyman in deditionē accipit, templumq;</i>	
<i>spoliat ac thesauros Solomonis aufert 551. &</i>	
<i>quomodo imbelles notauerit</i>	ibidem
<i>kkk 4</i>	Syl

Syllae ambitio Salomes connubio frustratur

*399.400

Syene puteus

63

Syrus Mesopotamia rex vincitur

440

Syri populus 39. eorum auaritia & crudelitas

†505

Sysares dux Iabini exercitus quō occisus

305

T

Tabernaculi uasorum descriptio

174

Tabernaculi institutio & extractio

166. 167.

interpretatio 167. 177. illustratio

179

Tabernaculorum festiuitas

190

Tanis Aegypti urbs

44

Tarichearum situs

†331

Teglaphalassar Assyriorum rex quomodo Is-

raelitas tractarit 630. auxiliatur Achaze

contra Syros

63

Tempestatis horrenda descriptio

†380

Templum in Garizim extractum

*56. 61. 64

Templum Chusaeorum in Garizim quando

desolatum

*131

Templi structura apparatus 508. exordium &

tota cum uasis descriptio 510. templo absoluto

inferitur arca

510

Templum Solomonis spoliatum & concrema-

tum quando

670

*Templum Hieros. instauratur *17. spoliatur &*

prophanatur ab Antiocho †104. restituitur

& repurgatur à Iuda Macchabeo

*111

Temp

<i>Tempus Hierosolymitani descriptio</i>	† 473.	<i>et seqq.</i>
<i>Templi incensi fatalis dies</i>	† 540.	<i>causa et principium</i>
	† 541.	<i>tempus à prima constructione</i>
		<i>per Solomonem usq; ad excidium</i>
	† 544	
<i>Terebinthi circa Chebron miraculosa antiquitas</i>	† 411	
<i>Terminos terra non mouendos</i>	248	
<i>Terramotus ingens in Iudaea</i>	* 311. 610	
<i>Testis falsi poena</i>	247	
<i>Thadama urbs</i>	529	
<i>Thano Amathenorum rex cum Davide amicitiam init</i>	437	
<i>Thamannus occiditur</i>	962	
<i>Thamara Danidis filia, Absalomis germana</i>		
428. stupratur à fratre Amnone	449	
<i>Thamna et Thamnita</i>	312	
<i>Thamna oppidum toparchia</i>	† 400	
<i>Tharbis Aethiopum regis filia Moysi nubis</i>	115	
<i>Tharrus Nachori filius. Abrahami pater</i>	40.	
<i>migrat Carras ibidem. moritur</i>	ibidem	
<i>Tharsices Aethiopum rex</i>	645	
<i>Tharsus. Tharsenses</i>	35	
<i>Tharsus Cilicia urbs</i>	ibidem	
<i>Theopompus Atheniensium nobilitatem fedare renauit</i>	† 663	
<i>Thermusa Phraatus ancilla, et uxor mala</i>	* 102	
<i>Thermusis, regis filia Moysen educat</i>	119.	
<i>peccat cum</i>	ibidem	
<i>Thendas prestigiator seducit Iudaorum vulgus</i>		
† 633	kkk s	Then

<i>Theudio Doridis frater</i>	* 442
<i>Thiras, & Thires populus</i>	35
<i>Thobelus & eius inuenta</i>	23
<i>Thobelus, Thobeli populus</i>	35
<i>Tholomæus latronum princeps plecliur</i>	* 619
<i>Thraces populus</i>	35
<i>Thraces propter vicinitatē Græcis cogniti</i>	† 637
<i>Thucydides in multis tanquam fallax accusatur</i>	† 619
<i>Thygrammes, Thygrammai</i>	35
<i>Tiberias urbs</i> * 715. <i>à quo condita & nominata</i>	* 501
<i>Tiberiadis seditio & sectæ tres</i>	* 666
<i>Tiberias iterum rebellauit Iosepho, & iterum recuperatur</i>	† 268
<i>Tiberienses Vespasiano se dedunt</i>	† 329
<i>Tiberiensium defectio quomodo prohibita</i>	* 688
<i>Tiberiensibus spoliatis prada redditur</i>	† 270
<i>Tiberius Alexander Iudææ præficitur, ac Iudæ Galilæi filios crucifigit</i>	* 634
<i>Tiberius Alexāder à Claudio procurator missus</i> † 193. <i>præcipuus exercitus rector apud Titum</i>	† 434-539
<i>Tib. Claudius. vide Claudius</i>	
<i>Tiberius Drusi filius, Tiberij Neronis nepos, occiditur</i>	* 534
<i>Tiberius Nero Caesar constituitur</i> * 501. <i>Isiacos & Iden supplicio afficit</i> * 509. <i>pellit regno Artabanum</i> * 513. <i>cum restituito in regnum</i>	† 512

- in it fœdus * 513. morbo correptus designat
 successorum * 532. moritur 534
 Tigranes Armeniorum rex quid gesserit * 210
 Tigris fluvius 18
 Timagenes Græcus rerū Iudaicarū scriptor † 696
 Timæus rex Aegypti † 639
 Timidius desert Popedium Caio * 567
 Timotheus Ammanita pugnat contra Iudam
 Macchabaum saepeq; vincitur * 117
 Tirathaba nicus * 510
 Tiridases Armenia rex * 630
 Tiro, veteranus miles Herodem honeste monens
 occiditur † 123
 Titus Frigius quintadecima legionis præposi-
 tus † 539
 Titus Vespasiani filius Iapham expugnat † 311.
 Iotapam capit † 313. item Gischalam † 354. Ta-
 richæas excindit † 339. eius expeditio contra
 Hierosolyma & exploratio urbis † 435. obsidet
 urbem acriter † 436. fortiendo eius et pruden-
 tia cum misericordia † 472. muros urbis op-
 pugnat & expugnat † 474. eius gesta & vir-
 tutes † 497. 511. & seqq.
 Titus Syria præses recõciliatur Archelao * 408
 Toparchia Iudæa ordine enumerata † 274
 Tormentorum bellicorum nis mirabilis descri-
 ptio † 304
 Trachonite bis deficientes ab Herode, redigun-
 tur sub imperium * 384-408
 Trach

<i>Trachonitis regio</i>	39
<i>Trachonitidis laurocinia & quomodo ab Hero de sublati</i>	*350
<i>Traianus decima legionis rector</i>	†310.331.335
<i>Trebellius Maximus</i>	*590
<i>Trogloditarū scemina gregum curam gerūt</i>	126
<i>Troianarum rerum notatio</i>	†618
<i>Trypho iensor garrulitatis pœnas luit</i>	*426
<i>Tymius Cyprinus</i>	*518
<i>Tyrannus, Herodis stipator falso accusatur</i>	*417
<i>Tyrannus & Priscus præfecti castrorum cum pluribus equitum magistris à Floro pecunia corrupti</i>	*251
<i>Tyridates rex Armenia ferme in acie ab Alanis captus effugit</i>	†599
<i>Tyriorum in re nautali pericia, & pugna contra Assyrios</i>	640
<i>Tyrī Iudæos apud se habitantes partim viventes custodia tradunt, partim cruciunt</i>	†142
<i>Tyriorum publica litera & historia</i>	†645
<i>Tyronis libertas in loquendo quanto ipsi magis fuerit</i>	*548
<i>Tyrus, edificium Hyrcani filij Iosephi</i>	*101
<i>Tyrus quando condita</i>	310

V

<i>Valerianus Decadarchus Tiberiadem missus à Vespasiano ut populum conciliaret</i>	†330
<i>Valerius Asiaticus</i>	*578.600
<i>Valerius Gratus Iudæa præficiunt</i>	*501
<i>Vard</i>	

- Vardanes Ariabani filius Parthorum rex bel-*
lum Izata indicit occiditurq; *619
Varus Syria praeses †140. 155. *quid gesserit in*
Iudaea †164
Varus Agrippa iunioris regie praefectus eiuq;
malitia *668
Vari procuratoris Agrippa perfidia & cru-
delitas in legatos Batanorum †143
Vasle regina uxor Artaxerxi *36. *incidit in*
regis indignationem & repudiatur *37
Velum tabernaculi & templi 171
Veneficiorum poena 258
Ventidius dux Rom. quomodo se gesserit in bel-
lo contra Antigonum *174. 181. †66. 72
Ventriloquorum uaticinia qualia 403
Veranius trib. plebis *197
Vespasiani et Titi erga Iudaeos animi quales *83
Vespasiani imperatoris laudes, et expeditio in Sy-
ria †171. *Sephoritae auxiliatur* †180. *gesta eius*
in Iudaea passim habent †177. et seq. 176. et seq.
Vespera, qua dici pars 16
Victima salutes 185
Victima sint integra 195
Vicus in Galilea minimus, supra quindecim mi-
lia colonorum habet †177
Vindex cum optimis Galliae à Nerone de-
ficie †400
Vita humana terminus 27. 39
Vitellius Syria praeses Iudaeis impetrat rursus
flora

- stola pontificia custodiam* * 360. 310. *beneficium*
est in Iudaos * 512. *exiitque provincia* * 542
Vuelli pugna circa Capitoliū † 407. 426. *mors ibi*
Vuelli victoria apud Bebriciū contra Otho-
nem † 413. *cum exercitu ex Germania Romano*
proficiscitur ibidem. Cecinnam cum magna
mann Antonio Primo obviam mittit † 424.
eius exercitus totus deletus *ibidem*
Volumnius Syriæ præses * 409. *eius sententia*
in Herodis filios * 414
Vologesus Parthorum rex * 630. *Tito auream*
coronam mittit ob devictos Iudaos † 582
Vonones Parthorum regnum consequitur * 504
amittit *ibidem*
Vra Chaldeorum, urbs 40
Vria virtus, & quomodo à Davide periculis
fuert obiectus ut occideretur 443
Urbem quis primus condiderit, & instituerit 22
Vses Damasci conditor 39
Vxores plures permittere Iudaorum leges * 433

X

- Xaloth vicus* † 277
Xerxes Darii filius paterni regni heres. in Iu-
daos beneficium quicquid petierunt Esdras &
Neemias gentis sue nomine concedit * 24. &
seqq. ei mortuo succedit filius Artaxerxes * 38

Z

- Zabadi magistratus* 385
Zabelus dynasta * 156
Zabn

<i>Zabulon</i> nativitas 71. filij	111
<i>Zabulon</i> civitas <i>Galilae</i> à <i>Cestio</i> direpta & incensa	† 246
<i>Zabulonitarum</i> fors	283
<i>Zacharias</i> <i>Hieroboam</i> i filius patri in regnū suc- cedit 627. sexto regni mense occiditur	629
<i>Zacharias</i> <i>Ioadi</i> pont. filius in ipso templo la- pidibus obruitur	619
<i>Zacharias</i> propheta	* 20.22
<i>Zacharias</i> supremus <i>Israëlitarū</i> dux <i>Amiam</i> <i>Achaze</i> filium superatum trucidat	633
<i>Zamares</i> <i>Elanum</i> regem cum universa familia collit, & se regem constituit, quo regno se- ptem diebus positus seipsum exurit	562
<i>Zamaris</i> <i>Babylonij</i> gesta & posteritas	* 434
<i>Zambrias</i> alienigena se miscens & <i>Moyse</i> ob- loquens occiditur à <i>Phinee</i>	234
<i>Zareus</i> <i>Aethiopum</i> rex <i>Asano</i> bellum in se- rens vincitur	558
<i>Zaraza</i> <i>Amanis</i> uxor mali consilij marito au- tor	.. * 45
<i>Zebis</i> dux captus	310
<i>Zelota</i> infidijs uxorem <i>Simonis</i> <i>Giora</i> rapinne † 412. metu percussam remittunt	ibidem
<i>Zelotarum</i> dominatio, causa excidij <i>Hierosoly-</i> <i>mitani</i>	† 429
<i>Zelosarum</i> scelerata facta repetita † 602. eo- rum immania supplicia	ibidem
<i>Zenō</i> <i>Coryla</i> <i>Philadelphensiū</i> tyrānus * 177. † 16	
<i>Zenod</i>	

<i>Zenodorus Trachonitarum praefectus, latroci-</i>	
<i>niorum solior, ditione prinatur</i>	*349.350. mo-
<i>ritur</i>	*352
<i>Zibus rex occisus</i>	310
<i>Ziphni Davidem Saulo prodere conantur</i>	392
<i>Zona pontificis qualis</i>	174
<i>Zoor rusculum</i>	42
<i>Zopyrion Gracus non obiter Indaeorum mch-</i>	
<i>tionem facit</i>	†663
<i>Zorobabel soluta quaestione Darium noti com-</i>	
<i>mones facit</i>	*12. reducit Hierosolyma dimissos à
<i>Dario Indeos ei q; patrocinaur</i>	*15. 16. 25.
<i>principes Indaeorum captivorum</i>	*5. 16

F I N I S.

